

ព្រះ
ច្បាប់បិណ្ឌបាលី

និង

សេចក្តីច្បាប់ជាតិសាមីខ្មែរ

សុត្តន្តបិណ្ឌ

សំយុត្តនិកាយ មហាវារាណសី
ឯកាឧសមភាគ

៣៩

សុត្តន្តបិណ្ឌ

សំយុត្តនិកាយ មហាវារាណសី

ឯកាឧសមភាគ

៣៩

ព.ស ២៤៧៦

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ស្ថាប័នជាតិសិក្សា

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

ឯកាទសមោ ភាគោ

ឈានសំយុត្តំ

[១] សាវត្ថំ ។ គគ្រ ខោ ចន្ទាហេ មេ ភិក្ខុវេ
 ឈានា ។ តតរមេ ចន្ទាហេ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អិវេវ កាមេហិ វិវិទុ អតុសលេហិ ធម្មេហិ
 សវិត្តន្តំ សវិចារំ វិវេកេជំ មីតិសុចំ ចម្រងំ
 លាជំ ទមសម្មជ្ជំ វិហារតិ វិត្តន្តវិចារាជំ វុចសមា
 អជ្ឈន្តំ សម្មសាទជំ មេតសោ ឯតោដិចារំ អវិត្តន្តំ
 អវិចារំ សមាជិជំ មីតិសុចំ ទុតិយំ ឈានំ ទមសម្មជ្ជំ
 វិហារតិ មីតិយា ច វិវាតា ទមេតុកោ ច
 វិហារតិ សតោ ច សម្មជាថោ សុទញ្ច កាយេន
 មជំសំវេទតិ យេដ្ឋំ អវិយា អាជិក្ខន្តិ ទមេតុកោ
 សតិមា សុទវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ទមសម្មជ្ជំ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្តោ

ឯកាទសមភាគ

ឈានសំយុត្តំ

(១) ក្រុងសាវត្ថំ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គ្រាស់ជា
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្សយ ឈាននេះមាន ៤ ប្រការ ។ ឈាន ៤ ប្រការគឺ
 ខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្សយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្រប់ស្ងាត់ចាកភាមីចាំនិ-
 ទ្សយ ស្រប់ស្ងាត់ចាកអតុសលេចមិចាំនិទ្សយ កំចូលកាន់បឋមជ្ឈមប្រកប
 ដោយវិត្តៈ ធីតិវិចារៈ មានតែបីធីតិសុទ្ធដែលកើតគំពិសេចក្តីស្រប់ស្ងាត់
 ភិក្ខុនោះព្រោះម្ខាងវិត្តៈធីតិវិចារៈ កំចូលកាន់ទុតិយជ្ឈម ដែលកើតក្នុង
 សត្តានជាទីជូជំ មានសភាពជាចិត្តទូស្រងក គ្មានវិត្តៈធីតិវិចារៈ មាន
 តែបីធីតិសុទ្ធ ដែលកើតគំពិសមាជិ ភិក្ខុនោះព្រោះប្រាសចាកបីធីតិ
 ជាអ្នកប្រកបដោយទមេតុផល មានស្មារតីផល ជីវិតខ្លួនសោយសុខដោយ
 នាមកាយផល ព្រះអរិយៈចាំនិទ្សយ តែងសរសើរម្ខាងម្ខាងដែលបាន
 តិរិយជ្ឈម ជាអ្នកប្រកបដោយទមេតុ មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿង
 ទៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះតើយជ្ឈមឯកា កំចូលកាន់តិរិយជ្ឈមនោះ

វិហារតិ សុខស្ស ធម្មហានា ទុក្ខស្ស ធម្មហានា
បុត្រោ សោមនស្សនោមនស្សនំ អន្តរា អទុក្ខម-
សុខំ ទេវត្វាសតិចារិសុដ្ឋំ ទុក្ខំ ឈានំ ឧបសម្បដ្ឋ
វិហារតិ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឈានាតិ ។

(២) សេយ្យនាមិ ភិក្ខុវេ កង្ការំ ននិ ចាមិទនិដ្ឋា
ចាមិទេយ្យណា ចាមិទបញ្ញារា ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ ចត្តារោ ឈានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឈានេ
តហុសិករោន្តោ ជិញ្ជានិដ្ឋោ ហោតិ ជិញ្ជានេយ្យណោ
ជិញ្ជានបញ្ញារោ ។

(៣) កថេត្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឈានេ
ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឈានេ តហុសិករោន្តោ ជិញ្ជាន-
និដ្ឋោ ហោតិ ជិញ្ជានេយ្យណោ ជិញ្ជានបញ្ញារោ ។
ឥទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវេទោ កាមេហិ វិវិទូ អកុស-
លេហិ ធម្មេហិ សវិតត្តំ សវិចារំ វិវេទនំ មិទិសុខំ
បមមំ ឈានំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ វិតត្តវិចារនំ វុប-
សមា ។ មេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។
ទុក្ខំ ឈានំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ ។ ឯវ ទោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុនោ ព្រោះលះបន់ខ្ញុំសេចក្តីសុខជន លះបន់ខ្ញុំសេចក្តីទុក្ខជន មាន
សោមនស្សនឹងរោមនស្សសំពៅ ក្នុងកាលមុនជន ក៏ចូលកាន់ចក្ខុ-
ជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមានការងារមិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ គឺជា
ទេវតា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធជាដោយទេវតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធច្បាយ
ឈានមាន ៤ ប្រការនេះឯង ។

(៤) ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធច្បាយ ដុំចុះខ្ពស់មានទំនារទៅទាំងភិក្ខុ
មានដ្បាល ទៅទាំងភិក្ខុ ឈមទៅទាំងភិក្ខុយ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ព័ន្ធច្បាយ កាលភិក្ខុចំរើនខ្ញុំឈានព័ន្ធិ ៤ ធ្វើឱ្យច្រើនខ្ញុំឈានព័ន្ធិ ៤
វមេវមង្គ្គានទៅក្រព្រះទិញ្ជាន សរសៀទៅក្រព្រះទិញ្ជាន ជម្រាលទៅ
ក្រព្រះទិញ្ជាន ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

(៥) ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធច្បាយ កាលភិក្ខុចំរើនខ្ញុំឈានព័ន្ធិ ៤ ធ្វើឱ្យ
ច្រើនខ្ញុំឈានព័ន្ធិ ៤ វមេវមង្គ្គានទៅក្រព្រះទិញ្ជាន សរសៀទៅក្រព្រះ
ទិញ្ជាន ជម្រាលទៅក្រព្រះទិញ្ជាន តើដុំចុះម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធច្បាយភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ស្របស្រាវជាតិកាយព័ន្ធច្បាយ ស្របស្រាវនៃអកុសល
ព័ន្ធច្បាយ ចូលកាន់ចប់ជ្ឈាន ច្រកបរដោយវិក្កុន្តនិវិចារ មានវិក្កុ
ប័តិវិសុខវិសេសវិក្កុន្តស្របស្រាវ ព្រោះម្ចាស់វិក្កុន្តវិចារ ។ ចេរ
ចូលកាន់ចុះវិយជ្ឈាន ។ តតិយជ្ឈាន ។ ចក្ខុជ្ឈាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធច្បាយ

ភិក្ខុ ចន្ទារោ ណារេ ការវេន្តា ចន្ទារោ ណារេ
តហុលីករោន្តោ ចិញ្ចនចិញ្ចោ ហោតិ ធិត្តាធម្មោណោ
ចិញ្ចនចត្តារោតិ ។ (ឃី យាវ ឃីសនា ចាសិ
វិគ្គារេន្ទា) (១) ។

(២) ចត្វាមាធិ ភិក្ខុវេ ទុទ្ធភ្នាតិយាធិ សញ្ញា-
ជនាធិ ។ គុតមាធិ ចត្វ ។ រូបរកោ អរូបរកោ
មាណោ ទុទ្ធន្នំ អវិជ្ជា ។ វិមាធិ ចោ ភិក្ខុវេ ចត្វាទុទ្ធភ្នា-
តិយាធិ សញ្ញាជនាធិ ។

(៣) វិមាសំ ចោ ភិក្ខុវេ ចត្វាទុទ្ធភ្នាតិយាធិ
សញ្ញាជនាធិ អភិញ្ញាយ ចរិញ្ញាយ ចរិក្ខុយាយ
ចហានាយ ចន្ទារោ ណារេ ការវេន្ទា ។ គុតមេ
ចន្ទារោ ។ វេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ គារមេហិ វិវិច្ឆ
អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិគត្តំ សវិចារំ វិវេកេន បិគិ-
សុទំ ចវេនំ ណាចំ ចចសម្មជ្ជំ វិហារតិ វិគត្តុវិចារកំ
រូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្មសាធនំ ចេតសោ ឃិកោទិការំ

១ ។ ណានសញ្ញាគម្ម បរិមសុទ្ធិយំ សុត្តន្តំ យទេបិ សតិប្បន្នានំ ធមេបិ វិញ្ញាណេត្ត ។

កាលភិក្ខុចំរើននូវណានចាំន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវណានចាំន ៤ វេមថ
បង្កើនទៅក្រែងចំនួន សសៀរទៅក្រែងចំនួន ៨ប្រាសទៅក្រែង
ចំនួន យ៉ាងនេះឯង ។ (បាលីដកបដល់សនាបណ្ឌិតតប្បវិទ្យាស្ការយ៉ាង
នេះផងចុះ)

(៤) ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ទុទ្ធភ្នាតិយសញ្ញាជនៈនេះមាន ៨ ប្រការ ។
ចុះទុទ្ធភ្នាតិយសញ្ញាជនៈ៨ប្រការអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរក ១ អរូបរក ១ មាណ ១
ទុទ្ធន្នំ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ទុទ្ធភ្នាតិយសញ្ញាជនៈ មាន ៨
ប្រការនេះឯង ។

(៥) ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុក្កលនូវរើនណាន ៤ ដើម្បីគ្រាសដឹង
ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីតវិយាអស់ទៅ ដើម្បីលះចំនូវទុទ្ធភ្នាតិយសញ្ញា-
ជនៈ ៨ ប្រការនេះឯង ។ ណាន ៤ ប្រការអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
ភិក្ខុគុណិសាសនានេះ ស្របស្ងាត់ចាកកាមចាំនិទ្យាយស្របស្ងាត់ចាកអកុសល
ធម៌ចាំនិទ្យាយ ចូលកាន់បឋមដ្ឋានប្រកបដោយវិគត្តុវិចារៈមានតែបិគិ
ខិនិសុទ្ធវិវេលកិកអំតិសេចក្តីស្របស្ងាត់ ក្រោមម្លប់វិគត្តុវិចារៈកិច្ចលកាន់
ទុតិយដ្ឋាន វិវេលកិកកុដិសន្តានជាចម្បែងផង មានសភាពជាចិក្ខុស្រងក

ឈានសម្បត្តិ

អវិភង្គំ អវិហារំ សមាធិនំ បិកេសុទំ ទុតិយំ ឈានំ ។
 តតិយំ ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ទេវសម្បដ្ឋំ វិហារតិ ។
 វសេសំ ខោ តិក្ខុវេ បរិក្ខំ ឧត្តន្តាភិយានំ សុត្តោ-
 ជនានំ អភិកាយ បរិញ្ញាបេ បរិក្ខុយាយ បហាតាយ
 កមេ ឧត្តារេ ឈានា ភាវេតទានិ ។ (តថ្កាមេយ្យ-
 លោក ។ យថា មគ្គសំយុត្តំ វិជ្ជាវតំ វិវំ ឈានសំយុត្តំ
 វិជ្ជាវេតទំ យវេ វិសេនា ទាលិ) ។

ឈានសម្បត្តិ វិទ្ធិ

ឈានសម្បត្តិ

គ្មានវិគត្តៈទីដំបូង៖ មានវិគត្តៈទីដំបូងសុទ្ធ ដែលគេកត់សមាធិ ។ តតិ-
 យជ្ជាន ។ ចតុត្ថជ្ជាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះចំរើនខ្ញុំឈាន
 ទាំង ៤ នេះ ដើម្បីគ្រាស់ទីដំ ដើម្បីកំណត់ទីដំ ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅ
 ដើម្បីលះចង់នូវខ្លួនម្នាក់យសុត្តោជនៈទាំង ៥ ប្រការទេវធិ ។ (តថ្កាមេ-
 យ្យល ។ មគ្គសំយុត្តិវេលាយីវិទ្ធិវិស្ណុវេហិយយវិទិ ឈានសំយុត្ត
 បល្ល័ក្ខប្បវិទ្ធិវិស្ណុវេហិវេនាចុះ ដរាបដល់បាលី៦សន) ។

ចប់ ឈានសម្បត្តិ

អាណាចក្រស្រីស៊ីយ៉ាត

ឯកធម្មវគ្គ បរិមេ

(៦) សាវត្ថី ។ គម្រ ខោ ។ បេ ។ ឯកទេវតា ឯកទេវតា ភិក្ខុវេ កាវតា ពហុលីកតោ មហាប្បលោ ហោតិ មហាធិសំសោ ។ គតហោ ឯកទេវតា ។ អាណាចក្រស្រី ។

(៧) គង្គ ភាវិតោ ១ ភិក្ខុវេ អាណាចក្រស្រី គង្គ ពហុលីកតោ មហាប្បលោ ហោតិ មហាធិសំសោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាញ្ញតតោ វា វុត្តម្ពលតតោ វា សុញ្ញតាវតតោ វា ធិសំនតិ បល្ល័ង្ក អាត្មជិត្វា ទដ្ឋិ កាយំ បណ៌បាយ បរិមុទំ សតិ ឧបដ្ឋិបេត្វា ។ សោ ឧសោវ អស្សសតិ សតោ(១) បស្សសតិ ធិយំ វា អស្សសន្តោ ធិយំ អស្សសាមិទិ បដាធាតិ ធិយំ វា បស្សសន្តោ ធិយំ បស្សសាមិទិ បដាធាតិ ។ វស្សំ វា អស្សសន្តោ វស្សំ អស្សសាមិទិ បដាធាតិ វស្សំ វា បស្សសន្តោ វស្សំ បស្សសាមិទិ បដាធាតិ ។ សត្វកាយប្បដំសំវេធិ អស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខុតិ សត្វកាយប្បដំសំវេធិ បស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខុតិ ។

អាណាចក្រស្រីស៊ីយ៉ាត

ឯកធម្មវគ្គទី ១

(៦) គ្រុនិសាវត្ថី ។ គុនិវិទោរងិ ។ បេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រង គ្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌១ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើ ឲ្យច្រើនហើយ វេទន៍មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ធម៌១ កើ ដូចម្តេច ។ ធិអាណាចក្រស្រី ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាណាចក្រស្រី ដែលបុគ្គលចំរើន ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ កើដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្ស ច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគុណសមាទេវ ទៅក្នុងព្រៃក្នុង ទៅ ទៀបឧលំឈើក្តី ទៅក្នុងដុះស្លាត់ក្តី អង្គុយវែកវែងតាំងកាយឲ្យគ្រង ផ្លូវស្មារតីឲ្យមានមុខភ្លោះទៅរក (កម្មជ័យ) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើម ចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ដឹងច្បាស់ថាអាត្មា អញដកដង្ហើមចេញខ្លីឬកាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដក ដង្ហើមចូលខ្លី ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយ គឺ ដកដង្ហើមចេញទាំងក្នុង ទាំងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ កំណត់ដឹងនូវកាយ គឺដកដង្ហើមចូលទាំងក្នុង ទាំងដកដង្ហើមចូល ។

បស្សម្តាយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ
 បស្សម្តាយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ ។
 មិនិច្ឆជិសំវេទិ អស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ មិនិច្ឆជិសំ-
 វេទិ បស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ ។ សុខប្បដិសំវេទិ អស្ស-
 សិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ សុខប្បដិសំវេទិ បស្សសិស្សាមិតិ
 សិក្ខុតិ ។ ចិន្តសង្ខារប្បដិសំវេទិ អស្សសិស្សាមិតិ
 សិក្ខុតិ ចិន្តសង្ខារប្បដិសំវេទិ បស្សសិស្សាមិតិ
 សិក្ខុតិ ។ បស្សម្តាយំ ចិន្តសង្ខារំ អស្សសិស្សាមិតិ
 សិក្ខុតិ បស្សម្តាយំ ចិន្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមិតិ
 សិក្ខុតិ ។ ចិន្តប្បដិសំវេទិ អស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ
 ចិន្តប្បដិសំវេទិ បស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ ។ អភិប្បមោ-
 ធយំ ចិន្តំ អស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ អភិប្បមោធយំ
 ចិន្តំ បស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ ។ សមាធយំ ចិន្តំ
 អស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ សមាធយំ ចិន្តំ
 បស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ ។ វិមោចយំ ចិន្តំ
 អស្សសិស្សាមិតិ សិក្ខុតិ វិមោចយំ ចិន្តំ

សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាម្យប់កាយសង្ខារ ធិដកដន្តីមេចេញ ធិដកដន្តីម
 ចេញ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាម្យប់កាយសង្ខារ ធិដកដន្តីមចូល ធិដក
 ដន្តីមចូល។ កុត្តសិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាធិដច្បាស់ទូរិភិ ធិដកដន្តីមេចេញ
 សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាធិដច្បាស់ទូរិភិ ធិដកដន្តីមចូល ។ សិក្ខាថា ភា-
 គ្មាអញ្ញាធិដច្បាស់ទូរិសេចក្តីសុខ ធិដកដន្តីមេចេញ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ
 ធិដច្បាស់ទូរិសេចក្តីសុខ ធិដកដន្តីមចូល ។ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាធិដ
 ច្បាស់ទូរិចក្តសង្ខារ ធិសញ្ញាធិដវេទា ធិដកដន្តីមេចេញ សិក្ខាថា ភា-
 គ្មាអញ្ញាធិដច្បាស់ទូរិចក្តសង្ខារ ធិសញ្ញាធិដវេទា ធិដកដន្តីមចូល ។
 សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាម្យប់ទូរិចក្តសង្ខារ ធិដកដន្តីមេចេញ សិក្ខាថា
 ភក្ខាអញ្ញាម្យប់ទូរិចក្តសង្ខារ ធិដកដន្តីមចូល។ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាធិដ
 ច្បាស់ទូរិចក្ត ធិដកដន្តីមេចេញ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាធិដច្បាស់ទូរិចក្ត
 ធិដកដន្តីមចូល ។ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាធ្វើចក្តទ្រីកាយចំពោះ ធិដក
 ដន្តីមេចេញ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាធ្វើចក្តទ្រីកាយចំពោះ ធិដកដន្តីម
 ចូល ។ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាផ្សល់ចក្តឡិស្មី (កុតិអារម្មណ៍) ធិដក
 ដន្តីមេចេញ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាផ្សល់ចក្តឡិស្មី (កុតិអារម្មណ៍) ធិដ
 កដន្តីមចូល សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាដោះចក្តឡិស្មី (ធាកទីវណោធមិដា
 វើម) ធិដកដន្តីមេចេញ សិក្ខាថា ភក្ខាអញ្ញាដោះចក្តឡិស្មីប្រុស្សៈ

បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខានិ ។ អនិច្ចាទុបស្សិ
 អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខានិ អនិច្ចាទុបស្សិ បស្សសិ-
 ស្សាមីតិ សិក្ខានិ ។ វិភត្តាទុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ
 សិក្ខានិ វិភត្តាទុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខានិ ។
 ឯកេនាទុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខានិ ឯកេនាទុ-
 បស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខានិ ។ បដិធិស្សត្តាទុប-
 ស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខានិ បដិធិស្សត្តាទុបស្សិ
 បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខានិ ។ ឯវំ កាវិតា ចោ ភិក្ខុវេ
 អាណាចានស្សតិ ឯវំ តហុលីភតា មហាម្ពលា ហោតិ
 មហាធិសំសាតិ ។

(៥) អាណាចានស្សតិ ភិក្ខុវេ កាវិតា តហុលីភតា

មហាម្ពលា ហោតិ មហាធិសំសា ។

(៧) កាដំ កាវិតា ច ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិ

កាដំ តហុលីភតា មហាម្ពលា ហោតិ មហាធិសំសា ។

នីធិជនដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា ភត្តាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំបញ្ចក្កខ
 ថាមិនខៀវ នីធិជនដង្ហើមចេញ សិក្សថា ភត្តាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំ
 បញ្ចក្កខថាមិនខៀវ នីធិជនដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា ភត្តាអញឃើញ
 រឿយៗខ្ញុំធម៌ដែលធ្វើចិត្តទ្រុឌទ្រោសចាកគម្រោក នីធិជនដង្ហើមចេញ សិក្ស
 ថា ភត្តាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំធម៌ដែលធ្វើចិត្តទ្រុឌទ្រោសចាកគម្រោក
 នីធិជនដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា ភត្តាអញឃើញរឿយៗខ្ញុំធម៌ជាគ្រឿង
 រំលត់ទុក្ខ នីធិជនដង្ហើមចេញ សិក្សថា ភត្តាអញឃើញរឿយៗខ្ញុំធម៌
 ជាគ្រឿងរំលត់ទុក្ខ នីធិជនដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា ភត្តាអញឃើញ
 រឿយៗខ្ញុំធម៌ជាគ្រឿងលះចោលខ្ញុំកំលេស នីធិជនដង្ហើមចេញ សិក្ស
 ថា ភត្តាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំធម៌ជាគ្រឿងលះចោលខ្ញុំកំលេស នីធិជន
 ដង្ហើមចូល ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យរាយ អាណាចានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើន
 ហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វេមនីមានផលច្រើន មាន
 កម៌សិរិច្ឆ័យ ។

(៥) ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យរាយ អាណាចានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ

ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ វេមនីមានផលច្រើន មានកម៌សិរិច្ឆ័យ ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យរាយ អាណាចានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ

ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ វេមនីមានផលច្រើន មានកម៌សិរិច្ឆ័យ ត្រូវដូចម្តេច។

សឯ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាចារ្យោស្សនិសហគតំ សង់ស-
 ម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតំ វិវេកាធិស្សិតំ វិកកធិស្សិតំ ធិរោធិ-
 ស្សិតំ វេស្សន្តបរិណាមី ។ អាចារ្យោស្សនិសហគតំ
 ធម្មវិជយសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ វិជយំ មិតំ បស្សន្តិ សមាធិ
 អាចារ្យោស្សនិសហគតំ ឧបេត្តាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតំ
 វិវេកាធិស្សិតំ វិកកធិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ វេស្សន្តបរិ-
 ណាមី ។ ឯវំ ភាវិតា ទោ ភិក្ខុវេ អាចារ្យោស្សនិ
 ឯវំ ធម្មុល្លិកតា មហាប្បណ ហោតិ មហានិសំសាតិ ។

[១៦] អាចារ្យោស្សនិ ភិក្ខុវេ ភាវិតា ធម្មុល្លិកតា
 មហាប្បណ ហោតិ មហានិសំសា ។

[១៧] កកដំ ភាវិតា ធិ ភិក្ខុវេ អាចារ្យោស្សនិ កកដំ
 ធម្មុល្លិកតា មហាប្បណ ហោតិ មហានិសំសា ។ សឯ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហ្មតតោ វិ កុត្តម្មលតតោ វិ
 សុញ្ញតាតតោ វិ ធិសីនតិ បល្លង្គំ អាកុដិច្ឆា
 ទន្ទំ កាយំ បណិដាយ បរិមុចំ សតិ ឧបដ្ឋេប-
 ត្តា ។ សោ សតោ វ អស្សតិ សតោ បស្ស-
 សតិ (វិភាវតព្វា យាវ បដិធិស្សត្តាទុបស្សិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសតិសម្ពោជ្ឈង្គ ដែល
 ប្រកបដោយអាទាបាទស្សតិ អាស្រ័យទូរិវេក អាស្រ័យទូរិវេក អាស្រ័យ
 ទូរិវេក បង្ហូរទៅដើម្បីកិរិយាលរបង ។ ធម្មវិជយសម្ពោជ្ឈង្គ ដែល
 ប្រកបដោយអាទាបាទស្សតិ ។ ភិក្ខុចំរើន វិជយៈ មិតំ បស្សន្តិ សមាធិ
 បេត្តាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលប្រកបដោយអាទាបាទស្សតិ អាស្រ័យទូរិវេក
 អាស្រ័យទូរិវេក អាស្រ័យទូរិវេក បង្ហូរទៅដើម្បីកិរិយាលរបង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាទាបាទស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើ
 ឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើន ។

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាទាបាទស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ
 ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើន ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាទាបាទស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើន
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើន តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងវិប្រតិ នៅទៀប
 គល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយវែកវែកកាំងកាយឲ្យត្រង់ ផ្តួស្មារ-
 ត់ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មជ័យ) ។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតី ដកដង្ហើម
 ចេញ មានស្មារតីដកដង្ហើមចូល (បណ្ឌិតប្បវិទ្យាវិស្ណុវេហុកផលវោក្យ
 ថា ភិក្ខុសិក្សាថា ពត្តាអញឃើញរឿយ ។ ទូរិវេកដែលសម្រាប់លរ

អស្សុសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ បដិទិស្សត្តាទុបស្សិ បស្សុ-
សិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ) ។ ឃុំ ភារីតា ខោ ភិក្ខុវេ
រណនា ចាមស្សតិ ឃុំ តហុលីកតា មហាប្បណ
ហោតិ មហាទិសំសាតិ ។

[១២] អាណាចានស្សតិ ភិក្ខុវេ ភារីតា តហុលី-
កតា មហាប្បណ ហោតិ មហាទិសំសា ។

[១៣] តាមិ ភារីតា ន ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិ
តាមិ តហុលីកតា មហាប្បណ ហោតិ មហាទិសំសា ។
ដន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរាហ្មកតោ វា កុត្តម្ភលតតោ វា
កុត្តម្ភលតតោ វា ទិសិទតិ បល្ល័ង្ក អាមុជិត្តា
ទជុំ កាយំ បណិទាយ បរិមុខំ សតិ ឧបទ្ធិបេត្តា ។
សោ សតោ វ អស្សុសតិ សតោ បស្សុសតិ ។
(វិគ្គាហោ យោ បដិទិស្សត្តាទុបស្សិ អស្សុសិស្សាមីតិ
សិក្ខុតិ បដិទិស្សត្តាទុបស្សិ បស្សុសិស្សាមីតិ
សិក្ខុតិ) ។ ឃុំ ភារីតា ខោ ភិក្ខុវេ អាណាចា-
នស្សតិ ឃុំ តហុលីកតា មហាប្បណ ហោតិ
មហាទិសំសា ។

ចោលទូតិលេស នីធិដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញ
រឿយៗទូតិលេសប្រាប់លះចោលទូតិលេស នីធិដកដង្ហើមចូលដង្ហើម ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាត្មាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយយ៉ាងនេះ
វេមនិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាត្មាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើន
ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ វេមនិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាត្មាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើន
ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន តើដូច
ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី ទៅ
ទៅបតល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះជំស្លាក់ក្តី អង្គុយពែនក្នុងគោកាយឲ្យត្រង់
ផ្លូវស្មារតីឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មជ័ទ) ។ ភិក្ខុនោះ មានស្មារតី ដក-
ដង្ហើមចេញ មានស្មារតី ដកដង្ហើមចូល ។ (សេចក្តីពិស្តារមានរហូតផល
ពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗទូតិលេសប្រាប់លះចោល
ទូតិលេសចោល នីធិដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗទូតិ
លេសប្រាប់លះចោលទូតិលេសចោល នីធិដកដង្ហើមចូលដង្ហើម) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អាត្មាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
ច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វេមនិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៤] វិវា ភារិកាយ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាថា-
នស្សនិយោ វិវា តហុលីកតាយ ទ្ធិង្គំ ដលាជំ
អញ្ញាទវំ ដលំ ចានីកត្ថំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា
សតិ វា ទនាទិសេសេ អនាតាមិសាតិ ។

[១៥] អាណាថានស្សនិ ភិក្ខុវេ ភារិកា តហុលី-
កតា មហាប្បណា ហោតិ មហាជំសំសា ។

[១៦] កតំ ភារិកា ច ភិក្ខុវេ អាណាថា-
ស្សនិ កតំ តហុលីកតា មហាប្បណា ហោតិ
មហាជំសំសា ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាគតោ
វា វុត្តម្ភលកតោ វា សុញ្ញាតាគតោ វា
ជំសំនតិ បល្លង្គំ អាភុជិត្វា ទដ្ឋំ តាយំ បណិបាយ
បរិមុទំ សតិ មបដ្ឋបេតា ។ សោ សតោ ។
អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ។ (វិគ្គារោ យោវ
បដិជំស្សត្តា ធូបស្សំ អស្សសិស្សាមិទិ សំត្វតិ
បដិជំស្សត្តា ធូបស្សំ បស្សសិស្សាមិទិ សំត្វតិ) ។

[១៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអាណាថានស្សនិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើនហើយនេះហើយ បានធ្វើឱ្យច្រើនហើយនេះហើយ បណ្តាផល
ទាំង ៦ បុគ្គលនោះមែនបានផលណាមួយ គឺអារហន្តផល គឺបច្ចុប្បន្ននេះ
ឬ បើមានទុក្ខនានាសល់ទៅរឿយ ទ័ន្ទបានសម្រេចនូវភាពជាអនា-
តាមិបុគ្គល ។

[១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាថានស្សនិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ
ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ វេទនាទទួលបានច្រើន មានអាទិសិទ្ធិច្រើន ។

[១៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធការណាបានស្សនិ ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើនហើយ បានធ្វើឱ្យច្រើនហើយ វេទនាទទួលបានច្រើន មានអាទិសិទ្ធិ
ច្រើន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ទៅក្នុង
ព្រៃក្តី ទៅទៀបគល់រោមក្តី ទៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយតែឯកន្តែ ទាំងកាយ
ឱ្យត្រង់ ផ្លូវស្ងាត់ ឱ្យមានមុខត្រោះទៅរក (កម្មវត្ថុ) ។ ភិក្ខុនោះមាន
ស្ងាត់ដកដង្ហើមចេញ មានស្ងាត់ដកដង្ហើមចូល ។ (សេចក្តីពិស្តារ
មានហេតុផលពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សាថា ពាក្យអញ្ជើញរឿយ ។ ខ្ញុំធម៌
សម្រាប់លទិកលសហោល ទ័ន្ទដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា ពាក្យអញ្ជើញ
រឿយ ។ ខ្ញុំធម៌សម្រាប់លទិកលសហោល ទ័ន្ទដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។

ឯវំ ភាវិតា ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចារិយស្សតិ ឯវំ ឥហុលី-
កតា មហាប្បលា ហោតិ មហានិសំសា ។

[១៧] ឯវំ ភាវិតាយ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចារិយស្សតិ-
យោ ឯវំ ឥហុលីកតាយ សត្ត ឝលា សត្តានិសំសា
ចានិកត្តិ ។ ឝឝមេ សត្ត ឝលា សត្តានិសំសា ។
ឝិដ្ឋេវ ឝឝ្មេ ឝឝិកត្ត អត្តំ អាណនេតិ ឝោ ឝេ ឝិដ្ឋេវ
ឝឝ្មេ ឝឝិកត្ត អត្តំ អាណនេតិ អឝ មរណកាលេ
អត្តំ អាណនេតិ ឝោ ឝេ ឝិដ្ឋេវ ឝឝ្មេ ឝឝិកត្ត អត្តំ
អាណនេតិ ឝោ ឝេ មរណកាលេ អត្តំ អាណនេតិ ។
អឝ បក្កុដ្ឋំ ឝុរ្ត្តាតិយានំ សន្នោជនានំ បរិក្ខាយោ
អន្តរាបរិទ្ធាយំ ហោតិ ឝបហត្តបរិទ្ធាយំ ហោតិ
អសម្ពារបរិទ្ធាយំ ហោតិ សសម្ពារបរិទ្ធាយំ ហោតិ
ឝទ្ធុសោតោ ហោតិ អឝឝិដ្ឋកាមី ។ ឯវំ ភាវិតាយ
ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចារិយស្សតិយោ ឯវំ ឥហុលីកតាយ
ឝមេ សត្ត ឝលា សត្តានិសំសា ចានិកត្តិ ។

[១៨] សាវត្ថិយំ ។ តត្រ ទោ កកក ។ មេ ។ ឯតទិកេច
ភាវេឝ ឝោ ត្ថុដ្ឋេ ភិក្ខុវេ អាណាចារិយស្សតិដ្ឋិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាចារិយស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនហើយយ៉ាងនេះ
ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វេទន៍មានផលច្រើន មានកានិសិទ្ធិច្រើន ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអាណាចារិយស្សតិ ដែលបុគ្គល
ចំរើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វេទន៍បានសម្រេចផល
៧ ប្រការ ទី៧ កានិសិទ្ធិ ៧ ប្រការ ។ ផល ៧ ប្រការ កានិសិទ្ធិ ៧ ប្រការ
កើតឡើង ។ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ភិក្ខុនោះបានសម្រេចអហោត្តផលជាមុន
បើក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះមិនបានសម្រេចអហោត្តផលជាមុនទេ ទី៧ បានសម្រេច
អហោត្តផលក្នុងកាលដែលស្ងប់ បើក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះមិនបានសម្រេចអ-
ហោត្តផលជាមុន ទាំងមិនបានសម្រេចអហោត្តផលក្នុងកាលដែលស្ងប់ទេ ។
បុគ្គលនោះ ជាអន្តរាបរិទ្ធាយំ ជាឝបហត្តបរិទ្ធាយំ ជាអសម្ពារបរិទ្ធាយំ
ជាសសម្ពារបរិទ្ធាយំ ជាឝទ្ធុសោតកកទិដ្ឋកាមី ព្រោះតិរិយាអស់ទៅ
ខែឝុរ្ត្តាតិយសន្នោជនៈ ៥ ប្រការដោយភិក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលបើអាណាចារិយស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឱ្យច្រើន
យ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលនោះទី៧ បានផល ៧ ប្រការទី៧ កានិសិទ្ធិ ៧
ប្រការនេះឯង ។

[១៨] ក្នុងទីនេះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ មេ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចំរើនអាណាចារិយស្សតិប៉ុន្តែ ។

[១៩] ឃុំ កុត្តេ អាយស្មា អវិជ្ជា កកវត្ថុ ឯត-
នភេត អហំ ទោ កន្តេ កាវេមិ អាណាចានស្សតិច្ឆិ ។
យដានតថ បទ ភំ អវិជ្ជ កាវេសិ អាណាចានស្សតិច្ឆិ ។

[២០] អតីតេសុ មេ កន្តេ តាមេសុ តាមច្ចន្តោ
បហំលោ អនាគតេសុ មេ តាមេសុ តាមច្ចន្តោ
វិគតោ អជ្ឈត្តំ តហំទា ច មេ ធម្មេសុ បដិយ-
សញ្ញា សុប្បដិវិធិតា សោ សតោ វ អស្សសិស្សាមិ
សតោ បស្សសិស្សាមិ ។ ឃុំ ទាហំ កន្តេ កាវេមិ
អាណាចានស្សតិច្ឆិ ។

[២១] អត្តេសា អវិជ្ជ អាណាចានស្សតិ ទេសា
នត្ថិវិ វនាមិ ។ អបិព អវិជ្ជ យថា អាណាចា-
នស្សតិ វិត្តាវេន បរិមុណ្ណា ហោតិ តំ សុណាហិ
សាដុតំ មទសិគរោហិ កាសិស្សាមិវិ ។ ឃុំ
កន្តេតិ ទោ អាយស្មា អវិជ្ជា កកវតោ បច្ចុស្សោសិ ។
កកវ ឯតនភេត តតញ្ច អវិជ្ជ អាណាចានស្សតិ
វិត្តាវេន បរិមុណ្ណា ហោតិ ។ ឥទ អវិជ្ជ កិក្កុ

[១៧] កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអង្គ
ដ៏មានកាយ ក្រាបបង្គំខ្លួនព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យដូច្នោះ ថា
បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើនអាណាបានស្សតំ ។ ម្ចាស់អវិជ្ជ ចុះ
អ្នកចំរើនអាណាបានស្សតំ ដូចម្តេចទៅ ។

[២០] បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាយច្នុះភ្នំកាយចំរើនខ្យាយ ជា
អតីត ខ្ញុំព្រះអង្គបានលរបដិហើយ កាយច្នុះភ្នំកាយចំរើនខ្យាយ ជាអនា-
គតខ្ញុំព្រះអង្គបានប្រាសចេញហើយ បដិយសញ្ញាភ្នំកាយចំរើនខ្យាយ
ជាពន្ធុក្នុងភ្នំ ពន្ធុក្រវត្តិ ខ្ញុំព្រះអង្គបានកំចាត់ចាលារហ័យដោយប្រថុក
ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសន្តិជកដង្ហើមចេញ មានសន្តិជកដង្ហើមចូលវ បតិក្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើនអាណាបានស្សតំ យ៉ាងនេះឯង ។

[២១] ម្ចាស់អវិជ្ជ អាណាបានស្សតិដុះមិនមែន កថាគតមិនវិបទ
ភោលថា អាណាបានស្សតិដុះមិនមែនដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់អវិជ្ជ ប៉ុន្តែអាណា-
នបានស្សតិ ដែលទេញបរិបូណ៌ដោយពិស្តារបឋមណ ចូរអ្នកស្តាប់បឋម
នោះ យកចិត្តទុកដាក់ឱ្យប្រពៃចុះ កថាគតមិនសំដែង ។ ព្រះអង្គដ៏មាន
កាយ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភក្តិថា កុណាព្រះអង្គ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើនត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់អវិជ្ជ ចុះអាណាបានស្សតិដែល
បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីពិស្តារតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អវិជ្ជ ក៏ក្នុងសាសនានេះ

អន្ធិសា ទោ កុត្តម្ភលកោ វា សុត្តន្តនិកាយសោ វា
 វិសិទ្ធិ បល្ល័ង្កំ អាកុដិទ្ធា ទុដ្ឋំ កាយំ បណិបាយ
 បរិមុខំ សតិំ ទមដ្ឋបេត្តា ។ សោ សនោ ។
 អន្ធិសាតិ សនោ បន្ធិសាតិ ធិមំ វា អន្ធិសន្តោ
 ធិមំ អន្ធិសាមីតិ មដាទានំ ។ បេ ។ មដិទិស្ស-
 ត្តាទុបស្សិំ អន្ធិសិស្សមីតិ សិស្តុតិ មដិទិស្សត្តា-
 ទុបស្សិំ បន្ធិសិស្សមីតិ សិស្តុតិ ។ វរំ ទោ អវិដ្ឋ
 អនាទានស្សតិ វិទ្ធាវេទ បរិបុណ្ណា ហោតិ ។

[២២] សាវត្ថុ ។ តេទ ទោ បទ សមយេទ
 អាយស្មា មហានម្យុនោ កតវតោ អវិទូរេ វិសិញ្ញោ
 ហោតិ បល្ល័ង្កំ អាកុដិទ្ធា ទុដ្ឋំ កាយំ បណិបាយ
 បរិមុខំ សតិំ ទមដ្ឋបេត្តា ។

[២៣] អន្ធិសា ទោ កតវា អាយស្សន្តំ មហា
 កម្យុនំ អវិទូរេ វិសិទ្ធិ បល្ល័ង្កំ អាកុដិទ្ធា ទុដ្ឋំ កាយំ
 បណិបាយ បរិមុខំ សតិំ ទមដ្ឋបេត្តា វិស្វាន កិក្ខុ
 អាមន្តេសិ បន្ធិសេ យោ តុម្ភេ កិក្ខុវេ វតស្ស
 កិក្ខុយោ កាយស្ស វត្តិតត្ថំ វា ដទិតត្ថំ វាតិ ។

ទៅក្នុងវិញ្ញត្តិ ទៅទៀបគល់ឈើក្តី ទៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អន្តិយវិទានវិទាន
 កាំងកាយឱ្យគ្រង់ ផ្លូវស្មារតី ឱ្យមានមុខរន្តរាវេរ (កម្មដ្ឋាន) ។ កិក្ខុ
 ទោះមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើម
 ចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា ភក្តាអញដកដង្ហើមចេញវែង រឺ បេវ សិក្សាថា
 ភក្តាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំចម្រើនសម្រាប់លក់លេសចោល ធិនដកដង្ហើម
 ចេញ សិក្សាថា ភក្តាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំចម្រើនសម្រាប់លក់លេស
 ចោល ធិនដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ភាពទានស្សតំ ពេញបរិបូណ៌
 ដោយសេចក្តីពិស្តាយធិនទេវធិន ។

[២២] ក្រុនសាវត្ថុ ។ សមយេ ទោ វេទិ ព្រះមហាកម្យុនដំមានអាយុ
 អន្តិយវិទានវិទាន កាំងកាយឱ្យគ្រង់ ផ្លូវស្មារតី ឱ្យមានមុខរន្តរាវេរ
 (កម្មដ្ឋាន) ក្នុងទីជិតព្រះដំមានព្រះភាគ ។

[២៣] ព្រះដំមានព្រះភាគ បានឃើញមហាកម្យុន ដំមានអាយុ
 កំពុងអន្តិយវិទានវិទាន កាំងកាយឱ្យគ្រង់ ផ្លូវស្មារតី ឱ្យមានមុខរន្តរាវេរ
 (កម្មដ្ឋាន) ក្នុងទីជិតខ្លួន (អំពីព្រះអង្គ) លុះឃើញហើយ រើចគ្រាស់
 ហៅកិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញ
 សេចក្តីញាប់ញ័រ ឬសេចក្តីអន្ទះអវិទូនិកាយ របស់កិក្ខុនោះឬទេ ។

[២៤] យនាថិ មយំ កត្តេ តំ អាយស្សនំ
បស្ចាម សាវ្យមឆ្នេរំ វា ធិសិទ្ធិំ វិសំ វា ហោតិ
ធិសិទ្ធិំ តនាថិ មយំ កត្តេ អាយស្សនោ ធិ បស្ចាម
កាយស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ធិត្ថិតត្ថំ វាតិ ។

[២៥] យស្ស ភិក្ខុវេ សមាធិស្ស ការិកត្តា
ពហុលីកតត្តា ខេវ កាយស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា ធិ ចិត្តស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា កត្តេ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាធិស្ស
ធិតាមលាភី វេតិច្ឆលាភី អត្តសិរលាភី ។

[២៦] តាតមស្ស ធិ ភិក្ខុវេ សមាធិស្ស ការិកត្តា
ពហុលីកតត្តា ខេវ កាយស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា ធិ ចិត្តស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ ធិត្ថិតត្ថំ
វា ។ អាចាចាធិស្សតិសមាធិស្ស ភិក្ខុវេ ការិកត្តា
ពហុលីកតត្តា ខេវ កាយស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា ធិ ចិត្តស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា ។

[២៤] ភិក្ខុតាំងឡាយក្រាបបង្គំទូលថា បព្រះព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាល
ណារយ័ង្សព្រះអង្គិយើងរលោភដ៏មានអាយុនោះ កំពុងអង្គុយកណ្តាលដំបូ
សង្កត់ អង្គុយស្ងប់ស្ងៀមខ្លាំងក្លា ក្នុងកាលនោះ យើង្សព្រះអង្គមិនបាន
យើងរលោភដ៏មានអាយុនោះ មានកាយញាប់ញ័រ ឬអន្តរអន្តរទេ ។

[២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុណាបានចំរើន បានធ្វើឱ្យច្រើន
នូវសមាធិហើយ វេទនាមានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្តរអន្តរ មានចិត្ត
មិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្តរអន្តរ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុនោះវេទនាបាន
នូវសមាធិដោយដោយ បានមិនលំបាក បានមិនក្រឡើយ ។

[២៦] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះសមាធិដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឱ្យ
ច្រើនហើយតែមួយម្តង វេទនាមានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្តរអន្តរ មាន
ចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្តរអន្តរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អាចាបានស្សតិ-
សមាធិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ វេទនាមានកាយមិន
ញាប់ញ័រ ឬមិនអន្តរអន្តរ មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្តរអន្តរទៀយ ។

[២៧] កថា ភារិទេ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិ-
 សមាធិម្ហិ កថំ ពហុលីកាតេ លេវ កាយស្ស ឥញ្ចិកត្តំ
 វា ហោតិ ធម្មិកត្តំ វា ធម្មិកត្តស្ស ឥញ្ចិកត្តំ
 វា ហោតិ ធម្មិកត្តំ វា ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អញ្ញតតោ វា រុក្ខមូលតតោ វា សុញ្ញតតោ
 វា ធិសីនតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ទដ្ឋំ កាយំ
 បណីនាយ បរិបុទំ សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ
 សតោ វ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ (វិត្តាវតត្វា
 យាវ បដិច្ចិស្សត្តានុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 បដិច្ចិស្សត្តានុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។
 វរិ ភារិទេ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិសមាធិម្ហិ វរិ
 ពហុលីកាតេ លេវ កាយស្ស ឥញ្ចិកត្តំ វា ហោតិ ធម្មិ-
 កត្តំ វា ធម្មិកត្តស្ស ឥញ្ចិកត្តំ វា ហោតិ ធម្មិកត្តំ វា តិ ។

[២៨] អាណាចានស្សតិសមាធិ ភិក្ខុវេ ភារិទោ
 ពហុលីកតោ មហាប្បលោ ហោតិ មហាធិសំសោ ។

[២៧] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ កាលបើអាណាចានស្សតិសមាធិ ដែល
 បុគ្គលបានចំរើនហើយ បានធ្វើឱ្យច្រើនហើយតែដូចម្តេច ទើបបុគ្គលនោះ
 មានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមានកាយមិនអន្ទះអវៃន្ទ មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ
 ឬមានចិត្តមិនអន្ទះអវៃន្ទ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ ភិក្ខុកនិសាសនានេះ
 នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបកល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយតែនៅក្នុង
 ព័ន្ធភ្យាយឱ្យត្រង់ ផ្តង់ស្មារតី ឱ្យមានមុខង្គោះទៅរក(កម្មដ្ឋាន) ។ កុំតាមោះ
 មានសតិដកដង្ហើមទេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល (បណ្តិតតប្បឱ្យតិស្តាវ
 ហេតុផលពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំធម៌សម្រាប់
 លះបង់កិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមទេញ សិក្សថា អាត្មាអញឃើញ
 រឿយៗ ខ្ញុំធម៌សម្រាប់លះកិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ កាលបើ អាណាចានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបាន
 ចំរើនហើយនេះហើយ បានធ្វើឱ្យច្រើនហើយនេះហើយ រមែងមានកាយ
 មិនញាប់ញ័រ ឬមានកាយមិនអន្ទះអវៃន្ទ មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមាន
 ចិត្តមិនអន្ទះអវៃន្ទ ។

[២៨] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ អាណាចានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចំ-
 រើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអាទិសនិរុច្ចើន ។

(២៩) កង ភារិកោ ច ភិក្ខុវេ អាណាចា-
 នស្សតិសមាធិ កង តហុលីកតោ មហាច្ឆណោ
 ហោតិ មហានិសំសោ ។ កង ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អក្ខតោ ក កុត្តម្មលកតោ ក សុត្តន្តបិដកតោ
 ក ធិសីនតិ បល្ល័ង្កំ អាភុជិត្យ ខុដ្ឋំ កាយំ
 មណីនាយ បរិមុខំ សតិ ទបដ្ឋមេត្តា ។ សោ
 សតោ វ អស្សតិ សតោ បស្សសតិ ។ ធិយំ ក
 អស្សសត្តោ ធិយំ អស្សសាមីតិ មជាធាតិ (វិគ្គាមេត្តា
 យាវ មជ្ជិមស្សត្តានុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 មជ្ជិមស្សត្តានុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។
 ឃវំ ភារិកោ ខោ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិសមាធិ
 ឃវំ តហុលីកតោ មហាច្ឆណោ ហោតិ មហានិសំសោ ។

(៣០) អហម្មិ សុដំ ភិក្ខុវេ បុត្រោ សន្តោ
 អនតិសម្ពុទ្ធា ពោធិសត្តោ វ សមាបោ កំមិធា
 វិហារេន តហុលី វិហារេន ។ កស្ស មឃ្មំ
 ភិក្ខុវេ កំមិធា វិហារេន តហុលី វិហារេន

[២៩] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បាយ ចុះភាគាប្រាស្សតិសមាធិ ដែល
 បុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានគានិសិទ្ធិ
 ច្រើន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ នៅក្នុង
 ព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្លូតក្តី អង្គុយព្រៃទីក្នុង កាំង
 កាយទ្បត្រង់ ផ្ទះស្នាក់ ឱ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មវង្ស) ។ ភិក្ខុនោះ
 មានសតិផកដង្ហើមចេញ មានសតិផកដង្ហើមចូល ។ កាលផកដង្ហើម
 ចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា ភាគអញផកដង្ហើមចេញវែង (បណ្តែតធម្មវិទ្យ
 ពិស្តារេហូតផលកាយថា ភិក្ខុសិក្សថា ភាគអញឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំចម
 សម្រាប់លះរាលេសចោល ខឹងផកដង្ហើមចេញ សិក្សថា ភាគអញឃើញ
 រឿយ ។ ខ្ញុំចមសម្រាប់លះរាលេសចោល ខឹងផកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បាយ ភាគាប្រាស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយយ៉ាង
 នេះ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វែមនិងមានផលច្រើន មានគានិសិទ្ធិ
 ច្រើន ។

(៣០) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បាយ កំកាលមុនដែលគេរក នៅជាភោជិ-
 សក្ខ មិនទាន់បានប្រាសដឹងខ្ញុំសម្ពុទ្ធជាញ លាទៅរឿយ កែងសម្រេច
 សម្រាទ្តទៅដោយច្រើន ដោយវិហារេមិនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បាយ
 រករកនោះ កំពុងសម្រេចសម្រាទ្តទៅដោយច្រើន ដោយវិហារេមិនេះ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិយម្យ មហាភារត្ត

ទេវ កាយោ តិលមតិ ន ចត្វាធិ អនុបាទាយ ធម៌
មេ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តតិ(*) ។

[៣១] ឥស្មានិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អា-
កាត្តេយ្យ ទេវ មេ កាយោមិ តិលមេយ្យ ន ចត្វាធិ
អនុបាទាយ ធម៌ មេ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តេយ្យានិ
អយមេវ អាទាទានស្សតិសមាធិ សាទុតំ មនសិ-
កាតតោ ។

[៣២] ឥស្មានិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាត្តេយ្យ
យេមេ តេហសិទា សវស្ត័យ្យ តេ ចហិយេយ្យន្តិ(**)
អយមេវ អាទាទានស្សតិសមាធិ សាទុតំ មនសិ-
កាតតោ ។

[៣៣] ឥស្មានិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាត្តេយ្យ
អប្បជិត្តលេ បដិត្តលសត្តិ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ
អាទាទានស្សតិសមាធិ សាទុតំ មនសិកាតតោ ។

* ម- វិមុត្តិ ។ ២ ខ. ចហិយេយ្យន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិយម្យ មហាភារត្ត

កាយមិនលំបាក ចក្កុទាំងឡាយក៏មិនលំបាក ទាំងចិត្តរបស់គេក៏
រួចរាល់ភាសវៈ ទាំងឡាយ ព្រោះមិនបានប្រកាន់មាំ ។

[៣១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនបដិថា កាយរបស់ភិក្ខុអញកុំលំបាក ចក្កុទាំងឡាយ
ក៏កុំលំបាក ទាំងចិត្តរបស់ភិក្ខុអញកុំរួចស្រឡះចេញភាសវៈ ទាំងឡាយ
ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ អាទាទានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់
ដោយប្រពៃទុះ ។

[៣២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនបដិថា សេចក្តីត្រិះរិះ ដោយសេចក្តីពូកអស្រ័យនូវ
កាមគុណវេទនាជាប់របស់ភិក្ខុអញ សេចក្តីត្រិះរិះដោយសេចក្តីពូកនេះ
ភិក្ខុអញគួរលះបង់ចោល ព្រោះហេតុនោះ អាទាទានស្សតិសមាធិនេះឯង
ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃទុះ ។

[៣៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនបដិថា ភិក្ខុអញគួររស់គាល់ក្នុងវេទនាដែលមិនមែនជា
បដិកូលវាជាប់ដកូល អាទាទានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុក
ដាក់ដោយប្រពៃទុះ ។

[៣៤] ភស្តុតាង ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាគន្ធន្ទយ្យ
បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលេសត្ថិ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ
អាចារិទស្សតិសមាជិ សាទុកំ មទសិកាតតោ ។

[៣៥] ភស្តុតាង ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាគន្ធន្ទយ្យ
អប្បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេសត្ថិ
វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាចារិទស្សតិសមាជិ សាទុកំ
មទសិកាតតោ ។

[៣៦] ភស្តុតាង ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាគន្ធន្ទយ្យ
បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេសត្ថិ
វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាចារិទស្សតិសមាជិ សាទុកំ
មទសិកាតតោ ។

[៣៧] ភស្តុតាង ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាគន្ធន្ទយ្យ
អប្បដិក្ខុលេត្ថ បដិក្ខុលេត្ថ តនុកយំ អភិចិវេដ្ឋត្ថា
គបេត្តុកោ វិហារយ្យំ សតោ សម្បដាចោតិ អយមេវ
អាចារិទស្សតិសមាជិ សាទុកំ មទសិកាតតោ ។

[៣៤] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា ភាគអញគួររស់គាល់ក្នុងរបស់ជាបដិក្ខុលេជាមុន
មែនជាបដិក្ខុលេ ភាគបាទស្សតិសមាជិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់
ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៥] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា ភាគអញគួររស់គាល់ក្នុងរបស់មិនមែនជាបដិក្ខុលេ
ផង ក្នុងរបស់ជាបដិក្ខុលេផង ថាជាបដិក្ខុលេ ភាគបាទស្សតិសមាជិ
នេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៦] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា ភាគអញគួររស់គាល់ក្នុងរបស់ជាបដិក្ខុលេផង
មិនមែនជាបដិក្ខុលេផង ថាជាបដិក្ខុលេមែនជាបដិក្ខុលេ ភាគបាទស្សតិ-
សមាជិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៧] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសា-
សនានេះ ប៉ុនប៉ងថា ភាគអញគួររៀនរៀនរបស់ទាំង៦ គឺរបស់មិនមែនជា
បដិក្ខុលេ របស់ជាបដិក្ខុលេ ជាអ្នកប្រាណិយកម្ម ជាអ្នកមានស្មារតីជីវ
ទូន ភាគបាទស្សតិសមាជិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៨] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេបិ អាគន្ធឱយ្យ
វិវេជ្ជេ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ទធម្មហិ សវិតក្កំ
សវិចារិ វិវេកេជំ បីតិសុខំ បថេមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ
វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិសមាធិ សាធុកំ
មនសិកាភព្វោ ។

[៣៩] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេបិ អាគន្ធឱយ្យ
វិតក្កវិចារានំ រូបសមា អជ្ឈកំ សម្បសាននំ ទេតសោ
ឯកោធិការិ អវិតក្កំ អវិចារិ សមាធិជំ បីតិសុខំ
ធុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ
អាណាចានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាភព្វោ ។

[៤០] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេបិ អាគ-
ន្ធឱយ្យ បីតិយា ទ វិវាតា ឧបេត្តុកោ ទ
វិហរេយ្យិ សតោ ទ សម្បជាទោ សុខត្តុ កាយេន
បដិសំវេទេយ្យិ យន្តំ អវិយា អាទិក្ខន្តិ ឧបេត្តុកោ
សតិហ សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ
វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិសមាធិ សាធុ-
កំ មនសិកាភព្វោ ។

[៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញ្ញធម្មស្របស្រួលក្នុងចិត្ត
ស្របស្រួលក្នុងកាយ ហើយចូលកាន់វេទនាប្រកប
ដោយវិភក្តៈនីតិវិចារៈ មានបីតិខ្លាំងសុខដែលកើតអំពីសមាធិស្របស្រួល
អាណាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុនូវយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញ្ញចូលកាន់វេទនាប្រកបដែលកើតមានក្នុង
សម្បទានៃខ្លួន ជាទីផ្លូវផងមានសក្តានុពលចិត្តស្របស្រួល មិនមានវិភក្តៈនីតិ
វិចារៈ មានបីតិខ្លាំងសុខដែលកើតអំពីសមាធិ ព្រោះម្យ៉ាងវិភក្តៈនីតិវិចារៈ
អាណាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុនូវយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញ្ញ ព្រោះនៀយណយចាកបីតិផង ជាអ្នក
ប្រកបដោយទេវក្ខានផង មានស្មារតីដ៏ធំខ្លួនផង សោយសេចក្តីសុខដោយ
តាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរឲ្យបុគ្គលដែលបាន
ភតិយជ្ជនាថា ជាអ្នកមានទេវក្ខាន មានស្មារតី មានទម្ងន់ជាគ្រឿងទៅ
ជាសុខដូច្នោះ ព្រោះភតិយជ្ជនាឯណា ធម្មវិចូលកាន់វេទនាប្រកបនោះ
អាណាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុនូវយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤០] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ
 អាត្មេយ្យ សុខស្ស ច បហាណ ទុក្ខស្ស ច
 បហាណ ឬត្វេវ សោមនស្សនោមនស្សនំ អត្តន្តំមា
 អនុក្ខេមសុទំ ទមេត្តា សតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ
 ទុបសម្បជ្ជំ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិស-
 មាធិ សាធុតំ មនសិកាតតោ ។

[៤២] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាត្ម-
 េយ្យ សត្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយ-
 សញ្ញានំ អត្តន្តំមា នាទត្តសញ្ញានំ អមនសិកា ក
 អនន្តា អាណាសោតិ អាណាសាទញ្ច យតនំ
 ទុបសម្បជ្ជំ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិស-
 មាធិ សាធុតំ មនសិកាតតោ ។

[៤៣] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ
 អាត្មេយ្យ សត្វសោ អាណាសាទញ្ច យតនំ ស-
 មតិក្កមា អនន្តំ វិញ្ញាណនិ វិញ្ញាណញ្ច យតនំ
 ទុបសម្បជ្ជំ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិស-
 មាធិ សាធុតំ មនសិកាតតោ ។

[៤១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញព្រោះលះលង់នូវសុខផង ព្រោះ
 លះលង់នូវទុក្ខផង មានសាមនស្សទីនិរោមស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនផង
 គប្បីចូលកាន់ចក្ខុផ្សេងជាធម្មជាតិមានការម្នាក់មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែន
 ជាសុខ គឺជាទមេត្តា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធជាមេត្តា អាណាចានស្សតិ-
 សមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញព្រោះកន្លងបង់នូវរូបសញ្ញាដោយប្រ-
 ការតាំងត្រង់ ព្រោះអស់បដិយសញ្ញា ហើយវិលវិលធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនាទត្ត-
 សញ្ញា គប្បីចូលកាន់អាណាសាទញ្ចយតនផ្សេង ដោយការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 ជា អាណាសមិនមានទីបំផុតផ្សេងៗ អាណាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុ
 គួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញព្រោះកន្លងបង់នូវអាណាសាទញ្ច យ-
 តនផ្សេងដោយប្រការតាំងត្រង់ គប្បីចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ច ញ្ចយតនផ្សេង
 ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តជា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតផ្សេងៗ អាណាចានស្សតិ-
 សមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[២២] ភស្មាភិហា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចេមិ អាត្ម-
ន្ទ្រ័យ្យ សត្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
នតិ ភិក្ខុតិ អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ ឧបសម្មជ្ជ
វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាចាចានស្សតិសមាជិ សា
ទុកំ មនសិកាតតោ ។

[២៤] ភស្មាភិហា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចេមិ
អាត្មន្ទ្រ័យ្យ សត្វសោ អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ សមតិ-
ក្កម្ម ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារ-
យ្យន្តិ អយមេវ អាចាចានស្សតិសមាជិ សាទុកំ
មនសិកាតតោ ។

[២៦] ភស្មាភិហា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចេមិ អាត្មន្ទ្រ័យ្យ
សត្វសោ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញា-
វេនយេតនិរោធំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ
អាចាចានស្សតិសមាជិ សាទុកំ មនសិកាតតោ ។

[២៧] វិវិ កាវិកេ ទោ ភិក្ខុវេ អាចា ចានស្សតិ-
សមាជិក្កិ វិវិ តហុសិកតេ សុទតោ វេនំ វេនយតិ
សា អនិច្ចាតិ បជាតាតិ អនន្តេសិកាតិ បជាតាតិ

[២២] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា កត្តាអញព្រោះកន្លងបង្អស់វិញ្ញាណញ្ញាយក-
នជ្ជាន ដោយប្រការតាំងពួង គប្បីចូលកាន់អាតិញ្ញញ្ញាយកនជ្ជាន
ដោយការធ្វើខុសក្នុងចិត្តថា អ្វីបន្តិចបន្តួចមិនមានដុះ អាចាបានស្សតិ-
សមាជិខេងងង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[២៤] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា កត្តាអញព្រោះកន្លងបង្អស់វិញ្ញាណញ្ញាយក-
នជ្ជាន ដោយប្រការតាំងពួង គប្បីចូលកាន់ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយកនជ្ជាន
អាចាបានស្សតិសមាជិខេងងង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[២៦] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះប៉ុនប៉ងថា កត្តាអញព្រោះកន្លងបង្អស់វិញ្ញាណសញ្ញា-
យកនជ្ជាន ដោយប្រការតាំងពួង គប្បីចូលកាន់សញ្ញាវេនយេតនិរោធ
អាចាបានស្សតិសមាជិខេងងង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[២៧] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើអាចាបានស្សតិសមាជិ ដែល
ភិក្ខុចំរើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ បើភិក្ខុនោះសោយ
ឲ្យវិទេវាជាសុទ្ធសឹងច្បាស់ថា វេទនានោះមិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរ

អនក្ខន្ធនិកាតិ បដាបាតិ ។ ធុត្តុក្សោ វេទនំ វេទយតិ
 សា អនិច្ចាតិ បដាបាតិ អនន្តោសិកាតិ បដាបាតិ
 អនក្ខន្ធនិកាតិ បដាបាតិ ។ អនុត្តមសុខក្សោ វេទនំ
 វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ បដាបាតិ អនន្តោសិកា-
 តិ បដាបាតិ អនក្ខន្ធនិកាតិ បដាបាតិ ។ សោ
 សុខំ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ ធំ វេទយតិ ។
 ធុត្តុ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ ធំ វេទយតិ ។
 អនុត្តមសុខំ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ ធំ
 វេទយតិ ។ សោ កាយបរិយន្តិតំ វេទនំ វេទយ-
 មាបោ កាយបរិយន្តិតំ វេទនំ វេទយមីតិ បដាបាតិ
 ដីវិតបរិយន្តិតំ វេទនំ វេទយមាបោ ដីវិតបរិយន្តិតំ
 វេទនំ វេទយមីតិ បដាបាតិ កាយស្ស គេនា
 ធុត្តុ ដីវិតបរិយន្តិតំ វេទនំ សត្វវេទយំ ធានិ អនក្ខ-
 និកាតិ សីតិកវិស្សន្តិតិ បដាបាតិ ។

(៤៨) សេយ្យដាចិ ភិក្ខុវេ តេលញ្ច បដិច្ច វដ្តិញ្ច
 បដិច្ច តេលញ្ចនីចោ ឈាយេយ្យ តស្សេវ តេលស្ស
 ច វដ្តិយោ ច បរិយាណាណា អនាហារោ ធុត្តាយេយ្យ ។

ប្រកាន់ម៉ា ដីវិតច្បាប់ថា មិនគួរប្រកាស ។ បើភិក្ខុនោះសោយវេទនាជា
 ទុក្ខដីវិតច្បាប់ថា វេទនានោះមិនទៀង ដីវិតច្បាប់ថា មិនគួរប្រកាន់ម៉ា ដីវិត
 ច្បាប់ថា មិនគួរប្រកាស ។ បើភិក្ខុនោះ សោយវេទនាមិនមែនទុក្ខមិនមែន
 សុខ ដីវិតច្បាប់ថា វេទនានោះមិនទៀង ដីវិតច្បាប់ថា មិនគួរប្រកាន់ម៉ា ដីវិត
 ច្បាប់ថា មិនគួរប្រកាស ។ បើភិក្ខុនោះសោយវេទនាជាសុខ មិនប្រកប
 ដោយកិលេស សោយខ្ញុំវេទនានោះ ។ បើភិក្ខុនោះ សោយវេទនាជាទុក្ខ
 ក៏មិនប្រកបដោយកិលេស សោយខ្ញុំវេទនានោះ ។ បើភិក្ខុនោះសោយ
 វេទនាមិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខ ក៏មិនប្រកបដោយកិលេស សោយខ្ញុំវេទ-
 នានោះ ។ កាលភិក្ខុនោះសោយវេទនា មានកាយជាទីបំផុត ដីវិតច្បាប់ថា
 អត្តាអញ្ចសោយវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយវេទនាមានជីវិត
 ជាទីបំផុត ដីវិតច្បាប់ថា អត្តាអញ្ចសោយវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត លុះ
 ទំលាយពន្ធកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ ដីវិតច្បាប់ថា ការសោយខ្ញុំ
 វេទនាជាអស់ក្នុងលោកនេះ មិនគួរប្រកាស មិនលេកទៅវិញ ។

(៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រចាំប្រទេស ដែលនេះ
 ទៅបាទ ព្រោះកស្រយប្រទេសដីវិតច្បាប់ថា ដែលមិនមានកាយ
 គប្បីលេកទៅ ព្រោះអស់ទៅវិញប្រទេសដីវិតច្បាប់ថា យ៉ាងណា ។

ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយបរិយុទ្ធិកំ វេទំ
 វេទយមាថា កាយបរិយុទ្ធិកំ វេទំ វេទយមីតិ
 បជាថាតិ ជីវិតបរិយុទ្ធិកំ វេទំ វេទយមាថា ជីវិតបរិ-
 យុទ្ធិកំ វេទំ វេទយមីតិ បជាថាតិ កាយស្ស កេតា
 ឧទ្ធុ ជីវិតបរិយោទាថា ឥវេវ សត្វវេទយំ កាធំ
 អនកំ ឧទ្ធុតាធំ សីតិករិស្សុទ្ធិតិ បជាថាតិ ។

[៤៧] ឯវេទេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា
 វេសាលយំ វិហារតិ មហាវេទេ ត្រាដាតាសាលាយំ ។
 ភេទ ទោ បទ សមយេទ ភគវា ភិក្ខុទំ អនេកា
 បរិយាយេទ អសុកកថំ កាថេតិ អសុកាយ វណ្ណំ
 កាសតិ អសុកការាយ វណ្ណំ កាសតិ ។ អថ ទោ
 ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥន្ទ្រមហំ ភិក្ខុវេ
 អនុមាសំ បដិសល្លិយេតុំ ទម្មិ កេតិ ឧបសន្ត-
 មិតត្រា អញ្ញត្រ ឯកេទ បិណ្ឌិតាតិ ហារកេតាតិ ។
 ឯវិ កន្តេតិ ទោ ភេ ភិក្ខុ ភគវតា បដិ-
 ស្សត្រា ចាស្សន កោចិ ភគវតំ ឧបសន្តមតិ
 អញ្ញត្រ ឯកេទ បិណ្ឌិតាតិ ហារកេតា ។

ម្នាលភិក្ខុ ពុទ្ធិយុគ កាលភិក្ខុសោយវេទនា មានកាយជាទីបំផុត ដឹង
 ច្បាស់ថា ភក្តាអញ សោយវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយ
 វេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ដឹងច្បាស់ថា ភក្តាអញសោយវេទនាមានជីវិត
 ជាទីបំផុត លុះចំណាយរាងកាយបញ្ចប់អំពីការរស់ជីវិតវេ ដឹងច្បាស់ថា
 ការសោយវេទនាពុំបានពុំស្រេច ក្នុងលោកនេះ មិនគួរត្រេកអរ មិនរលត់
 ទៅវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៧] កុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់គន្លឹះនៅក្នុងក្នុងការសាលានៅព្រមហារវេ ទៀបព្រះវិសាលី ។
 សម័យនោះឯងព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងអសុកកថាទ្រង់សំដែងគុណ
 នៃអសុក ទ្រង់សំដែងគុណនៃការចំរើនអសុកដល់ភិក្ខុពុទ្ធិយុគ ដោយ
 អនកបរិយាយ ។ គ្រានោះឯងព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុពុទ្ធិយុគ
 មកថា ម្នាលភិក្ខុ ពុទ្ធិយុគ គេថាគេចង់គេចចាកការឃ្នកសម្លឹងនៅឯម្នាក់
 ឯង អស់កន្លះទេ កុំឱ្យអ្នកណាមួយចូលទៅរកគេថាគេឡើយ រៀនលឺវិគ
 ភិក្ខុមួយចំនួននាំចង្ហិនបិណ្ឌបុត្រទៅថ្វាយគេថាគេ ។ ពួកភិក្ខុនោះ ក៏ទទួល
 ព្រះពុទ្ធដ៏ការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គដូច្នោះ ក៏អ្នក
 មានភិក្ខុណាមួយចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគឡើយ រៀនលឺវិគភិក្ខុ
 ទទួលអ្នកនាំចង្ហិនបិណ្ឌបុត្រទៅថ្វាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

[៥០] អដទោ តេ ភិក្ខុ កតវា អនេតា-
 បរិយាយេន អសុភតាដំ កាដេតិ អសុកាយ វណ្ណំ
 កាសតិ អសុភការវាយ វណ្ណំ កាសតិ អនេតា-
 ការវេតាវំ អសុភការវាយ ធុយោតមធុយុត្តា វិហារន្តិ
 តេ ឥទំបា កាយេន អដ្ឋយមាថា ហាយមាថា
 ជំគុដ្ឋមាថា សត្តហារតំ បរិយេសន្តិ ធនបិ ភិក្ខុ
 ឯកាយោន សត្តំ អាហារន្តិ វិសតិបិ ។ បេ ។
 តិសតិមិ ភិក្ខុ ឯកាយោន សត្តំ អាហារន្តិ ។

[៥១] អដទោ កតវា ភិក្ខុ អនិមាសសរុ
 អន្តយេន បដិសណ្ឋាថា វុដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ
 អាទន្តំ អាមន្តសិ តិក្ខុ ទោ អាទន្ត
 តទុក្ខតោ វិយ ភិក្ខុសង្ខេបតិ ។ តថា ហិ បទ
 កន្តេ កតវា ភិក្ខុនំ អនេតាបរិយាយេន អសុភតាដំ
 កាដេតិ អសុកាយ វណ្ណំ កាសតិ អសុភ-
 ការវាយ វណ្ណំ កាសតិ ។ តេ កន្តេ ភិក្ខុ

[៥០] លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះក៏គិតគ្នាថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 គ្រាស់សំដែងអសុភកថា ពោលសរសើរគុណនៃអសុភ ពោលសរសើរ
 គុណនៃការចំរើនអសុភដោយបរិយាយដ៏ច្រើន លុះគិតដូច្នោះហើយ ក៏ទាំង
 គ្នាប្រគល់សេចក្តីព្យាយាមក្នុងការចំរើនអសុភជាច្រើនបទច្រើនដ៏ ភិក្ខុទាំង
 នោះក៏ខ្សឹមណាយ ជុញច្រាន ភ្លើមភ្លើម ទំនឹកកាយនេះ ទាំងស្រុង
 ពេទ្រៀនិសស្រ្តា^(១) ភិក្ខុ ១០ ប្រទាំងទ្រៀនិសស្រ្តានៃមួយថ្ងៃក៏មាន ២០ ប្រ
 របេរ ពួកភិក្ខុ ៣០ ប្រទាំងទ្រៀនិសស្រ្តាមកកែមួយថ្ងៃក៏មាន ។

[៥១] គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចេញចាកផលសមាបត្តិ
 ដោយកាលកន្លះនៃកន្លងទៅ ក៏ហៅព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុមកថា ឃ្លួល
 អាទន្ត យោគដូចម្តេចថ្កា បានជាពួកភិក្ខុហាក់ដូចជាស្តេចស្តើងទៅ ។ ទើប
 ព្រះអាទន្តក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដូចជាព្រះពុទ្ធដ៏កា
 ណាស់ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់សំដែងអសុភកថា ទ្រង់ពោល
 សរសើរអសុភ ទ្រង់ពោលសរសើរការចំរើននូវអសុភ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ដោយបរិយាយដ៏ច្រើន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះពួកភិក្ខុនោះគិតគ្នាថា

១ ភិក្ខុទាំងនោះ មិនមែនគ្រាន់តែស្រុងពេទ្រៀនិសស្រ្តាមកតែប៉ុណ្ណោះទេ ក៏បានផ្តាច់
 ជីវិតខ្លួនដោយខ្លួនឯងក៏មាន បានចូលទៅកេសមណក្កត្តករឈ្មោះមិត្តសណ្តិត ឲ្យផ្តាច់ជីវិតខ្លួន
 ក៏មាន(ឡើងមានសេចក្តីទំនុកចិត្តយប់ទឹកការទី ១ ទំព័រ ២២២) ភិក្ខុកថា ។

កកដា ទោ អនេកបរិយាយេន អសុភត្ថមិ
 កថេតិ អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ អសុភភវនាយ
 វណ្ណំ ភាសតិ អនេកាភារវេតាវ អសុភា-
 វនា ធុរយាគមទុយុត្តា វិហរន្តិ តេ វិហារ កាយេន
 អន្តិយមាតា ហរយមាតា ជិត្តមាតា សត្តហារតំ
 បរិយេសន្តិ ធម្មមិ ភិក្ខុ ឯកាយេន សត្តំ អា-
 ហរន្តិ វិសតិមិ ។ មេ ។ វិសតិមិ ភិក្ខុ ឯកាយេន
 សត្តំ អាហរន្តិ ។ សាទុ កន្តិ កកដា
 បរិយាយំ^(១) អាទិក្ខត្តុ យថាយំ^(២) ភិក្ខុសង្កេត
 អក្ខាយ សណ្ឋារោយ្យតិ ។

[៥២] តេនហានន្ត យាវតិកា វេសាលី
 ឧបទិស្សយ វិហរន្តិ តេ សទ្ធេ ឧប
 ដ្ឋានសាលាយំ សន្និចារេហិតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ទោ
 កាយស្នា អាទន្តោ កកដា បទិស្សត្តា យាវ-
 តិកា ភិក្ខុ វេសាលី ឧបទិស្សយ វិហរន្តិ
 តេ សទ្ធេ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និចារោ

១ ខ. ម អក្ខយរិយាយំ ។ ២ ខ. ភវា យថាយំ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាន់សំដែងអសុភកថា ពោលសរសើរអសុភ ពោល
 សរសើរការចំរើននូវអសុភ ដោយចាំយាយដ៏ច្រើន លុះភ័ក្តុនោះគិតដូច្នោះ
 ហើយ ក៏នាំគ្នាប្រគល់សេចក្តីព្យាយាមក្នុងការចំរើនអសុភ ជាច្រើនបែប
 ច្រើនវិធី ពួកភ័ក្តុនោះឡើយណាយ ដុត្តាព្រាង ភ្លើមភ្លើមនឹងកើតកាយនេះ
 ក៏នាំគ្នាស្វែងរកគ្រឿងស្រ្តា ក៏កុំទទួលបាន ប្រទានគ្រឿងស្រ្តាមកតែ ១ ថ្ងៃក៏
 មាន៦០ប្រយោ ៣០ ប្រទានគ្រឿងស្រ្តាមកតែមួយថ្ងៃក៏មាន ។ បតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភ័ក្តុសង្ឃនេះស្តិតទៅបានដោយហេតុឯណាដទៃទៀត
 ឯព្រះអង្គសូមអង្វរ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងនូវហេតុនោះឱ្យបាន។

[៥២] ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រង់គ្រាន់ថា ម្ចាស់អាទន្តបដិដូច្នោះ ពួក
 ភ័ក្តុទាំងអម្បាលមាណា ដែលនៅអាស្រ័យនឹងក្រុងវេសាលី ចូរឱ្យពួកភ័ក្តុ
 អម្បាលនោះទាំងអស់ ប្រជុំគ្នាក្នុងបង្គាប់សាលាចុះ ។ ព្រះអាទន្តដ៏មាន
 កាយ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏ការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ករុណាព្រះអង្គ
 ដូច្នោះហើយ ពួកភ័ក្តុទាំងអម្បាលមាណាដែលនៅអាស្រ័យនឹងក្រុងវេសាលី
 ក៏ឱ្យពួកភ័ក្តុអម្បាលនោះ ទាំងអស់ ប្រជុំគ្នាក្នុងបង្គាប់សាលាចុះហើយ

យេន ភគវា តេជុបស្រ្តីមី ឧបស្រ្តីមីតា កស្រ្តី
ឯតនកេច សង្ខេបតិកោ កន្លែ កិត្តុសង្កេត យេស្រ្ត-
នាតិ ភគវា កាលំ មញ្ញតិកិ ។

[៥៣] អថទោ ភគវា យេន ឧបដ្ឋានសាលា
តេជុបស្រ្តីមី ឧបស្រ្តីមីតា មញ្ញត្តិ អាសនេ
និសីទិ ។ ធិសន្ធិ ទោ ភគវា កិត្តុ អាមន្តេសិ
អយំបិ ទោ កិត្តុវេ អាតាចានស្រ្តីសមាទិ ករិ-
តោ ពហុលីករោ យេន មណីតោ ច
អរសននកោ ច សុទោ ច វិរាមេ ឧប្បន្ទុច្យន្ត
ច ចាមតេ អត្តុសលេ ធម្មេ ហំនសោ អន្ត-
រនាមេតិ វុបសមេតិ ។

[៥៤] សេយ្យថាបិ កិត្តុវេ តំញ្ញាតំ មជ្ជិមេ
មាសេ ឧបាតំ រោជលុំ តាមនំ មហា-
អកាលមេយោ ហំនសោ អន្តរនាមេតិ វុបសមេតិ ។

ចូលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូល
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កិត្តុសង្កេត
ប្រជុំគ្នាស្រេចហើយ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំគាល់កាលនូវ ក្នុងកាល
ដទៃទៀត ។

[៥៧] ព្រះនារង្គី ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចចូលទៅកាន់ឧប-
ដ្ឋានសាលា លុះចូលទៅដល់ហើយ គង់លើអាសនៈ ដែលអង្រាញ
ថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ហើយ ទើបគ្រាស់នឹងភិក្ខុបាទិ-
ទ្យាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុបាទិទ្យាយ ភាពាបាទស្សតិសមាទិទេវង្គិដែល
ចុះលុចរិតហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ល្អិតផង ជាធម៌ក្អមផង ជា
ធម៌មិនច្រឡំច្រឡំដោយ (គណ្ណានឹងទោពាន) ផង ជាធម៌ជាក្រឡឹងទៅ
ទាំងកម្មសេចក្តីសុខផង តែងញ៉ាំងអកុសលធម៌ទាំងទ្យាយ ដ៏លាមក
ដែលកើតឡើងហើយ ។ ឱ្យសាមស្សឱ្យទៅ ឱ្យស្រប់ម្លាប់ដោយហេតុ
ដ៏សមគួរផង ។

[៥៨] ម្ចាស់ភិក្ខុបាទិទ្យាយ ដូចកំខេត្តលី ដែលខ្យល់បក់ក្នុង
ឡើងក្នុងខែជាខាងចុងនៃឆ្នាំម្តេច (ខែអាសាឡ្ហ) មហាអកាលមេយ
(ធ្វើឱ្យដំបង្កុំចុះទុសកាលវេលា) តែងញ៉ាំងកំខេត្តលីនោះឱ្យកន្តោន
ឱ្យស្រប់ទៅបានដោយចំនង់ដ៏សមគួរ មានទេពតាហ្វិលាវិញ ។

ឯវំ ភារិតោ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចាទស្សតិសមាធិ
ឯវំ តហុលីកតោ សន្តោ ទេវ បណីតោ ទ អសេ-
ចទតោ ទ សុទោ ច វិហារោ ទុប្បទុប្បន្ន ច
ចាចកេ អតុសាល ទម្ម ហំទសោ អន្តរទាយតិ
វុបសមេតីតំ ។

[៥៦] ឯវំ ភារិតោ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចាទស្សតិសមាធិ
ឯវំ តហុលីកតោ សន្តោ ទេវ បណីតោ ទ អសេ-
ចទតោ ទ សុទោ ច វិហារោ ទុប្បទុប្បន្ន ច
ចាចកេ អតុសាល ទម្ម ហំទសោ អន្តរទាយតិ
វុបសមេតីតំ ។

[៥៧] ភារិតោ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចាទស្សតិសមាធិ
ឯវំ តហុលីកតោ សន្តោ ទេវ បណីតោ ទ អសេ-
ចទតោ ទ សុទោ ច វិហារោ ទុប្បទុប្បន្ន ច
ចាចកេ អតុសាល ទម្ម ហំទសោ អន្តរទាយតិ
វុបសមេតីតំ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិយ អាណាចាទស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ
យ៉ាងនេះ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ ជាធម៌ល្អផង ជាធម៌ក្នុងផង
ជាធម៌មិនច្រឡំច្រឡំដោយ (គណ្តានីតិទណ្ឌាន) ផង ជាធម៌ជាគ្រឿង
ទៅ តាំងក្នុងសេចក្តីសុខផង វេមនិញ្ញាណិចមិពុទ្ធិយ ជាអកុសល
ដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ ឱ្យអន្តរទាយទៅ ឱ្យស្របរម្ងាប់ទៅ
ដោយហេតុដ៏សមគួរផង ។

[៥៦] ឱ្យបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវៃទៀបក្រុងភិមិលា ។ ក្នុងទីនេះឯង ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគក្រាស់នឹងព្រះភិមិលៈដ៏មានកាយថា ម្ចាស់ភិមិលៈអាណាចាទស្ស-
តិសមាធិ បុគ្គលចំរើនដូចម្តេច ធ្វើឱ្យច្រើនដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន
មានអានិសង្សច្រើន ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគក្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
ព្រះភិមិលៈដ៏មានកាយក៏នៅស្ងៀម ។

[៥៧] ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ក្រាស់ជាតំរើ ២ ដងទៀត ។ ព្រះដ៏
មានព្រះភាគទ្រង់ក្រាស់នឹងព្រះភិមិលៈដ៏មានកាយជាតំរើ ២ ដងទៀតថា
ម្ចាស់ភិមិលៈអាណាចាទស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចំរើនដូចម្តេច ធ្វើឱ្យច្រើន
ដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ព្រះភិមិលៈ
ដ៏មានកាយ ក៏នៅស្ងៀមជាតំរើ ២ ដងទៀត ។

[៧៨] ឃី កុត្ត អាយស្មា អាណេត្តា កកវន្តំ ឯត-
 ណេវេច ឯតស្ស កកវ កាលោ ឯតស្ស សុត្ត
 កាលោ យំ កកវ អាណាចានស្សតិសមាធិ កាសេយ្យ
 កកវតោ សុត្តា កិក្ខុ ធាវស្សន្តិកំ ។ តេណោនន្ត
 សុណាហិ សាធុតំ មនសិកកេហិ កាសិស្សមីតិ ។
 ឃី កុត្តេតិ មោ អាយស្មា អាណេត្តា កកវតោ
 បច្ចុស្សាសិ ។ កកវ ឯតណេវេច កថំ កាវិតោ
 ម អាណន្ត អាណាចានស្សតិសមាធិ កថំ តហុសិ-
 កកោ មហាមូលោ ហោតិ មហាទិសំសោ ។
 វណានន្ត កិក្ខុ អញ្ញតោ វ កុត្តមូលតោ វ
 សុញ្ញតោតោ វ ទិសិទតិ មល្លន្តំ អាគុជិត្តា
 ឧដ្ឋំ កាយំ មណីធាយ មវុទ្ធាំ សតិ
 មមដ្ឋមេត្តា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ ។ មេ ។
 មដិទិស្សត្តានុបស្សិ អស្សសិស្សមីតិ សិក្ខតិ
 មដិទិស្សត្តានុបស្សិ មស្សសិស្សមីតិ សិក្ខតិ ។

[៧៨] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
 អាណន្តដ៏មានអាយុ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យដូច្នោះថា
 សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាក្រោស កាលនេះថាកាលនូវដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយ បពិត្រព្រះសុភក កាលនេះថាកាលនូវដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគនូវសំដែងអាណាចានស្សតិសមាធិ កាលកិក្ខុចាំវិទ្យាយ បាន
 ស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ នឹងបានចាំទុក ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាណន្តបើដូច្នោះ ចូរអ្នកស្តាប់ចុះ យកចិត្តទុកដាក់ឱ្យប្រ-
 ពៃចុះ កថាភក្តីនឹងសំដែង ព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏ក
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា កុណាព្រះអង្គដូច្នោះ ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ដោយពាក្យដូច្នោះថា ម្ចាស់អាណន្ត ចុះអាណាចានស្សតិ
 លទានដែលបុគ្គលចាំនដូចម្តេច ធ្វើឱ្យច្រើនដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន
 មានការនិសង្សច្រើន ។ ម្ចាស់អាណន្ត ក៏កកសិសាសនានេះ ទៅក្នុងព្រៃភ្នំ
 នៅទៀបគល់ឈើភ្នំ នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ភ្នំ អន្តិយវៃនៃក្នុងកំរិតកាយឱ្យត្រង់
 ដួងស្មារតី ឱ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មជាន) ។ កិក្ខុតោមានស្មារតី
 ជកដង្ហើមចេញ ។ មេ ។ សិក្សាថាកត្តាអញ្ជើញរឿយ ។ ខ្ញុំចម្រើ
 សម្រាប់លះគិលេសចោល នឹងជកដង្ហើមចេញ សិក្សាថាកត្តាអញ
 ឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំចម្រើសម្រាប់លះគិលេសចោលនឹងជកដង្ហើមចូល ។

ឯវំ ភារិគោ ទោ អាទទ្ធ អាទាទាទស្សតិសមាទិ ឯវំ
 ទទុលំតតោ មហាប្បលោ ហោតិ មហាទិសំសោ ។
 (៥៧) យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុ ទីយំ វា
 អស្សសន្តោ ទីយំ អស្សសាមីតិ បដាទាតិ ទីយំ
 វា បស្សសន្តោ ទីយំ បស្សសាមីតិ បដាទាតិ ។ រស្សំ
 វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បដាទាតិ
 រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បដាទាតិ ។
 សត្វកាយប្បជិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 សត្វកាយប្បជិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។
 បស្សម្កយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 បស្សម្កយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។
 កាយេ កាយាទុបស្សំ អាទទ្ធ ភិក្ខុ តស្មី
 សមយេ វិហារិ អាតាបិ សឡដាទោ សតិមា
 វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។ តំ
 តិស្ស ហេតុ ។ កាយញ្ចកហំ អាទទ្ធ
 ឯតំ រទាមិ យទិទំ អស្សសប្បស្សាសំ ។
 តស្មាតិហាទទ្ធ កាយេ កាយាទុបស្សំ ភិក្ខុ

ម្ចាស់អាទទ្ធ អាតាបានស្សតិសមាទិ ដែលបុគ្គលចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឱ្យ
 ច្រើនយ៉ាងនេះ វេទនាមានផលច្រើន មានគានិសង្សច្រើន ។

(៥៧) ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យណា ដែលភិក្ខុផងឆ្លើមចេញវែង
 ដឹងច្បាស់ថា ភាគាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង
 ដឹងច្បាស់ថា ភាគាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើមចេញភ្នំ
 ដឹងច្បាស់ថា ភាគាអញដកដង្ហើមចេញភ្នំ ឬកាលដកដង្ហើមចូលភ្នំ ដឹង
 ច្បាស់ថា ភាគាអញដកដង្ហើមចូលភ្នំ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា ភាគាអញ
 កំណត់ដឹងច្បាស់ទូកាយ គឺដកដង្ហើមចេញវាំងពួង ទីដកដង្ហើមចេញ
 សិក្សាថា ភាគាអញកំណត់ដឹងច្បាស់ទូកាយ គឺដកដង្ហើមចូល
 ពាំងពួង ទីដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា ភាគាអញម្លាប់កាយសង្ខារ
 គឺដកដង្ហើមចេញ ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា ភាគាអញម្លាប់កាយសង្ខារ
 គឺដកដង្ហើមចូល ដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ភិក្ខុអ្នកពិចារណា
 ឃើញកាយក្នុងកាយ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កំចាត់បំបាត់អភិវឌ្ឍន៍និរោធនស្ស ក្នុងរណកចេញបាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ
 រាប់អាការាលទូកាយថាជាទ្រូលចេញចូល ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី

តស្មី សមយេ វិហារតិ អាតាមិ សម្បជានោ
សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។

(៦០) យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុ មីតិប្ប-
ដិសំវេដិ អស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ មីតិប្បដិសំវេដិ
បស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សុទប្បដិសំវេដិ
អស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ សុទប្បដិសំវេដិ បស្ស-
សំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ចិត្តសង្ការប្បដិសំវេដិ
អស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តសង្ការប្បដិសំវេដិ
បស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បស្សម្ពយំ ចិត្តស-
ង្ការំ អស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ពយំ ចិត្ត-
សង្ការំ បស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ វេទនាសុ
វេទនាទុមស្សី អាទទ្ធ ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារតិ
អាតាមិ សម្បជានោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។
វេទនាញតកហំ អាទទ្ធ ឯតំ រនាមិ យទិដំ
អស្សសម្បស្សាសាធំ សាទុតំ មទសំការំ ។

ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំលែង ជាអ្នកដឹងខ្លួន បានស្មារតី កំចាត់បដិ
ន្ទូរអភិជ្ឈានីតិ តាមទស្សក្នុងលោក ចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៦០) ម្ចាស់អាទទ្ធ ក្នុងសម័យណា ដែលកំលែងសិក្សាថា អាត្មាអញ
កំណត់ដឹងខ្លួនចិត្ត ដឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹង
ខ្លួនចិត្ត ដឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់ខ្លួន
សេចក្តីសុខ ដឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់
ខ្លួនសេចក្តីសុខ ដឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹង
ច្បាស់ខ្លួនចិត្តសង្ការ តំសញ្ញាដឹងវេទនា ដឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា
អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់ខ្លួនចិត្តសង្ការ ដឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា
អាត្មាអញរម្ងាប់ខ្លួនចិត្តសង្ការ ដឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ
រម្ងាប់ខ្លួនចិត្តសង្ការ ដឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ គិត្តពិចារណា
ឃើញរឿយ ។ នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមាន
ព្យាយាមដុតកំលែងជាអ្នកដឹងខ្លួនបានស្មារតី កំចាត់បដិន្ទូរអភិជ្ឈាន
នីតិ តាមទស្សក្នុងលោក ចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។ ដំណើរនោះ
ក្រោមហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ព្រោះថាគឺជាគោលដៅវេទនាណាមួយ
គឺការយកចិត្តទុកដាក់ជម្រាបជំពោះអស្សាសៈ ដឹងចស្សាសៈ ទាំងឡាយ ។

តស្មាតិហានន្ទ វេទនាសុ វេទនាទុបស្សី កំត្យុ
តស្មី សមយេ វិហាតិ អាតាបិ សម្បជានោ
សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។

(៦១) យស្មី សមយេ អាទន្ទ កំត្យុ
ចិត្តប្បដិសំវេទំ អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ ចិត្ត-
ប្បដិសំវេទំ បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ ។ អភិប្ប-
មោទយំ ចិត្តំ ។ មេ ។ សមាទហំ ចិត្តំ ។
វិមោទយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ
វិមោទយំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ ។
ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សី អាទន្ទ កំត្យុ តស្មី សមយេ
វិហាតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិទេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។ តំ តំស្ស ហេតុ ។
នាហំ អាទន្ទ បុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស
អាទានោស្សតិសមាទិកាវំ វទាមិ ។ តស្មាតិហានន្ទ
ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សី កំត្យុ តស្មី សមយេ វិហាតិ
អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។

ម្ចាស់អាទន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញ
វេទនា ក្នុងវេទនាបំរើឱ្យជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅ
កំលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំលែបបំរើឱ្យអភិជ្ឈានិទិដ្ឋោមទស្ស
ចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៦១) ម្ចាស់អាទន្ទ សម័យណាភិក្ខុ សិក្សាជាភាគអញ្ចក់ណាត់
ដឹងច្បាស់ខ្លះចិត្ត នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាជា ភាគអញ្ចក់ណាត់ដឹងច្បាស់
ខ្លះចិត្តនឹងដកដង្ហើមចូល ។ នឹងធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយ ។ ហេ ធ្វើចិត្តឱ្យភាន់ទៅ
ក្នុងការម្តេចមិស្មី ។ សិក្សាជា ភាគអញ្ចក់ធ្វើចិត្តឱ្យច្របូចច្របួច (ចាកទីវលោ-
កមិជានិមេ) នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាជា ភាគអញ្ចក់ធ្វើចិត្តឱ្យច្របូចច្របួច
នឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់អាទន្ទ ភិក្ខុពិចារណាឃើញខ្លះចិត្តក្នុងចិត្តជា
ប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកំលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
កំលែបបំរើឱ្យអភិជ្ឈានិទិដ្ឋោមទស្សក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។
ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទន្ទ ព្រោះហេតុនោះភិក្ខុមិនបានពោល
ខ្លះកិរិយាបំរើឱ្យអាទានស្សតិសមាទិ របស់បុគ្គល ជាអ្នកក្លែងស្មារតី
ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួន ។ ម្ចាស់អាទន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ពិចារណាឃើញខ្លះចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅ
កំលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំលែបបំរើឱ្យអភិជ្ឈានិទិដ្ឋោមទស្ស
ក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២] យស្មី សមាយ អាទទុ កិក្កុ អនិច្ចា-
 ធមស្មី អស្មសំស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ មេ ។ វិណតា-
 ធមស្មី វិណតាទុមស្មី បដិច្ចស្មត្តាទុមស្មី អស្ម-
 សំស្សាមីតិ សិក្ខុតិ បដិច្ចស្មត្តាទុមស្មី មស្ម-
 សំស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ ធម្មេសុ ធម្មាទុមស្មី អាទទុ
 កិក្កុ តស្មី សមាយ វិហារិ អាតាបិ សម្មជាតោ
 សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។
 សោ យន្តំ ហោតិ អភិជ្ឈាទោមទស្សនំ បហានំ
 តម្បញ្ញាយ ធិស្វា សាទុតំ អជ្ឈុបេក្ខុតា ហោតិ ។
 តស្មាតិហានទុ ធម្មេសុ ធម្មាទុមស្មី កិក្កុ តស្មី
 សមាយ វិហារិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
 វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។

[២៣] សេយ្យដាមិ អាទទុ ចាតុម្ពហាមថេ
 មហាមំសុបុញ្ញា ម្ពាតុមាយ ទេមិ ធិសាយ
 អាតច្ឆេយ្យ សកដំ វា រដា វា ឧបហានតវ
 មំសុបុញ្ញំ ។ មត្តិមាយ ទេមិ ធិសាយ អាតច្ឆេយ្យ ។

[២២] ម្ចាស់អាទទុ សម័យណា កិក្កុសិក្ខុថា អាត្មាអញនឹងតិចារ
 ណាឃើញខ្ញុំបញ្ចក្ខន្ធដំនេះទៀង ដកដង្ហើមចេញ ។ មេ ។ សិក្ខុថា អាត្មា
 អញនឹងតិចារណាឃើញខ្ញុំធម៌ប្រាសចាកកម្រេក តិចារណាឃើញខ្ញុំ
 ធម៌សម្រាប់លេងខ្ញុំ តិចារណាឃើញធម៌សម្រាប់លេងលេសចោលនឹង
 ដកដង្ហើមចេញ សិក្ខុថា អាត្មាអញតិចារណាឃើញខ្ញុំធម៌សម្រាប់លេ-
 ងលេសចោលនឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់អាទទុ កិក្កុតិចារណាឃើញខ្ញុំ
 ធម៌ក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុកកំដៅកិលេស
 ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំអភិជ្ឈានឹងចោមទស្ស ក្នុងវាលក
 ចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ កាលបើបង្ខំអភិជ្ឈានឹងចោមទស្សន្នែងណា
 កិក្កុនោះឃើញកាលបង្ខំនោះ ដោយប្រាជ្ញាហើយ សម្តីនិម្មេលដោយ
 ប្រៃស ។ ម្ចាស់អាទទុ ព្រោះហេតុនោះ កិក្កុក្នុងសាសនានេះតិចារណា
 ឃើញខ្ញុំធម៌ក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុកកំដៅ
 កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំអភិជ្ឈានឹងចោមទស្ស
 ក្នុងវាលកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣] ម្ចាស់អាទទុ ដូចនំរកាចម៌ដំច្រើន មានក្នុងដូរ្ត
 បែកជា ២ ប្រសិនបើចេញ ដេក្តី មកអំពីចិសភាវិកេត វែមនិក្ខន្ធកំនរ
 អាចម៌នោះកុំខានឡើយ ។ ប្រសិនបើមកអំពីចិសភាវិកេត ។

ឯកធម្មវគ្គ បរិវេណ

ទត្តកាយ ចេមិ ធិសាយ អាត្មញ្ញយ្យ ។ ធីត្វិណាយ
ចេមិ ធិសាយ អាត្មញ្ញយ្យ សកដំ វា រដា វា
ឧបហានតេ តំ បិសុប្បត្តំ ។ ឯវិមា ទោ អាណន្ត
ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សី វិហារត្តោមិ ឧបហានតេ
ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។
ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារត្តោមិ ឧបហានតេ
ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេតិ ។

ឯកធម្មវគ្គ បរិវេណ ។

ធិស្សវគ្គ

ឯកធម្មវគ្គ ប ពោជ្ឈវគ្គ
សុដ្ឋិតំ ប ទ្វេ ផល
អវិជ្ជា កម្សិចោ ធិចោ
វេសាលី កំនិលេន ចាតំ ។

ឯកធម្មវគ្គ ទី ១

មកអំពីទិសភាគីជើងភ្នំ ។ ប្រសិនបើវេក្កិ ថេក្កិ មកអំពីទិសភាគីត្បូង
វែមនីតិទន្ធកំនាភាចមីដីនោះកុំបានឡើយ យ៉ាងណា ។ ម្នាលអាណន្ត
កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ្ញត្តិកាយភ្នំកាយជាប្រក្រតី វែមនីកំចាត់បង់ទន្ធកំ
ត្នកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកកុំបានឡើយ ។ ភ្នំវែទនាពាំងឡាយ ។ ភ្នំ
ចំក្នុំ ។ ភិក្ខុពិចារណាយើញ្ញត្តិចម្រើនធម៌ពាំងឡាយជាប្រក្រតី វែមនី
កំចាត់បង់ទន្ធកំត្នកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកកុំបានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ឯកធម្មវគ្គ ទី ១ ។

ទទួលទិព្វញ្ញវិជ្ជាដែលឯកធម្មវគ្គនោះគឺ:

ពោលអំពីការទ្រង់ស្រីជើងធម៌ ១ ដែលជាអង្គវិនិច្ឆ័យជាគ្រឿង
ក្រាស់ជើង ១ អំពីអាណាបានស្សតិសុខិមាឧផល ២ ប្រការ ១ អំពីអវិជ្ជាភ្នំ ១
អំពីព្រះមហាកប្បិន ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដោយប្រទិបៈប្រេង ១ អំពីព្រះ
ជំហានព្រះភាគគង់នៅទៀបក្រុងវេសាលី ១ អំពីព្រះកិមិលៈដ៏មានអាយុ ១ ។

ទុតិយវគ្គ ទុតិយោ

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[៦២] ជិតិ សមយំ កកកំ វស្សាទន្តិលេ
វិហារតិ វស្សាទន្តិលេវសស្សោ ។ ឧត្រ ទោ កកកំ
កិក្ខុ អាមន្តេសិ វស្សាមហំ កិក្ខុវេ តេមាសំ
បដិសល្លយំតុំ ទន្តិ តោទតិ ឧបសន្តិមិត្តោ
អញ្ញាត្រ ឯកេន បិណ្ឌទាតនិហារកេនាតិ ។ ឯវំ
កន្តេតិ ទោ តេ កិក្ខុ កកកោ បដិស្សុត្វា ពា-
ស្សន តោទិ កកកំ ឧបសន្តិមតិ អញ្ញាត្រ
ឯកេន បិណ្ឌទាតនិហារកេន ។

[៦៥] អដទោ កកកំ តស្ស តេមាសស្ស
អន្ធកយេន បដិសល្លាទា វុដ្ឋិតោ កិក្ខុ អាមន្តេសិ
នរេន ហេ(១) កិក្ខុវេ អញ្ញាតិវុដ្ឋិយោ បរិប្បាជកា ឯវំ
មុន្នេយ្យំ កកកេនាវុសោ វិហារេន សមណោ
តោតមោ វស្សាវាសំ តហុលំ វិហាសីតិ ។
ឯវំ មុដ្ឋា តុដ្ឋេ កិក្ខុវេ តេសំ អញ្ញាតិវុដ្ឋិយោ
បរិប្បាជកាធំ ឯវំ ព្យាគរេយ្យាធំ អាទាទា-
នស្សតិសមាទំទា ទោ អាវុសោ កកកំ វស្សា-
វាសំ តហុលំ វិហាសីតិ ។

១. វ. សធិ ហេ ។

[៦២] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រើននឹងនៅក្នុងដងវិញ្ញា-
ណៈវស្សាទន្តិលេ ដឹកស្រុកវស្សាទន្តិលេ ។ ក្នុងទីនោះឯងព្រះដ៏មានព្រះ-
ភាគ ច្រើនត្រាស់នឹងកិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអាក្រា-
ង្គនឹងសម្លាប់នៅក្នុងទីស្ងាត់ អស់ ទា ទៃកុំឲ្យកិក្ខុណាមួយចូលមករកដាង
ឡើយ វៀរលែងតែកិក្ខុ ១ ប្រមូកនាំមកទូរប្រាក់បិណ្ឌបាត ។ កិក្ខុទាំង
នោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏គ្រាន់មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ
ឥតមានកិក្ខុណាមួយហិនទូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងទីនោះទេ
វៀរលែងតែកិក្ខុ ១ ប្រមូកនាំមកទូរប្រាក់បិណ្ឌបាត ។

[៦៥] លុះកន្លងកាល ៧ ថ្ងៃនោះទៅហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះ-
ភាគក៏ចេញចាកទីសម្លាប់ហើយ ត្រាស់ទៅកិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់កិក្ខុ
ទាំងឡាយ បើមានតួបរិប្បាជកជាអន្យតិយស្សអ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះ
ថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ព្រះសមណតោមគង្គចាំវស្សាច្រើនដោយ
វិហារធំ (ធំដូចជ្រៀមទៅ) ដូចអ្នក ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយកាល
បើតួបរិប្បាជកជាអន្យតិយស្សយ៉ាងនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដោះ
ស្រាយ ចំពោះបរិប្បាជកជាអន្យតិយទាំងនោះយ៉ាងនេះវិញថា ម្ចាស់
អាវុសោទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើនចាំវស្សាច្រើនដោយកាតា-
បាមស្សតិសមាទំ ។

ទុតិយវគ្គ ទុតិយោ

[២៥] ឥន្ទ្រេ សុត្តន្តេ សុត្តន្តោ អស្សុសាមិ
 សុត្តន្តោ បស្សុសាមិ ធិយំ កំ អស្សុសុត្តោ ធិយំ
 អស្សុសាមិទិ បដាទាមិ ធិយំ កំ បស្សុសុត្តោ
 ធិយំ បស្សុសាមិទិ បដាទាមិ ។ វស្សំ កំ
 អស្សុសុត្តោ វស្សំ អស្សុសាមិទិ បដាទាមិ វស្សំ
 កំ បស្សុសុត្តោ វស្សំ បស្សុសាមិទិ បដាទាមិ ។
 សទ្ធកាយប្បជិសំវេទិ អស្សុសិស្សទមិទិ បដាទាមិ
 (វិទ្យា ៣) ។ បដិទិស្សន្តាទុបស្សំ អស្សុសិស្សទមិទិ
 បដាទាមិ បដិទិស្សន្តាទុបស្សំ បស្សុសិស្សទមិទិ
 បដាទាមិ ។

[២៦] យញ្ញំ តំ ឥន្ទ្រេ សុត្តន្តេ វគ្គោ វគ្គោ
 វគ្គោ អរិយវិហារោ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ
 តថាគតវិហារោ ឥតិបិ អាទាទាទស្សតិសមាទិ
 សម្មា វគ្គោ វគ្គោ វគ្គោ អរិយវិហារោ ឥតិបិ
 ព្រហ្មវិហារោ ឥតិបិ តថាគតវិហារោ ឥតិបិ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[២៦] ម្ចាស់ភិក្ខុកំវិទ្យាយ កុរិទ្ធិនេះភវាគកមានស្មារតីចាំជាក់
 ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីចាំជាក់ដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញ
 វែងកំដីធុច្បស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូល
 វែងកំដីធុច្បស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើម
 ចេញភ្នំកំដីធុច្បស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញភ្នំ កាលដកដង្ហើម
 ចូលភ្នំកំដីធុច្បស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលភ្នំ ។ ភវាគកដីធុច្បស់
 ថា អាត្មាអញនឹងដកដង្ហើមចេញវែងវែង ទើបដកដង្ហើមចេញ
 (សេចក្តីពិស្តារ) ។ ភវាគកដីធុច្បស់ថា អាត្មាអញនឹងដកដង្ហើមចេញ
 ណាឃើញដូចជាគ្រឿងលះចោលនូវកិលេស ទើបដកដង្ហើមចេញ
 ដីធុច្បស់ថា អាត្មាអញនឹងដកដង្ហើមចេញណាឃើញដូចជាគ្រឿងលះ
 ចោលនូវកិលេសដកដង្ហើមចូល ។

[២៧] ម្ចាស់ភិក្ខុកំវិទ្យាយ បុគ្គលកាលពោលឱ្យត្រូវភ្នំពោល
 ដូចដំណាច់ អរិយវិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រះអរិយៈ) ដូច្នោះភ្នំ
 ថា ព្រហ្មវិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រហ្ម) ដូច្នោះភ្នំ ថា ភវាគក
 វិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រះភវាគក) ដូច្នោះភ្នំ បុគ្គលកាលពោល
 ឱ្យត្រូវ ភ្នំពោលនូវអាទាទាទស្សតិសមាទិចុះថា អរិយវិហារដូច្នោះ
 កំពុង ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នោះកំពុង ថា ភវាគកវិហារដូច្នោះកំពុង ។

សុត្តន្តបិដក សម្មន្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

យេ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេ ត្វា អប្បត្តមាធិសា
អនុត្តរំ យោគាត្តមំ ចត្តយហោនា^(*) វិហរន្តិ ចេសំ
អាណាចារិយស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ធម្មុលីកតោ
អាសវាធំ ចយេយ សំវត្ថុតិ ។

[៦៦] យេ ច ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អហោត្តោ
ទីណាសវា វុសិតវិញ្ញា ននកករណីយោ ឧបិវាសារា
អនុប្បត្តសនត្តា វេរិត្តិណាភវសំយោជនា សម្ម-
ទត្តោ វិប្បត្តា តេសំ អាណាចារិយស្សតិសមាធិ
ភាវិតោ ធម្មុលីកតោ វិដ្ឋទធម្មសុខវិហារាយ ចេវ
សំវត្ថុតិ សតិសម្មជញ្ញាយ ច ។

[៦៧] យញ្ញំ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វធិណោ
វធម្យ អរិយវិហារោ ឥតិមិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិមិ
តថាគតវិហារោ ឥតិមិ អាណាចារិយស្សតិសមាធិ សម្មា
វធិណោ វធម្យ អរិយវិហារោ ឥតិមិ ព្រហ្ម-
វិហារោ ឥតិមិ តថាគតវិហារោ ឥតិមិតិ ។

* បច្ចុប្បន្នភាពិ ។ ភទ្កវរិយំ ឧកសទិសមេ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មន្តនិកាយ មហាវគ្គោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងភិក្ខុឯណា ជាអហោត្តោ មានស្ថានភាព
ដល់ទៅឡើយ កាលបើប្រាថ្នាដ្ឋានព្រះនិព្វានជាទីស្រឡាញ់យោគៈ
ដ៏ប្រសើរ អាណាចារិយសមាធិវិសេសភិក្ខុទាំងនោះ បានចំរើនបានធ្វើឲ្យ
ឡើយ ។ ហើយវេទនិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃកាសវៈទាំងឡាយបាន ។

[៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងភិក្ខុឯណា ជាអហោត្តោមានកាសវៈ
អស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ មានសោធនសកិច្ចធ្វើស្រេច
ហើយ មានការងារកំចុះហើយ មានប្រយោជន៍ចេស្តានុប្បត្តិសម្រេច
ហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបក្នុងកតាអស់លើសហើយ មានចិត្តដុះ
ស្រឡាចហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រវែង អាណាចារិយសមាធិវិសេស
ភិក្ខុទាំងនោះបានចំរើនបានធ្វើឲ្យឡើយ ។ ហើយ វេទនិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសក្ខីនិសម្បជញ្ញៈផង ។

[៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលឲ្យស្រូវស្រូវតោល
នូវធម៌ឯណាថា អរិយវិហារដ្ឋានក្តី ថា ព្រហ្មវិហារដ្ឋានក្តី ថា ភថាគត-
វិហារដ្ឋានក្តី បុគ្គលកាលពោលឲ្យស្រូវ ស្រូវតោលនូវអាណាចារិយសមាធិ
សមាធិចុះថា អរិយវិហារដ្ឋានក្តីបាន ថា ព្រហ្មវិហារដ្ឋានក្តីបាន ថា
ភថាគតវិហារដ្ឋានក្តីបាន ។

[៧០] ឯកំ សមយំ អាយស្មា លោមសត្តំ-
 ភិយោ(១) សន្តោសុ វិហារតំ តតិលវត្តស្មី ធិត្រាតា-
 រាម ។ អថទោ មហានិទោ សន្តោ មេនាយស្មា
 លោមសត្តំភិយោ តេទុបសន្តំមិ ឧបសន្តំមិក្ខា
 អាយស្មន្តំ លោមសត្តំភិយំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 ធិសីធិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្តោ ទោ មហានិទោ
 សន្តោ អាយស្មន្តំ លោមសត្តំភិយំ ឯកទេវតិ
 ស្មៅ ទុ ទោ ភន្ត សេត្វា វិហារោ សោ
 តថាគតវិហារោ ។ ឧបាហុ អន្តោ សេត្វា វិហារោ
 អន្តោ តថាគតវិហារោតិ ។ ទ ទោ អារុសោ
 មហានិទោ ស្មៅ សេត្វា វិហារោ សោ តថាគត-
 វិហារោ ។ អន្តោ ទោ អារុសោ មហានិទោ សេត្វា
 វិហារោ អន្តោ តថាគតវិហារោ ។

[៧១] យេ តេ អារុសោ មហានិទោ ភិក្ខុ សេត្វា
 អប្បន្តមាទសា អនុត្តរំ យោកត្តេមំ មន្តយមាទា
 វិហារន្តំ តេ មត្តា ធិវាលោ មហាយ វិហារន្តំ ។

១ ។ លោមសន្តំសោ ។

[៧០] សមយម្មយ ព្រះលោមសត្តំភិយៈដំមានអាយុ គង់នៅ
 ក្នុងវិគ្រាពារម ធិត្រាតាភិយំសុ ក្នុងវិទេសក្កុះ ។ ត្រាតា-
 ស្មោចសក្យឈ្មោះមហានិទោ ចូលទៅព្រះលោមសត្តំភិយៈដំមានអាយុ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះលោមសត្តំភិយៈដំមានអាយុ
 ហើយគង់ក្នុងវិទេសក្កុះ ។ លុះមហានិទោសក្យ គង់ក្នុងវិទេសក្កុះហើយ
 ក៏គោលទៅទីពឹងព្រះលោមសត្តំភិយៈដំមានអាយុ ដូច្នោះថា បពិត្រលោក
 ម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សេត្តវិហារ (ចម្រើនទៅលើសេត្តុះ) ទោឯង
 គឺជា គតវិហារនោះឬហ្ន៎ ។ ឬជាសេត្តវិហារដោយវៀរ គតវិហារ-
 វិហារដោយវៀរ ។ ម្ចាស់អារុសោ មហានិទោ សេត្តវិហារនោះឯង
 មិនមែនជាគតវិហារនោះទេ ។ ម្ចាស់អារុសោមហានិទោ សេត្ត-
 វិហារដោយវៀរ គតវិហារដោយវៀរ ។

[៧១] ម្ចាស់អារុសោ មហានិទោ ក្នុងក្នុងលោ ជាសេត្តុះមិនទាន់
 បានសម្រេចអាល្លឺក្កដល់ទៅឡើយ គាល់បើប្រាថ្នាឱ្យព្រះនិព្វានជាទីក្រម
 លោយោគៈដ៏ប្រសើរ ក៏កុំបាំងទោលរបស់ឱ្យទីវិហារៈ ព័ណ្ណ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ បហារវគ្គ

កតមេ បញ្ច ។ កាមច្ចន្តុនិវាណំ បហាយ វិហារន្តិ
ព្យាបាទនិវាណំ ។ មេ ។ ជីវិតនិវាណំ ឧច្ចន្តុកុស្តន្តុ-
និវាណំ វិចិត្តនិវាណំ បហាយ វិហារន្តិ ។ យេ តេ
អាវុសោ មហានាម ភិក្ខុ សេត្វា អប្បន្តនាទសា
អនុត្តរំ យោគកេត្តមំ បន្តយនាពា វិហារន្តិ តេ ឥមេ
បញ្ច និវាណោ បហាយ វិហារន្តិ ។

[៧២] យេ ច ខោ តេ អាវុសោ មហានាម ភិក្ខុ
អាមាត្តោ ធិណាសវា វុសិតវត្តោ កតករណីយា
ឧហិតារាវ អនុប្បន្តសទន្តា បរិក្ខីណាភវសំយោជិតា
សម្មទត្តា វិមុត្តា តេសំ បញ្ច និវាណោ បហីនា
ឧច្ចន្តុមុលំ តាលាវត្តកតា អនកាវត្តនា (១) អាយតិ
អនុប្បាទនន្តា ។ កតមេ បញ្ច ។ កាមច្ចន្តុនិវាណំ
បហីនំ ឧច្ចន្តុមុលំ តាលាវត្តកតំ អនកាវត្តតំ
អាយតិ អនុប្បាទនន្តំ ព្យាបាទនិវាណំ បហីនំ ។ មេ ។

១ អនកាវត្ត វិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ បហារវគ្គ

និវាណោ ៥ តិដ្ឋចម្ពេច ។ ធិកុកុបំនិវាណោ ១
ព្យាបាទនិវាណោ ១ ។ មេ ។ ជីវិតនិវាណោ ១ ឧច្ចន្តុកុស្តនិវាណោ ១
លរេចនិវិចិត្តនិវាណោ ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម ភូតភិក្ខុឯណា
ជាសេត្វៈមិនភាន់បានសម្រេចអហោកុសលេវេទ្បិយ កាលបើប្រាថ្នាឡើ
គ្រិនិត្តានជាទិស្សមហាយោគៈជំប្រសើរ ភិក្ខុបំនិវាណោវេមនិលរេបង់
ឡើនិវាណោ បំនិ ៥ នេវេនំ ។

[៧២] ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម ភូតភិក្ខុឯណា ជាអហោកុ មានកា-
សវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈនៅចរហើយ មានសោឡសភ័ក្ត្រស្រេច
ហើយ មានការងារកុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេច
ហើយ មានកំលើសជាគ្រឿងប្រកបកុំភពអស់រលីងហើយ មានចិត្តផុត
ស្រឡះហើយ ព្រោះជីវិតច្បាស់ដោយប្រវត្ត ភិក្ខុបំនិវាណោ បានលរេចនិវាណោ
និវាណោ ៥ ហើយបានផ្តល់ផ្តល់ឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឱ្យនៅសល់
តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នាក់ធ្វើមិនឱ្យមានវិបបភាពជាសភាវៈមិនភីត
ឡើងវិញទៅឡើយ ។ និវាណោ ៥ តិដ្ឋចម្ពេច ។ ធិកុកុបំនិវាណោ បាន
លរេចនិវាណោ បានផ្តល់ផ្តល់ឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឱ្យនៅ
សល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នាក់ ធ្វើមិនឱ្យមានវិបបភាពជាសភាវៈ
មិនភីតឡើងវិញទៅឡើយ បានលរេចនិវាណោ ។ មេ ។

ទុតិយវគ្គ ទុតិយវគ្គ

ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង
បដិដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង
អនុប្បន្នន្ន ។ យេ គេ អាវុសោ មហានាម កិច្ច
អាហារញោ ចិណ្ណសភំ វុសិវត្ថោ តាតតារណិយោ
ចុយិតកាវា អនុប្បត្តសន្តោ បរិសុទ្ធាតវសន្ធូរាជិយា
សម្មទណ្ឌ វិបុត្តា តេសំ វមេ បរា វិវណា បដិដា
ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង
អនុប្បន្នន្ន ។

[៧៣] តទទិដាយតំ អាវុសោ មហានាម
បរិយាយេន វេទិតំ យេវា អត្ថោ ច សេសោ
វិហារោ អត្ថោ តថាតវិហារោ ។

[៧៤] វគ្គនិទំ អាវុសោ មហានាម សមយំ
កតតំ វគ្គនិទំល វិហារតិ វគ្គនិទំលវសន្តោ ។
តត្រ ទោ អាវុសោ(១) កតតំ កិច្ច អាមន្តេសិ

១ ខ. ម. និព្វន្ធអ មហានាម វគ្គិ បរិ អន្តំ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង ដឹងដឹងដឹងដឹង
បានលរបរិចិគិត្តានិវរណៈហើយ
បានផ្គត់ផ្គងបូសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឱ្យនៅសល់នៃទីនៅដូចជាទីនៅ
នៃដើមភ្នំធ្វើមិនឱ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងភាវៈទៀត
ឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម ពួកកិច្ចងណាជាអរោស្តមាន
ភាសវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈនៅចូរហើយ មានសោឡសតិច្ចធ្វើ
ស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានច្រាយជ័រជ័រដូចបាន
សម្រេចហើយ មានសីលសជាគ្រឿងប្រកបកុំភាសវៈលើសហើយ
មានចិត្តសុគតស្រឡះហើយ ព្រោះផ្ដើមស្វាដោយប្រពៃ កិច្ចតាំងនោះបាន
លរបរិចិគិត្តានិវរណៈតាំង ៨ នេះ បានផ្គត់ផ្គងបូសគល់អស់ហើយ បានធ្វើ
ឱ្យនៅសល់នៃទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នំ ធ្វើមិនឱ្យមានបែបភាពជា
សភាវៈមិនកើតឡើងភាវៈទៀតឡើយ ។

[៧៥] ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម អ្នកតប្បវិទ្ធិនូវសេចក្ដីនោះ
ដោយបរិយាយនេះចុះ ភាមទំនងជា សេក្ដវិហារដោយវិទ្យុក កថាគក-
វិហារដោយវិទ្យុក ។

[៧៦] ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងផងព្រះស្ថាននិរុត្តិយ ដ៏គង់ជនស្ថាននិរុត្តិយ ។ ម្ចាស់
អាវុសោ ក្នុងទីនោះផងព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះសាហោកិច្ចតាំងឱ្យយមកជា

សុត្តន្តបិដក សំយន្តនិកាយ មហាវគ្គ

ឥត្តាមហំ ភិក្ខុវេ តេមាសំ បដិសល្លិយេតុំ ធម្មិ
 តេនធិ ឧបសង្កម្ពិតតោ អញ្ញត្រ ឯតេន
 បំណុតានិហារេតេនាតិ ។ ឯវំ កន្ថេតិ អារុសោ
 តេ ភិក្ខុ ភកវតា បដិស្សតា បាស្សន កោតិ
 ភកវន្តំ ឧបសង្កម្ពិតិ អញ្ញត្រ ឯតេន បំណុតានិ-
 ហារេតេន ។

[៧៨] អថទោ អារុសោ ភកវា តស្ស តេមាសស្ស
 អន្តយេន បដិសល្លាតា វដ្ឋិភោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ សាថ
 វោ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិគ្គិយោ បរិព្វាជនា ឯវំ បុទ្ធយ្យំ
 កតមេនារុសោ វិហារេន សមណោ តោតមោ វស្សា-
 វាសំ តហុលំ វិហាសីតិ ។ ឯវំ បុត្តា គុម្ពេ ភិក្ខុវេ
 តេសំ អញ្ញតិគ្គិយោនំ បរិព្វាជនានំ ឯវំ ត្យាតវេយ្យាថ
 អាតានានស្សនិសមាជំតា ទោ អារុសោ ភកវា
 វស្សាវាសំ តហុលំ វិហាសីតិ ។

[៧៩] ឥតាមា ភិក្ខុវេ សតោ អស្សសាមិ
 សតោ បស្សសាមិ ធីយំ វា អស្សសន្តោ ធីយំ
 អស្សសាមិតិ បទាតាមិ ធីយំ វា បស្សសន្តោ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភកវតាគ្រូជាដើម្បីសម្លាប់ក្នុងទីស្ងាត់អស់ ៣ ខែ
 កុំឲ្យភិក្ខុណាមួយចូលមកកេងកើតឡើយ វៀរវែលនិកែភិក្ខុ ១ រូបអ្នកនាំ
 ទៅទូរច្រើនបំណុតាត ។ ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុទាំងនោះគឺខ្លួនស្តាប់ព្រះ-
 ក្ខន្ធដីក ព្រះដំរីមានព្រះភាគថា ព្រះកុណាព្រះអង្គ ឥតមានភិក្ខុណាមួយ
 ហើនចូលទៅតាមព្រះដំរីមានព្រះភាគក្នុងទីនោះទេ វៀរវែលនិកែភិក្ខុ ១ រូប
 អ្នកនាំទៅទូរច្រើនបំណុតាត ។

[៧៨] ម្ចាស់អារុសោ លុះកន្លង ៣ ខែនោះទៅ ទើបព្រះដំរីមាន
 ព្រះភាគ ត្រង់ចេញចាកទីសម្លាប់ហើយ ក្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិយស្សអ្នកទាំងឡាយយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ព្រះសមណគោរមន៍ចាំវស្សាច្រើន
 ដោយវិហារធម៌ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកបរិព្វាជកជា
 អន្យតិយស្សយ៉ាងនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយឆប្បវេសស្រោយចំពោះពួក
 បរិព្វាជកជាអន្យតិយ ទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ
 ព្រះដំរីមានព្រះភាគត្រង់នឹងចាំវស្សាច្រើនដោយអាតាបាទស្សភិសមាគិ ។

[៧៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនេះ ភកវតាគ្រូតាំងតែ
 ឥតដង្ហើមចេញ មានស្មារតីចាំដាក់ដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញ
 វែង តំរិះច្បាស់ថា កាតាអញដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង

ទុតិយវគ្គ ទុតិយោ

ជ័យ បស្សសាមីតិ បដាបាមិ (វិទ្យាបទតំ) ។

បដិច្ចស្សត្តាទុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ បដាបាមិ

បដិច្ចស្សត្តាទុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ បដាបាមិ ។

(៧៧) យញ្ញំ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វទនាបោ
វទេយ្យ អវិយវិហារោ ឥតិមំ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិមំ
ឧបាសវវិហារោ ឥតិមំ អាតាចាទស្សត្តិសមាជំ សម្មា
វទនាបោ វទេយ្យ អវិយវិហារោ ឥតិមំ ព្រហ្មវិហារោ
ឥតិមំ ឧបាសវវិហារោ ឥតិមំ ។ យេ វេ ភិក្ខុវេ
កិក្ខុ សេត្តា អប្បត្តនាមសា អនុត្តំ យោគត្តមំ
បន្តយនាថា វិហារន្ធិ វេសំ អាតាចាទស្សត្តិសមាជំ
ការិវោ តប្បលីករោ អាសវិចំ ទយាយ សំវត្តតិ ។

(៧៨) យេ ច ទោ វេ ភិក្ខុវេ កិក្ខុ
អហរត្តា ជីណាសវំ វិសិទ្ធករត្តា កតតករណីយា
ទហិតភារា អនុប្បត្តសន្តា វេត្តិណាភវសំយោជនា

ទុតិយវគ្គ វិ ២

កំដីច្បាប់ថា ភក្ខាអញ្ញនិវត្តិមច្ចលវៃវិ (បណ្ឌិតកម្មវិស័ដដឱ្យពិស្តា
ផដិច្ច) ។ ភថាភក្ខនិវត្តិមច្ចលវៃវិ ភក្ខាអញ្ញនិវត្តិមច្ចលវៃវិ
ឱ្យធម៌ជាគ្រឿងលរចាលឱ្យតិលស ទើបដកដង្ហើមចេញ ដីនិច្ចលវៃវិ
ភក្ខាអញ្ញនិវត្តិមច្ចលវៃវិ ឱ្យធម៌ជាគ្រឿងលរចាលឱ្យតិលស
ទើបដកដង្ហើមច្ចល ។

(៧៧) ម្នួលភិក្ខុចំនិច្ចយ បុគ្គលភាសបើពាលឱ្យត្រូត្រូ
ពាលឱ្យចម្លងណាថា អវិយវិហារដូច្នេះក្តី ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក្តី ថា
ភថាភក្ខវិហារដូច្នេះក្តី បុគ្គលភាសបើពាលឱ្យត្រូត្រូពាលឱ្យតា
បានស្សតិសមាជិច្ចថា អវិយវិហារដូច្នេះក្តីបាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក្តីបាន
ថា ភថាភក្ខវិហារដូច្នេះក្តីបាន ។ ម្នួលភិក្ខុចំនិច្ចយ ភក្ខភិក្ខុឯណាជា
សេតុៈ មិនទាន់បានសម្រេចអហេតុចលនៅឡើយ កាលបើប្រាថ្នា
ព្រានិច្ចានជាទីក្សមពាយោភៈដ៏ប្រសើរ តាបានស្សតិសមាជិវិសិក្ខុ
ចំនិច្ចានបានចំរើន បានធ្វើឱ្យរឿយ ។ វែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅ
វៃភាសវៈចំនិច្ចយបាន ។

(៧៨) ម្នួលភិក្ខុចំនិច្ចយ ភក្ខភិក្ខុឯណា ជាអហេតុបាន
ភាសវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មបិយេធមិនៅរួចហើយ មានសោធន្យសកិច្ច
បានធ្វើស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន
បានសម្រេចហើយ មានតិលសជាគ្រឿងប្រកបក្នុងភក្ខសំរេចហើយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សម្មាសម្ពុទ្ធហោ វិបុលោ តេសំ អាណាចាទស្សតិសមាធិ
ភារិតោ ធម្មលីកតោ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខវិហារាយ
ចេវ សំវត្តតិ សតិសម្មជញ្ញាយ ច ។

(៧៩) យញ្ញំ តំ កិក្ខុវេ សម្មា វធមាចោ
វធម្យ អរិយវិហារោ ឥតិមំ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិមំ
តថាគតវិហារោ ឥតិមំ អាណាចាទស្សតិសមាធិ
សម្មា វធមាចោ វធម្យ អរិយវិហារោ ឥតិមំ
ព្រហ្មវិហារោ ឥតិមំ តថាគតវិហារោ ឥតិមំតិ ។

(៨០) ឥមិទា ទោ ឯតំ អាវុសោ មហាទាម
បរិយាយេន វេទិតតំ យថា អត្តោ ច សេត្តោ
វិហារោ អត្តោ តថាគតវិហារោតិ ។

(៨១) សាវត្ថិយេ ។ អដទោ អាយស្មា
អាណាចោ យេន កតវំ តេនុបស្ព័ន្ធមិ ឧបស្ព័ន្ធមិត្វា
កតវត្ថំ វតិវំទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
ធិសីទ្ធោ ទោ អាយស្មា អាណាចោ កតវត្ថំ
ឯតទវេន អត្ថិ នុ ទោ កន្តេ ឯកមន្តោ
ភារិតោ ធម្មលីកតោ ធម្មតោ ធម្មេ បរិបូរេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដំនិត្យសំដោយប្រពៃ ក៏កុំចាំនោះ
បានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ខ្ញុំអាចានស្សតិសមាធិហើយ វេវេ
ប្រត្រួតទៅដើម្បីទៅជាសុខក្នុងបុព្វបុរុផល ដើម្បីសេចក្តីលើកទឹកនឹកសេចក្តី
ដំនិត្យសំដង ។

(៧៩) ម្ចាស់កុំចាំខ្សោយ បុគ្គលកាលបើរាល់ឲ្យត្រូវត្រូវ
កាលខ្ញុំដឹងណាថា អរិយវិហារដូច្នោះក្តី ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នោះក្តី ថា
តថាគតវិហារដូច្នោះក្តី បុគ្គលកាលបើរាល់ឲ្យត្រូវត្រូវ កាលខ្ញុំអាចាន-
ស្សតិសមាធិចុះថា អរិយវិហារដូច្នោះក្តីបាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នោះក្តីបាន
ថា តថាគតវិហារដូច្នោះក្តីបាន ។

(៨០) ម្ចាស់អាវុសោ មហាទាម អ្នកធម្មវិធីខ្ញុំសេចក្តីខ្ញុំ ដោយ
បរិយាយនេះចុះ តាមទំនងថា សេត្តវិហារដោយឡែក តថាគត-
វិហារដោយឡែក ។

(៨១) ទៀបត្រូវសាវត្ថិ ។ ត្រាចោះព្រះអាទន្នដ៏មានអាយុ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាប
ថ្វាយបង្គំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
ព្រះភាគនូវដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលសួរ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ ១ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វេវេកំ ធម៌ ២ ឲ្យគេឮ

ទុក្ខយោ ទុក្ខយោ

ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ
 បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ
 ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។ អត្ថំ ទោ អាទទ្ធ ឯកធម្មោ
 ភាវិតា ពហុលីកតា ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ
 ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ
 បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ
 ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។

[៨៤] កុត្តយោ បទ កម្ពុ ឯកធម្មោ ភាវិតា
 ពហុលីកតា ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ចត្តារោ ធម្មា
 ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត
 ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។
 អាបាបាទស្សតិសហាទិ ទោ អាទទ្ធ ឯកធម្មោ
 ភាវិតា ពហុលីកតា ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 បរិបូរេន្តិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា
 សត្ត ពោជ្ឈន្តេ បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា
 ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរេន្តិ ។

ទុក្ខយោ ទី ២

ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយវែងក្នុងធម៌ ៧
 ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ
 វែងក្នុងធម៌ ៦ ឲ្យពេញបានដែរ ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គល
 បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វែងក្នុងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វែងក្នុងធម៌ ៧ ឲ្យ
 ពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វែង
 ក្នុងធម៌ ៦ ឲ្យពេញបានដែរ ។

[៨៥] បតិស្រព្រះអង្គចំរើន ចុះធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បាន
 ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វែងក្នុងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបាន
 ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វែងក្នុងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែល
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វែងក្នុងធម៌ ៦ ឲ្យពេញ បាន
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ធម៌ ១ គឺអាទទ្ធបុគ្គលបាន ដែលបុគ្គល
 បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វែងក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញ
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វែងក្នុង
 ពោជ្ឈន្តេ ឲ្យពេញ ពោជ្ឈន្តេ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យ
 រឿយ ។ ហើយ វែងក្នុងវិជ្ជាវិមុត្តិ ឲ្យពេញបាន ។

(៨៣) តាម កាកិកា ច អាទទ្ធ អាចាចាទស្សតិ-
 សមាជិ តាម ភហុលីកាតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 បរិប្បោតិ ។ ឥនាទទ្ធ ភិក្ខុ អរិញ្ញកតោ វា រុក្ខម្ពលត-
 តោ វា សុញ្ញការតោ វា ជិសំនតិ បល្លង្កំ អាពុជិត្វា
 ទដ្ឋំ កាយំ ចលាចាយ បរិមុខំ សតិ ឧបដ្ឋេបេត្វា ។
 សោ សតោ ។ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ធីយំ
 វា អស្សសន្តោ ធីយំ អស្សសាមីតិ បជាទាតិ ធីយំ វា
 បស្សសន្តោ ធីយំ បស្សសាមីតិ បជាទាតិ (វិក្កាបតតំ)
 បដិទំស្សត្តាទុបស្សំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បដិ-
 ទំស្សត្តាទុបស្សំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ យស្មី
 សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុ ធីយំ វា អស្សសន្តោ ធីយំ
 អស្សសាមីតិ បជាទាតិ ធីយំ វា បស្សសន្តោ ធីយំ
 បស្សសាមីតិ បជាទាតិ ។ រស្សំ វា ។ បេ ។ បស្សម្ពយំ
 កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ពយំ
 កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ កាយេ
 កាយាទុបស្សំ អាទទ្ធ ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារតិ

(៨៣) ម្ចាស់អាទទ្ធ ចុះកាតាបានស្សតិសមាជិ ដែលបុគ្គល
 បានចំរើនដូចម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយ ដូចម្តេច ដែលញាតិសតិប្បដ្ឋាន៤
 ឲ្យរោញបាន ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅ
 រៀបគល់ជើងក្តី នៅក្នុងដុះស្លាក់ក្តី អង្គុយកែងក្នុងគម្រងកាយឲ្យក្រង
 ច្រើនស្មើគ្នាបរិភោគម្តង ។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតីចាំជាក់ ជកដង្ហើម
 ចេញ មានស្មារតីចាំជាក់ ដកដង្ហើមចូល កាលជកដង្ហើមចេញវែង
 កំដីវិញ្ញាស័ព្ទ អាត្មាអញជកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង
 កំដីវិញ្ញាស័ព្ទ អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង (បណ្តាំភក្ខុវិទ្យាភិក្ខុ
 ផង។) ។ ភិក្ខុនោះសិក្សាថា អាត្មាអញទំងន់អ្នកវិចារណារយ័ញ្ញ
 ឲ្យចង់ជាគ្រឿងលះចោលឲ្យតិរលេស ជកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មា
 អញទំងន់អ្នកវិចារណារយ័ញ្ញឲ្យចង់ជាគ្រឿងលះចោលឲ្យតិរលេស ជក
 ដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យណា ភិក្ខុកាលជកដង្ហើមចេញវែង
 កំដីវិញ្ញាស័ព្ទ អាត្មាអញជកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង
 កំដីវិញ្ញាស័ព្ទ អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើម
 ចេញវិ ។ ។ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញទំងន់ម្តប់ម្តាយសង្ខារតិ
 ជកដង្ហើមចេញ ទើបដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញទំងន់ម្តប់
 ម្តាយសង្ខារ គឺជកដង្ហើមចូល ទើបជកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់
 អាទទ្ធ សម័យនោះ ភិក្ខុឈ្មោះថា វិចារណារយ័ញ្ញឲ្យកាយក្នុងកាយ

អាតាមី សម្បជានោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ កាយញ្ញ-
 តភាវំ អាទទ្ធ ឯតំ វនាមិ យទិធំ អស្សុសម្ប-
 ស្សាសំ ។ ឧស្សាតិហាទទ្ធ កាយេ កាយោធុមស្សំ
 តិក្កុ តស្សំ សមយេ វិហារតិ អាតាមី សម្បជានោ
 សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។

[៥៤] យស្សី សមយេ អាទទ្ធ តិក្កុ បីតិប្បដិ-
 សំវេទិ អស្សុសិស្សាមីតិ សិក្កុតិ ។ សុខប្បដិ-
 សំវេទិ ។ ចិត្តសម្ពាវប្បដិសំវេទិ ។ បស្សម្ពយំ
 ចិត្តសម្ពាវ អស្សុសិស្សាមីតិ សិក្កុតិ បស្សម្ពយំ
 ចិត្តសម្ពាវ បស្សុសិស្សាមីតិ សិក្កុតិ ។ វេទនាសុ
 វេទនាធុមស្សំ អាទទ្ធ តិក្កុ តស្សំ សមយេ
 វិហារតិ អាតាមី សម្បជានោ សតិមា វិទេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
 វេទនាញ្ញតភាវំ អាទទ្ធ ឯតំ វនាមិ យទិធំ

មានព្យាយាមជាក្រឡឹងផុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួនមានស្មារតី កំចាត់
 បង់ខ្លួនអភិជ្ឈានីរបោមទស្សក្នុងលោក ។ សេចក្តីនោះគ្រោះហេតុអ្វី ។
 ម្ចាស់អាទទ្ធ (ព្រោះ)គឺជាគតពោលនូវកាយ(១)ណាមួយខ្លះ ជាបានដល់
 រៀនដកដង្ហើមចេញ នឹងដកដង្ហើមចូល។ ម្ចាស់អាទទ្ធ គ្រោះហេតុនោះ
 បានជាសម័យនោះ ឈ្មោះថា កិក្កុតិសាសនានេះ ពិចារណាយើញ
 នូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាក្រឡឹងផុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់ខ្លួនអភិជ្ឈានីរបោមទស្សក្នុងលោក ។

[៥៤] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា កិក្កុសិក្សាថា ភាគអញ្ញនឹងជា
 អ្នកដឹងច្បាស់នូវបីតិ ដកដង្ហើមចេញ ។ ដឹងច្បាស់នូវសុខ ។ ដឹងច្បាស់
 នូវចិត្តសម្ពាវ ។ កិក្កុសិក្សាថា ភាគអញ្ញនឹងរម្ងាប់នូវចិត្តសម្ពាវ ដកដង្ហើម
 ចេញ សិក្សាថា ភាគអញ្ញនឹងរម្ងាប់នូវចិត្តសម្ពាវ ដកដង្ហើមចូល ។
 ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យនោះ ឈ្មោះថា កិក្កុពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុង
 វេទនា មានព្យាយាមជាក្រឡឹងផុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
 ស្មារតី កំចាត់បង់ខ្លួនអភិជ្ឈានីរបោមទស្សក្នុងលោក ។ សេចក្តីនោះ
 គ្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ(ព្រោះ)គឺជាគតពោលនូវវេទនា ណាមួយខ្លះ

១. កាយ ៥ យ៉ាងធំ ចៅកាយ ១ អាចោកាយ ១ គេដោកាយ ១ វិ យោកាយ ១ លិង្គិទិះ
 សំដៅយកវិយោកាយ (អង្គិកថា) ។

អស្សុសឃ្យស្សសាធំ សាធុតំ មនសិការំ ។
តស្មាតិហានទុ វេទនាសុ វេទនាបុបស្សំ ភិក្ខុ តស្មី
សមយេ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈរោមនស្សំ ។

[៥៥] យស្មី សមយេ អាទទុ ភិក្ខុ ចិត្ត-
ឃ្យដំសំវេទំ អស្សុសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ចិត្តឃ្យដំសំវេទំ
បស្សុសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ អភិឃ្យមោធនយំ ចិត្ត
អស្សុសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ សមាទហំ ចិត្ត ។
វិហាធនយំ ចិត្ត អស្សុសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ
វិមោធនយំ ចិត្ត បស្សុសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។
ចិត្ត ចិត្តាបុបស្សំ អាទទុ ភិក្ខុ តស្មី
សមយេ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈរោមនស្សំ ។ តំ
កំស្ស ហេតុ ។ បាហំ អាទទុ ឌុដ្ឋស្សតិស្ស
អសម្មជាទស្ស អាទាចាទស្សតិសមាធិការំ វតាមិ ។

ជាបានដល់តាយេកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រៃស ទូរឡូលំដកដង្ហើមចេញ
នឹងឡូលំដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអាទទុ ព្រោះហេតុនោះ បានជា
សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គឺចោលការឃើញទូរវេទនា
ក្នុងវេទនា មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
ស្មារតី កំចាត់បង់ទូរភិក្ខុនឹងនោះមនស្សក្នុងលោក ។

[៥៥] ម្នាលអាទទុ សម័យនោះ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញនឹង
ជាអ្នកដឹងច្បាស់ទូរចិត្ត ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នក
ដឹងច្បាស់ទូរចិត្ត ដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងធ្វើចិត្តឡូ
រែកយេ ដកដង្ហើមចេញ ។ នឹងដកដង្ហើមចេញស្មើគ្នាអារម្មណ៍ ។ សិក្សា
ថា អាត្មាអញនឹងដោះចិត្តឡូច្រស្រឡះ (ចាកនិរិណេធម៌ជាដើម) ដកដង្ហើម
ចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងដោះចិត្តឡូច្រស្រឡះ (ចាកនិរិណេធម៌ជា
ដើម) ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអាទទុ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុពិចារណា
ឃើញទូរចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
ខ្លួនមានស្មារតី កំចាត់បង់ទូរភិក្ខុនឹងនោះមនស្សក្នុងលោក ។ សចក្កិនោះ
ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាទទុ (ព្រោះ) គឺជាគម្ពីរនោះលាបចំពោះការចំរើន
ទូរអាត្មាបានស្សតិសមាធិ របស់បុគ្គលក្នុងក្រុមស្មារតី ដឹងដឹងខ្លួនទេ

តស្មាតិហានន្ត ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សី ភិក្ខុ តស្មី
សមយេ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
វិនយេ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

[៥៦] យស្មី សមយេ អាទន្ត ភិក្ខុ អនិច្ចា-
ទុបស្សី ។ មេ ។ វិភតាទុបស្សី ។ ចិរតាទុបស្សី ។
បដិច្ចស្សត្តាទុបស្សី អស្សសិស្សាមិត្តិ សិក្ខុតិ បដិ-
ចិស្សត្តាទុបស្សី ចស្សសិស្សាមិត្តិ សិក្ខុតិ ។ ធម្មេសុ
ធម្មាទុបស្សី អាទន្ត ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារតិ
អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនយេ លោកេ
អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ សោ យង្គំ ហោតិ អភិជ្ឈា-
នោមនស្សាចំ បហាចំ តំ បញ្ញាយេ ធិស្វា សាទុតំ
អជ្ឈុបេតុតា ហោតិ ។ តស្មាតិហានន្ត ធម្មេសុ
ធម្មាទុបស្សី ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារតិ
អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនយេ លោកេ
អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

ម្ចាស់អាទន្ត ព្រោះហេតុនោះ បានជាសម័យនោះ ឈ្មោះ ថាភិក្ខុកុរិ
សាសនានេះ បានពិចារណាយើញទូរចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជាគ្រឿង
ដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បដិវត្តអភិជ្ឈានីធិ
តោមនស្សក្នុងលោក ។

[៥៦] ម្ចាស់អាទន្ត សម័យឯណា ភិក្ខុពិចារណាយើញទូរ
សេចក្តីមុនទៀង ។ បេ ។ ពិចារណាយើញទូរធម៌ជាគ្រឿងជ្រាសចាត់
តាម្រក ។ ពិចារណាយើញទូរសេចក្តីលេត ។ ភិក្ខុសិក្សាថា
អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកពិចារណាយើញទូរធម៌ជាគ្រឿងលះបន់ទូរកិលេស
ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាយើញទូរធម៌
ជាគ្រឿងលះបន់ទូរកិលេស ដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់អាទន្ត សម័យនោះ
ឈ្មោះថា ភិក្ខុពិចារណាយើញទូរធម៌ក្នុងធម៌ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
កំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បដិវត្តអភិជ្ឈានីធិតោម-
នស្សក្នុងលោក ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកសំរៀងដោយប្រពៃ ព្រោះបានយើញ
ទូរការលះបន់ទូរអភិជ្ឈានីធិតោមនស្សនោះដោយបញ្ញា ។ ម្ចាស់អាទន្ត
ព្រោះហេតុនេះបានជាសម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុកុរិសាសនានេះ បាន
ពិចារណាយើញទូរធម៌ក្នុងធម៌ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បដិវត្តអភិជ្ឈានីធិតោមនស្សក្នុងលោក ។

[៤៧] ឃុំ ភាវិតោ ទោ អាទទុ អាចាចាទស្ស្គ-
តិសមាធិ ឃុំ តហុលីកតោ មន្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
បរិច្ចារតិ ។

[៤៨] កថំ ភាវិតោ ទោទទុ មន្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
កថំ តហុលីកតោ សត្តំ ភោជ្ឈន្តំ បរិច្ចារតិ ។
យស្មី សមយេ អាទទុ ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុ
បស្សី វិហារតិ ទបដ្ឋិតស្ស តស្មី សមយេ សតិ
ហោតិ អសម្មដ្ឋា ។ យស្មី សមយេ អាទទុ
ភិក្ខុនោ ទបដ្ឋិតា សតិ ហោតិ អសម្មដ្ឋា សតិ
សម្ពោជ្ឈន្តោ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អាវត្តា ហោតិ
សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុ ភាវិតិ សតិ
សម្ពោជ្ឈន្តោ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវិតាចារិប្ប
កច្ឆតិ ។ សោ តថា សតោ វិហារន្តោ តំ ធម្មំ
បញ្ញាយ បរិចិទតិ បរិចារតិ បរិមំសមាមជ្ឈតិ ។

[៤៩] យស្មី សមយេ អាទទុ ភិក្ខុ តថា
សតោ វិហារន្តោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បរិចិទតិ
បរិចារតិ បរិមំសមាមជ្ឈតិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តោ

[៤៧] ម្ចាស់អាទទុ អាចាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ វេមនិក្កុំនិសតិប្បដ្ឋាន
៤ ឲ្យរកញបាន ។

[៤៨] ម្ចាស់អាទទុ ចុះសតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើនដូច
ម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ដូចម្តេច ទើបក្កុំនិពាជ្ឈន្តិកាំង ៧ ឲ្យរកញ
បាន ។ ម្ចាស់អាទទុ សម័យឯណា ភិក្ខុបានពិចារណាយើញរឿយៗ
នូវកាយក្នុងកាយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុមានស្មារតីតាំងនៅខ្ទប់
មិនក្កុំនិក្ខេត ។ ម្ចាស់អាទទុ សម័យឯណា ភិក្ខុមានស្មារតីតាំងនៅ
ខ្ទប់ មិនក្កុំនិក្ខេត សម័យនោះ សតិសម្ពោជ្ឈន្តិ (អង្គវិទ្ធាប្រាជ្ញាជានិ
គ្រឿនិគ្រាសដីនិស្មារតិ) ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រាថ្នាហើយ សម័យ
នោះឈ្មោះថា ភិក្ខុចំរើននូវសតិសម្ពោជ្ឈន្តិ សម័យនោះ ឈ្មោះថា សតិ-
សម្ពោជ្ឈន្តិបានផលនូវការរកញ ដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាល
បើភិក្ខុនោះ មានស្មារតីដូច្នោះ ក៏ប្រាថ្នាប្រាថ្នាពិចារណានូវធម៌នោះ
ដោយបញ្ញា ។

[៤៩] ម្ចាស់អាទទុ សម័យឯណា ភិក្ខុមានស្មារតីដូច្នោះបាន
ប្រាថ្នាប្រាថ្នាពិចារណានូវធម៌នោះដោយបញ្ញា សម័យនោះ ធម៌-
វិចយសម្ពោជ្ឈន្តិ (អង្គវិទ្ធាប្រាជ្ញាជានិគ្រឿនិគ្រាសដីនិសេចក្តីត្រិះរិះធម៌)

ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ ធម្មវិទយ-
 សម្ពោជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ ធម្មវិទយ-
 សម្ពោជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេនាចារិថ្វរ
 តច្ឆតិ ។ ឆស្ស តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បរិច័ននោ
 បរិបរតោ បរិមំសាមជ្ឈតោ អារទ្ធំ ហោតិ ភិយំ
 អសស្សំ ។

[៥០] យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុនោ តំ
 ធម្មំ បញ្ញាយ បរិច័ននោ បរិបរតោ បរិមំសាមជ្ឈ-
 តោ អារទ្ធំ ហោតិ ភិយំ អសស្សំ វិយសម្ពោ-
 ជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ
 វិយសម្ពោជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ
 វិយសម្ពោជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេនា-
 ចារិថ្វរ តច្ឆតិ ។ អារទ្ធវិយស្ស ឧប្បជ្ឈតិ បីតិ
 ធិរាមិសា ។

[៥១] យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុនោ អារទ្ធ-
 វិយស្ស ឧប្បជ្ឈតិ បីតិ ធិរាមិសា បីតិសម្ពោជ្ឈន្តំ
 ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ

ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចំរើន
 ខ្លាំងធម៌សម្ពោជ្ឈន្តំ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ធម្មវិទយសម្ពោជ្ឈន្តំ
 បានដល់ខ្លឹមការពេញដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុនោះ
 ស្រាវជ្រាវកែតំបន់ណាខ្លះនោះដោយបញ្ញា សេចក្តីព្យាយាមមិន
 ចូរថយ ឈ្មោះថា ភិក្ខុនោះបានប្រារព្ធហើយ ។

[៥០] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា ដែលភិក្ខុស្រាវជ្រាវកែ
 តំបន់ណាខ្លះដោយបញ្ញា សេចក្តីព្យាយាមមិនចូរថយ ឈ្មោះ
 ថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ វិយសម្ពោជ្ឈន្តំ (អង្គវិទ្យាប្រាជ្ញា
 គ្រឿងត្រាស់ដឹងនិសេចក្តីព្យាយាម) ឈ្មោះថា ភិក្ខុនោះបានប្រារព្ធហើយ
 សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានចំរើនខ្លឹមវិយសម្ពោជ្ឈន្តំ សម័យនោះ
 ឈ្មោះថា វិយសម្ពោជ្ឈន្តំ ដល់ខ្លឹមការពេញដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។
 កាលបើភិក្ខុមានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធហើយ បើគ្រាសពាក្យមិនស្រី
 កិលសកំភើតឡើង ។

[៥១] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា ភិក្ខុមានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធ
 ហើយ បើគ្រាពាក្យមិនស្រីភើតឡើង សម័យនោះ បើសម្ពោជ្ឈន្តំ
 (អង្គវិទ្យាប្រាជ្ញាគ្រឿងត្រាស់ដឹងបីតិ) ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ

បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតិ បីតិ-
សម្ពោជ្ឈង្គំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតាចារិប្បិ
កច្ឆតិ ។ បីតិមនស្ស កាយោចិ បស្សន្តិ ចិត្តម្យ
មនស្សន្តិ ។

[៧២] យស្មី សមយេ អាណន្ត ភិក្ខុនោ បីតិមនស្ស
កាយោចិ បស្សន្តិ ចិត្តម្យ បស្សន្តិ បស្សន្តិសម្ពោ-
ជ្ឈង្គំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតា ហោតិ បស្សន្តិ-
សម្ពោជ្ឈង្គំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ បស្សន្តិសម្ពោ-
ជ្ឈង្គំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតាចារិប្បិ កច្ឆតិ ។
បស្សន្តិកាយស្ស សុចិទោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។

[៧៣] យស្មី សមយេ អាណន្ត ភិក្ខុនោ បស្សន្តិ-
កាយស្ស សុចិទោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាធិ-
សម្ពោជ្ឈង្គំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតា
ហោតិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុ
ភាវេតិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ
ភាវេតាចារិប្បិ កច្ឆតិ ។ សោ តថា សមាហំតំ
ចិត្តំ សុទ្ធតំ អដ្ឋិបេត្តំតា ហោតិ ។

សម័យនោ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចំរើនឡូបិកិសម្ពោជ្ឈង្គំ សម័យនោ ឈ្មោះថា
បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ផល់នូវការពេញដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើ
ភិក្ខុមានចិត្តក្រអមហើយ កាយក៏ម្យប់ ចិត្តក៏ម្យប់ ។

[៧៤] ម្ចាស់កាន់ខ្នុរ សម័យឯណា ភិក្ខុមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ
កាយក៏ម្យប់ ចិត្តក៏ម្យប់ សម័យនោះ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំ (អង្គនៃ
ប្រាថ្នាជាគ្រឿងគ្រាស់ជីវិតសេចក្តីម្យប់) ឈ្មោះថា ភិក្ខុប្រាព្ធដោយ
សម័យនោះ ឈ្មោះថា បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំផល់នូវការពេញដោយការចំរើន
របស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុមានកាយម្យប់ផល់នូវសេចក្តីសុខហើយ ចិត្ត
ក៏ផ្សល់ម្យប់ ។

[៧៥] ម្ចាស់កាន់ខ្នុរ សម័យឯណា ភិក្ខុមានកាយម្យប់ផល់នូវ
សេចក្តីសុខហើយ ចិត្តក៏ផ្សល់ម្យប់ សម័យនោះ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ
(អង្គនៃប្រាថ្នាជាគ្រឿងគ្រាស់ជីវិតការផ្សល់ចិត្តម្យប់) ឈ្មោះថា ភិក្ខុប្រា
ប្រាព្ធដោយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចំរើនឡូសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ
សម័យនោះ ឈ្មោះថា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំផល់នូវការពេញដោយការ
ចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកសំរៀង ដោយប្រពៃនូវចិត្តផល
ផ្សល់ម្យប់ដូច្នោះ ។

[៧២] យស្មី សមយេ អាទទ្ធ កិក្កុ វតថា
 សមាហិតំ ចិត្តំ សាទុកំ អដ្ឋិបេត្តិកា ហោតិ
 ទេវត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ វស្មី សមយេ កិក្កុវោ អាវន្តោ
 ហោតិ ទេវត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ វស្មី សមយេ កិក្កុ
 កាវេតិ ទេវត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ វស្មី សមយេ កិក្កុវោ
 កាវេតាវិប្រិ ឥច្ឆតិ ។

[៧៣] យស្មី សមយេ អាទទ្ធ កិក្កុ វេននាស្ម
 ចិន្តេ ចម្មុស្ម ចម្មុនុបស្មី វិហោតិ ទេវដ្ឋិទស្ស
 វស្មី សមយេ សតិ ហោតិ អសម្មដ្ឋា ។

[៧៤] យស្មី សមយេ អាទទ្ធ កិក្កុវោ ទេវដ្ឋិកា
 សតិ ហោតិ អសម្មដ្ឋា សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ វស្មី
 សមយេ កិក្កុវោ អាវន្តោ ហោតិ សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ
 វស្មី សមយេ កិក្កុ កាវេតិ សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ វស្មី
 សមយេ កិក្កុវោ កាវេតាវិប្រិ ឥច្ឆតិ ។ (យថា
 បឋមំ សតិប្បដ្ឋានំ ឃីវំ វិគ្គាបតត្ថំ) ។ សោ តថា
 សមាហិតំ ចិត្តំ សាទុកំ អដ្ឋិបេត្តិកា ហោតិ ។

[៧២] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា កិក្កុវោអុកស្មីវិជីដោយប្រពៃ
 ទ្រព្យក្រំផលដម្កល់មាំដូច្នោះ សម័យនោះ ទេវត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ (អន្តរៃ
 ប្រាជ្ញាជំនឿន្តីក្រាសជីវិតសេចក្តីព្រះនិយកន្តិយ) ឈ្មោះថា កិក្កុវោ
 ប្រាជ្ញាហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា កិក្កុវោទ្រព្យក្រំផលដម្កល់
 សម័យនោះ ឈ្មោះថា ទេវត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ ដល់ទ្រព្យក្រំផលដម្កល់
 ចំរើនរបស់កិក្កុ ។

[៧៣] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា កិក្កុវោវេននាស្មយេត្តិទ្រព្យ
 ក្នុងវេននាស្មយេត្តិទ្រព្យ ទ្រព្យក្នុងចិត្ត ទ្រព្យក្នុងចិត្ត ទ្រព្យក្នុងចិត្ត ទ្រព្យ
 នោះឈ្មោះថា កិក្កុវោស្មីវេននាស្មយេត្តិទ្រព្យ ។

[៧៤] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា កិក្កុវោស្មីវេននាស្មយេត្តិទ្រព្យ
 មិនក្នុងចិត្ត សម័យនោះ សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ ឈ្មោះថា កិក្កុវោប្រាជ្ញា
 ហើយ សម័យនោះឈ្មោះថា កិក្កុវោទ្រព្យក្រំផលដម្កល់
 នោះឈ្មោះថា សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ ដល់ទ្រព្យក្រំផលដម្កល់
 កិក្កុ ។ (សតិប្បដ្ឋានមុនយេនិណាបណ្ឌិតប្បវិទ្យាស្តាយ៉ាងនោះ
 ផងចុះ) ។ កិក្កុវោ ថាអុកស្មីវិជី ដោយប្រពៃទ្រព្យក្រំផល
 ដម្កល់មាំដូច្នោះ ។

(៧៧) យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុ តថា
 សមាហិតំ ចិត្តំ សាទុកំ អជ្ឈមេត្តនា ហោតិ ទមេ-
 ត្វាសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អាទទ្ធ
 ហោតិ ទមេត្វាសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុ-
 ភាវតិ ទមេត្វាសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ
 ភាវតាចារិយុរិ កម្មតិ ។

(៧៨) ឯវំ ភាវិតា ទោ អាទទ្ធ ចន្តារោ សភិប្ប-
 ជ្ជានា ឯវំ ទហុលីកតា សត្ត ភោជ្ឈង្គំ បរិបូរណំ ។

(៧៩) កថំ ភាវិតា ទាទទ្ធ សត្ត ភោជ្ឈង្គំ តាថ
 ទហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរណំ ។ ឥទាទទ្ធ ភិក្ខុ
 សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវតិ វិវេកធិស្សិតំ វិវកធិស្សិតំ
 ធិរោធិស្សិតំ កេស្សក្កបរិណាមី ។ ធម្មវិចយវិយបិតិ-
 បស្សន្តិសមាទិទមេត្វាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវតិ វិវេកធិស្សិតំ
 វិវកធិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ កេស្សក្កបរិណាមី ។
 ឯវំ ភាវិតា ទោ អាទទ្ធ សត្ត ភោជ្ឈង្គំ ឯវំ ទហុលី-
 កតា វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរណំ ។

(៧៧) ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា ភិក្ខុជាម្ចាស់ឱ្យដឹងដោយ
 ប្រពៃ ចំពោះចិត្តដែលឥតម្តងម្តងចោះ សម័យនោះ ទមេត្វា-
 សម្ពោជ្ឈង្គំ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រាសហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា
 ភិក្ខុចំរើនខ្ញុំទមេត្វាសម្ពោជ្ឈង្គំ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ទមេត្វាសម្ពោ-
 ជ្ឈង្គំ ដល់ខ្ញុំការពេញដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។

(៧៨) ម្ចាស់អាទទ្ធ សភិប្បជ្ជន ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ
 បានធ្វើឱ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ វេមនិញ្ញាវិជ្ជាជ្ឈង្គំចាំង ៧ ប្រការ
 ឱ្យរកញ្ចបាន ។

(៧៩) ម្ចាស់អាទទ្ធ ចុះពោជ្ឈង្គំចាំង ៧ បុគ្គលចំរើនដូចម្តេច ធ្វើឱ្យ
 រឿយៗដូចម្តេច ទើបញ្ញាវិជ្ជាវិមុត្តិឱ្យរកញ្ចបាន ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ
 ភិក្ខុនិសាសនានេះ ចំរើនខ្ញុំសតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ដែលអាស្រ័យខ្ញុំសេចក្តី
 ស្ងប់ អាស្រ័យខ្ញុំការប្រាសចាកកម្រក អាស្រ័យខ្ញុំសេចក្តីលក់
 បង្កើនទៅដើម្បីលរបងខ្ញុំតិលេសៗចំរើនខ្ញុំធម្មវិចយៈ វិយៈ បិតិ បស្សន្តិ
 សមាទិនីទមេត្វាសម្ពោជ្ឈង្គំ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ អាស្រ័យការ
 ប្រាសចាកកម្រក អាស្រ័យសេចក្តីលក់ បង្កើនទៅដើម្បីលរបង
 តិលេសៗ ម្ចាស់អាទទ្ធ ពោជ្ឈង្គំចាំង ៧ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ
 បានធ្វើឱ្យរឿយៗយ៉ាងនេះហើយ វេមនិញ្ញាវិជ្ជាវិមុត្តិឱ្យរកញ្ចបាន ។

(១០០) អថទោ អាយស្សា អាចចោ យេន
 កកវំ តេទុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា កកវន្តំ អគិវា-
 ធម្មតា ឯតិបន្តំ ឯសិទិ ។ ឯតិបន្តំ ឯសិទ្ធិ ទោ
 អាយស្សន្ត អាទន្តំ កកវំ ឯតិបន្តំ អត្តិ ទុ ទោ
 អាទន្ត ឯតិបន្តំ ភាវិតោ តហុលីកតោ ចត្តារោ
 ធម្មេ បរិបូរនិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា តហុលីកតា
 សត្ត ធម្មេ បរិបូរនិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា តហុ-
 លីកតា ទេ ធម្មេ បរិបូរនិ ។ កកវំមូលតោ
 ទោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ អត្តាទន្ត ឯតិបន្តំ
 ភាវិតោ តហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរនិ
 ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា តហុលីកតា សត្ត ធម្មេ
 បរិបូរនិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា តហុលីកតា ទេ
 ធម្មេ បរិបូរនិ ។

(១០១) កកវោ ចាទន្ត ឯតិបន្តំ ភាវិតោ
 តហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរនិ ចត្តារោ ធម្មា
 ភាវិតា តហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរនិ សត្ត ធម្មា
 ភាវិតា តហុលីកតា ទេ ធម្មេ បរិបូរនិ ។

(១០០) គ្រានោះ ព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាចថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយអង្គុយក្នុងវិសមគួរ ។ លុះព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងវិសម
 គួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់អាទន្តធម៌១
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចុនិធម៌៤ឲ្យពេញ
 ធម៌៤ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចុនិធម៌៧
 ឲ្យពេញ ធម៌៧ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិ
 ញ្ចុនិធម៌៤ឲ្យពេញបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយ
 របស់យើងខ្ញុំ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់អាទន្ត ធម៌១
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចុនិធម៌៤ឲ្យពេញ
 ធម៌៤ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចុនិធម៌៧ឲ្យ
 ពេញ ធម៌៧ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចុនិ
 ធម៌៤ឲ្យពេញបានដែរ ។

(១០១) ម្ចាស់អាទន្ត ចុះធម៌១ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យ
 រឿយៗហើយ វេមនិញ្ចុនិធម៌៤ឲ្យពេញ ធម៌៤ដែលបុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចុនិធម៌៧ឲ្យពេញ ធម៌៧ដែលបុគ្គលបាន
 ចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចុនិធម៌៤ឲ្យពេញបានតែដូចម្ដេច ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គ

អាណាចារ្យសមាធិ អាណន្ទ ឯកទេវោ ភារីតោ
តហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ
សតិប្បដ្ឋានោ ភារីតោ តហុលីកតោ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ
បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ ភារីតោ តហុលីកតោ
វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរេន្តិ ។

(១០២) កថំ ភារីតោ ចារិទ្ធ អាណាចារ្យសមាធិ-
សមាធិ កថំ តហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
បរិបូរេតិ ។ ឥតានន្ទ ភិក្ខុ អរិយកតោ ភិ ។ មេ ។
បរិ ភារីតោ ទោ អាណន្ទ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ បរិ តហុ-
លីកតោ វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរេន្តិ(១) ។

(១០៣) អថទោ សម្ពុហុលា ភិក្ខុ យេន ភក្កវា
តេនុបសម្ព័ន្ធសុ ទេសម្ព័ន្ធមិទ្ធា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្ថ
ឯកមន្តំ ចិសីនីសុ ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋានោ ទោ តេ
ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯកទេវេន្ទំ អត្ថិ ទុ ទោ កន្តេ ឯក-
ទេវោ ភារីតោ តហុលីកតោ ចត្តារោ ចន្ទេ បរិបូរេតិ
ចត្តារោ ចន្ទោ ភារីតោ តហុលីកតោ សត្ត ចន្ទេ បរិបូរេន្តិ

១. ១. ឥតេ បរិ យថា បរិមសុត្តន្តោ នវិ វិញ្ញាណតំ ឥតំ ចាយ ពោន្តិ ។

ម្ចាស់អាណន្ទ ធម៌១ គិអាតាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បាន
ធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិញ្ចាវិសតិប្បដ្ឋានេ ៤ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋានេ ៤
ដែលបុគ្គលបានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិញ្ចាវិសតិប្បដ្ឋានេ ៧
ឲ្យពេញ តោជ្ឈន្តិវិដែលបុគ្គលបានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ
វេមនិញ្ចាវិវិជ្ជាវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។

(១០២) ម្ចាស់អាណន្ទ ចុះអាតាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើនដូចម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយដូចម្តេច ទើបញ្ចាវិសតិប្បដ្ឋានេ ៤ ឲ្យ
ពេញបាន ។ ម្ចាស់អាណន្ទ ភិក្ខុកុណិសាសនានេះ នៅក្នុងវិញ្ញត្តិ ។ មេ ។
ម្ចាស់អាណន្ទ តោជ្ឈន្តិចារិទ្ធដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យ
រឿយវាហើយនេះហើយ វេមនិញ្ចាវិវិជ្ជាវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។

(១០៣) គ្រានោះ ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
លុះចូលទៅគាល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ
ក្នុងទីសមត្ថ ។ លុះភិក្ខុចំរើននោះអង្គុយក្នុងទីសមត្ថហើយ ក៏ក្រាបបង្គំ
ចូលសូត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បរិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌១ ដែល
បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិញ្ចាវិសតិប្បដ្ឋានេ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌៤
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិញ្ចាវិសតិប្បដ្ឋានេ ៧ ឲ្យពេញ

សន្ត ធម្មា ភាវិតា តហុលីតតា ទ្វេ ធម្មេ
 បរិម្មវេន្តិ ។ អន្តិ ទោ ភិក្ខុវេ ឯតទម្មោ ភាវិតា
 តហុលីតតោ ចន្តារោ ធម្មេ បរិម្មវេនិ ចន្តារោ ធម្មា
 ភាវិតា តហុលីតតា សន្ត ធម្មេ បរិម្មវេនិ សន្ត
 ធម្មា ភាវិតា តហុលីតតា ទ្វេ ធម្មេ បរិម្មវេនិ ។

[១០៤] នតទោ បទ កន្ត ឯតទម្មោ ភាវិតា
 តហុលីតតោ ចន្តារោ ធម្មេ បរិម្មវេនិ ចន្តារោ ធម្មា
 ភាវិតា តហុលីតតា សន្ត ធម្មេ បរិម្មវេនិ សន្ត
 ធម្មា ភាវិតា តហុលីតតា ទ្វេ ធម្មេ បរិម្មវេនិ ។
 អាណាណស្សនិសមាទិ ទោ ភិក្ខុវេ ឯតទម្មោ ភាវិ-
 តោ តហុលីតតោ ចន្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិម្មវេនិ
 ចន្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា តហុលីតតា សន្ត
 ពោជ្ឈន្តេ បរិម្មវេនិ សន្ត ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា តហុ-
 លីតតា វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិម្មវេនិ ។ យថា ក្នុងមយំ
 វេយ្យាករណំ ឯវំ វិទ្ធាយន្តំ ។

ធម៌កវិសេសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិធម៌៦
 ឲ្យពេញ មានវិសេស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុជានិទ្យាយ ធម៌១ដែលបុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ឲ្យពេញ ធម៌៦ ដែលបុគ្គលបាន
 ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ឲ្យពេញ ធម៌កវិសេស
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ឲ្យពេញ
 មានវិសេស ។

(១០៤) បទិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះធម៌១ដែលបុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ឲ្យពេញ ធម៌៦ ដែលបុគ្គល
 បានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ឲ្យពេញ ធម៌៧
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ ឲ្យ
 ពេញ កើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុជានិទ្យាយ ធម៌១ គឺភាពបានស្សតិស-
 មាធំ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិសតិ-
 ប្បដ្ឋាន៦ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋាន៦ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យ
 រឿយរាលើយ វេមនិក្កានិកោដ្ឋន្ត៧ឲ្យពេញ កោដ្ឋន្ត៧ ដែលបុគ្គល
 បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយរាលើយ វេមនិក្កានិវិក្កុទ្ធិនិម្មត្តិឲ្យពេញ ។

(វេយ្យាករណំដែលបានពោលហើយយ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីឲ្យ
 ពិស្តារយ៉ាងនោះផងចុះ) ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវគ្គ

[១០៤] អថទោ សន្តមហុលា ភិក្ខុ យេន កកា
 នេនុបសន្តមិសុ ទបសន្តមិត្តា កកវន្តំ អភិវនេនា
 ឯកមន្តំ ជិនិជិសុ ។ ឯកមន្តំ ជិនិជេ ទោ នេ
 ភិក្ខុ កកា ឯកមន្តំ អភិ ទុ ទោ ភិក្ខុវេ
 ឯកមន្តំ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្ម
 បរិច្ចេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សន្ត
 ធម្ម បរិច្ចេតិ សន្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ
 ធម្ម បរិច្ចេតិ ។ កកវមុលកា ទោ កន្តេ ធម្មា ។
 បេ ។ កកវតោ សុត្តា ភិក្ខុ ទាវសន្តមិសុ ។ អភិ
 ភិក្ខុវេ ឯកមន្តំ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ
 ធម្ម បរិច្ចេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា
 សន្ត ធម្ម បរិច្ចេតិ សន្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា
 ទ្វេ ធម្ម បរិច្ចេតិ ។

[១០៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ឯកមន្តំ ភាវិតោ
 ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្ម បរិច្ចេតិ ចត្តារោ ធម្មា
 ភាវិតា ពហុលីកតា សន្ត ធម្ម បរិច្ចេតិ សន្ត
 ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្ម បរិច្ចេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គ

[១០៥] គ្រោះភារភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅតាមព្រះដំមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ស្រែកបង្ហាញបង្គំព្រះដំមានព្រះភាគ ហើយអន្ទិយក្នុង
 ទីសមត្ថ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអន្ទិយក្នុងទីសមត្ថហើយ ទើបព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទ័វសបុគ្គលបាន
 ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិវស្ស
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយវេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិ
 វស្សបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ
 មានវេរេវ ។ បតិគ្រោះអង្គដំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះ
 ដំមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះ
 ដំមានព្រះភាគហើយ នឹងចងចាំខ្លួន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទ័វស
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ
 ធម៌សិវស្សបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិ
 ពេញ ធម៌សិវស្សបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនីញ៉ា
 ធម៌សិទ្ធិពេញមានវេរេ ។

[១០៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទ័វសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើ
 ហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិវស្សបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើ
 រឿយៗហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិវស្សបុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ តើដូចម្តេច ។

ទុកិយវចនា ទុកិយោ

អាណាចានស្រុតិសមាជិ ភិក្ខុវេ ឯកជនោ ភារិកោ
ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ វរិយ្ហនំ ចត្តារោ
សតិប្បដ្ឋានា ភារិកា ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈន្តំ
វរិយ្ហន្តំ សត្ត ពោជ្ឈន្តំ ភារិកា ពហុលីកតា វិជ្ជាវិ-
មុត្តិ វរិយ្ហន្តិកំ ។ បេ ។ (យថា ទុកិយំ វេយ្យាករណំ
តថា ភិក្ខុនំ កាតតំ) ។ បេ ។

[១០៧] អាណាចានស្រុតិសមាជិ ភិក្ខុវេ ភារិកោ
ពហុលីកតោ សន្លោជនាមំ បហាទាយ សំវត្តនំ ។

[១០៨] តនំ ភារិកោ ច ភិក្ខុវេ អាណាចានស្រុតិ-
សមាជិ តនំ ពហុលីកតោ សន្លោជនាមំ បហា-
ទាយ សំវត្តនំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ពិក្ខុ វេយ្យាករណំ វា
។ បេ ។ បដិទិស្សត្តា ទុបស្សិ ឧស្សសិស្សាមិកំ សិក្ខតំ
បដិទិស្សត្តា ទុបស្សិ បស្សសិស្សាមិកំ សិក្ខតំ ។
វិវំ ភារិកា ខោ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្រុតិសមាជិ

ទុកិយវចន ២

ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចម្រើនអាណាចានស្រុតិសមាជិ ដែលបុគ្គលបានចំរើន
បានធ្វើឲ្យរឿយវាលើយ វេមនិក្កាវិសតិប្បដ្ឋានេ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋានេ
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាលើយ វេមនិក្កាវិសតិប្បដ្ឋានេ ឲ្យពេញ
ពោជ្ឈន្តិ វេ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាលើយ
វេមនិក្កាវិសតិប្បដ្ឋានេ ឲ្យពេញ ។ បេ ។

(វេយ្យាករណំ ទំ យាវិកា បណ្ឌិតប្បវេទិយភិក្ខុតាំងឡាយយាវិក
ទោះឆន្ទៈ) ។ បេ ។

[១០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អាណាចានស្រុតិសមាជិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាលើយ វេមនិក្កាវិសតិប្បដ្ឋានេ ឲ្យពេញ
សញ្ញាឆន្ទៈ ។

[១០៨] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះអាណាចានស្រុតិសមាជិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន មូលមូល បានធ្វើឲ្យរឿយវាលើយ ទើបប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់
សញ្ញាឆន្ទៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុនិសាសនាទេ ទៅក្នុង
ប្រាសាទ ។ បេ ។ សិក្ខតំ ភាគាអញ្ញនិកំ ជាអ្នកកំចាតរណា ឃើញឲ្យចម្រើន
គ្រឿងលះបង់ឲ្យកិលេសដកដង្ហើមចេញ សិក្ខតំ ភាគាអញ្ញនិកំ ជាអ្នក
កំចាតរណា ឃើញឲ្យចម្រើនគ្រឿងលះបង់ឲ្យកិលេសដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុតាំងឡាយ អាណាចានស្រុតិសមាជិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយាវិកាទេ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវេទ្ឋ

ឯវំ តព្ភលីកតោ សុញ្ញោជនាធំ មហានាយ

សំវត្ថុតិវិ ។ មេ ។

[១៩៧] អាណាចានស្មតិសមាធិ ភិក្ខុវេ ភាវិតោ

តព្ភលីកតោ អនុសយសមុស្សតាយ សំវត្ថុតិ ។

(វិទ្ឋាបនង្គំ) ។ ឯវំ ភាវិតោ ខេរិ ភិក្ខុវេ អាណាចា-

នស្មតិសមាធិ ឯវំ តព្ភលីកតោ អនុសយសមុស្ស-

តាយ សំវត្ថុតិវិ ។

[១១០] អាណាចានស្មតិសមាធិ ភិក្ខុវេ ភាវិតោ

តព្ភលីកតោ អន្ទាធម្មត្រាយ សំវត្ថុតិវិ ។ (វិទ្ឋាបេ) ។

ឯវំ ភាវិតោ ខេរិ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្មតិសមាធិ ឯវំ

តព្ភលីកតោ អន្ទាធម្មត្រាយ សំវត្ថុតិវិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវេទ្ឋ

បានធ្វើឲ្យរឿយៗយ៉ាងនេះហើយ វេមនិប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីលេបនំខ្ញុំ

សុញ្ញោជនៈបាន ។ មេ ។

[១៩៧] ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្ខយ អាណាចានស្មតិសមាធិ ដែលបុគ្គល

បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីដកចោលខ្ញុំ

អនុសយក្ដិលសបាន ។ (បណ្ឌិតប្បវិទ្ធិកិស្តារជនិចុះ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

ពានិក្ខយ អាណាចានស្មតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បាន

ធ្វើឲ្យរឿយៗយ៉ាងនេះហើយ វេមនិប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីដកចោលខ្ញុំ

អនុសយក្ដិលសបាន ។

[១១០] ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្ខយ អាណាចានស្មតិសមាធិដែលបុគ្គល

បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីកំណត់ជំនិកខ្ញុំ

ផ្លូវឆ្ងាយគំសន្សិទ្ធាបាន ។ (សេចក្ដីពិស្តារ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្ខយ

អាណាចានស្មតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើ

ឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ វេមនិប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីកំណត់ជំនិកខ្ញុំផ្លូវឆ្ងាយ

គំសន្សិទ្ធាបាន ។

[១១១] អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ ក៏ត្រូវ ការវិនា
 តព្វល្អិតតោ អាសវៈនំ ខយាយ សវត្ថុតិវិ ។
 (វិទ្ធារា) ។ ឯវ ការវិនា ទោ ក៏ត្រូវ អាណាច
 ក្រស្រុកសម្រាប់ ឯវ តព្វល្អិតតោ អាសវៈនំ ខយាយ
 សវត្ថុតិវិ ។

ទុតិយ វគ្គ ។

តស្សប្បវាទ

វិទ្ធារា វិសុទ្ធិ អាណន្ត អបរា ទុរា
 ក៏ត្រូវ ទ្វេ វគ្គ សញ្ញាជនំ អនុសយំ
 អន្ទាធំ អាសវត្ថុយាតិ ។

អាណាចក្រស្រុក ក៏ដឹង ។

[១១១] ម្ចាស់ភិក្ខុភ័យ អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ ដែលបុគ្គល
 បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ហើយ មែនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅ
 នៃអាសវៈភ័យបាន ។ (សេចក្តីពិស្តារ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុភ័យ
 អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យ
 រឿយយ៉ាងនេះហើយ មែនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ភ័យបាន ។

ចប់ វគ្គ ទី ២ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២ (នោះ គឺ) :

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅក្នុងដងវិប្រា
 វត្តានុវ័ល ១ អំពីព្រះលោមសភ័យៈដ៏មានអាយុ ១
 អំពីព្រះអាទិទ្ធីដ៏មានអាយុ មាន ភិរលីក អំពីភិក្ខុ
 ប្រើឲ្យមានភិរលីក អំពីចំរើនអាណាចក្រស្រុកសម្រាប់
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះសញ្ញាជនៈ ១ ដើម្បីជកចោល
 ឲ្យអនុសយក្តិលេស ១ ដើម្បីកំណត់ដឹងឲ្យផ្លូវច្រាយ
 ភិសន្ធិរា ១ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈ ១ ។

ចប់ អាណាចក្រស្រុក ។

សោតាបត្តិសំយត

ជំទុំទ្វារវិគ្គា បរិមោ

(១១២) សារត្ថិយំ ។ តត្រ ចោ ភគវំ បិណ្ឌេវេន
តិញ្ញាបិ ភិក្ខុវេ ពង ចត្តវត្តិ ចត្តន្តំ ធិតាធំ
សស្មិយានិច្ចំ រដ្ឋំ កាមត្វា កាយស្ស ភេតា ឃំ
មរណា សុគតិ សត្តំ លោកំ ឧបបន្ថតិ ទេវំធំ តា-
វត្តិសាធំ សហព្យតំ ។ សោ តត្រ ទទ្ធករេន អច្ចុ-
សន្និបរិគោ ធិត្វេហិ បញ្ចហិ កាមតុលេហិ សម-
ប្បតោ សមន្តិក្ខតោ បរិចារតិ ។ សោ ចត្វហិ ធិ-
ម្មេហិ អសមន្តាតតោ ។ អថេចា សោ អបរិមុត្តា
ច ធិវយា អបរិមុត្តោ ច តិច្ឆានយោធិយា អបរិមុត្តោ
ច មិត្តិវិសយា អបរិមុត្តោ ច អចាយន្តត្តតិវិធិតាតា ។

(១១៣) តិញ្ញាបិ ភិក្ខុវេ អរិយសារវកោ បិណ្ឌិ-
យាលោមេន យាមេតិ ទទ្ធកានិមិ(១) ជាវតិ ។

សោតាបត្តិសំយត

វេទ្យទ្វារវិគ្គ ទី ១

(១១២) វេទ្យបត្រុនិសារត្តិ ។ កុរិវិទោធលក្ខត្រេដំមានព្រះភាគច្រើន
ប្រាសដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្លាច ពិនិមេថស្តេចចត្រុតត្តិ ដោយ
រាជសម្បត្តិ មានសភាពជាសម្បូរ ជាធំជាងទ្វីបបំណង ២ សុវិបកបាយ
រាជកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ វេទិកៈទៅក៏ត្រូវសុគតិស្ងួតទៅលោក ជា
មួយទីនឹងពួកទៅភាគស្ថានភាវត្តិវិទ្យ ។ វេទ្យប្រាថ្នា មានពួកស្រីអប្សរ
ចោមរកេមកុនិទន្តខ្លះខ្លះទៀត កុនិស្ថានភាវត្តិវិទ្យា ច្រើនត្រូវស្តាប់
ស្តាប់មូលមិត្តដោយតាមគុណបំណង ២ ជាដើម ។ បើវេទ្យប្រាថ្នាមិនបាន
ប្រកបដោយចម្រើន យ៉ាង ។ វេទ្យប្រាថ្នាភិក្ខុមិនទ្រុឌទ្រុញចាកទារក
មិនទ្រុឌទ្រុញចាកកំណើតអិច្ចាន មិនទ្រុឌទ្រុញចាកប្រេតវិស័យ មិន
ទ្រុឌទ្រុញចាកអនុរាមយបានឡើយ ។

(១១៣) ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្លាច អរិយសារវក វេទិកៈពាក់អត្ត-
ភាព ទ្រុឌទ្រុញទៅដោយភាវនាជាធំខ្លាចដែលបានមក ដោយ
កម្លាំងកំហុសផង ប្រើប្រាស់ទូរសំពៅខ្លាចដោយភិក្ខុវេទិកៈ ។

១ ម អន្តរាធំ ច ។

វេទ្យត្រៃវិទ្យា បរិយាយ

សោ ចតុស្តិកំ ធម្មតិកំ សមញ្ញកតោ ។ អថខោ
 សោ បរិមុត្តោ ៦ យិយា បរិមុត្តោ ៦ តិវ្រាណ-
 យោមិយា បរិមុត្តោ ៦ យិវិសិយា បរិមុត្តោ ៦ អ-
 ចាយទុត្តនិវិធិនាតា ។ កតតេបេហំ ចតុស្តិកំ ។ ៧៦
 កិក្ខុម អវិយសាវិកា តុទ្ធិ អវេទ្ធិយ្យសារទេន សមញ្ញា-
 កតោ ហោតិ វិវិធិមិ សោ កតតំ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិ-
 សនធម្មសារថំ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធា កតតំនិ។
 ធម្មេ អវេទ្ធិយ្យសារទេន សមញ្ញកតោ ហោតិ ស្វាក្កា-
 តោ កតតំ ធម្មោ សទ្ធិដ្ឋិតោ អកាណិកោ វហំប-
 ស្សិតោ កុបដយិកោ បទ្ធកំ វេទិតោ វិញ្ញហិតំ ។
 សធឿ អវេទ្ធិយ្យសារទេន សមញ្ញកតោ ហោតិ

វេទ្យត្រៃវិទ្យា ២

តែវាអវិយសាវិកាពោះប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ។ ទើបអវិយសាវិកាពោះ
 ប្រស្រឡះចាកខាង ប្រស្រឡះចាកកំណើតនៃព្រះ ប្រស្រឡះចាកប្រក
 វិស័យ ប្រស្រឡះចាកអសុភាយបាន ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 កើតដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុចាំជំឿន អវិយសាវិកក្នុងសាសនានេះ ប្រ-
 កបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះត្រៃវិទ្ធិថា ព្រះជំរានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មាន
 ដំណើរល្អយាងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវក្រលោក ទ្រង់
 ប្រសើរដោយសីលខ្ពង់ខ្ពស់ណាមកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្នាន ទ្រង់ជាអ្នកទូន្មាន
 នូវបុរសដូចជានាយសារថំ ទ្រង់ជំគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សចំរើន ទ្រង់
 គ្រាស់ដឹងនូវអវិយសច្ច ៤ ទ្រង់គ្រប់ចោលនូវក្រែកព លែងលែងត្រឡប់
 មកគិតរៀន ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា
 ព្រះបរិយក្ខំធម៌ដែលព្រះជំរានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយដោយច្រៀត
 ព្រះនរណាកុត្តរធម៌ ជាធម៌ដែលព្រះអវិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួន
 ឯង ជាធម៌ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌ត្រូវដឹងហៅបុគ្គលព័ទ្ធជ្យ
 ចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអវិយបុគ្គល ធម្មបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់
 មកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាថ្នាចាំជំឿន ធម្មវិជីវច្បាស់ក្នុង
 ចំក្តីនៃខ្លួន ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា

សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ធម្មប្បដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ញាយប្បដិបន្នោ ភកវតោ
 សាវកសង្ឃោ សាមិច្ឆប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវក-
 សង្ឃោ ។ យទិទំ ចន្ទារិ បុរិសយុតាទិ អដ្ឋ បុរិស-
 បុគ្គលា ឯស ភកវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យា
 ពាហុនេយ្យា ធន្តិណេយ្យា អភ្នាលិកវណិយោ
 អនុត្តរំ បញ្ញាក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អរិយ-
 តាន្តេហិ សីលេហិ សមធម្មានុតោ ហោតិ អទស្មោហិ
 អន្ធិន្តេហិ អសតលេហិ អតន្តាសេហិ កុដិស្សេហិ
 វិញ្ញាប្បសត្តេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាទិសវត្តដិកេហិ ។
 វមេហិ ចត្វេហិ ធម្មេហិ សមធម្មានុតោ ហោតិ ។

[១១៤] យោ ច ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ទីតាមំ បដិលា-
 ភោ យោ ច ចតុន្នំ ធម្មាទំ បដិលាភា ចតុន្នំ
 ទីតាមំ បដិលាភោ ចតុន្នំ ធម្មាទំ បដិលាកស្ស
 កាលំ ពាក្យតិ សោឡសិទ្ធិំ ។

ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយច្រក ព្រះ
 សង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយក្រុង ព្រះសង្ឃ
 សាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដើម្បីគ្រាស់ដីនិធុនៃព្រះទិវាន
 ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរដល់សាមិច្ឆកម្ម ។
 ព្រះសង្ឃបុណ្ណ បើកប់ជានូវឧបុសេមាន ២ តួ បើកប់រៀងជាបុរស
 បុគ្គលមាន ៨ តួក នុះជាសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកគួរឧទ្ទល
 នូវចក្ខុប្បវត្តិយ ដែលប្រឡោងចូលមករូបថា គួរឧទ្ទលនូវភាគនុកពាន គួរ
 ឧទ្ទលនូវពានដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងដល់នៃកម្មហើយចូរថា គួរដល់
 អក្ខរណ៍កម្មដែលសត្វលោកគប្បធ្វើ ជាបញ្ញាក្ខេត្តនៃសត្វលោកនេះទុក
 ដល់ក្រសែងជាន់គ្នា ។ ប្រកបដោយសីលជាច្រើនអវិជ្ជាព្រះ
 អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ មិនពុះ មិនព្រះ មិនពពាល ជាសីលជាតា
 ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីសរសើរ មិនបានបំរាស់ (ដោយកណ្តានីតិទិដ្ឋិ)
 ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវកជាអ្នកប្រកបដោយធម៌
 ពាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១៥] ម្នាលភិក្ខុវាំងិទ្យាយ ការដែលបាននូវទ្វីបពាំង ៤ ហើយ
 នឹងការដែលបាននូវពម៌ពាំង ៤ ការបាននូវទ្វីបពាំង ៤ មិនដល់នូវចំណីក
 ដែលចែកដាច់ណា ១៦ ដល់នៃការបាននូវពម៌ពាំង ៤ ឡើយ ។

វប្បក្ការត្ថោ ឃេមេ

[១១៥] ចត្វុហិ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តានតោ
អរិយសាវកោ សោតាមន្តោ ហោតិ អវិនិច្ឆេតននិម្មា
និយតោ សម្ពោទិចរាយនោ ។ កតមេហិ ចត្វុហិ ។
នេ កិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុន្ត អវេច្ចប្បសារេន
សមន្តានតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ កកវា អរិយ
សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្បន្តោ សុតតោ លោកវិនុ
អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារមិ សត្តា នេវមនុស្សេនំ តុន្តោ
កកវាតិ ។ ធម្មេ ។ មេ ។ សង្ខេ ។ មេ ។ អរិយតន្តេ-
ហិ សីលេហិ សមន្តានតោ ហោតិ អទណ្ណេហិ ។ មេ ។
សតាទិសវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ទោ កិក្ខុវេ ចត្វុហិ
ធម្មេហិ សមន្តានតោ អរិយសាវកោ សោតាមន្តោ
ហោតិ អវិនិច្ឆេតននិម្មា និយតោ សម្ពោទិចរាយនោ ។

វប្បក្ការត្ថោ ទី ១

[១១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុចំរើងឡាយ អរិយសាវកអ្នកដល់ខ្ញុំសោតៈ
ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជា
បុគ្គលទៀត មានការគ្រាន់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅវាងមុខ ។ ប្រកបដោយធម៌
៤ យ៉ាងតែដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំរើងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ
ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនការប្រើក្នុងព្រះក្នុងថ្នាក់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
អង្គនោះ ជាអាហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជាទីបីចរណៈ ទ្រង់
មានចំណេះវិជ្ជាយាងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ខ្ញុំវិគ្រលោក
ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ កេហ្មត្តលណាមួយស្មើគ្នា ទ្រង់ជាអ្នក
ទូន្មានខ្ញុំបុរសដូចជាតាយសារថី ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតាទីវិមុទ្ធស្សចំរើងឡាយ
ទ្រង់គ្រាន់ដឹងខ្ញុំអរិយសត្វ ៤ ទ្រង់ខ្វាក់ចោលខ្ញុំវិគ្រលោក លែងវិលគ្រ-
ឡប់មកតើទៀត ។ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនការប្រើ) ក្នុងព្រះ
ធម៌ ១ ។ មេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ។ មេ ។ ប្រកបដោយសីលាទិគុណ
ព្រះអរិយៈមិនដាច់ ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ចំរើងឡាយ អរិយសាវកអ្នកបានដល់ខ្ញុំសោតៈ ប្រកបដោយធម៌ចំរើង ៤
យ៉ាងនេះឯង មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត
មានការគ្រាន់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅវាងមុខ ។

សំនុំប្រាសាទ កតកំ ភីមិ វិទ្ធាន សុត្តនោ មហាយំ វិស-
នេសិទ្ធ សុត្តា

[១១៦] យេសំ សុត្តា ច សីលក្ក
បសារោ ធម្មនិស្សន្ទំ
តេ វេ កាលេន បច្ចេន្ទំ
ព្រាជ្ជនិយោគនំ សុខន្ទំ ។

[១១៧] វិសំ សមយំ កតកំ វជនេហ វិហានំ
វេទ្កុវេន កលន្តកនិកំបេ ។ តេន ទោ បទ សមយេន
មីយាវុ ឧទាសតោ វណាមិតោ ហោតិ ទុត្តិតោ
តាធម្មតិលាលោ ។ មដទោ មីយាវុ ឧទាសតោ
មិវា ជោទិយំ^(១) កហមតំ អមន្តេសិ វិហំ ភ្នំ
កហមតិ យេន កតកំ តេទុបស្ក្រឹម ឧបស្ក្រឹមិត្តា
មម វេនេន កតកំតោ ចារេ សិរសា វុទ្ធ

១ ឧ. ម. ជោតិវំ ។

ព្រាជីមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះសូត្រនេះ លុះព្រះសុត្តទ្រង់
ត្រាស់នូវព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះសាស្ត្រក៏ទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះគាថាខេ-
តចៅទៀតថា

[១១៦] ពួកជនណា មានសត្វ^(១) ១ មានសីល^(២) ១
មានសេចក្តីជ្រះថ្លា^(៣) ១ មានការឃឹក្សនូវធម៌^(៤) ១ ជន
ទាំងនោះឯង វេទន៍ដល់នូវសេចក្តីសុខ^(៥) ជាគ្រឿងប្រដុំចុះ
ក្នុងព្រហ្មចរិយៈ តាមកាលដ៏គួរ ។

[១១៧] សម័យមួយ ព្រាជីមានព្រះភាគទ្រង់គន់នៅក្នុងវិក្កុវេទ្កុវេន
ជាកលខ្ពង់ខ្ពស់បណ្តា ដ៏គ្រូត្រង់ជ្រះ ។ សម័យនោះឯង ឧបាសក
ឈ្មោះទីយាវុ មានអាគារដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺចុង ។ វេណាខោះទីយាវុ
ឧបាសកហៅតបបតីឈ្មោះដោតិយៈជាបិតាមកថា បពិត្រអហបតី ចូរ
អ្នកទៅកាលព្រាជីមានព្រះភាគ លុះទូលរទៅដល់ហើយ ចូរអ្នកក្រាប
ថ្វាយបង្គំព្រះបាទខ្មែរព្រាជីមានព្រះភាគ ដោយសិរសាតាមពាក្យវិនិច្ឆ័យ

១ - សំដៅសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ។
២ - សំដៅយកអរិយកម្មសីល គឺសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ។
៣ - សំដៅយកសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ ។
៤ - សំដៅយកសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ ។
៥ - សុខប្រកបដោយមន្តីទាំង៣៧៦៧នឹង ចំណែកមន្តីមន្ត សកភាពមិមន្ត ធម្មតាមិមន្ត (អន្តិកថា) ។

ដំឃៅ កន្លែ ទទាសរោតា អាណាជិកោ(១) ទុត្តិកោ
 តាឡ្ហិតិលាថោ សោ កកវតោ ចារោ សិរសា វន្តតិ ។
 វិវត្តា វិនេតិ សាទុ តិវ កន្លែ កកវ យេន ដំឃៅ-
 ស្ស ទទាសកស្ស ធិវសធំ ទេនុបសង្កមតុ
 អនុតម្យំ ទទាណយាតិ ។ វិវំ តាតាតិ ចោ ជោតិ-
 យោ កហាបតិ ដំឃៅស្ស ទទាសកស្ស បដិស្សត្តា
 យេន កកវ ទេនុបសង្កមិ ទបសង្កមិត្តា កកវង្គំ
 អតិកំទេន្ទា វិកមង្គំ ចិសិធំ ។

[១០៨] ឯតមង្គំ ធិសិវន្ទា ចោ ជោតិយោ កហា-
 បតិ កកវង្គំ វិវតទេវេន ដំឃៅ កន្លែ ទទាសរោតា
 អាណាជិកោ ទុត្តិកោ តាឡ្ហិតិលាថោ សោ កកវតោ
 ចារោ សិរសា វន្តតិ ។ វិវត្តា វិនេតិ សាទុ តិវ កន្លែ
 កកវ យេន ដំឃៅស្ស ទទាសកស្ស ធិវសធំ ទេ
 នុបសង្កមតុ អនុតម្យំ ទទាណយាតិ ។ អធិវសេសិ
 កកវ ទុត្តិកាវេន ។

១៩. ឃ. ធីត្តិកា ហោតិ បវ អត្ថិ ។

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទីឃៅទុបាសក មានអាណាជិកោវេសចក្កិទុក្ខឃី
 ធ្ងន់ ទីឃៅទុបាសកនោះ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះជីមានព្រះភាគដោយ
 សិរសា ។ អ្នកចូរក្រាបបង្គំទូលយោងនេះផងថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 សូមទ្រង់ព្រះមត្តាប្រោស សូមព្រះជីមានព្រះភាគធ្វើឲ្យវេសចក្កិអនុគ្រោះ
 យាងចូលទៅកាន់លំនៅនៃទីឃៅទុបាសក ។ ជោតិយកហាបតិ ទទួល
 ស្តាប់ពាក្យទីឃៅទុបាសកថា អើកូន ហើយក៏ចូលទៅកាន់ព្រះជីមាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះជីមានព្រះភាគចូ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[១១៨] លុះជោតិយកហាបតិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះជីមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទីឃៅ
 ទុបាសក មានអាណាជិកោវេសចក្កិទុក្ខឃីធ្ងន់ ទីឃៅទុបាសកនោះ
 ថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះជីមានព្រះភាគដោយសិរសា ។ ទុបាសកនោះ
 ពោលយោងនេះផងថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមទ្រង់ព្រះមត្តាប្រោស
 សូមព្រះជីមានព្រះភាគធ្វើឲ្យវេសចក្កិអនុគ្រោះ យាងចូលទៅកាន់លំនៅ
 នៃទីឃៅទុបាសក ។ ព្រះជីមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលដោយអុណ្ណិភាព ។

[១១៧] អដវា កកក^(១) វិហារសាទ្ធា បន្តិចិវា-
 នាយ យេន ធីយាវុស្ស ទោសកស្ស ធីយាវុ កេ-
 ទុបសន្តិមិ ទមសន្តិមិទ្ធា បញ្ញត្ត អាសវេ ធីសិវិ ។
 ធីសន្តិ ទោ កកក ធីយាវុ ទោសាវតំ វតទភោម
 កាត្វិ កេ ធីយាវុ ទមនិយំ កាត្វិ យាមនិយំ កាត្វិ
 ទុក្ខា វេននា បដិក្កមន្តិ ទោ អភិក្កមន្តិ បដិក្ក-
 មោសាវតំ បញ្ញាយតិ ទោ អភិក្កមោតិ ។ ន មេ
 កន្ត ទមនិយំ ន យាមនិយំ កាត្វិ មេ ទុក្ខា
 វេននា អភិក្កមន្តិ ទោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសាវតំ
 បញ្ញាយតិ ទោ បដិក្កមោតិ ។

[១២៦] តស្សាតិហ កេ ធីយាវុ វិវំ សិក្ខិត្តន្តំ
 តុន្ត អវេទុប្បសារេន សមន្តតតោ កវិស្សាមិ វតិមិ
 សោ កកក អរោ វស្សាសន្តិទ្ធា វិជ្ជាវរណសម្ប-
 ទ្ធា សុតតោ លោកវិទុ អទុក្កោ បុរិសធម្មសារធិ

១ ម. ធីក្កេ វេ អន្តរាសតំ ធីតិបំ ចារោ ទិស្សតិ ។

[១១៧] ត្រាតោ ព្រះជំទាវព្រះភាគទ្រង់ស្សង់ប្រដាប់បាត្រនឹង
 ចិវេ យាជិច្ចលទៅកាន់លំនៅខ្មែរយាវុទុបសក លុះចូលទៅដល់ហើយ
 កំភងលើភាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះជំទាវព្រះភាគ
 ទ្រង់ភងហើយ ក៏ក្រាស់ស្លៀកយាវុទុបសកដូច្នោះថា ម្ចាស់ទីយាវុ អ្នក
 ល្មមអត់ប្រាំបានដែរ ឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅស្រួលដែរ ឬ ទុក្ខវេទនា ចូរថយ
 ទៅមិនចំរើនឡើយ ការថយទៅ (ខែទុក្ខវេទនា) វែមណ្ឌ ប្រាគដ ការ
 ចំរើនឡើយមិនប្រាគដទេ ។ បត់ត្រព្រះអង្គដំរើន ទ្រព្រះអង្គមិនល្មមអត់
 ប្រាំបានទេ មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនា របស់ទ្រព្រះ
 អង្គចូរនំណាស់ វែមណ្ឌ មិនចូរថយទេ ការចំរើនឡើយ វែមណ្ឌ
 ប្រាគដ ការចូរថយមិនប្រាគដទេ ។

[១២៦] ម្ចាស់ទីយាវុ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នក
 កប្បសិក្សាយំទំនេះថា ពន្លាអញនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិន
 លម្អិតក្នុងត្រៃក្បួនថា ព្រះជំទាវព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អយោងទៅកាន់ព្រះ
 និព្វាន ទ្រង់ប្របច្បសំនូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ
 កេហ្មល ណាមួយស្មើគ្នា ទ្រង់ជាអ្នកទូន្មានខ្ញុំបុរសដូចជាងាយសារថី

វេទ្យុត្តារវង្គ បឋម

សន្តា ទេវមនុស្សាធិ តុន្តោ ភគវតី ។ ធម្ម ។
 សង្ខេ ។ អរិយតន្ត្រី វិលេហិ សមណ្ឌកតោ
 ភវិស្សមិ អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 មិតេហិតិ ។ វិវត្តិ តេ វិយាវុ សិក្ខិតត្ថម្ភិ ។

(១៤៦) យាមិមាម កន្តេ ភគវតា ចន្តារិ សោតា-
 បត្តិយន្ត្រី ទេសិតាធិ សំវិជ្ជេន្ត តេ ធម្មា មយេ
 អហត្តា តេសុ ធម្មេសុ សម្មិស្សមិ ។ អហត្តិ តន្តេ
 តុន្តោ អវេន្ត្រយសាទេធិ សមណ្ឌកតោ វិលេហិ សោ ភគវ
 ។ បេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សាធិ តុន្តោ ភគវតី ។
 ធម្ម ។ សង្ខេ ។ អរិយតន្ត្រី វិលេហិ សមណ្ឌ-
 កតោ អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តមិតេហិតិ ។

វេទ្យុត្តារវង្គ ១

ទ្រង់ជាគ្រូខ្មែរទៅភាគីបុរុស្សចាំនិរុយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច៤
 ទ្រង់ខ្ចាត់ចោលនូវក្រុកក លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ (ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកប
 ដោយសីលជាច្រើនក្រែកអៀនព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។ ខ្នាលទិយាវុ អ្នកគរុសិក្សាយ៉ាងនេះ ។

(១៤៧) បតិព្រះអង្គដ៏ចំរើន អង្គនៃសោកាបត្តិ ៤ ឯណា
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌ចាំនិរុយសីលមានព្រម
 ក្នុងខ្លួនខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងប្រាកដក្នុងធម៌ចាំនិរុយនោះ ។ បតិព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ខ្ញុំព្រះអង្គប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុង
 ព្រះក្បួន ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូខ្មែរទៅភាគី
 បុរុស្សចាំនិរុយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច៤ ទ្រង់ខ្ចាត់ចោលនូវក្រ
 ក លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើក) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលជាច្រើនក្រែក
 អៀនព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហានិទ្ទេ

តស្មានិហ ភ្នំ ធីយានុ សមេសុ ធម្មសុ សោតា-
បន្តិយ ម្ពសុ បតិដ្ឋាយ ធន វិជ្ជាកាតិយេ ធម្មេ ទុត្តរ
ការយ្យាសិ ។

(១២២) ឥធន ភ្នំ ធីយានុ សត្វសម្ពាសុ អធិប្បា-
នុបស្សិ វិហារមិ អធិន្ទេ ទុត្តសញ្ញិ ទុក្ខេ អធន្ត-
សញ្ញិ បហាធនញ្ញិ វិភតសញ្ញិ ចិរេធនញ្ញិ ។
វរត្តា ភេ ធីយានុ សំគុតទុត្តិ ។

(១២៣) យេមេ កន្ថេ កតវតា ធន វិជ្ជាកាតិយា
ធម្មា ទេសិកា សំវិជ្ជន្តេ ភេ ធម្មា មយេ អហត្ថ
ភេសុ ធម្មសុ សុខិសន្តមិ ។ អហត្តិ កន្ថេ សត្វសម្ពា-
សុ អធិប្បានុបស្សិ វិហារមិ អធិន្ទេ ទុត្តសញ្ញិ ទុក្ខេ
អធន្តសញ្ញិ បហាធនញ្ញិ វិភតសញ្ញិ ចិរេធនញ្ញិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហានិទ្ទេ

ខ្នាលទីយាវ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកគួរដកលំនៅក្នុងអង្គ
នៃសោតាបន្តិ ២ នេះ ហើយចំរើនខ្លួនធម៌ជាចំណែកវិនិច្ឆ័យ ៦ យ៉ាង
នេះទៀត ។

(១២៤) ខ្នាលទីយាវ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរដកលំនៅខ្លួន
សេចក្តីមិនទៀងក្នុងសត្វរោងក្នុង ចូរសំគាល់ថាជាទុក្ខ ក្នុងរបស់ដែល
មិនទៀង សំគាល់ថាមិនបែនជារបស់ខ្លួន ក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ សំគាល់
ខ្លួនជាគ្រឿងលះបង់ សំគាល់ខ្លួនជាគ្រឿងប្រាសចាកគម្រោង
សំគាល់ខ្លួនជាគ្រឿងរលក ។ ខ្នាលទីយាវ អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាង
នេះចុះ ។

(១២៥) បដិគ្រព្វះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ជាចំណែកវិនិច្ឆ័យ ៦ ឯណា
ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌ចំណែកនេះឯង សឹកមានព្រម
ក្នុងខ្លួនច្រព្វះអង្គ ច្រព្វះអង្គដ៏ទៀងក្នុងចម្រើននោះ ។ បដិគ្រព្វះអង្គដ៏
ចំរើន ព្រោះច្រព្វះអង្គ កែងចំណែកណាឃើញខ្លួនសេចក្តីមិនទៀងក្នុងសត្វ
រោងក្នុង សំគាល់ថាជាទុក្ខក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង សំគាល់ថាមិនមែនជា
របស់ខ្លួនក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ សំគាល់ខ្លួនជាគ្រឿងលះបង់ សំគាល់ខ្លួន
ជាមើលជាគ្រឿងប្រាសចាកគម្រោង សំគាល់ខ្លួនជាគ្រឿងរលក ។

វប្បទានប្រាសាទ

អរិយ មេ កន្លែ ឃុំ ហោតិ ហា ហោតិយំ ដោតិយោ
កហាបតិ មេត្តាយេន វិយាតំ អាបថ្នតិ(១) ។ ហ
ត្ថំ តាត ដីយាវុ ឃុំ មេសាសាសិ ឆីយ្យ ត្ថំ តាត
ដីយាវុ យដៅ មេ កតិ អាហា តទេវ(២) សាទុតំ
មេសិសាហោតិ ។

(១២៤) អថទោ កតិ ដីយាវុ ទេសសតំ ឆីយោ
តិវិទេន តិវិទិត្តា ទេសាយសេនា មក្កាមិ ។ អថទោ
ដីយាវុ ទេសសតា អថិយ្យត្តទ្ធស្ស កតិវតា កាល-
មតាសិ ។

(១២៥) អថទោ សម្មហុលា កិត្តុ យេន កតិ
តេនុបសន្តិមីសុ មេសន្តិមិត្តា កតិវតំ អភិវតេត្តា
ឃុំតាមន្តំ ឃុំសិដីសុ ។ ឃុំតាមន្តំ ឃុំសិទ្ធា ទោ តេ
កិត្តុ កតិវតំ ឃុំតទេវត្ថំ យោ សោ កន្លែ ដីយាវុ
យាម ទេសសតា កតិវតា សន្តិវត្តេន តិវិទេន
តិវិទិតា សោ កាលទេវតា តស្ស តោ តតិ តោ
អភិសម្មហយោតិ ។ មណ្ឌិតោ កិត្តុវ ដីយាវុ
ទេសសតោ អហោសិ សច្ចវតិ(៣) ទម្មស្សាទុទត្ថំ

១. អរិយិ ។ ២. ម. តទេវ ត្ថំ ។ ៣. មណ្ឌិតិ ។

វប្បទានប្រាសាទ ១

បត់ត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ទ្រព្យអង្គមានសេចក្តីច្រើនយ៉ាងនេះ
ជា ដោតិយកហាបតិនេះ លុះអំណើវតំដ៏ទ្រព្យអង្គទៅ សូមកុំឱ្យ
ជួបប្រទះនឹងសេចក្តីទុក្ខឡើយ ។ ម្ចាស់ទីយាវុ អ្នកកុំធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តយ៉ាង
នេះឡើយ វៃទីយាវុ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានកាលនូវទាំងណាស់
អ្នក ។ ចូរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តនូវធម៌នោះដោយប្រពៃចុះ ។

(១២៦) លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានទូន្មានវិយាវុទុបាសក
ដោយឧក្រខនេះហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។
ទីយាវុទុបាសក កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចៀសចេញទៅមិនយូរ
ប៉ុន្មាន ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។

(១២៧) ត្រាោះ ក៏កុំប្រើឧបទូលទៅតាមព្រះដ៏មានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ
អង្វរក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះក៏កុំបំរើនោះអង្វរក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះជា បត់ត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ទីយាវុទុបាសកដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បានទូន្មានដោយឧក្រខ
សន្តិម តាត់ធ្វើមរណកាលទៅហើយ តើគតិរបស់គាត់ដូចម្តេច
មរណករដែលគាត់ក្រៅបានតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិត្តុកុំឱ្យយ ទីយាវុ
ទុបាសក ជាមណ្ឌិត កាលពាក្យពិតទៅរកធម៌តាមសមនូវដល់ធម៌

ន ឬ ចេត្តាទិកាសាសនំ វិហារសេសវិ ។ មីយោវុំ ភិក្ខុវេ
ទោសវេនោ មក្ខាវុំ ឧបស្សនិយោជំ សុត្តោ ជីវិតំ
មកិក្ខុយោ ឌុបទាទិកោ (១) ឧត្ត មវិជិវាយិ មហាវុត្តិ-
ធម្មោ ឧស្សា លោកាទិ ។

[១៦៦] ឯតំ សមយំ អយស្សា ច សារីបុត្តា
អាយស្សា ត អាធម្មោ សារីវុត្តិយំ វិហារុំ វេនវេ
អនាថិស្មិត្តស្ស គាមយេ ។ មថទោ អាយស្សា
អាធម្មោ សាយស្សាសមយំ ថដិសល្លាថា វុត្តិវតា
យេនាយស្សា សារីបុត្តោ តេឌុបសត្តិមិ ទបសត្តិមិវា ឯ-
តាមត្ថំ ជិសំជំ ។ ឯតាមត្ថំ ជិសំទ្វោ ទោ អាយស្សា
អាធម្មោ អាយស្សត្ថំ សារីបុត្តំ ឯតាមត្ថំ តាមត្ថំ ឌុ
ទោ អាវុសោ សារីបុត្ត ធម្មាជំ សមទ្ធាគមនវោនុ
ឯវមយំ មថា កតវតា ព្យាគតា សោតាមទ្ធា អវិ-
ជិតាគធម្មា ជិយេនា សុត្តោជិបរាយនាទិ ។

១៧ បេធានិកោ បេធានំ ។

មិនបៀតបៀនខ្មៅអធិករណ៍នៃធម៌ច្បើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធកាយ ទិយាវុ
ទបាសក បានជាឧបបាតិកាកំណើត ហើយបរិទេស្តានក្នុងវិទ្យា
មានសភាពមិនគ្រឿងបំបែកអំពីលោកនោះវិញទេ ព្រោះអស់ទៅនៃ
សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងក្រោមព័ន្ធទី ៥ ។

[១៦៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តជំមានកាយុ ទីនិព្វានខ្លួន
ជំមានកាយុ គង់នៅក្នុងវត្តវេតពន របស់អនាថិស្មិត្តសេដ្ឋី ទៀប
ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះកោនទុជំមានកាយុ ចេញចាកផលសមាបក្ខិ
ក្នុងវេលាសាយស្តាយសម័យ ហើយចូលទៅក្រព្រះសារីបុត្តជំមានកាយុ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អនិយក្នុងទិសមគួរ ។ លុះព្រះកោនទុជំមាន
កាយុអនិយក្នុងទិសមគួរហើយ ក៏គោលទៅទីនិព្វានក្រព្រះសារីបុត្តជំមានកាយុ
ដូច្នោះថា ម្ចាស់គាវុសោសារីបុត្ត ពល្លកសត្វនេះ ដែលព្រះដំមានព្រះ
ភាគព្យាគរាថា បានដល់សោតៈ មានសភាពមិនបានពាក់ព័ន្ធក្នុងអបាយ
ជាបុគ្គលទៀន មានភិយាក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះ
ហេតុប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង⁺ ។

វេទ្យាណ្ឌ ២២

[១២៧] ចតុជ្ជំ ចោ អាវុសោ ធម្មាជំ សមញ្ញ-
 ភមធមោតុ ឋវមយំ ចដា កកវតា ត្យានតា សោតា-
 មញ្ញា អវិជិតានធម្មា ជិយតា សន្តោជិមវយតា ។
 តតមេសំ ចតុជ្ជំ ។ ឥតាវុសោ អវិយសារិកោ តុរោ
 អវច្ឆយសានេន សមញ្ញានតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ
 កកវ ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សាជំ តុរោ កកវតិ ។
 ធម្ម ។ បេ ។ សធម្ម ។ បេ ។ អវិយតតទ្កេមិ សិលេមិ
 សមញ្ញានតោ ហោតិ អទណ្ហេមិ ។ បេ ។ សមាជិ-
 សំវត្ថុជិកេមិ ។ ឥមេសំ ចោ អាវុសោ ចតុជ្ជំ ធម្មាជំ
 សមញ្ញភមធមោតុ ឋវមយំ ចដា កកវតា ត្យានតា
 សោតាមញ្ញា អវិជិតានធម្មា ជិយតា សន្តោជិមវយតា ។

[១២៨] អថចោ អាយស្តា សាវិមុត្តោ យេន
 កកវ ទេវមនុស្សមិ ធមស្ម័យិត្វា កកវំ អភិវធម្មា

វេទ្យាណ្ឌ ទី ១

[១២៧] ម្ចាស់អាវុសោ ពត្ថកសត្វនេះ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្យាសថា បានដល់សោភៈមានសភាពមិនបានទាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង មានភិយាក្រាស់ដ៏និប្រត្តិក្តៅក្នុងវាជមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុ
 ប្រកបដោយធម៌ ២ យ៉ាង ។ ធម៌ ២ យ៉ាងនៃដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 អវិយសារិក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសច្ច័ត្តិជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុង
 ព្រះក្នុងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ។ បេ ។ ច្រើងត្រូវខំទៅតា
 មិនមនុស្សទាំងឡាយ ច្រើនក្រាស់ដ៏និប្បវិយសច្ច ២ ច្រើនខ្ពស់ចោលឲ្យ
 ក្រែកក លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះ
 សង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់ព្រះអធិបៈ ជាសីល
 មិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រត្តិក្តៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 ពត្ថកសត្វនេះ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគព្យាសថា បានដល់សោភៈ
 មានសភាពមិនបានទាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានភិយា
 ក្រាស់ដ៏និប្រត្តិក្តៅក្នុងវាជមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុប្រកបដោយធម៌
 ២ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២៨] គ្រានោះ ព្រះសាវ័បុគ្គដ៏មានភាយុ ចូលទៅកាលព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រែកថ្លាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ

ឯទេចន្តំ ឯសំវិទំ ។ ឯទេចន្តំ ឯសំវិទ្ធិ ទោ អាយស្កន្តំ សារីបុត្តំ កតា ឯតទេវេន សោតាបត្តិយន្តំ សោតា- បត្តិយន្តំ ឯនំ សារីបុត្ត វុទ្ធាតិ កតាមំ ទុ ទោ សារីបុត្ត សោតាបត្តិយន្តំ ។

[១២៩] សម្មុវិសសំសេវេ ហិ កន្តេ សោតាបត្តិ- យន្តំ សទ្ធកុស្ករាជំ សោតាបត្តិយន្តំ យោនិសោមទសិ- កាកោ សោតាបត្តិយន្តំ ទម្មានុទម្មប្បដិបត្តិ សោតា- បត្តិយន្តំ ។

[១៣០] សាទុ សាទុ សារីបុត្ត សម្មុវិសសំសេវេ ហិ សារីបុត្ត សោតាបត្តិយន្តំ សទ្ធកុស្ករាជំ សោតា- បត្តិយន្តំ យោនិសោមទសិកាកោ សោតាបត្តិយន្តំ ទម្មានុទម្មប្បដិបត្តិ សោតាបត្តិយន្តំ ។

[១៣១] សោតោ សោតោតិ(១) ឯនំ សារីបុត្ត វុទ្ធាតិ កតាមោ ទុ ទោ សារីបុត្ត សោតោតិ ។ អយមេវ ហិ កន្តេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មន្តោ សោតោ ។ សេយ្យដំនំ ។ សម្មាធិដ្ឋិ សម្មាសង្កីប្បោ

១. សោតោ សោតោតិ ។

ហើយអន្តិយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តជំនាន់កាយ អន្តិយក្នុងទី សមគួរហើយ ព្រះជំនាន់ព្រះភាគក៏ច្រើនត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់សារីបុត្ត តើគង់ពោលថា អង្គនៃសោតាបត្តិ ។ ដូច្នោះ ម្ចាស់សារីបុត្ត ចុះអង្គនៃ សោតាបត្តិ តើដូចម្តេច ។

[១២៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការសេពគប់ដោយសប្បុរស ជា អង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការស្តាប់ព្រះសទ្ធកុម្ម ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការធ្វើ ទុកក្នុងចិត្តដោយទុបាយប្រាថ្នា ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការប្រតិបត្តិធម៌ តាមសមគួរដល់ធម៌ ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ។

[១៣០] ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រពៃពោលហាស់ ម្ចាស់សារីបុត្ត មែនហើយ ការសេពគប់ដោយសប្បុរស ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការស្តាប់ព្រះសទ្ធកុម្ម ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុបាយប្រាថ្នាជាអង្គនៃ សោតាបត្តិ ១ ការប្រតិបត្តិធម៌តាមសមគួរដល់ធម៌ ជាអង្គនៃសោតាបត្តិ ១ ។

[១៣១] ម្ចាស់សារីបុត្ត តើគង់ពោលថា សោតា ១ ដូច្នោះ ម្ចាស់សារីបុត្ត ចុះសោតា តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផ្លូវដ៏ ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ជាសោតា ។ ផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកប ដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេចចុះ ។ ពិសេចក្តីយើងត្រូវ ១ ការត្រូវប្រក្រតី ១

វប្បទានវិញ្ញាណ

សម្មាសម្ពុទ្ធ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ
សម្មាសម្ពុទ្ធានុ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ ។

[១៣២] សាទុ សាទុ សាវ័ប្បុត្ត អរិយោ ហិ
សាវ័ប្បុត្ត អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មន្តោ សោតោ ។
សេយ្យដំណំ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ ។

[១៣៣] សោតាមន្តោ សោតាមន្តោតិ ហិណំ
សាវ័ប្បុត្ត វុទ្ធាតិ តត្ថោ ទុ ទោ សាវ័ប្បុត្ត សោតា-
មន្តោតិ ។ យោ ហិ កន្តោ ឥមិទា អរិយោ អដ្ឋង្គិ-
កោ មន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ អយំ វុទ្ធាតិ សោតាមន្តោ
ស្វាយំ^(១) អាយស្មា វិវិទាមោ វិវិទាតោតិ ។

[១៣៤] សាទុ សាទុ សាវ័ប្បុត្ត ឥមិទា អរិយោ
អដ្ឋង្គិកោ មន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ អយំ វុទ្ធាតិ សោ-
តាមន្តោ ស្វាយំ អាយស្មា វិវិទាមោ វិវិទាតោតិ ។

[១៣៥] សាវ័ក្ខិទំណំ ។ តេន ទោ បទ
សមយេន សម្ពុហុលា ភិក្ខុ កតវតោ ចិវិត្តម្ម
តោន្តិ ទិដ្ឋិតិវិហោ កតវា តេនាសម្មយេន ចារិតំ
ចក្កមិស្សតិ ។

១ ៖ យាយ ។

វប្បទានវិញ្ញាណ

ការិយាយក្រូច ការិយាក្រូច ការិយាចិវិតិក្រូច ការិយាយ
ក្រូច ការិយាក្រូច ការិយាចិវិតិក្រូច ។

[១៣៦] ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត ប្រិវាទោណាសំ ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត មន
ហើយ ផ្លូវប្រាសាវ័ប្បុត្ត អន្តរា ទេវេន ជាសោតៈ ។ ផ្លូវ
ប្រាសាវ័ប្បុត្ត អន្តរា តេជ្ជម្ពុទ្ធានុ ។ តិសេចក្តីយេញក្រូច ។
។ បេ ។ ការិយាចិវិតិក្រូច ។

[១៣៧] ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត តិសេចក្តីយេញក្រូច ។
ផ្លូវប្រាសាវ័ប្បុត្ត ចុះបុគ្គលដល់ម្ចាស់សោតៈ តិសេចក្តីយេញក្រូច ។ បរិក្រ
ព្រះអង្គដំបើង បុគ្គលណាប្រកបដោយផ្លូវប្រាសាវ័ប្បុត្ត ប្រកបដោយ
អន្តរា ហៅថា បុគ្គលដល់ម្ចាស់សោតៈ លោកដំបើងអាយុនោះ មាន
ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានតាមយ៉ាងនេះ ។

[១៣៨] ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត ប្រិវាទោណាសំ ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត ប្រកបដោយ
ផ្លូវប្រាសាវ័ប្បុត្ត ប្រកបដោយអន្តរា ទេវេន ហៅថា បុគ្គលដល់ម្ចាស់សោតៈ
លោកដំបើងអាយុនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានតាមយ៉ាងនេះ ។

[១៣៩] សាវ័ក្ខិទំណំ ។ សម័យនោះឯងភិក្ខុច្រើនប្រើប្រាស់វិញ្ញាណ
វិញ្ញាណច្រើនច្រើន កាលច្រើនច្រើនច្រើន មានចិវិតសម្រេច
ហើយលុះកន្លង ៣ ថ្ងៃទៅ នឹងស្តេចចៀសចេញទៅកាន់ចារិត ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

(១៧៦) ភេទ ទោ មទ សមយេន ឥសិន្ទ្រ-
 បុរាណា ថេបកយោ សាតុកោ មនីសង្កិ ភេទមិ-
 វេវ ភេទណិយេន ។ អស្សេន្តុសុំ ទោ ឥសិន្ទ្របុរាណា
 ថេបកយោ សម្ពុហុណ កិវ ឥត្តុ កតវតោ ទិវតត្ថំ
 ទេពេន្តិ ទិដ្ឋិតិវេព ភតវ ភេមាសទ្ធកយេន ទារិសំ
 មន្ត្រិមិស្សតិភិ ។ អដទោ ឥសិន្ទ្របុរាណា ថេ-
 បកយោ មន្តេ បុរិសំ វេយសុំ យថា ភំ អន្តោ បុរិស
 មស្សេយ្យាសិ ភតវន្តំ អាតច្ឆន្តំ អាហន្តំ សម្មាសម្ពុម្ពំ
 អថ អម្ពាភំ អាហវេយ្យាសិភិ ។ ភិវំ ភិវំ វិទោ
 ទោ សោ បុរិសោ អទ្ធិស ភតវន្តំ ទ្ធកោ ។
 អាតច្ឆន្តំ វិស្វាន យេន ឥសិន្ទ្របុរាណា ថេបកយោ
 ភេទុបសង្កិមិ ទេសង្កិមិត្វា ឥសិន្ទ្របុរាណា ថេ-
 បកយោ វតទភេទ អយំ សោ កន្តេ ភតវ អាតច្ឆតិ
 អរាវំ សម្មាសម្ពុម្ពោ យស្សនាទិ កាលំ មត្តាថាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

[១៧៦] សម័យនោះឯង មាននាយជាងឈើ (ព័រនាត់)
 ឈ្មោះឥសិន្ទ្រ (១) នឹងបុរាណៈ (២) នៅអាស្រ័យក្នុងស្រុកស្វយ ឥសិន្ទ្រ
 នឹងបុរាណៈ បានព្រះដំណឹងថា ពួកគុក្កុច្រើនប្រើចិវកេម ក្នុងយុទ្ធជំមាន
 ព្រះភាគ កាលព្រះដំមានព្រះភាគ មានចិវសេម្រេចហើយ លុះកន្លង ៣
 ខែទៅ គឺនឹងស្តេចចៀសចេញទៅកាន់បារិក ។ គ្រាទោះនាយជាងឈើ
 ឈ្មោះឥសិន្ទ្រនឹងបុរាណៈ បានឲ្យបុរសឈរចាំជុំ (ហើយភ្នំ) ថាវៃ
 បុរសដំបើក (បើ) អ្នកឃើញព្រះដំមានព្រះភាគ ជាអហេតុសម្មាសម្ពុម្ពុ
 ស្តេចមកក្នុងវិលាណា គប្បីប្រាប់ដល់យើងក្នុងវិលានោះ ។ បុរស
 នោះនៅចាំអស់ ២ ខែ ៣ ខែ ហើយ ក៏បានឃើញព្រះដំមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រឡប់ចូលទៅ
 ភេទាយជាងឈើឈ្មោះឥសិន្ទ្រនឹងបុរាណៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 ជម្រាបទៅនាយជាងឈើឈ្មោះឥសិន្ទ្រនឹងបុរាណៈដូច្នោះថា បពិត្រអ្នកដំ
 បើក ព្រះដំមានព្រះភាគជាអហេតុសម្មាសម្ពុម្ពុនោះ ទ្រង់ស្តេចមកដល់
 ហើយ អ្នកចាំទ្រាយសំគាល់ខ្ញុំកាលអ្នក ក្នុងកាលដំរូវនេះចុះ ។

១ - ធម្មប្រែសម្រេចសកកថា ។ ២ ធម្មប្រែសម្រេចសេតៈ (អង្គ១៧) ។

វប្បករណ៍ ហេត

(១១៧) អដិទោ ឥសីនត្តបុរាណា ថមតយោ
 យេន កកវំ តេទុបសន្តមីសុ ឧបសន្តមិត្វា កកវំ
 អភិវំទេត្វា កកវំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុតទ្ធិសុ ។
 អដិទោ កកវំ មត្តា ទុដ្ឋិម្ហ យេន អត្តាត្ថំ
 វុត្តម្ហលំ តេទុបសន្តមី ឧបសន្តមិត្វា បញ្ញត្តោ អា-
 សនេ ចិសីទិ ។ ឥសីនត្តបុរាណា ថមតយោ ក-
 កវំ អភិវំទេត្វា ឯតមន្តំ ចិសីទិសុ ។ ឯតមន្តំ
 ចិសីទិ ទោ តេ ឥសីនត្តបុរាណា ថមតយោ ក-
 កវំ ឯតទលំចំ

(១១៨) យនា មយំ កន្ត កកវំ សុណាម
 សាវត្តិយា កោសលេសុ ចារិតំ មត្តាមិស្សតិទិ
 ហោទិ ទោ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោទិ
 ទោមនស្សំ ទ្វារ ទោ កកវំ ភវិស្សតិទិ ។
 យនា មន មយំ កន្ត កកវំ សុណាម
 សាវត្តិយា កោសលេសុ ចារិតំ មត្តាមិស្សតិ

វប្បករណ៍ ទី ១

(១១៧) ត្រាវោ តាយជានិរឈីរឈ្មោះវសិទ្ធក្នុងនីបុរាណៈ
 ចូលទៅកាន់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ កាមដាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគអំពីក្រោយ ។។
 លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្រង់ស្តេចចៀសចេញអំពីផ្លូវ ចូលទៅក
 ម្លប់ឈើ ១ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់គន់លើកាសនៈដែលគ្រាល
 ថ្វាយ។ តាយជានិរឈីរឈ្មោះវសិទ្ធក្នុងនីបុរាណៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគហើយក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះតាយជានិរឈីរឈ្មោះវសិទ្ធក្ន
 ក្នុងនីបុរាណៈគំនិតនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគដូច្នោះថា

(១១៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រះដ៏លាភីថា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទិស្តេចចេញចាកក្រុងសាវត្ថី ទៅកាន់ចារិកក្នុងវេននកា-
 សល ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តនឹងសេចក្តីពាមនស្ស ក៏កើតឡើង
 ដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 របស់យើងពុំទ្រង់យល់ ទិស្តេចក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រះដ៏លាភីថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចចេញចាក
 ក្រុងសាវត្ថី ទៅកាន់ចារិកក្នុងវេននកាសលហើយ ក្នុងវេលាណា

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយឈ្មេង មហាវង្សោ

ហោតិ ឆោ ឥស្សី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ
ឆោមនស្សំ ទ្ធករ ឆោ កកវតិ ។

[១៣៧] យទា មន មយំ កន្តេ កកវត្ថំ សុណាម
កោសលេហិ មស្សិ ចារិតំ(១) មគ្គមិស្សតិភិ ហោតិ
ឆោ ឥស្សី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ឆោមនស្សំ
ទ្ធករ ឆោ កកវតិ កវិស្សតិភិ ។ យទា មន មយំ
កន្តេ កកវត្ថំ សុណាម កោសលេហិ មស្សិ
ចារិតំ មគ្គមិស្សតិ ហោតិ ឆោ ឥស្សី សមយេ
អនត្តមនតា ហោតិ ឆោមនស្សំ ទ្ធករ ឆោ កកវតិ ។

[១៤០] យទា មន មយំ កន្តេ កកវត្ថំ
សុណាម មល្លេហិ វដ្ឋិ ចារិតំ មគ្គមិស្សតិភិ
ហោតិ ឆោ ឥស្សី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ
ឆោមនស្សំ ទ្ធករ ឆោ កកវតិ កវិស្សតិភិ ។

១-មល្លេ ចារិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវង្សោ

សេចក្តីក្នុងចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស កំភើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុង
វេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ
នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៣៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀតយើងខ្ញុំព្រះអង្គព្យ
ព្វដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកផែនកោសល ទៅ
កាន់ចារឹកក្នុងផែនមល្លៈក្នុងវេលាណា សេចក្តីក្នុងចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស
កំភើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគរបស់យើងនឹងនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត
យើងខ្ញុំព្រះអង្គព្វដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ស្តេចចេញចាកផែន
កោសលហើយ ទៅកាន់ចារឹកក្នុងផែនមល្លៈក្នុងវេលាណា សេចក្តីក្នុងចិត្ត
នឹងសេចក្តីទោមនស្សកំភើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយ
គិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៤០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំទាំងឡាយ
ព្វដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងស្តេចចេញចាកផែនមល្លៈ ទៅកាន់
ចារឹកក្នុងផែនវដ្តិ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីក្នុងចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស
កំភើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

វេទ្យាវគ្គ បរមោ

យនា បទ មយំ កន្តេ កតវន្តំ សុណាម មល្លេហិ
វដ្ឋិ ចារិតំ បត្តន្តោតិ ហោតិ លោ តស្មី សមយេ
អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ទូរ លោ
កតវតិ ។

[១៤១] យនា បទ មយំ កន្តេ កតវន្តំ សុណាម
វដ្ឋិហិ តាសី ចារិតំ បត្តន្តស្សតិ ហោតិ លោ
តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ
ទូរ លោ កតវ កវិស្សតិ ។ យនា បទ មយំ
កន្តេ កតវន្តំ សុណាម វដ្ឋិហិ តាសី ចារិតំ
បត្តន្តោតិ ហោតិ លោ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា
ហោតិ ទោមនស្សំ ទូរ លោ កតវតិ ។

វេទ្យាវគ្គ ១

បតិក្រព្រះអង្គដំបំរែ មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដំបំរែ
ព្រះភាគ ច្រើនស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារឹកក្នុងផែនដីហើយ
ក្នុងវេលាណា សេចក្តីគូចចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស កំភើបឡើងដល់
យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលាទោះ ដោយគិតថា ព្រះដំបំរែព្រះភាគ របស់
យើងខ្ញុំទ្បាយនៅក្នុងទីពឹង ។

[១៤១] បតិក្រព្រះអង្គដំបំរែ មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គ
ដំណើងថា ព្រះដំបំរែព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់
ចារឹកក្នុងផែនដី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីគូចចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស
កំភើបឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលាទោះ ដោយគិតថា ព្រះដំបំរែ
ព្រះភាគ របស់យើងខ្ញុំទ្បាយនឹងនៅក្នុងទីពឹង ។ បតិក្រព្រះអង្គ
ដំបំរែ មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដំបំរែព្រះភាគ
ស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារឹកក្នុងផែនដីហើយ ក្នុងវេលាណា
សេចក្តីគូចចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស កំភើបឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ
ក្នុងវេលាទោះ ដោយគិតថា ព្រះដំបំរែព្រះភាគរបស់យើងខ្ញុំទ្បាយនៅ
ក្នុងទីពឹង ។

(១៤៤) យនា បទ មយំ កន្ថេ កកវន្តំ សុ-
 ណាម កាសិហំ មគទេ ចារិតំ បន្តិមិស្សតិទិ
 ហោតិ ខេ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ
 ខេមនស្សំ ទ្វេ ខេ កកវំ កវិស្សតិទិ ។ យនា
 បទ មយំ កន្ថេ កកវន្តំ សុណាម កាសិហំ មគទេ
 ចារិតំ បន្តិមិស្សតិ ហោតិ អនប្បកា ខេ តស្មី
 សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ អនប្បតិ ខេមនស្សំ
 ទ្វេ ខេ កកវំ ។

(១៤៥) យនា បទ មយំ កន្ថេ កកវន្តំ
 សុណាម មគទេវំ កាសិ ចារិតំ បន្តិមិស្សតិទិ
 ហោតិ ខេ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ
 សោមនស្សំ អាសន្នេ ខេ កកវំ កវិស្សតិទិ ។

(១៤៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រ
 ដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទីនិស្សេចចេញចាកវិជ្ជាសាស្ត្រ ទៅកាន់
 ចារឹកក្នុងវិជ្ជាមគទេ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តទីនិស្សេចក្តីទោម
 នស្ស កំរើកឡើងដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ ទីនិស្សេចចិត្តទីនិស្សេច ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រដំណឹងថា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគស្តេចចេញចាកវិជ្ជាសាស្ត្រ ទៅកាន់ចារឹកក្នុងវិជ្ជាមគទេហើយ
 ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តទីនិស្សេចក្តីទោមនស្សច្រើន កំរើកឡើង
 ដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់
 យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីនិស្សេចហើយ ។

(១៤៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រ
 ដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទីនិស្សេចចេញចាកវិជ្ជាមគទេ ទៅកាន់
 ចារឹកក្នុងវិជ្ជាសាស្ត្រ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីកើតឡើងនិស្សេចក្តីសា-
 មនស្ស កំរើកឡើងដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ ទីនិស្សេចចិត្ត ។

វប្បទូរោគា បរមោ

យនា បទ មយំ កន្ថេ កតវន្តំ សុណាម មតដេហិ
កាសិ បារិកំ បត្តន្តោតិ ហោតិ ទោ តស្មី
សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ
ទោ កតវតំ ។

(១២២) យនា បទ មយំ កន្ថេ កតវន្តំ សុណាម
កាសិហិ វជ្ជិ បារិកំ បត្តនិស្សតិកំ ហោតិ ទោ
តស្មី សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ
អាសន្នេ ទោ កតវា ភវិស្សតិកំ ។ យនា បទ មយំ
កន្ថេ កតវន្តំ សុណាម កាសិហិ វជ្ជិ បារិកំ បត្ត
ន្តោតិ ហោតិ ទោ តស្មី សមយេ អត្តមនតា
ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ ទោ កតវតំ ។

វប្បទូរោគ ទី ១

បព៌ក្រព្រះអង្គជំពះរិទ មួយទៀត យើងប្រែអង្គប្រែដំណើរថា ព្រះជំ
មានព្រះភាគ ស្តេចបាទចេញចាកផែនដីនេះ ទៅកាន់បារិកក្នុងផែន
កាសិហើយ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើត
ឡើងដល់យើងប្រែអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះជំមានព្រះភាគ
របស់យើងពុំទុក្ខាយ ទៅក្នុងទីជំនះហើយ ។

(១២២) បព៌ក្រព្រះអង្គជំពះរិទ មួយទៀត យើងប្រែអង្គប្រែ
ដំណើរថា ព្រះជំមានព្រះភាគ ខឹងស្តេចចេញចាកផែនដីនេះ ទៅ
កាន់បារិកក្នុងផែនដី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោ-
មនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងប្រែអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា
ព្រះជំមានព្រះភាគ របស់យើងពុំទុក្ខាយ នឹងទៅក្នុងទីជំនះ ។ បព៌ក្រ
ព្រះអង្គជំពះរិទ មួយទៀត យើងប្រែអង្គប្រែដំណើរថា ព្រះជំមាន
ព្រះភាគស្តេចបាទចេញចាកផែនដីនេះ ទៅកាន់បារិកក្នុងផែនដីហើយ
ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់
យើងប្រែអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះជំមានព្រះភាគរបស់
យើងពុំទុក្ខាយទៅក្នុងទីជំនះហើយ ។

(១៤៥) យនា បទ មយំ កន្ថេ កកវន្ថំ សុណាម
 វដ្ឋិហិ មស្សិ ចារិតំ មគ្គមិស្សតិភិ ហោតិ ទោ ភស្មិ
 សមយេ អន្តមទតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ
 ទោ កកវំ ករិស្សតិភិ ។ យនា បទ មយំ កន្ថេ
 កកវន្ថំ សុណាម វដ្ឋិហិ មស្សិ ចារិតំ មគ្គមិស្សតិ
 ហោតិ ទោ ភស្មិ សមយេ អន្តមទតា ហោតិ
 សោមនស្សំ អាសន្នេ ទោ កកវតិ ។

(១៤៦) យនា បទ មយំ កន្ថេ កកវន្ថំ សុណាម
 មស្សិហិ កោសលេសុ ចារិតំ មគ្គមិស្សតិភិ ហោតិ ទោ
 ភស្មិ សមយេ អន្តមទតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ
 ទោ កកវំ ករិស្សតិភិ ។ យនា បទ មយំ កន្ថេ កកវន្ថំ
 សុណាម មស្សិហិ កោសលេសុ ចារិតំ មគ្គមិស្សតិ

(១៤៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្ប់ព្រះអង្គ
 ពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារឹក
 ក្នុងវិជនមល្លៈ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោមនស្ស
 ក៏កើតឡើងដល់យើងទ្ប់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយនឹកថា ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីជីក ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្ប់ព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ស្តេចបានចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារឹកក្នុងវិជនមល្លៈហើយ ក្នុង
 វេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់
 យើងទ្ប់ព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយនឹកថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់
 យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីជីកហើយ ។

(១៤៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្ប់ព្រះអង្គ
 ដំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារឹក
 ក្នុងវិជនមល្លៈ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោមនស្ស
 ក៏កើតឡើងដល់យើងទ្ប់ព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយនឹកថា ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគរបស់យើងទាំងឡាយនឹងនៅក្នុងទីជីក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 មួយទៀត យើងទ្ប់ព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចបាន
 ចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារឹកក្នុងវិជនមល្លៈហើយ ក្នុងវេលាណា

វប្បករណ៍ បរមេ

ហោតិ ទោ តស្មី សមយេ អត្តមនតា ហោតិ
សោមនស្សំ អាសន្នេ ទោ ភគវាតិ ។

(១៤៧) យទា ចន មយំ កន្លេ ភគវន្តំ សុណាម
កោសលេហិ សាវត្ថិ ជាវតំ បត្តមិស្សតិទិ ហោតិ
ទោ តស្មី សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ
អាសន្នេ ទោ ភគវា ភវិស្សតិទិ ។ យទា ចន មយំ
កន្លេ ភគវន្តំ សុណាម សាវត្ថិយំ វិហារិ ដេវវិទេ
អនាថបិណ្ឌិតស្ស អាវាមេតិ ហោតិ អនប្បតោ ទោ
តស្មី សមយេ អត្តមនតា ហោតិ អនប្បតំ
សោមនស្សំ អាសន្នេ ទោ ភគវាតិ ។

(១៤៨) ភស្មាតិហ ជ័យតយោ សម្ពាទោ យវាវសោ
ដោមតោ អន្តោកាសោ បទ្ធក្ខិ អលំ ច មន វេ
ជ័យតយោ អប្បមាធាយាតិ ។

វប្បករណ៍ ១

សេចក្តីកាយនិវេសនសោមនស្ស កំភិតឡើងដល់យើងទ្រុះអង្គ
ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងចាំឱ្យយ
នៅក្នុងទីជិតហើយ ។

(១៤៧) បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្រុះអង្គ
ពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកវេលាសាល ទៅ
កាន់ចារឹកក្នុងក្រុងសាវត្ថិ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីកាយនិវេសនសោ-
មនស្ស កំភិតឡើងដល់យើងទ្រុះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងចាំឱ្យយ នឹងនៅក្នុងទីជិត ។ បតិក្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្រុះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់គន្ធក្នុងវេលាណា របស់អនាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ដឹកក្រុងសាវត្ថិ ក្នុង
វេលាណា សេចក្តីកាយច្រើននិវេសនសោមនស្សច្រើន កំភិតឡើង
ដល់យើងទ្រុះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
របស់យើងចាំឱ្យយនៅក្នុងទីជិត ។

(១៤៨) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់នាយជានិរោចចាំឱ្យយ
ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ ការនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាទីចង្អៀត
ជាផ្លូវហ្វូមកនៃពូលី មានវត្តបង្គាប់ទើបមានកោសល្យាយ ម្ចាស់
នាយជានិរោចចាំឱ្យយ គួរអ្នកចាំឱ្យយកុំប្រមាទ ។

៨៣

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

(១៤៧) អត្ថំ ទោ ពោ កន្តុ ឯត្តន្តា សម្ពាទា
អត្តោ សម្ពាទោ សម្ពាទករោ ថេវ សម្ពាទសម្ពាទ-
ករោ ចាតិ ។ តតមោ មទ វោ ថេមតយោ ឯត្តន្តា
សម្ពាទា អត្តោ សម្ពាទោ សម្ពាទករោ ថេវ
សម្ពាទសម្ពាទករោ ចាតិ ។

(១៤៨) ឥទ មយំ កន្តុ យទា វាជា មសេនទិ-
កោសលោ ឧយ្យានភូមិ និយ្យតុកាមោ ហោតិ យេ
តេ អត្តោ មសេនទិស្ស កោសលស្ស ឆាតា ឱម-
រុយ្ហា^(១) តេ កម្មេត្វា យោ តា អត្តោ មសេនទិស្ស
កោសលស្ស បដាមតិយោ បិយោ មទាទា តា ឯតិ
បុរោ ឯតិ មទ្ធតោ ចិសីទាមេម ។ តាសំ ទោ
មទ កន្តុ កតិច័ធំ ឯវុទោ កន្តោ ហោតិ សេយ្យ-
ជាបិ ឆាម កទ្ធករណ្ណកស្ស តាវទេវ វិវិយទានស្ស
យទា តំ វាជកត្តាធំ កន្តុទ វិវុសីតាធំ ។

១ ឧ. ឧបសម្ពា ។ ឬ. ឧបស្សា ។

(១៤៩) បតិក្រព្រះអង្គចំរើន សេចក្តីចង្អៀតដទៃ ដែល
ចង្អៀតដោយវិសេសផង ដែលគោលថា ចង្អៀតដោយវិសេសផង
ជាងសេចក្តីចង្អៀតខ្លះរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានដោយគិត ។ ម្ចាស់នាយ
ជាងឈើទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីចង្អៀតដទៃ ដែលចង្អៀតដោយវិសេស
ផង ដែលគោលថា ចង្អៀតដោយវិសេសផង ជាងសេចក្តីចង្អៀតខ្លះ
របស់គេទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។

(១៥០) បតិក្រព្រះអង្គចំរើន ក្នុងចំនេះ បើព្រះបាទមសេនទិ-
កោសលបានប្រាជ្ញាដឹងស្តេចចេញទៅនឹងទីទ្វារក្នុងកាលណា យើង
ខ្ញុំព្រះអង្គ តំរៀបចំដំរីជំរុំប្រសើរទាំងឡាយ ដែលជាព្រះចំតាំងរបស់
ព្រះបាទមសេនទិកោសល ហើយ (រៀប) ព្រះមហេសីទាំងឡាយ
ដែលជាស្រីឡាញ់ ជាទីគាប់ព្រះបាទមសេនទិកោសល
ឱ្យម្នាក់អង្គុយ ម្នាក់អង្គុយ ម្នាក់អង្គុយ (ក្នុងកាលនោះ) ។
បតិក្រព្រះអង្គចំរើន ឯភ្នំនាមសភាពដូច្នោះ របស់នាងទាំង
នោះឯង ប្រៀបដូចជាទូនាមភ្នំនាម ដែលគេបើកឡើងក្នុងមហាវិទ្យាល័យ
ឯភ្នំនាមភ្នំព្រហ្មជកត្តា ដែលស្តីស្តាប់ដោយភ្នំនាមដូច្នោះឯង ។

តាសំ ទោ បទ កន្លែ កតិដំបំ ឯវិក្ខុនោ កាយ-
 សម្មុស្សោ ហោតិ សេយ្យថាបិ ធាម ខ្យលបិទុនោ(១)
 វា កាឡាសមិទុនោ វា យថា តំ វាជកញ្ញាជំ
 សុទេនិទាមំ(២) ។ តស្មី ទោ បទ កន្លែ សមយេ
 នាតោបិ វត្ថុតន្តោ ហោតិ តាបិ កតិទិយោ វត្ថុតន្តា
 ហោន្តិ អត្តាបិ វត្ថុតន្តោ ហោតិ ។

(១៧១) ទ ទោ បទ មយំ កន្លែ អតិជាធាម
 តាសុ កតិទិសុ ធាបតំ ទិវុំ ឧប្បាទេនា ។ អយំ
 ទោ នោ កន្លែ ឯវិក្ខុនោ សម្មាទា អញ្ញោ សម្មាទោ
 សម្មាទតកេ ថេវ សម្មាទសម្មាទតកេ ចាតិ ។

(១៧២) កស្មាតិហា ថេមតយោ សម្មាទោ យវា-
 សោ វជាមវោ អញ្ញាកាសោ មទ្ធភ្នា អលំ ច បទ
 វា ថេមតយោ អប្បមាធាយ ។

(១៧៣) ចត្វហិ ទោ ថេមតយោ ធម្មេហិ
 សមញ្ញាតតោ អវិយសាវកោ សោតាមន្តោ ហោតិ
 អវិទិចាតធម្មោ ទិយតោ សម្មោជិមវាយនោ ។

១១- ខ្យលបិទុនោ វា ។ ២ សុទេនិទាមំ ។

បតិគ្រព្រះអង្គដំបំរើន ឯកាយសម្មុស្សោនសភាពវុច្ឆោបសំខានំ វាជិទោន
 ឯវិ ច្រៀមដូចជាសំឡីអនិទំសំឡីកប្បុរស យ៉ាងណា កាយសម្មុស្ស
 មេសំពូកព្រះរាជកញ្ញា ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសុខ ក៏ដូច្នោះឯវិ ។
 បតិគ្រព្រះអង្គដំបំរើន សម័យទោឯវិ យើងរុំព្រះអង្គ ត្រូវស្វែងរើដី
 ប្រសើរដង ត្រូវស្វែងរើទាំងទោះផង ត្រូវស្វែងរើទុកផង ។

(១៧១) បតិគ្រព្រះអង្គដំបំរើន យើងរុំព្រះអង្គ មិនហ៊ានញ៉ាំង
 ចិត្តក្រក់ច្បូរកើតឡើងចំពោះទាំងទោះឡើយ ។ បតិគ្រព្រះអង្គ
 ដំបំរើន នេះឯងជាសេចក្តីចង្អៀតថ្កុំ ដែលចង្អៀតដោយវិសេសផង
 ដែលពោលថា ចង្អៀតដោយវិសេសផង ជាសេចក្តីចង្អៀតខ្លះ ។

(១៧២) ខ្យលនាយជានិឈើទាំងឡាយ ព្រោះហេតុទោះ ក្នុង
 លោកនេះ ការទៅគ្រប់គ្រងដូចជាទិចង្អៀត ជាដូរចូរមកនៃពួកវិ មាន
 នៃបញ្ចក្ខន្ធរឿបមានឧកសទូលាយ ខ្យលនាយជានិឈើទាំងឡាយ គួរ
 អ្នកទាំងឡាយកុំប្រមាទ ។

(១៧៣) ខ្យលនាយជានិឈើទាំងឡាយ អវិយសាវកអ្នកដល់
 ខ្ញុំវិសោកៈហើយ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង មានសភាពមិនបាទបាទកុំចុះ
 ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានកំរាយគ្រាប់ដីនិប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទាំងមុខ ។

ឆានមេហំ ធន្ទហំ ។ ឥធម ធម្មតយោ អរិយសារកោ
 តុទ្ធេ អវេច្ចប្បសារទេន សមញ្ញាតតោ ហោតិ ឥតិបិ
 សោ ភគវំ ។ បេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សាណំ តុទ្ធោ
 ភគវតិ ។ ធម្មេ ។ សធម្មេ ។ វិតតមលមទ្ធូមន
 ខេតសា មការំ អធិប្បសតិ មុត្តចារតោ មយតចាណិ
 កុំសុត្តរតោ យោ ធម្មោតោ ធានសំវិភាគតោ ។
 ឥមហំ ខោ ធម្មតយោ ធន្ទហំ ធម្មហំ សមញ្ញាតតោ
 អរិយសារកោ សោតាមន្នោ ហោតិ អវិចិត្តាតធម្មោ
 និយរោសា សម្ពោធិមរាយរោ ។

[១៥៤] តុទ្ធេ ខោ ធម្មតយោ តុទ្ធេ
 អវេច្ចប្បសារទេន សមញ្ញាតតោ ឥតិបិ សោ
 ភគវំ ។ បេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សាណំ តុទ្ធោ ភគវតិ ។

ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងតែមួយ ។ ម្ចាស់នាយជាងឈើតាំងឡាយ
 អរិយសារកក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុង
 ព្រះកុទ្ធហី ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាក្រូចខ្លាខ្លា
 នឹងមនុស្សតាំងឡាយ ទ្រង់គ្រាស់ជីវិតឲ្យអរិយសត្វ ៤ ទ្រង់ភ្ជាក់ចោលឲ្យ
 ក្រែកឆ លែងរិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគិរិសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងដុះ ជាអ្នក
 មានទានលះបង់ស្រឡះហើយ មានវេលាស្អាតហើយ ជាអ្នកក្រែកអរ
 ក្នុងការលះបង់គួរដល់ការសូម ក្រែកអរក្នុងការចែករំលែកឲ្យបាន ។
 ម្ចាស់នាយជាងឈើតាំងឡាយ អរិយសារកអ្នកដល់ឲ្យសោភ័ណហើយ ប្រ-
 កបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ មានសភាពមិនប្រាថ្នាចុះក្នុងអន្តរាយ ជា
 បុគ្គលទៀត មានកិរិយាគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាវីមុខ ។

[១៥៥] ម្ចាស់នាយជាងឈើតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយឲ្យប្រ-
 កបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះកុទ្ធហី ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាក្រូចខ្លាខ្លា និងមនុស្សតាំងឡាយ ទ្រង់គ្រាស់ជីវិតឲ្យ
 អរិយសត្វ ៤ ទ្រង់ភ្ជាក់ចោលឲ្យក្រែកឆ លែងរិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។

ធម្ម ។ សង្ខេប ។ យំ ទោ បទ គិក្ខិ តុលេ ធម្ម្រម្ពំ
 សត្វំ អប្បដិកត្តំ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មោ ។
 តំ កំ មញ្ញេ ឧបនយោ ។ តតំ វិយ(១) តេ កោ-
 សលេសុ បទុស្សា យេ តុហ្មតំ សមសោ យនិទំ
 ទានទានសំវិកាតេហិតិ ។ លាភោ ទោ កន្លេ សុលត្ថំ
 ទោ កន្លេ យេសំ ទោ ភគវំ វិ បរិបាទាតិ ។

(១៩៩) វិវាទេ សុតំ ។ វិកតំ សមយំ ភគវំ
 កោសលេសុ ទារិកំ ទរោទោ មហោ ភិក្ខុសង្ឃេន
 សង្ឃំ យេន វេទ្យត្វា ធាម កោសលាមំ ព្រាហ្ម-

ណាភោ តទសិ ។

១ ។ ម. ពរិទា ។

ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ទេយ្យធម៌ណាចន្តិបន្ទូចក្នុង
 ក្រកូល ទេយ្យធម៌ព័ន្ធសំនោះ បុគ្គលអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អព័ន្ធ
 ខ្យល មិនបានចែកវេលា(១) ឡើយ ។ ខ្មាលនាយកាំងឈើព័ន្ធ
 ខ្យល អ្នកព័ន្ធខ្យលសំគាល់នូវដំណើរនោះដូចម្តេច ។ ក្នុងផែនកោ-
 សល មានមនុស្សចំនួនប៉ុន្មានស្មើគ្នានឹងអ្នកព័ន្ធខ្យល ដោយការចែក
 វេលានូវពានដោយពាន ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន (នេះ) ជាលាភ
 របស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន (អត្តភាពជាមនុស្សនេះ)
 យើងខ្ញុំព្រះអង្គ បានដោយល្អហើយ ព្រោះជាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជ្រាប
 ច្បាស់នូវហេតុយ៉ាងនេះ របស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(១៩៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ព្រះដំណើរព្រះកាន់ចារឹក ក្នុងផែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុ
 សង្ឃច្រើនអង្គ ក៏បានទៅដល់ស្រុកជាទីនៅនៃព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះ
 វេយ្យាករណ៍ក្នុងផែនកោសល ។

១ ចូរអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ កាលបើបានទេយ្យធម៌ចំរើន ច្រើនក្តី មិនបានចែក
 ខ្យល់ចំមុខ ជា របស់នេះសម្រាប់អាត្មាអញ របស់នេះសម្រាប់ភិក្ខុព័ន្ធខ្យល យ៉ាងនេះឡើយ ។
 (អង្គី១៥) ។

(១៤៥) អស្សោស្សំ ទោ (១) វេទ្យន្ទារយ្យតា
 ប្រាហ្មណភហបតីតា សមណោ ទល្យ កោ កោតមោ
 សត្យបុត្តោ សត្យតុលា បព្វជីវោ កោសលេសុ
 ចារិកំ ចរមាធា មហតា កិក្កុសធើ្វេន សន្និ
 វេទ្យន្ទារំ អនុប្បត្តោ ។ តំ ទោ បទ កកវន្តំ តោតមំ
 ឯវំកល្យាលោ ភិក្ខុសន្នោ អក្កត្តនោ នតិបិ
 សោ កកវំ អរាមំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណ-
 សម្បជ្ជោ សុតតោ លោកវិដូ អនុត្តរោ បុរិសធម្ម-
 សារមំ សម្មា ទេវមនុស្សាមំ តុទ្ធោ កកវតិ ។
 សោ វមំ លោតំ សទេវតំ សមារតំ សព្វហ្មតំ
 សស្សមណប្រាហ្មណី បដិ សទេវមនុស្សំ សយំ
 អភិញ្ញា សន្និកត្វា បវេនតិ សោ ធម្មំ ទោសេតិ អាជិ-
 កល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ មរិយោសាធកល្យាណំ

១៥៥ ម អស្សោស្ស កោ កោ ។

(១៤៦) ពួកប្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីអ្នកវេទ្យន្ទារគ្រាមបាន
 ពូជណីនិហើយ (តំប្រកាសប្រាប់គ្នាថា) ខែក្រុងតាំងឡាយដំបៅនៃ ពួក
 ព្រះសមណគោតមជាសក្យបុត្ត ចេញចាកសក្យត្រកូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស
 អន្ស្រនេះ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់បារិកក្នុងដែនកាសល ជាមួយនឹងភិក្កុសន្ធិ
 ប្រើអង្គ បានដល់មកវេទ្យន្ទារគ្រាមហើយ ។ ឯភិក្កុសពូជពិរោះ
 បេសំព្រះភាគមជិចៈវិនិច្ឆ័យ ពួកទ្រាយសុរសាយទៅយ៉ាងនេះថា ព្រះបិ
 មាធិព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បិច្ចុណិដោយវិជ្ជា
 នឹងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អយាងទៅកាន់ព្រះវិគ្គាម ទ្រង់ប្រាម
 ច្បាស់ខ្ញុំវិគ្រលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណារក្សក្តួលណាមួយ
 ស្មើគ្មាន ទ្រង់ខ្លាចខ្លាចប្រសព្វថាតាយសារបើ ទ្រង់ជំនុំទៅកាន់នឹង
 មនុស្សចាំនិរុយ ទ្រង់គ្រាស់ជំនុំអោយសព្វ ៤ ទ្រង់ភ្នាក់ចោលខ្ញុំវិគ្រ-
 កត លែងវិលត្រឡប់មករកទៀត ។ ព្រះអង្គបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 បានគ្រាស់ជំនុំដោយប្រាជ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយខ្លួនឯងនិរុយលោកនេះ ព្រម
 ចំនិរុយលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ចំនិរុយពួកសត្វ ព្រមចំនិ
 សមណៈ នឹងប្រាហ្មណ៍ ចំនិមនុស្សជាសម្មាសម្ពុទ្ធ នឹងមនុស្សអិសេស
 ព្រះអង្គប្រឹងសំដែងធម៌ពិរោះបទដ៏ម បទកណ្តាល នឹងបទចុង

សាត្រំ សុវត្ថានំ តេវលមវិបុល្លំ បរិសុទ្ធី ត្រាហ្មណ-
ចរិយំ បតាសេតិ សាដុ ទោ ពន តតារាណំ
អាហតិ នស្សំ ហោតិ ។

[១៤៧] អដទោ(១) វេទ្យនាមន្ត ត្រាហ្មណ-
ចរិយតិកា យេន កកវំ តេនុបសន្តិមិសុ ធមសន្តិ-
មិត្តា អប្បេតទ្វេ កតវន្តំ អភិវនេត្តា វតមន្តំ
វិសិទ្ធិសុ អប្បេតទ្វេ កតវតា សន្តិ សន្តោទិសុ
សន្តោទិយំ តនំ សារាណិយំ វិសិសារត្តា វតមន្តំ
វិសិទ្ធិសុ អប្បេតទ្វេ យេន កកវំ តេនញ្ញាសិម្បណា-
មេត្តា វតមន្តំ វិសិទ្ធិសុ អប្បេតទ្វេ កតវតា
សន្តិកេ ធាមតោត្តំ សារត្តា វតមន្តំ វិសិទ្ធិសុ
អប្បេតទ្វេ តុល្លិកតា វតមន្តំ វិសិទ្ធិសុ ។ វតម-
ន្តំ វិសិទ្ធិ ទោ តេ វេទ្យនាមន្ត ត្រាហ្មណ-
ចរិយតិកា កតវន្តំ វតមន្តំ ។

[១៤៨] មយំ ហោ តោតម វរិកាមា វរិទន្តា
វរិអធិប្បាយា បុត្តសន្តាតា សយំ អដ្ឋិវរសេយ្យម

១ ១. ម. និព្វេន តេ ធិមិ បទំ អន្តិ ។

ត្រង់ប្រកាសនូវត្រាហ្មណិយមិ ព្រមទាំងកត ព្រមទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏
តេត្យបរិបូណ៌បរិសុទ្ធជាដ៏សុខ ក៏ការដែលបានឃើញនូវព្រះអរហន្តទាំង
ខ្យាយ មានសភាពដូច្នោះ ជាព្រះច្រវែលពេកណាស់ ។

[១៤៧] ព្រះនោះ ពួកត្រាហ្មណ៍ទីនឹងហប់ក៏គ្មាននៅក្នុងវេទ្យនាម-
ន្ត ចូលទៅគាស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ពួក
នោះ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកនោះ
ក៏ពោលរក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរ
រក់ទាក់ ទិដ្ឋិពាក្យដែលគួរព្យាបាល ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកនោះ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រណិម្មកញ្ជាសិ ត្រោះទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ពួកនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រកាសនូវធាមនិរិកោត្រក្រសំណាក់ព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ពួកនោះ នៅស្ងៀមអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះត្រាហ្មណ៍
ទីនឹងហប់ក៏គ្មាននៅក្នុងវេទ្យនាមន្ត ព្រមទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា

[១៤៨] បរិគ្រព្រះភាគមដិចារិម យេនិវ្យំព្រះអន្តមានបំណង
យ៉ាងនេះ មានសេចក្តីតេត្យចិត្តយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីប្រាថ្នា
យ៉ាងនេះ មានសេចក្តីចង្អៀតដោយកូន នៅគ្រប់គ្រងទីផែន

កាសតទទួល បច្ចុទុកវេយ្យាម មាលាកន្ធវិលេចដំ
 ធាវេយ្យាម ជាតុបវេជិតំ សាធិយេយ្យាម កាយស្ស
 គេនា បវំ មរណា សុគតិំ សង្កំ លោកំ ឧបបន្នេយ្យា-
 ម ភេសំ ចោ កវំ ភោតមោ អន្តាតំ ឃុំកាមាធំ
 ឃុំទន្ធាធំ ឃុំអធំឃ្យាយាធំ គតា ធម្មំ ទេសេតុ យថា
 មយំ បុត្តសន្តាថា សយធំ អន្លាវេសយ្យាម ។ ថេ ។
 សុគតិំ សង្កំ លោកំ ឧបបន្នេយ្យាមាតិ ។

[១៧៧] អន្តមនាយិកំ វេ កហមតយោ ធម្ម-
 បវិយាយំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាម សាទុកំ មទសិ-
 ករោម កាសិស្សាមិ ។ ឃុំ ភោតិ ចោ គេ
 វេន្យាមវេយ្យកា ព្រាហ្មណកហមតិកា កតវតោ
 បច្ចុស្សេស្សុ ។ អតវ ឯតទវោច

បាទទូរ្យមទទួលក្នុងវេទកាសិ ទ្រទ្រង់ខ្ញុំផ្អាកម្រង គ្រឿងក្រអូបទិដ
 គ្រឿងលាម គ្រេកករិះពារតាសនិវិប្រាត់ លុវែបកបាយកងិកាយ
 ចន្ទប់ដំណើសេចក្តីស្តាប់ទៅ គប្បីបានទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិវេវលោក
 យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីចង្អៀតដោយពូន ទៅគ្រប់គ្រងទាំងដក ។ ថេ ។
 គប្បីបានទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិវេវលោកយ៉ាងណា សូមព្រះភាគម
 ដំបំរើ រសំដងខ្ញុំទមយ៉ាងនោះ ដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គទាំងនោះ ដែល
 មានបំណងយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីពេញចិត្តយ៉ាងនេះ មានសេចក្តី
 ប្រាថ្នាយ៉ាងនេះ ។

[១៧៧] ម្នាលព្រាហ្មណ៍នឹងគហមតិទាំងឡាយ កថាគតនឹង
 រសំដងខ្ញុំអន្តមនាយិកធម្មបរិយាយ (ចរិយាយធម៌វេលបុគ្គលគម
 ហន្តិនចូលទៅក្នុងខ្លួន) ដល់អ្នកទាំងឡាយ បូកអ្នកទាំងឡាយយក
 ចិត្តទុកដាក់ប្រុងចាំស្តាប់ដោយប្រពៃទូរិយាទោះចុះ កថាគតនឹងរសំដង ។
 ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហមតិអ្នកនៅក្នុងវេទ្យុត្រាមទាំងនោះ ទទួលស្តាប់
 ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ព្រាសដ្ឋុច្ឆុជា

[១៦០] តាតោ ច កហមគយោ អន្តមទាយិកោ
 ធម្មបរិយាយោ ។ ឥឡ កហមគយោ អរិយសារិកោ
 ឥតិ បដិសត្តុត្តិ អហំ ទោស្មិ ដីវិត្តតាមោ
 អហិត្តតាមោ សុទតាមោ ធុត្តប្បដិគ្គលោ យោ ទោ
 បិ ដីវិត្តតាមំ អហិត្តតាមំ សុទតាមំ ធុត្តប្បដិគ្គលំ
 ដីវិតា ភេរោមេយ្យ ឧ មេ តំ អស្ស បិយំ មទាមំ
 អហិត្តុ ទោ មធិ ចំ ដីវិត្តតាមំ អហិត្តតាមំ
 សុទតាមំ ធុត្តប្បដិគ្គលំ ដីវិតា ភេរោមេយ្យ មស្សិ
 តំ អស្ស អប្បិយំ អមទាមំ យោ ទោ ឡាយំ
 ធម្មោ អប្បិយោ អមទាមោ មស្សិមេសោ ធម្មោ
 អប្បិយោ អមទាមោ យោ ទោ ឡាយំ ធម្មោ
 អប្បិយោ អមទាមោ តាតាមំ បរទ្តេន សញ្ញា-
 វេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសត្តិយ អន្តតា ច
 ចាលាតិចាតា បដិវិតា ហោតិ បរត្ត ចាលាតិចាតា
 វេរណិយា សមាទមេតិ ចាលាតិចាតា វេរណិយា
 ប វណ្ណំ កាសតិ ។ វេរណិយាយំ កាយសមាចារោ
 តិកោដិបរិសុទ្ធា ហោតិ ។

[១៦០] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍នឹងគហមគីតាំងឡាយ ចុះអន្តមទាយិ-
 កធម្មបរិយាយ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍នឹងគហមគីតាំងឡាយ
 អរិយសារិក្កន៍សាសនានេះ តែងតែចារណាដូច្នោះថា ភាគាអញចង់រស់
 មិនចង់ស្លាប់ ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ខ្ពុត បើបុគ្គលណាមកផ្តាច់បង់ជីវិត
 ភាគាអញដែលចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ខ្ពុត អំពី
 ទោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគាអញឡើយ ប្រសិន
 បើភាគាអញផ្តាច់បង់ជីវិតបុគ្គលដទៃ ដែលចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់
 ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ខ្ពុតិញ អំពើទោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទី
 គាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជា
 ទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគាអញ ធម៌ទុះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត
 របស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត
 របស់ភាគាអញហើយ ភាគាអញធម៌ញ័រតាំងបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកចង់ដោយធម៌
 ទោះ ដូចម្តេចក៏គ ។ លុះអរិយសារិក្កន៍ចារណាដូច្នោះហើយ ក៏
 រៀបចំការសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯងផង បបួលអ្នកដទៃឲ្យរៀបចំការ
 សម្លាប់សត្វផង សរសើរគុណនៃការរៀបចំការសម្លាប់សត្វផង នេះជា
 កាយសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តិល្អដោយកាយ) មានបរិសុទ្ធត្ប ចំណែក
 របស់អរិយសារិក្កន៍នេះឯង ។

[១៦១] បុន ចយំ ឥហមតយោ អរិយសាវតោ
 ឥតិ បដិសត្តិក្ខតំ យោ ទោ មេ អនិច្ចំ ថេយ្យ-
 សម្ពាតំ អាធិយេយ្យ ន មេ តំ អស្ស មិយំ មធាបំ
 អហារោ ទោ ចន បរស្ស អនិច្ចំ ថេយ្យសម្ពាតំ
 អាធិយេយ្យំ បរស្សមិ តំ អស្ស អម្បិយំ អមធាបំ
 យោ ទោ ម្យាយំ ធម្មោ អម្បិយោ អមធាចោ
 បរស្សមេសោ ធម្មោ អម្បិយោ អមធាចោ យោ ទោ
 ម្យាយំ ធម្មោ អម្បិយោ អមធាចោ តតាហំ បរន្តន
 សញ្ញាដេយ្យន្តំ ។ សោ ឥតិ បដិសម្ពាយ អត្តោ ច
 អនិច្ចាធានា បដិវិភា ហោតិ បាត្យា អនិច្ចាធានា
 វេមណិយា សមាធមេតិ អនិច្ចាធានា វេមណិយា ច
 វណ្ណំ ភាសតិ ។ វេមស្សយំ កាយសមាធារោ
 តិកោដិបរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

[១៦១] ខ្មាលព្រាហ្មណ៍នឹងត្រឡប់ទៅវិញ មួយខៀវ អរិយ-
 សាវតរគឺពិចារណាដូច្នោះ បុគ្គលណាកាន់យកក្នុងវត្ថុដែលភាគាមត្យ
 មិនបានឱ្យ ពោលគឺល្អចយកវត្ថុរបស់ភាគាមត្យ អំពើនោះមិនជាទីស្រ-
 ឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគាមត្យឡើយ ប្រសិនបើភាគាមត្យកាន់
 យកក្នុងវត្ថុដែលបុគ្គលដទៃមិនបានឱ្យ ពោលគឺល្អចយកវត្ថុរបស់បុគ្គលដទៃ
 វិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ
 ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគាមត្យ ធម៌នុ៎ះក៏
 មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណា
 មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគាមត្យហើយ ភាគាមត្យ
 គប្បីញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឱ្យប្រកបដោយអំពើនោះ ដូចម្តេចកើត ។ លុះអរិយ-
 សាវតរនោះពិចារណាដូច្នោះហើយ គំរឿវចាកការកាន់យកវត្ថុដែលគេមិន
 បានឱ្យដោយខ្លួនឯងផង ចូលបុគ្គលដទៃឱ្យរឿវចាកការកាន់យកវត្ថុដែល
 គេមិនបានឱ្យផង សរសើរគុណវិនិយារឿវចាកការកាន់យកវត្ថុដែលគេ
 មិនបានឱ្យផង ។ នេះជា កាយសមាធារ មានបរិសុទ្ធត្រ ចំណែក
 របស់អរិយសាវតរនោះយ៉ាងនេះ ។

[១៦២] បុគ្គល ចរិយា គុណបុគ្គល អរិយសាវ័កោ
 ឥតិ បដិសត្តិក្ខតិ យោ ទោ មេ តាវេសុ តាវត្ថុ
 អាបដ្ឋេយ្យំ ទ មេ តំ អស្ស បិយំ មទាបំ អហត្ថោ
 ទោ មទ បវស្ស តាវេសុ តាវត្ថុ អាបដ្ឋេយ្យំ បវស្សចំ
 តំ អស្ស អប្បិយំ អមទាបំ យោ ទោ ម្យាយំ ធម្មោ
 អប្បិយោ អមទាបោ បវស្សបេសោ ធម្មោ អប្បិយោ
 អមទាបោ យោ ទោ ម្យាយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមទាបោ
 កថាហំ បរទ្ធនំ សញ្ញាដេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិ-
 សត្តិយេ អន្តោ ទ កាវេសុ មិច្ឆាទាណ បដិវិគោ
 ហោតិ បរាណុ កាវេសុ មិច្ឆាទាណ វេមណិយា
 សមាធហេតិ កាវេសុ មិច្ឆាទាណ វេមណិយា ទ វណ្ណំ
 កាសតិ ។ វិមស្សាយំ កាយសមាទារោ តំកោដិ-
 បវិសុទ្ធា ហោតិ ។

[១៦២] ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីជាឱ្យយ មួយទៀត
 អរិយសាវ័កនឹងពិចារណាដូច្នោះ បុគ្គលណាដែលទូកាប្រព្រឹត្តិស្មើស
 ក្នុងប្រាណាបេសកត្តាអញ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
 ជាទីភាប់ចិត្តរបស់ភាគាអញឡើយ ប្រសិនបើភាគាអញកប្បិដល់ទូកា
 ប្រព្រឹត្តិស្មើសក្នុងប្រាណាបេសកត្តាដទៃទៀត អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រ-
 ឡាញ់ មិនជាទីភាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាដែលមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ មិនជាទីភាប់ចិត្តរបស់ភាគាអញ ធម៌ខ្លះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់
 មិនជាទីភាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជា
 ទីភាប់ចិត្តរបស់ភាគាអញហើយ ភាគាអញកប្បិញ្ចុំបុគ្គលដទៃឱ្យប្រកប
 ដោយអំពើនោះ ដូចម្តេចក៏គ ។ លុះអរិយសាវ័កនោះពិចារណាដូច្នោះ
 ហើយ ក៏វៀរចាកការប្រព្រឹត្តិទុក្ខក្នុងកាយដោយខ្លួនឯងផង បច្ចុលបុគ្គល
 ដទៃឱ្យវៀរចាកការប្រព្រឹត្តិទុក្ខក្នុងកាយផង សរសើរគុណនៃតិរិយាវៀរ
 ចាកការប្រព្រឹត្តិទុក្ខក្នុងកាយផង ។ នេះជា កាយសមាទារ មានបរិសុទ្ធ
 ពុំបំណែក របស់អរិយសាវ័កនោះយ៉ាងនេះ ។

៧១

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរាជ្ជ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរាជ្ជ

(១២៣) ឬន ធម៌ កហមតយោ អរិយសាវកោ
 ឥតិ បដិសត្តិក្កតិ យោ ទោ មេ មុសាវកេន អត្ថំ
 កញ្ចយ្យំ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មតាចំ អហារត្ថាវ ទោ
 បន បាស្ស មុសាវកេន អត្ថំ កញ្ចយ្យំ បាស្សបិ តំ
 អស្ស អប្បិយំ អមនាបំ យោ ទោ ម្យាយំ នម្មោ
 អម្បយោ អមនាចោ បាស្សមេសោ នម្មោ អម្បិយោ
 អមនាចោ យោ ទោ ម្យាយំ នម្មោ អម្បិយោ អមនា-
 ចោ កតាហំ បាទ្តន សត្តានុយ្យន្តំ ។ សោ ឥតិ
 បដិសម្ពាយ អត្តនា ច មុសាវកោ បដិវិគោ ហោតិ
 បាត្ថា មុសាវកោ វេមណិយោ សនានមេតិ មុសាវ-
 កោ វេមណិយោ ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ វេមស្សយំ
 វិចីសនាចារោ តិកោដិបរិសុត្តោ ហោតិ ។

(១២៣) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍នឹងគឺជាបតីទាំងឡាយ មួយទៀត
 អរិយសាវកនៃនិកាយណាដូច្នោះ ឬគ្រួសាររបស់គាត់បង្កើតប្រយោជន៍
 របស់អាត្មាអញ ដោយនិយាយកុហក អំពីនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
 ជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញឃើញបង្កើតបង្កើត
 ប្រយោជន៍របស់គ្រួសារដទៃ ដោយនិយាយកុហកវិញ អំពីនោះគឺមិន
 ជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់គ្រួសារដទៃដែរ ចមិនណាមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ធម៌ទុក្ខមិនជាទីស្រឡាញ់
 មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់គ្រួសារដទៃដែរ ចមិនណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
 ជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ អាត្មាអញធម៌ញាតិបុគ្គលដទៃឲ្យប្រ-
 កបដោយធម៌នោះដូចម្តេចក៏គ ។ លុះអរិយសាវកនោះនិកាយណាដូច្នោះ
 ហើយ ក៏វៀរចាកការនិយាយកុហក ដោយខ្លួនឯងឥត បម្រុងបុគ្គលដទៃ
 ឲ្យវៀរចាកការនិយាយកុហកឥត សរសើរគុណវៃកិរិយាវៀរចាកការ
 និយាយកុហកឥត ។ នេះជា វិចីសនាចារ (ប្រត្រឹមត្រូវដោយសីល)
 ចមរិស្ស ច ចំណែក របស់អរិយសាវកនោះហើយនេះ ។

ប្បញ្ញត្តិ ០៧២

(១៦៤) ឬ ១ ចប់ កមាមតយោ អរិយសាវកោ
សតិ ធម៌សត្តិសុតិ យោ ទោ មំ បិសុណាយ កថាយ
មំត្ថេហិ កេធម្យ ១ មេ តំ អស្ស បិយំ មធាបំ
អមារាត្តោ ទោ មធមំ បំ បិសុណាយ កថាយ មំត្ថេហិ
កេធម្យ វាស្សមិ តំ អស្ស អប្បិយំ មធាបំ ។ មេ ។
វិវេស្សយំ វិចីសមាទារោ តិកោនិបិសុត្តោ ហោតិ ។

(១៦៥) ឬ ១ ចប់ កមាមតយោ អរិយសាវកោ
សតិ ធម៌សត្តិសុតិ យោ ទោ មំ ធម្មសាយ កថាយ
សមុទាចមយ្យ ១ មេ តំ អស្ស បិយំ មធាបំ អនារាត្តោ
ទោ មធមំ បំ ធម្មសាយ កថាយ សមុទាចមយ្យ
វាស្សមិ តំ អស្ស អប្បិយំ មធាបំ យោ ទោ ម្យាយំ
នន្តោ ។ មេ ។ វិវេស្សយំ វិចីសមាទារោ តិកោនិបិ-
សុត្តោ ហោតិ ។

ប្បញ្ញត្តិ ០៧៣

(១៦៦) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ខឹងភហបតីតាំង ឡាយ មួយទៀត
អរិយសាវកត្រីតិចារណា ដូច្នេះថា បុគ្គលណា ញ៉ាំងអញ្ជឱ្យបក
ចាកពួកមិត្តដោយសារខ្លាចយញ្ជះញង់ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់
មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អត្តាអញឡើយ ប្រសិនបើអត្តាអញញ៉ាំងបុគ្គល
ដទៃឱ្យបកចាកពួកមិត្តដោយខ្លាចយញ្ជះញង់វិញ អំពើនោះក៏មិនជា
ទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ។ មេ ។ នេះជា
វិចីសមាទារ មានបរិសុទ្ធ ៣ ចំណែក របស់អរិយសាវកានោះយ៉ាងនេះ ។

(១៦៧) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ខឹងភហបតីតាំង ឡាយ មួយទៀត
អរិយសាវកត្រីតិចារណា ដូច្នេះថា បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តខ្លាចយនឹង
អត្តាអញដោយសំដីប្រានោះ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់
ចិត្តរបស់អត្តាអញឡើយ ប្រសិនបើអត្តាអញប្រព្រឹត្តខ្លាចយនឹង
បុគ្គលដទៃដោយសំដីប្រានោះវិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
ជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណា (មិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
ជាទីគាប់ចិត្ត) របស់អត្តាអញ ។ មេ ។ នេះជា វិចីសមាទារ មាន
បរិសុទ្ធ ៣ ចំណែក របស់អរិយសាវកានោះយ៉ាងនេះ ។

(១៦៦) បុទ ធម៌ គមាបនយោ អវិយសាវកោ នតិ
 បដិសត្តិក្កតិ យោ ទោ មំ សម្មប្បណាមការោ ឧ (*)
 សមុទាចរយ្យ ឧ មេ តំ អស្ស មិយំ មនាមំ
 អហារោ ទោ បទ បំ សម្មប្បណាមការោ ឧ សមុទា
 ចរយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមនាមំ យោ
 ទោ ប្បិយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមនាមោ បរស្សបរសោ
 ធម្មោ អប្បិយោ អមនាមោ យោ ទោ ម្យាយំ ធម្មោ
 អប្បិយោ អមនាមោ តតាមំ បរម្ថេ ឧ សញ្ញោ ធម្មត្ថំ ។
 សោ នតិ បដិសត្តិយ អត្ថោ ឧ សម្មប្បណាម បដិក
 តោ ហោតិ បរិក្ខុ សម្មប្បណាម វេមណីយោ សមា
 ធមតិ សម្មប្បណាម វេមណី ឧ វណ្ណំ ភាសតិ ។
 វរិមស្សាយំ វចិសមាចារោ តិកោដិបរិសុទ្ធា ហោតិ ។

១ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសង្ឃ មហាវិទ្យោ ។ ២ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសង្ឃ មហាវិទ្យោ ។

(១៦៦) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍នឹងគមាបតីព័ន្ធកាយ មួយវិញ្ញាទៀត
 អវិយសាវកនៃពិចារណា ដូច្នោះជា បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តនិយាយនឹង
 ភក្ខុអញ ដោយពាក្យពេយ្យោយវគ្គប្រយោជន៍ អំពើនោះមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភក្ខុអញឡើយ ប្រសិនបើភក្ខុ
 អញប្រព្រឹត្តនិយាយនឹងបុគ្គលដទៃ ដោយពាក្យពេយ្យោយវគ្គប្រយោជន៍
 វិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ
 ដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភក្ខុអញ
 ធម៌នឹងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌
 ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភក្ខុអញ ហើយភក្ខុ
 អញស្ស៊ីព្យាប័នបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកបដោយធម៌នោះ ដូចម្តេចក៏គ ។
 លុះអវិយសាវកនោះពិចារណាដូច្នោះហើយ ក៏វៀរចាកការនិយាយពាក្យ
 ពេយ្យោយវគ្គប្រយោជន៍ដោយខ្លួនឯងផង បបួលបុគ្គលដទៃឲ្យវៀរចាក
 ការនិយាយពាក្យពេយ្យោយវគ្គប្រយោជន៍ផង សរសើរគុណនៃនិយា
 វៀរចាកការនិយាយពាក្យពេយ្យោយវគ្គប្រយោជន៍ផង ។ នេះជា
 វិចិសមាចារ មានបរិសុទ្ធ ៣ ចំណែក របស់អវិយសាវកនោះហ្នឹងនេះ ។

វេយ្យាករណ៍ ទី៣

[១៦៧] សោ តុទ្ធ អវច្ឆប្បសារទេន សមដ្ឋានតោ
 ហោតិ វេទិមំ សោ ភគវា វ យេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សានំ
 តុន្តោភគវាទំ ។ ធម្មេ ។ សម្មេ អវច្ឆប្បសារទេន សមដ្ឋា-
 តតោ ហោតិ សុប្បដិមដ្ឋោ ភគវតោ សាវតសម្មេ
 វ យេ ។ អន្តរំ បុត្តាន្តេ លោកសន្តាតិ ។ អរិយ-
 តាន្តេហិ សីលេហិ សមដ្ឋានតោ ហោតិ អទាន្តាហិ
 អដ្ឋិទ្ធមហិ អសនលេហិ អនាម្ពាសេហិ កុដិស្សេហិ
 វិញ្ញាប្បសន្តេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាទិសំវត្តិវិនេសេហិ ។

[១៦៨] យេនោ ទោ តហមតយោ អរិយសាវតោ
 វេទេហិ សន្តាហិ សន្តិយ្ហេហិ សមដ្ឋានតោ ហោតិ
 វេទេហិ ធម្មេហិ អានុដ្ឋិយេហិ វាទេហិ សោ អានុដ្ឋិ-
 មាថោ អន្តរា ។ អន្តរំ ត្យាតរយ្យ ទីលាទិយោភ្នំ
 ទីលាទិទ្វាទយោទិយោ^(១) ទីលាប្បវិសយោ ទីលា-
 បាយន្តតំវិទិទាតោ សោតាបដ្ឋោហមស្មិ អវិទិទាត-
 ធម្មោ ជិយេតោ សម្តោទិបកមេនោតំ ។

១. ឃ. ទីលាទិទ្វាទយោទេ ។

វេយ្យាករណ៍ ទី ១

[១៦៧] អរិយសាវតោរោជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនកម្រើកក្នុងព្រះច្បង ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ យេ ។
 ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សពាំងឡាយ ទ្រង់គ្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤
 ទ្រង់គ្រាស់ចោលនូវក្រែក វៃលន្តិវលគ្រឿងបំបកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះ
 ធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ។ ក្នុងព្រះសង្ឃជា ព្រះ
 សង្ឃសាវតៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដោយប្រវៃ ។ យេ ។
 ជាបុត្តាន្តនៃសត្វលោក វិក្កទក្តីដ៏ច្រើនលើដីដាច់គ្នា ។ ប្រកប
 ដោយសីល ជាទីគ្រូគររបស់អរិយៈ ជាសីលមិនជាប់ មិនចុះ មិនព្រះ
 មិនពាល ជាសីលជាង អ្នកប្រាជ្ញនិងសរសើរ មិនបាច់បំណេរ
 ដោយគណ្តានិងខ្ញុំ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាទិ ។

[១៦៨] ខ្លួនប្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីពាំងឡាយ កាលណា
 បើអរិយសាវតប្រកបដោយព្រះសង្ឃម្នាក់ ៧ នេះ ដោយឋានៈវែងល
 បណ្តែតស្រីប្រាជ្ញាពាំង ៤ យ៉ាងនេះហើយ អរិយសាវតនោះនឹង កាល
 ប្រាជ្ញាគប្បីព្យាគរនូវខ្លួនដោយខ្លួននឹងជា ភក្តាអញអស់ទៅកើតក្នុង
 ឧរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំលើនិព្វានហើយ អស់ទៅកើតក្នុង
 បិក្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំលើតអសុរកាយហើយ ភក្តាអញ
 ជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជា
 បុគ្គលទៀត ជាអ្នកមានកិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅវាទិមុខ ។

[១៦៧] ឯវំ វុត្តេ វេទ្យុត្តារយ្យតោ ប្រាប្បុណករោ-
 បតិកា កកវន្តំ ឯតទរោជំ អភិវ្កុត្តន្តំ តោ តោតម
 ។ បេ ។ ឯតេ មយំ កវន្តំ តោតមំ សវណំ តប្បាម
 ធម្មត្ថុ ភិក្ខុសង្ឃត្ថា ឧបាសវតោ ទោ តវំ តោតមា
 ធារតុ អដ្ឋតត្តេ ចាណុចេតេ សវណត្ថំតេតិ ។

[១៧០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ កកវ
 ញាតិកោ វហរតំ ភិក្ខុការសវេ ។ អថេទា អាយស្មា
 អាទេន្ទា យេន កកវំ តេធម្មសង្កមំ ឧបសង្កមិត្ថា
 កកវន្តំ អភិវាទេត្ថា ឯតមន្តំ ធិសំធិ ។ ឯតមន្តំ
 ធិសំធា ទោ អាយស្មា អាទេន្ទា កកវន្តំ ឯតទរោជ
 សាធម្មេ ធាម តន្តេ ភិក្ខុ កាលនេតោ តស្ស តោ
 តតិ តោ អភិសម្បវាយោ ។ ឧបា ធាម តន្តេ ភិក្ខុធិ
 កាលតតា តស្ស តោ តតិ តោ អភិសម្បវាយោ ។

[១៦៧] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ពួកប្រាហ្មណ៍នឹងសហបតីអ្នកនៅក្នុងវេទ្យុត្តារត្រាម ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះភោគមដ៏ចំរើន ច្បាស់រោគណាស់
 ។ បេ ។ យើងខ្ញុំព្រះអង្គចាំដ៏អម្បាលនេះ សូមដល់នូវព្រះភោគមដ៏ចំរើន
 ចាំព្រះធម៌ ចាំព្រះភិក្ខុសង្ឃជាទីពឹងទំលាក់ សូមព្រះភោគមដ៏ចំរើន
 ទ្រង់ចាំទុកនូវយើងខ្ញុំព្រះអង្គចាំទ្បាយជាតាទុបាសក អ្នកដល់នូវព្រះ
 គេមត្រ័យ ជាទីពឹងទំលាក់ស្មើដោយធីរិក តាំងអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

[១៧០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់នឹងក្នុងផ្ទះសំណាក់ធ្វើដោយផ្ទះជិតស្រុកញាតិកះ ។ ត្រាពោះ
 ព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅតាមព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏
 មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុឈ្មោះសាឡ្ហ្នៈធ្វើមរណ-
 កាលទៅហើយ គង់របស់រោគដូចម្តេច ការទៅក្នុងរោគភាវនីមុខ
 ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុឈ្មោះឧត្តាធ្វើមរណកាលទៅ
 ហើយ គង់របស់នាវិដូចម្តេច ការទៅក្នុងរោគភាវនីមុខដូចម្តេច ។

វប្បធានក្រុង ហ្វីលីពីន

សុខភាព ឈាម កង្កែប ទទាសរោគ កាលករោគ ឧស្សា
កោ គង្កែប កោ អភិសង្ការយោង ។ សុខភាព ឈាម កង្កែប
ទទាសរោគ កាលករោគ ឧស្សា កោ គង្កែប កោ
អភិសង្ការយោង ។

(១៧០) ភាស្ត្រ អាណន្ត ភិក្ខុ កាលករោគ
អាសាវាណំ ខយា អនាសវំ លោកិយុត្តិ បញ្ញាវិបុល្តិ
មិជ្ឈេ ធម្មេ សយំ អភិក្ខា សច្ចិកត្តា ទទាសរោគ
វិហារិ (៩) ។ ធម្មា អាណន្ត ភិក្ខុ កាលករោគ
បញ្ញុំ វាស្តាសិយោណំ សញ្ញាដិយោណំ បរិក្ខុយា ធម្ម-
ចានិកា ឧត្ត បរិវិទ្ធាយំ អនាវត្តធម្មា ឧស្សា
លោកា ។ សុខភាព អាណន្ត ទទាសរោគ កាល-
ករោគ វិញ្ញាណំ សញ្ញាដិយោណំ បរិក្ខុយា រាគលោស-
ហោហារិ ឧត្តត្តា សកទាភាមិ សតិដេវ ឥមំ លោកំ
អាគន្ធិ ទុក្ខសង្កតំ កាវិស្សនិ ។ សុខភាព អាណន្ត
ទទាសរោគ កាលករោគ វិញ្ញាណំ សញ្ញាដិយោណំ បរិក្ខុយា
សោតាច្ឆា វេទិចានធម្មា មិយតា សញ្ញាដិយោយនា ។

១៩ ម. វិហារិ ។

វប្បធានក្រុង ១

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទទាសរោគសុខភាពធ្វើមរណភាពទៅហើយ
គតិរបស់គាត់ដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកវាងមុខដូចម្តេច ។ បតិក្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទទាសរោគសុខភាពធ្វើមរណភាពទៅហើយ គតិ
របស់គាត់ដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកវាងមុខដូចម្តេច ។

(១៧១) ម្ចាស់អាណន្ត ភិក្ខុឈ្មោះសេឡ្យៈធ្វើមរណភាពទៅ បាន
ធ្វើឲ្យជាក់លាក់សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងបុព្វបុរស ទូរ
លោកិយុត្តិ ទំនើបញ្ញាវិបុល ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំង
គ្រប់យ៉ាងសម្រេចសម្រាន្ត ។ ម្ចាស់អាណន្ត ភិក្ខុឈ្មោះនេត្តាធ្វើ
មរណភាពទៅ បានដោយបុគ្គលិក លេងមិនសល់ក្នុងទីនោះ មានសភាព
មិនបានក្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឧបាសម្ពាសនៈ
ទាំង៧ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ទទាសរោគសុខភាពធ្វើមរណភាពទៅ បាន
ដល់សភាពគាមិ មកកាន់លោកនេះអស់វារៈម្តងទៀត ទើបធ្វើឲ្យព្រះ
ទិត្តាចារ្យបំបុត្រនៃខ្លួន ព្រោះស្រោលស្តើងនៃ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ ព្រោះ
អស់ទៅនៃសញ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ទទាសរោគសុខភាព ធ្វើ
មរណភាពទៅ បានដល់សោតៈ មានសភាពមិនបានប្តូរក្នុងអាយុ
ជាបុគ្គលទៀត មានភិយាគ្រាស៍ដ៏ប្រតិក្ខុទៅក្នុងវាងមុខ ព្រោះអស់
ទៅនៃសញ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[១៧២] អនុជ្ឈិយំ ចោ បទេតំ អាណន្ត យំ
 មនុស្សក្ខត្តោ កាលំ តតរយ្យ តស្មី តស្មី មេ មំ
 កាលតតោ ឧបសន្តិមិត្តា និកមត្តំ បដិប្បន្តិស្សន្ត ។
 វិហសាវសា មស្ស អាណន្ត តថាតតស្ស ។ តស្មា-
 តិហានន្ត ធម្មតាសំ នាម ធម្មបរិយាយំ នោសស្សនិ-
 យេន សមញ្ញតតោ អរិយសាវតោ អាគន្ធិមាណា
 អត្តនា ។ អត្តានំ ព្យាតរយ្យ ទីណិនិយោម្ហិ ទីណនិ-
 វ្រាណយោនិយោ ទីណាឡិវ្តិវិសយោ ទីណាចាយទុក្ខនិ-
 វិនិចារោ សោតាបញ្ញាមាមស្មិ អវិនិចារតនាឡា និយតោ
 សម្ពោជិមរយោ ។

[១៧៣] តតមោ ច សោ អាណន្ត ធម្មតាសោ
 ធម្មបរិយាយោ យេន សមញ្ញតតោ អរិយសាវតោ
 អាគន្ធិមាណា អត្តនា ។ អត្តានំ ព្យាតរយ្យ ទីណា-
 និយោម្ហិ ទីណាតិវ្រាណយោនិយោ ទីណាឡិវ្តិវិស-
 យោ ទីណាចាយទុក្ខនិវិនិចារោ សោតាបញ្ញាមាមស្មិ

[១៧៤] ម្ចាស់អាណន្ត មនុស្សធ្វើមរណកាលនេះ មិនជាអស្ថេរ
 អ្វីទេ កាលបើមនុស្សនោះ ធ្វើមរណកាលហើយ អ្នកចាំឲ្យយន្តឹង
 ចេះតែចូលមកសួរសេចក្តីខ្លះនឹងគាត់ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ខ្លះជាហេតុនាំ
 ឲ្យលំបាកដល់គាត់គរោគណាស់ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ព្រោះហេតុនោះ
 ក្នុងសាសនានេះ គាត់គន្លង់សំដែងនូវធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មតាសៈ
 (កត្តកំនុះវាលនីធម៌) ដែលអរិយសាវកអ្នកប្រកប កាលបើប្រាថ្នា
 ធម្មតាសៈនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ
 អស់ទៅកើត ក្នុងកំលើតតិវច្ឆានហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងបិក្ខិវិសយ
 ហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំលើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នក
 ដល់នូវសោតៈ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀត មានវិយាគ្រាសដ៏ដ៏ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[១៧៥] ម្ចាស់អាណន្ត ចុះធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មតាសៈនោះ តើ
 ដូចម្តេច ដែលអរិយសាវកប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា ធម្មតាសៈ
 នូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅ
 កើតក្នុងកំលើតតិវច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិក្ខិវិសយហើយ អស់ទៅ
 កើតក្នុងកំលើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ

វេយ្យាករណ៍ បឋម

អវិជិតានទង្កោ វិយនោ សម្ពោជិបកយនោ ។ វិជ
 អាឡ អវិយសាវតោ តុទ្ធ អវិជិតានទង្កោ សមគ្គា-
 តនោ ហោតិ វិជិមិ សោ ភតតំ ។ បេ ។ សត្តា
 ទេវមុស្សាធំ តុទ្ធោ ភតតតិ ។ ទល្លេ ។ សរស្មើ ។
 អវិយតន្តេហិ សវិលេហិ សមន្តាតនោ ហោតិ អទល្លោ-
 ហិ ។ បេ ។ សមាជិសវត្តធំតេហិ ។ អយំ ទោ សោ
 អាឡ ធម្មតាសោ ធម្មបិយាយោ យេន សមន្តាតនោ
 អវិយសាវតោ អាតម្ពំនាថោ អត្តថា ។ អត្តាធំ
 ត្យាតវយ្យ ទំណិវិយោម្ពំ ទំណិវិយោធម្មោធម្មោ
 ទំណិវិយោម្ពំសយោ ទំណិវិយោម្ពំសយោ ទំណិវិយោ
 មន្តាមាមស្មំ អវិជិតានទង្កោ វិយនោ សម្ពោជិបក-
 យនោតិ ។ (តិណិមិ សុត្តន្តិ វិភិទានិ) ។

[១៧៤] វិភិទានិ វិសិទ្ធា ទោ អាយស្មា
 អាឡ ភតតតិ វិភិទានិ អាយស្មា ទោ
 ភតតតិ ភតតតិ ភតតតិ ភតតតិ ភតតតិ

វេយ្យាករណ៍ ១

មានសភាពជាអ្នកមិនពាក់ព័ន្ធអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានភិយាគ្រាស់
 ដឹងប្រព្រឹត្តិពាក់ព័ន្ធអបាយ ។ ម្នាលអាទន្ទ អវិយសាវតក្នុងសាសនានេះ
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនសម្រេចក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ជ្រុងជាគ្រូទៅតែងទុកស្រាប់ទុកយ ជ្រុងគ្រាស់
 ដឹងខ្លាចវិយសត្ថ ៤ ជ្រុងខ្ពស់ចោលទូក្រែកត វិលវិលត្រឡប់មកភើត
 ទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
 របស់ព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តិពាក់ព័ន្ធអបាយ ។
 ម្នាលអាទន្ទ ទេះហៅថា ធម្មបិយាយវេយ្យាធម្មតាសៈ ដែលអវិយ-
 សាវតបានប្រកបដោយ ការបើកប្រាថ្នា ធម្មបិយាយវេយ្យាធម្មតាសៈ
 អាត្មាអញអស់ទៅភើតក្នុងនាមហើយ អស់ទៅភើតក្នុងកំណើតកិច្ចាន
 ហើយ អស់ទៅភើតក្នុងបិក្ខិវិស័យហើយ អស់ទៅភើតក្នុងកំណើត
 អសុភាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកមិនពាក់ព័ន្ធនោះហើយ មានសភាពជា
 អ្នកមិនពាក់ព័ន្ធអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានភិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តិ
 ពាក់ព័ន្ធអបាយ ។ (សូត្រតាំង ៣ មាននិទានតម្រូវ) ។

[១៧៥] លុះព្រះអាទន្ទ ដឹងមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសប្បាយហើយ
 ក៏គ្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគជ្រះថ្លា បរិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុ
 វេយ្យាធម្មតាសៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ភតិរបស់លោកជូនដូចម្តង

កោ អភិសម្មារមោ ។ អសោកា ធាម កន្ត ភិក្ខុនិ
កាលកតតា ។ បេ ។ អសោកា ធាម កន្ត
ទតសកោ កាលកតតា ។ បេ ។ អសោកា ធាម
កន្ត ទតសកោ កាលកតតា តស្ស កា ភតិ កោ
អភិសម្មារមោតិ ។

[១៧៥] អសោកោ អាទទ្ធ ភិក្ខុ កាលកតតោ
អាសវនំ ទំយា អនាសវំ ខេតោវម្មតិ បញ្ញាវម្មតិ
និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ជ
វិហារតិ (១) ។ (បុរិមវេយ្យាករណេន ឯកនិទានំ) ។

[១៧៦] អយំ ខេ សោ អាទទ្ធ ធម្មានសោ
ធម្មបរិយាយោ យេន សមន្តាគតោ អរិយសារិកោ
អាត្មន្តំមនោ អត្តនា វ អត្តនំ ព្យាគមយ្យ ទិណានិ-
រយោម្ហិ ទិណានិច្ឆានយោនិយោ ទិណាប្បិក្ខិវិសយោ
ទិណាតាយ ទុក្ខតិវិទិតោ សោតាបន្នាមាមស្មិ អវិទិ-
ចាគនន្នោ និយតោ សម្ពោនិបរាយនោតិ ។

១៩ ម. វិហារិ ។

ការពៅក្នុងលោកទាន់មុខដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុ
ឈ្មោះអសោកា ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ទទាសកឈ្មោះអសោកា ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើនទទាសកឈ្មោះអសោកា ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ភតិរបស់
ទាន់ដូចម្តេច ការពៅក្នុងលោកទាន់មុខដូចម្តេច ។

[១៧៥] ម្ចាស់អាទទ្ធ ភិក្ខុឈ្មោះអសោកា ធ្វើមរណកាលទៅ
បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់សម្រេចដោយចញ្ញាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួននិងក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ទ្វារចេតាវម្មតិ និងបញ្ញាវម្មតិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈ
តាំងឡាយ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ (និទានវិគមយោដោយ
វេយ្យាករណ៍ដូចមុន) ។

[១៧៦] ម្ចាស់អាទទ្ធ នេះហៅថា ធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មានសោ
ដែលអរិយសារិកទាទម្រេចហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាគទ្វារខ្លួន
ដោយខ្លួននិងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុង
កំលើកតំបន្តានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិត្តិសីយហើយ អស់ទៅកើតក្នុង
កំលើកអសុភាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកផល់ទូរសោកាហើយ មាន
សភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានកិរិយាគ្រាន់ដឹង
ថ្ងៃព្រឹក្តទៅក្នុងទាន់មុខ ។

វប្បទានប្រការ ៣

[១៧៧] ឯកមន្ត្តំ ធិសិវោ ទោ អាយស្មា
 អាធនោ ភគវន្តំ ឯតទភិច ភគុដោ យម កន្ត
 ញាតិភេ ទោសភោ កាលភោ ភស្ស ភា ភតិ
 ភោ អភិសម្បាយោ ។ ភគុដោ (១) យម កន្ត
 ញាតិភេ ទោសភោ ។ ធិសិវោ (២) យម កន្ត
 ញាតិភេ ទោសភោ ។ ភគុដោ យម កន្ត
 ញាតិភេ ទោសភោ ។ ភស្ស យម កន្ត ញាតិភេ
 ទោសភោ ។ សុដោ យម កន្ត ញាតិភេ
 ទោសភោ ។ ភស្ស យម កន្ត ញាតិភេ ទោស-
 ភោ ។ សុដោ យម កន្ត ញាតិភេ ទោសភោ
 កាលភោ ភស្ស ភា ភតិ ភោ អភិសម្បាយោតិ ។

[១៧៨] ភគុដោ អាធនោ ទោសភោ កាលភោ
 មន្ត្តំ កន្តុភិយាធំ សញ្ញាដោធំ មភិក្ខុយា ធម-
 មាតិភោ ភគុ មភិក្ខុយេ អទាវន្តិដោ ភស្ស
 លោភោ ។ ភគុដោ អាធនោ ។ ធិសិវោ អាធនោ ។

១៧- កប្បទាន ៣៥ ។ ២ ១ ម. ទំព័រ ១

វប្បទានប្រការ ១

[១៧៧] លុះព្រះអាទន្ទ ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទិសមគ្គុរោហើយ
 ក៏ស្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះធានដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទេព-
 សកលឈ្មោះកក្កដៈ ក្នុងស្រុកញាតិកវៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់
 គាត់ដូចម្តេច ការទៅក្នុងវិលាគភារីមុខដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទេពសកលឈ្មោះកក្កដៈ ក្នុងស្រុកញាតិកវៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទេពសកលឈ្មោះទន្ទៈ ក្នុងស្រុកញាតិកវៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទេពសកលឈ្មោះកដិស្សហៈ ក្នុងស្រុកញាតិកវៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទេពសកលឈ្មោះកក្កដៈ ក្នុងស្រុកញាតិកវៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទេពសក
 លឈ្មោះសុខដ្ឋៈ ក្នុងស្រុកញាតិកវៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទេពសកលឈ្មោះ
 ភទ្ទៈ ក្នុងស្រុកញាតិកវៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទេពសកលឈ្មោះសុខទ្ទៈ
 ក្នុងស្រុកញាតិកវៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិរបស់គាត់ដូចម្តេច ការ
 ទៅក្នុងវិលាគភារីមុខដូចម្តេច ។

[១៧៨] ម្ចាស់អាទន្ទ ទេពសកលឈ្មោះកក្កដៈ ធ្វើមរណកាលទៅ
 ហើយបានជាបេបុតិកៈ លេងអស់ក្នុងទីនោះ មានសកពាជាអ្នកមិនគ្រឿង
 ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឧទ្ធរណ៍យសញ្ញាដនៈចាំទី ៧ ។ ម្ចាស់
 អាទន្ទ ទេពសកលឈ្មោះកក្កដៈ ។ ម្ចាស់អាទន្ទ ទេពសកលឈ្មោះទន្ទៈ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

កតិស្សោ អាណន្ត ។ ឡោ អាណន្ត ។ សុត្តោ
អាណន្ត ។ ក្រោ អាណន្ត ។ សុត្តោ អាណន្ត
ទោសនោ កាលននោ បរិក្ខន្ធំ ឡោតិយានំ
សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា ឧបទាតិកោ តត្ថ បរិវិញ្ញយំ
អនាវត្តិទ្បា តស្មា លោកា ។

(សទ្ធវេ វិសតតិកា កាតត្វា) ។

[១៧៧] បរោបញ្ញាស អាណន្ត ញាតិកោ ទោ-
សតា កាលននោ បរិក្ខន្ធំ ឡោតិយានំ សញ្ញា-
ជនានំ បរិក្ខយា ឧបទាតិកោ តត្ថ បរិវិញ្ញយំ
អនាវត្តិទ្បា តស្មា លោកា ។ ភាជិកាជុតិ
អាណន្ត ញាតិកោ ទោសនោ កាលននោ តិណ្ណំ
សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា កាលននោ បរិវិញ្ញយំ តត្ថ
សតតាតាមិយោ សតិកោ វិសំ លោកំ អាតត្ថា
ទុក្ខស្សន្តំ កាស្សន្តំ ។ ទានិកោនំ ទោ អាណន្ត
បរិក្ខន្ធំ ញាតិកោ ទោសតា កាលននោ
តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា កាលននោ អរិវិញ្ញយំ
ទ្បា វិយតា សុត្តានិបាយោ ។

ម្នាលអាណន្ត ទោសកាល្មោកដ៏ស្ងួតៈ ។ ម្នាលអាណន្ត ទោសក
ឈ្មោះភ្នំដុះ ។ ម្នាលអាណន្ត ទោសកឈ្មោះស្ពឺដុះ ។ ម្នាលអាណន្ត
ទោសកឈ្មោះភ្នំខ្ពស់ៈ ។ ម្នាលអាណន្ត ទោសកឈ្មោះស្ពឺខ្ពស់ៈ ធ្វើមរណ-
កាលទៅហើយ បានជាឧបទាតិកៈ លេងអស់ក្នុងវិធានៈ មានសភាព
ជាអ្នកមិនត្រូវរៀបចំកលោកនាមៈ ព្រោះអស់ទៅនៃឧទ្ធក្រិយ-
សញ្ញាជនៈ ពំនី ។ (ទោសកពំនីអស់ បណ្ឌិតប្បវេណីមិនមែនមួយ) ។

[១៧៧] ម្នាលអាណន្ត ពួកទោសកប្រើជាង ៥០ ទាក់ក្នុងស្រុក
ញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅ បានជាឧបទាតិកៈ លេងអស់ទៅក្នុងវិធានៈ
មានសភាពជាអ្នកមិនត្រូវរៀបចំកលោកនាមៈ ព្រោះអស់ទៅនៃឧទ្ធក្រិយ-
សញ្ញាជនៈ ពំនី ។ ម្នាលអាណន្ត ពួកទោសកប្រើជាង ៧០ ទាក់ក្នុង
ស្រុកញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយបានដល់សកពាគាមី មកកាន់
លោកនេះអស់វារៈម្តងទៀត ទើបធ្វើទូព្រះនិព្វានជាដំបូងនៃទុក្ខបាន
ព្រោះស្រាលស្តីនៃវារៈ ពោសៈ ទីដំ ទោហៈ ព្រោះអស់ទៅនៃ
សញ្ញាជនៈ ពំនី ។ ម្នាលអាណន្ត ពួកទោសក ៥០៦ ទាក់ក្នុងស្រុក
ញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ បានដល់សោតៈ មានសភាពជាអ្នក
មិនចាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាមុត្តលទ្បើន មានកិរិយាស្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងវារៈមុខព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញាជនៈ ។

[១៨៦] អនុវិញ្ញាណ ទោ បណេតំ អាណន្ត យំ មនុស្សេ
 តូតោ កាលំ តបយ្យ ឥស្សំ ឥស្សំ ទេ មំ កាលុយោតេ
 ធមសន្តិមំតុ ឯតអត្ថំ មន្តិមុច្ឆិស្សនំ ។ វិហោសា-
 វេសា អាណន្ត អស្ស ឥតាឥស្ស ។ ឥស្សតិហា-
 នន្ត ធម្មាណាសំ តាម ធម្មបរិយាយំ ខេសេស្សនំ
 យេន សមញ្ញាតោ អរិយសាវកោ ។ អាគន្ធិមារោ
 អត្តោ ។ អត្តានំ ព្យាគបយ្យ ទីណាឯរយោម្ហិ ទីណា-
 តិវច្ឆានយោឯយោ ទីណាឯវិសយោ ទីណា តាយ-
 មុត្តតិវិច្ឆាតោ សោតបន្តាមាមស្សំ អរិវិច្ឆាតធម្មោ
 ឯយតោ សម្ពោធិបរាយោ ។

[១៨៧] តតមោ ទ សោ អាណន្ត ធម្មាណាសោ
 ធម្មបរិយាយោ យេន សមញ្ញាតោ អរិយសាវកោ
 អាគន្ធិមារោ អត្តោ ។ អត្តានំ ព្យាគបយ្យ ទីណា-
 ឯរយោម្ហិ ទីណាតិវច្ឆានយោឯយោ ទីណាឯវិសយោ

[១៨០] ម្ចាស់អាណន្ត មនុស្សធ្វើមរណកាលនេះមិនជាអស្ចារ្យអ្វី
 ទេ កាលបើមនុស្សនោះ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ អ្នកខ្លាំងឡាយនឹង
 ចេះតែចូលមកសួរសេចក្តីខ្លះនឹងគាត់ ម្ចាស់អាណន្ត ក្តីជាហេតុផ្តាំឱ្យ
 លំបាកដល់គាត់គណេកណាស់ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ព្រោះហេតុនោះ ក្នុង
 សាសនានេះ គាត់គេ នឹងសំដែងនូវធម្មបរិយាយ ឈ្មោះធម្មាណាសៈ
 ដែលអរិយសាវកបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករណ៍ខ្លួន
 ដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនិរកេហើយ អស់ទៅកើតក្នុង
 កំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើត
 ក្នុងកំណើតអសុកោយហើយ អាត្មាអញបានដល់សោភ័ណហើយ មាន
 សភាពជាអ្នកមិនពាក់ព្រះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាគ្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាវីមុខ ។

[១៨១] ម្ចាស់អាណន្ត ចុះធម្មបរិយាយ ឈ្មោះធម្មាណាសៈនោះ
 តើដូចម្តេច ដែលអរិយ សាវកប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករ
 ណ៍ខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនិរកេហើយ អស់ទៅ
 កើត ក្នុងកំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងបិត្តិវិស័យហើយ

ទីណាចាយ ទុក្ខតិវិធិតាតោ សោតាមញ្ញោហមស្មំ អវិ
 ធិតាតទន្ទោ ធិយេតោ សន្តោទិបរាយនោ ។ កំណា
 ទន្ទ អវិយសារកោ តុទ្ធោ អវិច្ចប្បសាទេន សមញ្ញា
 តតោ ហោតិ កំណិ ធិយេ កតា ។ បេ ។ សន្តា
 ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ កតាតំ ។ ធម្ម ។ សន្នេ ។
 អវិយតន្តោហំ សីលេហំ សមញ្ញតតោ ហោតិ
 អទន្តោហំ ។ បេ ។ សមាទិសំវត្តនំតេហិ ។ អយំ
 ទោ សោ អាទន្ទ ធម្មានាសោ ធម្មបរិយាយោ
 យេន សមញ្ញតតោ អវិយសារកោ អាតម្ពមាទោ
 អន្តោ ។ អន្តោនំ ព្យាគរយេ ទីណាទិយោម្ពំ ទីណា
 តិវាទាយោនិយោ ទីណាម្យិទ្ធិវិសយោ ទីណាចាយ
 ទុក្ខតិវិធិតាតោ សោតាមញ្ញោហមស្មំ អវិធិតាតទន្ទោ
 ធិយេតោ សន្តោទិបរាយនោតិ ។

អស់ទៅកើត ក្នុងកំណើតអស្សុកាយហើយ ភក្ត្រអញបានដល់សោតៈ
 ហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មាន
 កិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាវមុខ ។ ម្ចាស់អាទន្ទ អវិយសារក
 ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងគ្រូក្នុងថា
 គ្រូដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទៅតានីមនុស្ស
 ពាំងឡាយ ទ្រង់គ្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់ខ្វាក់ខាលនូវគ្រូគត
 លែងលែងគ្រូប្រមាតិកទៀត ។ ក្នុងគ្រូដ៏ធំ ។ ក្នុងគ្រូសន្សំ ។
 ប្រកបដោយសីលជាទីគ្រូកអររបស់គ្រូអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាទិ ។ ម្ចាស់អាទន្ទ នេះហៅថា ធម្មបរិយាយ
 ឈ្មោះធម្មតាសៈ ដែលអរិយសាវកបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា
 តប្បិព្វករឡើងខ្លះដោយខ្លួនឯងថា ភក្ត្រអញអស់ទៅកើតក្នុងនាគហើយ
 អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតតិច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិណ្ឌវិសយហើយ
 អស់ទៅកើត ក្នុងកំណើតអស្សុកាយហើយ ភក្ត្រអញបានដល់សោតៈ
 ហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មាន
 កិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាវមុខ ។

បណ្ណាញ យមោ

ធម្មបទដ្ឋកថា

រាជា ឧត្តរាណុ
សារីបុត្រា អមរេ នុរេ
ជីវនយោ វេទុន្តរាមយ្យ
កំព្វកាវសេនេ តវយាតិ ។

វេទុន្តរាម ៣

ទទួលបានវិទ្យាសាស្ត្រនោះ គឺ

និយាយអំពីស្តេចគ្រឿង ១ អំពីសេចក្តីសុខជាប់ប្រជុំចុះវិន័យព្រហ្ម-
ចរិយៈ ១ អំពីវិហារវត្តសាសនា ១ អំពីព្រះសាស្ត្រមាន២លើក អំពីនាយ
ជាងឈើ ១ អំពីពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកនៅក្នុងស្រុកវេទុន្តរាម ១ អំពី
រឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគខ្ពង់ខ្ពស់ចុះធ្វើដោយឥដ្ឋមាន ៣ លើក ។

រាជការាមវិគ្គ ទុតិយោ

(១៧២) សាវត្ថុយំ វិហារតិ រាជការាមេ ។ អថោ
សហស្សកិក្កុចិសង្កោ យេន កកវំ តេនុបសន្តិមិ
ឧបសន្តិមិទ្ធា កកវំនំ អភំវាទេវា វិសមន្តិ អដ្ឋាសិ ។
វិសមន្តិ វិសា ទោ តា កិក្កុចិយោ កកវំ វិសម-
វេច ចត្វា ទោ កិក្កុចិយោ ធម្មេហំ សមញ្ញាគតោ
អរិយសាវកោ សោតាមន្នោ ហោតិ អវិចិត្តាតនន្នោ
ជិយេនោ សម្ពោធិបកយេនា ។ កកវាមេហំ ចត្វា ។
កំ កិក្កុចិយោ អរិយសាវកោ តុន្ត អវេចុប្បសា-
នេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ កំ វិសា កកវំ ។ បេ ។
សន្តា នេវបទុសន្តិមំ តុន្តោ កកវំតិ ។ ធម្ម ។
សង្កោ ។ អរិយកន្តេហំ សិលេហំ សមញ្ញាគតោ
ហោតិ អទេស្នាហំ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តិមិតេហំ ។
កំ វិសា ទោ កិក្កុចិយោ ចត្វា ធម្មេហំ
សមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ សោតាមន្នោ ហោតិ

រាជការាមវិគ្គ ទី ២

(១៧២) ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងរាជការាម ទៀប
ត្រង់សាវត្ថុ ។ គ្រាពោះ កិក្កុចិសង្ក្រមហាណមួយពាន់រូប បានចូលទៅ
គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគហើយបំភក្កិទ្ធិដ៏សមគួរ ។ លុះកិក្កុចិចាំងពោះបំភក្កិទ្ធិដ៏សមគួរ
ហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់កិក្កុចិចាំងឡាយ
អរិយសាវកក្នុងប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ជាសោតាមន្តបុគ្គល មានសភាព
មិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងធាតុមុខ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់កិក្កុចិចាំងឡាយ
អរិយសាវកក្នុងធម៌នៃនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះកេរ្តិ៍ ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តរោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃ
ទេវតានិមមុស្សតាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ចធម៌
ព្រះអង្គលែងរិលមកកាន់ភពម្តីទៀត ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
ជាអ្នកប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយបុគ្គល ជាសីលមិនជាប់
។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្កុចិចាំងឡាយ
អរិយសាវកប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ជាសោតាមន្តបុគ្គល

អវិទិត្តានុវង្សា វិជយតោ សុវង្សាធិបតយោនោតិ ។

[១៨៣] សាវត្ថិនិទានំ ។ ប្រាហ្មណៈ ភិក្ខុវេ
 ទទយតាមិធិ តាម បដិបទំ បញ្ញាមេត្តំ តេ សាវត្ថ
 វវិ សំមាទមេត្តំ វិហារំ ភ្នំ អន្តោ បុរិស កាល
 ស្សវេ ទដ្ឋាយ ពាធិទមុចោ យាហិ សោ ភ្នំ មា
 ស្តោភ្នំ^(១) បរិវេដ្ឋហិ មា បចានំ មា ខាណុំ មា
 កណ្ណាកដ្ឋានំ មា ចន្ទវិកំ មា ឧទ្យុតលុំ យន្តវេ
 បមតេយ្យសិ តត្ថវេ មរណំ អាតមេយ្យសិ^(២) វិ
 ភ្នំ អន្តោ បុរិសៈ កោយស្ស តេតា មរំ មរណា
 សុតតិ សត្តំ លោកំ ទបបដ្ឋិស្សសិទំ ។

[១៨៤] តំ ទោ បទេតំ ភិក្ខុវេ ប្រាហ្មណៈ ពាល
 តមទមេតំ ម្ពឡុតមទមេតំ ទ វិភិទាយ ទ វិភាសាយ
 ទ វិភាសាយ ទ ទមសមាយ ទ អតិក្ខាយ

១ ឧ. លេខ ១ ២ អ. លេខ ១ ២ អាតមេយ្យសិ ។

មានសភាពមិនទាក់ទងក្នុងអាយុ ជាបុគ្គលរៀន មានការគ្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាគីមុខ ។

[១៨៥] សាវត្ថិនិទានំ ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ ប្រាហ្មណ៍ ទាំងឡាយ
 តែងបញ្ញត្តិស្តាប់ដំបូង ឈ្មោះទទេតាមិធិ (ដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 ចំរើនក្នុងសង្ខារសង្ខារ) ប្រាហ្មណ៍ ទាំងឡាយ តែងកំណត់សាវត្សសមាគម
 យ៉ាងនេះថា ទៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូរគ្រោតរឿងអំពីគ្រាម
 ហើយចែមុខទៅទាំងភិក្ខុទៅ ចូរអ្នកកុំរៀនគ្រាន់ចំរើន កុំរៀនអណ្តូង
 ទឹកចូរដោះ កុំរៀនផ្នែក កុំរៀនវិមានបន្ទា កុំរៀនអណ្តូងត្រាំ កុំរៀនអណ្តូង
 ដីស្មៅគ្រោត បើអ្នកទាក់ទងក្នុងទំណា អ្នកត្រូវដឹងថាសេចក្តីស្តាប់ក្នុង
 ទីនោះឯង ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន កាលបើយ៉ាងនេះ លុះអ្នករាល់ៗខ្ល
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ទឹងទៅកាន់លោកគិសុតតិ ស្ថានសួគ៌ ។

[១៨៦] ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ ការបញ្ញត្តិស្តាប់ដំបូងនោះឯង នេះ
 ជាដំណើរបស់មនុស្សពាល នេះជាដំណើរបស់មនុស្សរឿង ទៃក្នុង
 ប្រាហ្មណ៍ តែងមិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីរឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកកម្រក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីលក់ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្តាប់ស្ងាត់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់

ន សន្តោទាយ ន ទិញ្ចាទាយ សំវត្ថុនំ ។ អភិក្កុវ
ខោ ភិក្កុវ អរិយស្ស វិទយេ ឧទយតាមិទំ បដិបដំ
បញ្ញាបេមិ យា ឯកទ្ធនិទ្ធិនាយ វិកតាយ និរោទាយ
ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សន្តោទាយ ទិញ្ចាទាយ
សំវត្ថុនំ ។

(១៨៤) តតទា ធម្មា (១) ភិក្កុវ ឧទយតាមិទំ
បដិបទា យា ឯកទ្ធនិទ្ធិនាយ ។ មេ ។ ទិញ្ចាទាយ
សំវត្ថុនំ ។ ឥធម ភិក្កុវ អរិយសាវតោ ពុទ្ធ
អវេទ្ធម្បសាទេន សមញ្ញាតតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ
គគណំ ។ មេ ។ សន្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
ភគវតិ ។ ធម្មេ ។ សន្មេ ។ អរិយតទ្ធីហិ
សីលេហិ សមញ្ញាតតោ ហោតិ អទណ្ណេហិ
។ មេ ។ សមាទិសំវត្ថុនិកេហិ ។ អយំ ខោ សា
ភិក្កុវ ឧទយតាមិទំ បដិបទា យា ឯកទ្ធនិទ្ធិនាយ

១ ឧ យ ។

បិទប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីព្រះទិព្វាន
ខេ ។ ម្ចាស់ភិក្កុវចាំនិទ្ធាយ ចំណែកតថាគរ កែបញ្ញត្តិច្ចបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីចំរើន ក្នុងអាយុវិន័យ ដែលប្រត្រិត្តុទៅដើម្បី
សេចក្តីខ្សឹមណាយដោយពិតប្រាកដ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកកម្រេក
ដើម្បីសេចក្តីលេត់ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់
ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះទិព្វាន ។

(១៨៥) ម្ចាស់ភិក្កុវចាំនិទ្ធាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
ចំរើន ដែលប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីសេចក្តីខ្សឹមណាយដោយពិតប្រាកដ ។ មេ ។
ដើម្បីព្រះទិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្កុវចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវកក្នុងធម្ម-
វិន័យនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធជា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ។ មេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស
ចាំនិទ្ធាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអាយុសព្វធម៌ ព្រះអង្គស្រឡាញ់ស្រឡាត់
កាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ)
ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់
របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។ ជាសីលប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីសមាធិ ។
ម្ចាស់ភិក្កុវចាំនិទ្ធាយ នេះនឹងជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
ចំរើន ដែលប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីសេចក្តីខ្សឹមណាយដោយពិតប្រាកដ

ឯកកថាបិដក ខុត្តយោ

វិភក្តាយ វិភក្តាយ ឧបសមាយ អភិក្កាយ
សម្ពោធាយ វិភក្តាយ សំវត្តតិ ។

[១៨៦] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
អាយស្មា ច អាណន្តោ សារីគិយំ វិហារន្តំ ជេតវរោ
អថា ថបំណិកេស្ស អាភមេ ។ អថា ខា អាយស្មា
សារីបុត្តោ សាយន្តោសមយំ បដិសន្ធាយា វុដ្ឋិតោ
យេន អាយស្មា អាណន្តោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិបិទ្ធា
អាយស្មតា អាណន្តេន សន្តិ សម្ពោធិ សម្ពោធិយំ
កតំ សារាណិយំ វិវិសារត្តោ ឯកមន្តំ វិសិទិ ។
ឯកមន្តំ វិសិទ្ធា ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ឯកនរោច កតំនំ នុ ខោ អាវុសោ
អាណន្ត ធម្មនំ បហាណ កតំនំ ធម្មនំ សមញ្ញកមន-
ហោតុ ឯវមយំ បដា កតវតា ព្យាកតា សោតាបញ្ញា
អវិទិតាធម្មនា វិយតា សម្ពោធិបកយតាតិ ។

[១៨៧] ចតុន្តំ ខោ អាវុសោ ធម្មនំ បហាណ
ចតុន្តំ ធម្មនំ សមញ្ញកមនហោតុ ឯវមយំ បដា កត-
វតា ព្យាកតា សោតាបញ្ញា អវិទិតាធម្មនា វិយតា

ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលេត ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់
ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីគ្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

[១៨៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុទំន័មព្រះអាទន្នដ៏មាន
អាយុ នៅក្នុងវត្តជេតវរោចរបស់អថាថបំណិកេសេដ្ឋី ទៀងក្រុងសារីគិ ។
គ្រាឆោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ចេញអំពីទីពឹងសម្តែងសាយស្តា-
សម័យ ចូលទៅក្រុងអាទន្នដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ កំពាល
ពាក្យរាក់ទាក់ជាមួយទំន័មព្រះអាទន្នដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរ
រាក់ទាក់ ឈមឱ្យកើតសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ ក៏នឹកយកកិច្ចដ៏សមគួរ ។
លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបសួរព្រះអាទន្ន
ដ៏មានអាយុថ្មីចេះថា ពាក្យសោអាទន្ន ព្រោះលះលង់ធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង
ព្រោះប្រកបធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករណ៍សត្វ
នេះយ៉ាងនេះថា ជាសោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុងអបាយ
ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទានិមុខ ។

[១៨៧] ម្ចាស់អាវុសោ ព្រោះលះលង់យ៉ាង ព្រោះប្រកបធម៌ ៤
យ៉ាង ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករណ៍សត្វនេះយ៉ាងនេះថា ជា
សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សុត្តនិកាយនាមិ ។ កត្តាមេសំ ចតុត្ថំ ។ យថាភូមេន
 ទោ អាវុសោ ពុទ្ធិ អវេទ្ធិប្បសារោន សមញ្ញតតោ
 អស្សុតតិ បុត្តុជ្ជោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
 អនាយំ ធុត្តតិ វិនិចាតំ និយំ ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមស្ស
 ពុទ្ធិ អវេទ្ធិប្បសារោ ន ហោតិ ។ យថាភូមេន ច
 ទោ អាវុសោ ពុទ្ធិ អវេទ្ធិប្បសារោន សមញ្ញតតោ
 សុតតិ អរិយសាវតោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
 សុតតិ សត្តំ លោតំ ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមស្ស ពុទ្ធិ
 អវេទ្ធិប្បសារោ ហោតិ វតិមំ សោ កតវំ ។ មេ ។
 សត្តា នេវមនុស្សាណំ តុន្តោ កតវំតិ ។

(១៧៨) យថាភូមេន ទោ អាវុសោ ធម្មេ អវេទ្ធិប្ប-
 សារោន សមញ្ញតតោ អស្សុតតិ បុត្តុជ្ជោ កាយស្ស
 ភេនា បរំ មរណា អនាយំ ធុត្តតិ វិនិចាតំ និយំ
 ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមស្ស ធម្មេ អវេទ្ធិប្បសារោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

មានការត្រាស់ដឹងជាច្រើនក្នុងក្រុងនាមមុខ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង ដូចម្តេច
 ខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ បុត្តុជ្ជោ អ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលាងខន្ធ បន្ទាប់
 អំពីមរណៈគឺនៅភ័យក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិចាត នរក សេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 ញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងនោះ វេទនាផលអរិយសាវក
 នោះឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ចំណែកអរិយសាវកអ្នកចេះដឹង ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងណា លុះ
 វាលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈនៅភ័យក្នុងលោកភិសុតតិ ស្តានសួតិ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងនោះ តែងមាន
 ផលអរិយសាវកនោះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គ
 ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងឲ្យអរិយសច្ចធម៌
 ព្រះអង្គលែងលែមក កាន់កាប់ជីវិតដូច្នោះ ។

(១៧៩) ម្នាលអាវុសោ បុត្តុជ្ជោ អ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងណា លុះ
 វាលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ នៅភ័យក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិចាត
 នរក សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងនោះ

ន ហោតិ ។ យថារូមេន ម ទោ អាវុសោ ធម្មេ
 អវេច្ចប្បសារេនេ សមញ្ញាគតោ សុគតំ អរិយសាវកោ
 កាយស្ស ភេតា បំ មរណា សុគតិំ សង្កំ លោកិំ
 ទុបបដ្ឋតិំ តថារូមស្ស ធម្មេ អវេច្ចប្បសារេនា ហោតិ
 សុត្តានោ ភកវតា ធម្មោ ។ មេ ។

[១៧៧] យថារូមេន ទោ អាវុសោ សង្ខេប្ប
 អវេច្ចប្បសារេនេ សមញ្ញាគតោ អស្សុគតំ បុដ្ឋដ្ឋនោ
 កាយស្ស ភេតា បំ មរណា អនាយំ ទុក្ខនិំ វិច្ច-
 ចានំ ចាយំ ទុបបដ្ឋតិំ តថារូមស្ស សង្ខេប្ប អវេច្ចប្បសារេ-
 នោ ន ហោតិ ។ យថារូមេន ម ទោ អាវុសោ សង្ខេប្ប
 អវេច្ចប្បសារេនេ សមញ្ញាគតោ សុគតំ អរិយសាវកោ
 កាយស្ស ភេតា បំ មរណា សុគតិំ សង្កំ លោកិំ
 ទុបបដ្ឋតិំ តថារូមស្ស សង្ខេប្ប អវេច្ចប្បសារេនា ហោតិ
 សុត្តនិបទ្ធា ភកវតា សាវកសង្កេត ។ មេ ។ អទុត្តំ
 បុញ្ញត្ថេតំ លោកស្សតិំ ។

វតមានផលអរិយសាវកនោះឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចំណែកអរិយ-
 សាវកអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌
 មានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលាងទន្ធបន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុង
 លោកគិសុគតិស្ថានសួគ៌ សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌ មាន
 សភាពយ៉ាងនោះ តែវិមានផលអរិយសាវកនោះថា ព្រះធម៌ដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ប្រាំពហើយ ។ មេ ។

[១៧៨] ម្ចាស់អាវុសោ បុដ្ឋដ្ឋនអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលាង
 ទន្ធបន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខនិំ និព្វាន នរក សេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងនោះ វតមានផល
 អរិយសាវកនោះឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចំណែកអរិយសាវកអ្នកចេះ
 ដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាព
 យ៉ាងណា លុះវាលាងទន្ធបន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងលោកគិ
 សុគតិស្ថានសួគ៌ សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាព
 យ៉ាងនោះ តែវិមានផលអរិយសាវកនោះថា ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិប្រាំពហើយ ។ មេ ។ ជាស្របបុណ្យ
 ដ៏ប្រសើរនៃសក្ខីលោក ។

[១៧១] យថាបុរោ ទោ អាវុសោ ទុស្ស័ល្យេន
 សមន្ទានតោ អស្សុតតិ បុថុជ្ជិយោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មណា អចាយំ ទុត្តនិ វិចិតានំ វិរយំ ទុបបដ្ឋតិ
 តថាបុស្ស ទុស្ស័ល្យំ ១ ហោតិ(១) ។ យថាបុរោ ២ ទោ
 អាវុសោ អវិយត្តន្តោ វិសិលេហិ សមន្ទានតោ អវិយ-
 សារតោ កាយស្ស ភេតា បរិ មណា សុត្តនិ សត្តំ
 លោតំ ទុបបដ្ឋតិ តថាបុរោ ទុស្ស័ល្យំ អវិយត្តន្តោ វិសិលាចិ
 ហោតិ អទន្ទានិ ។ បេ ។ សមាចិសំវត្តនិកានិ ។

[១៧២] នំមេសំ ទោ អាវុសោ ចតុជ្ជំ ចន្ទានំ
 បហានា នំមេសំ ចតុជ្ជំ ចន្ទានំ សមន្ទានមណេតុ
 វិរមយំ បដា កកវតា ព្យាគតា សោតាបដ្ឋា
 អវិចិតានចន្ទា ជិយតា សន្តោជិមរាយនាតិ ។

[១៧៣] ចត្វាហិ កិក្កុវេ ធម្មេហិ សមន្ទានតោ
 អវិយសារតោ សទ្ធពុត្តនិកយំ សមតិក្កន្តោ ហោតិ ។
 កតមេហិ ចត្វាហិ ។ និ ១ កិក្កុវេ អវិយសារតោ

១ ១. ទុស្ស័លេន ហោតិ ។

[១៧៤] ម្ចាស់អាវុសោ បុថុជ្ជន្ធ អ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាវៈ
 ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសភាពយ៉ាងណា លុះរាល់នឹង បន្ទាប់អំពីមរណៈ
 វេទន៍ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត នរក ភាវៈជាអ្នកទ្រុស្តសីល មាន
 សភាពយ៉ាងនោះ វាមានផលអវិយសារកនោះឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 ចំណែកអវិយសារក ប្រកបដោយសីលចាំឱ្យយ ជាច្រើនប្រាណ្ឌវរបស់
 អវិយៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរាល់នឹង បន្ទាប់អំពីមរណៈ វេទន៍
 ទៅកើតក្នុងលោកគិសុតតិស្ថានសួតិ សីលចាំឱ្យយ ជាច្រើនប្រាណ្ឌវ
 របស់អវិយៈ មានសភាពយ៉ាងនោះ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
 ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបមាធំ គែងមានផលអវិយសារកនោះ ។

[១៧៥] ម្ចាស់អាវុសោ ព្រោះលះធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ព្រោះ
 ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបព្រះអង្គមានព្រះភាគ ច្រើនព្យាករ
 ពួកសក្កានុវេយ្យាននេះថា សោតាបដ្ឋបុគ្គល មានសភាពមិនទាក់ទៅ
 ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រោស៍ដឹងប្រព្រឹត្តទៅនាធម៌ ។

[១៧៦] ម្ចាស់កិក្កុចាំឱ្យយ អវិយសារកប្រកបដោយធម៌ ៤
 យ៉ាងនេះ ទើបកម្មនិងបង្ខំវិក័យក្នុងទុក្ខតិចាំឱ្យក្នុងបាទ ។ ធម៌ចាំឱ្យ ៤ យ៉ាង
 គឺដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិក្កុចាំឱ្យយ អវិយសារកក្នុងធម៌វិនិយមនៈ

តុទ្ធ អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តាគតោ ហោតិ វេទិមិ សោ
 កគវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ កគវាតិ ។
 ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អវិយកទ្កេហិ សីលេហិ សមន្តា-
 គតោ ហោតិ អទល្លោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 ជិតេហិ ។ វេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ ធម្មេហិ
 សមន្តាគតោ អវិយសាវកោ សព្វទុក្ខតិកយំ សម-
 តិក្កន្តោ ហោតិ ។

[១៧៣] ធម្មេហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 ហោតិ អវិយសាវកោ សព្វទុក្ខតិកិច្ចាគយំ សម-
 តិក្កន្តោ ហោតិ ។ កគវេហិ ធម្មេហិ ។ វេ ធម្មេ ភិក្ខុវេ
 អវិយសាវកោ តុទ្ធ អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តាគតោ
 ហោតិ វេទិមិ សោ កគវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវ-
 មនុស្សានំ តុទ្ធោ កគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។
 អវិយកទ្កេហិ សីលេហិ សមន្តាគតោ ហោតិ

ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទេវតាទិវិមនុស្សទាំងឡាយ
 ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអវិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់កងថ្មីទៀត ។
 (អវិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុង
 ព្រះសង្ឃ ។ អវិយសាវកប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាច្រើនទៀត
 របស់អវិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រតិក្កតេវមើម្បី
 សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសាវកប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 នេះឯង តែងកន្លងបន្ទប់នូវភ័យក្នុងទុក្ខតិកិច្ចាគយំបាន ។

[១៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសាវក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 រវមង្គកន្លងបន្ទប់នូវភ័យក្នុងទុក្ខតិកិច្ចាគយំបាន ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង គឺ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសាវកក្នុងធម៌វិមនុស្សនេះ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ
 ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទេវតាទិវិមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹង
 នូវអវិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់កងថ្មីទៀត ។ (អវិយសាវក
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 អវិយសាវក ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាច្រើនទៀតរបស់អវិយៈ

អទណ្ណោភិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្វសំ ធម្មហិ សមន្តាគតោ អរិយសាវកោ
សត្វទុក្ខនិវិធិបាគកយំ សមតិក្កុរុញោ ហោតិវិ ។

(១៧៤) យេ ឆេ (១) ភិក្ខុវេ អនុកាធម្យយ្យាដ យេ
ច សោតត្ថំ មនោយ្យំ មិត្តា វា អមច្ឆា វា ញានិ វា
សាលោហិតា វា ឆេ(២) ភិក្ខុវេ ចត្វសុ សោតាបត្តិ-
យទ្រ្តេសុ សមាធិបេតព្វា ចិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។
កកមេសុ ចត្វសុ ។ ទុន្ទេ អប្បច្ចប្បសាទេ សមាធិ
បេតព្វា ចិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ឥតិបិ សោ កកវា
។ បេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សាបំ ទុន្ទោ កកវាតិ ។ ធម្ម ។
សធម្ម ។ អរិយករុទ្ធសុ សីលេសុ សមាធិបេតព្វា
ចិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា អទណ្ណោសុ ។ បេ ។

១ ឧ. យ ហិ ។ ២ ឧ. ឆេ វេ ។

ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អរិយសាវក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាក្នុង
បដិទ្ធិភ័យក្នុងទុក្ខគឺមិនអបាយទាំងក្នុងបាទ ។

(១៧៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរអនុគ្រោះចំពោះ
ជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្ត អមាត្យក្តី ញាតិក្តី សា-
លោហិតក្តី ធម្មសំគាល់ទូរោក្សវែងល្អឧទ្ធស្តាប់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវពាក់ទឹកជូនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ
ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ យ៉ាង ។ អង្គនៃសោតាបត្តិ
៤ យ៉ាងដូចម្តេច ។ ធីអ្នកទាំងឡាយ ត្រូវពាក់ទឹកជូនទាំងអស់នោះ ឲ្យ
សមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវនៃទេវតា
នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គគ្រាសំរឹងទូរអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គវែលង
វែលមកកាន់ភក្តីទៀត ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
ញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវពាក់
ទឹកជូនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននៅ
ក្នុងសីលទាំងឡាយ ជាវិស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។

សមាធិសំវត្តនិវេសន្ត ។ យេ ភេ ភិក្ខុវេ អនុគម្មេ-
 យ្យាថ យេ ច សោគន្ធិ មន្ត្រេយ្យំ មិគ្គា វា អមត្វា វា ញាតិ
 វា សាលោហិតា វា ភេ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រសុ ឧត្តសុ
 សោតាបត្តិយន្ត្រេសុ សមាធិបេតន្តា ធិវេសេតន្តា បតិដ្ឋា-
 បេតន្តាតិ ។

[១៧៤] យេ ភេ ភិក្ខុវេ អនុគម្មេយ្យាថ យេ
 ច សោគន្ធិ មន្ត្រេយ្យំ មិគ្គា វា អមត្វា វា ញាតិ
 វា សាលោហិតា វា ភេ ភិក្ខុវេ ឧត្តសុ សោតាបត្តិ-
 យន្ត្រេសុ សមាធិបេតន្តា ធិវេសេតន្តា បតិដ្ឋាបេតន្តា ។
 កតាមេសុ ឧត្តសុ ។ ពុទ្ធិ អវេទ្ធិប្បសារេ សមា-
 ធិបេតន្តា ធិវេសេតន្តា បតិដ្ឋាបេតន្តា ឥតិមិ សោ
 កកវា ។ បេ។ សុត្តា នេវមនុស្សាធិ ពុទ្ធិ កកវាតិ ។

ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អ្នកចាំនិទ្ធាយ
 គួរអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្រភ័ក្តិ អមាត្រភ័ក្តិ
 ញាតិភ័ក្តិ សាលោហិតភ័ក្តិ ឧប្បិសំគាល់ខ្លួនពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំនិទ្ធាយ អ្នកចាំនិទ្ធាយ ត្រូវញ៉ាំងពួកជនចាំនិទ្ធានោះ ឲ្យសមាទាន
 ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្នូននៅ ក្នុងអង្គវិនិសោកាបត្តិចាំនិទ្ធា យ៉ាងនេះ ។

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អ្នកចាំនិទ្ធាយ គួរអនុគ្រោះចំពោះ
 ជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្រភ័ក្តិ អមាត្រភ័ក្តិ
 ញាតិភ័ក្តិ សាលោហិតភ័ក្តិ ឧប្បិសំគាល់ខ្លួនពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុចាំ-
 និទ្ធាយ អ្នកចាំនិទ្ធាយ ត្រូវញ៉ាំងពួកជនចាំនិទ្ធានោះ ឲ្យសមាទាន
 ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្នូននៅ ក្នុងអង្គវិនិសោកាបត្តិ យ៉ាង នេះ ។ អង្គវិនិ-
 សោកាបត្តិ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺត្រូវញ៉ាំងពួកជនចាំនិទ្ធានោះ ឲ្យ
 សមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្នូននៅ ក្នុងវេសចក្តិជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
 ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទៅតា
 មិនិមនុស្សចាំនិទ្ធាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងខ្លួនអោយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែង
 វិលមកកាន់កងច្បើន ។

(១៧៦) សិយា ភិក្ខុវេ ចនុទ្ធិ មហាក្ខតានំ អញ្ញាថន្តំ បវេរីធាតុយា អាចោធាតុយា តេដោធាតុយា វាយោធាតុយា ។ ឧ ត្រូវ ពុទ្ធ អវេទ្ធិប្បសាទេធសមញ្ញាគតស្ស អរិយសាវកស្ស សិយា អញ្ញាថន្តំ ។ តត្រិនំ អញ្ញាថន្តំ ។ សោ វត ពុទ្ធ អវេទ្ធិប្បសាទេធសមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ ធិរយំ វា តិវច្ឆានយោធិ វា បិក្ខុវិសយំ វា ឧបបជ្ជិស្សត្តិភិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ ធម្មេ ។ សយ្យេ ។ អរិយតទ្កេស្ស សីលេស្ស សមាធម៌តព្វា ធិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា អទណ្ណេស្ស ។ មេ ។ សមាធិសិវត្តនំតេស្ស ។

(១៧៧) សិយា ភិក្ខុវេ ចនុទ្ធិ មហាក្ខតានំ អញ្ញាថន្តំ បវេរីធាតុយា អាចោធាតុយា តេដោធាតុយា វាយោធាតុយា ។ ឧ ត្រូវ អរិយតទ្កេហិ សីលេហិ សមញ្ញាគតស្ស អរិយសាវកស្ស សិយា អញ្ញាថន្តំ ។ តត្រិនំ អញ្ញាថន្តំ ។ សោ វត អរិយតទ្កេហិ សីលេហិ សមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ ធិរយំ វា តិវច្ឆានយោធិ វា បិក្ខុវិសយំ វា ឧបបជ្ជិស្សត្តិភិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។

(១៧៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តីប្រែប្រួលទៅនៃមហាក្ខត. ប្រ. ២ គឺធាតុដី ធាតុទឹក ធាតុភ្លើង ធាតុខ្យល់ ធាតុអាន ។ (ភិក្ខុ) បេស អរិយសាវក ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធនឹង បានប្រែប្រួលទៅតែទេ ។ នេះជាសេចក្តីប្រែប្រួលក្នុងហេតុនោះ ។ អរិយសាវកនោះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធដោយនឹង ទៅតែ ក្នុងទេវត្តកំណើតសត្វតិរច្ឆានចូលប្រតិសីលដូច្នោះ នេះមិនមែន ជាឋានឡើយ ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ក្នុងទាំងឡាយ ត្រូវក្តៅដុតដូកដូងទាំង អស់នោះ ឲ្យសមាធាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ថាននៅ ក្នុងសីលទាំង ឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីល ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

(១៧៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រែប្រួលនៃមហាក្ខតប្រ. ២ គឺធាតុដី ធាតុទឹក ធាតុភ្លើង ធាតុខ្យល់ ធាតុអាន (ភិក្ខុ) បេស អរិយសាវកដែលប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ហើយ នឹងបានប្រែប្រួលទៅតែទេ ។ នេះជាសេចក្តីប្រែប្រួលក្នុងហេតុ នោះ ។ អរិយសាវកនោះ ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់ របស់អរិយៈហើយ នឹងទៅតែ ក្នុងទេវត្តកំណើតសត្វតិរច្ឆានចូលប្រតិសីលដូច្នោះ នេះមិនមែនជាឋានឡើយ ។

[១៧៨] យេ ភេ ភិក្ខុវេ អនុតមេយ្យាដ យេ ធម ទោ សោតង្គំ មញ្ញេយ្យំ មិគ្គា វា អមទ្ធា វា ញាតិ វា សាលោហិតា វា ភេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ធម្មសុ សោតាចត្តិយេម្ពេសុ សមាទបេតញា ទិវេសេតញា មនិដ្ឋាមេតញាតិ ។

[១៧៩] សាវត្ថិទិដានំ ។ អថទោ អាយស្មា មហាមោត្តល្លាបោ សេយ្យវាមិ ធាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ចិទំ វា តាហំ មសារយ្យ មសារិទំ វា តាហំ សម្មិក្ខេយ្យ វិវាមវ ជេតវិទ អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវត្ថិសេសុ តាតុរហោសិ ។ អថទោ សម្ពហុលា តាវត្ថិសកាយំតា ទេវតាយោ យេនាយស្មា មហាមោត្តល្លាបោ ភេទុមសង្កមិសុ ធមសង្កមិទ្ធា អាយស្មទ្ធិ មហាមោត្តល្លាទំ អភិវាទេត្វា វិភមន្តំ អដ្ឋិសុ ។ វិភមន្តំ វិភា ទោ តា ទេវតាយោ អាយស្មា មហាមោត្តល្លាបោ វិភមន្តំ ។

[២០០] សាទុ ទោ អារុសោ តុទ្ធោ អវេទ្ធម្យសារទេទ សមម្ពាតមទំ ហោតិ ឥតិមិ សោ ភកវា ។ មេ ។ សន្តា ទេវមទុស្សាទំ តុទ្ធោ ភកវាតិ ។

[១៧៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរអនុម្រាបចំពោះ ជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្តភ្នំ អមាត្យភ្នំ ញាតិភ្នំ សាលោហិតភ្នំ គរ្យសំគាល់នៅពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវកាន់កាប់ជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមរម្យ ឲ្យកាន់នៅ ឲ្យប្រតិស្នាននៅ ក្នុងអង្គវិន័យសាភាវត្ថិទាំង ៤ នេះចុះ ។

[១៧៩] សាវត្ថិទិពាម ។ ត្រាតោះឯង ព្រះមហាមោត្តល្លានដ៏មាន អាយុ ក៏បាត់ខ្លួនក្នុងវត្តជេតពន មកប្រុតជក្កនិក្ខតទៅកាជាទំភាវត្ថិទ្ធិ ដូចជាចុះសមាទកទាំងលាវដ៏ដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលទូរដ៏ដែលលាចញ ដូច្នោះឯង ។ ត្រាតោះឯង ទៅកាទាំងឡាយ ដែលនៅក្នុងពួកទៅកា ជាទំភាវត្ថិទ្ធិជាច្រើន បាននាំគ្នាចូលទៅក្រព្រះមហាមោត្តល្លានដ៏មាន អាយុ លុះចូលទៅដល់វាយបង្ខំព្រះមហាមោត្តល្លានដ៏មានអាយុ ហើយ ប៉កនៅក្នុងទិដីសមគួរ ។ លុះទៅកាទាំង នោះប៉កនៅក្នុងទិដីសមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោត្តល្លានដ៏មានអាយុ បានពោលដូច្នោះថា

[២០០] ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ប្រតែពលាស់ហើយ ការ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ អង្គនោះ ។ មេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទៅកាន់មនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គ ត្រាស់ដ៏ជំនុំអោយបច្ចេមិ ព្រះអង្គវិលវិលមកកាន់កាប់ទៀតហើយ ។

កុំទ្វេ អវចូឃ្យសារទេន សមន្តាគមនហេតុ ទោ អារុសោ
 ឯវមំទេតតទ្ធ សន្តា កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
 សុភតំ សន្តំ លោតំ មធមដ្ឋង្គិតំ ។ សាទុ ទោ
 អារុសោ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ សាទុ ទោ អារុសោ
 អរិយេតាន្តេហិ សីលេហិ សមន្តាគមនំ ហោតិ
 អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយ-
 តាន្តេហិ សីលេហិ សមន្តាគមនហេតុ ទោ អារុសោ
 ឯវមំទេតតទ្ធ សន្តា កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
 សុភតំ សន្តំ លោតំ មធមដ្ឋង្គិតំ ។

(២០០) សាទុ ទោ មារិស មោក្ខណ្ណាន កុំទ្វេ
 អវចូឃ្យសារទេន សមន្តាគមនំ ហោតិ ឥតិបិ សោ
 ភតវា ។ បេ ។ សន្តា ទេវវនុស្សនំ តុន្តោ ភតវាតំ ។

ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធសាសនា សត្វពុទ្ធសាសនា ក្នុងលោកនេះ
 ហេតុអ្វីប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះក្នុងយ៉ាងនេះ
 លុះដល់លោកខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ វែមនឹងទៅកើតក្នុងលោកឥសុភតិ
 ស្ថានសួគ៌ ។ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធសាសនា ប្រពៃណាស់ហើយ (ការ
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធសាសនា ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកបដោយ
 សីលពុទ្ធសាសនា ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជា
 សីលច្រើនក្នុងទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធសាសនា
 ពុទ្ធសាសនា ក្នុងលោកនេះ ហេតុអ្វីប្រកបដោយសីលពុទ្ធសាសនា
 របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះដល់លោកខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ វែមនឹងទៅកើត
 ក្នុងលោកឥសុភតិ ស្ថានសួគ៌ ។

(២០១) ពួកទេវតាក្នុងពិភពត្រៃលុល្ល ទូលសប្បព្រះមហាមោក្ខណ្ណាន
 វិញថា បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ណាន អ្នកខំទុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះក្នុងយ៉ាងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 តោ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទៅទេវតាទីតិមនុស្សពុទ្ធសាសនា ព្រះអង្គ
 ក្រាស់ដឹងនូវអាយុសច្ចុធម៌ ព្រះអង្គលែងលែងមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។

តុទ្ធ អវច្ឆប្បសាទេន សមញ្ញាតមនោហតុ ទោ មារិស
 មោត្តស្វាទ ឋវមិទេកទ្ធ សត្តា កាយស្ស ភេនា ឋវ
 មរណា សុគតិ សន្តំ លោកំ ឧបបទ្ធព្ពំ ។ សាទុ
 ទោ មារិស មោត្តស្វាទ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អវិយ-
 កទ្កេហិ សីលេហិ សមញ្ញាតមនំ មោតិ អទល្លោហិ
 ។ មេ ។ សមាធិសំវត្តចិកេហិ ។ អវិយកទ្កេហិ
 សីលេហិ សមញ្ញាតមនោហតុ ទោ មារិស មោត្តស្វាទ
 ឋវមិទេកទ្ធ សត្តា កាយស្ស ភេនា ឋវ មរណា
 សុគតិ សន្តំ លោកំ ឧបបទ្ធព្ពំ ។

[២០២] សាវត្ថិទំនាទំ ។ អថទោ កាយស្មា
 មហាមោត្តស្វាទោ សេយ្យវាចិ ទាម ពលក
 បុរិសា សម្មិញ្ញាទំ កំ តាហំ បសារេយ្យ ចសាវតំ កំ
 តាហំ សម្មិញ្ញេយ្យ ឋវមេវ ជេតវិទេ អន្តរេហិតោ
 ទេវេសុ តាវត្ថិសេសុ ទាវុរោសិ ។ អថទោ
 សម្ពហុលា តាវត្ថិសកាយិកា ទេវតាយោ យេនា-
 យស្មា មហាមោត្តស្វាទោ តេទុបសង្កតិសុ

បតិគ្រូព្រះមោត្តស្វាទអ្នកទិវុត្ត សត្វតាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធយ៉ាងនេះ លុះ
 ជលវិលាទិខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ វេមនិទៅកើតក្នុងលោកនិសុគតិ ស្ថាន
 ស្នូតិ ។ បតិគ្រូព្រះមោត្តស្វាទអ្នកទិវុត្ត ប្រវែងណាស់ហើយ (ការប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការ
 ប្រកបដោយសីលតាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់
 ។ មេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បតិគ្រូព្រះមោត្តស្វាទអ្នកទិវុត្ត
 សត្វតាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីលតាំងឡាយ
 ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះវិលាទិខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ
 វេមនិទៅកើតក្នុងលោកនិសុគតិស្ថានស្នូតិ ។

[២០២] សាវត្ថិទំនាទំ ។ គ្រាពោះឯង ព្រះមហាមោត្តស្វាទដ៏ទាន
 កាយ កំប៉ាន់ខ្លួនក្នុងក្តៅកន្លែង ទៅប្រាកដក្នុងឋានភានិភ័យទៅលោក
 ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាវដៃដល់បង់ចូល ឬ បង់ចូលខ្លួនវាដល់លាចេញ
 ដូចពោះឯង ។ គ្រាពោះ ទៅតាំងឡាយដល់ទៅក្នុងពួកទៅភា
 ជាងការក្តីស្រឡាញ់ បាននាំគ្នាចូលទៅក្រពះមហាមោត្តស្វាទដ៏ទានកាយ

ឧបសម្ព័ន្ធិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លានំ ឧភិវេនត្វា
ឯកមន្តំ អន្តិសុ ។ ឯកមន្តំ វិភា ទោ នា ទេវ-
តាយោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ ឯតទរោច

[២០៣] សាធុ ទោ អារុសោ តុទ្ធោ អវេច្ចប្បសាទេន
សមន្តាគមនំ ហោតិ វេតិមិ សោ ភគវា ។ បេ ។
សត្វា ទេវបទុស្សនំ តុទ្ធោ ភគវាតិ ។ តុទ្ធោ អវេច្ចប្ប-
សាទេន សមន្តាគមនហោតុ ទោ អារុសោ ឯវមិទេតទ្ធោ
សត្វា តាយស្ស ភេតា បរិ មរណា សុតតិ សន្តំ
លោតំ ឧបបន្ទា ។ សាធុ ទោ អារុសោ ទទ្ធោ ។
សម្មេ ។ អរិយកុទ្ធោហិ សីលេហិ សមន្តាគមនំ
ហោតិ អទរណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនំកេហិ ។
អរិយកុទ្ធោហិ សីលេហិ សមន្តាគមនហោតុ ទោ
អារុសោ ឯវមិទេតទ្ធោ សត្វា តាយស្ស ភេតា បរិ
មរណា សុតតិ សន្តំ លោតំ ឧបបន្ទាតិ ។

លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតាទៅ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទៅតាំងនោះ បិតាទៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ទើបព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ បានពោលដូច្នោះថា

[២០៣] ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធិស្វាយ ប្រពៃណាស់ហើយ
ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតាទាំងមនុស្សពុទ្ធិស្វាយ
ព្រះអង្គត្រាស់ដ៏ឆ្ងល់អាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងលែងមកកាន់ភពថ្មីទៀត
ហើយ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធិស្វាយ សត្វពុទ្ធិស្វាយពួកខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ
យ៉ាងនេះ លុះដល់លោកខ្លះ បន្ទាប់អំពីមរណៈ វេទនាទៅកើតក្នុងលោក
ធិសុគតិស្ថានសួគ៌ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធិស្វាយ ប្រពៃណាស់ហើយ
(ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុង
ព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកបដោយសីលពុទ្ធិស្វាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អាយៈ
ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដ៏ឃ្លីសមាធិ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏
មានអាយុពុទ្ធិស្វាយ សត្វពុទ្ធិស្វាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកប
ដោយសីលពុទ្ធិស្វាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អាយៈយ៉ាងនេះ លុះដល់
លោកខ្លះ បន្ទាប់អំពីមរណៈ វេទនាទៅកើតក្នុងលោកធិសុគតិស្ថានសួគ៌ ។

[២០២] សាទុ ទោ មារិស មោគ្គល្លាទ ទុទ្ធ
 អវុទ្ធស្មសានេទ សមញ្ញាភមធំ ហោតិ វតិមិ ហេ
 ភភតិ ។ បេ ។ សន្តា ទេវមទុស្ស្វាធំ ទុន្នោ ភភតិ ។
 ទុទ្ធ អវុទ្ធស្មសានេទ សមញ្ញាភមធំហេតុ ទោ មារិស
 មោគ្គល្លាទ វិវិមិទេតោទ្ធ សន្តា កាយស្ស ភេតា បរិ
 មាលា សុភតិ សន្តំ លោកំ ទមមញ្ញ ។ សាទុ ទោ
 មារិស មោគ្គល្លាទ ធម្ម ។ សាធូ ។ អរិយតន្តេហិ
 សីលេហិ សមញ្ញាភមធំ ហោតិ អទល្លោហិ ។ បេ ។
 សមាធំសំវត្តិយតេហិ ។ អរិយតន្តេហិ សីលេហិ
 សមញ្ញាភមធំហេតុ ទោ មារិស មោគ្គល្លាទ វិវិមិទេតោទ្ធ
 សន្តា កាយស្ស ភេតា បរិ មាលា សុភតិ សន្តំ
 លោកំ ទមមញ្ញតិ ។

[២០២] ពួកទេវតាជាប់ភាវក្ខិវិទូ ទូលសបព្រះមហាមោគ្គល្លាទ
 វិញថា បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាទអ្នកទិទ្ធិកុ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុដ្ឋា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតាទាំងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់
 ដឹងទូរអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងរំលែមតតាមករាជ្យទៀតហើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះមោគ្គល្លាទអ្នកទិទ្ធិកុ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុត
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុដ្ឋាយ៉ាងនេះ លុះថេល
 លោកទទួល បន្ទាប់អំពីមរណៈ វាមិនទៅកើតក្នុងលោកគីសុភតិស្ថានសួគ៌ ។
 បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាទអ្នកទិទ្ធិកុ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ, ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកប
 ដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនថាច់
 ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅថ្ងៃម្សិសមាធំ ។ បពិត្រព្រះមោគ្គល្លាទអ្នកទិទ្ធិកុ
 សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតប្រកបដោយសីលទាំង
 ឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះលោកទទួល បន្ទាប់អំពី
 មរណៈ វាមិនទៅកើតក្នុងលោកគីសុភតិ ស្ថានសួគ៌ ។

[២០៥] អដទោ ភគវា សេយ្យជាមិ ធាម
 តលវា ធុរិសោ សម្មិញ្ញាតំ វា តាហំ មសារេយ្យ
 បសាវិតំ វា តាហំ សម្មិញ្ញេយ្យ វិវាមេវ ជេនវិទេ អន្តរ-
 ហិតោ ទេវេសុ តាវត្ថិសេសុ ចាតុរិយោសិ ។ អដទោ
 សម្មហុលា តាវត្ថិសកាយិណា ទេវតាយោ យេន
 ភគវា តេនុបសន្តមីសុ វបសន្តមិត្វា ភគវន្តំ អភិ-
 វិនេត្វា វិគមន្តំ អដ្ឋសុ ។ វិគមន្តំ វិវា ទោ
 តា ទេវតាយោ ភគវា វិគមនេវេច

[២០៦] សាជុ ទេវ អាវុសោ តុទ្ធេ អវេដ្ឋប្ប-
 សាទេន សមម្ហាគមនំ ហោតិ ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ
 ភគវាតិ ។ តុទ្ធេ អវេដ្ឋប្បសាទេន សមម្ហាគមនេហេតុ
 ទោ អាវុសោ វិវិមនេតទ្ធេ សត្តា សោតា-
 បម្ហា អវិទិតាគន្ធា ចំយតា សម្ហោចិមវាយនា ។

[២០៥] គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏បានព្រះអង្គក្នុងវត្ត
 ជេនវាទ ទៅប្រាកដក្នុងតួក្រៅតាដាន់តាវត្ថិនិរុ ដូចជាបុរសមានកម្លាំង
 លាវដៃដែលបក់ចូល ឬបក់ចូលនូវដៃដែលលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ គ្រា
 នោះឯង ទៅតាវិនិទ្យាយ ដែលនៅក្នុងតួក្រៅតាដាន់តាវត្ថិនិរុដ៏ច្រើន
 បាននាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ផ្ទាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបិកនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទៅតាវិនិទ្យាយ
 បិកនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា

[២០៦] ម្ចាស់អ្នកដ៏មានកាយុបាំងឡាយ ប្រព្រណសរហើយ
 ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធជា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទៅតាវិនិទ្យាយស្រព្វបាំងឡាយ
 ព្រះអង្គត្រាស់ដ៏ដ៏ទុរិយសច្ចុធមិ ព្រះអង្គវិលវិលមកកាន់ភគវិទ្យោក
 ហើយ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានកាយុបាំងឡាយ សត្វបាំងឡាយតូចខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ហេតុវិប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធ
 យ៉ាងនេះ វិមន៍បានជាសោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុង
 អបាយ ជាចុក្កលទៀន មានការត្រាស់ដ៏ដ៏ច្រើនក្នុងព្រះភាគអង្គ ។

សាទុ ទោ អារុសោ ទេវេ ។ សន្ស័យ ។ អរិយនន្តោហិ
 សីលេហិ សមញ្ញាគមនំ យោតិ អទន្តោហិ ។ បេ ។
 សមាធិសំវត្តនិគោហិ ។ អរិយនន្តោហិ សីលេហិ
 សមញ្ញាគមនយោតុ ទោ អារុសោ វិវមិទេនកេ ។ សត្តា
 សោ វាចញ្ញា អរិទិចារាទញ្ញា ចិយតា សន្តោធិ-
 បកយេ បាតិ ។

[២០៧] សាទុ ទោ អារុស ទុវេ អវេចូឃ្យសារទេន
 សមញ្ញាគមនំ យោតិ នតិមិ សោ គគរំ ។ បេ ។ សន្តា
 នេវមទុស្សនំ ទុវេ គគរំតិ ។ ទុវេ អវេចូឃ្យសារទេន
 សមញ្ញាគមនយោតុ ទោ អារុស វិវមយំ បដា សោតា-
 ចញ្ញា អរិទិចារាទញ្ញា ចិយតា សន្តោធិបកយេ បា ។

ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុព័ន្ធច្បាយ ប្រវែកណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកប
 ដោយសីលព័ន្ធច្បាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់
 ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុព័ន្ធច្បាយ
 សត្វព័ន្ធច្បាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុអ្វីប្រកបដោយសីល
 ព័ន្ធច្បាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ ទើបបានជាសោតាបទ្ធ-
 បុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការ
 គ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាទីមុខ ។

[២០៧] ពួកទេវតាក្នុងដាន់តារត្តិន្យ ក្រាបទូលថា បតិគ្រព្រះអង្គ
 អ្នកនិទុក្ខ ប្រវែកណាស់ហើយ ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-
 ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូ
 វិនិច្ឆ័យនៃមនុស្សព័ន្ធច្បាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ជីវិតទូរអរិយសច្ចធម៌ ព្រះ
 អង្គវិសនិវិលមកកាន់ភពដ៏ទៀតហើយ ។ បតិគ្រព្រះអង្គអ្នកនិទុក្ខ ពួក
 សត្វនេះ ហេតុអ្វីប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ
 យ៉ាងនេះ ទើបបានជាសោតាបទ្ធបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅ
 ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាទីមុខ ។

សាទុ ទោ មារិស ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អរិយគុណោហិ
 សីលេហិ សមន្តាភមនំ ហោតិ អទស្មោហិ ។ មេ ។
 សមាធិសំវត្តនិគេហិ ។ អរិយគុណោហិ សីលេហិ
 សមន្តាភមនហេតុ ទោ មារិស ឯវមយំ មជា សោតា-
 មញ្ញា អវិជំចាតធម្មា ជិយតា សម្ពោធិមរាយនាតិ ។

រាជិកាមវរុទ្ធ (១)ទុតិយោ ។

ធិស្សប្បវាណំ

សហស្សប្រាហ្មណា អាណន្តោ
 ទុក្ខតំ អមរ ទុវេ
 មិគ្គោនាមទ្វា រទ្ធ វត្តា
 តយោ ច នេវចារិកាតិ ។

១ ។ សហស្សវរុទ្ធ ។

បពិត្រព្រះអង្គអគនិទុក្ខ ប្រវៃពណសំហើយ (ការប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកបដោយ
 សីលចាំឱ្យយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។
 ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះអង្គអគនិទុក្ខ ក្នុងសត្វនេះ
 ហេតុតែប្រកបដោយសីលចាំឱ្យយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ យ៉ាង
 នេះ ទើបបានជាសោតាមន្តបុគ្គល មានសភាពមិនបាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ
 ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ដីឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវារីមុខ ។

ចប់ រាជិកាមវរុទ្ធ ២ ។

ទុក្ខានុសោយនិកាយវិគ្គនោនី

គោលអំពីភិក្ខុនិមួយពាន់រូប ១ អំពីប្រាហ្មណ៍ ១ អំពី
 ព្រះសារីបុគ្គនីវិព្រះអាមន្ត ១ អំពីទុក្ខតិ នីវិសុគតិ មាន
 ២ លើក អំពីមិត្តនីវិអមាត្យជាដើមមាន ២ លើក អំពី
 ការគ្រូចទៅកាន់យ៉ាងក្នុងទៅលោកមាន ៣ លើក ។

សវកានិវគ្គោ^(១) តតិយោ

[២០៨] ឯកំ ឬ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកក
សន្តោសុ វិហារិនិ កាមិលវត្ថុស្មំ ចិគ្រោតាពមេ ។
អថេវា មហាធារោ សាស្តោ យេន កកក ខេតុម-
សន្តិមិ មមសន្តិមិត្វា កកកំ អភិវរោច្ឆា ឯកមន្តំ
ចិសិវំ ។ ឯកមន្តំ ចិសិវោ វោ មហាធារោ
សាស្តោ កកកំ ឯកទកេច វងំ កន្ត កាមិលវត្ថុ
វត្ថុកោវ ធីតក្ខ តពុជកំ^(២) អាតិណ្ណមនុស្សំ សម្ពា-
ជវិយ្យហំ^(៣) ។ សោ ទ្វាចំ កន្ត កកកំ វា មយំ វុចា-
សិត្វា មនោកាវិយេ វា កិក្ខុ សាយណ្ណសមយំ
កាមិលវត្ថុ មវិសន្តោ កន្តទមិ^(៤) ហន្តិចា សមាគច្ឆាមិ
កន្តទមិ អាស្សន សមាគច្ឆាមិ កន្តទមិ ពថេន
សមាគច្ឆាមិ កន្តទមិ សករដេន សមាគច្ឆាមិ កន្ត-
ទមិ មុតិសន សមាគច្ឆាមិ ។ កស្ស មយ្ហំ កន្ត តស្មិ
សមយេ មុស្សាតវ កកកំ អាវុត្ត សតិ មុស្សតិ
ទន្តំ អាវុត្ត សតិ មុស្សតិ សង្ឃំ អាវុត្ត សតិ ។

១ ឧ.សវកានិវគ្គោ ។ ២ ឧ.ពពុជកំ ។ ៣ សម្ពាជវិយ្យហន្តិ អដ្ឋិវាយំ ទិស្សកំ ។
៤ វាមទ្រុតមិ ហន្តិត ។

សវកានិវគ្គទី ៣

[២០៨] ខំ បុន្តាប្បមកយំនិះ ។ សមិយម្ហយំ ព្រះដំមាន
ព្រះភាគ ប្រឹងគន្លំនៅក្នុងចិគ្រោតាពម ជំគត្រង្គិសបិលត្ថុ កុដិវដម
សក្កុះ ។ ព្រះនាងធិ ព្រះមហានាមសក្សាជំចូលទៅដល់ ព្រះដំមាន
ព្រះភាគ លុះបុន្តាចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដំមានព្រះភាគហើយ
គន្លឹក្នុងទំដីសមគ្គ ។ លុះព្រះមហានាមសក្សាជំ គន្លឹក្នុងទំដីសមគ្គ
ហើយ ក្រាបបង្គំចូលព្រះដំមានព្រះភាគដូច្នោះថា មតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន
នគរកបិលត្ថុនេះ ជាទស្សកស្មម្តង់ចូលយ មានមនុស្សច្រើន
មានមនុស្សកុរោ មានច្រកចង្ហើដំច្រើន ។ មតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខំ
ព្រះអង្គនោះធិ បានចូលមកអង្គុយដីព្រះដំមានព្រះភាគនឹង បានចូល
មកអង្គុយជំគកិត្តុចំរើន ដែលគ្មានជាទំរើនចិត្តនឹង ហើយចូលទៅនគរ
កបិលត្ថុក្នុងវេលាព្រឹកព្រឹក គែងទៅដោយដំរើល្បឿនកំមាន ទៅដោយ
សេរល្បឿនកំមាន ទៅដោយថេរល្បឿនកំមាន ទៅដោយរទេរល្បឿន
កំមាន ទៅដោយបុរសល្បឿនកំមាន ។ មតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុង
ពេលនោះ សតិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាជ្ញព្រះដំមានព្រះភាគ ក៏ភ្លេចបាត់ទៅ
សតិប្រាជ្ញព្រះអង្គក៏ភ្លេចបាត់ទៅ សតិប្រាជ្ញព្រះសង្ឃក៏ភ្លេចបាត់ទៅ ។

តស្ស មយ្ហំ ករុន្ត ឃី ហោតិ វេទម្មិ ទាហំ សមយេ
កាលំ ករយេយ្យំ កា មយ្ហំ តតិ តោ អតិសម្បារយោតិ ។

[២០៧] មា កាយំ មហានាម មា កាយំ មហានាម
អនាបគន្តេ មរណំ ភវិស្សតិ អនាបិកា កាល-
តិវិយា ។ យស្ស កស្សតិ មហានាម ធិយវត្តំ
សទ្ធាបរិការិតំ ចិត្តំ សីលបរិការិតំ ចិត្តំ សុតបរិការិតំ
ចិត្តំ ចាតបរិការិតំ ចិត្តំ មញ្ញាបរិការិតំ ចិត្តំ ។
តស្ស យោ ហិ ទ្វាយំ កាយោ រូបំ ចាតុម្មហា-
ក្ខតិកោ មាតាយត្តិកសម្មតោ ឧទទក្យម្មាសុបថយោ
អនិច្ចត្តាធនបរិមន្តុនកេធនវិទ្ធិសធនន្នោ តំ វេមេ
កាកា វា ទានន្តិ តិជ្ឈា វា ទានន្តិ កុលលា
វា ទានន្តិ សុនទា វា ទានន្តិ សិកាលា វា
ទានន្តិ វិវិទា វា ចាលាកជាតា ទានន្តិ ។

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រុំព្រះអង្គ! ទោះមាទសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះជា ប្រសិន
បើអញធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនេះ តតិវេសំអញដូចម្តេចទៅ អតិ-
សម្បារយេតទរបេសំអញដូចម្តេចទៅ ។

[២០៧] ព្រះជីវិតព្រះកោតត្រាស់ថា បតិក្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គ
កុំខ្លាចឡើយ បតិក្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ មរណកាល
របស់ព្រះអង្គ មុនជាមិនថយថេរទេ កាលភិវិយារបស់ព្រះអង្គ មុនជា
មិនថយថេរទេ ។ បតិក្រព្រះមហានាម ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយ
ដោយសទ្ធា ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយសីល ចិត្តដែល
បុគ្គលណា អប់រំហើយដោយសុត្ថ ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយ
ដោយចាតៈ ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយមញ្ញា អស់កាល
ដ៏យូរ ។ ក៏កាយឯណារបស់បុគ្គលនោះមានបូជាទីប្រជុំនៃមហាក្ខតទាំង៤
កើតមកអំពីមាតានិងបិតាចម្រើនដោយបាយនិងទឹកក្តៅស មានការមិន
ទៀន ការជុសលាង ការកម្រិតបាច់ ការបែកបាក់ វិនិករពត់រាយទៅ
ជាធម្មតា ក្អែកទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ ខ្នកទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ
ក្រដក់ទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ សុទ្ធទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ ចេក
ទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ បាលកជាតទាំងឡាយផ្សេង ។ (សត្វតូច ។
មានរយៈពេលដើម) កែងចោមរមេជញ្ជក់ស៊ីខ្លះ ឆ្នាំកាយនោះឯង ។

ទានន្តិ យព្វ ខុស្ស^(១) ចិត្តំ ធីយវត្ថុំ សន្ធាបរិការវត្ថុំ
 សីលសុគតានុប្បត្តិបរិការវត្ថុំ តំ ទទ្ធគ្រាមំ ហោតិ
 វិសេសនាមំ ។ តុយ្ហំ ទោ មន មហានាម ធីយវត្ថុំ
 សន្ធាបរិការវត្ថុំ ចិត្តំ សីលសុគតានុប្បត្តិបរិការវត្ថុំ
 ចិត្តំ ។ វា វាយិ មហានាម វា វាយិ មហានាម
 អនាមគរន្តំ មរណំ ភវិសុត្រិ អនាមិសា កាល-
 តំវិយោតិ ។

[២០០] ឯវុត្ត សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា
 សន្តេសុ វិហារតិ កាមិលវត្ថុស្មី វិគ្រោតារមេ ។
 អដទោ មហានាមោ សន្តោ យេន ភគវា នេនុ-
 បសន្តមិ ឧបសន្តបិថា ភគវត្ថុំ អភិវាទេថា ឯតមត្ថំ
 វិសិទិ ។ ឯតមត្ថំ វិសិទ្ធោ ទោ មហានាមោ សន្តោ
 ភគវត្ថុំ ឯតនិកេច វិទំ កន្តេ កាមិលវត្ថុ សន្ធាបរិ-
 គីតញ្ច ពហុជញ្ញំ អាតិណ្ណាមនុស្សំ សម្ពាទ-
 វិយ្យហំ ។ សោ ទ្វាហំ កន្តេ ភគវត្ថុំ វា បយ្ហិវាសិថា

១៥ ខុស្ស តំ ។

តែងរោមកេមជញ្ញកំសុខុន្ធនុកាយនោះឯង ចំណែកចិត្តណា ដែលបុគ្គល
 នោះអប់រំហើយ ដោយសព្វ អប់រំហើយដោយសីលៈ សុភៈ ចាតៈ បញ្ញា
 អស់កាលដ៏យូរ ចិត្តនោះតែងអណ្តែតឡើង ដល់ខ្លួនភាពជាចិត្តសេស
 មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ បតិក្រព្រះមហានាម ចិត្តដែលព្រះអង្គបាន
 អប់រំហើយដោយសព្វ អប់រំហើយដោយសីលៈ សុភៈ ចាតៈ បញ្ញា អស់
 កាលដ៏យូរ ។ បតិក្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ បតិក្រព្រះ
 មហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ មរណភាពរបស់ព្រះអង្គ មុនជាមិន
 ថយថៅកឡើយ កាលកិរិយារបស់ព្រះអង្គ មុនជាមិនថយថៅកឡើយ ។

[២០១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ប្រតិភត្តិទៅក្នុងវិគ្រោតារមេ ដ៏ត្រងតបិលសុ ក្នុងផែន
 សក្កៈ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជ ចូលទៅកាលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ឧតកេបិលសុនេះ ជាឧតសុគស្តម្តង់ចូលាយ មានមនុស្ស
 ច្រើន មានមនុស្សកុះករ មានច្រកចង្ហើក្នុងច្រើន ។ បតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះឯង បានចូលមកអង្គុយដ៏ត្រង់ដ៏មានព្រះភាគផង

មនោភារជ័យេ វា ភិក្ខុ សាយន្ត្តាសមយំ កម្មិលវត្ថុ
 ចរិសន្តោ កន្លែងមិ ហត្ថុនា សមាគញ្ញមិ កន្លែងមិ
 អស្សេន សមាគញ្ញមិ កន្លែងមិ អដេន សមាគញ្ញមិ
 កន្លែងមិ សត្តដេន សមាគញ្ញមិ កន្លែងមិ បុរិសេន
 សមាគញ្ញមិ ។ ឧស្ស មឃ្នំ កន្លែ តស្មី សមយេ
 បុស្សតេវ ឧត្តរំ អារត្ត សតិ ។ បុស្សតំ ធម្មំ អារត្ត
 សតិ បុស្សតំ សម្មំ អារត្ត សតិ ។ ឧស្ស មឃ្នំ
 កន្លែ វិវ ហោតិ ឥមឃ្នំ ចាវំ សមយេ កាលំ
 តរយេវ កា មឃ្នំ តតំ តោ អភិសម្បវាយោតិ ។

[២១២] មា កាយំ មហានាម មា កាយំ មហានាម
 អនាបនន្តេ មរណំ ភវិស្សតិ អនាមិតា កាលតិវិ-
 យា ។ ឧត្តរំ តោ មហានាម ធម្មេវំ សមឆ្លាតតោ
 អរិយសារតោ វិញ្ញាណន្តោ ហោតិ វិញ្ញាណច្បូណោ
 វិញ្ញាណបញ្ញារោ ។ តតមេវំ ឧត្តរំ ។ ឥធម មហានាម
 អរិយសារតោ តុន្តេ អវច្ឆយ្យសានេន សមឆ្លាតតោ
 ហោតិ ឥតិមិ សោ កតវំ ។ ថេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សាធម៌

បានចូលមកអង្គុយជិតភិក្ខុទាំងឡាយដែលគួរជាចំរើនចិត្តផង ហើយចូល
 ទៅទតរបស់ស្តុ ក្នុងវេលាស្ងាចវិញ តែងទៅដោយជំរើស្បើនក៏មាន
 ទៅដោយសេស្បើនក៏មាន ទៅដោយជំរើស្បើនក៏មាន ទៅដោយរទេះ
 ស្បើនក៏មាន ទៅដោយបុរសស្បើនក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ក្នុងពេលនោះ សតិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រាជ្ញាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ក្រេប
 បាក់ទៅ សតិប្រាជ្ញាព្រះធម៌ក៏ក្រេបបាក់ទៅ សតិប្រាជ្ញាព្រះសង្ឃ
 ក៏ក្រេបបាក់ទៅ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះមានសេចក្តីច្រើន
 យ៉ាងនេះថា ប្រសិនបើអញភ្លើមណាកាលក្នុងសម័យនេះ គតិរបស់អញ
 ដូចម្តេចទៅ អតិសម្បវាយគតារបស់អញដូចម្តេចទៅ ។

[២១២] បពិត្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចរឿយ បពិត្រព្រះ
 មហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចរឿយ មរណភាពរបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយ
 យ៉ាងនេះ កាលកិរិយារបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រ
 ព្រះមហានាម អរិយសាវក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងបង្កើន
 ទៅរកព្រះវិនិច្ឆ័យ ឥន្ទ្រាណទៅរកព្រះវិនិច្ឆ័យ ឈរទៅរកព្រះវិនិច្ឆ័យ ។
 ធម៌ ៤ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ បពិត្រព្រះមហានាម អរិយសាវកក្នុងធម៌វិនិច្ឆ័យ
 នេះ ប្រកបដោយសេចក្តីច្រើនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគអង្គុនោះ ។ ថេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូវិនិច្ឆ័យវិញ្ញាណវិញ្ញាណ

គុណោ ភគវតី ។ ចង្ក្រ ។ សង្ក្រ ។ អរិយសង្កេតិ
សិលេហិ សមន្តាគតោ ហោតិ អទស្កាហិ ។ បេ ។
សមាធិសំវត្តនិលេហិ ។

(២០៣) សេយ្យនាមិ មហានាម ក្រេតា ចាចីន-
ទិញោ ចាចីនប្បណោ ចាចីនបញ្ញារោ សោ មូលេ
ទិញោ កតមេន បមរេយ្យតិ ។ យេន ភន្ត ទិញោ
យេន ចោណោ យេន បញ្ញារតិ ។ វិវាទេ ចោ
មហានាម សមេហិ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
អរិយសាវកោ ទិញោទិញោ ហោតិ ទិញោនប្បណោ
ទិញោនបញ្ញារតិ ។

(២០៤) កថំលវត្តនិទានំ ។ អថចោ មហានាមោ
សក្កោ យេន គោតា សក្កោ គេតុបសន្តំមិ ឧប-
សន្តំមិគា គោតំ សន្តំ វិគរេវេត

ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិសក្សរូបមកកាន់ភពថ្មី
ទៀត ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុង
ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាច្រើនប្រាណ្ឌ
បេសំអាយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

(២០៥) បតិក្រព្រះមហានាម ដូចឆើមឈើគែងទៅកាន់ទិស
ភវិកើត ខោរទៅកាន់ទិសភវិកើត ទ្រូតទៅកាន់ទិសភវិកើត
ឈើនោះ កាលឃើញសដាច់ហើយ តើតប្បិដ្ឋលទៅវិសភវិកណា ។ ព្រះ
មហានាមសក្យរាជក្រាបទូលថា បតិក្រព្រះអង្គ ឈើនោះខោរទៅភវិ
កណា ខោរទៅភវិកណា ទ្រូតទៅភវិកណា (តប្បិដ្ឋលទៅភវិកនោះ) ។
ព្រះមហានាមគ្រាស់ថា បតិក្រព្រះមហានាម អរិយសាវក ប្រកប
ដោយធម៌ទាំង៤ យ៉ាងនេះ រមែងបង្ហាត់ទៅក្រុងទិញោន ជម្រាលទៅក
ព្រះទិញោន ឈរទៅក្រុងទិញោនក៏ដូច្នោះដែរ ។

(២០៦) កបិលវត្តនិទាន ។ ព្រះនារទិស ព្រះមហានាមសក្យរាជ
ទូលទៅក្រុងគោតាសក្យរាជ សុទ្ធស្រះដល់ហើយ ទូលព្រះគោតា
សក្យរាជដូច្នោះថា

[២១៥] កតិហិ ភ្នំ គោធន ធម្មេហិ សមញ្ញកតំ
 សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាជាមិ អវិធិចាតធម្មំ ធិយតំ
 សម្ពោធិបកយធម្មំ ។ កតិហិ ភ្នំហិ មហាជាម ធម្មេហិ
 សមញ្ញកតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាជាមិ អវិធិចាតធម្មំ
 ធិយតំ សម្ពោធិបកយធម្មំ ។ កតិហិ ភ្នំហិ ។ កតិ
 មហាជាម អវិយសាភតា តុន្តេ អវច្ចុប្បសារទេន
 សមញ្ញកតោ ហោតិ កតិហិ សោ កតិហិ ។ បេ ។ សន្តា
 ទេវមនុស្សាធិ តុន្តោ កតិហិ ។ ធម្មេ ។ សន្តេ
 អវច្ចុប្បសារទេន សមញ្ញកតោ ហោតិ សុប្បដិបន្តោ
 កតិហិ សាវតសន្តេ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញកេតុតំ
 លោកស្សាតំ ។ កតិហិ ភ្នំហិ មហាជាម កតិហិ
 ធម្មេហិ សមញ្ញកតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាជាមិ
 អវិធិចាតធម្មំ ធិយតំ សម្ពោធិបកយធម្មំ ។

[២១៥] បតិក្រព្រគោតា ព្រះអង្គបានប្រាប់បុគ្គលដែលជា
 សោតាបង្គំ ប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាព
 មិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ភវមុខ ។ ព្រះគោតាសក្យក៏ជួយជា បតិក្រព្រះមហានាម ខ្ញុំដឹងច្បាស់
 នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបង្គំ ប្រកបដោយធម៌ទាំងឡាយ ទើបជាបុគ្គល
 មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភវមុខ ។ ធម៌ទាំងឡាយដូចម្តេចខ្លះ ។ បតិក្រព្រះមហា-
 នាម អវិយសាភក្នុងធម៌នីយៈនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-
 ញ័រ ក្នុងព្រះក្នុងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូទៃ
 វេរិតាតិវិមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងនូវអវិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គ
 លែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពដ៏ទៀង ។ (អវិយសាភប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-
 ញ័រក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិ
 ល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្របច្បាស់ប្រសើរនៃសត្វលោក ។ បតិក្រ
 ព្រះមហានាម ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបង្គំ ប្រកបដោយធម៌
 ទាំងឡាយនេះ ទើបជាបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ
 ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភវមុខ ។

(២០៦) ភ្នំ បង បហាធាម កាតិបិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញកតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាតាសិ អវិធិតាត-
 ធម្មំ ធិយតំ សុត្តន្តិយកាយធម្មំ ។ ចត្វាហិ ទ្វាហំ (១)
 គោធន ធម្មេហិ សមញ្ញកតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ
 អាជាតាសិ អវិធិតាតធម្មំ ធិយតំ សុត្តន្តិយកាយធម្មំ ។
 កតមេហិ ចត្វាហិ ។ ឥធន គោធន អវិយសាវគោ តុទ្ធ
 អវេទុច្ចសារធន សមញ្ញកតា ហោតិ ឥតិបិ សោ
 កកា ។ បេ ។ សន្តា នេវមនុស្សធម៌ តុទ្ធា កកាតិ ។
 ធម្មេ ។ សន្ត្រ ។ អវិយករុទ្ធីហិ សីលហិ សមញ្ញ-
 កតា ហោតិ អធិណ្ឌហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តធិកេ-
 ហិ ។ ឥមេហិ ទ្វាហំ គោធន ចត្វាហិ ធម្មេហិ សមញ្ញ-
 កតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាតាសិ អវិធិតាតធម្មំ
 ធិយតំ សុត្តន្តិយកាយធម្មំ ។

• ១. ធម្មេហិ កោតិបិ សាទ្ធា អភិ ។

(២១៦) ព្រះគោតាសក្យរាជទូលព្រះមហាធាមវិញ្ញាណ បពិត្រព្រះ
 មហាធាម ចុះព្រះអង្គបាទប្រាប់បុគ្គលដែលជាសោតាបង្គំ ប្រកបដោយ
 ធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង ជាបុគ្គលមានការគ្រាន់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាគីមុខ ។ ព្រះមហាធាម
 សក្យរាជទូលកបវិញ្ញាណ បពិត្រព្រះគោតា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ខ្ញុំបុគ្គលដែល
 ជាសោតាបង្គំ ប្រកបដោយធម៌៦យ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់
 ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង ជាបុគ្គលមានការគ្រាន់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ភាគីមុខ ។ ធម៌៦យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះគោតា អវិយសាវកក្នុង
 ធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធជា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សចាំទិសទាយ
 ព្រះអង្គគ្រាន់ដឹងខ្ញុំអវិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គវែងវែលត្រឡប់មកកាត់កម្មី
 ទៀតហើយ ។ (អវិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុង
 ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អវិយសាវកប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់
 របស់អវិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។
 បពិត្រព្រះគោតា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ខ្ញុំបុគ្គលដែលជាសោតាបង្គំ ប្រកបដោយ
 ធម៌ ៦ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ
 ជាបុគ្គលទៀង ជាបុគ្គលមានការគ្រាន់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាគីមុខ ។

[៤១៧] ភាគមេហិ ភ្នំ មហាធម ភាគមេហិ ភ្នំ
 មហាធម ភគវ វ ឯវ ជាធម្ម ឯវេហិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញាគតំ វិ អសមញ្ញាគតំ វិវិ ។ អាណាម តោធន
 យេន ភគវ តេទុបសន្តិមេយ្យម ទមសន្តិមិគ្គា
 ភគវេតា ឯវមភ្នំ អាណេចស្សាមាតិ ។

[៤១៨] អថទោ មហាធមោ ច សន្តោ តោធន
 ច សន្តោ យេន ភគវ តេទុបសន្តិមិសុ ទមសន្តិមិគ្គា
 ភគវភ្នំ អភិវាទេន្ទា ឯវមភ្នំ ឯសិទិសុ ។ ឯវមភ្នំ
 ឯសិទ្ធា ទោ មហាធមោ សន្តោ ភគវភ្នំ ឯវមភេច
 វតាហិ កន្តេ យេន តោធន សន្តោ តេទុបសន្តិមិ ទម-
 សន្តិមិគ្គា តោឯ សន្តិ ឯវមភេច កតិហិ ភ្នំ តោធន
 ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ សោតាមន្តំ ចុត្តលំ អាណាសិ
 អវិចិត្តាគធម្មំ ឯយតំ សន្តោធម្មាយន្តិ ។

[៤១៩] ព្រះគោតាសក្យរាជទូលព្រះមហា តាហិ បតិគ្រព្រះមហា-
 នាម សូត្រព្រះអង្គវិចិត្តិសិទ បតិគ្រព្រះមហានាម សូត្រព្រះអង្គវិចិត្តិសិទ
 មានត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគមួយអង្គប៉ុណ្ណោះ រឿងច្រើនប្រាប់បុគ្គលដែល
 ជាសោតាបន្ទៈខ្លះ ប្រកបប្រមិត្តប្រកបដោយធម៌វិនិច្ឆ័យយេនេតុន ។ ព្រះ
 មហានាមទូលព្រះគោតាសក្យរាជវិញថា បតិគ្រព្រះគោតា មកយើងនាំ
 គ្នាទៅ យើងគួរចូលទៅតាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 នឹងក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីខ្ពង់ខ្ពស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

[៤២០] គ្រ តោឯវិ ព្រះមហានាមសក្យរាជនីព្រះគោតាសក្យរាជ
 បានចូលទៅតាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគហើយ រឿងគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រ
 ព្រះអង្គវិចិត្តិ អម្បញ្ញមិញនេះ ខ្ញុំបានចូលទៅព្រះគោតាសក្យរាជ
 លុះចូលទៅដល់ ទូលព្រះគោតាសក្យរាជដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះគោតា ព្រះ
 អង្គបានប្រាប់បុគ្គលដែលជាសោតាបន្ទៈ ប្រកបដោយធម៌បុគ្គលយើង
 រឿងជាបុគ្គលមានសភាពមិនបាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលរៀន មានការ
 ក្រាស់ដឹងប្រតិក្កតទៅក្នុងខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិទ្ធិសម្មាសម្ពុទ្ធសិទ្ធិ

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិទ្ធិសម្មាសម្ពុទ្ធសិទ្ធិ

(២១៧) ឯវិ វុត្តោ កុត្តោ ភោជានិ សុត្តោ មំ ឯតន-
 ភោជនី ភិណ្ឌំ ខ្លាមំ មហាចារម ធម្មេហិ សមម្ពាគតំ
 សោតាចង្គំ បុត្តលំ អាណាបិ អវិចិត្តាធម្មំ វិយតំ
 សន្តោជិមរាយនំ ។ ភក្កមេហិ ភិណ្ឌំ ។ ឥច មហាចារម
 អវិយសារកា ឡាន្តោ អវិចិត្តាសារនេន សមម្ពាគតោ
 ហោតិ ឥតិមំ សោ ភក្កា ។ បេ ។ សន្តោ នេវមនុស្សានិ
 ឡាន្តោ ភក្កានិ ។ ធម្មេ ។ សន្តោ អវិចិត្តាសារនេន
 សមម្ពាគតោ ហោតិ សុប្បជិមញ្ញោ ភក្កានោ
 សារកសន្តោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ មុញ្ញោត្តេតំ
 លោកសុត្តានិ ។ ឥមេហិ ខ្លាមំ មហាចារម
 ភិណ្ឌំ ធម្មេហិ សមម្ពាគតំ សោតាចង្គំ បុត្តលំ
 អាណាបិ អវិចិត្តាធម្មំ វិយតំ សន្តោជិមរាយនំ

(២១៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភាសាខ្ញុំខ្លួនយោងនេះហើយ ព្រះ
 គោតសក្យរាជបានឆ្លើយមកខ្ញុំព្រះអង្គវិញដូច្នោះថា បពិត្រព្រះមហានាម
 ខ្ញុំបានដឹងខ្ញុំបុគ្គលដែលជាសោតាចង្គៈ ប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង ជា
 អ្នកមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌មុខ ។ ធម៌ ៣ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រ
 ព្រះមហេនាម អរិយសារកក្នុងធម៌នៃយនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។
 ព្រះអង្គជាត្រៀមទៅតានឹងមនុស្សចំរើនឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងខ្ញុំអរិយ-
 សច្ចធម៌ ព្រះអង្គវិលង្វលមកកាន់ភព្នាំទៀតហើយ ។ (អរិយសារកប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃជា ព្រះសង្ឃសារកនៃព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ លោកប្រតិបត្តិហើយ ។ បេ ។ ជាវិស្របុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វ
 លោក ។ បពិត្រព្រះមហានាម ខ្ញុំដឹងច្បាស់ខ្ញុំបុគ្គលដែលជាសោតាចង្គៈ
 ប្រកបដោយធម៌ចំរើន ៣ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់
 ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌មុខ ។

ន្ទំ មន មហានាម កតិហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ
សោតាមន្តំ មុត្តលំ អាជាតាសិ អវិចិត្តាគធម្មំ ចិយេតំ
សន្តោនិមរាយនន្តំ ។

[២២០] ឃីវ វុត្តាហំ កន្តោ កោតំ សន្តំ ឯតនកេចំ
ចត្វហំ ទ្វាហំ កោតេ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ សោតាមន្តំ
មុត្តលំ អាជាតាមិ អវិចិត្តាគធម្មំ ចិយេតំ សន្តោនិមរ-
យេ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ ឥត កោតេ អវិយសា-
និកា តុទ្ធេ អវេច្ឆយ្យសាទេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ
ឥតិចំ សោ កតា ។ មេ ។ សន្តា នេវមនុស្សានំ
តុទ្ធោ កតាតិ ។ ធម្មេ ។ សន្ស្ស ។ អវិយតន្តេហិ
សិលេហិ សមញ្ញាគតោ ហោតិ អទន្តេហិ ។ មេ ។

បតិក្រព្រះមហានាម ចុះព្រះអង្គ គ្របច្បាស់ម្លប់ម្លាស់ដែលជាសោតាមន្តៈ
ប្រកបដោយធម៌បុគ្គលយ៉ាង ទើបជាបុគ្គល មានសភាពមិនបាក់ទៅក្នុង
អនាម ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងនាមមុខ ។

[២២០] ព្រះមហានាមសក្យកង គ្រាបមង្គីទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលព្រះគោតាសក្យកងពាលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំ
ព្រះអង្គបានទូលព្រះគោតាសក្យកងដូច្នោះថា បតិក្រព្រះគោតា ខ្ញុំដឹង
ច្បាស់ម្លប់ម្លាស់ដែលជាសោតាមន្តៈប្រកបដោយធម៌២ យ៉ាង ទើបជាបុគ្គល
មានសភាពមិនបាក់ទៅក្នុងអនាម ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹង
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងនាមមុខ ។ ធម៌២ យ៉ាង ដូចម្តេចនេះ ។ បតិក្រព្រះគោតា
អវិយសាក្នុងធម៌វិនិយមនេ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុង
ព្រះកុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ មេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទៅទៅ
នឹងមនុស្សចំរើនច្បាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងម្តងអវិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គវិលនិ
វិលស្រឡប់មកកាន់កងខ្ញុំទៀតហើយ ។ (អវិយសាក្នុងប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកប
ដោយសីល ជាទីស្រឡាញ់របស់អវិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សមាធិសំវត្តនិកេសេហិ ។ វេសេហិ ខ្វាលំ គោរេន
មត្តហំ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ សេនាមន្តំ បុគ្គលំ
អាជាតាមិ អវិចិត្តានធម្មំ ជិយតំ សន្តោជិមនយន្តំ ។

[២២០] ឃី កុត្តេ កន្លេ គោតា សន្តោ មំ
ឯតទភេទ អាតមេហិ ភ្នំ មហាទាម អាតមេហិ ភ្នំ
មហាទាម កកវំ ។ ឯតំ ជានិយ្យ ឯតេហិ ធម្មេហិ
សមញ្ញាគតំ វា អសមញ្ញាគតំ វាវិ ។

[២២២] វេទ កន្លេ គោតិទេវ ធម្មសមុប្បនោ
ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតទគោ អស្ស កកវំ ឯតទគោ កិក្កុ-
សាជ្ឈោ ធមេទេវ កកវំ ទេទេវហិ អស្សំ (*) ឃី
បសន្តំ មំ កុត្តេ កកវំ ជាបតុ ។

*) ម. អយំ

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

ជាសីលប្រត្រិក្កុៈវេដើម្បីសមាធិ ។ បតិគ្រព្រះភាពា ខ្ញុំដឹកច្បាស់ខ្ញុំ
បុគ្គលដែលជាសេនាបន្ទះប្រគបដោយធម៌ ២ យានិទេវឯក រើបជាបុគ្គល
មានសភាពមិនបាត់នៅក្នុងអាយុ ជាបុគ្គលខ្សឹម មានការគ្រាស់ដឹក
ប្រត្រិក្កុៈនៅក្នុងវាសិមុខ ។

[២២១] បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំប្រាសន្តិកាលយ៉ាងនេះ
ហើយ ព្រះគោតាសក្យរាជបានឆ្លើយមកខ្ញុំព្រះអង្គវិញដូច្នោះថា បតិគ្រ
ព្រះមហានាម សូមព្រះអង្គរង់ចាំសិន បតិគ្រព្រះមហានាម សូមព្រះអង្គ
រង់ចាំសិន មានកែព្រះដីមានព្រះភាគមួយព្រះអង្គប៉ុណ្ណោះ រើបទ្រង់ជ្រាប
ខ្ញុំបុគ្គលដែលជាសេនាបន្ទះខ្ញុំ ប្រគបចុងប្រគបដោយធម៌ទាំងអម្បាល
នេះបាន ។

[២២២] បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការកើតឡើងនៃធម៌កាមមួយ
ធម្មកើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះដីមានព្រះភាគ ធម្មវិមូលជាមួយគ្នា
ចាំនិកុសលិវ្វ កធម្មវិមូលជាមួយគ្នា ព្រះដីមានព្រះភាគព្រះអង្គគ្រាស់
ព្រះវេញវេញ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវេញវេញនោះ បតិគ្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន សូមព្រះដីមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំខ្ញុំព្រះអង្គដែលជាអ្នក
ជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះចុះ ។

សម្រាប់ប្រើ តំណែង

សម្រាប់ប្រើ ៣

(២២៧) ឥត កន្លែង គោរមិយ ធម្មសមុប្បាទោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតតោ អស្ស(១) ភគវា ឯតតោ
 ភិក្ខុសង្ឃោ ភិក្ខុនីសង្ឃោ ច យេវេវ ភគវា
 តេធនាមា អស្ស(១) ឯវិ បសង្កំ មំ កន្លែង ភគវា
 ធាបតុ ។

(២២៨) ឥត កន្លែង គោរមិយ ធម្មសមុប្បាទោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតតោ អស្ស ភគវា ឯតតោ ភិក្ខុ-
 សង្ឃោ ភិក្ខុនីសង្ឃោ ឧបាសកោ ច យេវេវ ភគវា
 តេធនាមា អស្ស ឯវិ បសង្កំ មំ កន្លែង ភគវា ធាបតុ ។

(២២៩) ឥត កន្លែង គោរមិយ ធម្មសមុប្បាទោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតតោ អស្ស ភគវា ឯតតោ ភិក្ខុ-
 សង្ឃោ ភិក្ខុនីសង្ឃោ ឧបាសកោ ឧបាសិកាយោ ច

១២. អយំ ។

(២២៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយ
 កើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នា
 ទាំងភិក្ខុសង្ឃនិងភិក្ខុនីសង្ឃ ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គក្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចានោះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គ
 ជាអ្នកជ្រះថ្លាយាងនេះចុះ ។

(២២៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយគប្បី
 កើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នា ទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃនិងភិក្ខុនីសង្ឃនិងពួកឧបាសក ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ព្រះអង្គក្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចា
 នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំ
 ព្រះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយាងនេះចុះ ។

(២២៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយ គប្បី
 កើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នា ទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃភិក្ខុនីសង្ឃពួកឧបាសកនិងពួកឧបាសិកា ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរាជោ

យេនេវ ភគវា តេនេវហំ អស្សំ ឯវំ ចសន្តំ មំ កន្តេ
ភគវា ជាវេនុ ។

[២២៦] វេទ កំន្តេ កោដិទេវ - ធម្មសមុច្ឆារោ
ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតេតោ អស្សុ ភគវា ឯតេតោ ភិក្ខុ-
សង្ឃោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ ទុចារសតោ ទុចារសិកាយោ
សនេវកោ ច លោកោ សមារកោ សម្រហ្មុកោ
សស្សមណាត្រាហ្មណី មជា សនេវមនុស្សោ យេនេវ
ភគវា តេនេវហំ អស្សុ ឯវំ ចសន្តំ មំ កន្តេ ភគវា
ជាវេនុនំ ។

[២២៧] ឯវំវាទី(*) ទំ តោច មហាជាមំ សន្តំ
តី វេទសិទំ ។ ឯវំវាទាយំ កន្តេ មហាជាមំ សន្តំ
ន តំតំ វេទមំ អញ្ញត្រ កល្យាណា អញ្ញត្រ
តុសលាតំ ។

* ១. វិវាទី ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរាជោ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ទំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាម
ព្រះវាចាទោរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំ
ទុកខ្ញុំវ្យុះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយំនិទេចុះ ។

[២២៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លាភេតារឿនវិទេធមំណាមួយ
ភប្បិភេតារឿនក្នុងធម្មវិទេយនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ភប្បិមូលជាមួយគ្នា
ពាំងភិក្ខុសង្ឃកុំនិសង្ឃក្នុងទុក្ខសក្ការុណា ព្រមពាំង
ទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ទំនីធម្មសក្ក ព្រមពាំងសមណៈទំនី
ក្រាហ្មណី ពាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព ទំនីមនុស្សដ៏សេស ក៏ភប្បិ
មូលជាមួយគ្នា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ទំ
ព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចាទោរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំវ្យុះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយំនិទេចុះ ។

[២២៧] ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រព្រះគោត ព្រះអង្គ
មានវាចាយំនិទេចេហើយ ចុះមានព្រះបន្ទូលដូចម្តេចទៅទំនីព្រះមហាតាម
សក្យជទៀត ។ ព្រះគោតាសក្យជទៀតចម្លើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ទំព្រះអង្គមានវាចាយំនិទេចេហើយ អ្នកតែភិក្ខុសង្ឃកុំនិសង្ឃក្នុងទុក្ខសក្ការុណា
ដ៏មានពោលពាក្យអ្វីទំនីព្រះមហាតាមសក្យជទេ ។

(២២៨) តមិលវត្តនិទានំ ។ តេជ ទោ បទ សម-
 យេន សរកាដិ(១) សន្តោ កាលករោ សោ ភគវតា
 ព្យាតរោ សោតាបន្នោ អវិទិតាតទម្មោ ជិយេតា
 សន្តោជិបកយេនោតំ ។ តត្រ សុដំ សម្ពហុលា សន្តោ
 សន្តិធម្ម សមាគម្ម ឧត្តរយន្តិ ជិយន្តិ វិចារេន្តិ អច្ឆវិយំ
 វត គោ អន្តតំ វត គោ វត្តនាដិ កោ ន សោតា-
 បន្នោ កវិស្សតំ យេត្រ ហិ ធាម សរកាដិ សន្តោ
 កាលករោ សោ ភគវតា ព្យាតរោ សោតាបន្នោ
 អវិទិតាតទម្មោ ជិយេតា សន្តោជិបកយេនោតំ ។
 សរកាដិ សន្តោ សិទ្ធានុទូល្យាមាទាដិ មន្តិចាដំ
 អាទាយិតិ ។

(២២៩) អដិទោ មហាបារមោ សន្តោ យេន
 ភគវា តេជុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា ភគវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា វិកមន្តំ ជិសិដិ ។ វិកមន្តំ ជិសិដ្ឋោ ទោ

១ម. សកោដិ ។

(២២៨) តមិលវត្តនិទានំ ។ សម័យនោះឯង ព្រះសកោដិសក្យរាជ
 ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ព្រះអង្គជាម្ចាស់ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាគរហើយ
 ថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនបាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង មានការគ្រាស់ដីនីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខ ។ បានពូជាពួកសក្យរាជ
 ជាច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងវិទារនោះហើយ គោលទោស ក៏ដេរៀល បន្ទុះ
 បង្កាប់ថា អើយ្នី អស្ចារ្យណាស់តើ អើយ្នី មិនដែលកើតមានទេតិ បើ
 យ៉ាងហ្នឹង នរណាម្នីមិនបានជាសោតាបន្នបុគ្គល ក្នុងសាសនានេះ
 ព្រះសកោដិសក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយនោះ មិនសមរម្យព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាគរថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនបាក់
 ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដីនីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខ
 នោះ ។ ដ្បិតព្រះសកោដិសក្យរាជ ដល់ទូកាត់ខ្លួនជាអ្នកមាន
 កំរិតខ្សោយដោយសិក្ខា គួរត្របដំកន្ទុំទឹកស្រវឹង ។

(២២៩) ព្រះនារេង្គ ព្រះមហាបារមសក្យរាជ ចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ គង់
 ក្នុងទីជីសមគ្គ ។ លុះព្រះមហាបារមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីជីសមគ្គហើយ

មហាបាមោ សុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទេវេច វេទ កន្តេ
 សវកានំ សុត្តោ កាលគរោតោ សោ ភគវតា
 ឡានតោ សោតាមន្តោ អវិចិត្តាធម្មោ ឯយតោ
 សម្ពោធិបរាយោតិ ។ តត្រ សុនំ កន្តេ សម្ពហុលា
 សុត្តោ សង្កម្ម សមាគម្ម វិជ្ជិយន្តិ ចិយន្តិ វិចារេន្តិ
 អច្ឆរិយំ វត ភោ អត្តតំ វត ភោ បិដ្ឋនាធិ ភោ ធន
 សោតាមន្តោ អវិស្មតំ យត្រ ហិ ពាម សវកានំ
 សុត្តោ កាលគរោតោ សោ ភគវតា ឡានតោ
 សោតាមន្តោ អវិចិត្តាធម្មោ ឯយតោ សម្ពោធិ-
 បរាយោតិ ។ សវកានំ សុត្តោ សិក្ខានុត្តរា-
 មាណំ មជ្ឈិមំ អាណាយិកំ ។

[២៣១] យោ សោ មហាបាម ធីយវន្តំ ធន-
 សវកោ ទុវ្ណំ សវណំ គរោតោ ធម្មំ សវណំ គរោតោ

ទើបគ្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អម្បាញ់មិញ្ចខៈ ព្រះសវកានិសក្យរាជ ទ្រង់ទិវង្គតហើយ ព្រះអង្គជាអ្នក
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាគរថា ជាសោតាមន្តបុគ្គល មានសភាព
 មិនគ្រាន់តែក្នុងអាយុ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ភាគីមុខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានឮថា ពួកសក្យរាជជាច្រើនអង្គ
 បានមកប្រជុំក្នុងវិទារោះ ពេលពោស គំរងៀល បន្ទុយភ្លើងថា អើប្តី
 អស្ចារ្យណាស់តើ អើប្តី មិនដែលកើតមានទេតើ ចើយ៉ាងហ្នឹង ទេណា
 នឹងមិនបានជាសោតាមន្តបុគ្គល ក្នុងព្រះសាសនានេះ ព្រះសវកានិ-
 សក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវង្គតហើយនោះ មិនសមចើព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ព្យាគរថា ជាសោតាមន្តបុគ្គល មានសភាពមិនគ្រាន់តែក្នុងអាយុ
 ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាគីមុខសោះ ។ ជ្រក
 ព្រះសវកានិសក្យរាជ បានដល់ខ្ញុំកាលនៃខ្លួនជាអ្នកមានកំរិតរិទ្ធភូម
 ដោយស័ក្តា អ្នកគ្របដំកន្ត់ទឹកស្រាវីន ។

[២៣១] ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហាតាម
 បុគ្គលណាជាឧបាសក ដល់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីពឹង

សង្ឃំ សារណំ គតោ សោ ភេតំ វិនិច្ឆ័យំ កត្តោយុ ។
 យត្តិ តំ មហាធម៌ សម្មា វធមាចោ វធមយុ ធិយវត្តំ
 ឧបាសគោ តុម្ពំ សារណំ គតោ ធម្មំ សារណំ គតោ
 សង្ឃំ សារណំ គតោតិ ។ សារណាធិ សត្តំ សម្មា
 វធមាចោ វធមយុ សារណាធិ មហាធម៌ សត្តោ ធិយវត្តំ
 ឧបាសគោ តុម្ពំ សារណំ គតោ ធម្មំ សារណំ គតោ
 សង្ឃំ សារណំ គតោ សោ ភេតំ វិនិច្ឆ័យំ កត្តោយុ ។

(២៣១) កថ មហាធម៌ ឯកទ្វេ ធម្មលោ
 តុត្ថេ អវច្ចឃ្មសារណេ សមញ្ញាគតោ ហោតិ វតីមិ
 សោ កតកំ ។ បេ ។ សត្តា ធម៌មទុស្សនំ តុដ្ឋោ
 កតកតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃំ ។ ហាសម្បត្តោ ជិវ-
 ធម្មត្តោ វិមុត្តិយា ច សមញ្ញាគតោ ។ សោ អាស-
 វនំ ឧយា អថាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សម្មិត្តា ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ ។

ដល់ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់ព្រឹក្សា បុគ្គលនោះគប្បីចៅកាន់អបាយ
 ដូចម្តេចបាន ។ បរិក្រព្រះមហានាម បុគ្គលភាសាពោលថា ពារបុគ្គល
 ដែលជាឧបាសកដល់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់
 ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់ព្រឹក្សា គប្បីពោលដោយប្រពៃ ។ បរិក្រ
 ព្រះមហានាម បុគ្គលភាសាពោលអំពីព្រះសភាវិនិស្ស័យ គប្បីពោល
 ដោយប្រពៃថា ព្រះសភាវិនិស្ស័យជាឧបាសក ដល់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធជាទីពឹង
 ដល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់ព្រឹក្សា គប្បីចៅ
 កាន់អបាយដូចម្តេចបាន ។

(២៣១) បរិក្រព្រះមហានាម បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សចាំឯច្បាយ
 ព្រះអង្គគ្រាន់ដឹងខ្ញុំអោយសព្វធម៌ ព្រះអង្គលែងលែងត្រឡប់មកកាន់
 កតថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុង
 ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រូដ៏រីករាយមានបញ្ញា
 វិនិវេប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ខ្ញុំចៅកោវិមុត្តិ
 នឹងបញ្ញាវិមុត្តិមិនមានគាសវៈ ព្រោះអស់គាសវៈចាំឯច្បាយ ដោយ
 បញ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៃ ។

អយម្បំ ទោ មហាទាម បុត្តលោ បរិមុត្តោ វិរយា
បរិមុត្តោ និរុទ្ធនយោនិយា បរិមុត្តោ មិត្តិវិសយា
បរិមុត្តោ អនាយទុក្ខតិវិនិទានា ។

[២២២] នធិ បទ មហាទាម ឋិតោទ្វា បុត្តលោ
តុទ្ធេ អវេទុប្បសារទេទ សមញ្ញតតោ ហោតិ នតិមិ
សោ ភគវា ។ បេ ។ សន្តា នេវមទុស្សនំ តុទ្ធេ
ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សាដ្ឋ ។ ហាសប្បត្តោ ជវេ-
ប្បត្តោ ន វេ មិត្តិយា សមញ្ញតតោ ។ សោ
បក្ខន្ធិ វិទុត្តានិយានំ សត្តោជនានំ បរិក្ខាយា
ឱបទាតិកោ ហោតិ តតុ បរិនិព្វាយិ អនាវត្តិទន្ធា
អស្មា លោកា ។ អយម្បំ ទោ មហាទាម
បុត្តលោ បរិមុត្តោ វិរយា បរិមុត្តោ និរុទ្ធនយោនិយា
បរិមុត្តោ មិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អនាយទុក្ខតិវិនិទានា ។

[២២៣] នធិ បទ មហាទាម ឋិតោទ្វា បុត្ត-
លោ តុទ្ធេ អវេទុប្បសារទេទ សមញ្ញតតោ ហោតិ

បតិក្រព្រះមហានាម បុត្តលនេះឯង ឈ្មោះថា រុច្ចោកខរេ រុច្ចោកកំណើត
តំប្លោម រុច្ចោកប្រតិវិសយ រុច្ចោកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិទាន ។

[២២៦] បតិក្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុត្តលពួកនេះ ក្នុង
លោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស
តាំងឡាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ជីវិតឲ្យតិរិយសព្វដង ព្រះអង្គលែងលិទ្ធរូប
មកកាន់កាប់ទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ)
ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងកែលម្អ
មានបញ្ញាឯងវៃ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុត្តលនោះមានសភាព
ជាឧបទាតិកសត្វ ហើយបរិនិព្វានក្នុងលោកនេះ មានសភាពមិនក្រឡប់
ចាកលោកនោះ គ្រោះអស់សញ្ញាជន ថ ជាចំណែកពង្សក្រម ។
បតិក្រព្រះមហានាម បុត្តលនេះឯង ឈ្មោះថា រុច្ចោកខរេ រុច្ចោកកំណើត
តំប្លោម រុច្ចោកប្រតិវិសយ រុច្ចោកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិទាន ។

[២២៧] បតិក្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុត្តលពួកនេះ ក្នុង
លោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា

ឥតិមី សោ កតក ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ
 តុន្តោ កតកតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ ន ហាស-
 ប្បញ្ញោ ន វេទប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមញ្ញាគតោ ។
 សោ តិណ្ណំ សញ្ញាជនាមំ បរិក្ខយា កតនោស-
 មោហាមំ តទុត្តា សតតាតាមំ ហោតិ សតិទេវ
 ឥមំ សោតំ អាគត្តា ទុក្ខស្សន្តំ តករេតិ ។ អយម្បិ
 ទោ មហាតាម បុគ្គលោ បរិមុត្តា ចិរយា បរិមុត្តោ
 តិវច្ឆាទយាទិយា បរិមុត្តោ ជិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ
 អនាយទុក្ខតិវិជនាតា ។

(២៣៤) ឥន បន មហាតាម ឯតទ្ធា
 បុគ្គលោ តុន្តោ អវេទ្ធប្បសាទេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ
 ឥតិមី សោ កតក ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ
 តុន្តោ កតកតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ ន ហាស-
 ប្បញ្ញោ ន វេទប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមញ្ញា-
 គតោ ។ សោ តិណ្ណំ សញ្ញាជនាមំ បរិក្ខយា
 សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជនាតតន្តោ ជិយតោ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស
 ព័ន្ធភ្យាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចចមិ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់
 មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ)
 ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប៉ុន្តែមិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មិន
 មានបញ្ញាវិនិវេ នឹងមិនប្រកបដោយម្ល៉េង ។ បុគ្គលនោះ ជាសកតាតាម
 នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទ្រង់ទ្រាយទុក្ខ ព្រោះអស់
 សញ្ញាជនៈពាប្រករ ព្រោះធ្វើពតៈ ហេសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើង ។
 បត់ត្រព្រះមហាតាម បុគ្គលនេះឯង ឈ្មោះថា រួចចាកទេក រួចចាក
 កំលើតតិវច្ឆា ន រួចចាកប្រេតវិស័យ រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត ។

(២៣៤) បត់ត្រព្រះមហាតាម មួយទៀត បុគ្គលក្នុងខ្លះ ក្នុង

លោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស
 ព័ន្ធភ្យាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចចមិ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់
 មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ)
 ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប៉ុន្តែមិនមានបញ្ញាជាគ្រឿង
 រីករាយ មិនមានបញ្ញាវិនិវេ នឹងមិនប្រកបដោយម្ល៉េង ។ បុគ្គលនោះ
 ជាសកតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនប្តូរក៏ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង

សុត្តន្តនិកាយសុរោ ។ អយម្យំ ទោ មហានាម
បុគ្គលោ បរិមុត្តោ យំយា បរិមុត្តោ និរទ្ធានយោនិយា
បរិមុត្តោ បិវិសយា បរិមុត្តោ អនាយទុក្ខនិវិចិត្តា ។

[២៣៥] ឥទ្ធ ថន មហានាម ឋិតតោ បុគ្គលោ
ន ហៅ ទោ តុទ្ធ អវច្ឆយ្យសានេន សមញ្ញាកតោ
ហោតិ ។ ន ធម្មេ ។ ន សង្កេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ
ន ជវចប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមញ្ញាកតោ ។
អបិចស្ស ឥមេ ធម្មា ហោន្តិ សន្និទ្ធិយំ វិយិទ្ធិយំ
សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ។ តថាគតប្ប
វេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ មន្តសា និជ្ឈានំ
ទមន្តិ ។ អយម្យំ ទោ មហានាម បុគ្គលោ អគត្តា
និយំ អគត្តា និរទ្ធានយោនិ អគត្តា បិវិសយំ
អគត្តា អនាយទុក្ខនិវិចិត្តា ។

[២៣៦] ឥទ្ធ ថន មហានាម ឋិតតោ បុគ្គលោ
ន ហៅ ទោ តុទ្ធ អវច្ឆយ្យសានេន សមញ្ញាកតោ
ហោតិ ។ ន ធម្មេ ។ ន សង្កេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ

មានការគ្រាន់ដឹងប្រត្តិករក្នុងក្រុងមុន ព្រោះអស់សញ្ញាផនៈ ព
ប្រការ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក ព្រេងចាកខេត
ព្រេងចាកកំពង់ចាម ព្រេងចាកប្រេតវិស័យ ព្រេងចាកអបាយ ទុក្ខតំ វិនិបាត ។

[២៣៥] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុង
លោកនេះមិនបានប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធ
ទេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីក
រាយទេ មិនមានបញ្ញាក្នុងវិវេទ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែជា ធម៌
អប្បលនេះ គឺសទ្ធិទ្រុយ វិយិទ្ធិយ សតិទ្ធិយ សមាធិទ្ធិយ បញ្ញាទ្ធិយ
តែងមានផលបុគ្គលនោះ ។ មួយទៀត ធម៌ទាំងឡាយ ដែលព្រះគថាគត
ទ្រង់ប្រកាសហើយ តែងសម្បូរផលការពិបាក ដោយបញ្ញាចេស
បុគ្គលនោះដោយក្រៃពេក ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង
ជាអ្នក មិនទៅកាន់ខេត មិនទៅកាន់កំណើតកំពង់ចាម មិនទៅកាន់ប្រេត
វិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុក្ខតំ វិនិបាត ។

[២៣៦] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោក
នេះមិនបានប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធ
ទេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយទេ

ន ជ័យបុត្រា ១ ១ វិទ្យុត្តិយា សមញ្ញតនោ ។
 អធិតស្ស ឥមេ ចម្មា ហោត្តិ សង្ខ្រឹយំ ។ មេ ។
 បញ្ញត្តិយំ ។ ភថាគតេ ចស្ស សន្ធិមន្តំ មោតិ
 មេមមន្តំ ។ អយម្យំ ទោ មហាធាម បុគ្គលោ អគន្តា
 វិរយំ អគន្តា វិរយោយោ អគន្តា មិគ្គិសយំ
 អគន្តា អហយទុក្ខនិវិនិច្ឆ័យំ ។

[២៣៧] ឥមេ ធម៌ មហាធាម មហាសាលា
 សុភាសិតំ ទុក្ខាសិតំ អាជារេយ្យំ ឥមេវាហំ
 មហាសាលេ ព្យាគមយ្យំ សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆាតនម្មា
 ជិយតា សម្ពោធិមរាយនាតិ ។ តិមន្តំ មន សរកាជី
 សន្តំ សរកាជិ មហាធាម សន្តោ មរណិកាលេ
 សិក្ខំ សមាធិយីតិ ។

[២៣៨] កមិលវត្ថុនិទានំ ។ តេន ទោ មន
 សមយេន សរកាជិ សន្តោ កាលគតោ ហោតិ ។
 សោ ភគវតា ព្យាគតោ សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆាតនម្មោ

មិនមានបញ្ញាភវិវិទេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែថា ធម៌អម្បាលនេះ
 គឺសង្ខ្រឹយ ។ បេវ បញ្ញត្តិយេ តែងមានផលបុគ្គលនោះ ។ មួយទៀត
 បុគ្គលនោះគ្រាន់តែមានសព្វានីសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងព្រះភថាគត ។
 បតិក្រព្រមហោនាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់នរក មិនទៅ
 កាន់កំណើតវិញ មិនទៅកាន់ប្រេតវិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុក្ខតិ
 វិនិច្ឆាត ។

[២៣៧] បតិក្រព្រមហោនាម បើពួកមហាសាលអម្បាលនេះ
 ធម្មវិនិច្ឆ័យសុខុំពាក្យជាសុភាសិតនឹងពាក្យថាទុក្ខាសិត ភថាគតធម្ម
 ព្យាគន្ធវិពួកមហាសាលអម្បាលនេះថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាព
 មិនច្បាប់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងភវិមុខ ។ នឹងបាច់កាលទៅដី ដល់ព្រះសរកាជិសក្យដ បតិក្រ
 ព្រមហោនាម ជ្រុកព្រះសរកាជិសក្យដ បានសមាទានទូសិក្ខា ក្នុង
 កាលជីកមណៈ ។

[២៣៨] កមិលវត្ថុនិទាន ។ សម័យនោះឯង ព្រះសរកាជិ
 សក្យដ ទ្រង់ទំនៀតទៅ ។ ព្រះអង្គជាអ្នកដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 ព្យាគហើយថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនច្បាប់ទៅក្នុងអបាយ

និយមនា សម្ពោធិបរាយោតិ ។ គគ្រ សុទ្ធំ សម្ពហុលា
 សន្តា សន្តម្ម សមាគម្ម ទឡ្ហាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារចន្តិ
 អឡិយំ វគ ភោ អន្តុនំ វគ ភោ ឯត្តនាទិ ភោ ឧ
 សោតាបដ្ឋោ កវិស្មនិ យទ្រ ហិ ឆាម សាភាធិ
 សន្តោ កាលកាតា ភគវតា ទ្យាតាតា សោតាបដ្ឋោ
 អវិទិតាតទឡោ និយមនា សម្ពោធិបរាយោតិ ។
 សាភាធិ សន្តោ សិក្ខាយ អបរិច្ឆរិការី អហោសីតិ ។

[២៣៧] អថទោ មហាចារោ សន្តោ យេន
 ភគវត តេធុបសន្តមិ ឧបសន្តមិទ្ធា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯតមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯតមន្តំ ធិសិទ្ធា ទោ មហា-
 ចារោ សន្តោ ភគវន្តំ ឯតទរោច ឥច កន្ត
 សាភាធិ សន្តោ កាលកាតា សោ ភគវតា ទ្យា-
 តាតា សោតាបដ្ឋោ អវិទិតាតទឡោ និយមនា សម្ពោ-
 ធិបរាយោតិ ។ គគ្រ សុទ្ធំ កន្ត សម្ពហុលា សន្តា
 សន្តម្ម សមាគម្ម ទឡ្ហាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារចន្តិ

ជាបុគ្គលទៀន មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាធិមុខ ។ បានព្យា
 ពួកសក្យរាជច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ពោលពោស តំរងៀល
 បន្តិបដ្ឋិបថា អើយ្ហំ អស្សារ្យណាស់តើ អើយ្ហំ មិនដែលតែងមានទេតើ
 បើយ៉ាងហ្នឹង នរណានឹងមិនបានជាសោតាបដ្ឋបុគ្គលក្នុងសាសនានេះព្រះ
 សកោទិសក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវន្តិភពៅហើយនេះ មិនសមបើព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបដ្ឋបុគ្គល មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុង
 អបាយ ជាបុគ្គលទៀន មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាធិមុខសោះ ។
 ដ្បិតព្រះសកោទិសក្យរាជ មិនបានធ្វើឱ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិក្ខាទេ ។

[២៣៧] ត្រាទោះបី ព្រះមហានាមសក្យរាជ ចូលទៅគាល់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ទើបក្រាបបង្គំចូល ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អម្បាញមិញនេះ ព្រះសកោទិសក្យរាជ ទ្រង់ទិវន្តិភពៅហើយ ព្រះអង្គ
 ជាអ្នកដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបដ្ឋបុគ្គល
 មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀន មានការគ្រាស់ជីវិត
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាធិមុខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានព្យាថា ពួកសក្យរាជ
 ច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ពោលពោស តំរងៀល បន្តិបដ្ឋិបថា

អន្តរាយំ វត ហោ អន្តរាយំ វត ហោ វត្តនាមិ តោ
 ធិ សោតាបាណ្ណំ ភិស្សុនិ យត្រ ហិ ធាម
 សារកាមិ សាត្តា កាលកតោ សោ កតវតា
 ព្យាគវតា សោតាបាណ្ណំ អវិទិតាតទម្មោ ធិយតោ
 សម្មោធិបរាយនោតំ ។ សារកាមិ សាត្តា សិក្ខាយ
 អបិប្បវិកាវិ អហោសិនិ ។

[២២០] យោ សោ មហាធាម ធិយត្តំ ទទាសារកា
 កុដ្ឋំ សារណំ កតោ ធម្មំ សារណំ កតោ សង្ឃំ
 សារណំ កតោ សោ កតំ វិទិតាតំ កឡេយ្យ ។
 យត្តា កំ មហាធាម សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ
 ធិយត្តំ ទទាសារកា កុដ្ឋំ សារណំ កតោ ធម្មំ
 សារណំ កតោ សង្ឃំ សារណំ កតោសិ សារកាមិ
 សត្តំ សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ សារកាមិ
 បរាយនាម សាត្តា ធិយត្តំ ទទាសារកា កុដ្ឋំ សារណំ
 កតោ ធម្មំ សារណំ កតោ សង្ឃំ សារណំ កតោ
 សោ កតំ វិទិតាតំ កឡេយ្យ ។

អើហ្មំ អស្សារ្យណាសំ អើហ្មំ មិនវេសកេតមាទេតិ បើយាទិហ្មំ ធិ
 នរណាមិមិនបានជាសោកាបម្ពបុគ្គល ក្នុងសាសនានេះ ព្រះសារកាមិ
 សក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវង្គតៗទៅហើយនោះ មិនសមបើព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោកាបម្ពបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ
 ជាបុគ្គលទៀត មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខសោះ ។ ដូច
 ព្រះសារកាមិសក្យរាជ មិនបានធ្វើឱ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិក្ខាទេ ។

[២២០] ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហានាម
 បុគ្គលណាជាទទាសក ដល់នូវព្រះកុទ្ធជាទិវង្គតិ ដល់នូវព្រះធម៌ជាទិវង្គតិ
 ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទិវង្គតិអស់ក្រីវែង បុគ្គលនោះ គប្បីទៅកាន់អបាយ
 ដូចម្តេចបាន ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលកាលពេលដោយប្រវិត
 គប្បីពាលតាមធម៌កុពិកថា បុគ្គលជាទទាសក ដល់នូវព្រះកុទ្ធជាទិវង្គតិ
 ដល់នូវព្រះធម៌ជាទិវង្គតិ ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទិវង្គតិ អស់ក្រីវែង បុគ្គល
 កាលពេលដោយប្រវិត គប្បីពាលចំពោះព្រះសារកាមិសក្យរាជ បពិត្រ
 ព្រះមហានាម ព្រះសារកាមិសក្យរាជ ជាទទាសក ដល់នូវព្រះកុទ្ធជាទិវង្គតិ
 ដល់នូវព្រះធម៌ជាទិវង្គតិ ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទិវង្គតិអស់ក្រីវែង ព្រះសារ-
 កាមិសក្យរាជនោះ គប្បីទៅកាន់អបាយដូចម្តេចបាន ។

[២៤៦] ឥឡ មហានិទ្ទេ ឯកនិទ្ទេ បុគ្គលោ តុទ្ធ
 ឯកនិទ្ទេតតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ បេ ។ សន្នា នេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ ភគវាតិ ។
 ធម្មេ ។ សរេដ្ឋេ ។ ហាសាប្បញ្ញោ ជវនប្បញ្ញោ
 វិមុត្តិយា ម សមន្នាគតោ ។ សោ អាសវាទំ ទយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សម្មិកត្តា ឧបសម្បជ្ជិ វិហារតិ ។ អយម្យិ
 ទោ មហានិទ្ទេ បុគ្គលោ បរិមុត្តោ ជិវយា បរិមុត្តោ
 តិវច្ឆា ធមោជិយោ បរិមុត្តោ មិនិវិសយោ បរិមុត្តោ
 អនាយទុក្ខនិវិទិតោ ។

[២៤៧] ឥឡ មហានិទ្ទេ ឯកនិទ្ទេ បុគ្គលោ
 តុទ្ធ ឯកនិទ្ទេតតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ បេ ។ សន្នា នេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ ភគវាតិ ។

[២៤៨] បពិត្រព្រះមហានិទ្ទេ បុគ្គលត្ថក្ខៈ ក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកជ្រះថ្លាត្រូវលទ្ធិពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សចាំទ្បាយ ព្រះអង្គត្រាស់
 ដឹងនូវអំរាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងលែងត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។
 (បុគ្គលជាអ្នកជ្រះថ្លាត្រូវលទ្ធិពិតប្រាកដក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងរំលាយ មានបញ្ញាដឹងនូវច្រកបដោយវិមុត្តិ ។
 បុគ្គលនោះជឿទ្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ
 ព្រោះអស់អាសវៈចាំទ្បាយ ដោយបញ្ញាដ៏ត្រូវលទ្ធិដោយខ្លួនឯង ក្នុង
 បច្ចុប្បន្នហើយសម្រេចសម្រាន្តនាវ ។ បពិត្រព្រះមហានិទ្ទេ បុគ្គលនេះ
 ឯងជាអ្នកបានរួចចាកនរក រួចចាកកំលើតតិប្បោន រួចចាកប្រេតវិស័យ
 រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត ។

[២៤៩] បពិត្រព្រះមហានិទ្ទេ មួយទៀត បុគ្គលត្ថក្ខៈ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លាត្រូវលទ្ធិពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សចាំទ្បាយ ព្រះអង្គ
 ត្រាស់ដឹងនូវអំរាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងលែងត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។

ឆដ្ឋេ ។ សាវ័ន្ត ។ ហាសប្បុរោ ជវនប្បុរោ ១ ១
 វិទុត្តិយា សមន្តាគរោ ។ សោ បក្ស័ ឧត្តាតិយាធំ
 សរោត្តាជនាធំ បរិក្ខុយា អន្តរាបរិច្ឆាយី ហោតិ
 ១ បហាទ្ធិបរិច្ឆាយី ហោតិ អសម្ព័រាបរិច្ឆាយី ហោតិ
 សសម្ព័រាបរិច្ឆាយី ហោតិ ទុម្ពិសោគោ ហោតិ
 អននិដ្ឋតាមី ។ អយេវ្ហិ ៖ ចា បហាតាម បុត្តសោ
 បរិមុត្តោ វិរយោ បរិមុត្តោ វិរយោ វិរយោ វិរយោ បរិមុត្តោ
 វិរយោ បរិមុត្តោ អទាយទុត្តវិរិច្ឆាសា ។

(២២៦) វេទ បទ បហាតាម វិរយោ បុត្តសោ
 តុទ្ធិ វិរយោគោ ហោតិ អភិប្បុរោ វិរយោ
 សោ គគវា ។ បេ ។ សត្តា នេវមទុស្សាធំ តុទ្ធិ
 គគវាតិ ។ ឆដ្ឋេ ។ សាវ័ន្ត ។ ១ ហាសប្បុរោ
 ១ ជវនប្បុរោ ១ ១ វិទុត្តិយា សមន្តាគរោ ។

(ជាអ្នកជ្រះថ្លាដែលនិពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មានបញ្ញាព័ន្ធវៃ តែមិនប្រកបដោយ
 វិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះ នឹងបរិច្ឆានក្នុងវារ្យអាយុនៅមិនទាន់ដល់ពាក់
 កណ្តាល នឹងបរិច្ឆានក្នុងអាយុដុតពាក់កណ្តាលហើយ ពិតដល់ចប់ដុត
 នឹងបរិច្ឆាន ដោយធ្វើសេចក្តីព្យាយាមយ៉ាងខ្លាំងនឹងបរិច្ឆាន ដោយ
 មិនបាច់ធ្វើសេចក្តីព្យាយាមពេកទេ នឹងមានវ្យុធម៌ធម៌វារ្យលើទៅកាន់
 អនិដ្ឋតា ព្រោះអស់ពួកសញ្ញាផងដាច់ណែកវារ្យក្រោម៧ ។ បពិត្រ
 ព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក ច្របាច់រោគ ច្របាច់កំ-
 ណើតកំចាន ច្របាច់ប្រតិស័យ ច្របាច់អបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត ។

(២២៧) បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លាដែលនិពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អន្តរាគៈ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូវេទទៅកាន់និមនុស្សប្រាំដំឡាយ ព្រះអង្គ
 ក្រាស់ដឹងទូរកាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គដែលនិវេទន៍ប្រឡប់មកកាន់កត្តិទៀត ។
 (ជាអ្នកជ្រះថ្លាដែលនិពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ តែមិន
 មានបញ្ញា ជាគ្រឿងរីករាយ មិនមានបញ្ញាព័ន្ធវៃ នឹងមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។

សោ តិណ្ណំ សញ្ញាជនាធំ បរិកុយា ភគវោស-
 មោហានំ តម្ពុត្តា សកុណតាមី ហោតិ សតំនោ
 ភមី លោកំ អាគត្តា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ ។ អយម្យំ
 ទោ មហានាម បុត្តលោ បរិមុត្តោ វិរយោ បរិមុត្តោ
 តិវច្ឆានយោជិយោ បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ
 អនាយទុក្ខតិវិជិតាតា ។

[២២២] ឥធម៌ មនោ មហានាម ឯកញ្ជោ បុត្តលោ
 កុទ្ធោ ឯកន្តកតោ ហោតិ អភិប្បសញ្ញោ ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ បេ ។ សត្តា នោបទុស្សន្តំ កុទ្ធោ ភគវាតំ ។
 ធម្មេ ។ សង្កេ ។ ធម៌ ហាសច្ចុញ្ញោ ធម៌ ជវនច្ចុញ្ញោ
 ធម៌ បរិមុត្តិយោ សមច្ឆាតតោ ។ សោ តិណ្ណំ
 សញ្ញាជនាធំ បរិកុយា សោតាមញ្ញោ ហោតិ អវិចិ-
 ចាតធម្មោ ជិយតោ សង្កោជិបរាយនោ ។ អយម្យំ
 ទោ មហានាម បុត្តលោ បរិមុត្តោ វិរយោ បរិមុត្តោ
 តិវច្ឆានយោជិយោ បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ
 អនាយទុក្ខតិវិជិតាតា ។

បុត្តលនោះ ជាសកភាគមី នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ទើបធ្វើ
 ឲ្យទ្រប់ផុតនៃទុក្ខបាន ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ព្យ ប្រការ ព្រោះធ្វើពនៈ
 ពោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើង ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុត្តលនេះឯង
 ជាអ្នក រួចចាកនរក រួចចាកកំលើកតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ
 រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆក ។

[២២២] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុត្តលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លៅក្រៃលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃវេទនឹងមនុស្សវាំងឡាយ ព្រះអង្គ
 ត្រាស់ដឹងនូវអំយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងរិលត្រឡប់មកកាន់កងថ្មីទៀត ។
 (ជាអ្នកជ្រះថ្លៅក្រៃលែងពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ កែ
 មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មិនមានបញ្ញាវិនិច្ឆៃ នឹងមិនច្រកបដោយ
 វិមុត្តិ ។ បុត្តលនោះ ជាសោភាបបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុង
 អបាយ ជាបុត្តលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុន ព្រោះ
 អស់សញ្ញាជនៈពាំង ព្យ ប្រការ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុត្តលនេះ
 ឯង ជាអ្នក រួចចាកនរក រួចចាកកំលើកតិរច្ឆាន រួចចាកប្រេតវិស័យ
 រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆក ។

[២៤៥] ក៏ ច ម មហានាម ឯកតោ បុគ្គលោ
 ម ហៅ ទោ តុទ្ធេ ឯកត្ថកតោ ហោតិ អភិប្ប-
 សន្នោ ។ ម ធម្មេ ។ ម សង្កេ ។ ម ហាសប្បន្នោ
 ម ជវិច្ឆប្បន្នោ ម ម វិមុត្តិយា សមញ្ញាតតោ ។
 អមិចស្ស កមេ ធម្មា ហោតិ សន្និទ្ធិយំ ។ មេ ។
 មញ្ញិទ្ធិយំ ។ តជាតតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា មញ្ញាយ
 បុគ្គសោ និទ្ធិវាដំ មមន្តិ ។ អយម្យិ ទោ មហានាម
 បុគ្គលោ អគត្តា ធិរយំ អគត្តា វិវាទាយោនី អគត្តា
 មិត្តវិសយំ អគត្តា អនាយមុត្តតិវិនិទាតំ ។

[២៤៦] ក៏ ច ម មហានាម ឯកតោ បុគ្គលោ
 ម ហៅ ទោ តុទ្ធេ ឯកត្ថកតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ។
 ម ធម្មេ ។ ម សង្កេ ។ ម ហាសប្បន្នោ ម ជវិច្ឆ-
 ប្បន្នោ ម ម វិមុត្តិយា សមញ្ញាតតោ ។ អមិចស្ស
 កមេ ធម្មា ហោតិ សន្និទ្ធិយំ ។ មេ ។ មញ្ញិទ្ធិយំ ។

[២៤៧] បតិគ្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលត្ថក្ខៈ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកមិនបានជ្រះថ្លាត្រលែងពិភព្រាតដ ក្នុងព្រះពុទ្ធាទ ។
 ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយទេ
 មិនមានបញ្ញាវិនិវិវេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែថា ធម៌អម្បាលនេះ
 គឺសន្ធិទ្ធិយំ ។ មេ ។ មញ្ញិទ្ធិយំ តែងមានផលបុគ្គលនោះ ។ មួយ
 ទៀត ធម៌ពាំងឡាយ ដែលព្រះគេថាគតទ្រង់ប្រកាសហើយ ជាធម៌គួរ
 ផលការពិចារណា ដោយបញ្ញាវិនិវេត្រលែង ផលបុគ្គលនោះ ។ បតិគ្រ
 ព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់ទោត មិនទៅកាន់
 កំណើតវិញ្ញាណ មិនទៅកាន់ប្រកិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុក្ខតិ
 វិនិបាត ។

[២៤៨] បតិគ្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលត្ថក្ខៈ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកមិនបានជ្រះថ្លាត្រលែងពិភព្រាតដ ក្នុងព្រះពុទ្ធាទ ។
 ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ
 ទេ មិនមានបញ្ញាវិនិវិវេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ តែថា ធម៌អម្បាល
 នេះ គឺសន្ធិទ្ធិយំ ។ មេ ។ មញ្ញិទ្ធិយំ តែងមានផលបុគ្គលនោះ ។

តថាគតេ ធម្មស្ស សទ្ធាមន្តំ ហោតិ បេមមន្តំ ។
 អយម្យំ ទោ មហាធាម បុគ្គលោ អគន្ធា ឆាយំ
 អគន្ធា តិច្ឆាធម្មោ ធិ អគន្ធា បិដ្ឋិវិសយំ អគន្ធា
 អនាយ ទុក្ខតិវិធិតាតំ ។

[២៤៧] សេយ្យជាបិ មហាធាម ទុក្ខតំ ទុក្ខមិ
 អវិហតក្កាលុតំ តំជាធិ ធម្មស្ស ទណ្ឌាធិ បូតិវិ
 វាតាតបហតាធិ អសារាតាធិ(១) អសុទសយតាធិ
 ទេវេ បទ សទ្ធា ធាវ អទុប្បវេទ្ធម្យ ។ អបិ ទុ
 តាធិ តំជាធិ វុត្តិ វិវុត្តិ វេបុល្លំ អាមន្តេយ្យន្តិ ។
 លោ ហោតំ កន្តេ ។ ឯវាទេ ទោ មហាធាម
 ឥធម ធម្មោ ទុកក្កាតោ ហោតិ ទុប្បវេទិតោ
 អធិយ្យាធិកោ អទុបសមសំវុត្តិកោ អសម្មា-
 សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ(២) ឥធមហំ ទុក្ខតុស្សី វេទាមិ ។

១- ១. អសារតំ ។ ២- ១. ទុក្ខតោ ។

មួយទៀត បុគ្គលនោះគ្រាន់តែមានសទ្ធានឹងសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងគ្រឹះ
 កថាគត ។ បតិក្រព្រះមហាធាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់
 ទេវេ មិនទៅកាន់កំលើតិវេទនា មិនទៅកាន់ប្រេតវិស័យ មិនទៅកាន់
 អបាយ ទុក្ខតិ វិធិបាត ។

[២៤៧] បតិក្រព្រះមហាធាម ផ្តួចផ្តង់ទាំងឡាយ ដែលបាក់ខ្ទេច
 ដែលស្អុយ ដែលត្រៀមគ្រោះ ដោយឡូសនឹងកំលើវេទ ដែលឥតទុក
 ដែលទុកជាក់ក្នុងទីមិនស្អាត ភ្ញៀវក៏បង្ហូរទៅភ្ញៀវដោយស្រួល
 ចុះកាន់ស្រែ ដែលគ្រហែងត្រហូន មានផែនដីអាគ្រក់ ដែលគេមិន
 ចាន់បានគាស់កាយកង្កែបកំលើចេញទៅឡើយ ក្នុងទាំងអម្បាលនោះ
 នឹងផល់នូវសេចក្តីចំរើន ដុះដាល ស្លូតលាស់បានវែងឬទេ ។ មិន
 បានទ្រព្យអង្គ ។ បតិក្រព្រះមហាធាម សេចក្តីចម្រើនដូច្នោះ
 ដែរ បដិក្ខនិវោតនេះ ជាធម៌ដែលបុគ្គលពាលមិនល្អ ជាធម៌ដែល
 បុគ្គលប្រកាសមិនល្អ ជាធម៌មិនទាន់សក្តានុពលទុក្ខបាន មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បី សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនមែនសទ្ធាសម្ពុទ្ធប្រកាស
 ហើយ ភវាគតពាលជា ធម៌នេះ ផ្តួចស្រែដែលគ្រហែងត្រហូន ។

តស៊ី ច ឆម្មេ សាវកោ វិហារិ ធម្មាទុទ្ទយ្យដិបន្តោ
សាមិចិប្បដិបន្តោ អនុធម្មចារី ឥនមហំ ទុត្តិជស្មី
វនាមិ ។

(៤៤៦) សេយ្យថាវិ មហាតាម សុត្តន្តំ សុត្តមិ
សុវិហារកុណ្ឌាតំ តិដានិ ចស្សុ អនុធម្មាទុ អច្ចតិដិ
អវតាតបហនានិ សាវកានិ សុខសយិនានិ ទេវេ
ចស្សុ សញ្ញា ចារី អនុធម្មវេន្តយ្យ អមិ ទុ តានិ តិដានិ
វុត្តិវិ វុត្តិវិ វេយ្យុលំ អាចន្តយ្យុត្តិ ។ ឯវំ ករុន្ត ។ ឯវមេវ
ទោ មហាតាម ឥធម្មា ស្វាគ្វានោ ហោតិ សុប្ប
វេនិគោ វិយ្យាវិកោ ទុបសមសំវត្តវិកោ សម្ពា-
សម្ពុទ្ធស្វវេនិគោ ឥនមហំ សុត្តន្តស្មី វនាមិ ។ តស៊ី
ច ឆម្មេ សាវកោ វិហារិ ធម្មាទុទ្ទយ្យដិបន្តោ សាមិចិ-
ប្បដិបន្តោ អនុធម្មចារី ឥនមហំ សុត្តិជស្មី វនាមិ ។

មួយវិញទៀត សាវកដែលប្រតិបត្តិទូរធម៌តាមធម៌ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ
ប្រព្រឹត្តទូរធម៌ដ៏សមគួរ នៅគ្រប់វិហារបថ ក្នុងធម៌នោះ គឺជាភក
ពោលថា សាវកអ្នកប្រតិបត្តិធម៌តាមធម៌ នៅគ្រប់វិហារបថនេះដូច
ជាពូជគ្រក់ ។

(៤៤៧) បពិត្រគ្រូមហាតាម ដូចពូជគ្រក់ខ្យល ដែលមិនបាក់ខូច
ដែលមិនស្ងួត ដែលមិនគ្រៀមគ្រោះ ដោយទ្យលនិទិកំដៅថ្ងៃ មានពន្ធក
ដែលអនុកដាក់ក្នុងទីដ៏ស្អាត ពុំនឹងក្រៀមក្រាមដោយស្រួល
ចុះកាន់ស្រែដែលល្អ មានផែនដីកមស្មើ ដែលគេបានគាស់កែយកដីក្នុង
ឈើចេញហើយ តូចអម្បាលនោះនឹងដល់ទូរសេចក្តីចំរើន ដុះជាល លូក
លាស់ឡើងបានប្លែក ។ យ៉ាងហ្នឹងហើយគ្រូអង្គ ។ បពិត្រគ្រូមហាតាម
សេចក្តីបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ ធម៌ក្នុងលោកនេះ ជាធម៌ដែលចុកលុយពោល
ចុកល្អហើយ ធម៌ដែលចុកលុយប្រកាសចុកល្អហើយ ជាធម៌នាំសត្វចេញ
ចាកទុក្ខបាន ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ជាធម៌ដែលព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធត្រង់ប្រកាសហើយ គឺជាភកពោលថា ធម៌នេះ ដូចជាស្រែដ៏
ល្អ ។ មួយវិញទៀត សាវកដែលប្រតិបត្តិទូរធម៌តាមធម៌ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ
ប្រព្រឹត្តទូរធម៌ដ៏សមគួរ នៅគ្រប់វិហារបថ ក្នុងធម៌នោះ គឺជាភកពោលថា
សាវកអ្នកប្រតិបត្តិធម៌តាមធម៌ នៅគ្រប់វិហារបថនេះ ដូចជាពូជដ៏ល្អ ។

តិមន្តំ បទ សរោគាធិ សន្តតំ សរោគាធិ មហានាម សក្កោ
មរណកាលេ សិក្ខាយ បរិបូរីការី អហោសីតិ ។

(២២៧) សាវត្ថិនិទានំ ។ តេជ ទោ បទ សមយេន
អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អាណាធិកោ ហោតិ ទុក្ខុតោ
ពាឡុតិលាទោ ។ អថទោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ
អញ្ញាតា បុរិសំ អាមន្តសិ ឃហិ ភ្នំ អម្ពោ បុរិស
យេនាយស្មា សាវបុត្តោ តេទុបសន្តមិ ទុបសន្តមិគ្នា
មម វេនេន អាយស្មតោ សាវបុត្តស្ស ទានេ
សិរសា វន្ត អនាថបិណ្ឌិកោ កន្ត គហបតិ
អាណាធិកោ ទុក្ខុតោ ពាឡុតិលាទោ សោ អាយស្មតោ
សាវបុត្តស្ស ទានេ សិរសា វន្តតិ ។ ឃីវក្ក
វេនហិ សាទុ តិវ កន្ត អាយស្មា សាវបុត្តោ
យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស ទិវសទំ
តេទុបសន្តមិ អទុកម្បំ ទោទាយាតិ ។ ឃីវ កន្តតិ
ទោ សោ បុរិសា អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស
បទិស្សត្នា យេនាយស្មា សាវបុត្តោ តេទុបសន្តមិ
ទុបសន្តមិគ្នា អាយស្មន្តំ សាវបុត្តំ អភិវាទេត្នា

នីវុទំ កាលេវេថុ ដល់ព្រះសរោគាធិសក្ករាជ បតិគ្រព្រះមហានាម
ព្រះសរោគាធិសក្ករាជ ជាអ្នកបានធ្វើឱ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិទ្ធិ ក្នុងកាល
ជិតមរណៈ ។

(២២៧) សាវត្ថិនិទាន ។ សម័យនោះឯង អនាថបិណ្ឌិកគហបតិ
មានអាណា ប្រកបដោយទុក្ខ មានជម្ងឺជាទម្ងន់ ។ លំដាប់នោះ អនាថ-
បិណ្ឌិកគហបតិ បានហៅបុរសម្នាក់មកថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន ឯងចូរមក
នេះ ឯងចូរទៅក្រសែស្រែដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរ
ថ្វាយបង្គំបាទព្រះសាវបុត្រដ៏មានអាយុ ដោយសិរសា តាមពាក្យអញថា
បតិគ្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន អនាថបិណ្ឌិកគហបតិ មានអាណា ប្រកប
ដោយទុក្ខ មានជម្ងឺជាទម្ងន់ លោកថ្វាយបង្គំបាទព្រះសាវបុត្រដ៏មានអាយុ
ដោយសិរសា ។ រួចហើយ ឯងចូរនិមន្តយ៉ាងនេះថា បតិគ្រព្រះករុណា
ដ៏ចំរើន សូមព្រះសាវបុត្រដ៏មានអាយុ ពាស្រ័យទូរសេចក្តីអនុគ្រោះ
និមន្តទៅកាន់ទីលំនៅអថនាថបិណ្ឌិកគហបតិឱ្យបាន ។ បុរសនោះទទួល
ពាក្យអនាថបិណ្ឌិកគហបតិថា ប្របាទ ហើយក៏ចូលទៅក្រសែស្រែ
ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះសាវបុត្រដ៏មានអាយុហើយ

ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីទិ ទោ សោ បុរិសោ
 អាយស្សន្តំ សារីបុត្តំ ឯកទរោម អនាថបិណ្ឌិកោ កន្ត
 កហមតិ អាតាទិកោ ទុក្ខុតោ ពាទ្ធិកិលាដោ សោ
 អាយស្សនោ សារីបុត្តស្ស ចាដេ សរិសា វុត្តិ ។
 ឯវិញ្ច វិទេតិ សាទុ តិរិ កន្ត អាយស្សា សារីបុត្តោ
 យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស កហមតិស្ស ធិវេសនំ
 តេទុបសន្តមិ អទុកម្យំ ទចាតាយាតិ ។ អធិ-
 វាសេសិ ទោ អាយស្សា សារីបុត្តោ ទុណ្ហិការវេន ។

(២៩០) អថទោ អាយស្សា សារីបុត្តោ បុព្វត្តា-
 សមយំ ធិវាសេត្តា បន្តិវិវាទាយ អាយស្សតា
 អាទន្តេន បញ្ចាសមរោទេ យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 កហមតិស្ស ធិវេសនំ តេទុបសន្តមិ ទបសន្តមិត្តា
 បញ្ចត្តោ អាសរេន ធិសីទិ ។ ធិសន្តិ ទោ អាយស្សា
 សារីបុត្តោ អនាថបិណ្ឌិកំ កហមតិ ឯកទរោម
 កត្វិ តេ កហមតិ ទមនិយំ កត្វិ យាបនិយំ
 កត្វិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តំ ហេ អភិក្កមន្តំ
 បដិក្កមោសានំ បញ្ចាយតិ ហេ អភិក្កមោតិ ។

កំអនិយកនិវិជំសមគ្គ ។ លុះបុរសនោះ អនិយកនិវិជំសមគ្គហើយ
 បានចូលព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ ដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន
 អនាថបិណ្ឌិកតហមតិ មានអាណាដ ប្រកបដោយទុក្ខ មានជម្ងឺជាទម្ងន់
 លោកផ្ទុយបន្តិព្រះបាទព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ ដោយសិរសោ ។ រួច
 កោលយ៉ាងនេះថា បតិគ្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន សូមព្រះសារីបុត្រដ៏មាន
 អាយុ កស្រ័យខ្យល់សេចក្តីវិនុព្រោះ ទិមន្តទៅកាន់វិលំទៅ អនាថបិណ្ឌិក
 កហមតិទ្យវាទ ។ ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ បានចូលទិមន្ត ដោយ
 អាការស្ងៀម ។

(២៩០) លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ ស្ងៀមស្ងៀម
 ប្រដាប់បុត្រទីតិវិវ ក្នុងវេលាបុព្វត្តសម័យ មានព្រះកាន់ទុដ៏មាន
 អាយុ ជាបញ្ចាសមរោទៈ ចូលទៅកាន់វិលំទៅអនាថបិណ្ឌិកតហមតិ
 លុះចូលទៅដល់គន្លឹះសីអាសនៈ ដែលគេក្រាលហើយ ។ លុះព្រះ
 សារីបុត្រដ៏មានអាយុគន្លឹះហើយ កំភោលនឹងអនាថបិណ្ឌិកតហមតិដូច្នោះថា
 ម្ចាស់តហមតិ អ្នកល្មមកត់ធន់បានទេ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានទេ
 ទុក្ខវេទនាជួយ មិនចំរើនឡើងទេ រសេចក្តីជួយ (ចាកពេក)
 វេមនិប្រាកដ ឯសេចក្តីមិនចំរើនឡើងវេមនេ វេមនិមន្តប្រាកដទេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវរុត្តោ

ន ទេ ភន្តេ ទមនីយំ ន យាមនីយំ ពាណិ ទេ ទុក្ខា
វេទនា អភិក្កមន្តិ ហោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ
បណាយតិ ជា បដិក្កមោតិ ។

(២៨០) យថាវុបេន ទោ ភហមតិ តុន្តេ អវេច្ចប្ប-
សានេន សមញ្ញុតនោ អស្សុតវំ បុដ្ឋន្តិលោ កាយស្ស
ភេនា បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តានំ និយំ
ឧបបដ្ឋិតិ ភវាវុហោ ភេ តុន្តេ អប្បសានោ នត្ថិ ។
អត្ថិ ច ទោ ភេ ភហមតិ តុន្តេ អវេច្ចប្បសានោ
សតិមិ សោ ភកវំ ។ បេ ។ សន្តា នេវមទុស្សានំ
តុន្តោ ភកវំតិ ។ តញ្ច បទ ភេ តុន្តេ អវេច្ច-
ប្បសានំ អត្ថិ សមទុបស្សតោ ហនសោ វេទនា
បដិប្បស្សន្តេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវរុត្តោ

អនាថបិស្តិកភហមតិ ទូលថា បតិក្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណា
អភំធនំមិនបានទេ ខ្ញុំព្រះករុណាប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ ទុក្ខវេទនារបស់
ខ្ញុំព្រះករុណាចំរើនឡើងទាំងណាស់ មិនចូរជយទេ សេចក្តីចំរើន
(វិនោក) ចេះតែប្រាកដឡើងមិនមានចូរជយទេ ។

(២៨១) ព្រះសាវ័បុត្រោភាលថា ខ្នាលភហមតិ បុដ្ឋន្តវិជល
មិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មាន
សភាពយ៉ាងណា លុះដល់វិលាសទទ្ធិ បន្ទាប់អំពីមរណៈវេទនាទៅកើតក្នុង
អបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត នរក ឯសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ មាន
សភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកទេ ។ ខ្នាលភហមតិ មួយទៀត
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក៏មានដល់អ្នកថា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវនៃទេវតានិមនុស្សទាំងឡាយ
ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងនូវអំបាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គវិលាសវិលក្រឡប់មកកាន់ភព
ថ្មីទៀត ។ កាលបើអ្នកពិចារណាយើងនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់ម្តាប់ទៅ
ដោយហេតុផ្តល់សមគួរបាន ។

[២៥២] យថាភូមេន ទោ គហបតិ ធម្មេ អវេទ្ធច្ប្ប-
 សារទេន សមញ្ញកតោ អស្សុគវំ បុដ្ឋជ្ជោ កាយស្ស
 កេតា បរំ មាលា អនាយំ ធុត្តតិ វិនិចាតំ ធិរយំ
 ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមោ ភេ ធម្មេ អប្បសារោ ធន្តិ ។ អត្ថំ
 ច ទោ ភេ គហបតិ ធម្មេ អវេទ្ធច្ប្បសារោ ស្វាគ្ហានោ
 កតវតោ ធម្មោ ។ មេ ។ បច្ចុត្តំ វេទិតញោ វិញ្ញាហិតិ ។
 កល្យ មន ភេ ធម្មេ អវេទ្ធច្ប្បសារំ អត្ថនិ សមទុ-
 បស្សតោ ថានសោ វេទនា បដិច្ចស្សម្ពេយ្យំ ។

[២៥៣] យថាភូមេន ទោ គហបតិ សង្ឃេ
 អវេទ្ធច្ប្បសារទេន សមញ្ញកតោ អស្សុគវំ បុដ្ឋជ្ជោ
 កាយស្ស កេតា បរំ មាលា អនាយំ ធុត្តតិ
 វិនិចាតំ ធិរយំ ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមោ ភេ សង្ឃេ
 អប្បសារោ ធន្តិ ។ អត្ថំ ច ទោ ភេ គហបតិ សង្ឃេ
 អវេទ្ធច្ប្បសារោ សុប្បដិបន្នោ កតវតោ សាវតសសង្ឃោ
 ។ មេ ។ អទុត្តំ បុញ្ញកេត្តំ លោកស្សាតិ ។

[២៥២] ម្នាលគហបតិ បុដ្ឋជ្ជនៃវេលាមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងណា លុះ
 វិលាទិទន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈវេទនាទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិនិចាត ខរក
 សេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានផលអ្នក
 ឡើយ ។ ម្នាលគហបតិ មួយទៀត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុង
 ព្រះធម៌ មានផលអ្នកថា ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ប្រវត
 ហើយ ។ មេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញដន់ទាំងឡាយកប្បដិទិចំពោះខ្លួន កាល
 បើអ្នកពិចារណារឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌នោះ
 ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ កប្បស្សបំប្លែងទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៥៣] ម្នាលគហបតិ បុដ្ឋជ្ជនៃវេលាមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងណា លុះ
 វិលាទិទន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈវេទនាទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិនិចាត ខរក
 ឯសេចក្តីមិនជ្រះថ្លាមានសភាពយ៉ាងនោះ ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនមានផលអ្នក
 ឡើយ ។ ម្នាលគហបតិ មួយទៀត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
 ក្នុងព្រះសង្ឃ ក៏មានផលអ្នកថា ព្រះសង្ឃសាវតនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 លោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ មេ ។ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។

តត្ថា បទ តេ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទំ អន្តង្គំ សមនុ-
បស្សតោ ហំធសោ វេទនា បដិប្បស្សន្តោយ្យំ ។

[២៥៤] យថាវរុទ ទោ តហមតិ នុស្សីល្យេន
សមន្តាតតោ អស្សុតវា បុព្វជ្ជថោ កាយស្ស កេតា
បរំ មរណា អចាយំ នុក្កតិ វិទិតាតំ វិរយំ ឧបប-
ដ្ឋតិ តថាវរុទ្ធេ នុស្សីល្យំ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ តេ
តហមតិ អរិយកត្តាទំ សីលាទំ អទណ្ណាទំ ។ មេ ។
សមាទំសំវត្តទំកាទំ ។ តាទំ ច បទ តេ អរិយកត្តា-
ទំ សីលាទំ អន្តង្គំ សមនុបស្សតោ ហំធសោ វេទនា
បដិប្បស្សន្តោយ្យំ ។

[២៥៥] យថាវរុទាយ ទោ តហមតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា
សមន្តាតតោ អស្សុតវា បុព្វជ្ជថោ កាយស្ស កេតា
បរំ មរណា អចាយំ នុក្កតិ វិទិតាតំ វិរយំ ឧបប-
ដ្ឋតិ តថាវរុទា តេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ
តេ តហមតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។ តត្ថា បទ តេ សម្មាទិដ្ឋិ
អន្តង្គំ សមនុបស្សតោ ហំធសោ វេទនា
បដិប្បស្សន្តោយ្យំ ។

កាលបើអ្នកពិចារណាយើញទូរសីលចក្កិជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ
នោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្របរម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុ
ជំនឿ ។

[២៥៦] ម្នាលភហុបតិ បុព្វជ្ជន៍ដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាព
ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសភាពយ៉ាងណា លុះរាល់ខែ ចន្ទប្រាប់អំពីមរណៈ
វេទនាទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិទិតាត មរណ ឯភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីល មាន
សភាពយ៉ាងនោះ មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្នាលភហុបតិ មួយទៀត
សីលទាំងឡាយជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។ ជា
សីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាទិ គឺមានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណា
យើញទូរសីលទាំងឡាយ ដែលជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈនោះចំពោះ
ខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្របរម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុជំនឿ ។

[២៥៧] ម្នាលភហុបតិ បុព្វជ្ជន៍ដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
មិច្ឆាទិដ្ឋិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរាល់ខែ ចន្ទប្រាប់អំពីមរណៈវេទនា
ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិទិតាត មរណ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មានសភាពយ៉ាងនោះ
មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្នាលភហុបតិ មួយទៀត សម្មាទិដ្ឋិ
គឺមានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាយើញទូរសម្មាទិដ្ឋិនោះចំពោះខ្លួន
វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្របរម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុជំនឿ ។

[២៤៦] យថាភូមេន ទោ គហមតិ មិច្ឆាសង្ក័យោ-
 ទ សមញ្ញាគតោ អស្សុតកំ បុគ្គុដ្ឋិតោ កាយស្ស
 គេតា បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតំ វិចិត្រាតំ វិរយំ
 ឧបបដ្ឋិតិ តថាភូតោ តេ មិច្ឆាសង្ក័យោ ទត្ថិ ។
 អត្ថិ ច ទោ តេ គហមតិ សម្មាសង្ក័យោ ។ តព្វ
 បទ តេ សម្មាសង្ក័យំ អត្ថនិ សមទុបស្សតោ
 មាណសា វេទនា បដិច្ចស្សត្តយ្យំ ។

[២៤៧] យថាភូតាយ ទោ គហមតិ មិច្ឆាភវាយ
 សមញ្ញាគតោ អស្សុតកំ បុគ្គុដ្ឋិតោ កាយស្ស គេតា
 បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតំ វិចិត្រាតំ វិរយំ ឧបបដ្ឋិតិ
 តថាភូតោ តេ មិច្ឆាភវាយ ទត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ
 តេ គហមតិ សម្មាភវាយ ។ តព្វ បទ តេ
 សម្មាភវំ អត្ថនិ សមទុបស្សតោ មាណសា វេទនា
 បដិច្ចស្សត្តយ្យំ ។

[២៤៦] ម្ចាស់គហមតិ បុគ្គុដ្ឋិតដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 មិច្ឆាសង្ក័យៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវេលាណាខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ
 វេស្សន៍ទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆ័ត ទេវក មិច្ឆាសង្ក័យៈ មាន
 សភាពយ៉ាងនោះ មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់គហមតិ មួយ
 ទៀត សម្មាសង្ក័យៈ ក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវសម្មាសង្ក័យៈនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាចាំនិរ្យាយ គប្បីស្ងប់
 ម្លប់ទៅដោយហេតុផ្តល់សមគួរ ។

[២៤៧] ម្ចាស់គហមតិ បុគ្គុដ្ឋិតដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 មិច្ឆាភវាយ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវេលាណាខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈវេស្សន៍
 ទៅកើតក្នុងអប្បាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆ័ត ទេវក មិច្ឆាភវាយមានសភាពយ៉ាងនោះ
 មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់គហមតិ មួយទៀត សម្មាភវាយ
 មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាភវាយនោះចំពោះ
 ខ្លួន វេទនាចាំនិរ្យាយ គប្បីស្ងប់ម្លប់ទៅ ដោយហេតុផ្តល់សមគួរ ។

[២៥៨] យថាភូមេន ទោ ភហមតិ មិច្ឆាគម្មន្តោ-
 ន សមន្តាគតោ អស្សុតវា បុប្ផជ្ជិចោ ភាយស្ស ភេតា
 បរំ មរណា អោយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតិ វិរយំ ឧបបដ្ឋតិ
 ភថាភូមោ តេ មិច្ឆាគម្មន្តោ ទត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ
 តេ ភហមតិ សម្មាគម្មន្តោ ។ តញ្ច បទ តេ សម្មា-
 គម្មន្តំ អត្ថនិ សមទុបស្សតោ ហំទសោ វេទនា
 បដិឃ្យស្សម្តេយ្យំ ។

[២៥៩] យថាភូមេន ទោ ភហមតិ មិច្ឆាភាជីវេន
 សមន្តាគតោ អស្សុតវា បុប្ផជ្ជិចោ ភាយស្ស ភេតា
 បរំ មរណា អោយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតិ វិរយំ ឧបបដ្ឋតិ
 ភថាភូមោ តេ មិច្ឆាភាជីវោ ទត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ
 តេ ភហមតិ សម្មាភាជីវោ ។ តញ្ច បទ តេ សម្មា-
 ភាជីវំ អត្ថនិ សមទុបស្សតោ ហំទសោ វេទនា
 បដិឃ្យស្សម្តេយ្យំ ។

(២៥៨) ម្ចាស់ភហមតិ បុប្ផជ្ជនៃវេលាមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆា-
 កម្មន្តៈមានសភាពយ៉ាងណា លុះវេលាដឹងខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើត
 ក្នុងអប្បាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆ័ត ទរក មិច្ឆាកម្មន្តៈមានសភាពយ៉ាងនោះ មិន
 មានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់ភហមតិ មួយទៀត សម្មាគម្មន្តៈ
 ក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាគម្មន្តៈនោះ ចំពោះ
 ខ្លួន វេទនាព័ន្ធក្រិយ គប្បីស្របរម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

(២៥៩) ម្ចាស់ភហមតិ បុប្ផជ្ជនៃវេលាមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆា-
 ភាជីវៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវេលាដឹងខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅ
 កើតក្នុងអប្បាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆ័ត ទរក មិច្ឆាភាជីវៈមានសភាពយ៉ាងនោះ
 មិនមានដល់អ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់ភហមតិ មួយទៀត សម្មាភាជីវៈ
 ក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាភាជីវៈនោះចំ-
 ពោះខ្លួន វេទនាព័ន្ធក្រិយគប្បីស្របរម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៦០] យថាវេទ ទោ គហបតី មិច្ឆាភយោ-
 មេធិ សមម្ពាគតោ អស្សុគភំ បុប្ផដ្ឋិយោ កាយស្ស
 ភេតា ហំ មាណា អបាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ជិវយំ
 ទមបដ្ឋតិ គតាវុចា តេ មិច្ឆាភយោមោ ទត្ថិ ។ អត្ថិ
 ច ទោ តេ គហបតី សម្មាភយោមោ ។ តត្ថ មធិ
 តេ សម្មាភយោមិ អត្ថចិ សមម្ពស្សតោ ហិទសោ
 វេទនា បដិប្បស្សម្ពេយ្យំ ។

[២៦១] យថាវេទ ទោ គហបតី មិច្ឆាសតិយោ
 សមម្ពាគតោ អស្សុគភំ បុប្ផដ្ឋិយោ កាយស្ស ភេតា
 ហំ មាណា អបាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ជិវយំ ទមបដ្ឋតិ
 គតាវុចា តេ មិច្ឆាសតិ ទត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ តេ
 គហបតី សម្មាសតិ ។ តត្ថ មធិ តេ សម្មា-
 សតិ អត្ថចិ សមម្ពស្សតោ ហិទសោ វេទនា
 បដិប្បស្សម្ពេយ្យំ ។

[២៦០] ម្ចាស់គហបតី បុប្ផដ្ឋិនវេទនាមិច្ឆាចេវីនី ប្រកបដោយមិច្ឆា-
 ភយោមៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវេទនាខ្លួន បង្កប់អំពីមាណៈ ក៏ទៅ
 កើតក្នុងអាយុ ទុក្ខតិ វិចិត្តាត ទោ មិច្ឆាភយោមៈមានសភាពយ៉ាងនោះ
 មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់គហបតី មួយទៀត សម្មាភយោមៈ
 ក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាភយោមៈ នោះចិ-
 រោះខ្លួន វេទនាពុំទុក្ខយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៦១] ម្ចាស់គហបតី បុប្ផដ្ឋិនវេទនាមិច្ឆាចេវីនី ប្រកបដោយមិច្ឆា-
 សតិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវេទនាខ្លួន បង្កប់អំពីមាណៈ ក៏ទៅកើត
 ក្នុងអាយុ ទុក្ខតិ វិចិត្តាត ទោ មិច្ឆាសតិមានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមាន
 ផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់គហបតី មួយទៀត សម្មាសតិក៏មានផល
 អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាសតិមានចិរោះខ្លួន វេទនា
 ពុំទុក្ខយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

១៦៧

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវគ្គ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គ

(២៦២) យថាភូមេន ខោ គហមតិ មិច្ឆាសមា-
ធិនា សមន្តាគតោ អស្សុគតំ បុប្ផដ្ឋង្គោ កាយស្ស
ភេតា បរំ មរណា អចាយំ នុត្តតិ វិនិចាតំ ជិវយំ
ឧបបជ្ជតិ តថាភូមោ តេ មិច្ឆាសមាធិ នត្ថំ ។ អត្ថំ
ច ខោ តេ គហមតិ សម្មាសមាធិ ។ តត្តា ចន
តេ សម្មាសមាធិ អត្តនិ សមទុបស្សតោ ឋានសោ
វេនតា បដិប្បស្សម្ពេយ្យំ ។

(២៦៣) យថាភូមេន ខោ គហមតិ មិច្ឆាញាណេន
សមន្តាគតោ អស្សុគតំ បុប្ផដ្ឋង្គោ កាយស្ស ភេតា
បរំ មរណា អចាយំ នុត្តតិ វិនិចាតំ ជិវយំ ឧបបជ្ជតិ
តថាភូមន្តេ មិច្ឆាញាណំ នត្ថំ ។ អត្ថំ ច ខោ តេ
គហមតិ សម្មាញាណំ ។ តត្តា ចន តេ សម្មា-
ញាណំ អត្តនិ សមទុបស្សតោ ឋានសោ វេនតា
បដិប្បស្សម្ពេយ្យំ ។

(២៦២) ម្នាលគហមតិ បុប្ផដ្ឋង្គនៃវេលាមិនចេះដឹង ជាអ្នកប្រកបដោយ
មិច្ឆាសមាធិមានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់វេលាដ៏ទន្ធបន្ទាប់អំពីមរណៈ
គឺនៅក៏គង្គីអបាយ ទុក្ខតិ វិនិចាត នរក មិច្ឆាសមាធិមានសភាព
យ៉ាងនោះ មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហមតិ មួយទៀត
សម្មាសមាធិក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាយើញខ្លួនសម្មាស-
មាធិនោះចំពោះខ្លួន វេទនាភាំងឡាយ គប្បីស្រប់ទ្រាប់ទៅដោយ
ហេតុដ៏សមគួរ ។

(២៦៣) ម្នាលគហមតិ បុប្ផដ្ឋង្គនៃវេលាមិនចេះដឹង ជាអ្នកប្រកប
ដោយមិច្ឆាញាណ មានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់វេលាដ៏ទន្ធបន្ទាប់អំពី
មរណៈ គឺនៅក៏គង្គីអបាយ ទុក្ខតិ វិនិចាត នរក មិច្ឆាញាណ
មានសភាពយ៉ាងនោះមិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហមតិ មួយ
ទៀត សម្មាញាណក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាយើញខ្លួន
សម្មាញាណនោះចំពោះខ្លួន វេទនាភាំងឡាយគប្បីស្រប់ទ្រាប់ទៅ ដោយ
ហេតុដ៏សមគួរ ។

សកោដិវត្ត គតិយោ

[២៦៤] យថាភូតាយ ទោ គហមតិ មិច្ឆាវិមុត្តិយោ សមន្តាគតោ អស្សុតវិ បុដ្ឋុជ្ជិយោ កាយស្ស កេនា ចរំ បរណា អតាយំ ទុក្ខតិ វិនិហាតំ វិរយំ ធម្មបន្តិកំ តថាភូតោ តេ មិច្ឆាវិមុត្តិ ទត្ថំ ។ អត្ថំ ច ទោ តេ គហមតិ សម្មាវិមុត្តិ ។ តញ្ច បទ តេ សម្មាវិមុត្តិ អត្ថនិ សមនុបស្សតោ មាណសោ វេទនា បដិច្ចស្សម្ពេយ្យន្តិ ។

[២៦៥] អថទោ អនាថបិណ្ឌិតស្ស គហមតិស្ស មាណសោ វេទនា បដិច្ចស្សម្ពីសុ ។ អថទោ អនាថបិណ្ឌិតោ គហមតិ(១) អាយស្សន្តញ្ច សាវិមុត្តិ អាយស្សន្តញ្ច អាទន្តំ សគេនេវ ថាលិខានេន បរិសិ ។ អថទោ អនាថបិណ្ឌិតោ គហមតិ អាយស្សន្តំ សាវិមុត្តិ កុត្តាវិ ទុតិយត្តចាណិ អញ្ញតវំ ជំធំ អាសនំ គហេត្វា វិគមន្តំ ចិសិទិ ។ វិគមន្តំ ចិសិទ្ធិ ទោ អនាថបិណ្ឌិតំ គហមតិ អាយស្សា សាវិមុត្តោ ឥហារិ តាថាហិ អនុហោនិ

១. គហមតិ របស់មិច្ឆា ។

សកោដិវត្ត ៣

[២៦៤] ម្ចាស់គហមតិ បុដ្ឋុជ្ជនៃវេលាមិនចេះជើង ជាអ្នកប្រកប ដោយមិច្ឆាវិមុត្តិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់វេលាទទួល បន្ទាប់អំពី មរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិហាត ទេ មិច្ឆាវិមុត្តិ មានសភាព យ៉ាងនោះមិនមានដល់អ្នកវៀយ ។ ម្ចាស់គហមតិ មួយរៀន សម្មាវិមុត្តិក៏មានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញទូរសម្មាវិមុត្តិនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាព័ន្ធក្រិយាប្បិស្សបំរាប់រាប់ពៅដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៦៥] គ្រូនោះឯង វេទនារបស់អនាថបិណ្ឌិតគហមតិក៏ស្របរាប់ ដោយមួយវេទនា ។ ទើបអនាថបិណ្ឌិតគហមតិអង្គុសព្រះសាប៊ុក្កដ៏មាន កាយុផង ព្រះកាន់ខ្លួន្តីមានកាយុផង ដោយម្ហូបចំណីដ៏ធ្លុំខ្លួនថាសជារបស់ ខ្លួន ។ អនាថបិណ្ឌិតគហមតិបានដឹងថា ព្រះសាប៊ុក្កដ៏មានកាយុបាន ហើយ ពាក់ព្រះហស្តចេញពីបាត្រហើយ ក៏កាន់យកទូរអាសនៈដ៏តាប មួយអន្លើយកទូរដ៏សមគួរ ។ ព្រះសាប៊ុក្កដ៏មានកាយុអនុមោទនាចំពោះអនាថបិណ្ឌិតគហមតិដែលអន្លើយកទូរដ៏សមគួរដោយភាពព័ន្ធក្រិយាប្បិស្សនេះថា

(២៦៦) យស្ស សន្ទា តថាគតេ
 អចណ សុច្ឆតិដ្ឋិតា
 សីលញ្ច យស្ស កកល្យាណំ
 អរិយកន្លំ បសំសិតំ ។
 សន្នេ បសាដោ យស្សត្ថិ
 ឧដ្ឋកុតញ្ច ធន្ស្រំ
 អនលិទ្ធាតិ តំ អាណុ
 អមោយទ្គស្ស ធីវិតំ ។
 តស្មា សន្ទញ្ច សីលញ្ច
 បសានំ ធម្មនស្ស្រំ
 អនុយុក្ខោថ មេតារី
 សរំ តុទ្ធានសាសនន្តំ ។

(២៦៧) អថទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អនាថ-
 បិណ្ឌិកំ កហបតី ឥមាហិ កាថាហិ អនុមោទិត្តា
 ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

(២៦៦) សន្ទារបស់បុគ្គលណាមិនញាប់ញ័រ បាន
 ដម្កល់សីលល្អហើយ ក្នុងព្រះគោតមផង សីលរបស់បុគ្គល
 ណា ដែលព្រះអរិយៈត្រូវការសារសីលផង ។ សេចក្តី
 ជ្រះថ្លា ក្នុងសន្សំនឹងសេចក្តីឃើញត្រង់មានដល់បុគ្គលណា
 ផង អ្នកប្រាជ្ញពុំទុក្ខយំហៅបុគ្គលនោះថា ជាអ្នកមិនទូក់
 ពុំទុក្ខនឹងរបស់បុគ្គលនោះមិនសោះសូន្យឡើយ ។ ហេតុ
 នោះ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលបើលើកឃើញទុក្ខទូសាសនា
 ហើយ ត្រូវប្រកបទុក្ខសព្វផង សីលផង សេចក្តីជ្រះថ្លាផង
 ការឃើញធម៌ផង ។

(២៦៧) លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានគោរពបានអនុមោទនាដោយគាថា
 ពុំទុក្ខនេះ ចំពោះអនាថបិណ្ឌិកតបតិច្ឆេហើយ ក៏ក្រោកចាក
 ភាសនៈចេញទៅ ។

(២៦៥) អថទោ អាយស្សា អាទន្ទោ យេន កកវា
 តេទុបសន្តមំ ឧបសន្តមំត្វា កកវំ អភិវំទេត្វា
 ឯសំ ឯសំ ។ ឯសំ ឯសំ ទោ អាយស្សនំ
 អាទនំ កកវំ ឯសំ ឯសំ ហន្ត កុតោ ទុ តំ អាទន្ត
 អាទន្តសិ ឯវំ ឯវំស្សាតិ ។ អាយស្សតា កន្ត ហិ
 បុត្តេន អនាថបិណ្ឌិកោ កហមតិ ឥមិទា ថ ឥមិទា ថ
 កុវំទេន កុវំទេតោតិ ។ បណ្ឌិតោ អាទន្ត ហិបុត្តោ
 មហាបត្តោ អាទន្ត ហិបុត្តោ យត្រ ហិ ធាម ចត្តាវ
 សោតាបត្តិយន្តិ ឯសហាការហិ វិកជិស្សតិ ។

(២៦៥) សាវ្តិទិទានំ ។ តេន ទោ បទ
 សមយេន អនាថបិណ្ឌិកោ កហមតិ អាពាទិកោ
 ហោតិ ទុត្តតោ ពាជ្ឈិតិលាទោ ។ អថទោ អនាថ-
 បិណ្ឌិកោ ឥហមតិ អត្តតាវ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ
 តំ អម្ពោ បុរិស យេនាយស្សា អាទន្ទោ តេទុ-
 បសន្តមំ ឧបសន្តមំត្វា មម វចនេន អាយស្សតា
 អាទន្តស្ស ទានេ សិវសា វទ្ធ អនាថបិណ្ឌិកោ កន្ត
 កហមតិ អាពាទិកោ ទុត្តតោ ពាជ្ឈិតិលាទោ

(២៦៥) គ្រាពារង្ស ព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយចង្ហុំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 រួចអន្តរាយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជ្រើសត្រាស់សួរព្រះអាទន្ត
 ដ៏មានអាយុដែលអន្តរាយក្នុងទីដ៏សមគួរថា ម្ចាស់អាទន្ត អ្នកទើបមកពីណា
 ហ្ន៎ថ្ងៃម្ល៉េះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះសាវ្តិបុត្តដ៏មានអាយុបានទូន្មាន
 អនាថបិណ្ឌិកគហបតីដោយឧទេសន៍នេះផង ។ ម្ចាស់អាទន្ត សាវ្តិបុត្ត
 ក៏បណ្ឌិត ម្ចាស់អាទន្ត សាវ្តិបុត្តបានប្រាថ្នាច្រើន ព្រោះសាវ្តិបុត្ត
 អាចនឹងចែកទ្វារសាភាបត្តិយន្ត (អង្គខែនមិសម្រាប់បាទទ្វារសាភា) ៤
 ដោយអាការ ១០ បាទ ។

(២៦៥) សាវ្តិទិទានំ ។ សម័យពារង្ស អនាថបិណ្ឌិកគហបតី
 មានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាល្មើច្រើន ។ ព្រះពារង្ស អនាថបិណ្ឌិក
 គហបតីទៅបុរសទនាក់មកថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរមកនេះ ចូរមក
 ទៅគាល់ព្រះអាទន្ត លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយចង្ហុំព្រះបុត្រ
 ព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុ ដោយក្បាលភាមពាស្យរបស់ខ្ញុំថា បពិត្រព្រះថេរៈ
 ដ៏ចម្រើន អនាថបិណ្ឌិកគហបតី មានអាពាធប្រកបដោយទុក្ខវេទនាល្មើច្រើន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

សោ អាយស្មតោ អាណម្ពុស្ស ចានេ សិរសា វដ្តនីតិ ។
 ឯវង្ស វនេហិ សាទុ តិវ កន្តេ អាយស្មា អាណន្តោ
 យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស កហាមតិស្ស ចិវេសឯ តេនុ-
 បសន្តមតុ អនុកម្យំ ឧបាទាយាតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ
 ទោ សោ បុរិសោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស កហាមតិស្ស
 បដិស្សត្វា យេនាយស្មា អាណន្តោ តេនុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិត្វា អាយស្មន្តំ អាណន្តំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ
 ចិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសីទោ ទោ សោ បុរិសោ
 អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ឯតនវេច អនាថបិណ្ឌិកោ កន្តេ
 កហាមតិ អាពាធិកោ ទុក្ខំតោ ពាដ្ឋិកំលាតោ ។
 សោ អាយស្មតោ អាណម្ពុស្ស ចានេ សិរសា វដ្តនី
 ឯវង្ស វនេតិ សាទុ តិវ កន្តេ អាយស្មា អាណន្តោ
 យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស កហាមតិស្ស ចិវេសឯ
 តេនុបសន្តមតុ អនុកម្យំ ឧបាទាយាតិ ។ អធិវសេសិ
 ទោ អាយស្មា អាណន្តោ ទុណ្ហិកាវេន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

លោកថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះកានន្ទ៍ជ័មានកាយុដោយក្បាល ។ ចូរអ្នក
 និយាយយ៉ាងនេះទៀតថា បតិក្រព្រះជេវៈជំពំរើន យើងខ្ញុំសូមអង្វរ សូម
 ព្រះកានន្ទ៍ជ័មានកាយុ និមន្តទៅឯទីលំនៅរបស់អនាថបិណ្ឌិកគហបតី
 ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ ។ បុរសនោះទទួលស្តាប់អនាថបិណ្ឌិកគហបតីថា
 បានលោកជំពំរើន ហើយចូលទៅគាល់ព្រះកានន្ទ៍ជ័មានកាយុ សុរចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះកានន្ទ៍ជ័មានកាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដី
 សមគួរ ។ លុះបុរសនោះអង្គុយក្នុងទីដីសមគួរហើយ បាននិយាយនឹង
 ព្រះកានន្ទ៍ជ័មានកាយុយ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រះជេវៈជំពំរើន អនាថបិណ្ឌិក
 គហបតី មានភាពាច្រកបដោយទុក្ខវេទនាឃើញខ្ញុំ ។ លោកថ្វាយបង្គំ
 ព្រះបាទព្រះកានន្ទ៍ជ័មានកាយុដោយក្បាល ចាំនិយាយយ៉ាងនេះទៀត
 ថា បតិក្រព្រះជេវៈជំពំរើន យើងខ្ញុំសូមអង្វរ សូមព្រះកានន្ទ៍ជ័មានកាយុ
 និមន្តទៅឯទីលំនៅរបស់អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ដើម្បីសេចក្តីអនុគ្រោះ ។
 ព្រះកានន្ទ៍ជ័មានកាយុបានទទួលនិមន្តដោយកុណ្ឌិកាព ។

[២៧៦] អថទោ អាយស្មា អាណន្តោ មុត្តិស្ថា-
 សមយំ ធិនិសេត្វា មត្តចិវិវាទាយ យេន
 អនាថមិណ្ឌិកស្ស ធិវេសនំ តេទុបស្សន្តិមិ ទុប-
 សន្តិមិ ឬ មញ្ញត្ត អាសនេ ធិសិទិ ។ ធិសន្តិ
 ទោ អាយស្មា អាណន្តោ អនាថមិណ្ឌិកំ កហមតិ
 ឯតទភិទ

[២៧៧] កត្តិ តេ កហមតិ ទមនិយំ កត្តិ
 យាមនិយំ កត្តិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ លោ
 អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសាធំ មញ្ញាយតិ លោ អភិក្ក-
 មោតិ ។ ទ មេ កន្ត ទមនិយំ ទ យាមនិយំ
 តាណ្ហ មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ លោ បដិក្កមន្តិ
 អភិក្កមោសាធំ មញ្ញាយតិ លោ បដិក្កមោតិ ។

[២៧៨] ព្រះអាណន្ត ព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុស្សៀតស្ស្រីប្រដាប់
 ដោយគុក្រន៍និចិវេ ក្នុងមុត្តិស្ថានមួយ ហើយចូលទៅឯធិនិវេនវេរបស់
 អនាថមិណ្ឌិកភយេតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ គំនង់លើភាសនាដែលគេ
 ប្រាសទុក ។ លុះព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុក៏សឹមហើយ បាននិយាយនឹង
 អនាថមិណ្ឌិកភយេតិយ៉ាងនេះថា

[២៧៩] ខ្លួនភយេតិ សរីរយន្តរបស់អ្នក ល្មមអត់គ្រប់បានទេ
 ល្មមឲ្យប្រើគ្នាភិក្ខុនទេ ទុកវេទនាបានស្រាកស្រាន្តទៅ មិនឲ្យភិក្ខុ
 មានវេទនាទេ មិនឲ្យភិក្ខុនទេ ។ បើគ្រូព្រះវេទនាចំបើន សរី-
 រយន្តរបស់គ្រូព្រះវេទនា មិនល្មមអត់គ្រប់បានទេ មិនល្មមឲ្យប្រើគ្នាទៅ
 បានទេ ទុកវេទនារបស់គ្រូព្រះវេទនា ចំបើនភិក្ខុមិនឲ្យស្រាលទេ
 មានវេទនាភិក្ខុ មិនស្រាកស្រាន្តទេ ។

(២៧២) ចតុប្បា ទោ កហាបតិ នឌ្ឍេហិ សមដ្ឋា-
 ភតស្ស អស្សុតវតោ បុព្វជ្ជនេស្ស ហោតិ ទុត្រាសោ(១)
 ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ហោតិ សម្បកយិកំ វារណាភយំ ។
 ភត្តមេហិ ចតុប្បា ។ វេទ កហាបតិ អស្សុតវា
 បុព្វជ្ជនោ តុទ្ធេ អប្បសារនេន សមដ្ឋាភតោ ហោតិ ។
 តញ្ច បទស្ស តុទ្ធេ អប្បសារនំ អត្តនិ សមទុបស្សុ-
 តោ ហោតិ ទុត្រាសោ ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ហោតិ
 សម្បកយិកំ វារណាភយំ ។ បុទ ចេវំ កហាបតិ
 អស្សុតវា បុព្វជ្ជនោ នឌ្ឍេ អប្បសារនេន សមដ្ឋាភតោ
 ហោតិ ។ តញ្ច បទស្ស នឌ្ឍេ អប្បសារនំ អត្តនិ
 សមទុបស្សុតោ ហោតិ ទុត្រាសោ ហោតិ ធម្មិតត្ថំ
 ហោតិ សម្បកយិកំ វារណាភយំ ។ បុទ ចេវំ
 កហាបតិ អស្សុតវា បុព្វជ្ជនោ សាដ្ឋេ អប្បសារនេន
 សមដ្ឋាភតោ ហោតិ ។ តញ្ច បទស្ស សាដ្ឋេ
 អប្បសារនំ អត្តនិ សមទុបស្សុតោ ហោតិ ទុត្រាសោ
 ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ហោតិ សម្បកយិកំ វារណាភយំ ។

១ ខ. ម. ទុត្រាសោ ។

(២៧២) ម្នាលគហបតី សេចក្តីកក់ស្កុតរន្តក់នីវិសេចក្តីខ្លាច
 ស្លាប់ទៅវាទីមុខ តែងមានផលបុព្វជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 ធម៌ ៤ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី បុព្វជ្ជនក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។
 កាលបើបុព្វជ្ជននោះ ពិចារណាឃើញសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះ
 ក្នុងខ្លួន វែមនិកើតសេចក្តីកក់ស្កុតរន្តក់នីវិសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅវាទីមុខ ។
 ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុព្វជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តី
 មិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ ។ កាលបើបុព្វជ្ជននោះ ពិចារណាឃើញនូវ
 សេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌នោះក្នុងខ្លួន វែមនិមានសេចក្តីកក់ស្កុតរន្តក់
 នីវិសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅវាទីមុខ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុព្វជ្ជន
 ជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ កាល
 បើបុព្វជ្ជននោះពិចារណា ឃើញនូវសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃនោះ
 ក្នុងខ្លួន វែមនិមានសេចក្តីកក់ស្កុតរន្តក់នីវិសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅវាទីមុខ ។

បុព្វ ចម្រើ គហបតី អស្សុតវា បុប្ផដ្ឋនោ ទុស្ស័ល្យន
 សមន្តាគតោ ហោតិ ។ តត្វ បទស្ស ទុស្ស័ល្យ
 អត្តនិ សមទុបស្សតោ ហោតិ ទុត្រាសោ ហោតិ
 ធម្មិតត្ថំ ហោតិ សម្បរាយិតំ មរណភយំ ។
 នមេហំ ទោ គហបតី ចត្វហិ ធម្មេហំ សមន្តា-
 គតស្ស អស្សុតវតា បុប្ផដ្ឋនស្ស ហោតិ ទុត្រាសោ
 ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ហោតិ សម្បរាយិតំ មរណភយំ ។

(២៧៣) ចត្វហិ ទោ គហបតី ធម្មេហំ សមន្តា-
 គតស្ស សុតវតា អរិយសាវកស្ស ន ហោតិ ទុត្រា-
 សោ ន ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ន ហោតិ សម្បរាយិតំ
 មរណភយំ ។ តតមេហំ ចត្វហិ ។ នន គហបតី
 សុតវា អរិយសាវកា ទុន្ទេ អវេទុប្បសារនេន សមន្តា-
 គតោ ហោតិ នីតិមិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សន្តា នេវ-
 មទុស្សានំ ទុន្ទោ ភគវតិ ។ តត្វ បទស្ស ទុន្ទេ អវេទុ-
 ប្បសារនំ អត្តនិ សមទុបស្សតោ ន ហោតិ ទុត្រាសោ

ម្ចាស់គហបតី មួយទៀត បុប្ផដ្ឋនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាពជា
 បុគ្គលទ្រុស្តសីល ។ កាលបើបុប្ផដ្ឋនពិចារណាយើញនូវភាពជាអ្នកទ្រុស្ត
 សីលនោះក្នុងខ្លួន វែមនិមានសេចក្តីកក់ស្លុតទ្រង់ទ្រាយសេចក្តីទ្វាចស្លាប់
 ទៅវាងមុខ ។ ម្ចាស់គហបតី សេចក្តីកក់ស្លុតទ្រង់ទ្រាយសេចក្តីទ្វាចស្លាប់
 ទៅវាងមុខ កែវិភេតឡើងដល់បុប្ផដ្ឋនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 ធម៌៤ ខេន្លង ។

(២៧៣) ម្ចាស់គហបតី អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយ
 ធម៌៤ វែមនិមិនកក់ស្លុតមិនទ្រង់ មិនទ្វាចស្លាប់ទៅវាងមុខទេ ។ ធម៌៤ កើ
 អ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់គហបតី អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកចេះដឹង ប្រ-
 កបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះក្នុងថា ព្រះដ៏មានប្រភោគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រវិនិច្ឆ័យមនុស្សចាំដ៏ឡាយ ជាព្រះក្នុង
 មានជាតិ ដោយហេតុដូចខេន្លង ។ កាលបើ អរិយសាវកនោះ ពិចារណា
 ឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះក្នុងនោះក្នុងខ្លួន វែមនិមិនកក់ស្លុត

ន ហោតិ ចម្ព័តត្ថំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ
 មរណភយំ ។ បុន ចបរំ គហមតិ សុតវំ អរិយ-
 សាវកោ ធម្មេ អវេទ្ធច្យសានេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ
 ស្វាគ្គាគោ ភគវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បព្ភត្ថំ វេទិតញ្ច
 វិញ្ញាហិតំ ។ តត្វ បទស្ស ធម្មេ អវេទ្ធច្យសានំ
 អត្តចំ សមទុបស្សតោ ន ហោតិ ទត្រាសោ ន ហោតិ
 ចម្ព័តត្ថំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។
 បុន ចបរំ គហមតិ សុតវំ អរិយសាវកោ សង្ឃ
 អវេទ្ធច្យសានេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ សុឃដិមញ្ញា
 ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ។ បេ ។ អទុត្ថំ បុញ្ញត្ថេត្ថំ
 លោកស្សានំ ។ តត្វ បទស្ស សង្ឃ អវេទ្ធច្យសានំ
 អត្តចំ សមទុបស្សតោ ន ហោតិ ទត្រាសោ ន
 ហោតិ ចម្ព័តត្ថំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណ-
 ភយំ ។ បុន ចបរំ គហមតិ សុតវំ អរិយ-
 សាវកោ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញាគតោ
 ហោតិ អទន្តេហិ ។ បេ ។ សមាទិសំវត្តចិកេហិ ។

មិនទ្ទត់ មិនទ្ទាចស្លាប់ទៅ ភានីមុខទេ ។ ម្ចាស់គហបតិ មួយទៀត
 អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះ
 ធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះអង្គមានព្រះភោគទ្រង់សំដែងដោយប្រពៃហើយ
 ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញាណមួយដឹងចំពោះខ្លួន ។ កាលបើអរិយសាវក
 នោះ គិតវាលារឃើញទូរសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះធម៌នោះក្នុងខ្លួន
 រមែងមិនគក់ស្លុក មិនទ្ទត់ មិនទ្ទាចស្លាប់ទៅ ភានីមុខទេ ។ ម្ចាស់គហបតិ
 មួយទៀត អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃ ជាសាវករបស់ព្រះអង្គមានព្រះភោគ លោក
 ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាបុញ្ញត្ថេត្ថរបស់សត្វលោកមីប្រសើរចំផុត ។
 កាលបើអរិយសាវកនោះ គិតវាលារឃើញទូរសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះសង្ឃនោះក្នុងខ្លួន រមែងមិនគក់ស្លុក មិនទ្ទត់ មិនទ្ទាចស្លាប់ទៅ ភានី
 មុខទេ ។ ម្ចាស់គហបតិ អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយ
 អរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

សារាងរង្វា គតិយោ

តាម ច បទស្ស អរិយគន្ធានិ សីលានិ អត្តនិ
សមទុបស្សតោ ន ហោតិ ឧត្រាសោ ន ហោតិ
ធម្មិតត្ថំ ន ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិនំ មរណកម្មំ ។
សីមហិ ខេ កហមនំ ចត្វាហំ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតស្ស
សុគវតោ អរិយសាវកស្ស ន ហោតិ ឧត្រាសោ
ន ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ន ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិនំ
មរណកម្មំ ។

[២៧២] ជាប់ កន្លែ អាទុ កាយាមិ គ្យវរំ(១)
កាសិស្សនិម្មំ អហត្តិ កន្លែ តុន្ធ អវច្ឆយ្យសារទេន
សមញ្ញាគតោ ឥតិចិ សោ កគវតំ ។ បេ ។ សន្តា នៅ
មទុស្សាវំ តុន្ធោ កគវតំ ។ ធម្មេ ។ សាឡ័ អវច្ឆ-
យ្យសារទេន សមញ្ញាគតោ សុឃ្យនិបទ្ធោ កគវតោ
សាវកសាឡ័ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញាត្តេត្ថំ
លោកស្សានិ ។ យានិ ចិហានិ កន្លែ កគវតា
តិហិសាមិចិកានិ សិក្ខាបទានិ នេសិតានិ ជាប់
តេសំ តិញ្ចំ អត្តនិ ទណ្ឌំ សមទុបស្សនិម្មំ ។

១. វ. ម. ព្យាបំ ។

សារាងរង្វា ៣

កាលបើអរិយសាវកនោះ ក៏បានឃើញនូវអរិយកន្តសីលចាំនិទាន
ក្នុងខ្លួន រមែងមិនគក់ស្អុក មិនខ្លត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅភានិមុខ រឿយ ។
ហួសភហបតិ អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយជម្រះចង្អុល
ហើយរមែងមិនគក់ស្អុក មិនខ្លត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅភានិមុខ ។

[២៧២] បតិគ្រព្រះភានន្តដំបំរើន ខ្ញុំក្រព្រះណាមិនខ្លាចទេ ខ្ញុំព្រះក-
រុណានិក្ខលចំពោះលោក បតិគ្រលោកដំបំរើន ព្រោះខ្ញុំព្រះករុណាប្រកប
ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះក្នុងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ
របេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទៅភានិមិមនុស្សចាំនិទ្យាយ ជាព្រះក្នុងមានជាត ។
ក្នុងព្រះធមិ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះសង្ឃ
ថា ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ របេ ។ ជាស្រ
បុណ្យនៃសត្វលោកដ៏ប្រសើរបំផុត ។ បតិគ្រលោកដំបំរើន សិក្ខាបទណាដ៏
សមគួរដល់គ្រហស្ថ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ខ្ញុំព្រះករុ-
ណាមិនឃើញច្បាស់នូវការដាច់សិក្ខាបទចាំនិទានគិតគូរ ក្នុងខ្លួនឡើយ ។

លាភា តេ ភហមតិ សុលទ្ធពន្ត ភហមតិ សោតា-
បត្តិដលំ ភយា ភហមតិ ព្យាគាតត្ថំ ។

[២៧៩] សាវត្ថិទិដានំ ។ ឯកមន្តំ ទិសិទ្ធី ទោ
អនាថបិណ្ឌិតំ ភហមតិ ភកា ឯកនរោច យតោ
ទោ ភហមតិ អរិយសាវកស្ស មត្យា ភយានិ វេរទិ
វុបសន្តានិ ច ហោត្ថិ ចត្វាហិ ច សោតាបត្តិយន្តិហិ
សមន្តាភោ ហោតិ អរិយោ ចស្ស ញាយោ
បញ្ញាយ សុទិដ្ឋា ហោតិ សុប្បដិវេទ្ធា ។ សោ
អាគត្តំមាណា អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាគាឃ្យ ទីណា-
និវយោម្ហិ ទីណាតិដ្ឋានយោនិយោ ទីណាច្បវិត្តិវិសយោ
ទីណាចាយទុក្ខតិវិទិចារោ សោតាបត្តាហមស្មិ
អវិទិចាភទដ្ឋា ឯយតោ សម្ពោទិចរាយនោ ។

ម្នាលភហមតិ (១៩៖) ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្នាលភហមតិ អ្នកបាន
ល្អហើយ ម្នាលភហមតិ ព្រោះអ្នកបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសោតាបត្តិ-
ផលហើយ ។

[២៧៩] សាវត្ថិទិដាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានគ្រាស់ចំពោះអនា-
ថបិណ្ឌិតភហមតិ ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលភហមតិ
កាលណា អរិយសាវកបានស្ងប់រម្ងាប់ទៀតដែលគួរខ្លាចថ ផង ប្រកប
ដោយសោតាបត្តិយន្តិ៦ ផង អរិយសាវកនោះ បានឃើញ បានចាក់ចុះ
នូវចម្លើប្រសើរដោយប្រាថ្នាផង ។ អរិយសាវកនោះ កាលប្រាថ្នាអាច
ព្យាសខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា ភក្តាអញអស់នរោហើយ លែងមានកំណើត
តិរច្ឆានហើយ លែងមានកំណើតប្រកហើយ រស់អបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆ័យ
ហើយ ភក្តាអញបានសម្រេចស្រោចរោហើយ ជាចុក្ខុលមិនពាក់ចុះ (ក្នុង
អបាយ) ជាធម្មតា ទៀតវិគីនិចបានគ្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២៧៦] កតហនិ បញ្ច កយានិ វេកនិ វុប-
 សត្តានិ ហោត្តិ ។ យំ កហបតិ ចាណាតិចាតិ
 ចាណាតិចាតប្បប្បយា ធិដ្ឋនម្ពិកម្មិ កយំ វេ បសវតិ
 សម្បរាយិកម្មិ កយំ វេ បសវតិ ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ
 ឆោមនស្សំ បដិសំវេនយតិ ចាណាតិចាតា បដិវិកស្ស
 ឯវត្ថំ កយំ វេ វុបសត្ថំ ហោតិ ។ យំ កហបតិ
 អធិដ្ឋានាយំ ។ យំ កហបតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ ។
 យំ កហបតិ មុសាវាធិ ។ យំ កហបតិ សុរាមេ-
 រយមជ្ជិប្បមាណុដ្ឋាយំ សុរាមោយមជ្ជិប្បមាណុដ្ឋាយ-
 យា ធិដ្ឋនម្ពិកម្មិ កយំ វេ បសវតិ សម្បរាយិកម្មិ
 កយំ វេ បសវតិ ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ
 បដិសំវេនយតិ សុរាមោយមជ្ជិប្បមាណុដ្ឋាយា បដិវិកស្ស
 ឯវត្ថំ កយំ វេ វុបសត្ថំ ហោតិ ។ ឥហនិ បញ្ច
 កយានិ វេកនិ វុបសត្តានិ ហោត្តិ ។

[២៧៦] ភៀវដែលគួរខ្លាច ៥ ជាតម្កបានស្ងប់ម្ខាងគឺដូច្នោះម្តង ។
 ម្នាលគហបតី បុគ្គលធ្វើបាណាតិបាត តែងទទួលភៀវដែលគួរខ្លាចក្នុង
 បច្ចុប្បន្នផង តែងទទួលភៀវដែលគួរខ្លាចក្នុងរលាកខាងមុខផង តែងទទួល
 ទុក្ខតាមទស្សន៍ពោះចិត្តផង ព្រោះបាណាតិបាតជាបច្ច័យឯណា អំយេ-
 សាវកដែលរៀនបាណាតិបាតហើយ តែងស្ងប់ម្ខាងភៀវដែលគួរ
 ខ្លាចនោះយ៉ាងនោះ ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលប្រព្រឹត្តអទិច្ឆាខាងណា ។
 ម្នាលគហបតី បុគ្គលប្រព្រឹត្តការមេសុមិច្ឆាខាងណា ។ ម្នាលគហបតី
 បុគ្គលប្រព្រឹត្តមុសាវាធិឯណា ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលផឹកទ្រវិកស្រវិនីតិ
 សុកនីធម៌យដែលជាហេតុនៃសេចក្តីប្រមាទ តែងទទួលភៀវដែលគួរ
 ខ្លាចក្នុងបច្ចុប្បន្នផង តែងទទួលភៀវដែលគួរខ្លាចក្នុងរលាកខាងមុខផង
 តែងទទួលទុក្ខតាមទស្សន៍ពោះចិត្តផង ព្រោះផឹកទ្រវិកស្រវិនីតិសុកនីធម៌យ
 ដែលជាហេតុនៃសេចក្តីប្រមាទជាបច្ច័យឯណា អំយេសាវកដែលរៀនចិត
 ស្រវិនីតិសុកនីធម៌យ ដែលជាទីកាំងនៃសេចក្តីប្រមាទហើយ វេមនិ
 ស្ងប់ម្ខាងភៀវដែលគួរខ្លាចនោះយ៉ាងនោះ ។ ភៀវដែលគួរខ្លាចទាំង ៥
 នេះបានស្ងប់ម្ខាងហើយ ។

[២៧៧] តតមេហិ ចត្វហិ សោតាមត្តិយន្ត្រីហិ
 សមន្តាគតោ ហោតិ ។ ឥឯ កហមតិ អរិយសាវកោ
 ពុទ្ធ អវេទ្ធិប្បសារទេន សមន្តាគតោ ហោតិ ឥតិបិ
 សោ កតវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
 កតវាតិ ។ ធម្ម ។ សន្នេ ។ អរិយកន្តោហិ
 សីលេហិ សមន្តាគតោ ហោតិ អទស្តោហិ ។ បេ ។
 សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ចត្វហិ សោតាម-
 ត្តិយន្ត្រីហិ សមន្តាគតោ ហោតិ ។

[២៧៨] តតមោ ចស្ស អរិយោ ញាយោ មញ្ញាយ
 សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធា ។ ឥឯ កហមតិ
 អរិយសាវកោ បដិច្ចសមុប្បាទញ្ញោ សាទុកំ យោ-
 ជិសោ មមសិកកោតិ ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥធំ ហោតិ
 ឥមស្សុប្បាទា ឥធំ ឧប្បជ្ឈតិ ឥតិ ឥមស្មី អសតិ
 ឥធំ ឧ ហោតិ ឥមស្ស ជិកេតា ឥធំ ជិវុជ្ឈតិ ។

[២៧៧] អរិយសាវក ប្រកបដោយសោតាមត្តិយន្ត្រី ៤ គឺជួច-
 ម្ហូច ។ ម្ចាស់ភហមតិ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះក្នុងថា ព្រះអំមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។
 ជាសាស្ត្រានៃទេវតាមិនមនុស្សចំណែកយ ជាព្រះក្នុងមានជោគយំនឹងនេះ
 ឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល
 ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវក តែង
 ប្រកបដោយសោតាមត្តិយន្ត្រី ៤ នេះ ។

[២៧៨] ញាយធម៌ប្រសើរ ដែលអរិយសាវកនោះបានឃើញ
 ល្អបានចាក់ចូលដោយល្អ គឺជួចម្ហូច ។ ម្ចាស់ភហមតិ អរិយសាវក ក្នុង
 សាសនានេះ តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុបាយនៃប្រាជ្ញាដូចដំបូលមុប្បាទ-
 ធម៌ឲ្យច្រវែចា កាលបើ មានរបស់នេះ ទើបរបស់នេះមាន ប្រោះវឹក
 របស់នេះកើតឡើង ទើបរបស់នេះកើតឡើង បើរបស់នេះ មិនមានទេ
 របស់នេះកើតមាន លុះវឹករបស់នេះលេចរត់ទៅ ទើបរបស់នេះលេចរត់វិវេ ។

យនិទំ អវិជ្ជាបដិយា សង្ខារា សង្ខារម្បត្តយោ វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខត្តទ្ធស្ស សដុនយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយន្តោ អសេសវិកតនិ-
 រោតា សង្ខារនិរោតោ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខត្តទ្ធស្ស និរោតោ ហោតិ ។ អយមស្ស អវិយោ
 ញ្ញាបេក បញ្ញាយ សុដិដ្ឋោ ហោតិ សុម្បដិវត្តោ ។

[២៧៧] យតោ ចោ គហបតិ អវិយសាវកស្ស
 ឥមាជំ បតុ កយាជំ វេរជំ រូបសន្តាជំ ហោតិ
 ឥមេហំ ចត្វេហំ សោតាបត្តិយន្តេហំ សមញ្ញាគតោ
 ហោតិ អយត្តស្ស អវិយោ ញ្ញាយោ បញ្ញាយ
 សុដិដ្ឋោ ហោតិ សុម្បដិវត្តោ ។ សោ អាតមន្តិមាដោ
 អត្តនា វ អត្តាជំ ព្យាគរេយ្យ ទិណានិរយោម្ហិ
 ទិណាតិវិញ្ញាណយោជិយោ ទិណាប្បវិទិសយោ ទិណាចាយ-
 ទុក្ខតិវិទិតានោ សោតាបត្តិមាមស្សិ អវិទិតាគន្ធន្នោ
 ជិយតោ សម្ពោជិបកយនោតិ ។

ដូចជាសង្ខារទាំងឡាយ កើតឡើងព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើត
 ឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។ លុះតែអវិជ្ជាលេចដោយអាយមក្ខមិនមានសេស
 សល់ រឿងលក់សង្ខារបាន ។ បេ ។ ការលក់កងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 តែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ នេះជាក្លាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវក
 នោះឃើញល្អហើយចាក់ចុះល្អហើយដោយប្រាថ្នា ។

[២៧៧] ម្ចាស់គហបតិ កាលណាអរិយសាវកបានស្ងប់រម្ងាប់ភ្លើង
 ដែលគួរត្រូវចំពោះ ៥ នេះ(អរិយសាវកនោះ) ប្រកបដោយសោភាបត្តិយន្ត
 ទាំង៦ នេះ នេះជាក្លាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវកបានឃើញល្អ
 បានចាក់ចុះល្អហើយដោយប្រាថ្នាដែរ ។ អរិយសាវកនោះកាលប្រាថ្នា
 អាចព្យាករន្តដោយខ្លួនឯងថា ភក្ខុអញអស់នរកហើយ លែងហាន
 កំណើតកំលាំងច្រកហើយ លែងហានកំណើតច្រកហើយ អស់អបាយ
 ទុក្ខកំណើតនៃបារកហើយ ភក្ខុអញបានសម្រេចស្រោករហើយ មានធម៌
 មិនបានញាក់ចុះ ភ្លើងកំណើតបានត្រាស់ដឹងទៅទាំងមុខ ។

[២៧០] សកវត្តិវិទាធំ ។ មេ ។ យតោ ទោ កិច្ចុវេ
 អរិយសាវកស្ស ឥហនិ បព្ភ កយានិ វេរាធំ វុប-
 សន្តាធំ ហោត្តំ ឥមេហិ ចត្វហិ សោតាបត្តិយន្ត្រេហិ
 សមញ្ញតតោ ហោតិ អយព្ភស្ស អរិយោ ញាយោ
 បព្ភាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុច្ឆដិវដ្ឋោ ។ សោ
 អាគម្ពំហោ អន្តតា វ អន្តាធំ ព្យាភយយ្យ
 ចំណិនិយោម្និ ចំណិនិវច្ឆានយោនិយោ ចំណិយ្យត្តិ-
 សយោ ចំណាចាយទុក្ខតិវិទិតាតោ សោតាបន្តោហាមស្មិ
 អវិទិតាតនន្តោ និយតោ សន្តោធំបរាយនោតិ ។

[២៧១] ឯតំ សមយំ កកវំ វេសាលិយំ វិហាតិ
 មហាវេទ គ្រុដាតារសាលាយំ ។ អថទោ ទទ្ធកោ
 លិច្ឆវិមហាមត្តោ យេន កកវំ តេទុបសន្តមិ ឧប-
 សន្តមិវា កកវន្តំ អភិវទេត្វា ឯតមន្តំ ចិសីនិ ។
 ឯតមន្តំ ចិសីនំ ទោ ទទ្ធកំ លិច្ឆវិមហាមត្តំ កកវំ
 ឯតនវេទ

[២៧០] សកវត្តិនិទាធំ ។ មេ មូលភិក្ខុវាំងឡាយ កាលណា
 អរិយសាវក បានស្របត្រូវច្រើនដែលត្រូវចាំ ៥ នេះ (អរិយសាវក
 នោះ) ប្រកបដោយសោភ័យភ្លឺយន្ត្រេហ៍នេះ នេះជាញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ
 ដែលអរិយសាវក បានឃើញល្អ បានចាក់ចុះល្អហើយ ដោយប្រាថ្នាវិជ្ជា
 អរិយសាវកនោះ កាលប្រាថ្នាធម៌ព្រាហ្មណ៍ដោយខ្លួនឯងថា អាក្ខអញ
 អស់នរកហើយ វៃណិមានកំណើតវិញនាហើយ វៃណិមានកំណើតប្រេក
 ហើយ អស់អាយុទុក្ខកំនើនិវិនិច្ឆាតហើយ អាក្ខអញបានសម្រេចស្រោក
 ហើយ មានធម៌មិនបានផ្ទាត់ចេះ ទៀងកែនឹងគ្រាសំដីនិវេទនាមុន ។

[២៧១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រើននឹងនៅក្នុងក្នុង-
 ការសាលាមហាវេទ ជិតគ្រុដិវេសាលី ។ គ្រាពោះឯង លំច្ឆវិមហាមត្ស
 រឿយនេះបានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងចំងើលមក្ស ។ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគបានគ្រាសំចំពោះលំច្ឆវិមហាមត្ស រឿយនេះ ដែលអង្គុយក្នុង
 ចំងើលមក្សយ៉ាងនេះថា

[២៧២] ចត្វាហិ ខោ ទទ្ធក ធម្មេហិ សមញ្ញា-
 កតោ អរិយសារិកោ សោតាយញ្ញោ ហោតិ អវិជិតាត-
 ធម្មោ ជិយតោ សម្ពោជិមរាយោ ។ កតមេហិ
 ចត្វាហិ ។ វិន ទទ្ធក អរិយសារិកោ ពុទ្ធិ អវច្ច-
 ប្បសារោទ សមញ្ញកតោ ហោតិ វតីចំ សោ កកវា
 ។ បេ ។ សត្តា នេវមនុស្សាចំ ពុទ្ធា កកវាតិ ។
 ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញា-
 កតោ ហោតិ អទស្តោហិ ។ បេ ។ សមាជិសំវត្ត-
 ជិតេហិ ។ វិនេហិ ខោ ទទ្ធក ចត្វាហិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញកតោ អរិយសារិកោ សោតាយញ្ញោ ហោតិ
 អវិជិតាតធម្មោ ជិយតោ សម្ពោជិមរាយោ ។

[២៧៣] វិនេហិ ច បទ ទទ្ធក ចត្វាហិ
 ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ អរិយសារិកោ អាយុតា
 សំយុត្តោ ហោតិ ជិត្វេនមិ មាណុសេនមិ វិណ្ណាទ
 សំយុត្តោ ហោតិ ជិត្វេនមិ មាណុសេនមិ សុខេន
 សំយុត្តោ ហោតិ ជិត្វេនមិ មាណុសេនមិ យសេន

[២៧២] ម្ចាស់ទទ្ធកៈ អរិយសារិក ប្រកបដោយធម៌២ តែងសម្រេច
 ប្រោកៈ ជាអ្នកមានធម៌មិនបាទប្រាក់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់ដីទៅខាង
 មុខ ។ ធម៌២តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ទទ្ធកៈ អរិយសារិក ក្នុងសាសនាខេ
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 នោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រាវិទូទៅការនឹងមនុស្សចំណង់ច្បាយ ជាព្រះពុទ្ធិមាន
 ជោគ ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជា
 សីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ទទ្ធកៈ អរិយសារិក
 ប្រកបដោយធម៌២ នេះឯង តែងសម្រេចប្រោកៈ មានធម៌មិនបាទប្រាក់ចុះ
 ទៀងតែនឹងគ្រាស់ដីទៅខាងមុខ ។

[២៧៣] ម្ចាស់ទទ្ធកៈ អរិយសារិក ប្រកបដោយធម៌២ នេះហើយ
 កបកល់ដោយអាយុជាចំពូជផង ជាបេសំមនុស្សផង កបកល់ដោយសម្បុរ
 ជាចំពូជផង ជាបេសំមនុស្សផង កបកល់ដោយសេចក្តីសុខជាចំពូជផង
 ជាបេសំមនុស្សផង កបកល់ដោយយសជាចំពូជផង ជាបេសំមនុស្សផង

សំយុត្តោ មោតិ ធិត្វេនមិ មាណុសេនមិ អាទិម-
តេយ្យេន សំយុត្តោ មោតិ ធិត្វេនមិ មាណុសេន-
មិ ។ តំ ហេ មនាហំ ទដ្ឋតត ទាញ្ញស្ស សម-
ណស្ស កំ ប្រាញ្ញណស្ស កំ សុត្តា វនាមិ អមិច-
យនេវ មយា សាមំ ញាតំ សាមំ ធិដ្ឋំ សាមំ
វិនិតំ តនេវាហំ វនាមីតិ ។

[២៨២] ឃី វុត្តេ អញ្ញតហេ មុរិសោ ទទ្គតំ
លិច្ឆវិមហាមត្តំ ឯតនេវាច ទមាទតាលោ តន្តេតិ ។
អលទ្ធានិ គាលោ ឯតេន ពាហិវេន ទមាទនេន
អលមិទំ អដ្ឋត្តំ ទមាទំ ភវិស្សតិ យទិទំ ភគវតិ
មសានោតិ ។

សកោនិវត្តា គតិយោ ។

តស្សវាទិ

មហាបាយេន ទ្វេ វុត្តោ តោណ ច សរតា ទុវេ
ទុស្សនិល្យាទ ច ទ្វេ វុត្តោ ទុវេ វេកយេន ច
លិច្ឆវី ទសមោ វុត្តោ វុត្តោ តេន មវុត្តតិ ។

កបកលំដោយភាគបតេយ្យជាទ័ត្តផនិ ជាបេសមទុស្សវនិ ។ ម្ចាស់ទទ្គុកៈ
ភថាគតមិនមែនព្យាហិតំសំណាក់សមណៈថវ ឬប្រាញ្ញណំផវៃ ហើយ
ទិយាយដ្ឋុន្ទ្រះទេ ប្រាកដថាបេសំណា ដែលភថាគតដឹងខ្លួនឯង ឃើញ
ខ្លួនឯង យល់ខ្លួនឯង ភថាគតក៏ទិយាយតាមដំនើរនោះឯង ។

[២៨២] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ឬសេ
ទនាក់បានទិយាយនឹងលិច្ឆវិមហាមត្ត្យឈ្មោះទទ្គុកៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន កាលនេះ ជាភាសាក្នុងភ្នែក ។ ម្ចាស់នាយ អទ្យុវនៈ
មិនក្នុងភ្នែកការងារដោយការភ្នែក ជាភាសាក្រៅខ្លះទេ ក្នុងភ្នែកភាសាក្នុងខ្លួន
នេះវិញ គឺការធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

ចប់ សកោនិវត្តទី ៣ ។

ទុទាននៃសកោនិវត្តនោះគឺ

សំដែងរឿងមហាបាយសក្យតិស្សត្រ រឿងភោតាសក្យទស្សត្រ
សកោនិសក្យ២ ស្សត្រ សំដែងរឿងទ្រុស្តសិល២ស្សត្រ រឿង
ពៀវដែលក្សត្យ២ ស្សត្រ សំដែងរឿងលិច្ឆវិមហាមត្ត
ឈ្មោះទទ្គុកៈ ជាគំរូ១០ស្សត្រ ហេតុនោះ បានជាលោក
ចាក់ជា ១ វគ្គ ។

បុព្វាភិសន្នវិគ្គោ ចតុតោ

(២៨២) សាវត្ថិវិនិច្ឆ័យ ។ ចតុតោមេ ភិក្ខុវេ បុព្វា-
ភិសន្នា តុសលាភិសន្នា សុខស្សាហារោ ។ តតមេ
ចតុតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ តុន្តោ អវេច្ឆប្ប-
សារនេន សមន្តាគតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ ភគវា
។ បេ ។ សត្តា នេវមនុស្សាចំ តុន្តោ ភគវាតិ ។ អយំ
បវេនោ បុព្វាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខ-
ស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ ធម្មេ
អវេច្ឆប្បសារនេន សមន្តាគតោ ហោតិ ស្វាត្វាតោ
កតវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ឆន្តំ វេទិតញោ វិញ្ញាហិតិ ។
អយំ ទុតិយោ បុព្វាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខ-
ស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ សង្ឃ
អវេច្ឆប្បសារនេន សមន្តាគតោ ហោតិ សុប្បដិបន្តោ
កតវតោ សាវតសង្ឃោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុព្វាក្ខតំ
លោកស្សាតិ ។ អយំ តតិយោ បុព្វាភិសន្នោ តុស-
លាភិសន្នោ សុខស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ

បុព្វាភិសន្នវិគ្គោ ២

(២៨៣) សាវត្ថិវិនិច្ឆ័យ ។ ម្នាលភិក្ខុវាង្សយ សុំនិគ្គបុណ្យ
សុំនិគ្គកុសល ជាបច្ឆ័យវៃសេចក្តីសុខនេះមាន២ ។ សុំនិគ្គបុណ្យសុំនិគ្គ
កុសល ២ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុវាង្សយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនា
នេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រវៃទេវតានិមនុស្សវាង្ស
យ ជាព្រះពុទ្ធនោះជាត ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ នេះសុំនិគ្គបុណ្យ
សុំនិគ្គកុសល ជាបច្ឆ័យវៃសេចក្តីសុខ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុវាង្សយ
មួយទៀត អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះធម៌ជា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងល្អហើយ ។ បេ ។
ដែលអ្នកប្រាជ្ញវាង្សយគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ។ នេះសុំនិគ្គបុណ្យសុំនិគ្គ
កុសល ជាបច្ឆ័យវៃសេចក្តីសុខ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុវាង្សយ មួយទៀត
អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះ
សង្ឃជា សង្ឃសាវកវៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។
ជាស្របុណ្យវៃសត្វលោកប្រសើរបំផុត ។ នេះសុំនិគ្គបុណ្យសុំនិគ្គ
កុសល ជាបច្ឆ័យវៃសេចក្តីសុខ ៣ ។ ម្នាលភិក្ខុវាង្សយ មួយទៀត

អរិយសាវតោ អរិយនទ្ទេយិ សីលេយិ សមន្តានោ
យោតិ អទេណ្ណេយិ ។ បេ ។ សមាទិសំវត្ថុទិគេហិ ។
អយំ ចតុត្តោ បុញ្ញាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ
សុខសុទ្ធិបិដក ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចន្តារោ
បុញ្ញាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខសុទ្ធិបិដក ។

[២៨២] ចន្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុញ្ញាភិសន្តោ តុស-
លាភិសន្តោ សុខសុទ្ធិបិដក ។ ឥតមេ ចន្តារោ ។
ឥទ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ តុម្ភេ អវច្ឆយ្យសារោធ
សមន្តានោ យោតិ ឥតិមិ សោ ភក្ខវិ ។ បេ ។
សត្តា វេវេទុស្សនំ តុម្ភោ ភក្ខវិ ។ អយំ បវហោ
បុញ្ញាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខសុទ្ធិបិដក ។
បុទ ចេវំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ ចម្មេ ។ សង្ខំ ។
វិភតមលមន្តោវេ ទេសសា អតារំ អដ្ឋវសតិ មុត្តចារោ
បយតមាលី វេស្សត្តោ យោធមោតោ ឆានសិ-
វិភាតោ ។ អយំ ចតុត្តោ បុញ្ញាភិសន្តោ តុសលា-
ភិសន្តោ សុខសុទ្ធិបិដក ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចន្តារោ
បុញ្ញាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខសុទ្ធិបិដក ។

អរិយសាវត ជាអ្នកប្រកបដោយអរិយគន្ថសីល ជាសីលចំរាប់ ។ បេ ។
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាទិ ។ នេះស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខមុណ្យ ជាបច្ច័យខែ
សេចក្តីសុខទី២ ។ ម្នាលភិក្ខុចំរាប់ឡាយ ស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខមុណ្យចំរាប់
នេះឯង ជាបច្ច័យខែសេចក្តីសុខ ។

[២៨២] ម្នាលភិក្ខុចំរាប់ឡាយ ស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខមុណ្យ ជាបច្ច័យ
ខែសេចក្តីសុខនេះមាន២ ។ ស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខមុណ្យ២ គឺដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្នាលភិក្ខុចំរាប់ឡាយ អរិយសាវតក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះ
ថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រ
ខែទៅកានឹងមនុស្សចំរាប់ឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានដោយ ដោយហេតុដូច្នោះ
ឯង ។ នេះស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខមុណ្យ ជាបច្ច័យខែសេចក្តីសុខទី ១ ។
ម្នាលភិក្ខុចំរាប់ឡាយ មួយទៀត អរិយសាវត ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះ
ថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានចិត្តប្រាសចាក
មន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ គែងមានចាកចេញស្រឡះហើយ
មានបាត់ផលនិច្ចាតិ ក្រែងអាក្នុងការលេចនឹង ជាអ្នកគួរគេសូមបាទ
ក្រែងអាក្នុងការឲ្យនឹងការចែកវេលា ។ នេះស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខមុណ្យ
ជាបច្ច័យខែសេចក្តីសុខទី២ ។ ម្នាលភិក្ខុចំរាប់ឡាយ នេះឯងស្តីនិក្ខមុណ្យ
ស្តីនិក្ខមុណ្យចំរាប់ ២ ជាបច្ច័យខែសេចក្តីសុខ ។

បុព្វាភិសន្តោ ធម្មញ្ញ

[២៨៧] ធម្មាភិសន្តោ ភិក្ខុវេ បុព្វាភិសន្តោ តុស-
 លាភិសន្តោ សុខសន្តហារោ ។ តតមេ ធម្មាភិ ។
 ឥន ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុន្តេ អវេច្ឆយ្យសារទេន
 សមញ្ញាគរោ ហោតិ ឥតិមិ សោ ភគវតិ ។ បេ ។
 សន្តា ធម៌មនុស្សធម៌ តុន្តោ ភគវតិ ។ អយំ បវេមោ
 បុព្វាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខសន្តហារោ ។
 បុន ចេវ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សាធឿ ។
 បញ្ចវ ហោតិ ទទយតុតាមិធិយា បញ្ចាយ សមញ្ញា-
 គរោ អរិយាយ ធិព្វធិកាយ សម្មាទុក្ខត្តយ-
 តាមិធិយា ។ អយំ ធម្មតោ បុព្វាភិសន្តោ តុស-
 លាភិសន្តោ សុខសន្តហារោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ
 ធម្មាភិ បុព្វាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខ-
 សន្តហារាភិ ។

បុព្វាភិសន្តោ ធម្មញ្ញ ៤

[២៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នឹងតិបុណ្យស្នឹងតិកុសល ជា
 បច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន២ ។ ស្នឹងតិបុណ្យស្នឹងតិកុសល ២ តើដូច
 ម្តេចនូវ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រ
 គមរដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 នោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធជាន
 បុព្វសិរី ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ នេះស្នឹងតិបុណ្យស្នឹងតិកុសល ជា
 បច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក
 ជាអ្នក (ប្រគមរដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះ
 សង្ឃ ។ អរិយសាវក ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រគមរដោយបញ្ញាជានៃគ្រឿង
 កំណត់យល់សេចក្តីចម្រើននិងវិនិច្ឆ័យ ជាប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរនោះមុត ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។ នេះស្នឹងតិបុណ្យស្នឹងតិកុសល ជាបច្ច័យ
 នៃសេចក្តីសុខទី២ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងស្នឹងតិបុណ្យស្នឹងតិ
 កុសលទាំង២ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

[២៨៨] សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារិមាដំ ភិក្ខុវេ ទេវាដំ
 ទេវមទាដំ អវិសុទ្ធាដំ សត្តាដំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោ-
 ណាតាដំ សត្តាដំ បរិយោធមទាយ ។ ឆត្តាដំ
 ចត្តារិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធវេ អវច្ឆ-
 ប្បសាទេន សមច្ឆាគតោ ហោតិ ឥតិចំ សេវ កតា
 ។ បេ ។ សត្តា ទេវមទុស្សាដំ ពុទ្ធវោ កតាតិ ។
 ឥនំ បវេមំ ទេវាដំ ទេវមទំ អវិសុទ្ធាដំ សត្តាដំ
 វិសុទ្ធិយា អបរិយោណាតាដំ សត្តាដំ បរិយោធមទាយ ។
 បុន ចមរំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។
 អរិយកុណ្ឌេហិ សីលេហិ សមច្ឆាគតោ ហោតិ
 អទណ្ណោ ។ បេ ។ សមាដិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥនំ
 ចត្តុក្កំ ទេវាដំ ទេវមទំ អវិសុទ្ធាដំ សត្តាដំ វិសុទ្ធិយា
 អបរិយោណាតាដំ សត្តាដំ បរិយោធមទាយ ។

[២៨៨] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវមទ(១)របស់
 វិសុទ្ធិទេវតា(២) ៤ នេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វ
 ដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផ្លូវផង ។
 ទេវមទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនា
 នេះជាអ្នកប្រកបដោយយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តាវនទេវតានិគមទុស្សាទាំងឡាយ
 ជាព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគដោយហេតុផ្លូវច្នៃឯង ។ នេះជាទេវមទ១១ របស់
 ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់
 បរិសុទ្ធ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលទៅមិនទាន់
 ផ្លូវផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក (ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយ
 អរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ នេះជា
 ទេវមទ៧ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វ
 ដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់

• សេចក្តីប្រតិបត្តិទ្យចានជាវិស្សុទ្ធិទេវតា ។ ២ សំនាយកព្រះអរិយបុគ្គល ៤ ពួក
 តំលោកវិលបានដល់សោភបត្តិផល•សកតាតាមិផល•អតាតាមិផល•អាល្លត្តផល • ។
 (អង្គកថា) ។

បុព្វាភិសន្តវគ្គា ចក្កោ

ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ទេវាធិ ទេវមតាធិ
អវិសុទ្ធាធិ សន្តាធិ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទាតាធិ
សន្តាធិ បរិយោទបទាយាតិ ។

[២៧៧] ចត្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ ទេវាធិ ទេវមតាធិ អវិ-
សុទ្ធាធិ សន្តាធិ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទាតាធិ សន្តាធិ
បរិយោទបទាយា ។ ភគវាធិ ចត្តារិ ។ ឥត ភិក្ខុវេ
អរិយសាវកោ ពុទ្ធិ អវេទុប្បសារោធិ សមញ្ញកតោ
ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សន្តា ទេវមទុស្សន្តំ
ពុទ្ធា ភគវាតិ ។ សោ ឥតិ បទិសញ្ញិក្ខតិ តី ទុ ខោ
ទេវាធិ ទេវមទុទ្ធិ ។ សោ ឯវំ បដាចាតិ អព្យាបដ្ឋ-
បរមេ ទ្វាហំ ឯវាហំ ទេវេ សុណាមិ ធិ ខោ បទាហំ
តត្ថំ ព្យាតាទេមិ តសំ វា ហំវំ វា អទ្វាហំ ទេវ-
មទុទុសមញ្ញកតោ វិហារមីតិ ។ ឥតំ បវេមំ ទេវាធិ
ទេវមទុ អវិសុទ្ធាធិ សន្តាធិ វិសុទ្ធិយា អបរិយោទា-
តាធិ សន្តាធិ បរិយោទបទាយា ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ

បុព្វាភិសន្តវគ្គិ ៤

ផ្លូវផង ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងឡាយ តាំង ៤ នេះឯង ជាទេវមទេរបស់ពួកទេវតា
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បី
សេចក្តីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផ្លូវផង ។

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុបំណងឡាយ ទេវមទេ របស់ពួកទេវតានេះ
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បី
សេចក្តីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផ្លូវផង ។ ទេវមទេ តើដូចម្តេច
ខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ
ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិងបុស្សបំណងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានរាជភាគ ដោយ
ហេតុផ្លូវផង ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាផ្លូវផង ទេវមទេ
របស់ពួកទេវតា តើដូចម្តេចហ្ន៎ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងដឹងច្បាស់យ៉ាង
នេះថា ភាគអញពូជំណើនពួកទេវតា ដែលជាអ្នកមានសេចក្តីមិនព្យា-
បាទយ៉ាងគ្រប់គ្រង ក្នុងកាលវេទនៈនេះ ភាគអញក៏មិនបានបៀតបៀនសត្វ
ណាមួយ ទោះកេត្តិសុត្តិ វិនិច្ឆ័យក្តី ភាគអញ ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ជា
ទេវមទេដោយពិត ។ នេះជាទេវមទេ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីហ្មត់
ចត់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងឡាយ មួយទៀត

អរិយសាវិត្តា ធម្មំ ។ សុវេទ្ធំ ។ អរិយកន្លែង
 សំលេង វិសុទ្ធាតុតោ យោតិ អនុលោមំ ។ មេ ។
 សមាទិស្រវត្តនិកេហិ ។ ហោ វតិ បដិសត្តិក្ខតិ
 តី ធុ ទោ ទេវានំ ទេវបទន្តិ ។ ហោ វិ ជាបាតិ(១)
 អព្យបជ្ឈបរមេ ទ្វាហំ ឯតរាណំ ទេវ សុណាមិ
 ទ ទោ បទាហំ កត្តិ ព្យាភារេមិ តសំ វា ហិវំ
 វំ អនុលំ ទេវបទន្តសមម្មាតុតោ វិហារមិតិ ។ វតិ
 ទត្តុំ ទេវានំ ទេវបទំ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា
 អបរិយោណាតានំ សត្តានំ បរិយោធមនាយ ។ វតានិ
 ទោ តិក្ខុវេ ទត្តាវ ទេវានំ ទេវបទាចិ អវិសុទ្ធានំ
 សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោណាតានំ សត្តានំ បរិយោ-
 ធមនាយាតិ ។

១១. ធម្មជាតិ ។

អរិយសាវិត (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។
 ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្លសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាទិ ។ អរិយសាវិតនោះ តែងនិពិចារណាដូច្នោះ
 ថា ទៅបទរបស់ពួកទេវតា តើដូចម្តេចហ្ន៎ ។ អរិយសាវិតនោះ វែមនឹង
 យ៉ាងនេះថា ភាគអញពូជំណើពួកទេវតា ដែលជាអ្នកមិនមានព្យាបាទ
 យ៉ាងគ្រិះគ្រើ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ភាគអញក៏មិនបាទបៀតបៀនសក្ខណ
 មួយ បោះភក់ស្កក់ រើប្តីរើភ្នំ ភាគអញ ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ជា
 ទៅបទដោយពិត ។ នេះជាទៅបទទី ៤ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តី
 ហ្មត់ចត់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។ ខ្មាលភិក្ខុបំណិឡាយ
 បំណិ ទេវានំ ជាទៅបទរបស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ
 ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីហ្មត់ចត់ ដល់ពួកសត្វ
 ដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។

បញ្ញាវិសុទ្ធិដ្ឋាន ធម្មដ្ឋាន

[២៧០] ធម្មហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមញ្ញកតំ
 អត្តមតា ទេវំ សភាគតា កតេន្នំ ។ ភក្ខមហិ
 ធម្មហិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុន្តេ
 អវចូប្បសាទេន សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ
 កកំ ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សាចំ តុន្តោ
 កកំ ។ យា តា ទេវតា តុន្តេ អវចូប្បសាទេន
 សមញ្ញកតា ឥតោ បុតា តត្របបញ្ញា តាសំ ឃិ
 ហោតិ យេតាព្រមន ទោ មយំ តុន្តេ អវចូប្បសាទេន
 សមញ្ញកតា តតោ បុតា ឥត្របបញ្ញា អរិយសាវកោចិ
 តេតាព្រមន តុន្តេ អវចូប្បសាទេន សមញ្ញកតោ
 ឃិហិតិ ទេវាចំ សន្តិភេតិ ។ បុន ធម្មវ ភិក្ខុវេ
 អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃ ។ អរិយកណ្តុហិ
 សំលេហិ សមញ្ញកតោ ហោតិ អទណ្ឌហិ ។ បេ ។

បញ្ញាវិសុទ្ធិដ្ឋាន ៤

[២៧០] ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិយ ពួកទេវតាវេលាវេកាចំសភា ជាអ្នក
 មានចិត្តល្អ សរសើរបុគ្គលវេលាប្រកបដោយធម៌ ។ ធម៌ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះចំមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។
 ជាសាស្ត្រនៃទេវតាមិនមនុស្សពុទ្ធិយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ព្រោះ
 ហេតុដូច្នោះឯង ។ ពួកទេវតាពុទ្ធិនោះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 ញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធហើយច្បួនអំពីទំនេះទៅកើតក្នុងទំនោះ ទេវតាពុទ្ធិ
 នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកយើងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធមានសភាពយ៉ាងណា បានច្បួនអំពីទំនោះ
 មកកើតក្នុងទំនេះ ចំណែកអរិយសាវក ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធមានសភាពដូច្នោះ គង់នឹងមកក្នុងសំណាត់នៃ
 ពួកទេវតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិយ មួយទៀត អរិយសាវក (ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 អរិយសាវក ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនផាចំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហានិទ្ទេ

សមាធិសំវន្តិចិត្តាសាមី យោ នា ទេវតា អរិយនន្តេ ហិ
 សីលេហិ សមញ្ញតតា កំតោ បុតា ឧប្រុបបញ្ញា
 តាសំ ឯវំ ហោតិ យដាវុបេហិ ទោ មយំ អរិយ-
 នន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញតតា កំតោ បុតា
 កំតុបបញ្ញា អរិយសាវតោមិ តដាវុបេហិ អរិយនន្តេហិ
 សីលេហិ សមញ្ញតតោ ឯហិតំ ទេវតំ សន្និកេតិ ។
 កំមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ទាម្មហិ សមញ្ញតតំ
 អន្តមទា ទេវំ សភាតតា ករមេដ្ឋិតំ ។

[២/១] ឯតំ សមយំ ភក្កវំ សន្តិសុវំ វិហា-
 រតិ កម៌លវត្ថុស្សី ចិប្រោជារមេ ។ មដេទោ មហា-
 ទាមោ សន្តោ យេន ភក្កវំ កេនុបសន្តិមិ ឧប-
 សន្តិមិក្ខា កកវន្តំ អកំវំទេត្វា ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។
 ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ មហាទាមោ សន្តោ
 កកវន្តំ ឯកទេវតេ កិក្ខាវតា ទុ ទោ កន្តេ
 ទទាសកោ ហោតិ ។ យតោ ទោ មហាទាម

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហានិទ្ទេ

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ពួកទេវតាណា ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល
 ហើយច្យុតអំពីទីនោះ ទៅភិក្ខុក្នុងទីនោះ ទៅតាមទីនោះ មានសេចក្តី
 គ្រប់រំយ៉ាងនេះថា ពួកយើងប្រកបដោយអរិយកន្តសីល មានសភាពយ៉ាង
 ណាហើយច្យុតអំពីទីនោះ មកភិក្ខុក្នុងទីនោះ សូម្បីអរិយសាវត ប្រកប
 ដោយអរិយកន្តសីល មានសភាពយ៉ាងនោះ គង់ទីនឹងមកក្នុងសំណាក់
 នៃពួកទេវតា (ដូច្នោះផង) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបាំងឡាយ ពួកទេវតាទៅកាន់
 សភា មានចិត្តល្អ សរសើរបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយធម៌បាំង ២ នេះឯង ។

[២/១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើននាំទៅក្នុងនិព្រោនា-
 កមៈរៀបគ្រួសារបំបែកស្តុ ក្នុងផែនសក្កៈ ។ គ្រាពោះឯង មហាទាមសក្កៈ
 ចូលទៅកាន់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ផ្ទុយចង្អុំព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគហើយអន្តិយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះមហាទាមសក្កៈគង់ក្នុងទី
 សមគួរហើយ ទើបចូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន បុគ្គលជាទុណសក តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មហាទាម

បុព្វាភិសម្មាទ្ធិ បទុក្ខ

តុដ្ឋំ សវណំ គតោ ហោតិ ធម្មំ សវណំ គតោ
ហោតិ សឡំ សវណំ គតោ ហោតិ ។ ឯត្តាវ-
តា ទោ មហាធាម ទោសកោ ហោតីតិ ។

[២៧២] តិត្តាវតា បទ កន្ត ទោសកោ សីល-
សម្មាទ្ធិ ហោតីតិ ។ យតោ ទោ មហាធាម ទោ-
សកោ ខាណាភិបាតា បដិវរតា ហោតិ អនិច្ចាធាចា
បដិវរតោ ហោតិ តាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ ហោតិ
មុសាភំធា បដិវរតោ ហោតិ សុរាមេយមន្ត្រ-
ប្បមាធិដ្ឋាចា បដិវរតោ ហោតិ ។ ឯត្តាវតា ទោ
មហាធាម ទោសកោ សីលសម្មាទ្ធិ ហោតីតិ ។

[២៧៣] តិត្តាវតា បទ កន្ត ទោសកោ
សម្មាសម្មាទ្ធិ ហោតីតិ ។ កន មហាធាម ទោ-
សកោ សន្តោ ហោតិ សន្តហតិ គថាគតស្ស
ពោតិ កតិបំ សោ កកា ។ យេ ។ សន្តា ទេវ-
មនុស្សាចំ តុទ្ធា កតាភិ ។ ឯត្តាវតា ទោ មហា-
ធាម ទោសកោ សម្មាសម្មាទ្ធិ ហោតីតិ ។

បុព្វាភិសម្មាទ្ធិ ៤

បុគ្គលជាអ្នកផល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីតាំង ផល់នូវព្រះធម៌ជាទីតាំង ផល់នូវ
ព្រះសង្ឃជាទីតាំង ព្រោះហេតុឯណា ។ ម្ចាស់មហានាម បុគ្គលដែល
ឈ្មោះថាទោសក ព្រោះហេតុនេះឯង ។

[២៧៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះទោសក បរិបូណ៌ដោយសីល គឺ
ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មហានាម ទោសកជាអ្នកវៀរចាកបាណា-
ភិបាត វៀរចាកអទិម្បាទាន វៀរចាកតាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាភាទ
វៀរចាកការផឹកទឹកស្រវៃ គឺសុភវិនិយោយដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ
ដោយហេតុឯណា ។ ម្ចាស់មហានាម ទោសកបរិបូណ៌ដោយសីល
ដោយហេតុនេះឯង ។

[២៧៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោសកបរិបូណ៌ដោយសព្វ គឺ
ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មហានាម ទោសកក្នុងសាសនានេះ ជា
អ្នកមានសព្វ ធៀវនូវសេចក្តីគ្រាស់ដីនៃសេចក្តីព្រះគោរពគោរព ព្រះដ៏មាន
ព្រះភគវនៈ ។ យេ ។ ជាសាស្ត្រនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជា
ព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មហានាម ទោសក
បរិបូណ៌ដោយសព្វ ដោយហេតុនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

[៤៧២] តិរិយាភិក មធ កន្តេ ទោសុភោ
ចាគសម្បុន្នោ ហោតីតិ ។ វេធ មហានាម ទោ-
សុភោ វិភង្គមលម្បុន្តរោ វេតសា អភារំ អន្ត្រិ-
វសានំ មុត្តនាតោ មយតទាលំ ពេស្សន្តុវតា យាច-
យោនោ នាទសំវិវាទនោ ។ ឯត្តាវតា ខោ មហា-
នាម ទោសុភោ ចាគសម្បុន្នោ ហោតីតិ ។

[៤៧៣] តិរិយាភិក មធ កន្តេ ទោសុភោ មញ្ញា-
សម្បុន្នោ ហោតីតិ ។ វេធ មហានាម ទោសុភោ
មញ្ញា ហោតិ ទទយតុតាមិធិយា មញ្ញាយ សមញ្ញា-
នោ អវិយាយ ធិត្វេនិកាយ សម្មា ទុក្ខក្ខយ-
តាមិធិយា ។ ឯត្តាវតា ខោ មហានាម ទោសុភោ
មញ្ញាសម្បុន្នោ ហោតីតិ ។

[៤៧៤] សេយ្យដាបិ ភិក្ខុវេ ទបិមត្វេតេ ធុល្ល-
ធុសិកតេ ធើវេ វស្សន្តេ តិ ទទតំ យថាឯដ្ឋំ
បវត្តនាធំ មត្តតក្កន្តាបទាសាខា បរិម្ពរេតិ មត្តត-
ក្កន្តាបទាសាខា បរិម្ពរា កុស្សេន្តេ មរិម្ពរេន្តិ
កុស្សេន្តា បរិម្ពរា មហាសោត្តេ មរិម្ពរេន្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

[៤៧៥] បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះទោសក បរិបូណ៌ដោយពាគៈ
តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម ទោសកក្នុងសាសនានេះមាន
ចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានពាគៈ
ច្រស្រឡះហើយ មានបាតវែងលាងចាំឱ្យ ក្រេកអរក្នុងការលេះ ក្នុងគេ
សូមបោះ ក្រេកអរក្នុងការឱ្យនឹងការចែករំលែក ។ ម្នាលមហានាម
ទោសកបរិបូណ៌ដោយពាគៈដោយហេតុនេះឯង ។

[៤៧៦] បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះទោសក បរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា
តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម ទោសក ក្នុងសាសនានេះ
មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដ៏ទូលំសេចក្តីចំរើន នឹងវិនាស
ជាប្រាជ្ញាប្រសើរមានមុត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយច្រវែក ។
ម្នាលមហានាម ទោសក បរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា ដោយហេតុនេះឯង ។

[៤៧៧] ម្នាលភិក្ខុពន្យាយ ទឹកភ្លៀងមានគ្រាប់ដីថ្លោស ធ្លាក់
ចុះខាងលើភ្នំ ទឹកភ្លៀងទៅកាន់ចំនាប ចំរើនព្រោះភ្នំ នឹងគ្រវីហែង
ច្រឡាយឱ្យពេញ ព្រោះភ្នំគ្រវីហែងនឹងប្រឡាយដីពេញ តែងហៀរទៅចំ-
ពេញ បារាយណ៍កូចៗ បារាយណ៍កូចៗដីពេញតែងបំពេញបារាយណ៍ធំៗ

១ ពាក្យជា បារាយណ៍ គឺបឹងឬត្រពាំង

បុញ្ញកិសុទ្ធិវង្សា ទេវតា

មហាសោត្តា បរិបូរា កុន្ធដិយោ បរិ កុន្ធដិយោ
 បរិបូរា មហានិយោ បរិបូរេន្តិ ម យោ បរិ-
 បូរា មហាសុទ្ធិសាគរំ បរិបូរេន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ
 តិកុមារេ អរិយសាវតស្ស យោ ច គុទ្ធ អវេច្ចប្ប-
 សារោ យោ ច ធម្ម អវេច្ចប្បសារោ យោ ច សង្ខរ
 អវេច្ចប្បសារោ យោ ច អរិយកត្តានិ សីលានិ
 វមេ ធម្មា សំសន្តមាទា ចារិ កត្តា អាសវានិ
 ទយោយ សុវត្ថន្តិគិ ។

[២៧៧] ឯកំ សមយំ ភគវា សន្តោសុ វិហារតិ
 កមិលវត្ថុស្មី ឯក្រោធាវមេ ។ អធិទោ ភគវា
 បុព្វល្អាសមយំ ឯវាសេន្ទា បត្តចីវរាទាយ យេន
 កាឡិកោទាយ សាភិយានិយា ឯវេសនំ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តោ អាសនេ ឯសិទិ ។
 អធិទោ កាឡិកោទា សាភិយានិ យេន ភគវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេន្ទា
 ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធិ ទោ
 កាឡិកោទំ សាភិយានិ ភគវា ឯកទេវោច

បុញ្ញកិសុទ្ធិវង្សា ៤

បាយណំ ធារិយំ ពេញតែនិបំ ពេញស្មិន ស្មិនជំ ពេញតែនិ (ព្យុទេវ) បំ ពេញ
 ទន្ធម ទន្ធម ពេញ តែនិ ព្យុទេវ បំ ពេញ មហាសមុទ្រសាគរ យានិ ណមិ ពេញ
 មាលភិកុតំ ច្បាយ ចំណែកសេចក្តី ជ្រះថ្លាមិនបាន ញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ
 ក្តី សេចក្តី ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ក្តី សេចក្តី ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
 ក្នុងព្រះសង្ឃក្តី អរិយកន្តសីលក្តី ធម៌ចំណី មហាលទន្ធរបស់ អរិយសាវត
 តែនិ ព្យុទេវ វេសំ ក្រើយតិ ព្រះទិព្វាន ច្រត្រឹក្តី ទៅដើម្បី អស់ទៅនៃ អាសវា
 ចំណី ច្បាយក៏ យ៉ាងនោះដែរ ។

[២៧៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងនៅក្នុងវិប្បាសពាក្យ
 ទៀបត្រង់កមិលវត្ថុស្មី ដៃនសក្តៈ ។ ត្រាតានេន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រង
 ស្បៀកស្បង់ ប្រដាប់ ច្រងនិបិវក្នុងបុព្វល្អាសម័យ យានិ ចូលទៅក្នុង
 នៅនៃសាភិយានិ ឈ្មោះកាឡិកោទា លុះយានិ ចូលទៅដល់ ហើយ ច្រងនឹង
 លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ ត្រាតោះ នាងកាឡិកោទា សាភិយា-
 នី កិច្ចលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ហើយ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រង
 ត្រាសនឹងនាងកាឡិកោទា សាភិយានិ ដែលអង្គុយក្នុងទីសមគួរ យ៉ាងនេះថា

(២៧៩) ចត្វាមិ ខោ គោធន ធម្មេមិ សមញ្ញាគតា
អរិយសាវ័កា សោតាបញ្ញា ហោតិ អវិធិចាតធម្មា
ធិយតា សម្ពោធិបរាយថា ។ កត្តមេមិ ចត្វាមិ ។
ឥធន គោធន អរិយសាវ័កា តុន្តោ អវេទ្ធិប្បសារធន
សមញ្ញាគតា ហោតិ ឥតិមិ សោ កត្តា ។ យេ ។
សត្តា ទេវមទុស្សន្តមិ តុន្តោ កត្តាតិ ។ ធម្មេ ។
សង្ឃេ ។ វិភតមលមច្ឆោធន ទេវសា អតាវិ អន្តរាវសតិ
មុត្តចាតា បយតទាលិ ភេស្សត្តតា យាចយោតា
ធានសវិវាគរតា ។ ឥមេមិ ខោ គោធន ចត្វាមិ
ធម្មេមិ សមញ្ញាគតា អរិយសាវ័កា សោតាបញ្ញា
ហោតិ អវិធិចាតធម្មា ធិយតា សម្ពោធិបរាយថាតិ ។

(២៨០) យាធិមាធិ កន្តោ កតវតា ចត្តាវិ សោតា-
បត្តិយត្តាធិ ទេសិតាធិ សិវិជ្ជន្តោ តេ ធម្មា មយិ
អហត្ថា តេសុ ធម្មេសុ សទ្ធិស្សន្តមិ ។ អហត្ថា
កន្តោ តុន្តោ អវេទ្ធិប្បសារធន សមញ្ញាគតា

(២៨១) ម្ចាស់នាមគោតា ពួកអរិយសាវ័កា ប្រកបដោយធម៌៤
ជាសោតាបញ្ញបុគ្គល ជាអ្នកមានធម៌មិនបានប្តាក់ចុះ ខៀវភីកែធីតិបាទ
ក្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។ ធម៌៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់នាមគោតា
ពួកអរិយសាវ័កា ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ យេ ។ ជាសាស្តា
វៃទៅកាន់នឹងមនុស្សគាំងឡាយ ជាព្រះកុទ្ធមានជាន់ ដោយហេតុដូច្នោះ
ឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិល
និសេចក្តីកំណាញ់ ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ កែងមានចាត្រស្រឡះហើយ
មានបាតវែលាងចាំឲ្យ ប្រកអក្ខតិកាលេយធី ជាអ្នកក្នុងគេសូមបាន
ប្រកអក្ខតិកាឲ្យនឹងការចែកលែក ។ ម្ចាស់នាមគោតា ពួកអរិយ-
សាវ័កា ប្រកបដោយធម៌ទាំង៤ នេះឯង ជាសោតាបញ្ញបុគ្គល មាន
ធម៌មិនបានប្តាក់ចុះ ខៀវភីកែធីតិបាទក្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

(២៨២) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សោតាបត្តិយត្ត៤នេះ ដែលព្រះ-
ដ៏មានព្រះភាគច្រង់សំដែងហើយ ធម៌នោះសឹងមានក្នុងខ្ញុំម្ចាស់ ខ្ញុំម្ចាស់
សោតិយល់ជាក់ក្នុងធម៌ទាំងនោះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ជា ខ្ញុំម្ចាស់ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធជា

បុព្វាភិសន្តវិទ្ធា ចរុត្តា

ឥតិបំ សោ ភគវា ។ បេ ។ សន្តា
 នេវមនុស្សាចំ ឡាត្រា ភគវតិ ។ ធម្មេ ។
 សន្មេ ។ យំ ទោ បទ តំញំ កុលេ
 នេយ្យធម្មំ សិទ្ធិចំ អប្បជិកត្តំ សីលវិន្តហិ
 កល្យាណធម្មហិតិ ។ លាភា ភេ ភោជ
 សុលទ្ធក្កេ ភោជេ សោតាបក្កិផលន្តេ ភោជ
 ឡាភតត្ថំ ។

[៣០០] ឯតំ សមយំ ភគវា សន្តោសុ
 វិហារតិ កមិលវត្ថុស្មី ចិត្រោជាកមេ ។ អដទោ
 ទន្ធិយោ សន្តោ យេន ភគវា ភេនុបសន្តមិ
 ទបសន្តមិញា ភគវត្ថំ អភិវិនេត្តា ឯកមន្តំ
 ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ ទន្ធិយោ
 សន្តោ ភគវត្ថំ ឯកទរោច

បុព្វាភិសន្តវិទ្ធា ៤

ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តាខែទៅភានិមនុស្សចាំដ
 ខ្យាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។
 ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ មួយទៀត ទេយ្យធម៌បន្តិចបន្តួចណាមួយ ដែលមាន
 ក្នុងក្រកូល ទេយ្យធម៌ទាំងអស់នោះខ្ញុំម្ចាស់មិនបានចែក (គឺប្រើប្រាស់រួម)
 ជាមួយនឹងក្រកូលមានសីល មានធម៌ដ៏ល្អ ។ ម្ចាស់នាងភោតា
 នេះជាលាភរបស់នាងហើយ ម្ចាស់នាងភោតា នាងរល្មោះចាំ បានល្អ
 ហើយ ម្ចាស់នាងភោតា សោតាបក្កិផល រល្មោះចាំ នាងបានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ។

[៣០០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ភ័យនៅក្នុងវិទ្ធា-
 ណាម ទៀចក្រុងកប៌លភ័ស្តុ ក្នុងវិសេសក្កៈ ។ គ្រានោះឯង ទន្ធិយសក្កៈ
 ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏
 មានព្រះភាគរួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរួ លុះទន្ធិយសក្កៈអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរួ
 ហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា

[៣០១] យស្ស្រ ទុ ទោ កន្ត អរិយសាវ-
 កស្ស ចន្ទារិ សោតាចង្គិយង្គាធិ សទ្ធន សត្វ
 សត្វថា សត្វ ធន្តិ ស្ស្រ ទុ ទោ កន្ត អរិយ-
 សាវិកោ បមាធិហារិភិ វុច្ឆតិ ។ យស្ស ទោ
 ធន្តិយ ចន្ទារិ សោតាចង្គិយង្គាធិ សទ្ធន សត្វ
 សត្វថា សត្វ ធន្តិ ភមហំ ពាហិរោ បុថុជ្ជធម្មត្ថ
 ថិតោតិ វនាមិ ។ អមិច ធន្តិយ យថា អរិយ-
 សាវិកោ បមាធិហារិ ទេវ ហោតិ អប្បមាធិហារិ ច
 តំ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ ភាសិស្សា-
 មិភិ ។ ឯវំ កន្តតិ ទោ ធន្តិយោ សន្តោ កកវិកា
 បច្ចុស្សាសិ ។ កកវំ ឯតទរោច

[៣០២] ភថត្វ ធន្តិយ អរិយសាវិកោ បមាធិ-
 ហារិ ហោតិ ។ ឥធន ធន្តិយ អរិយសាវិកោ តុទ្ធ
 អវេត្តប្បសាទេន សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ
 កកវំ ។ យេ ។ សត្វា នេវមនុស្សាធិ តុដ្ឋោ កកវតិ ។
 សោ តេន តុទ្ធ អវេត្តប្បសាទេន សន្តុដ្ឋា

[៣០១] បតិគ្រប្រះអន្តិដ៏ចម្រើន សោតាចង្គិយង្គាធិ មិនមាន
 ដល់អរិយសាវិកណាសត្វគ្រប់ដោយប្រការទាំងពួង បតិគ្រប្រះអន្តិដ៏ច-
 រិទ អរិយសាវិកនោះឯង ទ្បុប្រះអន្តិពាលថា អ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅ
 ដោយសេចក្តីប្រមាទមែនឬ ។ ម្ចាស់និទ្ទិយៈ សោតាចង្គិយង្គាធិ មិន
 មានដល់អរិយសាវិកណាសត្វគ្រប់ដោយប្រការទាំងពួងទេ ភថកក
 ហៅបុគ្គលនោះថាជាវាងក្រៅតាំងនៅក្នុងវិបករបស់បុថុជ្ជន ។ ម្ចាស់
 និទ្ទិយៈ មួយទៀត អរិយសាវិក ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រមាទជាប្រក្រតីផង
 ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទជាប្រក្រតីផង យ៉ាងណា អ្នកចូរស្តាប់ខ្ញុំ
 សេចក្តីនោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឱ្យល្អ ភថកកនឹងសំដែងប្រាប់ ។ និទ្ទិយ-
 សត្វៈទទួលស្តាប់ប្រះពុទ្ធដីការបស់ប្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាប្រះ
 អន្តិ ។ ប្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រង់គ្រាស់យ៉ាងនេះថា

[៣០២] ម្ចាស់និទ្ទិយៈ អរិយសាវិក ជាអ្នកមានសេចក្តី
 ប្រមាទនៅជាប្រក្រតី ភីដុចម្តេច ។ ម្ចាស់និទ្ទិយៈ អរិយសាវិក ក្នុង
 សាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងប្រះពុទ្ធ
 ថា ប្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ យេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិមនុស្ស
 ទាំងឡាយ ជាប្រះពុទ្ធមានជាគ ព្រោះហេតុដូច្នោះឯង ។ អរិយសាវិក
 នោះនៅគ្រេកអរត្រឹមវិសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងប្រះពុទ្ធ ហើយ

បញ្ជាក់លទ្ធផល ចម្រុះ

ន ឡត្តវី វាយមតិ ធិរា បរិវេកាយ វត្តិយា
 បដិសល្លាតាយ ។ តស្ស វរិ បមត្តស្ស វិហា-
 រតា ចាមុដ្ឋំ ន ហោតិ ចាមុដ្ឋំ អសតិ មីតិ ន
 ហោតិ មីតិយា អសតិ បស្សន្តិ ន ហោតិ បស្ស-
 ន្តិយា អសតិ ទុក្ខំ វិហាតិ ទុក្ខំនោ ចិត្តំ ន
 សមាធិយតិ អសមាធិតេ ចិត្តេ ធម្មា ន ចាតុ-
 កវន្តំ ។ ធម្មាចំ អចាតុភាវំ បមាទិវិហារិត្រូវ
 សន្និ កច្ឆតិ ។ បុទ ចមវំ នន្ទិយ អរិយសាវកោ
 ធម្មេ ។ សង្ឃ ។ អរិយករុណំ សីលេហិ
 សមញ្ញកតោ ហោតិ អទន្តេហិ ។ បេ ។ សមា-
 ធិសវត្តចិត្តេហិ ។ សោ តេហិ អរិយករុណំ
 សីលេហិ សន្តដ្ឋោ ន ឡត្តវី វាយមតិ ធិរា
 បរិវេកាយ វត្តិយា បដិសល្លាតាយ ។ តស្ស
 វរិ បមត្តស្ស វិហារតា ចាមុដ្ឋំ ន ហោតិ

បញ្ជាក់លទ្ធផល ៤

មិនទំប្រឹងដើម្បីស្រប់ស្រាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីចៀសចេញអំពីការម្នាស់
 ហើយសម្លឹងនៅ ក្នុងវេលាយប់គេទៅទៀត ។ កាលអរិយសាវកនោះ
 មានសេចក្តីប្រមាទយ៉ាងនេះហើយ បោះចោលកិមិទមាន កាលបើបោះចោល
 មិទមាន មិតកិមិទមាន កាលបើមិតកិមិទមាន បស្សន្តិកិមិទមាន កាលបើ
 បស្សន្តិកិមិទមាន វេទន៍នៅក្នុង ចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីទុក
 វេទន៍មិនដកល់មាំ កាលបើចិត្តមិនដកល់មាំ ធម៌ទាំងឡាយក៏មិនកើត
 ព្រាគដបានឡើយ ។ អរិយសាវកនោះកំរិតថាជាអ្នកនៅដោយសេចក្តី
 ប្រមាទ ព្រោះធម៌ទាំងឡាយមិនកើតព្រាគដ ។ ម្ចាស់ខ្ញុំឈ្មោះ ម្តេចទៀត
 អរិយសាវក (ប្រគបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។
 ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់
 របេរប ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវកនោះនៅសន្តោសត្រឹមតែ
 អរិយកន្តសីលនោះ ហើយមិនទំប្រឹងដើម្បីស្រប់ស្រាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បី
 ចៀសចេញអំពីការម្នាស់ ហើយសម្លឹងនៅ ក្នុងវេលាយប់គេទៅទៀត ។
 កាលបើអរិយសាវកនោះនៅប្រហែសយ៉ាងនេះហើយ បោះចោលកិមិទមាន

ចានុវ្កិរោ អសតិ បិភិ ឈោតិ បិភិយា
 អសតិ បស្សុវ្កិរោ ឈោតិ បស្សុវ្កិរោ អសតិ
 ទុក្ខំ វិហារតិ ទុក្ខំនោ ចិន្តំ ឈោតិ ឧសាទិយតិ
 អសមាហិកេ ចិន្តំ ឧទ្ធា ឈោតិ ចានុវ្កិរោ ។
 ឧទ្ធានំ អមាតុភាវំ បមាទិវហារិវ្កិរោ សុទ្ធិំ កច្ឆតិ ។
 ឯវំ ចោ ឧទ្ធិយ អរិយសាវកោ បមាទិវហារិ
 ឈោតិ ។

(៣០៣) កថក្ក ឧទ្ធិយ អរិយសាវកោ
 អប្បមាទិវហារិ ឈោតិ ។ កថ ឧទ្ធិយ អរិយ-
 សាវកោ កុទ្ធិ អវេទ្ធប្បសាទេន សមញ្ញកតោ ឈោតិ
 កតិបិ សោ កកកំ ។ ប ។ សន្តា ទេវេទុស្សានំ
 កុទ្ធា កកកតិ ។ សោ តេន កុទ្ធិ អវេទ្ធប្ប-
 សាទេន អសន្តុដ្ឋា ទត្តំ វាយមតិ ទិក
 បវេកាយ កតិយា បដិសល្លាទាយ ។ កស្ស
 ឯវំ អប្បមត្តស្ស វិហារតោ ចានុវ្កិរោ ជាយតិ

កាលបើបាវាចាដ្ឋះមិនមាន បិភិក៏មិនមាន កាលបើបិភិមិនមាន បស្សុវ្កិរោ
 មិនមាន កាលបើបស្សុវ្កិរោមិនមាន វេទនិទៅជាទុក្ខ ចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នក
 មានទុក្ខតែងមិនកម្រស់ទៅវា កាលបើចិត្តមិនបានភ័យទៅវា ធម៌ចាំង
 ឡាយភិមិនកើតឡើងប្រាកដ ។ អរិយសាវកនោះកំបប់ជាអ្នកនៅ
 ដោយសេចក្តីប្រហែស ប្រោះធម៌ចាំងឡាយមិនកើតប្រាកដ ។ ម្នាល
 ឧទ្ធិយៈ អរិយសាវកជាអ្នកនៅដោយសេចក្តីប្រហែសយ៉ាងនេះឯង ។

(៣០៣) ម្នាលឧទ្ធិយៈ អរិយសាវកជាអ្នកនៅដោយសេចក្តីមិន
 ប្រហែសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលឧទ្ធិយៈ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ
 ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធជា ព្រះដីមាន
 ព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សចាំងឡាយ ជា
 ព្រះកុទ្ធានុបុត្តសិរី ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ អរិយសាវកនោះមិន
 នៅសន្តោសត្រឹមតែសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើត ក្នុងព្រះកុទ្ធានោះឡើយ
 ទំប្រើនិព្វាយនោះដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីទៀសចេញ
 អំពីការម្នាក់ហើយសម្លេង ក្នុងវេលាយប់តទៅទៀត ។ កាលបើ
 អរិយសាវកនោះនៅមិនប្រហែសគ្រុសយ៉ាងនេះ បាវាចាដ្ឋះតែងកើតឡើង

បុព្វាភិសន្តវង្សា ធកុញ្ញ

បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ
 បស្សម្ពតិ បស្សន្ទកាយោ — សុខំ វេទយតិ
 សុខំទោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាហិតេ ចិត្ត
 ធម្មា ចាតុកវដ្តំ ។ ធម្មាធំ ចាតុកាវ អប្បមាណវហារិ-
 ត្រូវ សន្តំ កច្ឆតិ ។ មុន ចបរំ ធម្មិយ អរិយ-
 សារិកោ ធម្មេ ។ សង្ឃ ។ អរិយគន្លេហិ សីលេហិ
 សមន្តាគតោ ហោតិ អទស្តោហិ ។ បេ ។ សមាធិ-
 សំវត្តន៍គេហិ ។ សោ គេហិ អរិយគន្លេហិ
 សីលេហិ អសន្តុដ្ឋោ ឧត្តរំ វាយមតិ ធិក
 បរិវកាយ រត្តិយា បដិសណ្ឋាយ ។ តស្ស ឃិ
 អប្បមត្តស្ស វិហារកោ ចាមុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស
 បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ
 បស្សន្ទកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខំទោ ចិត្តំ
 សមាធិយតិ សមាហិតេ ចិត្ត ធម្មា ចាតុកវដ្តំ ។

បុព្វាភិសន្តវង្សា ៤

កាលបើបុគ្គលមានបារម្ភដូច្នោះហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាយរបស់បុគ្គលដែល
 មានចិត្តប្រកបដោយបីតិវេទនិស្សំ បុគ្គលមានកាយស្ងប់ វេទនិទទួល
 សុខ ចិត្តរបស់បុគ្គលដែលមានសុខក៏តាំងនៅមាំ កាលបើចិត្តតាំងនៅ
 មាំហើយ ធម៌ពុទ្ធសាសនាដែលកើតឡើងប្រាកដបាន ។ អរិយសារិកនោះ
 គឺលំដាប់ជាអ្នកនៅដោយសេចក្តីមិនច្រវៃចាស ព្រោះធម៌ពុទ្ធសាសនា
 ឡើងប្រាកដ ។ ម្ចាស់ទន្ទិយៈ មួយទៀត អរិយសារិក (ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកប
 ដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សមាធិ ។ អរិយសារិកនោះ មិននៅសន្តោសត្រឹមតែអរិយកន្តសីលនោះ
 ឡើយ ទំប្រឹងដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីចៀសចេញ
 អំពីការម្នាក់ហើយសម្លឹងនៅ ក្នុងវេលាយប់នៅទៀត ។ កាលអរិយ-
 សារិកនោះនៅមិនច្រវៃចាសយ៉ាងនេះហើយ បារម្ភដូច្នោះវេទនិក៏កើតឡើង
 កាលអរិយសារិកមានបារម្ភដូច្នោះហើយ បីតិវេទនិក៏កើតឡើង កាយរបស់
 អរិយសារិកដែលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ វេទនិស្សំរម្ងាប់ អរិយសារិក
 មានកាយស្ងប់រម្ងាប់ វេទនិទទួលសុខ ចិត្តរបស់អ្នកមានសុខ វេទនិកម្តង
 នៅមាំ កាលបើចិត្តម្តងនៅមាំ ធម៌ពុទ្ធសាសនាដែលកើតឡើងប្រាកដ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវង្ស

ឧទ្ធចនំ ចាតុភារាវ អប្បមាទវិហារីត្រូវ សន្តិំ គុដ្ឋតិ ។
បិវំ ខោ ឧដ្ឋិយ អរិយសាវកោ អប្បមាទវិហារី
ហោតីតិ ។

បុត្តាភិសន្តវត្តោ ចតុត្តោ ។

ពិស្សទ្ធានំ

អភិសន្តេន(១) កយោ វត្តោ
ទ្វេ ខេវេមទានិ ច
សភាគតំ មហាទារោ
ភសិ(២) កាឡិ ច ឧដ្ឋិយាតិ ។

១ ខ. ម. អភិសន្ត ។ ២ ខ. វិស្ស ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវង្ស

អរិយសាវកនោះ ក៏រាប់ជាអ្នកទៅដោយសេចក្តីមិនប្រើហេតុ ព្រោះចម្រើន
តាំងឡាយកើតប្រាកដ ។ ម្ចាស់ឧដ្ឋិយៈ អរិយសាវក ជាអ្នកទៅ
ដោយសេចក្តីមិនប្រើហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

ចប់បុត្តាភិសន្តវត្ត ៤ ។

ទទួននៃបុត្តាភិសន្តវត្តនោះគឺ

សិវជនិអភិស្តិវគីបុណ្យាស្សត្រ ខេវេមទានិ ខេតិ
ខេតិកាន់សភា ១ ស្សត្រ មហានាម ១ ស្សត្រ មហា
ដោយជំនក្រៀន ១ ស្សត្រ តាឡិគោតាសាតិយានី ១ ស្សត្រ
ឧដ្ឋិយសក្ក ១ ស្សត្រ ។

សភាប័កបុត្តាភិសន្នវត្តោ បញ្ចមោ

(៣០៤) ចត្តារោម ភិក្ខុវេ បុត្តាភិសន្នា តុស-
លាភិសន្នា សុខស្សាហារា ។ តតមេ ចត្តារោ ។
ឥទ ភិក្ខុវេ អរិយសារិកោ តុទ្ធេ អវេជ្ជច្យសានេន
សមញ្ញាតតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ ភកា ។ មេ ។
សន្នា នេវមនុស្សាចំ តុន្នោ ភកាតិ ។ អយំ
មវេនោ បុត្តាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខ-
ស្សាហារោ ។ មុន ចយំ ភិក្ខុវេ អរិយសារិ-
កោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយតន្តេហិ
សីលេហិ សមញ្ញាតតោ ហោតិ អទណ្ណេហិ ។ មេ ។
សមាទិសំវត្តចំកេហិ ។ អយំ ចតុត្តោ បុត្តា-
ភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ
ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុត្តាភិសន្នា តុសលាភិសន្នា
សុខស្សាហារោ ។

សភាប័កបុត្តាភិសន្នវត្តទី ៥

(៣០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នំនីតិបុណ្យស្នំនីតិកុសល ជាបច្ច័យ
នៃសេចក្តីសុខនេះមាន ៤ ។ ស្នំនីតិបុណ្យស្នំនីតិកុសល ៤ ភិក្ខុវេ មុច្ឆុះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសារិក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ មេ ។
ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយ
យោគ្នាដូច្នោះឯង ។ នេះស្នំនីតិបុណ្យស្នំនីតិកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តី
សុខទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសារិក (ប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកប
ដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សមាទិ ។ នេះស្នំនីតិបុណ្យស្នំនីតិកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ២ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំង ៤ នេះឯងស្នំនីតិបុណ្យស្នំនីតិកុសល ជាបច្ច័យ
នៃសេចក្តីសុខ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មន្តទិកាយស្ស មហាវរាជេ

[៣០៥] ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ បុញ្ញាភិ-
សន្ថេហិ តុសលាភិសន្ថេហិ សមន្តាភគស្ស អរិយ-
សាវកស្ស ទ សុត្តរំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កណោត្តំ
ឯ ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្ថោ តុសលាភិសន្ថោ សុខ-
ស្សហារោតិ អដខោ អសន្នេយ្យោ អប្បមេយ្យោ
មហាបុន្នុត្តន្តោត្រេវ សន្នំ កច្ឆតិ ។

[៣០៦] សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ពេ ទ
សុត្តរំ ទទកាស្ស បមាណំ កណោត្តំ ឯត្តកោ
ទទកាឡតាមិ ឥតិ វា ឯត្តកោមិ ទទកាឡតា-
សតាមិ ឥតិ វា ឯត្តកោមិ ទទកាឡតា-
សហស្សាមិ ឥតិ វា ឯត្តកោមិ ទទកាឡតាសត-
សហស្សាមិ ឥតិ វា ឯតិ អដខោ អសន្នេយ្យោ
អប្បមេយ្យោ មហាទទកត្តន្តោត្រេវ សន្នំ កច្ឆតិ ។
ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេហិ ចត្វហិ បុញ្ញាភិសន្ថេហិ
តុសលាភិសន្ថេហិ សមន្តាភគស្ស អរិយសាវកស្ស
ទ សុត្តរំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កណោត្តំ ឯត្តកោ
បុញ្ញាភិសន្ថោ តុសលាភិសន្ថោ សុខស្សហារោតិ

សុត្តន្តបិដក សម្មន្តទិកាយ មហាវរាជេ

[៣០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិននិយមន្តិក្ខាន់គ្រូប្រមាណ
បុណ្យរបស់អរិយសាវកដែលប្រកបដោយស្នឹងគឺបុណ្យស្នឹងគឺកុសលទាំង៤
នេះឯងថា ស្នឹងគឺបុណ្យស្នឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខមានប្រ-
មាណប៉ុណ្ណោះបានឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរមុនៗដឹង រាប់មិន
បានប្រមាណមិនកើត (ប៉ុណ្ណោះ) ឯង ។

[៣០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិននិយមន្តិក្ខាន់គ្រូប្រមាណ
ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រថា ទឹកប៉ុណ្ណោះអាច្យុតៈ (១) ឬទឹកប៉ុណ្ណោះយកាច្យុតៈ
ឬទឹកប៉ុណ្ណោះពាន់អាច្យុតៈ ឬថាទឹកប៉ុណ្ណោះសន្តអាច្យុតៈឬច្រើនបានឡើយ
បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរទឹកដំ រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើតប៉ុណ្ណោះឯង
មានបមាយាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិននិយមន្តិក្ខាន់
គ្រូប្រមាណបុណ្យរបស់អរិយសាវក ដែលប្រកបដោយស្នឹងគឺបុណ្យស្នឹងគឺ
កុសលទាំង៤ នេះថា ស្នឹងគឺបុណ្យស្នឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ

១ រដ្ឋាស័ក្តងនៃនមន្តច្រើន គឺ៤ក្តងជា១កំបង់ ៤កំបង់ជា១តាឡិច្ឆ ៤តាឡិច្ឆជា
១អាច្យុតៈ ៤អាច្យុតៈជា១ពោលៈ ៤ពោលៈជា១មាតិកា ៤មាតិកាជា១ភិ ២០ ភិជា១
ណាៈជា១កេះ ។ (មន្តសុត្តន្តបិដក ក្នុងតាន្តា) ។

សធារណបុត្តាភិសន្តោ បញ្ចមោ

អថោ អសន្តិយោ អប្បមេយ្យោ មហាបុត្តានុត្តោ.

ត្រូវ សន្តិ គន្ធនិ ។ ឥន្ទមភេទ កតតិ

[៣០៧] មហោធម៌ អបរិមិតំ មហាសវំ

តហុកេវំ រតនណាធមាលយំ

ធម្មោ យថា នរណសន្តិសេវិតា

បុជ្ជំ សវន្តំ ឧបយន្តិ សាគវំ ។

វិវំ ធម៌ អន្ធមាធរត្តធម៌

សេយ្យនិសង្កត្តនរណស្ស នាយកំ

បុត្តាស្ស ធារា ឧបយន្តិ បណ្ឌិតំ

ធម្មោ យថា វិវិហារ សាគរន្តិ ។

[៣០៨] ចន្តារោម ភិក្ខុវេ បុត្តាភិសន្តោ តុស-

លាភិសន្តោ សុខស្សហារា ។ កតមេ ចន្តារោ ។

ឥន ភិក្ខុវេ អរិយសារកោ តុន្តោ អវិភូឃ្យសាធន

សមន្តាគរោ ហោតិ ឥតិបិ សោ កតតិ ។ បេ ។ សន្តា

ធម៌មនុស្សនំ តុន្តោ កតតិ ។ អយំ បរមោ

បុត្តាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខស្សហារោ ។

សធារណបុត្តាភិសន្តោ ៥

មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះដូច្នោះហើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា តំនៃបុណ្យធំ

រាប់មិនបានប្រមាណម៉ែនកើត ក៏មានទម្រង់យ៉ាងនោះឯង ។ ព្រះដ៏

មានព្រះភាគច្រើនគ្រាន់តែជាពន្លឺនេះថា

[៣០៧] ស្និនិព័ន្ធយោយវេលព្វកជនត្រូវការគ្រប់តែស្និនិ

ស័និហ្គរតម្រងទៅសាគរ ជាកន្លែងដក់ទឹកដំបូង ប្រមាណម៉ែន

បាន ជាស្រទាប់ ជាទីស្រប់ស្រួលខ្លាំងណាស់ ដែលជាកន្លែង

កើតតំនៃកែវព័ន្ធយោយ យ៉ាងណាមិញ ។ ធារាបុណ្យ

ព័ន្ធយោយ តែងហូរទៅរកជនជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឱ្យឱ្យ

បាយទឹកទឹកស្អាត ជាអ្នកឱ្យទំដេក ទិអង្គុយទិអង្គុយ

កម្រាល ដូចជាផ្លូវទឹកហូរទៅរកសាគរ យ៉ាងនោះឯង ។

[៣០៨] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធយោយ ស្និនិភិបុណ្យស្និនិភិកុសល ជា

បច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន ២ ។ ស្និនិភិបុណ្យស្និនិភិកុសល ២ តើដូច

ម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធយោយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះប្រកបដោយ

សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ

។ បេ ។ ជាសាស្ត្រនៃទេវតានិមនុស្សព័ន្ធយោយជាព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះ

ភាគ ។ នេះស្និនិភិបុណ្យស្និនិភិកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី១ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

បុទ ចមរំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។
 វិតតមលមទ្ធច្រេន ចេតសា អតាវ ។ អដ្ឋាវសតិ
 មុត្តចារតា បយតចាលី វេស្សត្តរតោ យាចយោតោ
 នានសំវិភាគរតោ ។ អយំ ចតុត្តោ បុញ្ញាភិសទ្ធា
 តុសលាភិសទ្ធា សុខស្សហារោ ។ ឥមេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសទ្ធា តុសលាភិសទ្ធា
 សុខស្សហារោ ។

(៣០៧) ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តហិ បុញ្ញាភិ-
 សទ្ធវេហិ តុសលាភិសទ្ធវេហិ សមន្តាគតស្ស អរិយ-
 សាវកស្ស ន សុតាវ បុញ្ញស្ស ចមាណំ គណេត្តំ
 ឯត្តតោ បុញ្ញាភិសទ្ធា តុសលាភិសទ្ធា សុខ-
 ស្សហារោតិ អថទោ អសង្កេយ្យោ អប្បមេយ្យោ
 មហាបុញ្ញត្តោត្រេវ សង្កំ កត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ មួយទៀត អរិយសាវក (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ (អរិយសាវកនោះ)
 ព្រាសទានមន្តិសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានពាក្យចេ
 ស្រះឡើយ មានទានដល់ពលីចំឲ្យ ត្រេកអរក្នុងការលះបង់ ជាអ្នកគួរ
 គេសូមទាន ត្រេកអរក្នុងការឲ្យនឹងការចែករំលែក ។ នេះស្តីនិគមុណ្យ
 ស្តីនិគមុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ២ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ
 នេះឯងស្តីនិគមុណ្យស្តីនិគមុសលវាំង ២ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

(៣០៧) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ បុគ្គលមិនងាយនឹងគ្នានោះប្រមាណ
 បុណ្យរបស់ព្រះអរិយសាវក ដែលប្រកបដោយស្តីនិគមុណ្យស្តីនិគមុសល
 ចាំនិ ២ នេះឯងថា ស្តីនិគមុណ្យស្តីនិគមុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ
 មានប្រមាណម៉្លោះទោនឡើយ បានគ្រឹមតែរាប់ថា តំនរបុណ្យធំ រាប់
 មិនបាន ប្រមាណមិនតើតម៉្លោះឯង ។

[៣០០] សេយ្យជាប់ កិក្ខុវេ យត្តិមា
 មហានិទ្ទេសំ សំសុទ្ធិនិ សមេន្តិ ។ សេយ្យ-
 ថីនំ ។ កត្តា យមុនា អចិវតិ សក្ខ មហី
 វត្ត ឧ សុគារំ ឧទកស្ស បមាណំ កណោត្តំ
 ឯត្តកាចិ ឧទកាធូកាចិ ឥតិ វា ឯត្តកាចិ
 ឧទកាធូកសតាចិ ឥតិ វា ឯត្តកាចិ ឧទកាធូក-
 សហស្សាចិ ឥតិ វា ឯត្តកាចិ ឧទកាធូកសត-
 សហស្សាចិ ឥតិ វាតិ អថទោ អសន្ទ្រេយ្យ អប្ប-
 មេយ្យ មហាឧទកក្ខត្តោត្រូវ សង្កំ កត្តតិ ។
 ឯវមេវ ទោ កិក្ខុវេ ឥមេហិ ធម្មហិ បុញ្ញាភិ-
 សន្ទេហិ កុសលាភិសន្ទេហិ សមន្ទាគតស្ស អរិយ-
 សាវតស្ស ឧ សុគារំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កណោត្តំ
 ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្ទោ កុសលាភិសន្ទោ សុទស្ស-
 ហារោតំ អថទោ អសន្ទ្រេយ្យ អប្បមេយ្យ មហា-
 បុញ្ញក្ខត្តោត្រូវ សង្កំ កត្តតិ ។ ឥធម៌វេន កតិ

[៣១១] មូលភិក្ខុបំណិយ ទន្ទេបំណិអប្បលនេ តែវិហ្មេវ
 វាចេញ្ញក្ខន្ធានា ។ ទន្ទេបំណិអប្បលនេវេយ្យេវ ។ តិទន្ទេ
 កត្តា យមុនា អចិវតិ សក្ខ មហី បុគ្គលមិនិយនិវត្តានំគ្រូប្រមាណ
 ទំកក្ខន្ធានេវេ ទំកបុណ្ណេវេកក្ខត្តិ ទំកបុណ្ណេវេយកក្ខត្តិ ទំក
 បុណ្ណេវេវេកក្ខត្តិ ទំកបុណ្ណេវេសនកក្ខត្តិ បានត្រឹមវិភាបំថា
 តំនវិកមិ វា វាមិនបានប្រមាណមិនកើតបុណ្ណេវេវេ យេវិណមិញ ។
 មូលភិក្ខុបំណិយ បុគ្គលមិនិយនិវត្តានំគ្រូប្រមាណបុណ្ណេវេវេ
 អរិយសាវតវេវេប្រកបដោយស្វិនិកបុណ្ណស្វិនិកុសលពំណិវេនេវេស្វិនិ
 និបុណ្ណស្វិនិកុសល ជាបច្ច័យវេសេចក្តីសុទ មានប្រមាណបុណ្ណេវេវេ
 ឡើយ បានត្រឹមវិភាបំថា តំនវិកមិ វា វាមិនបាន ប្រមាណមិនកើត
 បុណ្ណេវេវេយេវេវេវេ ។ ព្រះអំពានព្រះភាគត្រូវត្រាស់ភាពកន្លងេវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយសូ មហាវរុទ្ធ

[៣១១] មហោទនី អបរិមិតំ មហាសាវំ

— តហុកេវំ រតនគណាធមាលយំ
នដ្ឋោ យថា ធម្មសាសន្នសេវិតា
បុទ្ធំ សវន្តិំ ឧបយន្តិំ សាករំ ។
ឯវំ ឈំ អន្តតាធនវត្តទនំ
ស្មីយ្យានិសទ្ធកុរណាស្ស នាយតំ
បុត្តាស្ស ធារា ឧបយន្តិំ ចល្លិតំ
នដ្ឋោ យថា វារិហាវ សាគរ្តិំ ។

[៣១២] ចត្តារោមេ កិក្កុវេ បុត្តាកិសន្តោ តុសលា-
កិសន្តោ សុខស្សហារា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន
កិក្កុវេ អរិយសារិកោ តុន្តេ អវច្ឆប្បសានេន សមដ្ឋា-
កតោ យោតិ ឥតិមំ សោ កកវំ ។ មេ ។ សត្តា
នេវមនុស្សានំ តុន្តោ កកវំតិ ។ អយំ មវមោ
បុត្តាកិសន្តោ តុសលាកិសន្តោ សុខស្សហារោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

[៣១១] ស្នំតាំងឡាយ ដែលពួកជនក្រៅការ គ្រប់គែ
ស្នំនិ ស្នំនិហូកម្រង់ទៅកាន់សាគរ ដែលជាជីវិតជីវិត
ប្រមាណមិនបាន ជាស្រដៃ ជាទីស្រប់ស្រង់កំណត់
ដែលជាភ្នែកភ្នែកនៃកំណត់ទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ។
ពារបុណ្យទាំងឡាយ កែងហូរទៅរកជនជាបណ្ឌិត អ្នកឱ្យ
បាយទឹកនិងសំពត់ ឱ្យទំរេក ទំអង្គុយនិងគ្រឿងកម្រាល
ដូចជាផ្លូវទឹកទាំងឡាយហូរទៅកាន់សាគរយ៉ាងនោះឯង ។

[៣១២] ម្នាលកិក្កុវេ ពុទ្ធសាសនា ស្នំនិបុណ្យស្នំនិកុសល ជាបច្ច័យ
នៃសេចក្តីសុខនោះមាត់ ។ ស្នំនិបុណ្យស្នំនិកុសល តើដូចម្តេចខ្លះៗ
ម្នាលកិក្កុវេ អរិយសារិក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ មេ ។ ជា
សាស្តានៃទៅកាន់និមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ដោយ
ហេតុដូច្នោះឯង ។ នេះស្នំនិបុណ្យស្នំនិកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ
ទាំង ។ ម្នាលកិក្កុវេ មួយទៀត អរិយសារិក (ប្រកបដោយសេចក្តី

បុទ ចេវ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។
បញ្ញាវ ហោតិ ឧទយត្តកាមិធិយា បញ្ញាយ សមញ្ញា-
កតោ អរិយាយ ធិត្វេធិកាយ សន្មាទុក្ខក្ខយ-
កាមិធិយា ។ អយំ ចក្កុន្តា បុញ្ញាភិសន្តោ កុសលា-
ភិសន្តោ សុខស្សហារោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
បុញ្ញាភិសន្តា កុសលាភិសន្តា សុខស្សហារោ ។

[៣០៣] ឥមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហំ បុញ្ញាភិ-
សន្តេហំ កុសលាភិសន្តេហំ សមញ្ញាភស្ស អរិយ-
សាវកស្ស ធម្ម សុត្តរំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កណោតុំ
ដិត្តកោ បុញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ សុខស្ស-
ហារោតិ អថទោ អសន្តេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហា-
បុញ្ញក្ខន្ធាត្រូវ សន្និំ កច្ឆតិតិ ។ ឥធមរោច កកវ

[៣០៤] យោ បុញ្ញកាមោ កុសលេ បតិដ្ឋិតោ
ការវតិ មត្តំ អមតស្ស បតិយា
សោ ធម្មសារាជិកមោ ឧយេ វគា
ធម្មេ វេនតិ មច្ចុវាជាភមស្មិដ្ឋិ^១ ។

១. មច្ចុវាជមិស្សតិ ។ ម. មច្ចុវាជមិស្សិ ។

(ដើម្បីមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា
ប្រកថាដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដំនិតរូសចក្ខុវេន វិទាស ជាប្រាជ្ញា
ដ៏ប្រសើរមោះមុត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។ នេះស្ម័គ្រ
និបុណ្យស្ម័គ្រកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ២ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធក្លាយ
នេះឯងស្ម័គ្រនិបុណ្យស្ម័គ្រកុសលពាន់ ២ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

[៣០៣] ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធក្លាយ បុគ្គលមិនហ៊ុយនីតិកាញ៉ាត្រូវ
ប្រមាណបុណ្យចេសអរិយសាវក ដែលប្រកថាដោយស្ម័គ្រនិបុណ្យស្ម័គ្រ
កុសលពាន់ ២ នេះឯងថា ស្ម័គ្រនិបុណ្យស្ម័គ្រកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តី
សុខមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះបានឡើយបានត្រឹមត្រូវរាប់ថា អំនបុណ្យដ៏ធំ
កុំអចាប់បាន ប្រមាណមិនតិចប៉ុណ្ណោះឯង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន
ត្រាស់តាងពន្លឺនេះថា

[៣០៤] អ្នកណាប្រាជ្ញាបុណ្យ បានតាំងសិបក្នុង
កុសលហើយចំរើនគរហេតុមន្តដើម្បីឱ្យផលអមតយោនិព្វាន
អ្នកនោះ វេលាត្រាស់ដំនិតរូសចក្ខុវេនអរិយសេស ក្រេកអរ
ក្នុងការអស់កិលេស មិនញាប់ញ័រក្នុងការចក្ខុវេន ។

[៣១៥] ចត្វាហិ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ
 អរិយសាវកោ អន្លោ មហានុបោ មហាកោតោ
 មហាយសោតិ វុត្តតិ ។ កតមេហិ ចត្វាហិ ។
 ឥធម កិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុន្តេ អវុច្ចស្សនោ
 សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ កកវា ។ បេ ។
 សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ កកវាតិ ។ ធម្មេ ។
 សន្នេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញកតោ
 ហោតិ អនុលោហិ ។ បេ ។ សមាទិសំវត្តទិ-
 កេហិ ។ ឥមេហិ ទោ កិក្ខុវេ ចត្វាហិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញកតោ អរិយសាវកោ អន្លោ មហានុបោ
 មហាកោតោ មហាយសោតិ វុត្តតិ ។

[៣១៦] ចត្វាហិ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ
 អរិយសាវកោ អន្លោ មហានុបោ មហាកោតោ
 មហាយសោតិ វុត្តតិ ។ កតមេហិ ចត្វាហិ ។
 ឥធម កិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុន្តេ អវុច្ចស្សនោ
 សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ កកវា ។ បេ ។
 សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ កកវាតិ ។ ធម្មេ ។

[៣១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកដែលប្រកបដោយធម៌២
 គឺគតពាលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភាគច្រើន មាន
 យសធំ ។ ធម៌២ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក
 ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
 ព្រះអង្គព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានុវេទនាមិនមនុស្សទាំងឡាយ
 ជាព្រះពុទ្ធបានជាគុណីយ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុង
 ព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកប្រកប
 ដោយធម៌ទាំង២ នេះឯង គឺគតពាលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យ
 ច្រើន មានភាគច្រើន មានយសធំ ។

[៣១៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកដែលប្រកបដោយធម៌២
 គឺគតពាលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភាគច្រើន មាន
 យសធំ ។ ធម៌២ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក
 ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
 ព្រះអង្គព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានុវេទនាមិនមនុស្សទាំងឡាយ
 ជាព្រះពុទ្ធបានជាគុណីយ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។

សង្ឃ ។ អរិយកន្លែង រសីលេហិ សមន្តាគតោ
ហោតិ អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តធិគេហិ ។
ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្តា-
គតោ អរិយសាវកោ អន្ត្រា មហានុបោ មហាកោ-
តោ មហាយសោតិ វុត្តតិ ។

(៣០៧) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជិតាតធម្មោ
ធិយតោ សម្ពោធិបកយតោ ។ កតមេហិ ចត្វ-
ហិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុន្តេ អវច្ឆប្ប-
សានេន សមន្តាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ-
កកវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ
កកវតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃ ។ អរិយកន្លែង
រសីលេហិ សមន្តាគតោ ហោតិ អទណ្ណេហិ ។ បេ ។
សមាធិសំវត្តធិគេហិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ
ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ អរិយសាវកោ
សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជិតាតធម្មោ ធិយតោ
សម្ពោធិបកយតោតិ ។

ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវកដែលប្រកប
ដោយធម៌ចាំនិទ្ធានេះឯង គឺជាគតិពោលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យ
ច្រើន មានគោរពច្រើន មានយសធំ ។

(៣០៧) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវកដែលប្រកបដោយធម៌
វេទនិសម្រេចស្រោកៈ ជាអ្នកមានធម៌មិនបាច់បាត់ចុះ ទៀងវៃឥតគ្រាស់
ជីវិតទៅវាធិមុខ ។ ធម៌នៃដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ
អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះធម៌មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រវិទ្យាទេវតាធីតា
មនុស្សចាំនិទ្ធាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ ក្នុង
ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិន
ដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវក
ដែលប្រកបដោយធម៌ចាំនិទ្ធានេះឯង វេទនិសម្រេចស្រោកៈ មានធម៌
មិនបាច់បាត់ចុះ ទៀងវៃឥតគ្រាស់ជីវិតទៅវាធិមុខ ។

[៣០៨] កបិលវត្តនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ
 ទោ ទន្ទិយំ សុត្តំ ភកកំ ឯតទរោច ចត្វហំ ទោ
 ទន្ទិយ ធម្មហំ សមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ សោ-
 តាមន្នោ ហោតិ អវិចិត្តាតទម្មោ ជិយតោ សម្ពោ-
 ជិមរាយនោ ។ កតមេហំ ចត្វហំ ។ ឥទ
 ទន្ទិយ អរិយសាវកោ ទុន្ទោ អវេត្តយ្យស្រាទេទ
 សមញ្ញាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភកកំ ។ មេ ។
 សន្តា នេវមទុស្សានំ ទុន្ទោ ភកកតិ ។ ធម្មេ ។
 សន្ទេ ។ អរិយគាន្តហំ សីលេហំ សមញ្ញាគតោ
 ហោតិ អទស្មោហំ ។ មេ ។ សមាជិសវត្តនិកេហំ ។
 ឥមេហំ ទោ ទន្ទិយ ចត្វហំ ធម្មហំ សមញ្ញាគតោ
 អរិយសាវកោ សោតាមន្នោ ហោតិ អវិចិត្តា-
 តទម្មោ ជិយតោ សម្ពោជិមរាយនោតិ ។

[៣០៩] កបិលវត្តនិទានំ ។ (ឧបសង្កមនំ
 កាតតំ) ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ទោ កន្ទិយំ សុត្តំ
 ភកកំ ឯតទរោច ចត្វហំ ទោ កន្ទិយ ធម្មហំ
 សមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ សោតាមន្នោ ហោតិ

[៣០៨] កបិលវត្តនិទាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់នឹង
 ទន្ទិយសក្កៈដែលគង់ក្នុងវិសមគ្មយោនីនេះថា ម្ចាស់ទន្ទិយៈ អរិយសាវក
 ដែលប្រកបដោយធម៌២ វេមនិសម្រេចស្រាគៈ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ
 ទៀងកែនឹងត្រាស់ដឹងទៅភាសិមុខ ។ ធម៌២កើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ទន្ទិយៈ
 អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាចញ័រ ក្នុង
 ព្រះកេតុថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ មេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹង
 មនុស្សច្រើនណាមួយ ជាព្រះកេតុមានជោគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ ក្នុង
 ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់
 ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាជិ ។ ម្ចាស់ទន្ទិយៈ អរិយសាវកដែល
 ប្រកបដោយធម៌ទាំង២នេះឯង វេមនិសម្រេចស្រាគៈ មានធម៌មិនបាន
 ធ្លាក់ចុះ ទៀងកែនឹងត្រាស់ដឹងទៅភាសិមុខ ។

[៣០៩] កបិលវត្តនិទាន ។ (ត្រូវសំដែងការចូលគាល់ផងចុះ)។
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងកន្ទិយសក្កៈ ដែលគង់ក្នុងវិសមគ្មយោនី
 នេះថា ម្ចាស់កន្ទិយៈ អរិយសាវកប្រកបដោយធម៌២វេមនិសម្រេចស្រាគៈ

សព្វវិញ្ញាណសុខវិញ្ញាណ បញ្ចមេ

អវិជិតាគធខ្មោ ជិយតោ សម្ពោជិបកយោ ។
កកមេហិ ធន្វហិ ។ ឥធម កុដិយ អវិយសាវកោ
តុទ្ធេ ។ ធម្មេ ។ សង្កេ ។ អវិយកន្តេហិ សិ-
លេហិ សមម្ពាគតោ ហោតិ អទន្តោហិ ។ បេ ។
សមាជិសវត្តនិកហិ ។ ឥមេហិ ទោ កុដិយ
ធន្វហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ អវិយសាវកោ
សោតាបច្ឆោ ហោតិ អវិជិតាគធខ្មោ ជិយតោ
សម្ពោជិបកយោតិ ។

[៣២៦] កថិលវត្តនិទានំ ។ (ឧបសង្កមមំ
កាតត្វំ) ។ ឯកមន្តំ ជិសំន្តំ ទោ មហាធាម
សក្កំ កកវំ ឯតទវំ ធន្វហិ ទោ មហាធាម
ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ អវិយសាវកោ សោតាបច្ឆោ
ហោតិ អវិជិតាគធខ្មោ ជិយតោ សម្ពោជិបក-
យោ ។ កកមេហិ ធន្វហិ ។ ឥធម មហាធាម
អវិយសាវកោ តុទ្ធេ អវេត្តប្បសាទេន សមម្ពាគ-
តោ ហោតិ ឥតិបិ សោ កកវំ ។ បេ ។ សត្តា
លេវេមនុស្សនំ តុទ្ធោ កកវំតិ ។ ធម្មេ ។

សព្វវិញ្ញាណសុខវិញ្ញាណ ៥

មានធម៌មិនបានបាក់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់ដីនិរោធិមុខ ។ ធម៌២៤កើ
ដួងម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់កន្លឹកៈ អវិយសាវក កុដិសាសនានេះ (ប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) កុដិព្រះកុដ្ឋ ។ កុដិព្រះធម៌ ។ កុដិព្រះសង្ឃ ។
ប្រកបដោយអវិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សមាធិ ។ ម្ចាស់កន្លឹកៈ អវិយសាវកដែលប្រកបដោយធម៌២៤នេះ វាមនិ
សម្រេចស្រោកៈ មានធម៌មិនបានបាក់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់ដីនិរោធិ
មុខ ។

[៣២៦] កថិលវត្តនិទានំ ។ (ត្រូវសំដែងការចូលគាល់ផងខ្លះ) ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់នឹងមហាធាមសក្កៈ ដែលគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មហាធាម អវិយសាវក ប្រកបដោយធម៌២៤ វាមនិ
បានសម្រេចស្រោកៈ មានធម៌មិនបានបាក់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់ដីនិរោធិ
មុខ ។ ធម៌២៤កើដួងម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់មហាធាម អវិយសាវកកុដិ
សាសនានេះប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ កុដិព្រះកុដ្ឋថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានិរោធិនឹងមនុស្សពាំងឲ្យយ
ជាព្រះកុដ្ឋដ៏មានព្រះភាគដោយលក្ខណៈដូច្នោះឯង ។ កុដិព្រះធម៌ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សង្ឃ ។ អរិយកន្លែង សីលេហិ សមញ្ញកតោ
ហោតិ អនុឈ្លាហិ ។ មេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។
ឥវេហិ វោ មហាពាម ចត្វេហិ ធម្មេហិ សមញ្ញ-
កតោ អរិយសាវកោ សោតាមន្នោ ហោតិ អវិចិ-
ពាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយោតិ ។

(៣២០) ចត្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ សោតាមត្ថិយង្គិធិ ។
កតមាធិ ចត្តារិ ។ សច្ចុរិសសំសេវេ សទ្ធិឱស្សវ័ធំ
យោធិសោមនសិការោ ធម្មាទុទ្ធិឱស្សវ័ធំ ។ ឥមាធិ
វោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ សោតាមត្ថិយង្គិធិតិ ។

សតាវកបុញ្ញាវិសុវិញ្ញា បក្កមេ ។

ឥស្សប្បាជិ

អភិសន្តេន កយោ វុត្តា
ទុវេ មហទ្ធុនេន ច
ភិក្ខុ ទទ្ធិយកន្តិយំ
មហាពាមវ្យែន ភេ ធសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

ក្នុងប្រាសេដ្ឋិ ។ ប្រកបដោយអាយុកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់មហានាម អរិយសាវក ដែលប្រកប
ដោយធម៌៤នេះឯង វាមិនបានសម្រេចស្រោក; មានធម៌មិនបានទាក់ចុះ
ទៀងកែចំណីបានគ្រាន់ដឹងទៅទាន់មុខ ។

[៣២១] ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ សោតាមត្ថិយង្គិនេះមាន ២ ។
សោតាមត្ថិយង្គិ៤តំដូចម្តេច ។ គិការសេវនប់សប្បុរស ១ ការស្តាប់ធម៌
លេសសប្បុរស ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុបាយ ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិធម៌
សមគួរដល់ធម៌ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ នេះឯងសោតាមត្ថិយង្គិ ២ ។

ចប់ សតាវកបុញ្ញាវិសុវិញ្ញា ៥ ។

ទុទ្ធានៃសតាវកបុញ្ញាវិសុវិញ្ញាតិ

សំដែងអំពីស្តីនិបុណ្យ ៧ សូត្រ អំពីសោតាមត្ថិយង្គិ
មានទ្រព្យច្រើន ២ សូត្រ ចំពោះភិក្ខុ ១ សូត្រ ទទ្ធិយ-
សក្កៈ ១ សូត្រ កទ្ធិយសក្កៈ ១ សូត្រ មហានាម ១ សូត្រ
រាប់ទំនើវិសោតាមត្ថិយង្គិ ។

សប្បញ្ញត្តិ ធំ

(៣២២) ចតុម័ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ
អរិយសារកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិច្ឆាតធម្មោ
និយតោ សម្ពោជិយាយោ ។ កតមេហិ ចតុម័ ។
សធន ភិក្ខុវេ អរិយសារកោ តុដ្ឋេ អវេច្ចប្បសារនន
សមញ្ញតតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ ភក្ខវ ។ បេ ។
សត្តា នេវមនុស្សានំ តុដ្ឋោ ភក្ខវតិ ។ ធម្មេ ។
សង្កេ ។ អរិយតន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញតតោ
ហោតិ អទស្ថេហិ ។ បេ ។ សមាជីសិវត្តនិកេហិ ។
ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចតុម័ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ
អរិយសារកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិច្ឆាតធម្មោ
និយតោ សម្ពោជិយាយោតិ ។ ឥនមវោធន ភក្ខវ

សប្បញ្ញត្តិ ទី ២

(៣២២) ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ អរិយសារក ដែលប្រកបដោយ
ធម៌ ២ វេមនិសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានប្តាក់ចុះ ទៀតវិក
នឹងបានក្រសម័និវេវានិមុខ ។ ធម៌ ២ គឺដូចខ្មែរខ្មែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ព័ន្ធភ្យាយ អរិយសារក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុដ្ឋថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តិះនោះ ។ បេ ។ ជា
សាស្ត្រវិទ្យាវេតនិកវិទុស្សព័ន្ធភ្យាយ ជាព្រះតុដ្ឋនោះដោយ ដោយ
ហេតុដូច្នោះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយ
កន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ ។ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ អរិយសារក ដែលប្រកបដោយធម៌ព័ន្ធភ្យាយ ២ នេះឯង
វេមនិសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានប្តាក់ចុះ ទៀតវិកនឹងបាន
ក្រសម័និវេវានិមុខ ។ ព្រះនាមព្រះគង្គ គ្រង់ក្រសម័និវេវានិមុខនេះថា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុទ្ធ

[២២៣] យស្ស សទ្ធា តថាគរត
 អចលា សុប្បតិដ្ឋិតា
 សីលញ្ច យស្ស កល្យាណំ
 អរិយកន្លំ ចសំសិតំ ។
 សង្ឃេ បសាទោ យស្សត្ថំ
 ឧដ្ឋក្ខតញ្ច ធន្សំ
 អនធឿន្តោតំ តំ អាហុ
 អនោយន្តស្ស ធិរិតំ ។
 តស្មា សទ្ធាញ្ច សីលញ្ច
 បសាទំ ធម្មនស្សំ
 អនុយុត្តោ មេតាវី
 សវំ ទុទ្ធាន សាសនន្តំ ។

[២២៤] ឯតំ សមយំ ភក្កា សាវត្ថិយំ វិហារតិ
 ជេតវំទេ អញ្ញ្យបិណ្ឌិកស្ស អាណមេ ។ ភេទ ទោ បទ
 សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយំ វស្សំ វុត្តោ
 កថិលវត្ថុំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ កករណីយេន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

[២២៥] សទ្ធារបស់អ្នកណាមិនញាប់ញ័រ បានដម្កល់
 ម៉ាក្នុងព្រះរាជគណនី កល្យាណសីលរបស់អ្នកណា ជា
 សីលវិជ្ជាប្រយោជន៍ គ្រេកអរសេសសម្រេចហើយផង ។ សេចក្តី
 ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃផង សេចក្តីឃើញត្រង់ផង មាន
 ដល់អ្នកណា បណ្តែតចាំងឡាយ ហៅអ្នកនោះថា មិន
 ចាស់ព្រៃ ដីរឹតរបស់អ្នកនោះមិនសោស្ស្យទេ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ គាល់បើអ្នកប្រាជ្ញ លើកឃើញកុសលសទ្ធា
 គប្បប្រកបទូរសទ្ធាផង សីលផង សេចក្តីជ្រះថ្លាផង
 ការឃើញធម៌ផង ។

[២២៦] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គន់ទៅ
 ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។
 ក៏សម័យនោះឯង មានភិក្ខុមួយប្រទៅចាំវស្សា ទៀបក្រុងសាវត្ថិ
 ច្រើនហើយ បានទៅដល់ក្រុងកថិលវត្ថុ ដោយភិក្ខុមួយ ។

សម្បត្តិវង្ស ធម្មា

អះស្សាសុំ ទោ កាមិលវត្ថុវា សក្សា អត្តាតោ កំរ
 កំតុ សាវត្ថិយំ វស្សំ វត្តោ កាមិលវត្ថុំ អនុប្បត្តោតិ ។
 អថទោ កាមិលវត្ថុវា សក្សា យេន សោ កំតុ
 កេនុបសន្តំមិសុ ទបសន្តំមិត្តា តំ កំតុំ អភិវាទេត្តា
 ឯតមន្តំ ឯសិទ្ធិសុ ។ ឯតមន្តំ ឯសិទ្ធិ ទោ
 កាមិលវត្ថុវា សក្សា តំ កំតុំ ឯទេវេវុំ

(២២៩) កតុំ កន្តេ កតវា អរោតោ ទេវ ពលវា
 ចាតិ ។ អរោតោ ទេវ អារុសោ កតវា ពលវា ចាតិ ។
 កតុំ បទ កន្តេ សារីបុត្តមោក្ខល្លាចា អរោតោ ទេវ
 ពលវាច្ឆោ ចាតិ ។ សារីបុត្តមោក្ខល្លាចាមិ ទោ អារុសោ
 អរោតោ ទេវ ពលវាច្ឆោ ចាតិ ។ កតុំ បទ កន្តេ
 កំតុសង្កេ អរោតោ ច ពលវា ចាតិ ។ កំតុ-
 សង្កេមិ ទោ អារុសោ អរោតោ ច ពលវា ចាតិ ។
 អត្ថំ បទ តេ កន្តេ តំញិ ឥមិធា អន្តរស្សេន
 កតវតោ សម្មទា សុតំ សម្មទា បដិក្ខហិតន្តំ ។

សម្បត្តិវង្ស ៦

តួកសក្សនៅក្នុងក្រុងកម្ពុជសុំ បានឮដំណឹងថា ពួកវា កំពុងយូរបៅនៅចាំ
 វស្សា ទៀបក្រុងសាវត្ថិយ៍ហើយមកដល់ក្រុងកម្ពុជសុំ ។ គ្រាពោះឯង
 តួកសក្សនៅក្នុងក្រុងកម្ពុជសុំ ក៏ចូលទៅកត់កុនោះ លុះចូលទៅដល់
 ថ្វាយបង្គំកុនោះហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះតួកសក្សនៅ
 ក្នុងក្រុងកម្ពុជសុំ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយនឹងភិក្ខុនោះ
 យ៉ាងនេះថា

(២៣០) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មិនមានព្រះ
 រោគទាំងមានព្រះកាយពលវុទ ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ មិនមានព្រះរោគទាំងមានព្រះកាយពលវិជ្ជា ។ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោក្ខល្លាន មិនមានរោគទាំងមានកំឡុង
 វិជ្ជា ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោក្ខល្លាន
 លោកមិនមានរោគទាំងមានកំឡុងវិជ្ជា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កំតុ
 សង្កេមិនមានរោគទាំងមានកំឡុងវិជ្ជា ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ
 កំតុសង្កេមិនមានរោគទាំងមានកំឡុងវិជ្ជា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ក្នុងចម្រៅវស្សានេះ តើលោកបានស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ បានទទួលកិច្ចការអ្វីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគវិជ្ជា ។

សម្មា មេ តំ អាវុសោ ភកវតោ សុតំ សម្មា
 បដិក្កហិតំ អប្បកា ភេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យេ អាសវាធំ
 ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋោ ធិដ្ឋ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ទេសសម្មជ្ជំ វិហារធំ អថទោ
 ឯកេវ ធម្មតោ ភិក្ខុ យេ បក្កុធំ ឧទ្ធកិយោធំ សញ្ញា-
 ជនាធំ បរិក្ខុយា ទេសនាតិកា ភត្ត បរិទិញាយិទោ
 អនាវត្តិទន្ធា អស្មា លោកាតិ ។ អបរិចិ ទោ មេ
 អាវុសោ ភកវតោ សម្មា សុតំ សម្មា បដិក្កហិតំ
 អប្បកា ភេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យេ បក្កុធំ ឧទ្ធកិយោធំ
 សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខុយា ទេសនាតិកា ភត្ត បរិទិញា-
 យិទោ អនាវត្តិទន្ធា អស្មា លោកា អថទោ ឯកេវ
 ធម្មតោ ភិក្ខុ យេ តិណ្ណំ សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខុយា
 ភកិយោសមោហាធំ ភត្តុត្តា សក្កនាតាមិទោ សក្កិ-
 ទេវ ភមំ លោកំ អាត្មា ទុក្ខស្សធំ ករិស្សធំតិ ។

ម្ចាស់អាវុសោ ពុំដឹងឡើយ ភក្ខុបានស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះក្រ្ត បាន
 ខ្លួនចំពោះព្រះក្រ្តព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ-
 ពួកភិក្ខុដែលបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលខ្លួន
 មានអសវៈ ព្រោះអស់អសវៈពុំដឹងឡើយ ដោយប្រាថ្នាដ៏ជ្រកលើស
 ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពួកភិក្ខុនោះ មានប្រមាណតិចខ្លះ មានតែពួកភិក្ខុ
 ដែលធ្វើសំយោជនៈដាច់វណកភាគក្រោម ៥ ឲ្យអស់លើស ជាឧបបាតិកៈ
 បរិទិញាទ ក្នុងទីនោះ ទៀងតែមិនត្រឡប់មកដំណើរនោះ ពួកភិក្ខុខ្លះ
 ឯងរើបមានច្រើនជាង ។ ម្ចាស់អាវុសោ ភក្ខុបានស្តាប់ធម៌ចំពោះ
 ព្រះក្រ្តព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានខ្លួនចំពោះព្រះក្រ្តនូវព្រះពុទ្ធវិញ្ញា
 ដទៃទៀតថា ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ ពួកភិក្ខុដែលធ្វើសញ្ញាជនៈដា
 ច់វណកភាគក្រោម ៥ ឲ្យអស់លើស ជាឧបបាតិកៈ បរិទិញាទក្នុងទីនោះ
 ទៀងតែមិនត្រឡប់មកដំណើរនោះ ពួកនោះមានប្រមាណតិច មានតែ
 ពួកភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យអស់ត្រឹមតែសញ្ញាជនៈ ៣ ជាសក្កនាតាមិ ព្រោះធ្វើ
 ភតៈ ទោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្មើនឹងមកកាន់វណកនេះម្តងទៀត
 ហើយធ្វើនូវចំបង្កុកខ្លួនបាន ពួកភិក្ខុនោះឯងរើបមានច្រើនជាង ។

សប្បញ្ញត្តិ ទី១៦

អបរិមិ ទោ មេ អារុសោ កតវនោ សម្មុទា សុតំ សម្មុទា
 បដិគ្គហិតំ អប្បកា តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យេ ភិក្ខុ
 សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខុយា វគោសាសោហាធំ តទុត្តា
 សកតាតាមិចោ សតិវេវ វមំ លោកំ អាកត្តា
 ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តំ អថទោ វិកា ធម្មតា ភិក្ខុ
 យេ ភិក្ខុ សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខុយា សោតាបត្តា
 អវិចិតាតធម្មា និយតា សម្មោទិបរាយនាតំ ។

[២២៦] ឯកំ សមយំ កកវំ តាវណាសិយំ
 វិហារតិ វសិបតនេ មិកនាយេ ។ អថទោ ធម្មទិដ្ឋោ
 ទោសកោ បក្កហិ ទោសតសតេហិ សម្ពិ យេធន
 កកវំ តេទុបសន្តមិ ទបសន្តមិត្វា កកវន្តំ អភិវំធម្មា
 ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ
 ធម្មទិដ្ឋោ ទោសកោ កកវន្តំ ឯកទកេច វុទិតុ ទោ
 កក្ក កកវំ អទុសាបតុ ទោ កក្ក កកវំ យំ
 អត្តាតំ អស្ស ធីយវត្តំ ហិតាយ សុទាយាតិ ។

សប្បញ្ញត្តិ ៦

ម្នាលអារុសា អត្ថាបានស្តាប់ធម៌ ចំពោះព្រះក្រូត្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានទទួលចំពោះព្រះក្រូត្រះព្រះពុទ្ធដ៏កាដទៀតថា ម្នាលភិក្ខុបំរើ
 ខ្យាយ ពួកភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យអស់ត្រឹមសញ្ញាជនៈ ៣ ជាសករាតាមិ ព្រោះ
 ធ្វើរកៈ រោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើងនឹងមកគាត់រលាកនេះម្តងទៀត
 ហើយធ្វើឲ្យចំបំផុតទុកបាន ពួកភិក្ខុបំរើខ្លះមានប្រមាណតិច មានតែ
 ពួកភិក្ខុដែលសម្រេចស្រោកៈ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ៣ មានធម៌មិន
 បានច្នាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ជីវិតវេរវាងមុខ ពួកភិក្ខុនោះឯង
 ទើបមានច្រើនជាង ។

[២២៦] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គន្លងនៅ ក្នុងវសិ-
 បតនមិគរាយនេ ទៀបក្រុងតាវណសិ ។ ត្រាពោះឯង ទុសក
 ឈ្មោះធម្មទិដ្ឋោព្រមដោយពួកទុសក ៥០០ ពាក់ បានចូលទៅគាល់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគរួចអង្គុយក្នុងសមគួរ ។ លុះធម្មទិដ្ឋោទុសកអង្គុយក្នុងសម
 គួរហើយ ក៏ត្រាបចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បំពិតព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទូន្មានពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បំពិតព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រៀនប្រដៅពួកខ្ញុំព្រះអង្គទូរធម៌ ដែលឲ្យបាន
 ប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខដល់យើងខ្ញុំ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

ភស្មាតិហ ពេ(១) ធម្មទិទ្ធិ ឃីវំ សិក្ខិតត្បំ យេ ភេ
សុត្តន្តា តថាគតភាសិតា កម្ពីរា កម្ពីរត្តា លោកុត្តរា
សុត្តានុប្បដិសំយុត្តា ភេ កាលេន កាលំ វេបសម្បជ្ឈិ
វិហរិស្សាមាតិ ។ ឃីវត្តា ពេ(២) ធម្មទិទ្ធិ សិក្ខិតត្បំ ។

(៣២៧) ន ទោ នេតំ ភទ្កេ សុកាវំ អម្ពេហិ
បុត្តសម្ពាទសយំ អជ្ឈាវសទ្កេហិ កាសិកាទទ្ធិយំ
បទ្ធាកោទ្កេហិ មាលាភទ្ធិវិលយំ ជារយទ្កេហិ ជាត-
រុបរជតំ សាទិយទ្កេហិ យេ(៣) សុត្តន្តា តថាគត-
ភាសិតា កម្ពីរា កម្ពីរត្តា លោកុត្តរា សុត្តានុប្បដិ-
សំយុត្តា ភេ កាលេន កាលំ វេបសម្បជ្ឈិ វិហ-
រិកុំ ភេសន្នោ ភទ្កេ ភគវំ អម្ពាតំ បក្ខសុ
សិក្ខាបទេសុ បីតានំ វុត្តិ ធម្មំ ទេសេត្តិ ។
ភស្មាតិហ ពេ ធម្មទិទ្ធិ ឃីវំ សិក្ខិតត្បំ ពុទ្ធ
អវេទ្ធច្បសាទេន សមញ្ញាគតា ភវិស្សាម ឥតិបិ សោ
ភគវំ ។ មេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភគវាតិ ។

១២. ភស្មាតិហ ពេ ។ ២ វេ ។ ៣ វ. ម. យេ វេ ។

មាលធម្មទំ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវ
សិក្សាយ៉ាងនេះថា សូត្រណាវដលកថាភស្តុដងហើយ ជាសូត្រមាន
ធម៌ដ៏ជ្រៅ មានអត្ថដ៏ជ្រៅ បំភ្លឺប្រយោជន៍ឲ្យឆ្លងផុតចាកលោក ប្រកប
ដោយធម៌ដ៏ស្រួលចាកកិលេស យើងនឹងបាន (ស្តាប់) សូត្រទាំងនោះ
តាមកាលដ៏គួរ ។ មាលធម្មទំ ពួកអ្នក ត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

(៣២៧) បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងនៅគ្រប់គ្រង
ចំរើកវដល់ច្រើនដោយកូន នៅស្ថិតស្ថាន់ខ្ញុំមចន្តន៍ក្នុងវដនកាសិទ្រព្រង
កម្រងផ្កា ដឹងត្រៀងត្រមូបនឹងត្រៀងលាបនឹងត្រេកអរ ទទួលយកនូវមាស
ប្រាក់ មិនតិចនឹងបានប្រតិបត្តិពួកសូត្រវដលព្រះភថាភស្តុដងហើយ
ជាសូត្រមានធម៌ដ៏ជ្រៅ មានអត្ថដ៏ជ្រៅ បំភ្លឺប្រយោជន៍ឲ្យឆ្លងផុតចាក
លោក ប្រកបដោយធម៌ដ៏ស្រួលចាកកិលេស តាមកាលដ៏គួរនេះបានទេ
បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ដល់ពួក
យើងខ្ញុំវដល់កាំងនៅក្នុងសិក្ខាបទ ៥ នោះឲ្យត្រលែងទៅទៀត ។ មាល
ធម្មទំ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសិក្សា
យ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ មេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹង
មនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។

សម្បត្តិវិញ្ញាណ ធម្មា

ធម្មា ។ សង្ខេប ។ អរិយកន្លែង រសីលេហិ សមត្ថា-
 គតា កវិស្សាម អទន្ទោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 ធិកេហិតិ ។ ឃុត្តិ រោ ធម្មទិដ្ឋ សិក្ខុតត្ថន្តិ ។
 យាធិមាធិ កន្លៃ កកវតា បញ្ចវ សោតាបត្តិយដ្ឋានិ
 ទេសីនាធិ សំវិដ្ឋន្តិ(១) ភេ ធម្មា អម្ពេសុ មយំ ធម្ម
 តេសុ ធម្មេសុ សន្តិស្សាម ។ មយញ្ញំ កន្លៃ តុទ្ធ
 អបទ្ធប្បសារទេធម សមត្ថាគតា វតិបិ សោ កកវ
 ។ បេ ។ សត្តា ទេវមទុស្សន្តិ តុទ្ធោ កកវតិ ។
 ធម្មា ។ សង្ខេប ។ អរិយកន្លែង រសីលេហិ សមត្ថា-
 គតា កវិស្សាម អទន្ទោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 ធិកេហិតិ ។ លាភា រោ ធម្មទិដ្ឋ សុលដ្ឋំ រោ ធម្មទិដ្ឋ
 សោតាបត្តិដលំ ធម្មទិដ្ឋ តុទ្ធេហិ ត្បាកតត្ថន្តិ ។

[៣២៨] ឯតំ សមយំ កកវំ សត្តេសុ វិហារតិ
 កថំលវត្ថុស្មី ធិត្រោចារាមេ ។ តេធម ទោ បធម
 សមយេធម សម្ពហុណ កិក្ខុ កកវតោ ធិវកម្មំ កកវត្ថំ
 ធិដ្ឋិតធិវិហេ កកវំ តេមាសច្ចយេធម ចារិតំ បត្តិម-
 ស្សត្ថិតិ ។ អស្សាសិ ទោ មហាចារោ សត្តោ

១ ទ. ម. សិវិដ្ឋន្តិ ។

សម្បត្តិវិញ្ញាណ ៦

ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្លសីល ជាសីល
 មិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ធម្មចំនុំ អ្នកទាំង
 ព្រួយត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សោតាបត្តិយដ្ឋ
 ទាំង ៤ នេះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌ទាំងនោះមាន
 ក្នុងពួកយេនីទ័រផង ពួកយេនីទ័រនឹងឃើញច្បាស់ ក្នុងធម៌ទាំងនោះផង ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ពួកយេនីទ័រប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 ញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាហស្តានៃ
 ទៅកាន់និមន្តស្សទាំងព្រួយ ជាព្រះពុទ្ធមានដោយហេតុដូច្នោះឯង ។
 ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ពួកយេនីទ័រប្រកបដោយអរិយកន្លសីល
 ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ធម្មចំនុំ
 ជាលាភរបស់ពួកអ្នកហើយ ម្ចាស់ធម្មចំនុំ ពួកអ្នកឈ្នះជាបានល្អហើយ
 ម្ចាស់ធម្មចំនុំ ព្រោះពួកអ្នកបានធ្វើទ្រព្យសំនូរសោតាបត្តិដល់ហើយ ។

[៣២៨] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់កន្លំនៅក្នុងវិញ្ញាណ-
 ពារម ទៀចក្រុងកថិលីវត្តក្នុងវិជនសក្កៈ ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង
 ពួកភិក្ខុច្រើនរូបទាំងអស់រៀនព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយនិកថា ព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគមានចិវសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹងស្តេចទៅកាន់ចារិតដោយ
 កាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃ ៣ ។ មហាមាមសក្កៈបានព្រះដ៏លាភីថា

សម្ពុហុលា តិវ្វ ភិក្ខុ កកវតោ បិវត្តម្មំ តារោន្តិ
 ជំដ្ឋិតិវិហ កកវ តេមាសទ្ធវយេន ចារិតំ បន្តាមិ-
 ស្សតីតិ ។ អដទោ មហាបាយោ សន្តោ យេន កកវ
 តេនុបសន្តិមំ ឧបសន្តិមិត្វា កកវន្តំ អភិវិទេត្វា ឯតា-
 មន្តំ ជំសិទំ ។ ឯកមន្តំ ជំសិទ្ធោ ទោ មហាបាយោ
 សន្តោ កកវន្តំ ឯតនកេច សុត្តម្មតំ កន្តេ សម្ពុហុលា
 តិវ្វ ភិក្ខុ កកវតោ បិវត្តម្មំ តារោន្តិ ជំដ្ឋិតិវិហ
 កកវ តេមាសទ្ធវយេន ចារិតំ បន្តាមិស្សតីតិ ។
 ៨ ទោ ទេតំ កន្តេ កកវតោ សម្មុទា សុតំ
 សម្មុទា បដិក្កហិតំ សម្មុញ្ញោន ទោសរតេន
 សម្មុញ្ញោ ទោសកោ អាពាជិកោ ទុត្តិវតោ
 ពាជ្ឈិតិលាទោ ទុរិទិត្តោតិ ។

[២២] សម្មុញ្ញោន មហាបាយ ទោសរតេន សម្មុ-
 ញ្ញោ ទោសកោ អាពាជិកោ ទុត្តិវតោ ពាជ្ឈិតិលាទោ
 បត្តហិ អស្សាសនិយេហំ ធម្មហិ អស្សាសេនេត្វា
 អស្សាសនាយស្សា អត្តាយស្សតោ តុន្តេ អវេទ្ធប្បសាទោ

ពួកគេក៏ច្រើនប្រដៅថវិញ្ចយព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយនិគម ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគមានថវិសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹងស្តេចរកកាន់ចារិកដោយ
 កាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅទៀត ។ លំដាប់នោះ មហាបាយសក្កៈក៏ចូល
 ទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគចេតន៍ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះមហាបាយសក្កៈ ធន៍ក្នុងទីសមគួរហើយ
 ត្រាបចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើននេះថា ពួកគេក៏ច្រើនប្រដៅថវិញ្ចយព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដោយនិគម ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានថវិសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹង
 ស្តេចរកកាន់ចារិកដោយកាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅទៀត ។ បតិគ្រព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ព្រះអង្គមិនបានបាត់បង់មិចំនោះព្រះករុណាព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ មិនបានបាត់បង់ចំនោះព្រះករុណាយ៉ាងនេះថា ទោសក ប្រកប
 ដោយប្រាជ្ញា (សម្រេចស្រាវៈ) ដែលមានអាការ ដល់នូវទុក្ខវេទនា
 ឈឺធ្ងន់ ត្រូវតែទោសកដែលប្រកបដោយប្រាជ្ញាខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[២២] ម្ចាស់មហាបាយ ទោសក ដែលប្រកបដោយ
 ប្រាជ្ញា មានអាការ ដល់នូវទុក្ខវេទនា ឈឺធ្ងន់ ត្រូវតែទោសក
 ប្រកបដោយប្រាជ្ញា ល្អនិរោមដោយធម៌ ដែលគួរល្អនិរោម
 ៤ យ៉ាងថា អ្នកដ៏មានអាយុ ចូរផងនឹងមន្តិស្រួលចុះ ព្រោះ
 អ្នកដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា

សប្បញ្ញត្តិ ទង្វា

ឥតិចិ សោ ភគវំ ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ
ពុទ្ធា ភគវំតិ ។ អស្សាសតាយស្នា អត្តាយស្នតោ
ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកត្តានិ សីលានិ អទណ្ណានិ
។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកានិ ។

[៣៣០] សប្បញ្ញត្តិ មហានិទាម ឧទាសកេន
សប្បញ្ញត្តិ ឧទាសកោ អាតាធិកោ ទុក្ខតោ កាធូ-
តិលានោ ឥមេហិ ចត្វហិ អស្សាសធិយេហិ ធម្មេហិ
អស្សាសេត្វា ឋវមស្ស វចធិយោ អត្តាយស្នតោ
មាតាបិតុសុ អបេត្វាតិ ។ សោ បេ ឋវំ វចេយ្យ
អត្ថំ មេ មាតាបិតុសុ អបេត្វាតិ ។ សោ ឋវមស្ស
វចធិយោ អាយស្នា ទោ មារិសោ មរណធម្មោ សចេ-
ទាយស្នា មាតាបិតុសុ អបេត្ថំ ករិស្សតិ មរិស្សតេវ
ទោ ទេទាយស្នា មាតាបិតុសុ អបេត្ថំ ករិស្សតិ
មរិស្សតេវ សាទាយស្នា យា តេ មាតាបិតុសុ
អបេត្វា តំ បដហាតិ ។ សោ បេ ឋវំ វចេយ្យ
យា មេ មាតាបិតុសុ អបេត្វា សា ចហីនាតិ ។

សប្បញ្ញត្តិ ៦

ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានឹង
មនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាភក ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។
អ្នកដ៏មានអាយុ ចូរដកដង្ហើមឱ្យស្រួលចុះ ព្រោះអ្នកដ៏មានអាយុ (មាន
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អរិយកត្ត-
សីល ជាសីលមិនដាច់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

[៣៣១] ម្ចាស់មហានិទាម ។ បាសក ប្រកបដោយប្រាជ្ញា មាន
ភាពធន់លំនាំទុក្ខវេទនាល្អច្រើន ដែល។ បាសកប្រកបដោយប្រាជ្ញាទូន្មាន
ដោយធម៌ ដែលគួរល្អនិរោមទាំងឡាយទៅ ត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា
អ្នកដ៏មានអាយុមានសេចក្តីអាឡោះកាល័យមាតាបិតា ។ បើ។ បាសកនោះ
និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំនៅមានសេចក្តីអាឡោះកាល័យមាតាបិតាដែរ ។
ត្រូវនិយាយនឹង។ បាសកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុជាប់ដីភាគរដោយ
សេចក្តីស្តាប់ រឿងកែវនឹងស្តាប់ ប្រសិនបើអ្នកដ៏មានអាយុនៅជាប់
អាឡោះកាល័យនឹងមាតាបិតា អ្នកដ៏មានអាយុក្នុងកែវនឹងស្តាប់ បើទុកជា
អ្នកដ៏មានអាយុមិនអាឡោះកាល័យនឹងមាតាបិតា អ្នកដ៏មានអាយុក្នុងកែវ
នឹងស្តាប់ដែរ សូមឱ្យអ្នកដ៏មានអាយុលះចងវិសេចក្តីអាឡោះកាល័យរបស់
អ្នកក្នុងមាតាបិតានោះចេញ ។ បើ។ បាសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំ
លះបង់សេចក្តីអាឡោះកាល័យក្នុងមាតាបិតានោះចេញហើយ ។

[៣៣១] សោ ឯវមស្ស វចនំយោ អត្ថំ មជា-
 យស្សតោ បុត្តនារសុ អបេក្ខាតំ ។ សោ ទេ ឯវ
 វទេយ្យ អត្ថំ មេ បុត្តនារសុ អបេក្ខាតំ ។ សោ
 ឯវមស្ស វចនំយោ អាយស្ស ទោ ហិសោ មណា-
 ធម្មោ សទេចាយស្សា បុត្តនារសុ អបេក្ខំ ភវិស្សតិ
 មវិស្សតេវ ទោ ទេចាយស្សា បុត្តនារសុ អបេក្ខំ
 ភវិស្សតិ មវិស្សតេវ សាធាយស្សា យា ទេ បុត្ត-
 នារសុ អបេក្ខា តំ បដហាតំ ។ សោ ទេ ឯវ
 វទេយ្យ យា មេ បុត្តនារសុ អបេក្ខា សា បតិ-
 បាតិ ។

[៣៣២] សោ ឯវមស្ស វចនំយោ អត្ថំ មជា-
 យស្សតោ មាទុសកេសុ បញ្ចុសុ កាមតុណ្ហសុ អបេ-
 ក្ខាតំ ។ សោ ទេ ឯវ វទេយ្យ អត្ថំ មេ មាទុសកេសុ
 បញ្ចុសុ កាមតុណ្ហសុ អបេក្ខាតំ ។ សោ ឯវមស្ស
 វចនំយោ មាទុសកេសិ ទោ អារុសា កាមេហិ
 ធិណុ កាមា អភិក្កន្ធករា ច បណិកករា ច

[៣៣១] ត្រូវនិយាយនឹងទុពាសកៈនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មាន
 អាយុមានសេចក្តីការព្យុះកាល់យក្នុងបុគ្គនឹងភិយាវដៃប្តូរ បើទុពាសកៈនោះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំនាំមានសេចក្តីការព្យុះកាល់យក្នុងបុគ្គនឹងភិយា
 វដៃវា ត្រូវនិយាយនឹងទុពាសកៈនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុជាប់ដំកាក់
 នឹងសេចក្តីស្លាប់ហើយទៀងតែនឹងស្លាប់ បើទុកជាអ្នកដ៏មានអាយុនៅមាន
 សេចក្តីការព្យុះកាល់យក្នុងបុគ្គនឹងភិយា អ្នកដ៏មានអាយុក្នុងតែនឹងស្លាប់
 បើអ្នកដ៏មានអាយុមិនមានសេចក្តីការព្យុះកាល់យក្នុងបុគ្គនឹងភិយា អ្នកដ៏
 មានអាយុក្នុងតែនឹងស្លាប់ សូមអ្នកដ៏មានអាយុលះសេចក្តីការព្យុះកាល់យ
 ក្នុងបុគ្គនឹងភិយា របស់អ្នកនោះចេញ ។ បើទុពាសកៈនោះនិយាយយ៉ាងនេះ
 ថា ខ្ញុំបានលះសេចក្តីការព្យុះកាល់យក្នុងបុគ្គនឹងភិយា ពោះចេញហើយ ។

[៣៣២] ត្រូវនិយាយនឹងទុពាសកៈនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មាន
 អាយុ មានសេចក្តីការព្យុះកាល់យក្នុងតាមគុណចំនី ៥ ជាប់របស់មនុស្ស
 វដៃប្តូរ ។ បើទុពាសកៈនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមានសេចក្តី
 ការព្យុះកាល់យក្នុងតាមគុណចំនី ៥ ជាប់របស់មនុស្សវដៃ ។ ត្រូវ
 និយាយនឹងទុពាសកៈនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ករុសា តាមជាទិក្សជា
 របស់ទ្រីរឿងផង ក្នុងនឹង ជាងតាមចំនី ព្យាយ ជាប់របស់មនុស្ស

សប្បញ្ញវគ្គ ដង្ហោ

សាពាយស្មា មាទុសកេហិ កាមេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា
ចាតុម្មហារាជិកេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចេហិតិ ។
សោ ចេ ឃីវ វិទេយ្យ មាទុសកេហិ មេ កាមេហិ
ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ ចាតុម្មហារាជិកេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ
អធិមោចិត្តិ ។

[៣៣៣] សោ ឃីវេស្ស វចនីយោ ចាតុមហា-
រាជិកេហិ ទោ អាវុសោ ទេវេហិ ការត្ថិសា ទេវា
អភិក្កន្តន្តរា ប បណីតតា ច សាពាយស្មា ចាតុ-
ម្មហារាជិកេហិ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា ការត្ថិ-
សេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចេហិតិ ។ សោ
ចេ ឃីវ វិទេយ្យ ចាតុម្មហារាជិកេហិ មេ ទេវេហិ
ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ ការត្ថិសេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចិត្តិ ។
សោ ឃីវេស្ស វចនីយោ ការត្ថិសេហិ ទោ អាវុសោ
ទេវេហិ យាមា ទេវា ។ តុសិតា ទេវា ។
ទិម្ហាទេវតិ ទេវា ។ បរទិម្ហិកវសវត្ថិទោ ទេវា ។

សប្បញ្ញវគ្គទី ៦

សូមអ្នកដ៏មានអាយុធ្វើចិត្តឲ្យផុតចាកភាមជាវេសមនុស្សចេញ ហើយ
ចូរដម្កល់ចិត្តក្នុងពួកទេវតាស្ថានចាកម្មហារាជិកចុះ ។ បើទុកសករោះ
និយាយយ៉ាងនេះថា ចិត្តវេសមនុស្សចេញចាកភាមជាវេសមនុស្សហើយ
ទុំបានដម្កល់ចិត្តក្នុងពួកទេវតាជាទីចាកម្មហារាជិកហើយ ។

[៣៣៣] ក្រវិនិយាយនឹងទុកសករោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ
ពួកការត្ថិឲ្យទេវតាធ្វើរឿងជាង ។ ក្នុងដំណើរពួកចាកម្មហារាជិកទេវតា
សូមអ្នកដ៏មានអាយុដកចិត្តអំពីពួកចាកម្មហារាជិកទេវតាចេញ ហើយ
ដកល់ចិត្តក្នុងពួកការត្ថិឲ្យទេវតាចុះ ។ បើទុកសករោះនិយាយយ៉ាងនេះ
ថា ចិត្តទុំបានដកផុតអំពីពួកចាកម្មហារាជិកទេវតាហើយ ទុំបានដម្កល់
ចិត្តក្នុងពួកការត្ថិឲ្យទេវតាហើយ ។ ក្រវិនិយាយនឹងទុកសករោះយ៉ាង
នេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ពួកយាមទេវតាធ្វើរឿងជាងពួកការត្ថិឲ្យទេវតា ។
ពួកតុសិតាទេវតា ។ ពួកបរទិម្ហិកវសវត្ថិទេវតា ។

បរិមិត្តវសវត្ថុហិ ទោ អាវុសោ ទេវេហិ ព្រហ្មលោកោ
 អភិក្កន្តនរោ ច បណ៌តតរោ ច សាទាយស្នា
 បរិមិត្តវសវត្ថុហិ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា ព្រហ្ម-
 លោកេ ចិត្តំ អនិមោចេហិតិ ។ សោ ច ឃិវ
 វទេយ្យ បរិមិត្តវសវត្ថុហិ មេ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ
 ព្រហ្មលោកេ ចិត្តំ អនិមោចិត្តំ ។

[៣៣២] សោ ឃិវស្ស វចនំយោ ព្រហ្មលោកោមិ
 ទោ អាវុសោ អនិទ្វា អនុវេ សុត្តាយបរិយាបេត្វា
 សាទាយស្នា ព្រហ្មលោកោ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា សុត្តាយ-
 ចិរោចេ ចិត្តំ ឧបសំហរាតិ^(១) ។ សោ ច ឃិវ
 វទេយ្យ ព្រហ្មលោកោ មេ ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ សុត្តាយចិរោចេ
 ចិត្តំ ឧបសំហរាតិ^(២) ។ ឃិវ វិមុត្តចិត្តស្ស^(៣) ទោ
 មហានាម ឧទាសកស្ស វស្សសត^(៤) វិមុត្តចិត្តេ
 ភិក្កុទា ទ ភិក្កុ បាទាភរណំ វនាមិ យចិទិ
 វិមុត្តិហរ វិមុត្តិ ។

១ ឧ. ម. ឧបសំហរាតិ ។ ២ ឧបសំហរាមិ ។ ៣ ឯវ ក្រុស្ស ។ ៤ ឧ. ម. អាសា ។

ម្នាល អាវុសោ ព្រហ្មលោកេរៀងរៀង ទត្តមជ័ន្តកុបរិមិត្តវសវត្ថុ
 វេវតា សូមអ្នកដ៏មានអាយុវេកចិត្តអំពីពួកបរិមិត្តវសវត្ថុទៅតាមពេញ
 ហើយដម្កល់ចិត្តក្នុងព្រហ្មលោកវិញ ។ បើទុកសករោះនិយាយយ៉ាងនេះ
 ថាចិត្តខ្ញុំបានវេកពេញអំពីពួកបរិមិត្តវសវត្ថុវេវតាហើយ បានដម្កល់ចិត្ត
 ក្នុងព្រហ្មលោកហើយ ។

[៣៣២] ត្រូវនិយាយនឹងទុកសករោះយ៉ាងនេះថា ម្នាល អាវុសោ
 រោះថាព្រហ្មលោកកំទៅតែមិនទៀង មិនភ្ជាប់ខ្លួន រាប់ក្លាយជា
 សក្កាយ សូមអ្នកដ៏មានអាយុវេកចិត្តអំពីព្រហ្មលោកវេញ ហើយប្រមូល
 ចិត្តទៅក្នុងព្រះនិព្វានជាវិលកំនូវសក្កាយវិញ ។ បើទុកសករោះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ចិត្តខ្ញុំវេកអំពីព្រហ្មលោកហើយ ចិត្តខ្ញុំក៏បាន
 ប្រមូលទៅក្នុងព្រះនិព្វានជាវិលកំសក្កាយហើយ ។ មាលមហានាម
 ចិត្តវេលចូលស្រឡះដោយអារក្ខវេលវិមុត្តិបេសទុកសក វេលមានចិត្ត
 ចូលស្រឡះហើយយ៉ាងនេះ ភថាគមិនរោលថា មានការធ្វើផ្សេង
 គ្នាអំពីភក្តីវេលមានចិត្តចូលស្រឡះហើយ អស់ ១០០ ឆ្នាំ ទោះតែបន្តិច
 សោះទៀយ ។

សម្បត្តិវង្ស ធ្មេ

[៣៣៥] ចន្ទារោម ភិក្ខុវេ ធម្មា ភារិកា ពហុលី-
កតា សោតាមគ្គិដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។
កតមេ ចន្ទារោ ។ សម្បុរិសសំវត្តេ សទ្ធិធម្មស្សវំ
យោជិសោមនសំភារោ ធម្មាទុធម្មប្បជិបត្តិ ។ កមេ
ទោ ភិក្ខុវេ ចន្ទារោ ធម្មា ភារិកា ពហុលីកតា
សោតាមគ្គិដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៣៦] ចន្ទារោម ភិក្ខុវេ ធម្មា ភារិកា ពហុលី-
កតា សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៣៧] អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៣៨] អរហត្តដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៣៩] បញ្ញាបដិលាកាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៤០] ចត្តារុឡិយា សំវត្តន្តិ ។

[៣៤១] បញ្ញាវេបុណ្ណាយ សំវត្តន្តិ ។

សម្បត្តិវង្ស ធ្មេ ។

សម្បត្តិវង្ស ៦

[៣៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយធម៌ ៤ នេះដែលបុគ្គលបានចំរើន
ហើយធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
សោតាមគ្គិដល ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការសេពគប់សប្បុរស ១
ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស ១ ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុបាយ ១ សេចក្តី
ប្រតិបត្តិខ្ញុំធម៌សមគួរតាមធម៌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះ
៦៥ ដែលបុគ្គលបានចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីធ្វើឲ្យច្បាស់នូវសោតាមគ្គិដល ។

[៣៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
បានចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវសកទាតាមិដល ។

[៣៣៧] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិដល ។

[៣៣៨] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តដល ។

[៣៣៩] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវប្រាជ្ញា ។

[៣៤០] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចំរើនប្រាជ្ញា ។

[៣៤១] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យធំទូលាយ ។

ចប់ សម្បត្តិវង្ស ៦ ។

សុត្តន្តបិដក សំយន្តនិកាយស្ស មហាវរិយោ

តិស្សទ្ធានី

ស តា ថ នំ វ ស្ស វុត្តំ

ធម្មទំ ធម្មនិលាយនំ (១)

ធម្មតោ ធម្មា ធម្មនិលាយោ

វុត្តិ វេ ធម្មស្ស តាយ ចានិ ។

១ ខ. ម. ធម្មទំ ធម្មនិលាយនំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយន្តនិកាយ មហាវរិយោ

ឧទ្ទាននៃសប្បញ្ញវគ្គចោទី

ពុទ្ធភាសិតប្រកបដោយ ភាព ១ សូត្រ កំណត់វស្សាច្រើនយ

១ សូត្រ ធម្មទំ ធម្មនិលាយនំ ១ សូត្រ ឧបាសកលី ១ សូត្រ

ធម្ម ២ សូត្រ ការពន្យល់ព្រះ ១ សូត្រ ចំរើនព្រះ ១ សូត្រ

ការធ្វើព្រះឱ្យជំនួយ ១ សូត្រ ។

មហាបញ្ញត្តិ សង្ខេប

- (៣៤២) មហាបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៤៣) បុប្ផបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៤៤) វិបុលបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៤៥) គម្ពីរបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៤៦) អប្បមត្តបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៤៧) ភូរបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៤៨) បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៤៩) សីលបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៥០) លហុបញ្ញត្តិកាយ(១) សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៥១) ហាសបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៥២) ជនបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៥៣) តិក្ខុបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- (៣៥៤) ទិញ្ញតិកបញ្ញត្តិកាយ(២) សំវត្តន្តិកំ ។

មហាបញ្ញត្តិ ទី ៧

- (៣៤២) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៤៣) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៤៤) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៤៥) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៤៦) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៤៧) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៤៨) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៤៩) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៥០) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៥១) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៥២) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៥៣) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- (៣៥៤) ប្រត្តិក្កុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។

១ វ លហុបញ្ញត្តិកាយ ។ ២ វ ទិញ្ញតិកាយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរាជ្ហ

នាគម ចន្ទារោ ។ សឡាតិសាសិសោភិ សទ្ធក្នុស្ស-
វចំ យោ ធិសោមធសិកោរោ ធម្មាទុទ្ធម្មឃ្មនិបត្តិ ។
នមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចន្ទារោ ធម្មា ភាវិតា ធម្ម-
លំកាសា ធិត្វេធិកាឃ្មត្តាតាយ សំវត្តន្តិកិ ។

មហា ក្ខវរា វស្តមោ ។

ពស្សន្តិ

មហា បុត្តិបុលកម្ពិរ-
អប្បមត្តភិកា ហុល-
សីយ លហុហា សធិវ-
តិក្ខុ ធិត្វេធិកាយ ចាតិ ។

សោតបន្តិសំយុត្ត សមន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរាជ្ហ

ធម៌ ២ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិកាសេនាគប់សប្បុរសេ ។ ការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុ-
រសេ ។ ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុក្ខយវិនិច្ឆ័យ ។ សេចក្តីប្រតិបត្តិធម៌
សមគួរតាមធម៌ ។ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ២ នេះឯង ដែល
បុគ្គលបានចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាន
ប្រាជ្ញាដ៏នោះមុន ។

ចប់ មហាចក្ខវន្ត ទី ៧ ។

ទុទ្ធាននៃមហាបញ្ញវិគ្គនោះគឺ

ធម៌ ២ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាធំ ។ ប្រាជ្ញាស្រស់ ។ ប្រាជ្ញាទូ-
លាយ ។ ប្រាជ្ញាច្រើ ។ ប្រាជ្ញាប្រមាណមិនបាន ។ ប្រាជ្ញាដូចផែនដី ។
ប្រាជ្ញាច្រើន ។ ប្រាជ្ញាតាម ។ ប្រាជ្ញាហ័ស ។ ប្រាជ្ញាភកាយ ។
ប្រាជ្ញាជំនុំសុរោ ។ ប្រាជ្ញាភ្លៀវភ្លា ។ ប្រាជ្ញាដ៏នោះមុន ។ ។

ចប់ សោតបន្តិសំយុត្ត ។

សុត្តន្តបិដក

សមាធិវិញ្ញាណបរិយោ

[៣៩៥] សាវត្ថិនិទានំ ។ សមាធិ ភិក្ខុវេ កាវេជ ។
 សមាហិតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។
 តិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ
 បដាបាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បដា-
 បាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ ។
 សមាធិ ភិក្ខុវេ កាវេជ ។ សមាហិតោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។ ឥស្សានិហ ភិក្ខុវេ
 ឥធំ ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធាតិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខនិរោធា-
 តិ យោតោ កាណិយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក

សមាធិវិញ្ញាណ ទី ១

[៣៩៥] សាវត្ថិនិទានំ ។ សមាធិ ភិក្ខុវេ កាវេជ ។
 សមាហិតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។
 តិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ
 បដាបាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បដា-
 បាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ ។
 សមាធិ ភិក្ខុវេ កាវេជ ។ សមាហិតោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។ ឥស្សានិហ ភិក្ខុវេ
 ឥធំ ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធាតិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខនិរោធា-
 តិ យោតោ កាណិយោតិ ។

[៣៩៦] បដិសល្លោទេ ភិក្ខុវេ យោគមាបជ្ជថ ។
 បដិសល្លោទេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យជាត្វនំ បជាបាតិ ។
 ភិក្ខុ យជាត្វនំ បជាបាតិ ។ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យជាត្វនំ
 បជាបាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យជាត្វនំ បជាបាតិ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យជាត្វនំ បជាបាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ យជាត្វនំ បជាបាតិ ។
 បដិសល្លោទេ ភិក្ខុវេ យោគមាបជ្ជថ ។ បដិសល្លោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យជាត្វនំ បជាបាតិ ។ ឥស្មានិមា
 ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យោគោ កាណិយោ អយំ
 ទុក្ខសមុទយោតិ យោគោ កាណិយោ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ យោគោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខនិរោធា
 តិមិធិបដិបទាតិ យោគោ កាណិយោតិ ។

[៣៩៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្តានំ
 តុលមុត្តា សម្មា អការស្មា អនការយំ មព្វជីសុ

[៣៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រកបទូរសេចក្តី
 ព្យាយាម ក្នុងការព្រួនសម្ល់ (ក្នុងវេលាសមាបក្តី) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុវេលាព្រួនសម្ល់ វេលាដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ចុះដ៏ដ៏ច្បាស់ទូរគ្នាតាម
 សេចក្តីពិត ។ ដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដ៏ដ៏ច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះជាហេតុជាទំរើកឡើងវិញទុក្ខ ដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តី
 ពិតថា នេះជាទិវលកំទុក្ខ ដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទិវលកំទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរប្រកបទូរសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងការព្រួនសម្ល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុវេលាព្រួនសម្ល់នៅជាប្រក្រតី វេលាដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាហេតុជាទំរើក
 ឡើងវិញទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទិវលកំទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទិវលកំទុក្ខ ។

[៣៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្តឯណាមួយ ក្នុង
 កាលវេលាកន្លងទៅហើយ បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះ ដោយប្រវែក

សព្វេ តេ ចតុជ្ឈំ អរិយសច្ចានំ យថាក្កតំ អតិ-
 សមយាយ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគត-
 មន្ទានំ កុលបុត្តា សម្មា អតារស្មា អនតារិយំ
 ចតុជ្ឈំ សព្វេ តេ ចតុជ្ឈំ អរិយសច្ចានំ យថា-
 ក្កតំ អតិសមយាយ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 ឯតរាហិ កុលបុត្តា សម្មា អតារស្មា អនតារិយំ
 ចតុជ្ឈំ សព្វេ តេ ចតុជ្ឈំ អរិយសច្ចានំ យថាក្កតំ
 អតិសមយាយ ។ តតមេសំ ចតុជ្ឈំ ។ ទុក្ខុស្ស
 អរិយសច្ចុស្ស ទុក្ខុសមុទយស្ស អរិយសច្ចុស្ស
 ទុក្ខនិរោធស្ស អរិយសច្ចុស្ស ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិ-
 បទាយ អរិយសច្ចុស្ស ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 អតិកមន្ទានំ កុលបុត្តា សម្មា អតារស្មា អន-
 តារិយំ ចតុជ្ឈំសុ ចតុជ្ឈំស្សន្តិ ចតុជ្ឈំ សព្វេ តេ
 វមេសំយេវ ចតុជ្ឈំ អរិយសច្ចានំ យថាក្កតំ អតិ-
 សមយាយ ។ តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ វនំ ទុក្ខន្តិ
 យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធី-
 វាមិទ្ធិបដិបទានិ យោតោ កាណិយោតិ ។

កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (វេមន៍ប្រាថ្នា) ដើម្បីគ្រាស់ជីវិតអរិយសច្ចទាំង ៤
 ប្រការតាមសេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណា
 នីមួយៗ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ
 កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (វេមន៍ប្រាថ្នា) ដើម្បីគ្រាស់ជីវិតអរិយសច្ចទាំង ៤
 ប្រការតាមសេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណា
 នីមួយៗ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ
 កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (វេមន៍ប្រាថ្នា) ដើម្បីគ្រាស់ជីវិតអរិយសច្ច ៤
 ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ច ៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១
 ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិ-
 បទាអរិយសច្ច ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណា នីមួយៗ ក្នុង
 កាលជាអតីត បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ ចូលហើយ (ភ្នំ)
 ទិនិច្ឆយ (ភ្នំ) ចូលឥឡូវនេះ (ភ្នំ) កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (វេមន៍ប្រាថ្នា)
 ដើម្បីគ្រាស់ជីវិតអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ នេះឯង តាមសេចក្តីពិត ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទិវិលក់ទុក្ខ ។

[៣៩៨] យេ ហំ កេចិ ភិក្ខុវេ អត្ថតមទ្ធានំ
 កុលបុត្តា សម្មា អការស្នា អនការិយំ បព្វជិតា
 យថាក្ខតំ អភិសមេសុំ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយ-
 សទ្ធានំ យថាក្ខតំ អភិសមេសុំ ។ យេ ហំ កេចិ
 ភិក្ខុវេ អនាតតមទ្ធានំ កុលបុត្តា សម្មា អការស្នា
 អនការិយំ បព្វជិតា យថាក្ខតំ អភិសមេស្សន្តិ
 សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ យថាក្ខតំ អភិស-
 មេស្សន្តិ ។ យេ ហំ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ
 កុលបុត្តា សម្មា អការស្នា អនការិយំ បព្វជិតា
 យថាក្ខតំ អភិសមេន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយ-
 សទ្ធានំ យថាក្ខតំ អភិសមេន្តិ ។ កតមាចិ ចត្តារិ ។
 ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ
 ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបតា
 អរិយសច្ចំ ។ យេ ហំ កេចិ ភិក្ខុវេ អត្ថតមទ្ធានំ
 កុលបុត្តា សម្មា អការស្នា អនការិយំ បព្វជិតា
 យថាក្ខតំ អភិសមេសុំ អភិសមេស្សន្តិ អភិសមេន្តិ

[៣៩៩] ម្ចាស់ភិក្ខុព្រំទ្រាយ កុលបុត្តព្រំទ្រាយឯណានីមួយ ក្នុង
 កាលជាអតីត ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយប្រៃស បានគ្រាស់ដីដីតាម
 សេចក្តីពិតហើយ កុលបុត្តព្រំទ្រាយនោះ បានគ្រាស់ដីដីនូវអរិយសច្ចព្រំទ្រំ
 ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រំទ្រាយ ពួកកុលបុត្តឯណានី-
 មួយ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយប្រៃស នឹង
 គ្រាស់ដីដីតាមសេចក្តីពិត ពួកកុលបុត្តព្រំទ្រាយនោះនឹងគ្រាស់ដីដីនូវអរិយ-
 សច្ចព្រំទ្រំ ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រំទ្រាយ ពួកកុលបុត្ត
 ឯណានីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយប្រៃស
 រមែងគ្រាស់ដីដីតាមសេចក្តីពិត ពួកកុលបុត្តព្រំទ្រាយនោះ រមែងគ្រាស់ដីដី
 នូវអរិយសច្ចព្រំទ្រំ ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ចព្រំទ្រំ ៤ គឺអ្វីខ្លះៗ
 គឺបុគ្គអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១
 ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបតាអរិយសច្ច ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រំទ្រាយ ពួកកុលបុត្ត
 ឯណានីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះ ដោយ
 ប្រៃស បានគ្រាស់ដីដីហើយនឹងគ្រាស់ដីដី រមែងគ្រាស់ដីដីតាមសេចក្តីពិត

សព្វេ តេ វេទានិ ចត្តារិ អរិយសប្បាធិ យថាភូតំ
អភិសម្ពុជ្ឈិ ។ តស្មានិហ ភិក្ខុវេ វេទិ ទុក្ខនិ
យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធន-
តាមិធិបដិបទានិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[៣៩៧] យេ ហិ តេទិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានំ
សមណា វា ប្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ
សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសប្បាធិ យថាភូតំ អភិ-
សម្ពុជ្ឈិសុ ។ យេ ហិ តេទិ ភិក្ខុវេ អនាគត-
មន្ទានំ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា យថាភូតំ
អភិសម្ពុជ្ឈិសុ ។ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសប្បាធិ
យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ ។ យេ ហិ តេទិ
ភិក្ខុវេ ឯតាហិ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា យថា-
ភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ ។ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសប្បាធិ
យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ ។ តតតាធិ ចត្តារិ ។
ទុក្ខំ អរិយសប្បាធិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា

ពួកកុលបុត្តតាំងអស់នោះ វេទនិក្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចុតាំង ៤ នេះឯង
តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសា-
សនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរការកាន់ទិវិតទុក្ខ ។

[៣៩៨] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ឯណា
និមួយ ក្នុងកាលជាអតីត ក្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិតហើយ ពួកសមណៈ
បុត្រាហ្មណ៍ តាំងនោះ បានក្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចុតាំង ៤ ប្រការ តាម
សេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍
ឯណាមួយ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងក្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួកសម-
ណៈបុត្រាហ្មណ៍តាំងអស់នោះ នឹងក្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចុតាំង ៤ ប្រការ
តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍
ឯណានិមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ វេទនិក្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួក
សមណៈបុត្រាហ្មណ៍តាំងអស់នោះ វេទនិក្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចុតាំង ៤
ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អាយសច្ចុតាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខ-
អាយសច្ចុ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអាយសច្ចុ ។

អរិយសង្ខំ យេ ហិ កេចិ កិក្ខុវេ អត៌តមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈិសុ
 អភិសម្មុជ្ឈិស្សន្តិ អភិសម្មុជ្ឈន្តិ សទ្ធេ តេ ឥមាចិ
 ចត្តាវិ អរិយសទ្ធានំ យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈន្តិ ។
 តស្មាភិហា កិក្ខុវេ ឥនំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ
 ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធកាមិទិបដិបទាតិ យោគោ
 ករណីយោតិ ។

[៣៦០] យេ ហិ កេចិ កិក្ខុវេ អត៌តមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈិ បកា-
 សេសុំ សទ្ធេ តេ ចត្តាវិ អរិយសទ្ធានំ យថាភ្នត់ អភិ-
 សម្មុជ្ឈិ បកាសេសុំ ។ យេ ហិ កេចិ កិក្ខុវេ អបា-
 តតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភ្នត់ អភិ-
 សម្មុជ្ឈិ បកាសេស្សន្តិ សទ្ធេ តេ ចត្តាវិ អរិយសទ្ធានំ
 យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈិ បកាសេស្សន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ
 កិក្ខុវេ ឯតាហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភ្នត់
 អភិសម្មុជ្ឈិ បកាសេស្តិ សទ្ធេ តេ ចត្តាវិ អរិយសទ្ធានំ
 យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈិ បកាសេស្តិ ។ តាតមាចិ ចត្តាវិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ក្នុងកាល
 ជាអតីត គ្រាសំដឹងហើយនឹងគ្រាសំដឹង វេមនិគ្រាសំដឹងតាមសេចក្តីពិត
 ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វេមនិគ្រាសំដឹងទូរអរិយសច្ចទាំង
 ៤ នេះឯង តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ត្រូវធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទ ជាដំណើរដេញតាមទិវលក់ទុក្ខ ។

[៣៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណា
 ទីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត បានប្រកាសទូរការគ្រាសំដឹងតាមសេចក្តីពិត
 ហើយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានប្រកាសទូរការគ្រាសំ
 ដឹងទូរអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ក្នុងកាលជាអនាគត នឹងប្រកាស
 ទូរសេចក្តីគ្រាសំដឹង តាមសេចក្តីពិត ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់
 នោះ នឹងប្រកាសទូរការគ្រាសំដឹងទូរអរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តី
 ពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ក្នុង
 កាលឥឡូវនេះ ប្រកាសទូរការគ្រាសំដឹង តាមសេចក្តីពិត ពួកសមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វេមនិប្រកាសទូរការគ្រាសំដឹងទូរអរិយសច្ច
 ទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ចទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

ទុក្ខំ អរិយសង្ខំ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា
 អរិយសង្ខំ ។ យេ មិ គេមិ ភិក្ខុវេ អភិបបទ្ធាធំ
 សមណា វិ ប្រាហ្មណា វិ យជាភូតំ អភិសង្កម្ពំ
 បកាសេសុំ បកាសេស្សន្តំ បកាសេន្តំ សទ្ធវេ គេ
 ឥមាចិ ចត្តាវិ អរិយសង្ខំ យជាភូតំ អភិសង្កម្ពំ
 បកាសេសុំ បកាសេស្សន្តំ បកាសេន្តំ ។ តស្មា-
 និមា ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តំ យោតោ កកណីយោ
 ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ
 កកណីយោតិ ។

[២៦១] មា ភិក្ខុវេ ចាបតេ អនុសរេល វិកត្តេ
 វិកត្តេ ១) ។ សេយ្យដំនំ ។ កាមវិកត្តំ ឡាទាន-
 វិកត្តំ វិហឹសាវិកត្តំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ទេតេ
 ភិក្ខុវេ វិកត្តា អត្ថសញ្ញាតា ទានិប្រហុចរិយកា ឧ
 ធិត្ថិទាយ ឧ វិភតាយ ឧ ធិរោជាយ ឧ មេសមាយ
 ឧ អភិញាយ ឧ សន្តោទាយ ឧ ធិញ្ចាយ សំវត្តន្តំ ។

១ ឧ.ម. វិកត្តយាវ ។

គីទុក្ខអរិយសច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ ក្នុងកាលជា
 អតីត ប្រកាសហើយនឹងប្រកាស ប្រកាសនូវការគ្រាស់ជីវិត តាមសេចក្តី
 ភិត តួសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានប្រកាសហើយ នឹងប្រ-
 កាស វែមនិប្រកាសនូវការគ្រាស់ជីវិត នូវអរិយសច្ចទាំង ៤ នេះ តាម
 សេចក្តីភិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើនវត្ថុ ។

[២៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំគ្រិះខ្វែរវិកត្តៈជាអកុ-
 សលដំណាមក ។ វិកត្តៈគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺតាមវិកត្តៈ ១ ព្យាបាទវិកត្តៈ ១ វិហឹសា-
 វិកត្តៈ ១ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា
 វិកត្តៈទាំងនោះ មិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ជាអាទិ៍ព្រហ្មចរិយធម៌ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកកម្រិតមិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលេងទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្រប់ម្លប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីជីវិតច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគ្រាស់ជីវិត មិនប្រព្រឹត្តដើម្បីទិព្វាទ ។

វិភង្គន្តា(១) ប ទោ ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តំ
 វិភង្គយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ វិភង្គយ្យាថ
 អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ វិភង្គយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធ-
 តាមិច្ឆិមនិមនាតិ វិភង្គយ្យាថ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
 ឋានេ ភិក្ខុវេ វិភង្គា អនុសញ្ញាតា ឋានេ អាទិព្រហ្ម-
 ចរិយតា ឋានេ ចិត្តិធាយ វិភង្គាយ ឯរោធាយ
 ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ
 សំវត្តន្តំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តំ យោតោ
 ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិច្ឆិ-
 មនិមនាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

(៣៦៦) មា ភិក្ខុវេ ចាបកំ អនុសលំ ចិត្តំ

ចិន្ទេ(២) សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ
 លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា
 លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ
 សវ័ន្តំ វា ហោតិ តតាតតោ បរិ មរណាតំ វា

១ វិភង្គន្តា ។ ២ ១. ចិន្ទយ្យាថ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយគ្រូនោះ គូគ្រូនោះថា នេះជា
 ទុក្ខ គូគ្រូនោះថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងវិទទុក្ខ គូគ្រូនោះថា នេះជា
 ទីរលត់ទុក្ខ គូគ្រូនោះថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះវិភង្គុះទាំងខ្លះ
 ប្រកបដោយប្រយោជន៍ វិភង្គុះទាំងខ្លះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ វិភង្គុះទាំងខ្លះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីរលត់ទុក្ខ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុកុនិសាសនានោះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

(៣៦៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំនឹកដោយចិត្តជា
 អនុសលដ៏លាមកថា លោកទៀងផ្សូច្នេះក្តី លោកមិនទៀងផ្សូច្នេះក្តី លោក
 មានទីបំផុតផ្សូច្នេះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតផ្សូច្នេះក្តី ជីវិតនោះកើតសរីរៈ
 នោះផ្សូច្នេះក្តី ជីវិតដទៃសរីរៈដទៃផ្សូច្នេះក្តី សព្វស្តាប់ទៅកើតទៀតក្តី

១ ហោតិ ភតាភតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ១ ២
 ហោតិ ភតាភតោ បរំ មរណាតិ វា លេវ ហោតិ
 ១ ២ ហោតិ ភតាភតោ បរំ មរណាតិ វា ។ តំ
 ភិស្ស ហេតុ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ ចិញ្ចា អត្តសញ្ញា
 តាធិត្រឃ្មវិយកា ១ ធិត្វិទាយ ១ វិកតាយ ១
 ធិរោទាយ ១ ឧបសមាយ ១ អភិញ្ញាយ ១ សម្ពោ-
 ទាយ ១ ធិត្វាទាយ សំវត្តតិ ។ ចិទ្កេញា ១ ទោ
 តុម្ពេ ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្ធិ ចិទ្កេយ្យាថ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ ចិទ្កេយ្យាថ អយំ ទុក្ខធិរោទោតិ ចិទ្កេ-
 យ្យាថ អយំ ទុក្ខធិរោទតាមិធិបដិបទាតិ ចិទ្កេយ្យាថ ។
 តំ ភិស្ស ហេតុ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ ចិញ្ចា អត្ត-
 សញ្ញា ឯសា តាធិត្រឃ្មវិយកា ឯសា ធិត្វិទាយ
 វិកតាយ ធិរោទាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោ-
 ទាយ ធិត្វាទាយ សំវត្តតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វេទំ
 ទុក្ខន្ធិ យោតោ តារណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 ធិរោទតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ តារណីយោតិ ។

សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតខៀវក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតខៀវក្តីមាន មិនកើត
 ខៀវក្តីមាន ដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតខៀវក្តីមិនមែន មិនកើតខៀវក្តី
 មិនមែនដូច្នោះក្តី ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះថា គំនិតនេះមិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឡើយណាមួយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាស
 ចាកកម្រក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្រប់រម្ងាប់
 មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជំនឿច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីក្រាស់ជីវិត មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីនិព្វាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយគិត
 គួរគិតថា នេះជាទុក្ខ គួរគិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតខៀវក្តីនៃទុក្ខ គួរគិត
 ថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ គួរគិតថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់
 ទុក្ខ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា
 គំនិតនេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ គំនិតនេះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ គំនិតនេះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឡើយណាមួយ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រក ដើម្បីរលត់ទុក្ខ
 ដើម្បីស្រប់រម្ងាប់ ដើម្បីជំនឿច្បាស់ ដើម្បីក្រាស់ជីវិត ដើម្បីនិព្វាន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

[៣៦៣] មា ភិក្ខុវេ វិក្កាហិកកកថំ កខេដេ ។
 ន ភ្នំ ឥមំ ធម្មវិទយំ អាជាបាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិទយំ
 អាជាបាមិ កី ភ្នំ ឥមំ ធម្មវិទយំ អាជាចិស្សសិ
 មិទ្ធាបដិបន្នោ ភូមសិ អហមស្មំ សម្មាបដិបន្នោ បុរ
 វចជ័យំ បន្តា អវច បន្តា វចជ័យំ បុរ អវច សហិតំ
 មេ អសហិតន្តោ អាចិណ្ណាន្តោ វិបរាវត្តំ អាណមិកោ ភេ
 វិនោ បរាវចប្បមោក្ខាយ ចិត្តហិកោសិ ចិទ្វេជេហិ វិ
 សខេ បហោសិតំ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ នេសា ភិក្ខុវេ
 កថា អត្តសញ្ញាតា បាទិព្រហ្មចរិយកា ន ចិត្តិទាយ
 ន វិកតាយ ន ចិរេទាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សម្ពោទាយ ន ចិត្តាទាយ សំវត្តតិ ។ កខេដេ ច ។ ទា
 តុម្ពេ ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខន្តំ កខេយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ កខេយ្យាថ អយំ ទុក្ខចិរេទោតិ កខេយ្យាថ

[៣៦៣] មា ភិក្ខុវេ វិក្កាហិកកកថំ កខេដេ ។
 ច ភ្នំ ឥមំ ធម្មវិទយំ អាជាបាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិទយំ
 អាជាបាមិ កី ភ្នំ ឥមំ ធម្មវិទយំ អាជាចិស្សសិ
 មិទ្ធាបដិបន្នោ ភូមសិ អហមស្មំ សម្មាបដិបន្នោ បុរ
 វចជ័យំ បន្តា អវច បន្តា វចជ័យំ បុរ អវច សហិតំ
 មេ អសហិតន្តោ អាចិណ្ណាន្តោ វិបរាវត្តំ អាណមិកោ ភេ
 វិនោ បរាវចប្បមោក្ខាយ ចិត្តហិកោសិ ចិទ្វេជេហិ វិ
 សខេ បហោសិតំ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ នេសា ភិក្ខុវេ
 កថា អត្តសញ្ញាតា បាទិព្រហ្មចរិយកា ន ចិត្តិទាយ
 ន វិកតាយ ន ចិរេទាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សម្ពោទាយ ន ចិត្តាទាយ សំវត្តតិ ។ កខេដេ ច ។ ទា
 តុម្ពេ ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខន្តំ កខេយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ កខេយ្យាថ អយំ ទុក្ខចិរេទោតិ កខេយ្យាថ

• ១. ម. កវយ្យាថ ។

អយំ ធុត្តុចំរោតតានិធិវដិបទាតិ ។ បេ ។ យោគោ
ត្រាណិយោតិ ។

(៣៦២) មា ភិក្ខុវេ អនេកវិហិតំ និវាណកថំ
ត្រៃវិដ (១) ។ សេយ្យដំណំ ។ រាជកថំ ចោតកថំ
មហាមត្តកថំ សេនាកថំ កយកថំ យុទ្ធកថំ
អន្តកថំ ចានកថំ វត្តកថំ សយនកថំ មាលាកថំ
កន្ទកថំ ញាតិកថំ យានកថំ កាមកថំ ធិកមកថំ
នគរកថំ ជនបទកថំ វត្តិកថំ បុរិសកថំ សុរាគកថំ
វិសិទ្ធាកថំ កុស្តដ្ឋានកថំ បុព្វប្បន្តកថំ ធានត្តកថំ
លោក ក្លាយិកំ សមុទ្ធក្លាយិកំ វតិកកាវកថំ
វតិ កា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ទេសា ភិក្ខុវេ
កថា អត្តសញ្ញាតា តាធិត្រហ្មចរិយកា ១ ទិព្វនាយ
១ វិរាតាយ ១ ចំរោតាយ ១ ឧបសមាយ

១៩. ម. កាថយុវិ ។

គ្រូភោគថា នេរោថមិបទា ជាដំណើរទៅកាន់វិលតំទុក្ខ ។ បេ ។ គ្រូវិ
សេចក្តីព្យាយាម ។

[៣៦២] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិវាយ អ្នកចាំទិវាយ កុំពោលពាក្យនិរ-
ព្វានកថាច្រើនប្រការ ។ តិព្វានកថា ភិក្ខុវេ ។ គឺនិយាយអំពីស្តេច
និយាយអំពីចៅ និយាយអំពីមហាមាត្រ និយាយអំពីសេនា និយាយអំ-
ពីភ័យ និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីគ្រឿងស៊ី និយាយអំពីគ្រឿងផឹក
និយាយអំពីសំរត់ និយាយអំពីទំរង់ និយាយអំពីកម្រងផ្កា និយាយអំពី
គ្រឿងក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រុក
និយាយអំពីឱតម និយាយអំពីឱតវ និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្រែ
និយាយអំពីប្រុស និយាយអំពីបារាតន៍ភ្លៀវភ្លា និយាយអំពីច្រកផ្លូវ
និយាយអំពីកំភង់ទឹក និយាយអំពីបុព្វប្រេកតិញ្ញាតិដែលចែកស្ថានទៅ
ហើយ និយាយអំពីពាក្យអតប្រយោជន៍ផ្សេង ។ និយាយអំពីលោក
និយាយអំពីការដឹកសម្បទ្រ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើននឹងមិនចំរើនដូច្នោះៗ
ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិវាយ ព្រោះថាការពោលនុ៎ះ
មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិ៍ប្រាណិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកគម្រុក មិន
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីលែងទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងួត

២៣៧

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិញ្ញា

១ អភិកាយ ១ សម្ពោធាយ ១ ចិញ្ចាធាយ សំវត្តតិ ។
 កាថេន្តា ១ ទោ គុដ្ឋេ កិក្ខវេ វេនំ ទុក្ខន្តិ កាថេយ្យថ
 អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ កាថេយ្យថ អយំ ទុក្ខ-
 ចំរោធាតិ កាថេយ្យថ អយំ ទុក្ខចំរោធាតិ មិច្ឆិមនាតិ
 មនាតិ កាថេយ្យថ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ឋសា កិក្ខវេ
 កថា អត្តសញ្ញិតា ឋសា អាទិព្រហ្មចរិយកា ឋសា
 ចិញ្ចិធាយ វិវាតាយ ចំរោធាយ ឧបសមាយ អភិ-
 កាយ សម្ពោធាយ ចិញ្ចាធាយ សំវត្តតិ ។ តស្មា-
 តិហ កិក្ខវេ វេនំ ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ
 ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខចំរោធាតិ មិច្ឆិមនាតិ យោតោ
 កាណិយោតិ ។

សមាធិវគ្គ បរិមា ។

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជីវិតច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគ្រាស់ជីវិត មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីខ្លាច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ កាលបើអ្នកចាំនិទ្ធាយ
 គោល គួរគោលថា នេះជាទុក្ខ គួរគោលថា នេះហេតុជាទីកើតឡើង
 នៃទុក្ខ គួរគោលថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ គួរគោលថា នេះជាបដិបត្តា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិទ្ធាយ ព្រោះថា ការគោលនុ៎ះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ការគោលនុ៎ះ
 ជាអវិជ្ជាហ្មចរិយចមិ ការគោលនុ៎ះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីខៀយ
 ណយ ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក ដើម្បីរលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់
 ដើម្បីជីវិតច្បាស់ ដើម្បីគ្រាស់ជីវិត ដើម្បីខ្លាច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ
 ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុគង្គសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 ទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបត្តា ជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីរលត់ទុក្ខ

ចប់ សមាធិវគ្គ ទី ១ ។

សមាគមភ្នំ បរមា

តស៊ូទ្រាំ

សមាគមប្រជុំ សាលា

គុលបុត្រា អមរ ទ្វេ(១)

សមណប្រាជ្ញាណវិត្ត

ចិត្ត វិញ្ញាណ គមាតិ ។

១ គុលបុត្រា អមរ ទ្វេ(១) ។

ទំនួលនៃសមាជិក្នុងគោរព

ទំនាយអំពីសមាជិ ១ អំពីការធ្វើសេចក្តីព្រួយបារម្ភ

ក្នុងការកូនសម្ល ១ អំពីគុណបុគ្គលមាន ២ លើក

អំពីគុណសមណប្រាជ្ញាណវិត្តមាន ២ លើក អំពីកុំ

ឲ្យគ្រូរិះទូរអកុសលិតក្នុង ១ អំពីកុំឲ្យគិតជាអកុសល

១ អំពីការលាភប្រកាន់ផ្សេងៗ ១ អំពី

គិរិយានុកថា ១ ។

ធម្មបក្សប្បវិធានវិគ្គោ ទុតិយោ

ធម្មបក្សប្បវិធានវិគ្គោ ២

(៣៦៩) ឯវុទ្ធិ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា
 ពារណសិយំ វិហារតិ ឥសិបតទេ មិតទាយេ ។
 តត្រ ទោ ភគវា បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ
 ទ្ធមេ ភិក្ខុវេ អន្តា បព្វជីវេន ទ សេវិតត្វា ។
 កតមេ ទ្ធវ ។ យោ ទាយំ កាមេសុ កាមសុ
 ទល្លិកាទុយោតោ ហិវោ គុម្ពា ទោធុទ្ធិជីកោ
 អនិយោ អនត្តសញ្ញិតោ យោ ទាយំ អត្តតិល
 មតាទុយោតោ ទុក្ខោ អនិយោ អនត្តសញ្ញិតោ ។
 ឯតេតេ(១) ភិក្ខុវេ ឧហោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈិមា
 បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា ធកុក្ការណី
 ញាណក្ការណី ឧបសមាយ អភិញាយ សម្ពោទាយ
 ជិញ្ញាយ សំវត្តតិ ។ កតមា ច សា ភិក្ខុវេ
 មជ្ឈិមា បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា
 ធកុក្ការណី ញាណក្ការណី ឧបសមាយ
 អភិញាយ សម្ពោទាយ ជិញ្ញាយ សំវត្តតិ ។

(៣៦៩) វុទ្ធិស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះ
 កាល ប្រឹងគង់នៅក្នុងឥសិបតទេមិតទាយេ ទៀបត្រូវពារណសិ ។ ក្នុងទី
 តោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រឹងត្រាស់ចំពោះបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ ទាំងឡាយថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌អមរាង ២ ប្រការនេះ បព្វជីវមិនខ្លួរសេពគប់
 ភ្លៀយ ។ ធម៌អមរាង ២ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ ការប្រកបរឿយៗខ្លះសេចក្តីជាប់
 ជំពាក់ដោយកាមសុខក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលជាធម៌ថោករាប ជាវរបស់
 អ្នកស្រុក ជាវរបស់បុព្វជីវ មិនមែនជាវរបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ ។ ការប្រកបរឿយៗខ្លះសេចក្តីព្យាយាមធ្វើខ្លួនឯងឱ្យលំបាក
 ដែលនាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ មិនមែនជាវរបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មជ្ឈិមាបដិបទាមិនបំពេញខ្លះមិ
 អមរាងទាំង ២ ខ្លះ គឺថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើ
 ឱ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឱ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់
 ម្សប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីទិព្វាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចុះមជ្ឈិមាបដិបទានោះ តើដូចម្តេច ដែលកត់ត្រាត្រាស់ដឹងហើយ
 ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឱ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឱ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ម្សប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីទិព្វាន ។

១ ម. ឯតេ តោ ។

អយមេវ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មាត្រោ ។ សេយ្យដំណំ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសន្តិយ្យោ សម្មាភិបា សម្មាកម្មត្តោ
 សម្មាភាសីតេ សម្មាភិយាមោ សម្មាសតិ សម្មា-
 សមាទិ ។ អយំ ទោ សា ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា បដិ-
 បដា ឧបាសគោម អភិសម្ពុទ្ធា មគ្គុតារណី ញាណ-
 តារណី ទបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោជាយ
 ចិញ្ចាយ សិវត្ថតិ ។

[៣៦៦] ឥដំ ទោ បដ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អវិយ-
 សទ្ធី ។ ជាតិបំ ទុក្ខា ជរាបំ ទុក្ខា ព្យាធិបំ
 ទុក្ខា មរណម្បំ ទុក្ខំ^(១) អប្បិយេហិ សម្បយោតោ
 ទុក្ខោ មិយេហិ វិប្បយោតោ ទុក្ខោ យម្បិច្ឆំ ធន
 លភតិ តប្បំ ទុក្ខំ សន្តិក្កេន បញ្ចុបាទានមគ្គុទ្ធា^(២)
 ទុក្ខា ។ ឥដំ ទោ បដ ភិក្ខុវេ ទុក្ខុ-
 សមុទយោ អវិយសទ្ធី ។ យាយំ កណ្ណោ ចោបោត្ត-
 វិកា ធនិរាគសហតតា តត្រ តត្រាភិធនិច្ឆិដំ ។

១ ឧ. ឧត្តរា យោកមិទេវុទ្ធតោមន្សុយោសាមិ ទុក្ខាភិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. ម. បញ្ចុបាទានមគ្គុទ្ធា ។

(បដិបទដំណំ) គឺ អវិយមគ្គ ប្រកបដោយអន្ត ៨ ប្រការនេះឯង ។
 អវិយមគ្គ ៨ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីគ្រប់ដៃគ្រូវ ១
 វេទាត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ សេចក្តីព្យាបេមត្រូវ ១
 សេចក្តីរក្សាត្រូវ ១ ការធ្វើចិត្តឱ្យនឹងត្រូវ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
 ហៅថា មជ្ឈិមាបដិបទ ដែលគង់តត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តី
 ប្រតិច្ឆិ ធ្វើឱ្យកើតបញ្ញាចក្ក ធ្វើឱ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីស្ងប់ម្តប់ ដើម្បីធីនិច្ចាសំ ដើម្បីក្រាស់ដឹង ដើម្បីនិរោធិ ។

[៣៦៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏សេចក្តីខ្ពុកនេះឯង ហៅថា អវិយសទ្ធី
 គឺជាតិដំខុក ១ ជរាដំខុក ១ ព្យាធិដំខុក ១ មរណៈដំខុក ១ មំណើរ
 ចូលប្រសព្វដោយសត្វនឹងសត្វ មិនជាច្រើនរាងៗទាំងឡាយ ជាខុក ១
 មំណើរព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនឹងសត្វ ជាច្រើនរាងៗទាំងឡាយជាខុក ១
 បុគ្គលប្រាថ្នារបស់ណា មិនបានរបស់នោះជាខុក ១ បើគោលដោយ
 សន្តិប ទុបាទានមគ្គុទ្ធានឹង ៨ ប្រការ ឈ្មោះថាដំខុក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ហេតុជាវិភិក្ខុវិទិន្យនេះ ហៅថា អវិយសទ្ធី ។ គឺកណ្ណ
 នេះឯង ជាធម្មជាតិទាំងស្រុងឱ្យកើតទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីរករយ
 នឹងត្រកត្រាល ជាធម្មជាតិទាំងស្រុងត្រកត្រាលក្នុងគណនោះ ។ ។

សេយ្យដំនំ ។ ភាមភន្តា ភវន្តា វិភវន្តា ។
 ឥទំ ទោ បទ កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ។
 យោ ភស្សយេវ ភន្តាយ អសេសវិភវនិរោធា
 ចារោ បដិច្ចស្សត្តោ មុត្តំ អចាលយោ ។ ឥទំ ទោ
 បទ កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា ភាមិបដិបទា អរិយសច្ចំ ។
 អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ សេយ្យដំនំ ។
 សម្មាដំដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។

(៣២៧) ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ មេ កិក្ខុវេ
 បុត្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចត្តំ ទទទាទិ
 ញាណំ ទទទាទិ បញ្ញា ទទទាទិ វិជ្ជា ទទទាទិ
 អាណាភោ ទទទាទិ ។ តំ ទោ បទិទំ ទុក្ខំ
 អរិយសច្ចំ បរិញ្ញាយន្តិ មេ កិក្ខុវេ បុត្វេ ។ បេ ។
 បរិញ្ញាទន្តិ មេ កិក្ខុវេ បុត្វេ អនុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចត្តំ ទទទាទិ ញាណំ ទទទាទិ បញ្ញា
 ទទទាទិ វិជ្ជា ទទទាទិ អាណាភោ ទទទាទិ ។

ភន្តា កិក្ខុវេ ។ គីតាមភន្តា ខភវន្តា ខវិភវន្តា ខ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុ ពុទ្ធិសាសនា ។ យេវេវ អរិយសច្ចំ ។ គីសភាវៈ
 នឿយណាយនីតិការលតំដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលរេបិ
 ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ឥតមានការលយ ចំពោះភន្តានោះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិសាសនា ។ យេវេវ អរិយសច្ចំ ។ គីសភាវៈ
 នឿយណាយនីតិការលតំដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលរេបិ
 ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ឥតមានការលយ ចំពោះភន្តានោះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិសាសនា ។ យេវេវ អរិយសច្ចំ ។ គីសភាវៈ
 នឿយណាយនីតិការលតំដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលរេបិ
 ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ឥតមានការលយ ចំពោះភន្តានោះ ។

(៣២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិសាសនា ។ យេវេវ អរិយសច្ចំ ។ គីសភាវៈ
 នឿយណាយនីតិការលតំដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលរេបិ
 ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ឥតមានការលយ ចំពោះភន្តានោះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិសាសនា ។ យេវេវ អរិយសច្ចំ ។ គីសភាវៈ
 នឿយណាយនីតិការលតំដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលរេបិ
 ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ឥតមានការលយ ចំពោះភន្តានោះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិសាសនា ។ យេវេវ អរិយសច្ចំ ។ គីសភាវៈ
 នឿយណាយនីតិការលតំដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលរេបិ
 ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ឥតមានការលយ ចំពោះភន្តានោះ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទុរិយោ

[២៦៨] ឥទំ ទុក្ខុសមុទយោ អរិយសទ្ធិន្តិ មេ
 ភិក្ខុវេ បុត្រេ អនុទុស្ស័នេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានំ
 ញាណំ ទទទានំ បញ្ញា ទទទានំ វិជ្ជា ទទទានំ
 អាណាភោ ទទទានំ ។ តំ ទោ បដំទំ ទុក្ខុ-
 សមុទយោ អរិយសទ្ធិំ បហានន្តន្តិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុត្រេ ។ មេ ។ បរិទ្ធិន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អនុទុស្ស័-
 នេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានំ ញាណំ ទទទានំ
 បញ្ញា ទទទានំ វិជ្ជា ទទទានំ អាណាភោ
 ទទទានំ ។

[២៦៩] ឥទំ ទុក្ខុនិរោទោ អរិយសទ្ធិន្តិ មេ
 ភិក្ខុវេ បុត្រេ អនុទុស្ស័នេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានំ
 ញាណំ ទទទានំ បញ្ញា ទទទានំ វិជ្ជា ទទទានំ
 អាណាភោ ទទទានំ ។ តំ ទោ បដំទំ ទុក្ខុនិរោទោ
 អរិយសទ្ធិំ សច្ចំតានន្តន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អនុ-
 ទុស្ស័នេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានំ ញាណំ ទទទានំ
 បញ្ញា ទទទានំ វិជ្ជា ទទទានំ អាណាភោ ទទទានំ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ២

[២៦៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ ប្រាជ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើង
 ហើយ ដល់ភថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលភថាគតមិនដែលបានឮក្នុង
 កាលមុនថា ហេតុជាច្រើនកើតឡើងនៃទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នេះ
 ឡើយ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ភថាគតថា គណ្ណា
 ជាហេតុឱ្យកើតទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលភថាគតសប្បីលះបង់
 ចោល ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ ប្រាជ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើត
 ឡើងហើយ ដល់ភថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលភថាគតមិនដែល
 បានឮក្នុងកាលមុនថា គណ្ណាជាហេតុឱ្យកើតទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយ-
 សច្ច ដែលភថាគត លះចោលហើយ ។

[២៦៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើង
 ហើយ ដល់ភថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលភថាគតមិនដែលបានឮមក
 ក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីរលក់ទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ
 បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ

តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខនិរោធិ អរិយសច្ចំ សច្ចិកតន្តំ មេ
 ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានិ
 ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ
 អាណោកោ ទទទានិ ។

[២៧១] តំ ទុក្ខនិរោធិ តានិ ដិបដិបទា អរិយ-
 សច្ចន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ទទទានិ ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា
 ទទទានិ អាណោកោ ទទទានិ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខ-
 និរោធិ តានិ ដិបដិបទា អរិយសច្ចំ កាវកព្វន្តំ មេ ភិក្ខុវេ
 ។ មេ ។ កាវកព្វន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានិ ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា
 ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ អាណោកោ ទទទានិ ។

ដល់គថាគត ក្នុងធម៌តាំងឡាយ ដែលគថាគតមិនដែលបានឮមកក្នុង
 កាលមុនថា សេចក្តីលក់ទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលគថាគត
 គប្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ
 ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
 ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់គថាគត ក្នុងធម៌តាំងឡាយ ដែលគថាគត
 មិនដែលបានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីលក់ទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ច
 ដែលគថាគតធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ។

[២៧០] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើត
 ឡើងហើយ ដល់គថាគត ក្នុងធម៌តាំងឡាយ ដែលគថាគតមិនដែលបាន
 ឮមកក្នុងកាលមុនថា ដិបទាជាដំណើរពេកាន់ទិលក់ទុក្ខនោះ ហៅថា
 អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ
 ដល់គថាគតថា ដិបទាជាដំណើរពេកាន់ទិលក់ទុក្ខនោះ ហៅថា
 អរិយសច្ច ដែលគថាគតគប្បីចំរើន ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចក្កកើត
 ឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើត
 ឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់គថាគត ក្នុងធម៌តាំងឡាយដែល
 គថាគតមិនដែលបានឮមក ក្នុងកាលមុនថា ដិបទាជាដំណើរពេកាន់ទិ
 លក់ទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលគថាគតចំរើនហើយ ។

(៣៧០) យាវតីវក្ខ មេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្វុសុ
 អរិយសុទ្ធសុ វិវុទ្ធិបរិវុទ្ធិ ទ្វាធសាគារំ យជាត្វតំ
 ញាណទស្សនំ ឧ សុវិសុទ្ធិ អហោសិ ទេវ តាវហំ
 ភិក្ខុវេ សទេវតេ លោកេ សមារតេ សព្វហ្មតេ
 សស្សមណាប្រាហ្មណិយា បដាយ សទេវមទុស្សយ
 អនុត្តំ សម្មាសម្ពោជិ អភិសម្ពុទ្ធា(១) បច្ឆត្វាសិ ។
 យតោ ឧ ទោ មេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្វុសុ អរិយសុទ្ធសុ
 វិវុទ្ធិបរិវុទ្ធិ ទ្វាធសាគារំ យជាត្វតំ ញាណទស្សនំ
 សុវិសុទ្ធិ អហោសិ អដាវំ ភិក្ខុវេ សទេវតេ លោកេ
 សមារតេ សព្វហ្មតេ សស្សមណាប្រាហ្មណិយា
 បដាយ សទេវមទុស្សយ អនុត្តំ សម្មាសម្ពោជិ
 អភិសម្ពុទ្ធា បច្ឆត្វាសិ ។ ញាណត្វ បធម មេ ទស្សនំ
 ទទទាទំ អត្តប្បា មេ វិមុត្តិ(២) អយមត្ថិមា ជាតិ
 ទត្ថិទាទំ បុទត្តវេតិ ។ ឥទមវេច ភគវា ។ អត្តមទា
 បញ្ចវត្តិយា ភិក្ខុ ភគវតោ ភាសិតំ អភិទទ្ធិ ។

១ ឧ.ម. អភិសម្ពុទ្ធា ។ ២ ឧ. ទេពវិមុត្តិ ។

(៣៧១) ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងខ្សោយ មួយទៀត ញាណទស្សនៈ (តា
 ដឹងដឹងសារឃើញ) មានបរិវុទ្ធិ (វិស) ៧ មានអកា ១២ យ៉ាងនេះ គួរ
 អោយសច្ចុវាំង ៤ នេះ របស់វាគឺគតនៅមិនទាន់បរិសុទ្ធតាមពិគ្រឹមណា
 ភិក្ខុវាំងខ្សោយ វាជាភគវាំងមិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកប្រាសដឹងចំពោះ
 សម្មាសម្ពោជិញាណ ដ៏ប្រសើរ គួរលោកប្រមាទំវិលលោក មានលោក
 ប្រហុលោក គួរធាតុសត្វ ព្រមទាំងសមណប្រាហ្មណ៍ ពុំមែនទុស្សនា
 សម្មតំទេព ទីវិមុត្តិស្សដ៏សេសត្រឹមណាមឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងខ្សោយ
 លុះឮញាណទស្សនៈ មានបរិវុទ្ធិ ៧ មានអកា ១២ យ៉ាងនេះ គួរអោយ-
 សច្ចុវាំង ៤ នេះរបស់វាគឺគតបរិសុទ្ធតាមពិគ្រឹមណា ម្ចាស់ភិក្ខុវាំង
 ខ្សោយ ទើបគឺគត ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកប្រាសដឹងចំពោះសម្មាសម្ពោជិ-
 ញាណដ៏ប្រសើរគួរលោក ព្រមទាំងវេលោក មានលោក ប្រហុលោក
 គួរធាតុសត្វព្រមទាំងសមណប្រាហ្មណ៍ ពុំមែនទុស្សនាសម្មតំទេព ទីវិ
 មុត្តិស្សដ៏សេសគួរកាលណោះ ។ មួយទៀត ញាណទស្សនៈក៏ឮឡើង
 ដល់វាគឺគតថា ម្តែក្តីអោយក្តីដល់របស់វាគឺមិនព្រឹកឡើយ ជាតិ
 នេះផុតត្រឹមនេះហើយ ឥឡូវនេះសព្វដឹងមិនមានរេ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគប្រាសពាក្យនេះហើយ ។ ភូតបញ្ចវត្តិយភិក្ខុ ក៏មានវិញ្ញាណសា
 វិតាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

[៣៧២] ឥមស្មិត្តា បទ វេយ្យាករណស្មិ
 កត្តាមានេ អយស្មនោ កោណ្ឌញ្ញស្ស វិជំ វិធមលំ
 ធម្មចត្តុំ ទទទាមិ យត្តិញ្ចំ សមុទយធម្មំ សត្វន្តំ
 ធិរោទធម្មន្តំ ។ បវត្តិទេ ទ កតវតា^(១) ធម្មចក្កោ
 កុម្មា ទេវំ សន្តមទុស្សវេសុំ ឯតម្ពកវតា ពារណា-
 សិយំ ឥសិបតទេ មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ
 អប្បជិវត្តិយំ សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ ទេវោ វំ
 មាមោ វំ ព្រហ្មតា វំ ភេរិយិចិ វំ លោកស្មិន្តំ ។
 កុម្មានំ ទេវានំ សន្តំ សុត្វា ចាតុម្ពហារាជិកា ទេវំ
 សន្តមទុស្សវេសុំ ឯតម្ពកវតា^(២) ពារណាសិយំ ឥសិបតទេ
 មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ អប្បជិវត្តិយំ
 សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ ទេវោ វំ មាមោ វំ
 ព្រហ្មតា វំ ភេរិយិចិ វំ លោកស្មិន្តំ ។ ចាតុម្ពហា-
 រាជិកានំ ទេវានំ សន្តំ សុត្វា តាវត្តិសា ទេវំ ។

១ ឧ.ម. ៧ បវត្តិទេ ច បទ កតវតា ។

[៣៧២] កាលវេលាព្រះដ៏មានព្រះភាគ កំពុងសំដែងឱ្យវេយ្យា-
 ករណ៍នេះ ធម្មចក្ក (ភ្នែកឃើញធម៌) ដ៏ប្រាសចាកចូលវិភាគនៃកិលេស
 ប្រាសចាកមន្ត្រីកិច្ចខ្ពង់ខ្ពស់ចិត្តិកិច្ច បានកើតឡើងហើយដល់កោណ្ឌញ្ញកុ
 ដ៏មានអាយុថា ធម្មជាតិណាមួយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំង
 អស់នោះក៏រលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។ កាលបើ ធម្មចក្កដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគប្រព្រឹត្តទៅ (សំដែងដូចជាគេបង្វិលយ៉ាងនេះ) ហើយ កុម្មទៅតា
 ពាំងឡាយ ក៏បង្វិលស្រស់ទូលថា ធម្មចក្កនេះ មិនមានចក្កដទៃក្រៅលើ
 ជាង គោបើសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទៅតាភ្នំ មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណា
 ទីមួយក្តី ក្នុងលោក មិនអាចនឹងឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយ ក្នុងឥសិបកនមិគទាយវន
 ជិតក្រុងពារណសី ។ ពួកទៅតានៅក្នុងឋានចាតុម្ពហារាជិកាពាំងឡាយ
 ពូសំឡើងលេសកុម្មទៅតាពាំងឡាយហើយ ក៏បង្វិលសំឡើងថា ធម្មចក្ក
 នេះ មិនមានចក្កដទៃក្រៅលើជាង គោបើសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី
 ទៅតាភ្នំ មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណាទីមួយក្តី ក្នុងលោកមិនអាចឱ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន
 ហើយក្នុងឥសិបកនមិគទាយវន ជិតក្រុងពារណសី ។ ពួកទៅតានៅ
 ឋានកាវត្តិនិរ្ទ ពូសំឡើងលេសទៅតានៅក្នុងឋានចាតុម្ពហារាជិកា ។

យាមា ទេវា ។ តុសិកា ទេវា ។ ជិដ្ឋានតិ ទេវា ។
បរមិម្ពិទ្ធវិសវត្ថិ ទេវា ។ ត្រៃឫតាយិកា ទេវា សទ្ធុ-
មនុស្សវេសិ ឯនម្ពុតវតា តាវណាសិយំ វសិបននេ
មិគនាយ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បរិត្តំ អប្បនិវត្តិយំ
សមណោ វា ប្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា ទាមេ វា
ត្រៃឫតា វា តេជជិ វា លោកស្មិន្តិ ។

[៣៧៦] វតិហ តេជ ទណោធន(១) តេជ មុហុត្តេជ
យាវ ត្រៃឫលោកា សន្តោ អនុត្តិ ។ អយត្ត ធម្ម-
សហស្សំ លោកពាតុ សន្តិម្បិ សម្បកម្បិ សម្ប-
វេជិ ។ អប្បមាលោ ម ទន្សោ ទោសោ លោកេ
ចាតុហោសិ អតិក្កខ្មៅ(២) ទេវាឯ ទេវាបុកវន្តិ ។

[៣៧៦] អថាទា ភគវ ទោធំ ទោធនសិ អញ្ញាសិ
វត ភោ កោណ្ឌញ្ញោ អញ្ញាសិ វត ភោ កោណ្ឌ-
ញ្ញាតិ ។ វតិហំធំ អាយស្មុតោ កោណ្ឌញ្ញាស្មិ
អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញោត្រូវ ជាមំ អហោសិតំ ។

១ ឧ. ម. ពេន លាយន ។ ២. អតិក្ក ទេវនំ ។

ពួកទៅតាមក្នុងឋានយាមា ។ ទៅតាមក្នុងឋានតុសិក ។ ពួកទៅតាមៅ
ក្នុងឋានមិម្ពិទ្ធវេតិ ។ ពួកទៅតាមៅក្នុងឋានបរមិម្ពិទ្ធវេតិ ។ ទៅតាមព័
ទ្យាយដែលកប់ក្នុងពពួកត្រៃឫត ក៏បន្តិទូរស្វរសពូថា ព្រះធម្មចក្កនុំមិម្ពិមាន
ចក្កដាវៃក្រែលវេជំ ពោះបីសមណៈក្តី ត្រៃឫណ៍ក្តី ទៅតាមក្តី មារក្តី
ត្រៃឫក្តី ជនឯណាមិម្ពិយក្តី ក្នុងលោកមិម្ពិមាននិទ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន
ឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយ ក្នុង
ឥសិបកនមិគនាយវន ជិតស្រ្តីពាកណសិ ។

[៣៧៧] សំឡេង (ភវិវេន) ក៏លាន់ឡើងទៅដកបដល់
ត្រៃឫលោកក្នុងទណៈមួយវិចិត្រនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ លោកពាតុ
ព័ន្ធទ្បិទនេះ ក៏ក្រើករំពើកញ្ជាប់ញ្ជាវ ។ ព័ន្ធទ្បិក្តីពិទ្ធិលាយប្រមាណ
មិម្ពិបាន កន្លងលើសអាទុភាពរបស់ទៅតាមព័ន្ធទ្បិទ ក៏ក៏ក្រប្រាកដ
ឡើងក្នុងលោក ។

[៣៧៦] ចំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្តិទូរវាននវិចិត្រ
អើប្តី កោណ្ឌញ្ញោបានគ្រាស់ដឹងវិគហើយ អើប្តី កោណ្ឌញ្ញោបានគ្រាស់
ដឹងវិគហើយ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថា អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញោនេះ ក៏
បានដាប់ជាងាររបស់ព្រះកោណ្ឌញ្ញាក្នុងវិមានអាយុ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[៣៧៥] ភំនំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំន្តំ ភិក្ខុវេ ឥតាគតានំ
 បុព្វេ អនុដុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទបាទិ ញាណំ
 ទទបាទិ បដ្ឋា ទទបាទិ វិជ្ជា ទទបាទិ អាណាគោ
 ទទបាទិ ។ តំ ខេ បទិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិ-
 ញាយ្យន្តំ ភិក្ខុវេ ឥតាគតានំ បុព្វេ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តិ
 ភិក្ខុវេ ឥតាគតានំ បុព្វេ អនុដុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ទទបាទិ ញាណំ ទទបាទិ បដ្ឋា ទទបាទិ វិជ្ជា
 ទទបាទិ អាណាគោ ទទបាទិ ។

[៣៧៦] ភំនំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំន្តំ ភិក្ខុវេ
 ឥតាគតានំ បុព្វេ អនុដុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទ-
 បាទិ ញាណំ ទទបាទិ បដ្ឋា ទទបាទិ វិជ្ជា ទទបាទិ
 អាណាគោ ទទបាទិ ។ តំ ខេ បទិទំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ បហាតត្តន្តំ ភិក្ខុវេ ឥតាគតានំ

[៣៧៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កភិក្ខុវេនិហើយ ញាណភិក្ខុ
 ឡើងហើយ បញ្ញាភិក្ខុវេនិហើយ វិជ្ជាភិក្ខុវេនិហើយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិ
 ហើយ ដល់ព្រះគោតមទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បាន
 ព្រមក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីខ្ពុនោះហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិហើយ ដល់ព្រះគោតមទាំងឡាយថា សេចក្តីខ្ពុ
 នោះ ហៅថា អរិយសច្ច បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចក្កភិក្ខុវេនិហើយ ញាណភិក្ខុវេនិហើយ បញ្ញាភិក្ខុវេនិ
 ហើយ វិជ្ជាភិក្ខុវេនិហើយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិហើយ ដល់ព្រះគោតមទាំង
 ឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បានព្រមក្នុងកាលមុនថា សេចក្តី
 ខ្ពុនោះ ហៅថា អរិយសច្ច ដែលគេគិតបានកំណត់ដឹងហើយ ។

[៣៧៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កភិក្ខុវេនិហើយ ញាណភិក្ខុ
 ឡើងហើយ បញ្ញាភិក្ខុវេនិហើយ វិជ្ជាភិក្ខុវេនិហើយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិ
 ហើយ ដល់ព្រះគោតមទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់បានព្រ
 មក្នុងកាលមុនថា ហេតុដ៏ចិត្តឡើងខ្ពុនោះ ហៅថា អរិយសច្ច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិហើយ ដល់គោតមទាំងឡាយថា
 ហេតុដ៏ចិត្តឡើងខ្ពុនោះ ហៅថា អរិយសច្ច ដែលគេគិតប្រើ

ធម្មបទប្បវត្តនវគ្គ ទុតិយោ

បុព្វេ ។ ២ ។ បដិទង្គិ ភិក្ខុវេ ភយាភតានំ បុព្វេ
អនុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចត្តំ ទទទានិ ញាណំ
ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ អាណោកោ
ទទទានិ ។

(២៧៧) ឥទំ ទុត្តនំវោចោ អរិយសព្វន្តំ ភិក្ខុវេ
ភយាភតានំ បុព្វេ អនុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចត្តំ ទទ-
ទានិ ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ
អាណោកោ ទទទានិ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុត្តនំវោចោ
អរិយសច្ចំ សច្ចិកានព្វន្តិ ភិក្ខុវេ ភយាភតានំ បុព្វេ ។
២ ។ សច្ចិកានព្វន្តិ ភិក្ខុវេ ភយាភតានំ បុព្វេ អន-
នុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចត្តំ ទទទានិ ញាណំ ទទទានិ
បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ អាណោកោ ទទទានិ ។

ធម្មបទប្បវត្តនវគ្គ ២

លរបដំ ។ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្ធកើតឡើង
ហើយដល់ព្រះភយាភតានំឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បាន
ឮមកក្នុងកាលមុនថា ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសព្វ
ដែលភយាភត លរបដំចាលហើយ ។

(២៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្ធកើតឡើង
ហើយ ដល់ព្រះភយាភតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់
ឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីលក់ទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសព្វ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្ធកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះភយាភតទាំងឡាយ ក្នុង
កាលមុនថា សេចក្តីលក់ទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសព្វដែលភយាភតប្បិ
ធ្វើឲ្យដក់ច្បាស់ ។ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ
ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
ពន្ធកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះភយាភតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលមិនធ្លាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយ-
សព្វ ដែលភយាភត ធ្វើឲ្យដក់ច្បាស់ហើយ ។

[៣៧៦] វេសនី^(១) ទុក្ខនិរោធតាមិទីបដិបទា អរិយ-
 សទ្ធាច្ចំ ភិក្ខុវេ ឧបាសនាចំ បុត្រេ អនុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ បត្តំ ទទទានិ ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា
 ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ អាណាសោ ទទទានិ ។
 តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខនិរោធតាមិទីបដិបទា អរិយសទ្ធា
 ភាវត្ថត្ថច្ចំ ភិក្ខុវេ ឧបាសនាចំ បុត្រេ ។ បេ ។ ភាវិត្ថច្ចំ
 ភិក្ខុវេ ឧបាសនាចំ បុត្រេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 បត្តំ ទទទានិ ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ
 វិជ្ជា ទទទានិ អាណាសោ ទទទានិ ។

[៣៧៧] ធម្មារិមាទិ ភិក្ខុវេ អរិយសទ្ធាចំ ។
 តតនាទិ ធម្មារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសទ្ធា ទុក្ខសមុ-
 ធម្មោ អរិយសទ្ធា ទុក្ខនិរោធតា អរិយសទ្ធា ទុក្ខ-
 និរោធតាមិទីបដិបទា អរិយសទ្ធា ។

១៥. អយំ ។

[៣៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុភិក្ខុវេហិយ ញាណ
 ភិក្ខុវេហិយ បញ្ញាភិក្ខុវេហិយ វិជ្ជាភិក្ខុវេហិយ ពន្ធិភិក្ខុ
 វេហិយ ផលព្រះភព្វាភក្ខំទ្បាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិន
 ច្បាប់បានធម្មកក្កដិកាលមុនថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចិវលកំទុក្ខនោះ
 ហៅថា អរិយសទ្ធា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្ធិភិក្ខុវេហិយ ផល
 ព្រះភព្វាភក្ខំទ្បាយថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចិវលកំទុក្ខនោះ
 ហៅថា អរិយសទ្ធា ដែលភព្វាភក្កប្រិចំអិន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចក្ខុភិក្ខុវេហិយ ញាណភិក្ខុវេហិយ បញ្ញាភិក្ខុវេ
 ហិយ វិជ្ជាភិក្ខុវេហិយ ពន្ធិភិក្ខុវេហិយ ផលព្រះភព្វាភក្ខំទ្បាយ
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនច្បាប់បានធម្មក ក្នុងកាលមុនថា
 បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចិវលកំទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសទ្ធា ដែល
 ភព្វាភក្កប្រិចំអិនហិយ ។

[៣៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសទ្ធា៤នេះ ។ អរិយសទ្ធា៤
 កើត្បូវ ។ គឺទុក្ខអរិយសទ្ធា ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសទ្ធា ១ ទុក្ខនិរោធតា
 អរិយសទ្ធា ១ ទុក្ខនិរោធតាមិទីបដិបទាអរិយសទ្ធា ១ ។

ធម្មបទប្បវត្តនវិញ្ញា ទុតិយោ

[៣៧៦] កតមេត្តា ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ មន្ត្រា-
បាណាធន្តុត្តានិស្ស វចនិយំ ។ កតមេ បញ្ច(១) ។
រុប្បបាណាធន្តុត្តោ ។ មេ ។ វិញ្ញាណុបាណាធន្តុត្តោ ។
ឥនំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។

[៣៧៧] កតមេត្តា ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ
អរិយសច្ចំ ។ យាយំ តណ្ហា មោលាត្តវិកា
ធម្មិកសហគនា គត្រ តត្រាភិធម្មិធី ។ សេយ្យ-
ថីនំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។
ឥនំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។

[៣៧៨] កតមេត្តា ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា អរិយ-
សច្ចំ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិវត-
និរោធា បាវេនា មជ្ជិនិស្សត្តោ មុត្តិ អលាសយោ ។
ឥនំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ។

១១.៥ សេយ្យវិទិ ។

ធម្មបទប្បវត្តនវិញ្ញា ២

[៣៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។
ពាក្យថា ។ ពុទ្ធិនក្ខន្ធទ គួរកាលថាជាឈ្មោះនៃទុក្ខអរិយសច្ចនោះ ។
។ ពុទ្ធិនក្ខន្ធទ តើដូចម្តេច ។ គឺប្រយោជន៍ពុទ្ធិនក្ខន្ធទ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ
ថាពុទ្ធិនក្ខន្ធទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខអរិយសច្ច ។

[៣៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។
គណ្ណាណាដែលនាំសត្វឲ្យកើតក្នុងភពថ្មីៗ] ត ប្រកបដោយសេចក្តីរីករាយ
នឹងគម្រោងនាំសត្វឲ្យគ្រេកគ្រេល ក្នុងភពនោះ ។ ។ គណ្ណនោះគឺ
អ្វីៗ ។ គិកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។

[៣៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។
គិសភាវៈឡើយណាយនឹងការលក់ដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈ
លះបង់ ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ឥតប្រយោជន៍ មិនមានភាស័យ ចំពោះគណ្ណនោះ
ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។

(៣៧៣) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ ឈិរោធនាមិធិ-
បដិបទា អវិយសច្ចំ ។ អយមេវ អវិយោ អដ្ឋ-
ង្គិកោ មាត្រា ។ សេយ្យចំ ។ សម្មាសមាធិ ។ មេ ។ សម្មាសមាធិ ។ ឥធំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខ-
ឈិរោធនាមិធិបដិបទា អវិយសច្ចំ ។

(៣៧៤) ឥហនិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អវិយ-
សច្ចានិ ។ ឥស្មានិរា ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តំ យោនោ
ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខំ ឈិរោធនាមិធិបដិបទានិ
យោនោ ករណីយោនិ ។

(៣៧៥) ចត្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ អវិយសច្ចានិ ។ កត-
មាធិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អវិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
អវិយសច្ចំ ទុក្ខឈិរោធនោ អវិយសច្ចំ ទុក្ខឈិរោធន-
នាមិធិបដិបទា អវិយសច្ចំ ។

(៣៧៦) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អវិយ-
សច្ចំ ។ ឆ អដ្ឋង្គិកាធិ អាយតនាធិតិស្ស វេ-
ចិយំ ។ កតមាធិ ឆ ។ ចត្តាយតធំ ។ មេ ។
មនាយតធំ ។ ឥធំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អវិយសច្ចំ ។

(៣៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធនាមិធិបដិបទា-
អវិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ ឆ អវិយមគ្គវេលប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ ប្រការ
នេះឯង ។ អវិយមគ្គ ៨ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ វិសត្តិយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។
ការដកល់ចិត្តនឹងត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធន-
នាមិធិបដិបទាអវិយសច្ច ។

(៣៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសច្ចមាន ៤ នេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

(៣៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសច្ចមាន ៤ នេះ ។
អវិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ ទុក្ខអវិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអវិយសច្ច ១
ទុក្ខនិរោធនាមិធិបដិបទាអវិយសច្ច ១ ។

(៣៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខអវិយសច្ច តើដូចម្តេច ។
ពាក្យថា អាយតនៈភិក្ខុក្នុង ៦ គួរពោលថា ជាឈ្មោះរបស់ទុក្ខ-
អវិយសច្ចនោះ ។ អាយតនៈ ៦ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ អាយតនៈ ៦ គឺចក្ខុ ១ ។ បេ ។
អាយតនៈភិក្ខុ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខអវិយសច្ច ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទុតិយោ

(៣៨៧) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយ-
សង្ខំ ។ យាយំ ឧត្តរា ចោទោត្តរិកា ឧត្តិរក-
សហតតា តត្រ តត្រាភិឧត្តិធំ ។ សេយ្យដំធំ ។
កោមឧត្តរា កវឧត្តរា វិវឧត្តរា ។ ឥធំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
ទុក្ខសមុទយោ អរិយសង្ខំ ។

(៣៨៨) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធនា អរិយ-
សង្ខំ ។ យោ ឧស្សាយវេ ឧត្តរាយ មសេសវិរក-
និរោធនា ចារិកា បដិធិស្សត្តា មុត្តិ អនាលយោ ។
ឥធំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធនា អរិយសង្ខំ ។

(៣៨៩) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធភាមិធំ-
បដិបទា អរិយសង្ខំ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
មត្តោ ។ សេយ្យដំធំ ។ សម្មាដំធំ ។ បេ ។ សម្មា-
សមាធំ ។ ឥធំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធភាមិធំ-
បដិបទា អរិយសង្ខំ ។

(៣៩០) ឥមាធំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធាធំ ។
តស្មាភិហា ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តំ យោតោ កវណិយោ ។
បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធភាមិធំបដិបទាតិ យោតោ
កវណិយោតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ២

(៣៨៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខសមុទយអរិយសទ្ធិ តើដូច
ម្តេច ។ គឺឧត្តរាណាដែលទាំងស្រុងរើសក្នុងភិក្ខុវេ ប្រកបដោយ
សេចក្តីរីករាយនឹងសម្រេចទាំងស្រុងក្រែកក្រអាលចំពោះភិក្ខុវេនោះ ។ ។
ឧត្តរានោះអ្វីខ្លះ ។ គឺ កាមកណ្តា ១ ភវកណ្តា ១ វិភវកណ្តា ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសទ្ធិ ។

(៣៨៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធអរិយសទ្ធិ តើដូចម្តេច ។
គឺសភាវៈដែលប្រាសចាកសម្រេចនឹងការលេងមិនមានសេសសល់ ដ៏ប្រុះ
ចោលគ្រវីវិវិចោល រួចស្រឡះ មិនមានអាល័យ ចំពោះកណ្តាទាំងនេះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសទ្ធិ ។

(៣៨៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធភាមិធំបដិបទាអរិយសទ្ធិ
តើដូចម្តេច ។ គឺអរិយមគ្គដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ ទេវធិ ។ អរិយមគ្គ
ទាំង ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការដកលំចិត្តនឹងត្រូវ ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធភាមិធំបដិបទាអរិយសទ្ធិ ។

(៣៩០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសទ្ធិមាន ៤ ទេវធិ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានោះ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ចំណុច ។

[៣៧០] បាវេនី ទោ គុក្កេ ភិក្ខុវេ មយា ចត្តារិ
 អរិយសទ្ធានំ ទេសិតានិ ។ ឯវំ ទុក្ខំ កត្តាភារោ ភិក្ខុ
 កតវន្តំ ឯតនៈពិច អហំ ទោ កន្តោ បាវេនី កតវតា
 ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ ទេសិតានិ ។ យថាគុដិ បដ
 ថ្វំ ភិក្ខុ បាវេនី មយា ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ ទេសិ-
 តានិ ។ ទុក្ខំ ទ្វាហំ កន្តោ កតវតា បថមំ អរិយ-
 សទ្ធានំ ទេសិតំ បាវេនី ទុក្ខុសមុទយំ ទ្វាហំ កន្តោ
 កតវតា ទុតិយំ អរិយសទ្ធានំ ទេសិតំ បាវេនី ទុក្ខុនិ-
 រោធំ ទ្វាហំ កន្តោ កតវតា តតិយំ អរិយសទ្ធានំ ទេសិតំ
 បាវេនី ទុក្ខុនិរោធតានិច្ចបដិបដំ ទ្វាហំ កន្តោ កតវតា
 ចតុត្ថំ អរិយសទ្ធានំ ទេសិតំ បាវេនី ។ ឯវំ ទ្វាហំ កន្តោ
 បាវេនី កតវតា ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ ទេសិតានិ ។

[៣៧១] ម្នាលភិក្ខុតាំងឱ្យយ អ្នកតាំងឱ្យយចាំទុក្ខុវិវាទ-
 សទ្ធា ៤ ដែលគង់ឧបសម្ព័ន្ធហើយក្នុងវិវាទ ។ ការបច្ច្រោមនៃព្រះ
 សាគ ត្រូវគ្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ ១ ប្រក្រាបបង្ខំទូលព្រះដ៏មានព្រះ
 ករដ្ឋប្បវេណី បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឱ្យព្រះអង្គចាំទុក្ខុវិវាទសទ្ធា ៤ ដែល
 ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះអ្នកចាំអរិយសទ្ធា ៤ ដែល
 គង់ឧបសម្ព័ន្ធហើយកើតធម្មចក្ខុះ ។ ភិក្ខុនោះព្រះបង្ខំទូលជា បតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឱ្យព្រះអង្គចាំទុក្ខុវិវាទដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់ហើយ
 ជាអរិយសទ្ធាទី ១ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឱ្យព្រះអង្គចាំទុក្ខុវិវាទជាទីកើត
 ក្លើរនៃទុក្ខុវិវាទដែលព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហើយជាអរិយសទ្ធាទី ២ បតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឱ្យព្រះអង្គចាំទុក្ខុវិវាទសេចក្តីរលត់ទុក្ខុវិវាទដែលព្រះមានព្រះភាគត្រូវ
 គ្រាស់ហើយជាអរិយសទ្ធាទី ៣ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឱ្យព្រះអង្គចាំទុក្ខុ
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខុ ដែលព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់
 ហើយជាអរិយសទ្ធាទី ៤ ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឱ្យព្រះអង្គចាំទុក្ខុ
 ទុក្ខុវិវាទសទ្ធា ៤ ដែលព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហើយយ៉ាងនេះ ។

[៣៧២] សាទុ សាទុ ភិក្ខុ សាទុ ទោ ភ្នំ ភិក្ខុ
 ទារហសិ មយា ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ ទេសិកានំ ។
 ទុក្ខំ ទោ ភិក្ខុ មយា បឋមំ អរិយសទ្ធិំ ទេសិកំ
 ភថា នំ ទារហសិ ទុក្ខសមុទយា ទោ ភិក្ខុ មយា
 ទុតិយំ អរិយសទ្ធិំ ទេសិកំ ភថា នំ ទារហសិ ទុក្ខ-
 និរោដោ ទោ ភិក្ខុ មយា តតិយំ អរិយសទ្ធិំ ទេសិកំ
 ភថា នំ ទារហសិ ទុក្ខនិរោទតាមិច្ចិបដិបទា ទោ
 ភិក្ខុ មយា ចតុត្ថំ អរិយសទ្ធិំ ទេសិកំ ភថា នំ
 ទារហសិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុ ទារហសិ មយា ចត្តារិ អរិយ-
 សទ្ធានំ ទេសិកានំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុ វង្សំ ទុក្ខត្ថំ
 យោតោ តកណ្ឌិយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោទតាមិច្ចិ-
 បដិបទាតិ យោតោ តកណ្ឌិយោតិ ។

[៣៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុ ប្រវិនិច្ឆ័យសំហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចាំទូរ
 អរិយសទ្ធិ ២ ដែលគេថាគតសំដែងហើយប្រវិនិច្ឆ័យសំហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 សេចក្តីខ្ពស់ហ្នឹងឯង គេថាគតសំដែងហើយថាអរិយសទ្ធិ ១ ចូរអ្នកចាំទូរ
 អរិយសទ្ធិ ១ នោះ ដូច្នោះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ
 គេថាគតសំដែងហើយថា អរិយសទ្ធិ ២ ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសទ្ធិ ២
 នោះ ដូច្នោះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ សេចក្តីរកកុំខ្ពស់ គេថាគតសំដែងហើយថា
 អរិយសទ្ធិ ៣ ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសទ្ធិ ៣ នោះ ដូច្នោះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលក់ខ្ពស់ហ្នឹងឯង គេថាគតសំដែងហើយថា
 អរិយសទ្ធិ ៤ ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសទ្ធិ ៤ នោះដូច្នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសទ្ធិ ៤ ដែលគេថាគតសំដែងហើយ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុភង្គិសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា មេជាបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរលក់ខ្ពស់ ។

(៣៩៣) នារោថ ទោ ទុម្ពេ ភិក្ខុវេ មយា ចត្តាវ
 អវិយសទ្ធានំ ទេសិតានិទិតំ ។ ឃីវ វុត្តេ អញ្ញាតោ ភិក្ខុ
 ភក្កវន្តំ ឯតទោវច អហំ ទោ កន្តេ នារោមិ ភក្កវតា
 ចត្តាវ អវិយទ្ធានំ ទេសិតានិទិតំ ។ យថាភេតំ មន ភ្នំ
 ភិក្ខុ នារោសំ មយា ចត្តាវ អវិយសទ្ធានំ ទេសិតានិទិតំ ។
 ទុក្ខំ ទ្វាហំ កន្តេ ភក្កវតា បវេមំ អវិយសទ្ធានំ ទេសិតំ
 នារោមិ ។ យោ ហិ កោមិ កន្តេ សមណោ វា
 ត្រាហ្មណោ វា ឃីវ វុទេយ្យ ទេតំ ទុក្ខំ បវេមំ អវិយ-
 សទ្ធានំ យំ សមណោ កោតមេន ទេសិតំ មហាមេតំ
 ទុក្ខំ បវេមំ អវិយសទ្ធានំ បច្ចុត្តាយ អញ្ញំ ទុក្ខំ បវេមំ
 អវិយសទ្ធានំ បញ្ញាបេស្សមីតំ ទេតំ ហំ វិជ្ជិតំ ។
 ទុក្ខសមុទយំ ទ្វាហំ កន្តេ ភក្កវតា ។ បេ ។
 ទុក្ខនិរោធនាមិទីបដិបទំ ទ្វាហំ កន្តេ ភក្កវតា ចតុត្ថំ
 អវិយសទ្ធានំ ទេសិតំ នារោមិ ។ យោ ហិ កោមិ
 កន្តេ សមណោ វា ត្រាហ្មណោ វា ឃីវ វុទេយ្យ

(៣៩៣) ម្នាលភិក្ខុជាងឡាយ អ្នកជាងឡាយពុទ្ធបុរាណីយ-
 សទ្ធានំ ដែលកថាភក្កសំដែងហើយបានដែរឬ ។ កាលបើព្រះមានគោត
 ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
 ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទូលអវិយសទ្ធានំ ដែលព្រះ
 មានបញ្ញាស្ម័គ្រត្រាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះអ្នកចាំទូលអវិយសទ្ធានំ ដែល
 កថាភក្កសំដែងហើយ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ចាំទូលទុក្ខ ហ្នឹងឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយថាអវិយសទ្ធា
 នំ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពោះបីសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ
 និយាយយ៉ាងនេះថា សេចក្តីទុក្ខឯណា ដែលព្រះសមណគោតមត្រាស់
 ហើយ សេចក្តីទុក្ខនេះ មិនមែនជាអវិយសទ្ធានំ ទេ ខ្ញុំព្រះអង្គបដិសេធសូ
 សេចក្តីទុក្ខដែលចាត់ជាអវិយសទ្ធានំនេះចោលចេញ ហើយបញ្ញត្តិសេចក្តី
 ទុក្ខឯទៀតថាអវិយសទ្ធានំ វិញដូច្នោះ ហេតុនោះមិនមានឡើយ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទូលហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខហ្នឹងឯង
 ដែលព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះ
 អង្គចាំទូលបដិបទាជាដំណើរពៅកាន់ទីលក់ទុក្ខហ្នឹងឯង ដែលព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ហើយថា ជាអវិយសទ្ធានំ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ពោះបីសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ គប្បនិយាយយ៉ាងនេះថា

ទេតំ ទុក្ខំ ទិរោទតាមិទិបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ
 យំ សមណោ ន តោតមេន ទេសិតំ អហមេតំ
 ទុក្ខំ ទិរោទតាមិទិបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ បច្ចុក្ខាយ
 អញ្ញំ ទុក្ខំ ទិរោទតាមិទិបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ
 បញ្ញាបេស្សនីតិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ ឃិវំ ទ្វាហំ កន្ថេ
 ទាវេមិ ភកវតា ចត្តារិ អរិយសច្ចាទិ ទេសិតាទិ ។

[២៩២] សាទុ សាទុ ភិក្ខុ សាទុ ទោ ភិក្ខុ
 ទាវេសិ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចាទិ ទេសិតាទិ ។
 ទុក្ខំ ទោ ភិក្ខុ មយា បវេមិ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ
 តថា វំ ទាវេហំ ។ យោ ហំ តោទិ ភិក្ខុ សមណោ
 ភិ ព្រាហ្មណោ ភិ ឃិវំ កន្ថយ្យ ទេតំ ទុក្ខំ បវេមិ
 អរិយសច្ចំ យំ សមណោ ន តោតមេន ទេសិតំ អហា-
 មេតំ ទុក្ខំ បវេមិ អរិយសច្ចំ បច្ចុក្ខាយ អញ្ញំ ទុក្ខំ
 បវេមិ អរិយសច្ចំ បញ្ញាបេស្សនីតិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។

បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិរលក់ទុក្ខឯណា ដែលព្រះសមណភោគម
 សំដែងហើយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិរលក់ទុក្ខខ្លះ មិនមែនជាអរិយ-
 សច្ចទី២ទេ រ៉ូព្រះអង្គនឹងបដិសេធផ្លូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិរលក់
 ទុក្ខ ដែលចាត់ជាអរិយសច្ចទី២ នោះចោល ហើយបញ្ជាក់បដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់វិរលក់ទុក្ខដទៃថាជា អរិយសច្ចទី២ វិញ ហេតុខ្លះមិន
 មានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រ៉ូព្រះអង្គចាំទូអរិយសច្ច ២
 ដែលព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ហើយយ៉ាងនេះ ។

[២៩២] ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃណាស់ហើយ ប្រពៃណាស់
 ហើយ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចាំទូអរិយសច្ច ២ ដែលគេថាគេសំដែង
 ហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទុក្ខនោះឯង ភវកគ
 សំដែងហើយថាជា អរិយសច្ចទី ១ ចូរអ្នកចាំទូអរិយសច្ចទី ១ នោះ
 ផ្ទះច្នៃចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ពោះបីសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ
 គប្បីតោលយ៉ាងនេះថា សេចក្តីទុក្ខណា ដែលព្រះសមណភោគមក្រាស់
 ហើយ សេចក្តីទុក្ខខ្លះមិនមែនជាអរិយសច្ចទី១ទេ ភវកគនឹងបដិសេធផ្លូវ
 សេចក្តីទុក្ខដែលចាត់ជាអរិយសច្ចទី ១ នោះហើយ បញ្ជាក់សេចក្តី
 ទុក្ខដទៃថាជា អរិយសច្ចទី ១ ផ្ទះច្នៃវិញ ហេតុខ្លះមិនមានឡើយ ។

ទុក្ខសមុទយោ ទោ ភិក្ខុ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធិ ទោ
 ភិក្ខុ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទា ទោ ភិក្ខុ
 មយា ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ ទេសិកំ ភថា ឯ ធារេហិ ។
 យោ ហិ កោចិ ភិក្ខុ សមណោ វា ត្រាហ្មណោ
 វា វិវ វិទេយ្យ ទេតំ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទា ចតុត្ថំ
 អរិយសច្ចំ យំ សមណោ តោតមេន ទេសិកំ
 អហានេតំ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ
 បទុក្ខាមេ អញ្ញំ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទំ ចតុត្ថំ
 អរិយសច្ចំ បញ្ញាបេស្សន្តមិទិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ វិ
 ទោ ត្វំ ភិក្ខុ ធារេហិ មយា ចត្តាវិ អរិយសច្ចានិ
 ទេសិកានិ ។ ភស្មាភិហា ភិក្ខុ វេទំ ទុក្ខន្តំ យោតោ
 ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទានិ
 យោតោ ករណីយោតិ ។

(៣៧៥) ឯតនន្តំ ជិសិទ្ធា ទោ សោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ
 ឯតនកេច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ កន្តេ វុត្តតិ ភាតមា
 ទុ ទោ កន្តេ អវិជ្ជា កិក្កាវតា ច អវិជ្ជាតតោ
 ហោតិ ។ យំ ទោ ភិក្ខុ ទុក្ខេ អញ្ញាណំ

មាលភិក្ខុ ហេតុជាទិកើតវារ្យនិវិនិច្ឆ័យ ។ បេ ។ មាលភិក្ខុសេចក្តីលេត្តទុក្ខ
 ។ បេ ។ មាលភិក្ខុ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទិវិលត្តទុក្ខ ដែលគេឥត
 សំវែងហើយថាជា អរិយសច្ច៍ ៤ ចូរអ្នកចាំទុកទូអរិយសច្ច៍ ៤ នេះ
 ដូច្នោះចុះ ។ មាលភិក្ខុ បើសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ឯណាមិមួយ គប្បី
 ពោលយ៉ាងនេះថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទិវិលត្តទុក្ខឯណា ដែលព្រះ
 សមណៈគោមត្រាសំហើយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទិវិលត្តទុក្ខនេះ មិន
 មែនជាអរិយសច្ច៍ ៤ ទេ គេថាគន្លឹះបដិសេធបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់
 ទិវិលត្តទុក្ខ ដែលចាត់ជាអរិយសច្ច៍ ៤ នេះពោលហើយ បញ្ញាត្តិបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទិវិលត្តទុក្ខដទៃថាជា អរិយសច្ច៍ ៤ វិញ ហេតុនេះ មិន
 មានឡើយ ។ មាលភិក្ខុ ចូរអ្នកចាំទុកទូអរិយសច្ច៍ ៤ ដែលគេឥត
 សំវែងហើយយ៉ាងនេះចុះ ។ មាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុកិសាសនា
 នេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ថានេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទិវិលត្តទុក្ខ ។

(៣៧៥) លុះភិក្ខុនោះអន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា អវិជ្ជា
 អវិជ្ជា ដូច្នោះ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អវិជ្ជា កើតដូចម្តេច មួយទៀត
 បុគ្គលដែលលុះក្នុងអវិជ្ជា កើតដូចម្តេច ។ មាលភិក្ខុ ការមិនដឹងទុក្ខ

[៣៧៧] ឥតំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចុន្តំ កិក្ខុវេ មយា
 បញ្ញត្តំ ឥត្ត អបរិមាណា វណ្ណា អបរិមាណា ព្យញ្ញតា
 អបរិមាណា សង្កាសនា(១) ឥតិបិដំ ទុក្ខំ អរិយ-
 សច្ចុន្តំ ។ ឥតំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចុន្តំ កិក្ខុវេ ។
 មេ ។ ឥតំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា អរិយសច្ចុន្តំ
 កិក្ខុវេ មយា បញ្ញត្តំ ឥត្ត អបរិមាណា វណ្ណា អបរិ-
 មាណា ព្យញ្ញតា អបរិមាណា សង្កាសនា ឥតិបិដំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា អរិយសច្ចុន្តំ ។ ឥស្មាតិហ
 កិក្ខុវេ ឥតំ ទុក្ខុន្តំ យោតោ ករណីយោ ។ មេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ ករណី-
 យោតិ ។

[៣៧៨] ចត្តារិមាធិ កិក្ខុវេ តថាធិ អវិគថាធិ
 អនត្តាធិ ។ កតតមាធិ ចត្តារិ ។ ឥតំ ទុក្ខុន្តំ
 កិក្ខុវេ តថមេតំ អវិគថមេតំ អនត្តាមេតំ ។ អយំ
 ទុក្ខសមុទយោតិ តថមេតំ អវិគថមេតំ អនត្តាមេតំ ។

១ សង្កាសនាភិប្បតិ ។

[៣៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខនេះ គឺជាគរបញ្ញត្តិជាអរិ-
 យសច្ចដូច្នោះ វណ្ណៈគឺអក្ករៈមានប្រមាណមិនបាន ព្យញ្ញនៈមានប្រមាណ
 មិនបាន វិកត្តិក៍មានប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរិយសច្ចនោះថា សេចក្តីទុក្ខ
 នេះហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នោះខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុជាច្រើន
 ឡើងខែទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខនេះ គឺជាគរបញ្ញត្តិជាអរិយសច្ច វណ្ណៈ
 មានប្រមាណមិនបាន ព្យញ្ញនៈមានប្រមាណមិនបាន វិកត្តិក៍មានប្រមាណ
 មិនបាន ក្នុងអរិយសច្ចនោះថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខនេះ
 ហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នោះខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ក៏ក្នុង
 សាសនានេះធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

[៣៧៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិយ៉ាងនេះជាបស្ថិតិមិន
 ប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជាបស្ថេរដទៃឡើយ ។ ធម្មជាតិឥត្តិខ្លះ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា នេះជាទុក្ខ មុនជាធម្មជាតិគតិ មិនប្រែប្រួល
 មិនក្លាយទៅជាបស្ថេរដទៃឡើយ ។ ពាក្យថា នេះជាហេតុជាច្រើនឡើង
 ខែទុក្ខ មុនជាធម្មជាតិគតិ មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជាបស្ថេរដទៃឡើយ

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទុតិយោ

អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធហ-
តាមិទ្ធិមដិបទាតិ តថមេតំ អវិគតមេតំ អនត្តា-
ថមេតំ ។ ឥមាទិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ តថាថិ អវិគថាថិ
អនត្តាថាថិ ។ តស្មាភិហា ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខនិ-
រោធតោ តារាណីយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធហ-
តាមិទ្ធិមដិបទាតិ យោតោ តារាណីយោតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទុតិយោ ។

តិស្សទ្ធានិ

តថាគរោធន ទ្វេ វុត្តា
ខន្ធា អាយតរោធន ច
តារាណាយ ច ទ្វេ វុត្តា អវិជ្ជា
វិជ្ជា សង្កតិសទា តថេន ចាតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ២

ពាក្យថា នេះជាសេចក្តីរើសគំនិត ។ មេ ។ ពាក្យថា នេះជាបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលគំនិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយ
ទៅជាបេសដ៏ទៃឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំរើទ្បាយ ចម្បងត ៤ នេះជា
បេសពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជាបេសដ៏ទៃឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
បំរើទ្បាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យា-
យាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលគំនិត ។

ដប់ ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទី ២ ។

ទុក្ខានៃធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គនោះគឺ

- ពោលអំពីព្រះគថាគមាន៦លើក អំពីទុក្ខទានុទ្ធរ្តា ១
- អំពីតាយកនៈរ្តាមួយ ១ អំពីភិក្ខុបំរើអរិយសច្ចមាន ៦ លើក
- អំពីអវិជ្ជា ១ អំពីវិជ្ជា ១ អរិយសច្ចមានវិភង្គជាដើម ១
- អំពីធម្មជាតិ ១ ។

កោដិកាមវិគ្គោ តតិយោ

(៣៧៧) ឯតំ សមយំ ភគវា វុទ្ធិសុ វិហារតិ ភោជ-
កាមេ ។ ភគ្រ ទោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ចតុជ្ជំ
ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចានំ អនុពោតា អប្បដិវេតា ឯវមិទំ
ធិយមទ្ធានំ សន្តាវិតំ សំសវិតំ មមញ្ជាវ តុម្ពា-
កក្ក ។ កកមេសំ ចតុជ្ជំ ។ ទុក្ខស្ស ភិក្ខុវេ
អរិយសច្ចស្ស អនុពោតា អប្បដិវេតា ឯវមិទំ
ធិយមទ្ធានំ សន្តាវិតំ សំសវិតំ មមញ្ជាវ តុម្ពាកក្ក
ទុក្ខសមុធយស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខ-
និរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ ទុក្ខនិរោធភាមិនិបដិ-
បទាយ អរិយសច្ចស្ស អនុពោតា អប្បដិវេតា ឯវ-
មិទំ ធិយមទ្ធានំ សន្តាវិតំ សំសវិតំ មមញ្ជាវ តុម្ពា-
កក្ក ។ តយំនិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ អនុតុដ្ឋំ
បដិវិដ្ឋំ ទុក្ខសមុធយោ អរិយសច្ចំ អនុតុដ្ឋំ បដិវិដ្ឋំ
ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ អនុតុដ្ឋំ បដិវិដ្ឋំ ទុក្ខ-
និរោធភាមិនិបដិបទាយ អរិយសច្ចំ អនុតុដ្ឋំ បដិវិដ្ឋំ ។

កោដិកាមវិគ្គោ ទំ ៣

(៣៧៧) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងកោដិក្រាម
ក្នុងផែនដី ។ ក្នុងចំនោមនិង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ហៅភិក្ខុចាំង
ឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងឡាយ គឺជាភក្កិ អ្នកចាំងឡាយភ្នំ ដែល
អន្តោល គ្រាប់ភ្លៀក់ទៅ អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបាន
គ្រាស់ដីនី មិនបានចាក់ដុះទុក្ខអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងឡាយ គឺជាភក្កិ អ្នកចាំងឡាយភ្នំ ដែលអន្តោលទៅ គ្រាប់
ភ្លៀក់ទៅ អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានគ្រាស់ដីនី មិនបាន
ចាក់ដុះទុក្ខអរិយសច្ច ទុក្ខសមុធយអរិយសច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធអរិយ-
សច្ច ។ គឺជាភក្កិ អ្នកចាំងឡាយភ្នំ ដែលអន្តោលទៅ គ្រាប់ភ្លៀក់ទៅ
អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានគ្រាស់ដីនី មិនបានចាក់ដុះទុក្ខ
ទុក្ខនិរោធភាមិនិបដិបទាយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងឡាយ ទុក្ខអរិយសច្ច
នេះ គឺជាភក្កិ អ្នកចាំងឡាយភ្នំ បានគ្រាស់ដីនីហើយ បានចាក់ដុះហើយ
ទុក្ខសមុធយអរិយសច្ច គឺជាភក្កិ អ្នកចាំងឡាយភ្នំ បានគ្រាស់ដីនីហើយ
បានចាក់ដុះហើយ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច គឺជាភក្កិ អ្នកចាំងឡាយភ្នំ បាន
គ្រាស់ដីនីហើយ បានចាក់ដុះហើយ ទុក្ខនិរោធភាមិនិបដិបទាយសច្ច
គឺជាភក្កិ អ្នកចាំងឡាយភ្នំ បានគ្រាស់ដីនីហើយ បានចាក់ដុះហើយ ។

ពោធិបាវនា ភគវិយោ

ឧត្តម្ហា ភវនល្ហា ចំណា ភវនត្តិ ធម្មតា បុណ្ណ-
-រោតិ ។ ឥន្ទរោច ភគវា ឥន្ទ វត្តា សុភោ
អដាចរំ ឧបនរោច សត្តា ។

(២០០) ចតុត្ថំ អរិយសទ្ធានំ
យថាក្កមនស្សបា
សំសរិតំ និយមទ្ធានំ
តាស្សិ តាស្សេវ ជាតិសុ ។
យោធិ ឯតានិ ធិដ្ឋានំ
ភវនត្តិ សម្មហតា
ឧត្តម្ហំ ម្ហំ ទុក្ខស្ស
ធម្មតា បុណ្ណរោតិ ។

(២០១) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ប្រាហ្មណា វា ឥន្ទ ទុក្ខត្ថំ យថាក្កំ ធម្មជាតិ
អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្កំ ធម្មជាតិ អយំ
ទុក្ខនិរោដោតិ យថាក្កំ ធម្មជាតិ អយំ ទុក្ខ-
និរោទតាមិធិមនិមតាតិ យថាក្កំ ធម្មជាតិ ។
នមេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា

ពោធិបាវនា ៣

ភវនល្ហា ជាធម្មជាតិចាំសត្វទ្វល្លេវេកានំភព បានផ្គុំផ្គុំលអស់ហើយ
ភពថ្មីទៀត ក្នុងកាលដំឡើងនេះមិនមានឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
បានគ្រាស់ពាក្យនេះហើយ លុះព្រះសុភគទ្រង់គ្រាស់ពាក្យនេះចប់ហើយ
ព្រះសាស្ត្រីគ្រាស់តថានេះតទៅទៀតថា

(២០២) ភថាភក្កិ អ្នកចាំឡើយក្តី ដែលអន្ទាលទៅ
ក្នុងជាតិចាំឡើយនោះ ។ អស់កាលយូរកន្លង
ព្រោះមិនបានឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។
អរិយសច្ច ៤ ខ្លះភថាភក្កបានឃើញហើយ កណ្តាលដែលចាំ
សត្វទ្វល្លេវេកានំភព ភថាភក្ក បានជករោចហើយ
ឬសកលវៃសេចក្តីទុក្ខ ភថាភក្ក បានរលើនិរោចហើយ
ភពថ្មីទៀត ក្នុងកាលដំឡើងនេះ មិនមានឡើយ ។

(២០៣) ម្ចាស់ភក្កចាំឡើយ សមណៈបូប្រាហ្មណំ ឯណាមិមួយ
មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតនោះទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសេច
ក្តីលក់ទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទជាដំណើរទៅ
កាន់ទីលក់ទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភក្កចាំឡើយ ពួកសមណៈបូប្រាហ្មណំ ចាំដឹងខ្លះ

សមណោសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ធិ ធិ បដោតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា និរដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញាសច្ឆិកត្វា វបសម្បជ្ជំ វិហារន្តំ ។

[២០២] យេ ច ទោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ បដាទន្តំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បដាទន្តំ អយំ ទុក្ខចំរោចោតិ យថាក្ខតំ បដាទន្តំ អយំ ទុក្ខចំរោទតាមិចិ បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បដាទន្តំ ។ តេ ទោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ធិ ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ធិ បដាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថត្វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថត្វា និរដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញាសច្ឆិកត្វា វបសម្បជ្ជំ វិហារន្តំ ។ ឥទមភេច ភកកំ ឥទំ វត្តាទ ស្កកតោ អថាបរំ វិភទភេច សត្វា

ភកកមិទបាទសន្មតថា ជាសមណៈក្នុងសមណៈ ចាំនិទ្ធាយជនី មិទបាទសន្មតថា ជាព្រាហ្មណំ ក្នុងព្រាហ្មណំ ចាំនិទ្ធាយជនី ដ្បិតលោកដំមាន អាយុចាំនិទ្ធាៈ មិទបាទធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ សម្រេចនូវសាមញ្ញផលជនី ព្រហ្មញ្ញផលជនី ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។

[២០២] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ លុះភិក្ខុសមណៈឮព្រាហ្មណឯណា ទីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ថា ទេវជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជា សេចក្តីរកវេទន្ត ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជាបដិបទាជាវិណិច្ឆិកា ទៅកាន់ទីវិលក់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ពួកសមណៈឮព្រាហ្មណ ចាំនិទ្ធាៈទើបភកកសន្មតថា សមណៈក្នុងពួកសមណៈជនី សន្មតថា ព្រាហ្មណក្នុងពួកព្រាហ្មណជនី ដ្បិតលោកដំមានអាយុចាំនិទ្ធាៈ បាទ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សម្រេចនូវសាមញ្ញផលជនី ព្រហ្មញ្ញផលជនី ដោយ ប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ព្រះដំមានព្រះភាគ បាទគ្រាស់ពាក្យនេះ លុះព្រះសុភកបាទគ្រាស់ពាក្យ នេះចប់ហើយ ទើបព្រះសាស្តាគ្រាស់ភាវនាទៅទៀតថា

កោដិកាមវច្ឆា គតិយា

(២៤៣) យេ ទុក្ខំ បដាទន្តិ
 អថា ទុក្ខស្ស សម្ពវ
 យត្ថ ច សត្វសោ ទុក្ខំ
 អសេសំ ឧបរុជ្ជតិ ។
 ភព្វា មក្ខំ ឧ ជាទន្តិ
 ទុក្ខបសមតាមិទំ
 ចេតោវិមុត្តិហិយា តេ
 អថា បញ្ញាវិមុត្តិយា
 អភត្វា តេ អន្តកិរិយាយ
 តេ វេ ជាតិវ្យុបតា ។
 យេ ច ទុក្ខំ បដាទន្តិ
 អថា ទុក្ខស្ស សម្ពវ
 យត្ថ ច សត្វសោ ទុក្ខំ
 អសេសំ ឧបរុជ្ជតិ ។
 ភព្វា មក្ខំ បដាទន្តិ
 ទុក្ខបសមតាមិទំ

កោដិកាមវច្ឆា ៣

(២៤៣) ពួកដទណមិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីទុក្ខ ពាំង
 ហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខ សេចក្តីទុក្ខលេច ឥតមាន
 សេសសល់ សព្វអថ្វើ ព្រោះមក្ខងណា ។ ពួកដទនោះ
 មិនដឹងនូវមក្ខ ដែលជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរម្ងាប់ទុក្ខ
 នោះ ជាអ្នកសាបសូន្យចាកចោលម្តងនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ
 ជនពាំងនោះ មិនគួរដើម្បីធ្វើទប់ជុតនៃសេចក្តីទុក្ខ ជន
 ពាំងនោះ ជាអ្នកចូលទៅកាន់ជាតិទីនិរវា ។ លុះវេតពួក
 ដទណា ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីទុក្ខពាំងហេតុដែលនាំឲ្យ
 កើតទុក្ខ សេចក្តីទុក្ខ វែមនិលេតទៅ ឥតមានសេស
 សល់សព្វអថ្វើ ព្រោះមក្ខងណា ។ ពួកដទនោះដឹងច្បាស់
 នូវមក្ខ ដែលជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរម្ងាប់ទុក្ខនោះ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុដ្ឋោ

ទេតោវិមុត្តិសម្បជ្ជា

អាថា មន្ទាវិមុត្តិយា

ភិក្ខុ តេ អន្តរិយាយ

ន តេ ជាតិជ្វាជនាតិ ។

[២០២] សាវត្ថិ ។ ចន្ទាវិមាជិ ភិក្ខុវេ អរិយ-
សទ្ធាជិ ។ កកមាជិ ចន្ទាវិ ។ ធុត្តិ អរិយ-
សង្ខំ ។ បេ ។ ធុត្តនិរោធកាមិជិបជិមនា អរិយសង្ខំ ។
សនាជិ ទោ ភិក្ខុវេ ចន្ទាវិ អរិយសទ្ធាជិ ។
សមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ ចន្ទន្តំ អរិយសទ្ធាជំ យជាត្វតិ
អភិសម្ពុធុត្តា តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ
វុត្តតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ សំ ធុត្តន្តំ យោតោ
ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ធុត្តនិរោធកាមិជិបជិមនាតិ
យោតោ ករណីយោតិ ។

[២០៣] សាវត្ថិ ។ យេមិ ហំ កេចិ ភិក្ខុវេ
អតិកមទ្ធាជំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យជាត្វតិ
អភិសម្ពុធុត្តិសុ សទ្ធវេ តេ ចន្ទាវិ អរិយសទ្ធាជំ យជា-
ត្វតិ អភិសម្ពុធុត្តិសុ ។ យេមិ ហំ កេចិ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុដ្ឋោ

ជាអ្នកបំប្លែងដោយទេតាវិមុត្តិនិបបរោវិមុត្តិ ជនបាំង

នោះ គួរដើម្បីធ្វើទប់ចំណុះសេចក្តីទុក្ខបាន ផ្តល់បាំងនោះ

ជាអ្នកមិនចូលទៅជិតកាន់ជំនិតនឹងជករឿយ ។

[២០២] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសទ្ធាមាន ៤

នេះ ។ អរិយសទ្ធា ២ ភិក្ខុខ្លះ ។ ភិក្ខុអរិយសទ្ធា ១ ។ បេ ។ ធុត្តនិរោធកាមិ-
និបជិបតាអរិយសទ្ធា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសទ្ធាមាន ៤ នេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគម្ភាគរដែលមានឈ្មោះថា អរហំសម្មាសម្ពុទ្ធ
ព្រោះព្រះគម្ភាគរ បានគ្រាស់ជីវិតរុំអរិយសទ្ធា ៤ នេះ តាមសេចក្តីពិត ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
ល្បាយមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីល្បាយមថា នេះជាបដិបត
ជាដំណើរទៅកាន់ទិវល្លត់ទុក្ខ ។

[២០៣] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអរហន្ត-
សម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណាមួយ ក្នុងកាលជាអតីត គ្រាស់ជីវិតហើយ
តាមសេចក្តីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ គ្រាស់
ជីវិតហើយរុំអរិយសទ្ធា ៤ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

កោដិកម្មវិញ្ញាណ

អនាគតមន្តាមំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ
 អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ សទ្ធវេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធាមំ
 យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យេច ហិ តេចិ
 ភិក្ខុវេ ឯតរហិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ
 អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ សទ្ធវេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធាមំ យថា-
 ភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ តតមាមំ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ
 អរិយសទ្ធិំ ទុក្ខសមុធយោ អរិយសទ្ធិំ ដុក្ខនិរោធា
 អរិយសទ្ធិំ ដុក្ខនិរោធតានិធិមជ្ជិមនា អរិយសទ្ធិំ ។
 យេច ហិ តេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្តាមំ អរហន្តោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ អភិសម្ពុជ្ឈិ-
 ស្សន្តិ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ សទ្ធវេ តេ ឥមាមំ ចត្តារិ
 អរិយសទ្ធាមំ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ តស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ ទុក្ខន្តិ យោតោ តារណីយោ
 ។ បេ ។ អយំ ដុក្ខនិរោធតានិធិមជ្ជិមនាតិ យោតោ
 តារណីយោតិ ។

កោដិកម្មវិញ្ញាណ ៣

ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធានិច្ចាយណាទិម្ហយ ក្នុងកាលជាអនាគត ទី៧
 គ្រាសំដីនីតាមសេចក្តីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ ទី៧
 គ្រាសំដីនីតាមសេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធានិច្ចាយណាទិម្ហយ ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ន រមែង
 គ្រាសំដីនីតាមសេចក្តីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ រមែង
 គ្រាសំដីនីតាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសទ្ធិ ៤ គឺអ្វីខុះ ៧ គឺ
 ទុក្ខអរិយសទ្ធិ ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសទ្ធិ ១ ទុក្ខនិរោធតានិធិមជ្ជិមនា
 អរិយសទ្ធិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធានិច្ចាយណាទិម្ហយ ក្នុងកាលជាអតីត គ្រាសំដីនីតាមសេចក្តីពិត
 គ្រាសំដីនីតាមសេចក្តីពិត ពួកព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 គ្រប់ព្រះអង្គនោះ រមែងគ្រាសំដីនីតាមសេចក្តីពិត ។ នេះ តាមសេចក្តីពិត ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធានិច្ចាយណាទិម្ហយ ក្នុងកាលជា
 ព្យាយាមជា នេះជាទុក្ខ ៧ បេ ៧ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមជា នេះជា
 បដិបទជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលតំទុក្ខ ។

[២០៦] ជាទតោ អហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាស-
 វាវំ ឧយំ វនាមិ តោ អជាទតោ អបស្សតោ ។
 ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ភី បស្សតោ អាសវាវំ
 ឧយោ ហោតិ ។ វនំ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ជាទតោ
 បស្សតោ អាសវាវំ ឧយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ ជាទតោ បស្សតោ អាសវាវំ ឧយោ
 ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោជោតិ ជាទតោ បស្សតោ
 អាសវាវំ ឧយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោទតាមិទ្ធ-
 បដិបទាតិ ជាទតោ បស្សតោ អាសវាវំ ឧយោ
 ហោតិ ។ ឯវំ តោ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ
 អាសវាវំ ឧយោ ហោតិ ។ ភស្មាភិហ ភិក្ខុវេ វនំ
 ទុក្ខន្តំ យោតោ កាវណ្ណំយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោទតាមិទ្ធិបដិបទាតិ យោតោ កាវណ្ណំយោតិ ។

[២០៦] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ គឺជាគតពេលនូវការអស់ទៅនៃ
 អាសវៈចាំនិទ្យាយចំពោះបុគ្គល ដែលដឹងដែលឃើញ មិនមែនចំពោះ-
 បុគ្គលដែលមិនដឹងមិនឃើញទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈចាំនិទ្យាយ វេមនិមានចំពោះបុគ្គល ដែលដឹងដែលឃើញអ្វី ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈចាំនិទ្យាយ វេមនិមានចំពោះ
 បុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ចាំនិទ្យាយ វេមនិមានចំពោះបុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាហេតុ
 ជាវិភិក្ខុវ្យាប័នទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈចាំនិទ្យាយ វេមនិមានចំពោះ
 បុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាសេចក្តីលក់ទុក្ខ ការអស់ទៅនៃ
 អាសវៈចាំនិទ្យាយ វេមនិមានចំពោះបុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះ
 ជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលក់ទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ការអស់
 ទៅនៃអាសវៈចាំនិទ្យាយ វេមនិមានចំពោះបុគ្គលដែលដឹងយ៉ាងនេះ ដែល
 ឃើញយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលក់ទុក្ខ ។

(២០៧) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនុគម្មេយ្យាដ
 យេ ច សោតត្ថំ មញ្ញេយ្យំ មិគ្គា វា អមច្ចា វា ញាតិ
 វា សាលោហិតា វា ភេ វេ ភិក្ខុវេ ចនុដ្ឋំ អវិយ-
 សទ្ធានំ យថាភូតំ អភិសមយាយ សមាធមេតព្វា
 និវេសតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។ កតមេសំ ចនុដ្ឋំ ។
 ទុក្ខស្ស អវិយសទ្ធស្ស ទុក្ខសមុទយស្ស អវិយ-
 សទ្ធស្ស ទុក្ខនិរោធស្ស អវិយសទ្ធស្ស ទុក្ខនិរោធឰ-
 តាមិច្ចបដិបទាយ អវិយសទ្ធស្ស ។ យេ ហិ កេចិ
 ភិក្ខុវេ អនុគម្មេយ្យាដ យេ ច សោតត្ថំ មញ្ញេយ្យំ
 មិគ្គា វា អមច្ចា វា ញាតិ វា សាលោហិតា វា ។ យេ ។
 ភេ វេ ភិក្ខុវេ និមេសំ ចនុដ្ឋំ អវិយសទ្ធានំ យថាភូតំ
 អភិសមយាយ សមាធមេតព្វា និវេសតព្វា បតិដ្ឋា-
 បេតព្វា ។ កស្មាតិហ ភិក្ខុវេ នំ ទុក្ខនុដ្ឋំ យោគោ
 កាណិយោ ។ យេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធឰតាមិច្ចបដិបទាតិ
 យោគោ កាណិយោតិ ។

(២០៧) ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ អ្នកបាំងឡាយគួរអនុគ្រោះចំពោះជន
 ពួកណាមួយ មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្ត ជាអមាត្យ ញាតិ ភិក្ខុ
 សាលោហិត ឬប្រសាសន៍ទូរពាក្យដែលគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ
 អ្នកបាំងឡាយ គួរញ៉ាំងជនបាំងឡាយទាំងសព្វ ឲ្យកាំងនៅ ឲ្យ
 ជំកល់នៅ ក្នុងការគ្រប់ដឹងនូវអវិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។ អវិយ-
 សច្ច ៤ នីមួយៗ ។ នីមួយៗ ១ ទុក្ខសមុទយអវិយសច្ច ១ ទុក្ខនិ-
 រោធអវិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធឰតាមិច្ចបដិបទាអវិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុបាំង
 ឡាយ គួរអ្នកបាំងឡាយអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណាមួយ មួយទៀត
 ជនពួកណា ជាមិត្ត អមាត្យ ញាតិ ភិក្ខុ សាលោហិត ឬប្រសាសន៍
 ទូរពាក្យដែលគួរស្តាប់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ អ្នកបាំងឡាយ
 គួរញ៉ាំងជនបាំងឡាយទាំងសព្វ ឲ្យកាំងនៅ ឲ្យជំកល់នៅក្នុងការ
 គ្រប់ដឹងនូវអវិយសច្ច ៤ ទេ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ
 ត្រូវហោតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេជា
 ទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេជាបដិបទាជាដំណើរ
 វេរកម្មវិទ្យា ។

(២០៥) ចន្តារិមាធិ និក្ខរេ អរិយសច្ចាធិ ។ តត-
 មាធិ ចន្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធ�ោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ វេទាធិ មោ និក្ខរេ ចន្តារិ
 អរិយសច្ចាធិ តថាធិ អវិភយិធិ អាណាជាធិ តស្មា
 អរិយសច្ចាធិតិ វុច្ចតិ ។ តស្មាតិមា និក្ខរេ វេទំ
 ទុក្ខន្តំ យោតោ តារណិយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ តារណិយោតិ ។

(២០៧) ចន្តារិមាធិ និក្ខរេ អរិយសច្ចាធិ ។ តត-
 មាធិ ចន្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធ�ោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ សទេវតេ លោកេ សទារកេ
 សប្រាហ្មតេ សស្សមណាប្រាហ្មណិយា បដាយ
 សទេវមទុស្សយ តថាតោ អរិយោ តស្មា អរិយ-
 សច្ចាធិតិ វុច្ចន្តំ ។ តស្មាតិមា និក្ខរេ វេទំ ទុក្ខន្តំ
 យោតោ តារណិយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតា-
 មិធិបដិបទាតិ យោតោ តារណិយោតិ ។

(២០៨) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្សយ អរិយសច្ច ២ នេះ ។ អរិយសច្ច ២
 គឺអ្វីខ្លះ ។ ទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធតាមិ-
 ធិ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្សយ
 អរិយសច្ច ២ នេះជាបេសពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជាបេសដទៃ
 ឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាភថាគត ហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចាំនិទ្សយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

(២០៩) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្សយ អរិយសច្ច ២ នេះ ។ អរិយសច្ច ២
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធតា-
 មិធិ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ព្រះភថាគត
 ជាអរិយបុគ្គលក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក
 ក្នុងពិភពសត្វ ព្រមទាំងសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងមនុស្សជាសម្មតិរោធិនិ
 មនុស្សដ៏សេស ព្រោះហេតុនោះ (សច្ច ២ ដែលតថាគតសំដែងហើយ)
 ហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្សយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

[២១៦] ចត្តាវិហារិ ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចានិ ។ កត-
 ត្តានិ ចត្តាវិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ វិហារិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ
 អរិយសច្ចានិ ។ វិហារិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ អរិយ-
 សច្ចានិ អត្ថំ អរិយសច្ចំ បរិនិព្វាយ្យំ អត្ថំ អរិយសច្ចំ
 បហាតត្ថំ អត្ថំ អរិយសច្ចំ សច្ចិកាតត្ថំ អត្ថំ អរិយសច្ចំ
 ភាវតត្ថំ ។ កតតមញ្ច ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចំ បរិនិព្វាយ្យំ ។
 ទុក្ខំ ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចំ បរិនិព្វាយ្យំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ បហាតត្ថំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ
 សច្ចិកាតត្ថំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា អរិយសច្ចំ
 ភាវតត្ថំ ។ កស្មានិហ ភិក្ខុវេ វិនិ ទុក្ខន្តំ យោកោ
 កាណិយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ
 យោកោ កាណិយោតិ ។

[២១០] ម្ចាស់ភិក្ខុប្រាំឆ្នាំឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះ ។ អរិយសច្ច៤
 ភិក្ខុវៈ ។ ភិក្ខុអរិយសច្ច១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច១ ទុក្ខនិរោធអរិយ-
 សច្ច១ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប្រាំឆ្នាំឡាយ
 អរិយសច្ចមាន៤នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប្រាំឆ្នាំឡាយ បញ្ចក្កអរិយសច្ច៤នេះ
 អរិយសច្ចគួរកំណត់ដឹងក៏មាន ។ អរិយសច្ចគួរលះបង់ក៏មាន អរិយសច្ច
 គួរធ្វើទ្បងកំច្បាស់ក៏មាន អរិយសច្ចគួរចំរើនក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប្រាំ
 ឡាយ ចុះអរិយសច្ចដូចម្តេចដែលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប្រាំឆ្នាំឡាយ
 ទុក្ខអរិយសច្ច គួរកំណត់ដឹង ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច គួរលះបង់ ទុក្ខ-
 និរោធអរិយសច្ច គួរធ្វើទ្បងកំច្បាស់ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច
 គួរចំរើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប្រាំឆ្នាំឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើនកុក្ក ។

[២០០] ឯកំ សមយំ សម្មហុណា ថេរោ ភិក្ខុ
 ធម៌ិយេសុ(១) វិហារន្តិ សហជនិយេ(២) ។ តេជ ចោ
 បន សមយេន សម្មហុណាធំ ថេរាធំ ភិក្ខុធំ
 បញ្ញាភន្តិ មិណ្ឌាចាតប្បដិក្កន្តាធំ មណ្ឌលមារជ្ឈ
 សន្និសិទ្ធិធំ សន្និបតិកាធំ អយមន្តកតថា ធនចាមិ
 យោ នុ ចោ អាវុសោ ទុក្ខំ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយំបិ
 សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំបិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធ-
 តាមិធិ បដិបទំបិ បស្សតីតំ ។

[២០២] ឯវំ វុត្ត អាយស្មា កវម្បតិក្កេរោ ភិក្ខុ ឯត-
 ទភេត សម្មទា វេតំ អាវុសោ កតវតោ សុតំ សម្មទា
 បដិក្កហិតំ យោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ បស្សតិ ទុក្ខសមុទ-
 យំបិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំបិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធ-
 តាមិធិ បដិបទំបិ បស្សតិ ។ យោ ទុក្ខសមុទយំ
 បស្សតិ ទុក្ខំបិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំបិ បស្សតិ

១ ឧ. វ. ១០៣៧ ។ ២ សហគុណំ ។

[២១១] សម័យមួយ ពួកភិក្ខុជាថេរៈច្រើនបូរនៅក្នុងក្រុងសហជនិយៈ
 ក្នុងដែនចេតិយៈ ។ ភិសម័យនោះធិនី កាលភិក្ខុជាថេរៈមានប្រិមាណ
 ច្រើនបូរ គ្រប្បបមកពីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាក្រោយកន្ត អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុង
 កេនិម្ភូលគំរឹកមានភាស្យជាចន្លោះឡើងថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលណា
 ឃើញសេចក្តីទុក្ខ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញហេតុជាទីកើតឡើង
 នៃទុក្ខផង ឃើញទីវលកនៃទុក្ខផង ឃើញបដិបទា ជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីវលក់ទុក្ខផង ។

[២១២] កាលបើភិក្ខុទាំងនោះពាលយ៉ាងនេះហើយ កម្យ-
 ភិក្ខុដ៏មានអាយុ ភិពោលនឹងពួកភិក្ខុដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 ពាក្យនុំខ្ញុំបានស្តាប់មកក្នុងទីចំពោះព្រះក្រ្រូព្រះដ៏មានបុណ្យ ខ្ញុំបាន
 ទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះក្រ្រូព្រះដ៏មានបុណ្យថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ណាឃើញទុក្ខ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខសមុទយផង ឃើញទុក្ខ-
 និរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធគាមិធិបដិបទាផង ។ បុគ្គលណាឃើញទុក្ខ
 សមុទយ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង

កោដិធម្មវគ្គ ឥតិយោ វី

ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបត្តិមិ បស្សតិ ។ យោ
ទុក្ខនិរោធំ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំ សោ បស្សតិ ទុក្ខ-
សមុទយំមិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបត្តិមិ
បស្សតិ ។ យោ ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបត្តិមិ បស្សតិ
ទុក្ខនិរោធំ សោ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយំមិ បស្សតិ
ទុក្ខនិរោធំមិ បស្សតិ ។

កោដិធម្មវគ្គ ឥតិយោ វី

ឥស្សប្បទានំ

ទ្វេ វដ្តិ សម្មាសម្ពុតោ
អរហំ អាសវត្តាយោ
ទិវង្គំ(១) តថា ច លោកោ ច
អភិញ្ញេយ្យំ តវម្បតិ ។

កោដិធម្មវគ្គ ទី ៣

ឃើញទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបត្តិ ។ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធ
បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផ្តន្ទ ឃើញទុក្ខសមុទយផ្តន្ទ ឃើញទុក្ខ-
និរោធតាមិនីបដិបត្តិ ។ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបត្តិ
បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផ្តន្ទ ឃើញទុក្ខសមុទយផ្តន្ទ ឃើញ
ទុក្ខនិរោធតផ្តន្ទ ។

ឈប់ កោដិធម្មវគ្គ ទី ៣ ។

ទុក្ខនិរោធតាមិនីតាមវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីព្រះជំងឺព្រះភាគគង់នៅក្នុងវិជ្ជាវដ្តិមាន៤លើក អំពី
ឈ្មោះថាអរហន្តសម្មាសម្ពុតោព្រះគ្រាស់ដឹងអរិយចូទ អំពីព្រះអរហន្ត
សម្មាសម្ពុតោស្រាស់ដឹងហើយក្នុងអតីតកាលជាដើម អំពីការអស់វៅនៃ
អាសវៈ១ អំពីទ្រង់សំដែងការអនុគ្រោះជនជាមិត្តជាដើម ១ អំពីការទ្រង់
សំដែងធម្មជាតិរបស់ពិត១ អំពីព្រះភពជាភពអរិយបុគ្គលក្នុងរលក១
អំពីអរិយសច្ចៈដែលបុគ្គលគួរគ្រាស់ដឹង១ អំពីព្រះគោរម្យតិគោរម ។

សីលបាល្លាវិគ្គ ចតុតោ

សីលបាល្លាវិគ្គ ទី ៤

(៤១៣) ឯកំ សមយំ ភកវា កោសម្ព័យំ
វិហារនំ សីលបាល្លាវិ ។ អថទោ ភកវា បរិក្ខានំ
សីលបាល្លាវិ ចាលិចា កហេត្វា ភិក្ខុ អាម-
ន្តេសិ តំ តី មញ្ញដ ភិក្ខុវេ កតតមំ ទុ ទោ
ពហុតវំ យានិ វា មយា បរិក្ខានំ សីលបាល្លាវិ
ចាលិចា កហិតានិ យនិទំ ទបរិ សីលបា-
យេតិ(១) ។ អប្បមត្តកានិ ករុណ ភកវតា បរិក្ខានំ
សីលបាល្លាវិ ចាលិចា កហិតានិ អថទោ
ឯតានេវ ពហុតវានិ យនិទំ ទបរិ សីល-
បាយេតិ(២) ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ ឯតានេវ
ពហុតវំ យំ វេ មយា អភិញ្ញាយ អនត្តានំ(៣) ។
កស្មា ទេតំ ភិក្ខុវេ មយា អនត្តានំ ។ ទ
ហេតំ ភិក្ខុវេ អត្តសញ្ញិតំ ចានិព្រហ្មចរិយតំ ទ
និព្វិទាយ ទ វិកតាយ ទ និរោទាយ ទ ទបសមាយ

១ ខ. សីលបាល្លាវិ ។ ២ ឃ. សីលបាល្លាវិ ។ ៣ ង. វិកតាយ ។ ៤ ឃ. វិកតាយ ។ ៥ ង. វិកតាយ ។ ៦ ង. វិកតាយ ។ ៧ ង. វិកតាយ ។ ៨ ង. វិកតាយ ។ ៩ ង. វិកតាយ ។ ១០ ង. វិកតាយ ។ ១១ ង. វិកតាយ ។ ១២ ង. វិកតាយ ។ ១៣ ង. វិកតាយ ។ ១៤ ង. វិកតាយ ។ ១៥ ង. វិកតាយ ។ ១៦ ង. វិកតាយ ។ ១៧ ង. វិកតាយ ។ ១៨ ង. វិកតាយ ។ ១៩ ង. វិកតាយ ។ ២០ ង. វិកតាយ ។ ២១ ង. វិកតាយ ។ ២២ ង. វិកតាយ ។ ២៣ ង. វិកតាយ ។ ២៤ ង. វិកតាយ ។ ២៥ ង. វិកតាយ ។ ២៦ ង. វិកតាយ ។ ២៧ ង. វិកតាយ ។ ២៨ ង. វិកតាយ ។ ២៩ ង. វិកតាយ ។ ៣០ ង. វិកតាយ ។ ៣១ ង. វិកតាយ ។ ៣២ ង. វិកតាយ ។ ៣៣ ង. វិកតាយ ។ ៣៤ ង. វិកតាយ ។ ៣៥ ង. វិកតាយ ។ ៣៦ ង. វិកតាយ ។ ៣៧ ង. វិកតាយ ។ ៣៨ ង. វិកតាយ ។ ៣៩ ង. វិកតាយ ។ ៤០ ង. វិកតាយ ។ ៤១ ង. វិកតាយ ។ ៤២ ង. វិកតាយ ។ ៤៣ ង. វិកតាយ ។ ៤៤ ង. វិកតាយ ។ ៤៥ ង. វិកតាយ ។ ៤៦ ង. វិកតាយ ។ ៤៧ ង. វិកតាយ ។ ៤៨ ង. វិកតាយ ។ ៤៩ ង. វិកតាយ ។ ៥០ ង. វិកតាយ ។ ៥១ ង. វិកតាយ ។ ៥២ ង. វិកតាយ ។ ៥៣ ង. វិកតាយ ។ ៥៤ ង. វិកតាយ ។ ៥៥ ង. វិកតាយ ។ ៥៦ ង. វិកតាយ ។ ៥៧ ង. វិកតាយ ។ ៥៨ ង. វិកតាយ ។ ៥៩ ង. វិកតាយ ។ ៦០ ង. វិកតាយ ។ ៦១ ង. វិកតាយ ។ ៦២ ង. វិកតាយ ។ ៦៣ ង. វិកតាយ ។ ៦៤ ង. វិកតាយ ។ ៦៥ ង. វិកតាយ ។ ៦៦ ង. វិកតាយ ។ ៦៧ ង. វិកតាយ ។ ៦៨ ង. វិកតាយ ។ ៦៩ ង. វិកតាយ ។ ៧០ ង. វិកតាយ ។ ៧១ ង. វិកតាយ ។ ៧២ ង. វិកតាយ ។ ៧៣ ង. វិកតាយ ។ ៧៤ ង. វិកតាយ ។ ៧៥ ង. វិកតាយ ។ ៧៦ ង. វិកតាយ ។ ៧៧ ង. វិកតាយ ។ ៧៨ ង. វិកតាយ ។ ៧៩ ង. វិកតាយ ។ ៨០ ង. វិកតាយ ។ ៨១ ង. វិកតាយ ។ ៨២ ង. វិកតាយ ។ ៨៣ ង. វិកតាយ ។ ៨៤ ង. វិកតាយ ។ ៨៥ ង. វិកតាយ ។ ៨៦ ង. វិកតាយ ។ ៨៧ ង. វិកតាយ ។ ៨៨ ង. វិកតាយ ។ ៨៩ ង. វិកតាយ ។ ៩០ ង. វិកតាយ ។ ៩១ ង. វិកតាយ ។ ៩២ ង. វិកតាយ ។ ៩៣ ង. វិកតាយ ។ ៩៤ ង. វិកតាយ ។ ៩៥ ង. វិកតាយ ។ ៩៦ ង. វិកតាយ ។ ៩៧ ង. វិកតាយ ។ ៩៨ ង. វិកតាយ ។ ៩៩ ង. វិកតាយ ។ ១០០ ង. វិកតាយ ។

(៤១៣) សមយម្ពយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសីលបាល្លាវិ
(ព្រះធម៌) ទៀបក្រុងកោសម្ព័យ ។ ព្រះនារឯង ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ចាប់ស្លឹកធុង់ចង្កុចដោយព្រះហស្ត គ្រាស់ស្លឹកកុំតាំងឱ្យយថា ម្នាល
កុំតាំងឱ្យយ អ្នកសំគាល់សេចក្តីខ្លះដូចម្តេច ស្លឹកធុង់បន្តិចដែលកថាភក
ចាប់ដោយដៃក្តី ស្លឹកធុង់ដែលនៅឯដើមធុង់ក្តី ស្លឹកនោះតើស្លឹកណាច្រើន
ជាងហ្ន៎ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្លឹកធុង់ ដែលព្រះមានព្រះភាគចាប់ដោយ
ព្រះហស្តមានប្រមាណកិច្ចណាស់ ឯស្លឹកធុង់តាំងនោះ ដែលនៅដើមធុង់
មានចំនួនច្រើនជាង ។ ម្នាលកុំតាំងឱ្យយ យ៉ាងនេះមែនហើយ ពាក្យ
ណា ដែលកថាភកមិនសំដែងដើម្បីសេចក្តីគ្រាស់ដឹងដល់អ្នកតាំងឱ្យយ
ពាក្យខ្លះឯងមានចំនួនច្រើនជាង ។ ម្នាលកុំតាំងឱ្យយ ពាក្យខ្លះទាន់ថា
កថាភកមិនសំដែង ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលកុំតាំងឱ្យយ ព្រោះថា
ពាក្យខ្លះ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាពាក្យព្រហ្មចរិយធម៌
មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីឡើយ ណាមួយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាស
ពាក្យម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលក់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ងប់រង្សាប

សំណេចស្តាប់ត្រាចតុត្រា

ន អភិក្ខាយ ន សម្មោទាយ ន ធិត្វាទាយ
សំវត្តតិ ។ តស្មា តំ មយា អនត្តាតំ ។

[២៧២] តិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ មយា អនត្តាតំ ។ ឥធិ
ទុក្ខន្តិ ភិក្ខុវេ មយា អនត្តាតំ អយំ ទុក្ខសមុទ-
យោតិ មយា អនត្តាតំ អយំ ទុក្ខធិរោគោតិ មយា
អនត្តាតំ អយំ ទុក្ខធិរោគតាមិច្ឆិមជ្ជនាតិ មយា
អនត្តាតំ ។ តស្មា ចេតំ ភិក្ខុវេ មយា អនត្តាតំ ។
ឯកញ្ញំ ភិក្ខុវេ អនុសញ្ញតំ ឯកំ អាធិត្រហ្មចរិយតំ
ឯកំ ធិត្វិទាយ វិរាតាយ ធិរោទាយ ទមសមាយ
អភិក្ខាយ សម្មោទាយ ធិត្វាទាយ សំវត្តតិ ។
តស្មា តំ អនត្តាតំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥធិ
ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
ធិរោគតាមិច្ឆិមជ្ជនាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

[២៧៥] យោ ភិក្ខុវេ ឯវំ វាទយ្យ

សំណេចស្តាប់ត្រា ទី ៤

មិទប្រព្រឹត្តៅដើម្បីដឹងព្យាសំ មិទប្រព្រឹត្តៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិទ
ប្រព្រឹត្តៅដើម្បីនិរ្យាន ។ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគឺជាគត មិនសំដែង
ពាក្យនោះឡើយ ។

[២៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះគឺជាគត សំដែងពាក្យដូចម្តេច
វិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតសំដែងថា នេះជាទុក្ខ គឺជាគត
សំដែងថា នេះហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គឺជាគតសំដែងថា នេះជាសេចក្តី
រលត់ទុក្ខ គឺជាគតសំដែងថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យនេះបានជាគឺជាគតសំដែង តើព្រោះហេតុអ្វី ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពាក្យនេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ពាក្យ
នេះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ ពាក្យនេះប្រព្រឹត្តៅដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ
ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីរលត់ទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បី
ដឹងព្យាសំ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិរ្យាន ។ ព្រោះហេតុនោះ បានថា
គឺជាគតសំដែងពាក្យនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

[២៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះថា

អហំ ទុក្ខំ អវិយសទ្ធីំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធិ ទុក្ខ-
 សមុទយំ អវិយសទ្ធីំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធិ ទុក្ខ-
 ធិរោធំ អវិយសទ្ធីំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធិ ទុក្ខ-
 ធិរោធាតាមិធិបដិបទំ អវិយសទ្ធីំ យថាភូតំ អនភិ-
 សមេទ្ធិ សម្មា ទុក្ខសង្កតំ ការិស្សន្ធមិទិ ទេតំ ហំធំ
 វិជ្ជតិ ។ សេយ្យោបិ ភិក្ខុវេ យោ ឃិវំ វាទេយ្យ អហំ
 ទនិមេត្តានំ វា បណាសបត្តានំ វា អាមលកមត្តានំ(១)
 វា មុដំ ការិក្ខា ទនតំ វា តាលបត្តំ(២) វា
 អាវិស្សន្ធមិទិ(៣) ទេតំ ហំធំ វិជ្ជតិ ។ ឯវមេវ ទោ
 ភិក្ខុវេ យោ ឃិវំ វាទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អវិយសទ្ធីំ
 យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធិ ។ បេ ។ ទុក្ខធិរោធាតាមិធិ-
 បដិបទំ អវិយសទ្ធីំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធិ សម្មា
 ទុក្ខសង្កតំ ការិស្សន្ធមិទិ ទេតំ ហំធំ វិជ្ជតិ ។

[២១៦] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ឃិវំ វាទេយ្យ
 អហំ ទុក្ខំ អវិយសទ្ធីំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធិ

១៥. សសិបត្តានំ អាមលកមត្តានំ វា ។ ២ ពលុទក្ខំ មញ្ញ វាទេយ្យ ។
 អយមេ ពារោ យុត្តនេ ។ ៣ ឧ. ម. អាវិស្សន្ធមិទិ ។

ទ្ធិមិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអវិយសទ្ធិ តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹង
 នូវទុក្ខសមុទយអវិយសទ្ធិ តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខធិរោធា-
 អវិយសទ្ធិ តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខធិរោធាតាមិធិបដិបទា
 អវិយសទ្ធិ តាមសេចក្តីពិត តែនឹងធ្វើនូវទិបដុតនៃសេចក្តីទុក្ខដោយប្រពៃ
 បាន ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុគ្គល
 ណា ខំយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំធ្វើតាមបែបស្វិកគតិភិក្ខុ ស្វិកស្រសក្តិ ស្វិក
 កន្ទុកវ្រៃភិក្ខុ ហើយនឹងនាំទៅនូវទឹក ឬទម្រៀកភ្លោក(១) ហេតុនេះមិនមាន
 ឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ខំយាយយ៉ាង
 នេះថា ខ្ញុំមិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអវិយសទ្ធិ តាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។
 មិនបានត្រាស់ដឹង នូវទុក្ខធិរោធាតាមិធិបដិបទាអវិយសទ្ធិ តាមសេចក្តីពិត
 តែនឹងធ្វើនូវទិបដុតនៃសេចក្តីទុក្ខ ដោយប្រពៃបាន ហេតុនេះ មិនមាន
 ឡើយ តំយ៉ាងនោះដែរ ។

[២១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែបុគ្គលណា ខំយាយ
 យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអវិយសទ្ធិ តាមសេចក្តីពិត

១... សំនួរថា កាលបង្ក នូវប្រេងស្វិកភ្លោក ខ្ញុំស្វែងរកប្រេងប្រៀបភ្លោក បំផ្លែមិនសម
 សេចក្តីសោះ ក្នុងទីនេះនូវបា កាលុទកំ ប្រេងទឹកភ្លោកនូវប្រេងមិញ តើមលមសេចក្តីជាង ។

សំណេចបណ្ណាវិទ្យា ១៥

ទុក្ខសមុទយំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេទ្ធ
 ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេទ្ធ
 ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ
 អភិសមេទ្ធ សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ កាវិស្សមីតិ ហំធម-
 មេតំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាមិ កិក្ខុវេ យោ ឃិ
 វាធយ្យ អហំ បទុមបន្តានំ វា បលាសមន្តានំ វា
 មាណុវបន្តានំ^(១) វា មុដំ កាវិក្ខា ទុទតំ វា
 កាលបត្តំ វា ហិស្សមីតិ^(២) ហំធមេតំ វិជ្ជតិ ។
 ឯវាមេវ ទោ កិក្ខុវេ យោ ឃិ វាធយ្យ អហំ ទុក្ខំ
 អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេទ្ធ ។ បេ ។ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិស-
 មេទ្ធ សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ កាវិស្សមីតិ ហំធមេតំ វិជ្ជតិ ។
 តស្មាតិហា កិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខន្តំ យោកោ កាណីយោ ។
 បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោកោ
 កាណីយោតិ ។

១. មាណុវបន្តានំ វា ។ ២. មាណុវបន្តានំ វា ។ ២ ។ ៣. មាណុវបន្តានំ ។

សំណេចបណ្ណាវិទ្យា ៤

ក្រាស់ដីនិទ្ទវទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ក្រាស់ដីនិទ្ទវទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទា-
 អរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិតនឹងធ្វើនូវចំណុះទុក្ខ ដោយប្រពៃបាន
 ហេតុនេះទើបមានវិមន ។ ម្នាលភិក្ខុវាជិទ្យាយ ដូចជាបុគ្គលណា វិយាយ
 យ៉ាងនោះថា ខ្ញុំធ្វើនូវកិច្ចប្រឹងប្រែងស្វិតស្វាស្តី ស្វិតស្វាស្តី ហើយ
 នឹងនាំទៅនូវទឹកប្រេងក្រហម ហេតុនេះទើបមានវិមន យ៉ាងណាមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុវាជិទ្យាយ បុគ្គលណា វិយាយយ៉ាងនោះថា ខ្ញុំក្រាស់ដីនិទ្ទវ-
 ទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ ក្រាស់ដីនិទ្ទវទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទាអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត នឹងធ្វើនូវចំណុះទុក្ខ ដោយ
 ប្រពៃបាន ហេតុនេះទើបមានវិមន យ៉ាងនោះថា ។ ម្នាលភិក្ខុវាជិទ្យាយ
 ក្រាស់ដីនិទ្ទវទុក្ខនេះ គឺក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាដំណើរ
 ទៅកាន់ទិវលក្ខណ៍ ។

(២១៧) សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ ទេវលោ ទមិ-
 វេហាសំ ទិវត្តោ សក្កិម្បិ មូលេន ធិបតតិ សក្កិម្បិ
 វេជ្ឈេន ធិបតតិ សក្កិម្បិ អក្កេន ធិបតតិ ។
 បិវេវេ ទោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាវិវណា សត្តា តណ្ហា-
 សត្តោជនា សទ្ធាវត្តា(*) សំសវត្តា សក្កិម្បិ អស្មា
 លោកោ បរំ លោកំ តទ្ធន្តិ សក្កិម្បិ បរស្មា
 លោកោ ភមំ លោកំ អាតទ្ធន្តិ ។ តំ ភិស្ស ហេតុ ។
 វេជិដ្ឋត្តា ភិក្ខុវេ ចតុន្តំ អរិយសទ្ធាចំ ។ តតមេសំ
 ចតុន្តំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសទ្ធាស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខ-
 ចំរេនតាមិធិបជិបនាយ អរិយសទ្ធាស្ស ។ តស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ វេជំ ទុក្ខន្តិ យោកោ ករណីយោ ។
 បេ ។ អយំ ទុក្ខចំរេនតាមិធិបជិបនាតិ យោកោ
 ករណីយោតិ ។

(២១៨) អាទិវត្តោ ភិក្ខុវេ ទេវេ វា សីសេ វា
 តិមស្ស ករណីយន្តិ ។ អាទិវត្តោ កន្តេ ទេវេ វា
 សីសេ វា តស្សេវេ ទេវេស្ស វា សីសស្ស វា
 វិញ្ញាបនាយ អធិមត្តោ ធានោ ច វាយោមោ ច

*ម. តណ្ហា ញោនិវត្តា ត្រាវត ។

(២១៧) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ដូចដំបងដែលគោចាលទៅឯពាកាស
 កែងពាក់ចុះបានគរវដំបងក៏មាន ពាក់ចុះក្រែងកណ្តាលដំបងក៏មាន ពាក់
 ចុះបានចុះដំបងក៏មាន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សត្វចាំនិ
 ទ្យាយដែលមានអវិជ្ជាជាគ្រឿងកំរាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកួប កាល
 អត្នាលទៅ ព្រោះភ្លេងរំពេច កែងចេញពីលោកនេះ ទៅកាន់លោក
 ដទៃក៏មាន ច្រឡំបំបែកពីលោកដទៃ មកកាន់លោកនេះក៏មាន ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ព្រោះជាសត្វចាំនិទ្យាយ
 មិនបានឃើញខ្លះអរិយសទ្ធា ។ អរិយសទ្ធា ៦ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសទ្ធា
 ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបជិបនាយសទ្ធា យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិទ្យាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ជា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបត្តាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

(២១៨) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សំគត់បូក្យាល ដែលភ្លើងកំពុងនេះ
 បុរសនោះគួរធ្វើដូចម្តេច ។ ចតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលថើសំគត់បូក្យាល
 ដែលភ្លើងកំពុងនេះ បុរសនោះគួរធ្វើសេចក្តីបិទបាំងដង ព្យាយាមដង

សំសាធិប្បត្តិ ធម្មត្ថ

ទស្សនាហោ ច ទស្សនាធម្មំ ច អប្បដិវាទិ ច សតិ ច
 សម្មជញ្ញញ្ចុ-- ការណីយន្តំ ។ អាទិត្តំ កិក្ខុវេ
 ចេសំ វា សីសំ វា អដ្ឋបេត្តិកា អមនសិការិកា
 អនតិសមេតាធំ ចតុន្តំ អរិយសទ្ធាធំ យថាភូតំ
 អភិសមយាយ អនិមន្តា ធម្មោ ច វាយាសោ ច
 ទស្សនាហោ ច ទស្សនាធម្មំ ច អប្បដិវាទិ ច សតិ
 ច សម្មជញ្ញញ្ចុ ការណីយំ ។ កតមេសំ ចតុន្តំ ។
 ទុក្ខស្ស អរិយសទ្ធស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិទិ-
 បដិបទាយ អរិយសទ្ធស្ស ។ ភស្មាតិហ កិក្ខុវេ
 វធំ ទុក្ខន្តំ យោតោ ការណីយោតិ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទាតិ យោតោ ការណីយោតិ ។

[២១៧] សេយ្យថាបិ កិក្ខុវេ បុរិសោ វស្សសតា-
 យុតោ វស្សសតដីវតមេធំ ឯវំ វនេយ្យ ឯហោត្តោ បុរិស
 បុព្វល្អាសមយំ តំ សត្តិសតេន ហនិស្សន្តំ មជ្ឈន្តិក-
 សមយំ សត្តិសតេន ហនិស្សន្តំ សាយល្អាសមយំ
 សត្តិសតេន(១) ហនិស្សន្តំ ។ សោ ចោ ភូ អន្តោ បុរិស

១. សត្តិសតេ ។

សំសាធិប្បត្តិ ទំ ៤

សេចក្តីប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីខ្មឃ្មានផង ការមិនញែកផង សតិផង
 សម្មជញ្ញៈផង ដំបំបូន ដើម្បីនឹងលក់ខ្ញុំវិសំពត់បូក្សលៈនោះឯង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនូវកុំសំឡឹងមើល កុំយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសំពត់បូ-
 ក្សល ដែលភ្លើងកំពុងរន្ធទៀយ គួរធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ងផង សេចក្តីព្យា-
 យាមផង សេចក្តីខ្មឃ្មានផង ការមិនញែកផង សតិផង សម្មជញ្ញៈផង
 ដំបំបូន ដើម្បីនឹងត្រាស់ដឹងខ្ញុំអរិយសទ្ធា ២ ដែលខ្លួនមិនបានប្រាស
 ដឹងតាមសេចក្តីពិតនៅឡើយ ។ អរិយសទ្ធា ២ គឺអ្វីនេះ ។ គឺទុក្ខអរិយសទ្ធា
 ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទាអរិយសទ្ធា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ។ បេ
 គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលក់ទុក្ខ ។

[២១៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសមានអាយុ ១០០ ឆ្នាំនិយាយ
 នឹងបុរសដែលមានអាយុនៅ១០០ ឆ្នាំដូចគ្នាយ៉ាងនេះថា ខែបុរសអើយ
 ចូរអ្នកមកតាយ ដនតាំងឡាយនឹងសំឡប់អ្នក ដោយយេវនលំពែងក្នុង
 បុព្វល្អាសម័យ (ពេលព្រឹក) នឹងសំឡប់អ្នក ដោយយេវនលំពែងក្នុង
 មជ្ឈន្តិកសម័យ (ពេលថ្ងៃត្រង់) នឹងសំឡប់អ្នក ដោយយេវនលំពែងក្នុង
 សាយល្អាសម័យ (ពេលល្ងាច) ។ បុរសនោះ ក៏និយាយថា ខែបុរសអើយ

និវេសេ និវេសេ តិច្ឆា សន្តិសនេហិ ហញ្ញមាថោ
 វស្សសនាយុកោ វស្សសតដិវី វស្សសតស្ស អច្ច-
 យេន អនកិសមេតានិ ចត្តាវិ អវិយសប្បានំ អកិ-
 សមេស្សសីតិ ។ អត្តវសិកេន កិក្ខុវេ កុលបុត្តន
 អលំ ឧបកុដ្ឋំ ។ តំ តិក្ខុវេ ហេតុ ។ វិទមកត្តោយំ
 កិក្ខុវេ សំសារោ ធុត្វា កោដិ ន បញ្ញាយតិ សន្តិច្ច-
 ហារាណំ អសិច្ចហារាណំ ឧស្សុច្ចហារាណំ វេស្សុច្ច-
 ហារាណំ ។ វិវំ ចេតំ កិក្ខុវេ អស្ស ន ទោ ចនាហំ
 កិក្ខុវេ សហ ធុត្តេន សហ តោមនស្សេន ចតុដ្ឋំ
 អវិយសប្បានំ អកិសមយំ វនាមិ ។ អចំចាហំ កិក្ខុវេ
 សហា វ សុទេន សហា វ សោមនស្សេន ចតុដ្ឋំ
 អវិយសប្បានំ អកិសមយំ វនាមិ ។ កតមេសំ
 ចតុដ្ឋំ ។ ធុត្តស្ស អវិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ធុត្ត-
 វិរោធតាមិវិបដិបនា អវិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិរោ
 កិក្ខុវេ វនំ ធុត្តុដ្ឋំ យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ
 ធុត្តុវិរោធតាមិវិបដិបនាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[២២០] សេយ្យថាមិ កិក្ខុវេ ធុត្តសោយំ វស្សស្មី ជម្ពុដិថេ
 តិណាក្កសាទាបលាសំ តទ្រេត្វា វកជ្ឈំ សំហវេយ្យ

អ្នកឯងមានអាយុ១០០ឆ្នាំ សេវេវេសំ ១០០ឆ្នាំ កាលបើត្រូវវេសំ ឡប់
 ដោយលំរែង ៣០០ រាល់វ័យ លុះកន្លង១០០ឆ្នាំទៅ នឹងបានគ្រាស់
 ជីវិតវិញអាយុសត្វ ២ ដែលនឹងបានគ្រាស់ជីវិតនៅឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលលុះក្នុងអំណាចនៃប្រយោជន៍ ត្រូវតែចូលទៅ ។
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះជាសង្សារនេះមិន
 មានចំបុគ្គល មានដើមនឹងមានចុងនៃការប្រហារដោយលំរែង ប្រហារ
 ដោយវាប្រហារដោយកូនសា ប្រហារដោយថ្ងៃថៅ ក៏មិនប្រាកដឡើយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនោះត្រូវមានយ៉ាងនេះមែន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តែងជាអ្នកមិនបានពោលនូវការគ្រាស់ជីវិតវិញអាយុសត្វ ២ ជាមួយនឹងសេច
 ក្តីទុក្ខ ជាមួយនឹងទោមនស្សទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែគឺជាអតិថិជន
 ពោលនូវសេចក្តីគ្រាស់ជីវិតវិញអាយុសត្វទាំង២ ជាមួយនឹងសេចក្តីសុខ
 និងសោមនស្សទេតិ ។ អវិយសច្ច៦ ធីអ្វីខ្លះ ។ ធីទុក្ខអវិយសច្ច១ ។ បេ ។
 ទុក្ខនិរោធតាមិវិបដិបនាអវិយសច្ច១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុ
 នោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។
 ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ចិវិលវត្ថុទុក្ខ ។

[២២០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាចុវសកាន់ស្មៅ កំណាត់រឈើ
 មែករឈើ ស្លឹករឈើ ក្នុងដំបូង្គបនេះ មកប្រមូលទុក ក្នុងទីជាមួយគ្នា

ឯកស្រ្តី សំហវិទ្ធា ស្គាល់ តាមយ្យ ស្គាល់ តាវិទ្ធា យេ
 មហាសមុទ្រ មហាន្តតា ចាលា តេ មហាន្តតេសុ
 ស្គាលេសុ អាវុទេយ្យ យេ មហាសមុទ្រ មជ្ឈិមតា
 ចាលា តេ មជ្ឈិមតេសុ ស្គាលេសុ អាវុទេយ្យ យេ
 មហាសមុទ្រ សុខុមតា ចាលា តេ សុខុមតេសុ
 ស្គាលេសុ អាវុទេយ្យ ។ អបរិយាទិដ្ឋា ច ភិក្ខុវេ មហា-
 សមុទ្រ ឧទ្ធហិកា ចាលា អស្ស អថ ឥមស្មី^(១)
 ជំនុំដើម តំណក្ខត្តសាទាមលាសំ បរិក្ខយេ បរិយាទាធំ
 តំឆ្មេយ្យ ។ ឥតោ^(២) តហុតា ទោ ភិក្ខុវេ មហា-
 សមុទ្រ សុខុមតា ចាលា យេ ឯ សុតា ស្គាលេ^(៣)
 អាវុទិតុំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ សុខុមតត្តា ភិក្ខុវេ
 អត្តការស្ស ។ ឯវំ មហា ទោ ភិក្ខុវេ អចាយោ ។
 ឯវំ មហាន្តស្មា ទោ ភិក្ខុវេ អចាយស្មា បរិមុត្តា
 ទិដ្ឋិសម្បត្តា មុត្តលោ ឥធំ^(៤) ទុក្ខន្ទំ យថាត្រតំ
 បជាទាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាមិធិបដិបទាតិ
 យថាត្រតំ បជាទាតិ ។ កស្មាតិហា ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្ទំ
 យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធា-
 មិធិបដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

១ ខ. អថ ១២ វិស្ស ។ ២ ខ. ម. អតោ ។ ៣ ខ. ម. ស្គាលេសុ ។ ៤ ខ. យោ វិវំ ។

លុះប្រមូលទុកក្នុងទីដ៏មួយតាហើយ គប្បីធ្វើជាឈើអណ្តោត លុះធ្វើ
 ជាឈើអណ្តោតហើយ រើបដោតពួកសត្វធំៗដែលនៅក្នុងមហាសមុទ្រ
 ក្នុងឈើអណ្តោតធំៗ ដោតពួកសត្វតូចៗដែលនៅក្នុងមហា-
 សមុទ្រក្នុងឈើអណ្តោតតូចៗ ដោតពួកសត្វតូចៗដែលនៅក្នុង
 មហាសមុទ្រក្នុងឈើអណ្តោតតូចៗ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ពួកសត្វធំៗ
 ក្នុងមហាសមុទ្រ មិនអស់ទេ ឯស្មៅ កំណាត់ឈើ មែកឈើ ស្លឹកឈើ
 ក្នុងដីក្នុងខ្ទប់នេះដល់ខ្ទប់នោះអស់ទៅស្ងួតទៅមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ
 ពួកសត្វតូចៗ ក្នុងមហាសមុទ្រ ច្រើនជាងពួកសត្វធំៗទៅទៀត បុគ្គល
 ណាមួយ មិនដឹងនឹងដោតដោយឈើអណ្តោតឡើយ ។ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ព្រោះសត្វតូចៗនោះមាន
 អត្តភាពតូចៗ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ អបាយនិយោជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឱ្យយ បុគ្គលចោកអបាយនិយោជនៈ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ
 រើបដិបទ្ធសំភាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដំបូងសំភាម
 សេចក្តីពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីលំនៅកុំឱ្យ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យ-
 យ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីលំនៅកុំឱ្យ ។

(២២៤) សុរិយស្ស ភិក្ខុវេ ទុទយតោ ឯតំ បុព្វន្តមំ
 ឯតំ បុព្វនិមិត្តំ យទិទំ អនុណ្ណតំ ។ ឯវេវ ទោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុវោ ចតុន្នំ អរិយសទ្ធាមំ យថាភូតំ អភិសមយាយ
 ឯតំ បុព្វន្តមំ ឯតំ បុព្វនិមិត្តំ យទិទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ សម្មា-
 ទិដ្ឋិកស្សេតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ចាទិកន្តំ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 យថាភូតំ បដាទិស្សតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធ-
 តាមិទិបដិបទានំ យថាភូតំ បដាទិស្សតិ ។ ឥស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទានំ យោតោ កាណិយោតិ ។

(២២៥) យាវតីវត្តា ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយោ លោកេ
 ទុច្ឆន្និ ទេវ តាវ មហាតោ អាណោកាស្ស ចាតុ-
 ការវោ ហោតិ មហាតោ ទុកាសស្ស អន្ទតមំ តនា
 ហោតិ អន្ទការតិមិសា ទេវ តាវ វត្តន្តិវា បញ្ញាយន្តិ
 ទ វាសន្តិមាសា បញ្ញាយន្តិ ទ ទុតុសវន្តិវា
 បញ្ញាយន្តិ ។ យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយោ
 លោកេ ទុច្ឆន្និ អថ មហាតោ អាណោកាស្ស
 ចាតុការវោ ហោតិ មហាតោ ទុកាសស្ស

(២២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលព្រះអាទិក្សទេវ្យិមី វេមនិមាន
 ការទេវ្យិមីនៃអរុណ ជាប្រធានជាបុព្វនិមិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាង
 នេះវេមនេហិយ ភិក្ខុដែលគ្រាន់ជីវិតតាមសេចក្តីពិតទូទៅអរិយសច្ច ៤ វេមន
 មានសម្មាទិដ្ឋិខ្លះ ជាប្រធានជាបុព្វនិមិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរ
 ខ្លះ វេមនិកើតប្រាកដដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់វិលតំទុក្ខ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់វិលតំទុក្ខ ។

(២២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះចម្រើនព្រះអាទិក្ស មិនចាប់
 កើតឡើងក្នុងលោកដពបណា ពន្ធិដំធំ ស្មើដំធំ ក៏មិនចាប់កើតប្រាកដ
 ក្នុងកាលណោះ មានវេមនិកនឹងអំពូសូន្យលើដពបនោះ យប់នឹងថ្ងៃក៏
 មានមិនប្រាកដ វែននឹងកន្លះវែកមិនចាប់ប្រាកដ ផ្សេងនឹងផ្កាក៏មិន
 ប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែព្រះចម្រើនព្រះអាទិក្សកើត
 ឡើងក្នុងលោកកាលណា ពន្ធិដំធំ ស្មើដំធំ ក៏កើតប្រាកដក្នុងកាលណោះ ។

ទេវ អង្គុតម៌ តណ ហោតិ ឆ អង្គុតារតិមិសា អថ
 ត្ថុន្តិក បញ្ញាយន្តិ ហសន្តិមាសា បញ្ញាយន្តិ ឧត្ត-
 សវន្តិក បញ្ញាយន្តិ ។ វិវេយ ចោ ភិក្ខុវេ យាវេវេវេវេ
 តថាគតោ លោកេ ធម្មន្តិកំ អវហំ សន្តាសន្តិកោ
 ទេវ ភាវ មហានោ អាណេតស្ស ចាតុការេវ
 ហោតិ មហានោ ឧភាសស្ស អង្គុតម៌ តណ ហោតិ
 អង្គុតារតិមិសា ទេវ ភាវ ឧត្តន្តិ អវិយសច្ចាធំ
 អាចិត្តណា ហោតិ ទេសនា បញ្ញាមថា បដ្ឋមថា
 វិវេណា វិភជនា ឧត្តាធិកាម្មំ ។ យេតោ ច ចោ ភិក្ខុវេ
 តថាគតោ លោកេ ធម្មន្តិកំ អវហំ សន្តាសន្តិកោ
 អថ មហានោ អាណេតស្ស ចាតុការេវ ហោតិ
 មហានោ ឧភាសស្ស ទេវ អង្គុតម៌ តណ ហោតិ
 ឆ អង្គុតារតិមិសា អថ(២) ឧត្តន្តិ អវិយសច្ចាធំ
 អាចិត្តណា ហោតិ ទេសនា បញ្ញាមថា បដ្ឋមថា
 វិវេណា វិភជនា ឧត្តាធិកាម្មំ ។ កតមេសំ ឧត្តន្តិ ។

១ ឧ. អង្គុតម៌ ។ ២ ឧ. ម. អវិហោ ។

អំពូស្សន្សយិកំភិមិមាខាឡើយក្នុងកាលណោះ យប់នឹងវិថុក្រែកដ ១១
 ផ្លូវក្នុងទ្រង់ក្រែកដ ថ្ងៃនឹងក្រែកដ ក្នុងកាលណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឲ្យយ យ៉ាងនេះមែនហើយ ព្រះគថាគត ជាអហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធមិន
 ទាន់ភិក្ខុឡើងក្នុងលោកដល់ណា ពន្លឺដំរី ស្មើដំរី ភិមិមាខាឡើយក្រែ-
 ដកដល់នោះ ក្នុងកាលណោះទាន់ភិមិមាខាឡើយក្នុង ៦ការប្រាប់
 ការសំដែង ការភាគីភិក្ខុ ការផ្តួចផ្តើម ការបើក ការចែករំលែក ការធ្វើឲ្យ
 កាន់ឡើងនូវអវិយសច្ច៤ ភិមិមាខាឡើយដល់នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឲ្យយ លុះតែព្រះគថាគត ជាអហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធក៏ឡើងក្នុងលោក
 កាលណា ពន្លឺដំរី ស្មើដំរី ទើបប្រាកដក្នុងកាលណោះ ផ្លូវក្នុងទ្រង់ក្រែក
 ស្សន្សយិកំភិមិមាខាឡើយក្នុងកាលណោះ ៦ការប្រាប់ ការសំដែង ការ
 ភាគីភិក្ខុ ការផ្តួចផ្តើម ការបើក ការចែករំលែក ការធ្វើឲ្យកាន់ឡើងនូវ
 អវិយសច្ច៤ ក៏មានប្រាកដក្នុងកាលណោះ ។ អវិយសច្ច៤គឺអ្វីខ្លះ ។

ទុក្ខុស្ស អរិយសច្ចុស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
បដិបទាយ អរិយសច្ចុស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វេទំ
ទុក្ខន្តិ យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
និរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[២២៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា វេទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ ឧប្បជាទន្តិ ។
បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យថាក្ខតិ
ឧប្បជាទន្តិ តេ អត្តាស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស
វា មុចំ ទុលោកេន្តិ អយំ ទូន ភវិ ជានំ ជាទាតិ
បស្សំ បស្សតិវិ ។ សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ ត្វលចិទុ វា
កប្បាសមិទុ វា លហុតោ វាទុបាទាបោ សមេ
ក្ខមិកាតេ ជិត្តិក្ខោ តមេនំ បុត្តិមោ វាតោ បច្ឆិមេន
សំហវេយ្យ បច្ឆិមោ វាតោ បុត្តិមេន សំហវេយ្យ
ទត្តរោ វាតោ ទត្តិណេន សំហវេយ្យ ទត្តិណោ
វាតោ ទត្តរេន សំហវេយ្យ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។

គិក្ខុវេយសទ្ធា ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ចុ ។ ម្នាល
ភិក្ខុវាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាលានោះ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់វិវលកំទុក្ខ ។

[២២៣] ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
និមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីភិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិវលកំទុក្ខ សមណៈឬ
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ វែមនិក្រឡេកមើលមុខ(អន្យាស្រ័យ) របស់សមណៈ
ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃថា លោកដឹងពីនេះ កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត
កាលបើឃើញ ក៏ឃើញដោយពិត ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ដូចប៉ុយអរ
ឬកប្បាសដែលជាប់ស្រាលមានខ្យល់ជាទុពាន គេដាក់ស៊ីវែនដី
ស្មើ ខ្យល់ពីភាគីណ៍ ក៏បស់ប៉ុយនោះទៅភាគីណ៍ ខ្យល់ពីភាគីណ៍ចប់
ប៉ុយនោះទៅភាគីណ៍ ខ្យល់ពីភាគីណ៍ដើរកប់ប៉ុយនោះទៅភាគីក្សត្រី ខ្យល់ពី
ភាគីក្សត្រីកប់ប៉ុយនោះទៅភាគីណ៍ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

សីលធម្មស្តវគ្គ ទុក្ខញ្ច

លហុកត្តា ភិក្ខុវេ កម្មសមិទ្ធានោ ។ ឯវមេវ ទោ
 ភិក្ខុវេ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 វងំ ទុក្ខន្តិ យជាភូតំ ធម្មជាទន្តិ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិទំបទំបទានិ យជាភូតំ ធម្មជាទន្តិ តេ
 អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុទំ
 ឧលោកេន្តិ អយំ ទូទ កវំ ជាទំ ជាទានិ បស្សំ
 បស្សតិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អនិច្ចត្តា ភិក្ខុវេ
 ចតុន្តិ អវិយសទ្ធានំ ។

(២២២) យេ ច ទោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា វងំ ទុក្ខន្តិ យជាភូតំ ធម្មជាទន្តិ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិទំបទំបទានិ យជាភូតំ ធម្មជាទន្តិ
 តេ ធម អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា
 មុទំ ឧលោកេន្តិ អយំ ទូទ កវំ ជាទំ ជាទានិ
 បស្សំ បស្សតិ ។ យេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ អយោចិលោ
 វា វង្គទំលោ វា តម្ពីរេនោ សុនិទានោ អធិលោ

សីលធម្មស្តវគ្គ ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាប៉ុយកប្បសថា របស់ស្រាល យ៉ាងណាម៉ែញ្ច
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ ឯណាមួយ មិនដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
 នេះបដិបទជាដំណើរទៅកាន់វិរលក់ទុក្ខ សមណៈប្រាហ្មណ៍ តាំងនោះ
 ក្រឡេកមើលមុខ របស់សមណៈប្រាហ្មណ៍ ដទៃថា លោកដំបើរនេះ
 កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញ ក៏ឃើញដោយពិត ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា មិនទាន់
 ឃើញខ្ញុំអវិយសទ្ធា ២ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

(២២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ ឯណា-
 មួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទជាដំណើរទៅកាន់វិរលក់ទុក្ខ សមណៈប្រា-
 ហ្មណ៍ តាំងនោះ មិនក្រឡេកមើលមុខសមណៈប្រាហ្មណ៍ ដទៃថា
 លោកដំបើរនេះ កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញ ក៏ឃើញ
 ដោយពិតដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចសសរ៍ដកក្តី សសរ
 គោលក្តី ដែលមានរណ្តៅដីជ្រៅ គេដាំសិបស្លូនឬឥតមានកម្រិត វា
 មានញាប់ញ័រ បើទុកជារៀងលាយដោយឡែកដីទាំងមកអំពីទិសភាគ
 កើតក៏មិនធ្វើសសរនោះឱ្យកម្រិត មិនធ្វើឱ្យញាប់ញ័រ មិនធ្វើឱ្យញាប់ញ័រ

អសម្មត្តម្យំ បុរុត្តិមាយ ទេមិ ជិសាយ ទា-
 តច្ឆេយ្យ កុសា វាតុវុទ្ធិ ខេវ សុត្តិម្យេយ្យ^(១) ន
 សម្មត្តម្យេយ្យ ន សម្មកាលេយ្យ បច្ឆិមាយ ទេមិ
 ជិសាយ ។ បេ ។ ទុត្តរាយ ទេមិ ជិសាយ ធុត្តិណាយ
 ទេមិ ជិសាយ អាតច្ឆេយ្យ កុសា វាតុវុទ្ធិ ខេវ
 សុត្តិម្យេយ្យ ន សម្មត្តម្យេយ្យ ន សម្មកាលេយ្យ ។
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ ភក្កិវត្តា ភិក្ខុវេ ធម្មស្ស សុធិ-
 ទាតត្តា ឥន្ទទិលស្ស ។ ឃិវេវ ហេ ភិក្ខុវេ យេ^(២)
 កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥតំ ធុត្តុច្ចំ
 យថាភូតំ បដាទច្ចំ ។ បេ ។ អយំ ធុត្តុច្ចំ រោធកាមិធិ-
 បដិបទាតិ យថាភូតំ បដាទច្ចំ តេ ន អដ្ឋាស្ស
 សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុចំ ឧលោកេត្តិ
 អយំ ទូន ភវំ ជាធំ ជាចាតិ បស្សំ បស្សតិ ។
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ សុធិជ្ជត្តា ភិក្ខុវេ ធុត្តុច្ចំ
 អរិយសទ្ធាធំ ។ កតមេសំ បត្តុច្ចំ ។

១ ខ. ខេវំ សុត្តិម្យេយ្យ ។ ២ ខ. ម. យេ ០ កេ ។

បើទុកជាទ្រង់បំបែកអំពីវិសខានិលចក្កំ ។ បេ ។ អំពីវាឥដើនក្កំ ក្យោនិ
 វេសលាយដោយទ្រង់ជំនុំធម៌អំពីវិសខានិលចក្កំ ក៏មិនធ្វើឲ្យសស។
 ទោះកម្រិតវាយញាប់ញ័រឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិមួយ ព្រោះលោកគ្រូ ព្រោះសស។ គេដាំសិប្បនុក្ខ
 យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិមួយ គួរសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា-
 មួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទិវិលត៍ទុក្ខ សមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ពុទ្ធិនោះ មិនក្រឡេកមើលមុខសមណ ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃថា
 លោកដឹងរើនេះ កាលបើដឹងក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញក៏ឃើញ
 ដោយពិត ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិមួយ ព្រោះ
 ថាបានឃើញដូចអរិយសច្ច ៤ ដោយប្រពៃ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

ទុក្ខុភាយសព្វ ។ បេ ។ ទុក្ខុនិរោធនាមិធិ-
បដិបទាយ អវិយសព្វុស្ស ។ តស្មាតំហ កំត្តុវេ វនំ
ទុក្ខុន្តំ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខុ-
និរោធនាមិធិបដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

[២២៤] យោ ហិ កោចិ កំត្តុវេ កំត្តុ វនំ ទុក្ខុន្តំ
យថាភ្នតំ បដាចាតំ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខុនិរោធនាមិធិ-
បដិបទាតិ យថាភ្នតំ បដាចាតិ ។ បុរុតិមាយ ចេថិ
និសាយ អាតច្ឆេយ្យ សមណោ វា ប្រាហ្មណោ វា
វាទន្តិកោ វាទគវេសិ វាទមស្ស អាណេបេស្សាមីតិ ។
តំ វត សហទម្មេន សន្តម្យេស្សតិ វា សម្ម-
កម្មេស្សតិ វា សម្មចារេស្សតិ វាតិ ទេតំ ហំឯ
វិជ្ជតិ ។ បច្ឆិមាយ ចេថិ និសាយ ។ ទុត្តរាយ
ចេថិ និសាយ ។ ទុត្តិណាយ ចេថិ និសាយ
អាតច្ឆេយ្យ សមណោ វា ប្រាហ្មណោ វា វាទន្តិកោ
វាទគវេសិ វាទមស្ស អាណេបេស្សាមីតិ ។ តំ វត
សហទម្មេន សន្តម្យេស្សតិ វា សម្មកម្មេស្សតិ វា
សម្មចារេស្សតិ វាតិ ទេតំ ហំឯ វិជ្ជតិ ។

ភិទុក្ខុភាយសព្វ ។ បេ ។ ទុក្ខុនិរោធនាមិធិបដិបទាយសព្វ ។
កិយំវិទោធនំ ។ ហសតិកុំវាធិទ្យាយ ព្រោវេហិកុនោ កិកុក្ខិ
សាសនានេ ក្នុរេវិសេចក្តីព្យាយាមថា នេជាទុក្ខ ។ បេ ។ ក្នុរេវិ
សេចក្តីព្យាយាមថា នេបដិបទា ជាដំណើរវេកាន់ទីលក់ទុក្ខ ។

[២២៥] ហសតិកុំវាធិទ្យាយ កិកុក្ខិណាទិមួយ ដីវិច្ឆាសំភាម
សេចក្តីពិតថា នេជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដីវិច្ឆាសំភាមសេចក្តីពិតថា នេ
បដិបទា ជាដំណើរវេកាន់ទីលក់ទុក្ខ ។ ប្រសិទ្ធិ សមណៈប្ប
ប្រាហ្មណំ អ្នកត្រូវការដោយវិទៈ អ្នកស្វែងរកវិទៈមកអំពីវិសាមីកិក
ដោយគិតថា អាត្មាអញ នឹងលើកវិទៈរបស់កិកុនោចេញ ។
សមណៈប្បប្រាហ្មណំនោះទំនិញធ្វើឱ្យកិកុនោកម្រើកក្តី កោយក្តី ញាវ-
ញីក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនេះទំនំនាទឡើយ ។ បើ
មកអំពីវិសាមីកិក ។ មកអំពីវិសាមីកិក ។ ប្រសិទ្ធិ
បើសមណៈប្បប្រាហ្មណំ អ្នកត្រូវការដោយវិទៈស្វែងរកវិទៈ មកអំពី
វិសាមីកិក ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងលើកវិទៈរបស់កិកុនោ
ចេញ ។ សមណៈប្បប្រាហ្មណំនោះទំនិញធ្វើឱ្យកិកុនោកម្រើកក្តី កោយក្តី
ញាវញីក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនេះទំនំនាទឡើយ ។

សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ សំណរដ្ឋោ ភោជ្ឈស-
 កុត្តុកោ កស្សស្សុ អដ្ឋកុត្តុ ហេត្ថានេមន្តំមា
 អដ្ឋកុត្តុ ទុបវិនេមស្ស បុគ្គំមាយ ចេមិ
 ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ កុសា វាតុវុទ្ធិ នេវ សន្តំម្បេយ្យ
 ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ បដ្ឋិមាយ ចេមិ
 ទិសាយ ។ ឧត្តរាយ ចេមិ ទិសាយ ។ ធីតុនិណាយ
 ចេមិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ កុសា វាតុវុទ្ធិ នេវ
 សន្តំម្បេយ្យ ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ ។
 តំ កិស្ស ហេតុ ។ ភម្មិត្តា ភិក្ខុវេ ធម្មស្ស សុខិ-
 ទាគត្តា សិលាយុបស្ស ។ ឯវេវ ចោ ភិក្ខុវេ យោ
 ចំ កោចំ ភិក្ខុ វងំ ទុក្ខុទ្ធិ យថាភូតំ បដាបាតិ ។
 បេ។ អយំ ទុក្ខុនិរោធតាមិទំបដិបទាតិ យថាភូតំ
 បដាបាតិ ។ បុគ្គំមាយ ចេមិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា វាធីតុកោ វាធីតវេសិ
 វាធម្មស្ស អាហេស្សមីតិ ។ តំ វត សហទម្មេន
 សន្តំម្បេយ្យតិ វា សម្បកម្បេយ្យតិ វា សម្បចាលេយ្យតិ
 វាតិ នេតំ ហំទំ វិជ្ជតិ ។ បដ្ឋិមាយ ចេមិ ទិសាយ ។

ម្នាលភិក្ខុ ព័ន្ធខ្យាយ ដូចសសរ្សប្រវែង ១៦ ហត្ថ សសរ្សនោះជាចុងទៅ
 ក្នុងរណ្តៅទាបៗ៧ហត្ថ ទៅទាបលើរណ្តៅ៧ហត្ថ ប្រសិនបើភ្លៀង
 លាយដោយខ្យល់ដ៏ខ្លាំង មកអំពីទិសខាងកើតក្តី ក៏មិនធម្មវិទ្ធិឱ្យកម្រើក
 ធ្វើឱ្យក្លាយ ធ្វើឱ្យញាប់ញ័របានឡើយ បើមកអំពីទិសខាងលិចក្តី ។ អំពី
 ទិសខាងជើងក្តី ។ បើទុកជាគ្រាប់ភ្លៀងលាយដោយខ្យល់ដ៏ខ្លាំង មកអំពី
 ទិសខាងត្បូងក្តី ក៏មិនធម្មវិទ្ធិឱ្យកម្រើក ធ្វើឱ្យក្លាយ ធ្វើឱ្យញាប់ញ័របាន
 ឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុ ព័ន្ធខ្យាយ ព្រោះ
 រណ្តៅក៏ជ្រៅ សសរ្សក៏ដោយសីលស្នូនល្អ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ព័ន្ធខ្យាយ ក៏ក្នុងណាមិយ ដឹងច្បាស់តាមវាគថៈ នេះជាទុក្ខ ។ បេ។
 ដឹងច្បាស់តាមវាគថៈ នេះបដិបទា ដំណើរពេញវិញសីលស្នូន ។
 កោះបីសមណៈបុព្វបុត្ត អ្នកស្រាវការដោយវិទៈ ស្វនិរកវិទៈ
 មកអំពីទិសខាងកើតក្តី ដោយភិតថា ពន្លាអញនឹងលើកខ្សែវិទៈរបស់ភិក្ខុ
 នោះចេញ ។ សមណៈបុព្វបុត្តនោះនឹងធ្វើឱ្យវាគុណារកម្រើកក្តី ធ្វើ
 ឱ្យក្លាយក្តី ធ្វើឱ្យញាប់ញ័រក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនេះមិន
 មានឡើយ ។ អំពីទិសខាងលិចក្តី ។

ទុក្ខកាយ ខេមិ ធិសាយ ។ ធិត្ថិណាយ ខេមិ
 ធិសាយ អាគម្មយ្យ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 វាធិត្ថិណោ វាធិតេសី វាធិមស្ស អាណេមស្សមិតិ ។
 តំ វត សហទម្មេន សង្កម្មេស្សតិ វា សម្ម
 កម្មេស្សតិ វា សម្មបាលេស្សតិ វាតិ លេតំ ហំ ឯ
 វិជ្ជតិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ សុទិដ្ឋត្តា ភិក្ខុវេ
 ចតុដ្ឋំ អរិយសច្ចាដំ ។ តតមេសំ ចតុដ្ឋំ ។ ទុក្ខស្ស
 អរិយសច្ចស្ស ។ ថេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិដិបដិបទាយ
 អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខដ្ឋំ
 យោតោ កាណិយោ ។ ថេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដិ-
 បដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

អំពីទិសខាងជើងភ្នំ ។ ពោះបីសមណៈបូត្រាហ្មណំ អ្នកត្រូវការដោយ
 ព័ទ្ធៈ ស្រូវរាព័ទ្ធៈ មកអំពីទិសខាងត្បូង ដោយគិតថា អាត្មាអញទឹង
 លើកព័ទ្ធៈរបស់ភិក្ខុនោះចេញ ។ សមណៈបូត្រាហ្មណំនោះទឹងធ្វើឲ្យ
 ភិក្ខុនោះកម្រើកភ្នំ ទឹងធ្វើឲ្យក្លាយភ្នំ ទឹងធ្វើឲ្យញាប់ញ័រភ្នំ ដោយពាក្យ
 ប្រកបដោយធម៌ ហេតុនេះទើបទៅឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះភិក្ខុនោះទុរយោជិត្យឲ្យអរិយសច្ច ២
 ដោយប្រពៃហើយ ។ អរិយសច្ច ២ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១
 ។ ថេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិដិបដិបទាយអរិយសច្ច ១ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុគង់សាសនានេះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា ទេវជាទុក្ខ ។ ថេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេ
 បដិបទាជាដំណើរពៅកាន់ទីលក់ទុក ។

សុត្តនិកាយ សុយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

ធិស្សន្ទីរ

សីសាទា ខងិរោ ធិណ្ណោ

មេលា សន្តិសាទេន ច

ចាលា សុវិយ្យមមា ទ្វេតា

ឥន្ទខិរលា ច វាដិបាតិ(*) ។

* ឧ.ម. វាដិបាតិ ចាហេ ទិស្សតិ ។

សុត្តនិកាយ សុយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ទុក្ខានៃលីសបាបណ្ណវិគ្គោនតិ

កាលអំពីព្រះជីមានព្រះភាគ ច្រើននឹងទៅក្នុងសីសា-
ទាន ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចស្លឹកត្រីជាដើម ១
អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចដំបង ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូច
ភ្លើងឆេះសំពត់ ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចបុសេដែល
គេចាក់ដោយលំពែងកប់វាយ ១ អំពីការដាក់កង្កួក
សត្វដោយឈើអណ្តែត ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូច
ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យមានពីរលើក អំពីសេចក្តី
ប្រៀបដូចសសរកាល ១ អំពីអ្នកលើកដោះ ១ ។

បញ្ចវគ្គ បញ្ចមោ

(៤៤៦) ឯកំ សមយំ ភគវំ រាជគហេ វិហារតិ
 វេជ្ជវេទ កលទ្កកធិនិមេ ។ តត្រ ទោ ភគវំ ភិក្ខុ
 អាមទ្កេសិ ភូតមុត្តំ ភិក្ខុវេ អញ្ញតរោ បុរិសោ រាជគហា
 ធិក្ខមិត្តា លោកចំនុំ ចិន្តេស្សធិតិ យេន សុមាភាយ
 ទោត្តរណី កេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា សុមាភាយ
 ទោត្តរណីយា តិវេ ធិសិធិ លោកចំនុំ ចិន្តេត្តោ ។
 អទ្កសា ទោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ សុមាភាយ
 ទោត្តរណីយា តិវេ ចតុវគ្គិនី សេនំ ភិសមុឡាសំ
 បរិសន្តំ ។ ធិស្វាទស្ស ឯននហោសិ ឧម្មត្តោស្មិ ធាមាហំ
 វិចេតោស្មិ ធាមាហំ យំ លោកេ ទត្តិ តំ មយា ធិដ្ឋង្គិ ។
 អថទោ សោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ទកវំ បរិសិត្តា មហា-
 ជនកាយស្ស អាហេទេសិ ឧម្មត្តោស្មិ ធាមាហំ កទ្កេ

បញ្ចវគ្គ ទី ៥

(៤៤៦) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រងំគង់នៅក្នុងវត្តវេជ្ជវេទ
 ជាភលទ្កកធិនិមេ គ្រូជ្រងំគង់ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
 ជ្រងំគ្រាសនឹងភិក្ខុទាំងឡាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តំព្រងនិយាយ
 មក មានបុរសម្នាក់ ចេញអំពីក្រុងរាជគ្រឹះដោយភិក្ខុ អញ្ជូននឹងតិក្ខុ
 លោកចំនុំ(១) (និកអំពីលោក) ផ្សំច្រើនហើយចូលទៅក្រសែបោកក្រណាត់
 ឈ្មោះសុមាភាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អន្តិយៈទៀបទ្រូបក្រសែបោកក្រណាត់
 ឈ្មោះសុមាភាយ ហើយនិកលោកចំនុំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរស
 នោះ ក៏ស្រាប់តែឃើញនូវសុមាភាយអង្គ ៤ កំណត់ចូលទៅក្នុងក្រុងឈ្មោះ
 ទៀបទ្រូបក្រសែបោកក្រណាត់ឈ្មោះសុមាភាយ ។ លុះបុរសនោះឃើញហើយ
 ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះផ្សំច្រើន អញ្ជូនមនុស្សទុក្ខរះដើ អញ្ជូនមនុស្សទុក្ខ
 ចំគូកយមាយទេតិ វត្តណាមិនមានក្នុងលោក ក្រុមនោះអញ្ជូនឃើញ
 ហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះបុរសនោះ ក្រឡប់ចូលទៅតាមខ្លះ
 ហើយប្រាប់ពួកមហាជនថា វិទ្ធអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ទុំដំមនុស្សទុក្ខ

១ - ធិនិកថា ទេណបង្កើតព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ ទេណបង្កើតនៃដី ទេណកាត់
 តែងសមុទ្រ ទេណកាត់តែងពួកសត្វដែលជាចេតិកៈ ទេណកាត់តែងភ្នំ ទេណកាត់នៃ
 ដើមស្វាយ ព្រោត ភ្លៀង ជាដើមមក ទេហវិថិ លោកចំនុំ (អង្គកថា) ។

វិចេតាស្មិ នាមាហំ កន្តេ យំ លោកេ ធន្តំ តំ មយា
 ធិដ្ឋន្តិ ។ យថាភាវំ បទ(១) ត្តំ អម្ពោ បុរិស ឧម្មត្តោ
 ភាវំ វិចេតោ តិក្ខុ លោកេ ធន្តំ យទ្ធកាយ ធិដ្ឋន្តិ ។
 ឥនាហំ កន្តេ វាជកហា ធិត្តុមិត្តា លោកេ ធិដ្ឋំ ចំន្តេ-
 សុត្តមិត្តំ យេន សុមាភតា ចោត្តុរណី តេទុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិត្តា សុមាភតាយ ចោត្តុរណីយា តិវេ
 ធិសិទ្ធិ លោកេ ធិដ្ឋំ ចំន្តេត្តោ ។ អន្តសំ ទ្វាហំ កន្តេ
 សុមាភតាយ ចោត្តុរណីយា តិវេ ចតុត្តិទី សេចំ
 កិសមុទ្យាលំ បរិសន្តំ ។ ឯវំ ទ្វាហំ កន្តេ ឧម្មត្តោ ឯវំ
 វិចេតោ ឥនត្វា លោកេ ធន្តំ យំ មយា ធិដ្ឋន្តិ ។
 តត្ស ត្តំ អម្ពោ បុរិស ឧម្មត្តោ តត្ស វិចេតោ ឥនត្វា
 លោកេ ធន្តំ យំ តយា ធិដ្ឋន្តិ ។ តំ ចោ បទ
 កិក្ខុវេ សោ បុរិសោ ក្ខតំយេវ អន្តស ចោ អក្ខតំ ។

• ឧ.ប. រាជ បទ ១

ខែអ្នកតាំងឡាយដ៏ចំរើន ខ្ញុំជាមនុស្សមានចិត្តរាយមាយ វត្តលាមិន
 មានក្នុងលោក វត្តនោះខ្ញុំបានឃើញហើយ ។ ពួកមហាជន គប្បិញថា
 ខែបុរសដ៏ចំរើន ចុះហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នកត្រូវ ហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នក
 មានចិត្តរាយមាយ វត្តដែលអ្នកបានឃើញហើយមិនមានក្នុងលោកដ៏ដូច-
 ម្តេច ។ ខែអ្នកតាំងឡាយដ៏ចំរើន ក្នុងចំងាយៈ ខ្ញុំចេញអំពីក្រុងវិជ្ជាគ្រឹះ
 ដោយអិតថា អាក្ខអញនឹងគិតនូវលោកចំន្តាដូច្នោះហើយចូលទៅក្រសួរ
 បោករណីឈ្មោះសុមាភតា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយទៀតក្រសួរ
 បោករណីឈ្មោះសុមាភតា គិតនូវលោកចំន្តា ។ ខែអ្នកតាំងឡាយ
 ដ៏ចំរើន ខ្ញុំក៏បានឃើញនូវសេនាមានអង្គ ២ កំពុងចូលទៅក្នុងក្រុងឈ្នួក
 ទៀបក្រសួរបោករណីឈ្មោះសុមាភតា ។ ខែអ្នកតាំងឡាយដ៏ចំរើន
 ខ្ញុំជាមនុស្សត្រូវ យ៉ាងនេះឯង ខ្ញុំជាមនុស្សមានចិត្តរាយមាយ យ៉ាងនេះ
 វត្តដែលខ្ញុំឃើញនេះហើយមិនដែលមានក្នុងលោកទេ ។ ខែបុរសដ៏ចំរើន
 ខ្ញុំសូមរំលឹកអ្នក ជាមនុស្សត្រូវហើយ ខ្ញុំសូមរំលឹកអ្នក ជាមនុស្ស មាន
 ចិត្តរាយមាយហើយ វត្តដែលអ្នកឃើញហើយនេះ មិនដែលមានក្នុង
 លោកទេ ។ ម្ចាស់កិត្តុតាំងឡាយ ឯបុរសនោះបានឃើញវត្តដែលគិត
 មែន មិនមែនបានឃើញនូវវត្តដែលមិនគិតទេ ។

(២២៥) ចំន្តោយ្យថ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធកាមិធិបដិបទានតិ
 ចំន្តោយ្យថ ។ តំ ភិក្ខុស្ស ហោតុ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ ចំន្តោ
 អត្តសញ្ញិតា ឯសា អាទិទ្រហ្មចរិយកា ឯសា ធិត្ថិ
 នាយ វិរតាយ ចំរោជយ ទុបសមាយ អភិក្ខាយ
 សម្ពោជយ ធិត្ថានាយ សំវត្តតិ ។ តស្មាភិហា ភិក្ខុវេ
 វង្សំ ទុក្ខន្តំ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធកាមិធិបដិបទានតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

(២២៧) ឯតំ សមយំ កកវំ រាជគហោ វិហារតិ
 ភិជ្ឈក្កដេ បទូតេ ។ អថទោ កកវំ ភិក្ខុ អាម-
 ទ្កេសិ អាយាម ភិក្ខុវេ យេន បដិកាណក្កដោ
 តេទុបសន្តិមិស្សាម ទិវវិហារាយតិ ។ ឯវំ កន្តតិ
 ទោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ បទូស្សោសុំ ។ អថទោ
 កកវំ សន្តហុលេហិ ភិក្ខុហិ សន្តិ យេន បដិ-
 កាណក្កដោ តេទុបសន្តិមិ ។ អន្តសា ទា អញ្ញាតរោ
 ភិក្ខុ បដិកាណក្កដេ មហន្តំ បទានំ ទិស្វាន
 កកវន្តំ ឯគណេន មហា វតាយំ កន្តេ បទាតោ

(២២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយនឹក គួរនឹកថា នេះ
 ជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរនឹកថា នេះជាទុក្ខនិរោធកាមិធិបទានវិញ ។ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះ) ការនឹកនេះ ប្រកប
 ដោយប្រយោជន៍ ការនឹកនេះ ជាអាទិទ្រហ្មចរិយៈ ការនឹកនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសវាករាជៈ ដើម្បីរលក់ ដើម្បី
 ស្ងប់ស្ងាប ដើម្បីដឹងចំពោះ ដើម្បីគ្រាស់ដឹង ដើម្បីចំភ្លេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុភិក្ខុសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា បដិបទាននេះ ជាទុក្ខ-
 និរោធកាមិធិបទាន ។

(២២៩) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់លើភ្នំធីត្បក្កដ ដិត
 ក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រាពោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ដឹងភិក្ខុទាំងឡាយ
 ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មក យើងចូលទៅឯធុបដិកាណក្កដ (ផ្នែកព្រំ
 វណ្ណិយបង្ក) ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកា
 ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ចូលទៅឯធុបដិកាណក្កដជាមួយនឹងភិក្ខុច្រើនរូប ។ ភិក្ខុមួយរូប
 បានឃើញនូវគ្រោះធំដិតធុបដិកាណក្កដ លុះឃើញហើយក៏ក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គ្រោះរនេះធំណាស់តើ

សុមហា វតាយំ(១) កន្លែ បចារតោ អត្ថំ ធុ ខោ
 កន្លែ ឥមម្ហា បចារតា អន្ហា បចារតោ មហាន្ត-
 តរោ ច កយោនគតរោ ចាតិ ។ អត្ថំ ខោ កិត្តុ(២)
 ឥមម្ហា បចារតា អន្ហា បចារតោ មហាន្តតរោ ច
 កយោនគតរោ ចាតិ ។ គតមោ ច កន្លែ ឥមម្ហា
 បចារតា អន្ហា បចារតោ មហាន្តតរោ ច
 កយោនគតរោ ចាតិ ។

[៤៣០] យេ ហិ កេនិ កិត្តុវ សមណា ក
 ប្រាហ្មណា ក ឥនំ ធុត្តុន្តំ យថាក្ខតំ ឧប្បជាទន្តំ
 អយំ ធុត្តុសមុទយោតិ យថាក្ខតំ ឧប្បជាទន្តំ អយំ
 ធុត្តុនិរោតិ យថាក្ខតំ ឧប្បជាទន្តំ អយំ ធុត្តុ-
 និរោទតាមិធិបដិបទាតិ យថាក្ខតំ ឧប្បជាទន្តំ ។ តេ
 ដាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ការេសុ អភិរមន្តិ ជរាសំវត្ត-
 និកេសុ សង្ការេសុ អភិរមន្តិ វេទនាសំវត្តនិកេសុ
 សង្ការេសុ អភិរមន្តិ សោកចរិណវធុត្តុនោមទស្សុ-
 ចាយាសសំវត្តនិកេសុ សង្ការេសុ អភិរមន្តិ ។

១ ឧ. ម សុរយាមោ ។ ២ ឧ. អត្ថំ ខោ កិត្តុវ ។

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជ្រោះដៅទង់ជាន់ផង បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ជ្រោះដៅទង់ជាន់ផង អូរខ្លាចផង ជាងជ្រោះនេះទៅទៀត មានវិសេស ។
 ម្នាលភិក្ខុ ជ្រោះដៅទង់ជាន់ផង អូរខ្លាចផង ជាងជ្រោះនេះមានវិសេស ។
 បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជ្រោះដៅទង់ជាន់ផង អូរខ្លាចផង ជាងជ្រោះនេះ
 ទៅទៀត តើដូចម្តេច ។

[៤៣០] ម្នាលភិក្ខុ ចំរើនខ្យល់ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណា-
 មីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា
 នេះជាទុក្ខនិរោធ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ
 ភាមិទិបទិបទា ។ សមណៈប្រាហ្មណ៍ចំរើននោះ តែងត្រេកអរ
 ក្នុងសង្ការចំរើនខ្យល់ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ត្រេកអរក្នុងសង្ការ
 ចំរើនខ្យល់ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា ត្រេកអរក្នុងសង្ការចំរើនខ្យល់
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីវេទនា ត្រេកអរក្នុងសង្ការចំរើនខ្យល់ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក ហិរិទៅ ទុក្ខ ចោមទស្ស ទុបាយាស ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

គេ ជាតិសំវត្តនិកោសុ សង្ខារេសុ អភិវត្តា ជរា-
 សំវត្តនិកោសុ សង្ខារេសុ អភិវត្តា មរណសំវត្តនិកោសុ
 សង្ខារេសុ អភិវត្តា សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចា-
 យាសុ សំវត្តនិកោសុ សង្ខារេសុ អភិវត្តា ជាតិ-
 សំវត្តនិកោសិ សង្ខារេ អភិសង្ខារោ ជរាសំវត្តនិកោសិ
 សង្ខារេ អភិសង្ខារោ មរណសំវត្តនិកោសិ សង្ខារេ
 អភិសង្ខារោ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចា-
 យាសុ សំវត្តនិកោសិ សង្ខារេ អភិសង្ខារោ ។ គេ ជាតិ-
 សំវត្តនិកោសិ សង្ខារេ អភិសង្ខារោ ជរាសំវត្តនិកោសិ
 សង្ខារេ អភិសង្ខារោ មរណសំវត្តនិកោសិ សង្ខារេ
 អភិសង្ខារោ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចា-
 យាសុ សំវត្តនិកោសិ សង្ខារេ អភិសង្ខារោ ជាតិបទាធម្មិ
 បឋតន្តិ ជរាបទាធម្មិ បឋតន្តិ មរណបទាធម្មិ
 បឋតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចា-
 យាសុ បទា-
 ធម្មិ បឋតន្តិ ។ គេ ន បរិមុច្ឆន្តិ ជាតិយា ជរាយ
 មរណេ សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ នោម-
 នស្សេហិ ចោយាសេហិ ន បរិមុច្ឆន្តិ ទុក្ខស្មាតិ
 វោមិ ។

កាលបើសមណៈប្រាហ្មណ៍ ពំនិនោ៖ ក្រេកអរក្នុងសង្ខារពំនិ ឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ក្រេកអរក្នុងសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីជរា ក្រេកអរក្នុងសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ
 ក្រេកអរក្នុងសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ
 ចោមនស្ស ។ បុណ្ណសៈហើយ ឈ្មោះថា ភាគីភិក្ខុសង្ខារដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីជាតិ ភាគីភិក្ខុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា
 ភាគីភិក្ខុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ ភាគីភិក្ខុសង្ខារ
 ពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស
 ។ បុណ្ណសៈ ។ លុះសមណៈប្រាហ្មណ៍ ពំនិនោ៖ ភាគីភិក្ខុសង្ខារពំនិ
 ឡាយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ភាគីភិក្ខុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា ភាគីភិក្ខុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 មរណៈ ភាគីភិក្ខុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក
 បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ។ បុណ្ណសៈហើយ ឈ្មោះថា ធ្លាក់ចុះកាន់គ្រោះ
 គឺជាតិផង ធ្លាក់ចុះកាន់គ្រោះគឺជរាផង ធ្លាក់ចុះកាន់គ្រោះគឺមរណៈផង
 ធ្លាក់ចុះកាន់គ្រោះគឺសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ។ បុណ្ណសៈផង ។
 សមណៈប្រាហ្មណ៍ ពំនិនោ៖ មិនផុតចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក
 បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ។ បុណ្ណសៈពំនិ ឡាយ គឺថា កតាលោក
 មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[២៣០] យេ ប ទោ កេចិ ភិក្ខុវ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា វង្គំ ទុក្ខន្តំ យថាភូតំ បដានន្តំ ។
 បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបត្តាតិ យថាភូតំ
 បដានន្តំ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ
 ន អភិវមន្តំ ជរាសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិវមន្តំ
 មរណសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិវមន្តំ សោកា-
 បរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចាយាសសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ
 ន អភិវមន្តំ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ
 អនភិវតា ជរាសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អនភិវតា
 មរណសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អនភិវតា សោកា-
 បរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចាយាសសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ
 អនភិវតា ជរាសំវត្តនិកេមិ សង្ខារេ ន
 អភិសង្ខារេន្តំ មរណសំវត្តនិកេមិ សង្ខារេ
 ន អភិសង្ខារេន្តំ សោកាបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុ-
 ចាយាសសំវត្តនិកេមិ សង្ខារេ ន អភិសង្ខារេន្តំ ។

[២៣១] ម្នាលភិក្ខុ តាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ ឯណាទីមួយ
 ដឹងឲ្យស្រុក មេសេចក្តីពិតថា ខេងជាទុក្ខ ។ ។ ។ ដឹងផ្ទាល់តាមសេចក្តីពិត
 ថា ខេងជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបត្តា ។ សមណៈប្រាហ្មណ៍ តាំងនោះ
 មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនក្រេក
 អរក្នុងសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារ
 តាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារតាំង
 ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស
 ទុបាយាសៈ ។ កាលបើសមណៈប្រាហ្មណ៍ តាំងនោះ មិនក្រេកអរក្នុង
 សង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារ
 តាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារតាំង
 ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារតាំងឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈ
 ហើយ ឈ្មោះថា មិនទាន់កាក់ភិក្ខុវសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីជាតិ មិនកាក់ភិក្ខុវសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ជរា មិនកាក់ភិក្ខុវសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ
 ដើម្បី សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

តេ ជាតិសំវត្តនិកេតិមំ សង្ការេ អនតិសង្ការិត្តា
 ជរាសំវត្តនិកេតិមំ សង្ការេ អនតិសង្ការិត្តា មរណសំ-
 វត្តនិកេតិមំ សង្ការេ អនតិសង្ការិត្តា សោតបរិទេវទុក្ខ-
 ទោមនស្សុទាយាសសំវត្តនិកេតិមំ សង្ការេ អនតិសង្ការិត្តា
 ជាតិបចាតម្បិ ទ បបតន្តិ ជរាបចាតម្បិ ទ បបតន្តិ
 មរណបចាតម្បិ ទ បបតន្តិ សោតបរិទេវទុក្ខទោម-
 នស្សុទាយាសបចាតម្បិ ទ បបតន្តិ ។ តេ បរិមុច្ចន្តិ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ សោតេហិ បរិទេវហិ
 ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ទតាយាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ
 ទុក្ខស្មាតិ វិនាមិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥទំ
 ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិដិបដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

(២៣២) អត្ថំ ភិក្ខុវេ មហាបរិទ្យាហោ នាម ចិរយោ
 តត្ថ យត្តិកំ ចត្តុនា រូបំ ចស្សតិ អនិជ្ឈរាបញ្ញាវ
 ចស្សតិ នោ ឥជ្ឈរូបំ អគន្ធិរាបញ្ញាវ ចស្សតិ នោ
 កន្ធិរូបំ អមតាបរាបញ្ញាវ ចស្សតិ នោ មតាបរូបំ
 យត្តិកំ សោតេន សន្តំ សុណាតិ ។ បេ ។

លុះសមណ ឬប្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ មិនបានកាត់ភិក្ខុនូវសង្ការទាំងឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនបានកាត់ភិក្ខុនូវសង្ការទាំងឡាយ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនបានកាត់ភិក្ខុនូវសង្ការទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីមរណៈ មិនបានកាត់ភិក្ខុនូវសង្ការទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសោត បរិទេវ ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុក្ខយាសៈហើយ វែមនិមិទញ្ចក់
 ចុះកាន់ជ្រោះគីដាដង មិនញាក់ចុះកាន់ជ្រោះគីដាដង មិនញាក់ចុះ
 កាន់ជ្រោះគីមណៈផង មិនញាក់ចុះកាន់ជ្រោះគីសោត បរិទេវ ទុក្ខ
 ទោមនស្ស ទុក្ខយាសៈផង ។ សមណៈឬប្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ វែមនិផុត
 ស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោត បរិទេវ ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុក្ខ-
 យាសៈ គង់គរកោលថា ផុតស្រឡះចាកទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ
 ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ
 ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិទីបដិបទា ។

(២៣២) ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ នរោមនសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយនំ
 សក្កវែមនិឃើញនូវរូបណាមួយ ដោយទុក្ខក៏នរោនោះ វែមនិឃើញរូប
 មិនជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា ឃើញរូបមិនជាទីគាប់ចិត្ត
 មិនឃើញរូបជាទីគាប់ចិត្ត ឃើញរូបមិនជាទីពេញចិត្ត មិនឃើញរូប
 ជាទីពេញចិត្ត ស្តាប់សំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។

យន្តិក្ខំ កាយេន ដោដ្ឋង់ ដុស្សិ ។ យន្តិក្ខំ មនសា
នម្មំ វិជាទាតិ អនិដ្ឋរុបញ្ញោ វិជាទាតិ នោ វដ្ឋរុបំ
អកន្តរុបញ្ញោ វិជាទាតិ នោ កន្តរុបំ អមទាបរុបញ្ញោ
វិជាទាតិ នោ មទាបរុបន្តិ ។

(២៣៣) ឃី វុត្ត អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតន-
កេច មហា វត សោ ភន្ត បរិទ្យាហោ សុមហា វត
សោ ភន្ត បរិទ្យាហោ អន្តិ ទុ ទោ ភន្ត ឯតន្តា
បរិទ្យាហោ អញ្ញោ បរិទ្យាហោ មហន្តតរោ ច កយា-
នកតរោ ចាតិ ។ អន្តិ ទោ ភិក្ខុ ឯតន្តា បរិ-
ទ្យាហោ អញ្ញោ បរិទ្យាហោ មហន្តតរោ ច កយា-
នកតរោ ចាតិ ។ កតមោ បន ភន្ត ឯតន្តា បរិ-
ទ្យាហោ អញ្ញោ បរិទ្យាហោ មហន្តតរោ ច កយា-
នកតរោ ចាតិ ។

(២៣៤) យេ ហិ កេនិ ភិក្ខុវេ(១) សមណា វា
ប្រាហ្មណា វា វនិ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ ធម្មជាទន្តិ ។
យេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធម្មជិបទាតិ យថាភូតំ ធម្ម-
ជាទន្តិ ។ កេ ជាតិសំវត្តនិកោសុ សុដ្ឋានេសុ អភិរមន្តិ ។

១ ភិក្ខុ ភិក្ខុ វិភិក្ខុ ។

ពាលត្រៃខ្យវឌ្ឍក្រណម្មយ ដោយកាយ ។ ជីវិច្ចសំបុមមាម្មណំ ណាម្មយ
ដោយចិត្ត ជីវិច្ចសំបុមមិចាចិត្រាថ្នា មិនជីវិច្ចសំបុមមាចិត្រាថ្នា
ជីវិច្ចសំបុមមិចាចិត្រាថ្នា មិនជីវិច្ចសំបុមមាចិត្រាថ្នា ជីវិច្ចសំបុម
មិនជាចិត្រាថ្នា មិនជីវិច្ចសំបុមមាចិត្រាថ្នា ។

(២៣៥) កាលព្រះមាតាព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
ភិក្ខុម្មយប្រ បានក្រាបទូលសូត្រព្រះមាតាព្រះភាគម្តេច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយនោះធំណាស់តើ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយនោះធំណាស់តើ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេច-
ក្តីក្រហល់ក្រហាយដទៃដែលធំជាងផង ក្នុងខ្លួនផង ជាងសេចក្តីក្រហល់
ក្រហាយនេះ មានដែរឬ ម្ចាស់ភិក្ខុ សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយដទៃដែល
ធំជាងផង ក្នុងខ្លួនផង ជាងសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយនេះ មានដែរ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយដែលធំជាងផង ក្នុងខ្លួនផង
ជាងសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយនេះ តើដូចម្តេច ។

(២៣៦) ម្ចាស់ភិក្ខុ ចាំឮឲ្យយ ក្នុងសមណៈបូត្រាហ្មណំ ឯណា-
នីមួយ មិនជីវិច្ចសំបុមមាសេចក្តីពិភព នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនជីវិច្ចសំ
បុមសេចក្តីពិភព នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធម្មជិប ៣ ។ សមណៈបូត្រាហ្មណំ
ចាំឮនោះ ប្រោកអក្កនិក្ខេត្តិក្ខិណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ។ បេ ។

បេ ។ អភិរតា អភិសង្ការោ ។ អភិសង្ការិក្ខា
 ជាតិបរិណាហោធិ បរិទុយ្ហន្តិ ជកបរិណាហោធិ
 បរិទុយ្ហន្តិ មរណបរិណាហោធិ បរិទុយ្ហន្តិ សោកបរិ-
 នេវទុក្ខនោមនស្សុបាយាសបរិណាហោធិ បរិទុយ្ហន្តិ ។
 ភេ ឧ បរិមុត្តន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ឧ
 សោកាហំ បរិនេវេហំ ទុក្ខាហំ នោមនស្សាហំ
 ទុបាយាសេហំ ឧ បរិមុត្តន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វនាមិ ។

[២៣៧] យេ ច ខោ ភេនិ ភិក្ខុវេ(១) សមណា វា
 ប្រាហ្មណា វា វនំ ទុក្ខន្តិ យថាភ្នតំ បដានន្តិ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទានិ យថាភ្នតំ បដានន្តិ ។
 ភេ ជាតិសំវត្តនិភេសុ សង្ខារេសុ បាតិរមន្តិ ។ បេ ។
 អធិកិរតា ឧ អភិសង្ការោ ។ អធិសង្ការិក្ខា ជាតិ-
 បរិណាហោធិ ឧ បរិទុយ្ហន្តិ ជកបរិណាហោធិ ឧ បរិ-
 ទុយ្ហន្តិ មរណបរិណាហោធិ ឧ បរិទុយ្ហន្តិ សោកបរិនេវ-
 ទុក្ខនោមនស្សុបាយាសបរិណាហោធិ ឧ បរិទុយ្ហន្តិ ។

១ ខ ភិក្ខុ ។

កាលបើត្រេកអរហើយ វមនីភាគកំភវនី ។ លុភភាគកំភវនីហើយ វមនីភាគ
 ដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺជាគិដធិ ក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រ-
 ហាយគឺជកដធិ ក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺមរណៈធិ ក្តៅដោយ
 សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺ សោក បរិនេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈ
 ធិ ។ សមណៈបុត្រាហ្មណំ ពំនិរនា វមនិមិនផុតស្រឡះចាកជានិដក
 មរណៈ សោក បរិនេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈ គឺជាគករោលថ
 មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។ សមណៈបុត្រាហ្មណំ ពំនិរនា វមនិមិន
 ផុតស្រឡះចាកជានិ ជក មរណៈ សោក បរិនេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស
 ទុបាយាសៈ គឺជាគករោលថ មិនមិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[២៣៨] ខាលភិក្ខុពំនិរនាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណំ ឯណា-
 នីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីគិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីគិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ។ សមណៈបុត្រាហ្មណំ ពំនិ-
 រនា វមនិមិនត្រេកអរហើយសង្ខារពំនិរនាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាគិ
 ។ បេ ។ កាលបើមិនត្រេកអរហើយវមនិមិនបានភាគកំភវនី ។ លុភមិនបាន
 ភាគកំភវនីហើយ វមនិមិនក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺជាគិដធិ
 មិនក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺមរណៈធិ មិនក្តៅដោយសេចក្តី
 ក្រហល់ក្រហាយគឺសោក បរិនេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈធិ ។

តេ បរិមុត្តន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោតេហំ
 បរិទេវេហំ ទុក្ខេហំ ទោមនស្សេហំ ទុក្ខាយាសេហំ
 បរិមុត្តន្តិ ទុក្ខស្មាតំ វធាមិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ
 ឥនំ ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធភាមិទិបដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

[៤៣៦] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ^(១) វិវំ វធាយ្យ អហំ
 ទុក្ខំ អវិយសច្ចំ យេវាភូតំ អនភិសមេត្ត ។ បេ ។
 ទុក្ខនិរោធភាមិទិបដិបទំ អវិយសច្ចំ យេវាភូតំ អនភិ-
 សមេត្ត សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ កាវិស្សមិទិ ទេតំ ហំនំ
 វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាចិ ភិក្ខុវេ យោ វិវំ វធាយ្យ អហំ
 ត្វជាតាវស្ស ហេដ្ឋិមំ យវំ អភាវិទ្វា ឧបវិមំ យវំ
 អាភេមេស្សមិទិ ទេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។ វិវំ ទោ
 ភិក្ខុវេ យោ វិវំ វធាយ្យ អហំ ទុក្ខំ អវិយសច្ចំ
 យេវាភូតំ អនភិសមេត្ត ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធភាមិទិ-
 បដិបទំ អវិយសច្ចំ យេវាភូតំ អនភិសមេត្ត សម្មា
 ទុក្ខស្សន្តំ កាវិស្សមិទិ ទេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

១. ឧ. យោ ហំ កំពូវ ។

សមណៈបុត្រាហ្មណំ ទាំងនោះ វេទនីផុតស្រឡះចាកដាច់ ជរា មរណៈ
 សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុក្ខាយាសៈ ភាវិតភាវេយ្យ
 ផុតស្រឡះចាកទុក្ខទាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រោមហេតុនោះ
 ភិក្ខុភិក្ខុសាសនាខ្លះ អូរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ អូរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធភាមិទិបដិបទា ។

[៤៣៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញមិនបាច់ប្រាសដីនិរទ្ធិទុក្ខអវិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ មិន
 បាច់ប្រាសដីនិរទ្ធិទុក្ខនិរោធភាមិទិបដិបទាអវិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ក៏គង់
 នឹងធ្វើទ្រទ្រង់ផុតទុក្ខដោយប្រពៃបាទ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនបាច់ធ្វើផ្ទះ
 ភារក្រែមខែផ្ទះមានកំពូល នឹងលើកផ្ទះភារក្រែមខែ (គឺមិនបាច់
 ធ្វើគ្រឿងក្រែមធ្វើតែគ្រឿងលើ) ហេតុនេះមិនមានទេយ៉ាងណាមិញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនបាច់
 ប្រាសដីនិរទ្ធិទុក្ខអវិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ មិនបាច់ប្រាសដីនិរទ្ធិ
 ទុក្ខនិរោធភាមិទិបដិបទាអវិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត នឹងធ្វើទ្រទ្រង់ផុតទុក្ខ
 ដោយប្រពៃកម្ពុធ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះផង ។

(២៣៧) យោ ធិ ទោ ភិក្ខុវេ ឃីវ វុទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យេជាក្កតំ អភិសមេច្ច ។ ឃេ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទំ អរិយសច្ចំ យេជាក្កតំ អភិសមេច្ច សង្កា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមិភិ ហនមេតំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ យោ ឃីវ វុទេយ្យ អហំ ក្ខតា- ការស្ស ហេដ្ឋិមំ ឃីវ ករិក្ខា ធមរិមំ ឃីវ គារោ- មេស្សាមិភិ ហនមេតំ វិជ្ជតិ ។ ឃីវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យោ ឃីវ វុទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យេជាក្កតំ អភិសមេច្ច ។ ឃេ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទំ អរិយសច្ចំ យេជាក្កតំ អភិសមេច្ច សង្កា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមិភិ ហនមេតំ វិជ្ជតិ ។ តស្មាភិហា ភិក្ខុវេ ភំទំ ទុក្ខន្តិ យោតោ ករណីយោ ។ ឃេ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ- បដិបទានិ យោតោ ករណីយោនិ ។

(២៣៨) ឯតំ សមយំ ភគវា វេសាលីយំ វិហារិ មហាវិទេ ក្ខតាភារសាលាយំ ។ អធិទោ អាយស្មា អាទេត្វោ បុព្វណ្ណសមយំ ទិវាសេត្វា បត្ត- ទិវាមាណាយ វេសាលីយំ(១) ចិណ្ណាយ ចារិសិ ។

(២៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្សោយ បើបុគ្គលណាពាលយ៉ាងនេះ វិញថា អាក្ខមញ្ញបានគ្រាស់ដឹងខ្ញុំទុក្ខអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ ឃេ។ បានគ្រាស់ដឹងខ្ញុំទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ហើយ ទំនិញធ្វើឲ្យទប់ជុំផ្តែងសេចក្តីទុក្ខបាន ហេតុនេះទើបមាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណង ខ្សោយ បុគ្គលណាពាលយ៉ាងនេះថា អាក្ខមញ្ញធ្វើផ្ទះបំណងក្រោមខែផ្ទះ មានកំពូលហើយសីមាលើកផ្ទះបំណងលើ ហេតុនេះទើបមាន យ៉ាងណា មិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្សោយ បុគ្គលណាពាលយ៉ាងនេះថា អាក្ខមញ្ញ គ្រាស់ដឹងខ្ញុំទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ។ ឃេ។ គ្រាស់ដឹងខ្ញុំទុក្ខ- និរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិតហើយទំនិញធ្វើឲ្យទប់ជុំផ្តែងទុក្ខ ដោយប្រព្រឹត្តបាន ហេតុនេះទើបមានយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្សោយ ក្រោមហេតុនោះ ភិក្ខុភិសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា ទុក្ខ ។ ឃេ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ។

(២៣៨) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភោគ ច្រើននឹងទៅក្នុង ក្នុងភារសាលា ខាងចោលខែ ជិតគ្រូវេសាលី ។ ព្រះនោះចង់ ព្រះ អាទន្តដ៏មានអាយុ ស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់បាត្រទំនិញ ក្នុងបុព្វណ្ណ- សម័យ ហើយចូលទៅក្នុងគ្រូវេសាលី ដើម្បីបំណុល ។

១១.ម. វេសាលី ។

អន្តរាគមន៍ ទោ អាយស្យា អាទន្ទោ សុត្តហុលេ លិច្ឆិ-
 កុមារកេ សណ្ឋាតារ ឧបាសនំ ករណេន្ត ធូរតា វ
 សុខុមេទ តាឡុច្ឆិក្កន្តេន្ត អសនំ អនិចារកេន្ត ទោទាទុ-
 តោទំ(១) អវិវាទិនំ ។ ធិស្វានស្ស ឯកទយោសិ សិក្ខិតា
 វនិមេ លិច្ឆិកុមារកោ សុសិក្ខិតា វនិមេ លិច្ឆិកុមារ-
 កោ យេត្រ ហំ ជាម ធូរតា វ សុខុមេទ តាឡុច្ឆិក្កន្តេន្ត
 អសនំ អនិចារកេន្ត ទោទាទុតោទំ អវិវាទិនំ ។

[២៣៧] អនិចារកេន្ត អាយស្យា អាទន្ទោ វេសាលិយំ
 ចិណ្ណាយ ចរិត្តា បញ្ញាភក្កំ ចិណ្ណាចាភយ្ហដិក្កន្តោ
 យេន កកវា តេទុបសន្តិមិ ទេបសន្តិមិត្តា កកវន្តំ
 អវិវាទេន្តា ឯកមន្តំ ចិសិនិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិន្ទោ
 ទោ អាយស្យា អាទន្ទោ កកវន្តំ ឯកទយោសិ វេសាលិ
 កន្តេ បុត្តស្តាសមយំ ធិវសេត្តា ចត្តវិវាទាយ
 វេសាលិយំ ចិណ្ណាយ ចារិសិ ។ អន្តរាគមន៍ ទោ
 កន្តេ សុត្តហុលេ លិច្ឆិកុមារកេ សណ្ឋាតារ
 ឧបាសនំ ករណេន្ត ធូរតា វ សុខុមេទ តាឡុច្ឆិក្កន្តេន្ត
 អសនំ អនិចារកេន្ត ទោទាទុតោទំ អវិវាទិនំ ។

• ពេទ្យាប្រដាប់ ។

ព្រះអាទន្តម្នីមានអាយុ ក៏បានឃើញពួកលិច្ឆិកុមារច្រើននាក់ កំពុងធ្វើ
 គ្រឿងគ្រោះក្នុងផ្ទះ ជាទៀនទូរសិល្បៈ កំពុងបាញ់សរតាមខ្ទេចខ្ទោង
 ជិតដុំដីចម្ងាយឲ្យចេញទៅគៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។ លុះព្រះអាទន្ត
 នោះ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីច្រើន ដូច្នោះ ពួកលិច្ឆិកុមារនេះ
 ចេះសិក្សាណាស់តើ ពួកលិច្ឆិកុមារនេះ ចេះសិក្សាណាស់តើ ព្រោះ
 ពួកលិច្ឆិកុមារនេះ ចេះបាញ់សរតាមខ្ទេចខ្ទោងជិតដុំដីចម្ងាយ ឲ្យចេញ
 ទៅគៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។

[២៣៧] លំដាប់នោះ ព្រះអាទន្តមានអាយុ គ្រាប់ទៅក្នុងក្រុង
 វេសាលិដើម្បីបិណ្ឌបាត កាលត្រូវបំបែកបិណ្ឌបាតក្នុងបញ្ចកត្ត ក៏ចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះ
 មានព្រះភាគហើយអន្តរាគមន៍ ។ លុះព្រះអាទន្តមានអាយុ
 អន្តរាគមន៍សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់បាត
 នឹងចិញ្ចឹមក្នុងបុព្វសម័យ ហើយចូលទៅក្នុងក្រុងវេសាលិ ដើម្បីបិណ្ឌ-
 បាត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញពួកលិច្ឆិកុមារច្រើន
 នាក់ កំពុងធ្វើគ្រឿងគ្រោះក្នុងផ្ទះជាទៀនទូរសិល្បៈ បាញ់សរតាម
 ខ្ទេចខ្ទោងជិតដុំដីចម្ងាយ ឲ្យចេញទៅគៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។

និស្វាទ មេ ឯតនលោសិ សិក្ខិតា វតិមេ លិច្ឆិ-
 កុមារកា សុសិក្ខិតា វតិមេ លិច្ឆិកុមារកា
 យត្រ ហិ ធាម ទ្កនតា វ សុខុមេទ តាឡឫក្កឡេទ
 អសនំ អតិចារេស្សន្តំ ទោទាទុចោទំ អវិវាទិកន្តំ ។
 តំ តី មត្តាសិ អាទន្ត កាតមំ ទុ ទោ ទុក្ការតំ
 វ ទុរិសម្បវតំ វ ។ យោ ទ្កនតា វ សុខុមេទ
 តាឡឫក្កឡេទ អសនំ អតិចារេយ្យ ទោទាទុចោទំ
 អវិវាទិតំ យោ វ សន្តា ភិទ្ធស្ស វាលស្ស កោដិយា
 កោដិ បដិវឌ្ឍយ្យាតំ ។ ឯតនេវ កន្ត ទុក្ការតោវ
 ទុរិសម្បវតោ យោ វ សន្តា ភិទ្ធស្ស វាលស្ស
 កោដិយា កោដិ បដិវឌ្ឍយ្យាតំ ។ អដិទា ភ
 អាទន្ត ទុប្បដិវឌ្ឍតំ បដិវឌ្ឍន្តំ យេ វនំ ទុក្កន្តំ
 យថាភូតំ បដិវឌ្ឍន្តំ ។ ថេ ។ អយំ ទុក្កនិរោធតាមិទិ-
 បដិបទាតិ យថាភូតំ បដិវឌ្ឍន្តំ ។ តស្មាភិហាទន្ត
 វនំ ទុក្កន្តំ យោតោ កាវណីយោ ។ ថេ ។ អយំ
 ទុក្កនិរោធតាមិទិបដិបទាតិ យោតោ កាវណីយោតិ ។

លុះប្រាស្តីបានឃើញហើយមានសេចក្តីគ្រៃលើដូច្នោះ ពួកលិច្ឆិកុមារ
 នេះ ចេះសិក្សាលាស់ភី ពួកលិច្ឆិកុមារនេះ ចេះសិក្សាល្អណាស់ភី
 ព្រោះពួកលិច្ឆិកុមារនេះ ចេះបាញ់សំនាមទ្រូចទ្រាងដីក្នុង ឲ្យចេញទៅ
 គៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ ។ ម្ចាស់អាទន្ត អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អំពី
 ដូចម្តេចហ្ន៎ ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រិតក្រៃលែងផង ហេតុតែឡើង
 ព្រមដោយកម្រផង ។ ជនណាបាញ់សំនាមទ្រូចទ្រាងដីក្នុងអំពីចម្ងាយ
 ឲ្យចេញទៅគៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ ឬក៏ជនណាបាញ់ទំលុះទ្រូងទំលុះរោម
 កន្ទុយដែលច្រៀកដា ដាច់រៀក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណាបាញ់
 ទំលុះទ្រូងទំលុះរោមកន្ទុយ ដែលច្រៀកដា ដាច់ច្រៀក ហេតុខ្លះដែល
 បុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រដូចហេតុតែឡើងព្រមដោយកម្រ ។ ម្ចាស់
 អាទន្ត ពួកជនណាចាក់ដុះតាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ ឬ ចាក់ដុះ
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា ពួកជនទាំងនោះរើប
 រឿយៗចាក់ដុះទុកហេតុដែលបុគ្គលចាក់ដុះបានដោយកម្រ ។ ម្ចាស់ អាទន្ត
 ព្រោះហេតុនោះ ក៏ក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 ទុក្ខ ។ ឬ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា ។

[២២០] អត្ថំ ភិក្ខុវេ លោកនុតិកា អយា អសំ-
រុតា អនុតារា អនុតារតិមិសា យេត្តបិមេសំ ចន្ទំម-
សុវិយាធិ វិមមហិទ្ធិកាធិ វិមមហាទុកាវាធិ អាភាយ
ធានុកោដ្ឋិតំ ។

[២២១] វិមំ រុត្តំ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ វិគ-
ណវេច មហា វត សោ ភន្តេ អនុតារោ សុមហា
វត សោ ភន្តេ អនុតារោ អត្ថំ ទុ ទោ ភន្តេ
វតស្តា អនុតារោ អញ្ញា អនុតារោ មហានុតារោ
ច ភយានុតារោ ចាតិ ។ អត្ថំ ទោ ភិក្ខុ វតស្តា
អនុតារោ អញ្ញោ អនុតារោ មហានុតារោ ច ភយានុ-
តារោ ចាតិ ។ កតមោ បទ ភន្ត វតស្តា
អនុតារោ អញ្ញោ អនុតារោ មហានុតារោ ច ភយានុ-
តារោ ចាតិ ។

[២២២] យេ ហិ តេមិ ភិក្ខុ សមណា វា
ប្រាហ្មណា វា វធិ ទុក្ខន្តំ យេត្តក្កតំ ធម្មជាទន្តំ ។
យេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិមជ្ជិមចាតិ យេត្តក្កតំ ធម្ម-
ជាទន្តំ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកោសុ សម្ពុរោសុ អភិវមន្តំ ។

[២២០] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសត្វក្នុងលោកនុតិកា មានក
សេចក្តីខ្ពស់ក្នុងលោក ជាពោធិវិក ជាពោធិវិកស្វរ្យយ័ន្ត ក្នុងនគរនោះ
មិនដែលបានទទួលពន្ធិទ្រព្យនឹងព្រះភាវិក្យតាំងឡាយនេះ ដែល
មានប្តូរដំណើរនេះ មានកាតុភាពធំ យ៉ាងនេះឡើយ ។

[២២១] កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងយ៉ាងនេះហើយ
ភិក្ខុមួយរូប បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ធីតានោះ ជាធីតាដំណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធីតានោះ
ជាធីតាដំណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធីតាដទៃដែលធំជាងផង គួរ
ខ្លាចផង ជាធីតានោះមានដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ ធីតាដទៃដែលធំជាងផង
គួរខ្លាចផង ជាធីតានោះ មានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះធីតា
ដទៃធំជាងផង គួរខ្លាចផង ជាធីតានោះ កើតដូចម្តេច ។

[២២២] ម្នាលភិក្ខុ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ មិនដឹង
ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ យេ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិមជ្ជិម ។ សមណៈប្រាហ្មណ៍តាំងនោះ
រមែងក្រែកអាក្រក់ស្តីរាំរំលោភ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ។ យេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហានិទាន

យេ ។ អភិរតា អភិសង្កហេន្តិ ។ អភិសង្កវិគ្គា
ជាតទុក្ខការម្បិ បបតន្តិ ជានុក្ខារម្បិ បបតន្តិ
មរណានុក្ខារម្បិ បបតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខនោម-
នស្សុចាយាសទុក្ខការម្បិ បបតន្តិ ។ តេ ន បរិមុទ្ធន្តិ
ជាតិយោ ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ទោយាសេហិ ន បរិមុទ្ធន្តិ
ទុក្ខស្នាតិ វនាមិ ។

[២២៣] យេ ន ខោ តេចិ ភិក្ខុ សមណា វា
ប្រាហ្មណា វា វេទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បដានន្តិ ។ យេ ។
អយំ ទុក្ខនិរោធនាមិធិបដិបទាតិ យថាក្ខតំ បដានន្តិ ។
តេ ជាតិសំវត្តចិកេសុ សង្ការេសុ ចាកំមន្តិ ។ យេ ។
អនភិរតា ន អភិសង្កហេន្តិ ។ អនភិសង្កវិគ្គា ជាតទុ-
ក្ខារម្បិ ន បបតន្តិ ជានុក្ខារម្បិ ន បបតន្តិ មរណានុ-
ក្ខារម្បិ ន បបតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចា-
យាសទុក្ខការម្បិ ន បបតន្តិ ។ តេ បរិមុទ្ធន្តិ ជាតិយោ
ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ នោម-
នស្សេហិ ទោយាសេហិ បរិមុទ្ធន្តិ ទុក្ខស្នាតិ វនាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហានិទាន

កាលបើគ្រូកអរហើយ រមែងគាត់ភ័យ ។ លុះគាត់ភ័យហើយក៏
ញាក់ចុះកាន់ច័ន្ទនីភគីជាតិផង ញាក់ចុះកាន់ច័ន្ទនីភគីផង ញាក់ចុះកាន់ច័-
ន្ទនីភគីមរណៈផង ញាក់ចុះកាន់ច័ន្ទនីភគីភិសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ខោមនស្ស
ទោយាសៈផង ។ សមណៈឬប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនផុតស្រឡះ
ចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ខោមនស្ស ទោយាសៈ
ភថាគករោលថា មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[២២៣] ម្នាលភិក្ខុ ពួកសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ ឯណាមួយ
ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ យេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធនាមិធិបដិបទា ។ សមណៈឬប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
មិនគ្រូកអរក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាតិ ។ យេ ។
កាលបើមិនគ្រូកអរហើយ ក៏រមែងមិនភាគភ័យ ។ លុះមិនបានភាគ
ភ័យហើយ ក៏មិនញាក់ចុះកាន់ច័ន្ទនីភគីជាតិផង មិនញាក់ចុះកាន់ច័ន្ទនីភ-
គីផង មិនញាក់ចុះកាន់ច័ន្ទនីភគីមរណៈផង មិនញាក់ចុះកាន់ច័ន្ទនីភ-
គីភិសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ខោមនស្ស ទោយាសៈផង ។ សមណៈឬ
ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងផុតស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ
ទុក្ខ ខោមនស្ស ទោយាសៈ ភថាគករោលថា មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

តស្មាតិហ ភិក្ខុ វេទំ ទុក្ខន្តំ យោគោ ករណីយោ ។
 មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិវិបដិបទាតិ យោគោ
 ករណីយោតិ ។

[២២២] សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាសមុទ្តេ
 ឯកច្ឆិក្កន្យំ យុកំ មត្តិមេយ្យ តត្រាមិស្ស កាណោ
 កច្ឆចោ សោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន
 សតិ សតិ ឧម្មុជ្ឈយ្យ ។ តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ
 អមិ ទុ សោ កាណោ កច្ឆចោ វស្សសតស្ស
 វស្សសតស្ស អច្ចយេន សតិ សតិ ឧម្មុជ្ឈន្តោ អមុស្មី
 ឯកច្ឆិក្កន្យេ យុកេ កិវំ បវសេយ្យតិ ។ យនិ ទ្ធន
 កន្តេ កតាចិ ករហចិ ជ័យស្ស អច្ឆចោ អច្ច-
 យេនាតិ ។ ទិប្បតវំ ទោ សោ ភិក្ខុវេ កាណោ
 កច្ឆចោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន
 សតិ សតិ ឧម្មុជ្ឈន្តោ អមុស្មី ឯកច្ឆិក្កន្យេ យុកេ
 កិវំ បវសេយ្យ ។ ន ត្រេវាហំ ភិក្ខុវេ សតិ
 វិជិតាតកតេន ពាលេន(១) មទុស្សន្តំ វទាមិ ។

១ ម វិទិតកតេន ពាលេន ។

ម្ចាស់ភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិវិ-
 បដិបកា ។

[២២២] ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះបាទ ដូចជាបុរសព្រះទ័យមានច្បោះ
 តែមួយក្នុងមហាសមុទ្រ ក៏ក្នុងមហាសមុទ្រនោះមានអណ្តើកពួក (មួយ)
 លុះកន្លងមួយរយឆ្នាំ ទៅ ទើបអណ្តើកពួកនោះនឹងបង្កើត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ព្រះបាទ ដូចជាបុរសព្រះទ័យមានច្បោះ កាលបើកន្លង
 មួយរយឆ្នាំ ទៅ ទើបអណ្តើកពួកនោះនឹងបង្កើត តែត្រូវនឹងសិកក្នុង
 នឹងមានច្បោះតែមួយឯណោះបានដែរ ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្រែងតែ
 កាលកន្លងយូរទៅទៀត ទើបមានម្តង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះបាទ លុះ
 កន្លងមួយរយឆ្នាំ ទៅ ទើបអណ្តើកពួកនោះនឹងបង្កើត ក៏សិកកៅក្នុងនឹង
 មានច្បោះតែមួយឯណោះទុកជាឆាប់ពេក ណាស់ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុព្រះបាទ ដល់ពេលដែលពួកទៅក្នុងវិទិតាភាយ បានមកជាមនុស្ស
 អស់ពីរម្តង គឺជាគតិពាលថា មិនបានឆាប់ឡើយគឺយូរពេក ណាស់ ។

តំ កំស្ស ហេតុ ។ ន ហេតុ កិក្ខុវេ អត្ថំ ធម្ម-
 ចរិយា សមចរិយា តុសលកិរិយា បុត្តាភិរិយា
 អត្តាមត្តាទាមិកា ។ ឯតុ កិក្ខុវេ វត្ថុតិ ធុត្តល-
 ទាមិកា ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ អនិច្ចត្តា កិក្ខុវេ
 ធាតុដ្ឋំ អរិយសច្ចាដ្ឋំ ។ តតមេសំ ធាតុដ្ឋំ ។
 ធុត្តស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ មេ ។ ធុត្តនិរោធហាមិដ្ឋបដិ-
 មនាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ កិក្ខុវេ ភីដិ
 ធុត្តន្តិ យោតោ ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ ធុត្ត-
 និរោធហាមិដ្ឋបដិមនាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[៤២៩] សេយ្យជាមិ កិក្ខុវេ អយំ មហាបវេរី ឯកោ-
 ទិកា^(១) អស្ស តត្រ បុរិសោ ឯកន្តិក្កឡំ យុកំ បត្តិ-
 មេយ្យ តមេតំ បុត្តិមោ វាតោ បច្ឆិមេន សំហវេយ្យ
 បច្ឆិមោ វាតោ បុត្តិមេន សំហវេយ្យ ឧត្តរោ វាតោ ធុត្តិ-
 ណេន សំហវេយ្យ ធុត្តិណោ វាតោ ឧត្តរេន សំហវេយ្យ
 តត្រស្ស កាលោ តច្ឆរោ សោ វស្សសតស្ស
 វស្សសតស្ស អច្ចយេន សតី សកី ធម្មធួយ្យ ។

១ ឧ.ម. ឯកោ ។

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះបុគ្គលពាលក្នុង
 លោកនេះគ្មានប្រព្រឹត្តនូវធម៌ គ្មានប្រព្រឹត្តស្មើ គ្មានធ្វើកុសល គ្មានធ្វើ
 បុណ្យទេ មានវត្ថុពិតស្មើគ្នាទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការព័ត
 ស្មើនូវសត្វដែលមានកំច្បាំងថយ វេទន៍ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបុគ្គលពាលខ្លះ ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះបុគ្គលពាល
 មិនឃើញនូវអរិយសច្ច ២ ។ អរិយសច្ច ២ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ចៈ ១
 របេ ។ ទុក្ខនិរោធហាមិដ្ឋបដិមហិយសច្ច ១ ក៏យោងនោះឯង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ របេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ-
 និរោធហាមិដ្ឋបដិមហិ ។

[៤២៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាវិជនដ៏ធំនេះ មានចំបំផុតជា
 មួយគ្នា មានបុរសបោះនីមមានច្បាប់កម្មយាចារិកវិជនដ៏នោះ ខ្យល់ពី
 ទិសភាគិកើត បក់នីមនោះទៅទិសភាគិលិច ខ្យល់ពីទិសភាគិលិច បក់
 (នីមនោះ) ទៅទិសភាគិកើត ខ្យល់ពីទិសភាគិកើត បក់ (នីមនោះ) ទៅ
 ទិសភាគិក្សតិ ខ្យល់ពីទិសភាគិក្សតិ បក់ (នីមនោះ) ទៅទិសភាគិកើត លុះ
 កន្លងមួយយេឡោះ ទៅ ទើបមានអាល្លឺកក្កាត់មួយក្នុងទីនោះដ៏បង្កើត ។ ។

នំ គី មញ្ញថ កំត្វវេ អបិ ទុ ខោ កាលោ កត្វតោ
 វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន សតី សតី
 ឧម្ពុជ្ជត្តោ អមុស្មី ឯកត្ថិក្កុឡេ យុតេ ភិវ បវសេយ្យតិ ។
 អធិត្ថមិទំ កន្តេ យំ សោ កាលោ កត្វតោ វស្ស-
 សតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន សតី សតី ឧម្ពុជ្ជត្តោ
 អមុស្មី ឯកត្ថិក្កុឡេ យុតេ ភិវ បវសេយ្យតិ ។
 ឯវំ អធិត្ថមិទំ កំត្វវេ យំ មទុស្សត្ថំ លកតិ ។
 ឯវំ អធិត្ថមិទំ កំត្វវេ យំ តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជតិ អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ ឯវំ អធិត្ថមិទំ
 កំត្វវេ យំ តថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិទយោ លោកេ
 ទិប្បតិ(១) ។ តស្សិទំ កំត្វវេ មទុស្សត្ថំ លទ្ធិ
 តថាគតោ ច លោកេ ឧប្បជ្ជតោ អវហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា តថាគតប្បវេទិតោ ច ធម្មវិទយោ លោកេ
 ទិប្បតិ ។ តស្មាតិហា កំត្វវេ កំ ទុត្តន្តិ
 យោតោ ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ ទុត្តនិរោធភាមិទិ-
 បដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

១ ឧ.វិក្កិ ។

ម្ចាស់កំត្វតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយសំគាល់ខ្ញុំវេហេនុនោះដូចម្តេច លុះកន្លង
 មួយយប់ៗ ៧ រៀបអណ្តើកខ្វាក់នោះនឹងម្តង ៗ គឺត្រូវនឹងសិកកក្ក
 នឹងមានច្បាប់តែមួយឯណោះបាទវេយ្យ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះកន្លង
 មួយយប់ៗ ៧ រៀបអណ្តើកខ្វាក់នោះនឹងម្តងៗ គឺត្រូវនឹងសិកកក្កនឹងម
 មានច្បាប់តែមួយឯណោះ ដោយហេតុឯណា ហេតុនោះ កម្រិត្រពោក
 យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់កំត្វតាំងឡាយ បុគ្គលបានខ្ញុំភាពជាមនុស្ស
 កម្រិត្រពោកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កំត្វតាំងឡាយ ព្រះភពាគត ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតក្នុងលោកកម្រិត្រពោកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់
 កំត្វតាំងឡាយ ធម្មវិន័យដែលភពាគតសំដែងហើយ វេមនិក្ខិច្ចាសក្កនី
 លោក កម្រិត្រពោកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កំត្វតាំងឡាយ ការបានខ្ញុំអក្ខ-
 ភាពជាមនុស្សនេះ ១ ព្រះភពាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធកើតក្នុងលោក
 ធម្មវិន័យដែលភពាគតសំដែងហើយ វេមនិក្ខិច្ចាសក្កនីលោក ១ (តាំងឡ
 នេះគ្រប់គ្នា) ។ ម្ចាស់កំត្វតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ កំត្វក្នុងសាសនា
 នេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ថា នេះជាទុក្ខនិរោធភាមិទិបដិបទា ។

(៤៤៦) សេយ្យជាចំ កិក្ខុវេ បុរិសោ សិទេវស្ស
 បទ្ធករាជស្ស សត្ត មុត្តមត្តិយោ ចាសាលាសត្តក
 ទបដិក្ខុវេយ្យ ។ តំ កី មត្តាថ កិក្ខុវេ កកមំ ទុ
 ទោ ពហុតំ យោ ប សត្តំ មុត្តមត្តិយោ ចាសាលា-
 សត្តក ទបដិក្ខុត្តា យោ ច សិទេវ បទ្ធករាជាតិ ។
 ឯតទេវ កន្ត ពហុតំ យទិទំ សិទេវ បទ្ធករាជា
 អប្បមត្តតោ សត្ត មុត្តមត្តិយោ ចាសាលាសត្តក
 ទបដិក្ខុត្តា សង្កម្មំ ទ ទបេតិ ទបដិទម្មំ ទ
 ទបេតិ កលភាគម្មំ ទ ទបេតិ សិទេវ បទ្ធករាជា
 ទបដិទាយ សត្ត មុត្តមត្តិយោ ចាសាលាសត្តក
 ទបដិក្ខុត្តាតិ ។ ឯតទេវ ទោ កិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស
 ទិដ្ឋិសម្មទ្ធស្ស មុត្តលស្ស អភិសមេនាវិទោ ឯតទេវ
 ពហុតំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិដ្ឋំ អប្បមត្តតំ
 អវសិដ្ឋំ សង្កម្មំ ទ ទបេតិ ទបដិទម្មំ ទ ទបេតិ
 កលភាគម្មំ ទ ទបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធ�ំ បរិក្ខិណំ
 បរិយាទិដ្ឋំ ទបដិទាយ យទិទំ សត្តក្ខត្តំបរមតា ។

(៤៤៦) ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសយកដុំក្រួសពីដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់
 សរសៃកបាយ ទៅប្រៀបផ្ទឹមទឹងស្តេចក្នុងឈ្មោះសិទេវ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំង
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ខ្លះហេតុនោះដូចម្តេច ដុំក្រួសពីដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់
 សរសៃកបាយ ដែលបុគ្គលយកទៅប្រៀបផ្ទឹមក្តី ស្តេចក្នុងឈ្មោះសិទេវក្តី
 របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្តេច
 ក្នុងឈ្មោះសិទេវនោះមានចំនួនច្រើនជាង ដុំក្រួសពីដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សរសៃកបាយ
 ដែលបុគ្គលប្រៀបធៀបទៅតាមមានចំនួនតិចជាងដុំក្រួស ពី ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់
 សរសៃកបាយ ដែលបុគ្គលយកទៅប្រៀបធៀបទឹងស្តេចក្នុងសិទេវ មិនផល
 ខ្លះការបំផុស មិនផលខ្លះការប្រៀបធៀបផង មិនផលខ្លះចំណែកខែ
 ចំណែកផង យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអរិយសាវក
 ដែលបរិច្ចារៈដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នកគ្រាស់ដី (ខ្លះមុត្តនិវេស) សេចក្តីទុក
 (របស់អរិយសាវកនោះ) ដែលគស់ទៅលើទីទៅច្រើនជាង សេចក្តីទុក
 ដែលគស់នៅតិចជាង មិនផលខ្លះការបំផុស មិនផលខ្លះការប្រៀបធៀប
 ផង មិនផលខ្លះចំណែកខែចំណែកផង ដើម្បីប្រៀបធៀបខ្លះទុក្ខភិមុខ
 ដែលគស់ទៅលើទីទៅ ចំនួនពីរក្នុងភាពយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

បទពន្លា បញ្ចេ

យោ វេទំ ទុក្ខន្តំ យថាក្កតំ បដាបាតិ ។ មេ ។ អយំ
ទុក្ខន្តំ រោធា ភាមិធិបដិបទាតិ យថាក្កតំ បដាបាតិ ។
តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្តំ យោតោ
ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខន្តំ រោធា ភាមិធិ-
បដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

(៤៤៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ សិទេវ បព្វតកជា
បរិក្ខយំ បរិយាទានំ ករន្ធយ្យ វេបេត្វា សត្ត មុត្ត
មត្តិយោ ចាសាណាសត្តកា ។ តំ ភី មត្តាដ
ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ ខោ ពហុតវំ យំ វា សិទេវុស្ស
បព្វតកជស្ស បរិក្ខិណំ បរិយាទិន្នំ យោ ច សត្ត
មុត្តមត្តិយោ ចាសាណាសត្តកា អវសិដ្ឋាតិ ។
ឯតទេវ កន្ធិ ពហុតវំ សិទេវុស្ស បព្វតកជស្ស
យទិនំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តិកា សត្ត មុត្ត-
មត្តិយោ ចាសាណាសត្តកា អវសិដ្ឋា សត្តម្យំ ឈ ឧបេន្និ
ឧបទិធម្យំ ឈ ឧបេន្និ កលភាតម្យំ ឈ ឧបេន្និ សិទេ-
វុស្ស បព្វតកជស្ស បរិក្ខិណំ បរិយាទិន្នំ ឧបទិធាយំ
សត្ត មុត្តមត្តិយោ ចាសាណាសត្តកា អវសិដ្ឋាតិ ។

បទពន្លា ៤

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីគិតថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ ដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីគិតថា នេះជាទុក្ខនាំរោធាតាមធិបដិបទា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធយ
ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុគង្វិសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
ទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនាំរោធាតាមធិបដិបទា ។

(៤៤៧) ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធយ ស្តេចភ្នំឈ្មោះសិទេវ ក៏ដល់នូវការ
អស់ទៅលើទិវៅ លើកលែងតែកុំបាច់និយាយដល់ដុំក្រួស ៧ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់
សណ្តែកបាយឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធយ អ្នកពុទ្ធយសំគាល់
នូវហេតុនោះដូចម្តេច ការអស់ទៅលើទិវៅនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះសិទេវ ក្តី
ដុំក្រួស ៧ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែកបាយដែលសល់ទៅក្តី របស់ពុទ្ធិសាសនា
តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បត់ព្រះអង្គដឹងរើន ការអស់ទៅលើទិវៅនៃ
ស្តេចភ្នំឈ្មោះសិទេវមានចំនួនច្រើនជាង ដុំក្រួស ៧ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែក
បាយដែលសល់នៅមានចំនួនតិចជាង ដុំក្រួស ៧ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែក
បាយដែលសល់ទៅ ក៏មិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់នូវការច្រៀមច្រៀម
ផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណីភេសជ្ជៈ ដោយការច្រៀមច្រៀមនូវការ
អស់ទៅលើទិវៅនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះសិទេវឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។

ឯទៀត ទោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស ទិដ្ឋិសម្មន្តស្ស
 បុគ្គលស្ស អភិសមេតាវិទោ ឯគរោ តហុតវំ ទុក្ខំ
 យទិទំ បរិក្ខំណំ បរិយាទិទ្ធិ អប្បមត្តកំ អវសិដ្ឋំ សង្ខម្យំ
 ឧ ឧបេតិ ឧបទិទម្យំ ឧ ឧបេតិ កលភាគម្យំ ឧ ឧបេតិ
 ប្រិមំ ទុក្ខត្ថំ បរិក្ខំណំ បរិយាទិទ្ធិ ឧបទិទាយ
 យទិទំ សុត្តន្តុប្បមតា ។ យោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 យជាត្វតំ បដាទាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាមិទិ-
 បដិបទាតិ យជាត្វតំ បដាទាតិ ។ តស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធាមិទិបដិបទាតិ យោតោ ករ-
 ណីយោតិ ។

បទាតវគ្គោ បញ្ចមោ

តិស្សវគ្គំ

ចិត្តា បទាតោ បរិណិបោ
 ក្ខនំ វាលទូការិទំ(១)
 ចិត្តធម្ម ច ទ្វេ វុត្តា
 សិទេវ អបេ ទុវេតិ ។

១ ១. ម. បូជានិទ្ទេសំ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុចំនីច្បាយ បុគ្គលជាអរិយសាវកដែលបិបូណ៌ដោយចំដួ ជាអ្នក
 គ្រាស់ផ្លែ (ទូរមក្ខនិវេសន) សេចក្តីទុក្ខដែលអស់ទៅវិនាសទៅ (វិនិរាយ-
 សាភវោ) មានចំនួនច្រើន សេចក្តីទុក្ខដែលសល់នៅមានចំនួនតិច មិន
 ផល់ទូរការព្រម មិនផល់ទូរការប្រៀបធៀប មិនផល់ទូរចំណែកវិនិច្ឆ័យ
 នឹងនិរទុក្ខនិរមុនដែលអស់ទៅលើទៅចំនួនវាអត្តភាពជាយោធិយូរ យោធិ
 នោះឯង ។ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជាទុក្ខ ។ បេ ។
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជាទុក្ខនិរោធាមិទិបដិបទា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចំនីច្បាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ថា ទេវជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេវជាទុក្ខនិរោធា-
 មិទិបដិបទា ។

ចប់ បទវគ្គ ទី ៥ ។

ទុទាននៃបញ្ជាតវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីការគិត ១ អំពីជ្រោះ ១ អំពីសេចក្តីគ្រហល់
- គ្រហាយ ១ អំពីសាលាមានកំពូល ១ អំពីទំលុះចូនិសវៃស
- រោម ១ អំពីលោកនូវទេវកនីភស្តុទ្យាយនី ១ អំពីច្បាប់និម
- ៦ លើក អំពីស្តេចក្តីឈ្មោះសិទ្ធិនៅទីពេលលើក ។

អភិសមយវិត្តោ ឆដ្ឋោ

អភិសមយវិត្ត ទី ៦

[២២៨] អថទោ កកតំ បរិត្តំ ទទសិទាយំ
បំសុំ អាណេបេត្តា កិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ តិ មញ្ញដ
កិក្ខុវេ កកតមំ ទុ ទោ ពហុតវំ យោ វាយំ មយា
បរិត្តោ ទទសិទាយំ បំសុំ អាណេបេតោ អយំ វា
មហាបវេតិ ។ ឯតទេវ កន្តេ ពហុតវំ យទិទំ មហា-
បវេ អប្បមត្តកាយំ កកវតា បរិត្តោ ទទសិទាយំ
បំសុំ អាណេបេតោ សទ្ធម្យំ ទ ទយេតិ ទបទិទម្យំ
ទ ទយេតិ កលកាកម្យំ ទ ទយេតិ មហាបវេ ទប-
ទិទាយ កកវតា បរិត្តោ ទទសិទាយំ បំសុំ អាណេ-
បេតោតិ ។ ឯតទេវ ទោ កិក្ខុវេ អវិយសាវកស្ស
ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស មុត្តលស្ស អភិសមេតាវិចោ ឯតទេវ
ពហុតវំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិត្តិណំ បរិយាទិដ្ឋំ អប្ប-
មត្តកំ អវសិដ្ឋំ សទ្ធម្យំ ទ ទយេតិ ទបទិទម្យំ ទ
ទយេតិ កលកាកម្យំ ទ ទយេតិ បរិមំ ទុក្ខក្ខត្តំ
បរិត្តិណំ បរិយាទិដ្ឋំ ទបទិទាយ យទិទំ សត្តក្ខត្ត-
បរមតា ។ យោ វេទំ ទុក្ខត្តំ យថាភ្នតំ បដាបាតិ ។

[២២៨] ត្រាថោឯនី ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់លើកទូរភាពម៍ដំមាន
ប្រមាណតិច ដាក់លើខ្នងព្រះនរោ ហើយគ្រាសំនឹងក្នុរវាំងឡាយថា
ម្នាលក្នុរវាំងឡាយ អ្នកវាំងឡាយសំគាល់ទូរហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍ដំ
មានប្រមាណតិច ដែលគង់គលើកដាក់លើចុងប្រថក្តិ មហាប្រិថពីនះ
ក្តី របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បតិគ្រព្រះអង្គដំរើន
មហាប្រិថពីនះច្រើនជាង អាចម៍ដំមានប្រមាណតិច ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់លើកដាក់លើខ្នងព្រះនរោ មានប្រមាណតិចទេ អាចម៍ដំមាន
ប្រមាណតិច ដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងព្រះនរោ មិនបាន
ដល់ទូរកាលបំផង មិនបានដល់ទូរការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់ទូរ
ចំណែកខែចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិថពីបានឡើយ
យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលក្នុរវាំងឡាយ បុគ្គលជាអវិយសាវកដែលបរិបូណ៌
ដោយទំដ្ឋិ ជាអ្នកគ្រាសំដឹង (ទូរមត្តនឹងផល) សេចក្តីទុក្ខរបស់អវិយសាវក
នោះដែលអស់ទៅ លើនិរោចច្រើនជាង សេចក្តីទុក្ខដែលសល់នៅមានប្រ-
មាណតិច មិនបានដល់ទូរកាលបំផង មិនបានដល់ទូរការប្រៀបធៀបផង
មិនបានដល់ទូរចំណែកខែចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងគំនរទុក្ខ
ក៏មុនដែលអស់ទៅលើនិរោចខ្លួន វា អត្តភាពជាយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះ
ឯនី ។ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ ថេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយសុ មហាវគ្គោ

មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាចិដ្ឋមដិបទានិ យថាភ្នំ
បដាបាតិ ។ ភស្មាភិហ ភិក្ខុវេ វងំ ទុក្ខន្តិ
យោគោ កាណិយោតិ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាចិដ្ឋ-
មដិបទានិ យោគោ កាណិយោតិ ។

(២២៩) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ចោត្តារណិ មញ្ញាស
យោជនាចិ អាណាមេន មញ្ញាស យោជនាចិ
វិគ្គារេន មញ្ញាស យោជនាចិ ទេវេនេន ធម្មញ្ញា
ទុននស្ស សមតិភ្នំតា កាកាយេយ្យ វនោ បុរិសា
កុសក្កេន ទុនតំ ទុក្ខវេយ្យ ។ តំ តី មញ្ញាជ
ភិក្ខុវេ កកមំ ធុ មោ ទហុតំ យំ វ កុសក្កេន(១)
ទត្តតំ យំ វ ចោត្តារណិយា ទុននន្តិ ។ ឯតទេវ
កន្តេ ទហុតំ យដិទំ ចោត្តារណិយា ទុនតំ អប្ប-
មត្តតំ កុសក្កេន ទុនតំ ទត្តតំ សង្កម្យំ ន ទេវតិ
ទមចំទម្យំ ន ទេវតិ កាលភាគម្យំ ន ទេវតិ
ចោត្តារណិយា ទុនតំ ទមចំទាយ កុសក្កេន ទុនតំ
ទត្តន្តិ ។ ឯវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស ។ មេ ។
យោគោ កាណិយោតិ ។

១ ខ. យំ វ កុសក្កេន ទេវតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គោ

ជីវិត្យាសំតាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាចិដ្ឋមដិបទា ។ ម្នាលភិក្ខុ
ព័ន្ធខ្យាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានោះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
ថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតា-
ចិដ្ឋមដិបទា ។

(២២៩) ម្នាលភិក្ខុព័ន្ធខ្យាយ ដូចស្រះបោករណី បរណាយ ៥០
យោជនំ ទវិសំ ៥០ យោជនំ ពំរេ ៥០ យោជនំ មានចិត្តពេញស្ម័គ្រ
ក្នុងទុដ្ឋកបាទ បុរសប្បវ្រ្មលក់ជិតដោយចុន្តិខៃស្សវិភិក្ខុស្រះនោះ ។
ម្នាលភិក្ខុព័ន្ធខ្យាយ អ្នកព័ន្ធខ្យាយសំគាល់ខ្លះហេតុនោះដូចម្តេច ចិត្ត
ដែលបុរសជ្រលក់ ដោយបុរិខៃស្សវិ ហើយលើកឡើងនឹងទឹកក្នុងស្រះ
បោករណី ចិត្តព័ន្ធខ្យាយនោះ តើចិត្តណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចំរើន ចិត្តក្នុងស្រះបោករណីនេះច្រើនជាង ចិត្តដែលបុរសជ្រលក់ដោយ
ចុន្តិខៃស្សវិហើយលើកឡើង មានប្រមាណតិច ចិត្តដែលបុរសជ្រលក់
ដោយចុន្តិខៃស្សវិហើយលើកឡើង មិនបានដល់ខ្លះកាលចំផង មិនបាន
ដល់ខ្លះកាលប្រៀបធៀបផង មិនដល់ខ្លះវិណាកខៃចំណិតផង ដោយការ
ប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងស្រះបោករណីបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាល
ភិក្ខុព័ន្ធខ្យាយ បុគ្គលជាអរិយសាវក ។ មេ ។ ភិក្ខុត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាម។

[៤៥៦] សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ យត្តិមា មហា ធនិយោ
 សំសទ្ធគំ សមេន្តិ ។ សេយ្យថីធំ ។ កង្កា យមុនា
 អចំវតិ សាភូ មហិ ។ តតោ បុរិសោ ទ្វេ វា
 តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧទ្ធកេយ្យ ។ តំ កំ មញ្ញថ
 ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ ទោ ពហុតវំ យោនិ វា ទ្វេ វា
 តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧត្តតានិ យំ វា សម្ពេជ្ជំ
 ឧទកន្តំ ។ វិគរោ កន្ត ពហុតវំ យទិធំ សម្ពេជ្ជំ
 ឧទកំ អប្បមត្តតានិ ទ្វេ វា តិណិ វា ឧទក-
 ដុសិតានិ ឧត្តតានិ សង្កម្យំ ធន ឧបេន្តិ ឧបេន្តម្យំ
 ធន ឧបេន្តិ កលកាតម្យំ ធន ឧបេន្តិ សម្ពេជ្ជំ ឧទកំ
 ឧបេនិយាយ ទ្វេ វា តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ
 ឧត្តតានិ ។ វិវេរោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស
 (សោយេវ បេយ្យាលោ) យោតោ ករណិយោតិ ។

[៤៥៧] សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ យត្តិមា មហា-
 ធនិយោ សំសទ្ធគំ សមេន្តិ ។ សេយ្យថីធំ ។ កង្កា
 យមុនា អចំវតិ សាភូ មហិ ។ តំ ឧទកំ បរិកុយំ

[៤៥៦] ម្នាលភិក្ខុបំណងព្យាយាម ដូចស្ម័គ្រដំបាំងព្យាយាម៖ វេមនិហូ
 ជោជនំ ។ ស្ម័គ្រដំបាំងព្យាយាម៖ ។ ភិស្ម័គ្រភ្នំ យមុនា អចំ-
 វតិ សាភូ មហិ ។ បុរសេនប្បិលើកឡើងខ្លះដែលកន្លែងចំណែក
 អំពីស្ម័គ្រដំបាំងព្យាយាម ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងព្យាយាម អ្នកបំណងព្យាយាមសំគាល់ខ្លះ
 ពេលនោះដូចម្តេច ដែលកន្លែងចំណែកដែលបុរសលើកឡើងខ្លះ
 ទឹកដែលលាយច្រឡំអំពីទឹកដទៃទៀតជោជនំមក ទឹកដំបាំងព្យាយាម ទឹក
 ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកដែលលាយច្រឡំអំពីស្ម័គ្រដទៃ
 ព្យាយាមជោជនំមកខ្លះច្រើនជាង ដែលកន្លែងចំណែកដែលបុរសលើក
 ឡើង មានប្រមាណតិចទេ ដែលកន្លែងចំណែកដែលបុរសលើក
 ឡើង មិនបានដល់ខ្លះខ្លាចរាប់ផង មិនបានដល់ខ្លះខ្លាចប្រៀបធៀបផង
 មិនបានដល់ខ្លះខ្លាចចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងទឹកដែល
 លាយច្រឡំអំពីស្ម័គ្រដទៃព្យាយាមជោជនំមកបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុបំណងព្យាយាម អរិយសាវក (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុស្ម័គ្រសេច
 ក្តីព្យាយាម ។

[៤៥៧] ម្នាលភិក្ខុបំណងព្យាយាម ដូចស្ម័គ្រដំបាំងព្យាយាម៖ វេមនិហូ
 ជោជនំមក ។ ស្ម័គ្រដំបាំងព្យាយាម៖ ។ ភិស្ម័គ្រភ្នំ យមុនា
 អចំវតិ សាភូ មហិ ។ ទឹកនោះក៏គង់ដល់ខ្លះខ្លាចរាប់ផង

បរិយាទានំ កង្កេយ្យ វេយ្យា ទ្វេ វា ភីណិ វា
 ទទកុដុសិទានំ ។ តំ ភី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ កកម៌
 ទុ ទោ តហុតវំ ។ យំ វា សម្ពុដ្ឋំ ទទតំ បរិ-
 ក្ខីណំ បរិយាទិដ្ឋំ ទបទិទាយ ទ្វេ វា ភីណិ វា
 ទទកុដុសិទានំ អវសិដ្ឋានិទិ ។ ឯតទេវ កេន្ត
 តហុតវំ សម្ពុដ្ឋំ ទទតំ យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយា-
 ទិដ្ឋំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ វា ភីណិ វា ទទកុដុសិ-
 ទានំ អវសិដ្ឋានិ សុដ្ឋម្យំ ទ ទបទិដ្ឋំ ទបទិទម្យំ ទ
 ទបទិដ្ឋំ កលភាគម្យំ ទ ទបទិដ្ឋំ សម្ពុដ្ឋំ ទទតំ
 បរិក្ខីណំ បរិយាទិដ្ឋំ ទបទិទាយ ទ្វេ វា ភីណិ វា
 ទទកុដុសិទានំ អវសិដ្ឋានិ ។ ឯវេវ ទោ ភិក្ខុវេ
 អរិយសោកស្ស ។ បេ ។ យោតោ ករណីយោទិ ។

(៤៩២) សេយ្យនាបិ ភិក្ខុវេ ឬវសោ មហាបវរិយា
 សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ ទុឡិកា ទបទិក្ខុវេយ្យ ។
 តំ ភី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ កកម៌ ទុ ទោ
 តហុតវំ យា វា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ ទុឡិកា
 ទបទិក្ខុវេ អយំ វា មហាបវរិទិ ។

លើសលែកនៃដំណាក់ទឹកដីប្រើប្រាស់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយសំគាល់ខ្ញុំហេតុនោះដូចម្តេច ទឹកដែលលាយច្រៀងទឹក ដំណាក់
 នៃទឹកដីប្រើប្រាស់ ដោយការប្រៀបធៀបទឹកទឹក ដែលអស់ទៅ
 លើទឹកដី ទឹកទាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បរិក្រព្រះអង្គ
 ដឹងរឿង ទឹកដែលលាយច្រៀង ដែលអស់ទៅលើទឹកដី ច្រើនជាង
 ដំណាក់ទឹកដីប្រើប្រាស់ ដែលអស់ទៅមានប្រមាណតិច ដំណាក់ទឹក
 ដីប្រើប្រាស់ដែលអស់ទៅ មិនបានដល់ទូកាពេប័ន មិនបានដល់ទូក
 ការប្រៀបធៀបទឹក មិនដល់ទូកដំណាក់នៃចំណិតផង ដោយការប្រៀប
 ធៀបទឹកទឹកដែលលាយច្រៀងដែលអស់ទៅលើទឹកដី បានឡើយ យ៉ាង
 ណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសោក ។ បេ ។ ភិក្ខុវេ
 សេចក្តីព្យាយាម ។

(៤៩២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសដឹកលំទុកទូក
 ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុន្មានគ្រា ដើម្បីប្រៀបធៀបទឹកមហា-
 ប្រិថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ខ្ញុំហេតុ
 នោះដូចម្តេច ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុន្មានគ្រាដែលបុរសដឹកលំទុកទឹក
 មហាប្រិថីនេះ បេសំទឹកពីនោះ តើបេសំណាច្រើនជាង ។

អភិសមយវគ្គ ទី ៦

ឯគរោវ កន្ត តហុតវំ យនិទំ មហាបថវី អប្បមត្តិកា
 សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ តុធឿកា ឧបទំត្តិកា សង្កម្យំ
 ន ឧបេន្តំ ឧបទំធម្មំ ន ឧបេន្តំ កលកាតម្យំ ន
 ឧបេន្តំ មហាបថវី ឧបទំធម្មយ សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ
 តុធឿកា ឧបទំត្តិកាតិ ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ
 អរិយសាវតស្ស (សោយេវ បេយ្យាលោ) យោតោ
 កកណីយោតិ ។

(២៩៣) សេយ្យជាចិ ភិក្ខុវេ មហាបថវី បរិក្ខយំ
 បរិយាណាចំ កន្តេយ្យ ថេរេន្ទា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ
 តុធឿកា។ តំ កំ មញ្ញេ ភិក្ខុវេ កកមំ ទុ ទោ តហុតវំ
 យំ វា មហាបថវិយោ បរិក្ខិណំ បរិយានិទំ យា វា សត្ត
 កោលដ្ឋិមត្តិយោ តុធឿកា អវសំដ្ឋាតិ ។ ឯគរោវ កន្ត
 តហុតវំ មហាបថវិយោ យនិទំ បរិក្ខិណំ បរិយានិទំ
 អប្បមត្តិកា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ តុធឿកា អវសំដ្ឋា
 សង្កម្យំ ន ឧបេន្តំ ឧបទំធម្មំ ន ឧបេន្តំ
 កលកាតម្យំ ន ឧបេន្តំ មហាបថវិយោ បរិក្ខិណំ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មហាប្រឹងប្រែងច្រើនជាង ដ៏ស្អិត ព័ជុំ មានចំនួន
 ប៉ុន្តែផ្ទុកប្រាស្រែលបុរសដ៏កល់ទុកមានប្រមាណតិច ដ៏ស្អិត ព័ជុំ មានចំនួន
 ប៉ុន្តែផ្ទុកប្រាស្រែលបុរសដ៏កល់ទុក មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបាន
 ដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណែកផង ដោយ
 ការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រឹងប្រែងឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវត (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុក្នុងរដ្ឋ
 សេចក្តីព្យាយាម ។

(២៩៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមហាប្រឹងប្រែងនូវការអស់ទៅ
 លើទីទៅ លើកាលនៃដ៏ស្អិតព័ជុំមានចំនួនប៉ុន្តែផ្ទុកប្រាស្រែល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ការអស់ទៅ
 លើទីទៅនៃមហាប្រឹងប្រែងដ៏ស្អិតព័ជុំមានចំនួនប៉ុន្តែផ្ទុកប្រាស្រែលសល់នៅ
 តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការអស់ទៅលើទីទៅ នៃ
 មហាប្រឹងប្រែង មានប្រមាណច្រើនជាង ដ៏ស្អិតព័ជុំ មានចំនួនប៉ុន្តែផ្ទុកប្រា
 ស្រែលសល់នៅមានប្រមាណតិច ដ៏ស្អិតព័ជុំ មានចំនួនប៉ុន្តែផ្ទុកប្រាស្រែល
 សល់នៅ មិនបានដល់នូវការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង
 មិនបានដល់នូវចំណែកនៃចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀប នឹងការអស់

បរិយាទិន្នំ ទមចិជាយ សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ គុដ្ឋិកា
អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកាស្ស
(សោយេវ បេយ្យលោ) យោតោ កាណិយោតិ ។

(៤៥៤) សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាសមុទ្រេ
ទ្វេ វា តីណិ វា ទទតត្ថសិទានិ ទន្ធខេយ្យ ។ តំ តី
មញ្ញថ ភិក្ខុវេ កតមំ ដុ ចោ ភហុតវ យោនិ វា ទ្វេ
វា តីណិ វា ទទតត្ថសិទានិ ទន្ធតានិ យំ វា មហា-
សមុទ្រេ ទទតត្ថំ ។ ឯវមេវ កន្ធម ភហុតវ យទិធំ
មហាសមុទ្រេ ទទតត្ថំ អប្បមន្តកានិ ទ្វេ វា តីណិ វា
ទទតត្ថសិទានិ ទន្ធតានិ សន្តម្យ ធម ទេបន្តិ ទមចិជម្យ
ធម ទេបន្តិ កលភាគម្យ ធម ទេបន្តិ មហាសមុទ្រេ
ទទតត្ថំ ទមចិជាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ទទតត្ថសិទានិ
ទន្ធតានិ ។ ឯវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកាស្ស
(សោយេវ បេយ្យលោ) យោតោ កាណិយោតិ ។

(៤៥៥) សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្រេ^(១)
បរិច្ឆយំ បរិយាទានំ កន្ធខេយ្យ បេតត្វា ទ្វេ វា តីណិ
វា ទទតត្ថសិទានិ ។ តំ តី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ

១ ម. មហាសមុទ្រ ទេវំ ។

វេ លីនិវេវ ខៃមហាប្រឹថតិបាទោឡើយ យាទិណាមិញ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុវាជិទ្យាយ អរិយសាវក (ខោឯងិជាបេយ្យលៈ) ភិក្ខុក្ករេធ្វើ
សេចក្តីព្យាយាម ។

(៤៥៦) ម្ចាស់ភិក្ខុវាជិទ្យាយ ដូចបុរសលើកឡើងខ្លួនដំណក់ទឹកពីរ
ឬបីដំណក់ក្នុងមហាសមុទ្រ ម្ចាស់ភិក្ខុវាជិទ្យាយ អ្នកវាជិទ្យាយ សំគាល់ខ្លួន
ហេតុនោះដូចម្តេច ដំណក់ទឹកពីរឬបីដំណក់ដែលបុរសលើកឡើងទឹក ទឹក
ក្នុងមហាសមុទ្រ ទឹកវាជិទ្យាយនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន វិភក្តក្នុងមហាសមុទ្រនេះមានប្រមាណច្រើនជាង ដំណក់ទឹកពីរឬបី
ដំណក់ ដែលបុរសលើកឡើងមានប្រមាណតិច ដំណក់ទឹកពីរឬបីដំណក់
ដែលបុរសលើកឡើងមិនបានដល់ខ្លួនការបំបែក មិនបានដល់ខ្លួនការប្រៀប
ធៀបផង មិនបានដល់ខ្លួនចំណែកវិនិច្ឆ័យផង អោយការប្រៀបធៀប
ទឹកក្នុងមហាសមុទ្របានឡើយ យាទិណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវាជិទ្យាយ
អរិយសាវក (ខោឯងិជាបេយ្យលៈ) ភិក្ខុក្ករេធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

(៤៥៧) ម្ចាស់ភិក្ខុវាជិទ្យាយ ដូចទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដល់ខ្លួន
ការអស់វេ លីនិវេវ លើកលែងតែដំណក់ទឹកពីរឬបីដំណក់ចេញ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុវាជិទ្យាយ អ្នកវាជិទ្យាយ សំគាល់ខ្លួនហេតុនោះ ដូចម្តេច

កតមំ ទុ ខោ តហុតវំ យំ វា មហាសមុទ្ទេ ទទតំ
 បរិក្ខ័ណំ បរិយាធិដ្ឋំ យាធិ វា ទ្វេ វា តីណិ វា ទទតា-
 ដុសិតាធិ អវសិដ្ឋាធិតំ ។ ឯកទេវ កន្តេ តហុតវំ មហា-
 សមុទ្ទេ ទទតំ(១) បរិក្ខ័ណំ បរិយាធិដ្ឋំ អប្បមត្តកតាធិ
 ទ្វេ វា តីណិ វា ទទតាដុសិតាធិ អវសិដ្ឋាធិ សម្ពុម្ប
 ធិ ទេវេន្តំ ទមធិធម្មិ ធិ ទេវេន្តំ កាលភាគម្បិ ធិ
 ទេវេន្តំ មហាសមុទ្ទេ ទទតំ បរិក្ខ័ណំ បរិយាធិដ្ឋំ
 ទមធិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ទទតាដុសិតាធិ
 អវសិដ្ឋាធិតំ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អវិយសាវកស្ស
 (សោយេវ មេយ្យាលោ) យោគោ កាលំយោតិ ។

[៤៥៦] សេយ្យដាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ហិមវិតា
 បទ្ធករាជស្ស សត្ត សាសបមមត្តិយោ ចាសាលាសត្តកា
 ទមធិត្តិមេយ្យ ។ តំ តី មត្តាថ ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ ខោ
 តហុតវំ យា វា សត្ត សាសបមមត្តិយោ ចាសាលា-
 សត្តកា ទមធិត្តិក្ខា អយំ វា ហិមវា បទ្ធករាជាតំ ។

១ ឧ.ម. ទវកំ យវិវិ ។

ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រដែលអស់ទៅ លើសទៅនឹងដំណក់ទឹកពីរប្លូមីដំណក់
 ដែលសល់នៅ វិភពាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រដែលអស់ទៅ លើសទៅខ្លះមានប្រមាណច្រើន
 ជាង ដំណក់ទឹកពីរប្លូមីដំណក់ដែលសល់នៅ មានប្រមាណតិច ដំណក់
 ទឹកពីរប្លូមីដំណក់ដែលសល់នៅ មិនបានដល់ទូការកប់ផង មិនបាន
 ដល់ទូការប្រៀបធៀបផង ទាំងមិនបានដល់ទូកំណែតនៃចំណិតផង
 ដោយការប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលអស់ទៅ លើសទៅ
 បានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក (នោះឯង
 ជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៥៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសដកល់ទុកទូកដុំក្រួស ៧ដុំ
 មានប្រមាណប៉ុនប្រាហ័ស្ត (ដើម្បីប្រៀបធៀប) នឹងស្តេចភ្នំឈ្មោះ
 ហិមវត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ទូកហេតុនោះ
 ដូចម្តេច ដុំក្រួស៧ដុំ មានប្រមាណប៉ុនប្រាហ័ស្ត ដែលបុរសដកល់ទុកនឹង
 ស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវត្ត របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។

ឯតទេវ កន្ត ធម្មតវ យទិធំ ហិមវា បព្វតកជា
 អប្បមត្តិកា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណសត្តក
 ទមធិត្តិកា សម្ពុម្បំ ឧ ទមេន្តិ ទមធិធម្មំ ឧ
 ទមេន្តិ កាលភាគម្បំ ឧ ទមេន្តិ ហិមវន្តំ បព្វតក-
 ជាធំ ទមធិនាយ សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណ-
 សត្តក ទមធិត្តិកាធំ ។ ឯតទេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយ-
 សាវតស្ស ។ បេ ។ យោតោ ករណីយោតិ ។

[៤៧៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ហិមវា បព្វតកជា
 បរិក្ខយំ បរិយាតាធំ កន្ទេយ្យ វេបេត្វា សត្ត
 សាសបមត្តិយោ ចាសាណសត្តក ។ តំ ភី មត្តាថ
 ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ ខោ ធម្មតវ យំ វា ហិមវតោ
 បព្វតកជស្ស បរិក្ខិណំ បរិយាទិធ្នំ យា វា សត្ត
 សាសបមត្តិយោ ចាសាណសត្តក អវសិដ្ឋាតិ ។
 ឯតទេវ កន្ត ធម្មតវ ហិមវតោ បព្វតកជស្ស
 យទិធំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិធ្នំ អប្បមត្តិកា សត្ត សាសប-
 មត្តិយោ ចាសាណសត្តក អវសិដ្ឋា សម្ពុម្បំ ឧ ទមេន្តិ

បតិក្រព្រះអង្គចំចំរើន ស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្តិ្ត មានប្រមាណច្រើនជាង
 ដុំក្រូសព៌ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលបុរសដឹកលំទុកមានប្រមាណ
 តិច ដុំក្រូសព៌ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលបុរសដឹកលំទុក មិនបាន
 ដល់ការរាប់ផង មិនបានដល់ទូកាព្រៀបផង មិនបានដល់ទូ
 ចំណែកខ្ពស់ណាផង ដោយការព្រៀបផ្សេងស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត
 បានឡើយយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុភាំងឡាយ អរិយសាវក ។ បេ
 ភិក្ខុវេ ធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៧៧] ម្នាលភិក្ខុភាំងឡាយ ដូចជាស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត ដែល
 ទូកាអស់ទៅ លើកទៅ លើកលែងតែក្រូសព៌ដុំ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់
 ស្ពៃចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុភាំងឡាយ អ្នកភាំងឡាយ សំគាល់ទូកាហេតុនោះ
 ដូចម្តេច ការរស់នៅលើកទៅនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្តនឹងដុំក្រូស ព៌ ដុំ
 មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលសល់ទៅ របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់
 ណាច្រើនជាង ។ បតិក្រព្រះអង្គចំចំរើន ការរស់ទៅ លើកទៅ
 នៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្តនឹង មានប្រមាណច្រើនជាង ដុំក្រូស ព៌ ដុំ
 មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលសល់ទៅ មិនបានដល់ទូកាព្រៀបផង

ទបដិធម្ម្យំ ឈ ទបេន្តំ កាលភាគម្យំ ឈ
 ទបេន្តំ ហិមវតោ បត្យតរាជស្ស បរិក្ខិណំ បរិយា-
 ទិដ្ឋំ ឧបដិធាយ សត្ត សាសបមត្តិយោ ជាសាលា-
 សត្តរា អវសិដ្ឋានំ ។ ឯវិមវ ទោ ភិក្ខុវេ អវិយសាវ-
 កស្ស ទិដ្ឋិសម្មទ្ធស្ស បុត្តលស្ស អភិសមេតាវតោ
 ឯគទេវ តហុតវ ទុក្ខំ យទិដ្ឋំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិដ្ឋំ
 អប្បមត្តកំ អវសិដ្ឋំ សទ្ធម្ម្យំ ឈ ទបេនិ ទបដិធម្ម្យំ ឈ
 ទបេនិ កាលភាគម្យំ ឈ ទបេនិ បុរិមំ ទុក្ខត្រូវ
 បរិក្ខិណំ បរិយាទិដ្ឋំ ឧបដិធាយ យទិដ្ឋំ សត្តត្រ-
 ត្តិមវមតា ។ យោ វទំ ទុក្ខត្រូវ យថាត្រូវ បដា-
 ធានំ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខទិរោធភាមិទិបដិបធានំ
 យថាត្រូវ បដាធានំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វទំ
 ទុក្ខត្រូវ យោតោ កាលណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខទិរោធភា-
 មិទិបដិបធានំ យោតោ កាលណិយោតិ ។

មិនបានដល់ខ្ញុំការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់ខ្ញុំចំណែកនៃចំណិតផង
 ដោយការប្រៀបធៀបនឹងការអស់ទៅ លើទីទៅ នៃសេចក្តីឆ្កែឆ្កោះហិមវត្ត
 បានឡើយ យ៉ាងណាម៉េញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិព្វាយ សេចក្តីទុក្ខរបស់
 អវិយសាវកជាបុគ្គលបិប្បណិដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នកគ្រាស់ដឹងនូវឯង ដែលអស់
 ទៅ លើទីទៅ មានប្រមាណច្រើនជាង សេចក្តីទុក្ខដែលសល់ទៅមាន
 ប្រមាណតិច សេចក្តីទុក្ខនោះ មិនបានដល់ខ្ញុំការប្រៀបធៀប មិនបានដល់
 ខ្ញុំការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់ខ្ញុំចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការ
 ប្រៀបធៀបនឹងនៃទុក្ខភិក្ខុមុនដែលអស់ទៅ លើទីទៅ អស់ ពីអត្តភាព
 ជាយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត
 ថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធភា-
 មិទិបដិបតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទិព្វាយ ពោរពេតនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខនិរោធភាមិទិបដិបតា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារាង្គ

តស្សប្បដានំ

ន ខ សំខា ចោត្តារណិយោ(១)

សម្ពុត្តិ អបរ ធុរ

បរិ ទ្វេសមុត្តហំ(២)

ទ្វេមា ធម បទ្ធក្ខមមាតិ ។

១ ខ. នសិទំ ចោត្តារណំ ។ ម. នសិទោ ចោត្តារណំ ។ ២ ខ. ម. បរិ ទ្វេ សមុត្ត ទ្វេ ។
នម ជាថា យុត្តករយេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារាង្គ

ទុក្ខានៃអភិសមយវិត្តោនតិ

និយាយអំពីដីលើពុទ្ធិគ្រាទេនា ១ អំពីស្រះពុក្ខុណេ ១
អំពីទឹកដែលលាយច្រឡំ ២ លើកដទៃទៀត អំពីវដ្តទ
ដី ២ លើក អំពីសមុទ្រ ២ លើក អំពីផុត្រួសប្រៀប
ចៀបទីនីក្នុង ២ លើក ។

អាមកធន្តបេយ្យាលេ បឋមវគ្គោ សត្តមោ

[២៩៩] អដថោ កកក បឋម្ហំ ឧទសិទាយំ បំសុ
 អាពេមទ្វា ភិក្ខុ អាមន្តសិ តំ តំ មញ្ញា ឋ ភិក្ខុវេ
 កកមំ ឌុ ចោ ពហុតំ យេ កិយំ មយា បឋម្ហំ
 ឧទសិទាយំ បំសុ អាពេមិនោ អយំ ក មហាបឋវីតិ ។
 ឯតនេវ កន្ត ពហុតំ យធិធំ មហាបឋវី អប្បមត្ត-
 កាយំ កកវតា បឋម្ហំ ឧទសិទាយំ បំសុ អាពេមិនោ
 សត្តម្យំ ឧ ទមេតិ ទមធំឧម្យំ ឧ ទមេតិ កាល-
 កាម្យំ ឧ ទមេតិ មហាបឋវី ទមធំនាយ កកវតា
 បឋម្ហំ ឧទសិទាយំ បំសុ អាពេមិនោតិ ។ ឯតម
 ចោ ភិក្ខុវេ អប្បមត្តកា តេ សត្តា យេ មទុស្សស្ស
 បទ្វាជាយន្តិ អដថោ ឯតេវ ពហុតា សត្តា យេ
 អត្តាត្រ មទុស្សស្សំ^(១) បទ្វាជាយន្តិ ។ តំ តំស្ស
 ហេតុ ។ អនិច្ចត្តា ភិក្ខុវេ ធន្តំ អិយសទ្វាធំ ។
 កកមេសំ ធន្តំ ។ ធន្តស្ស អិយសទ្វាស្ស ។
 មេ ។ ធន្តនិរោធនាមិធិបដិបទាយ អិយសទ្វាស្ស ។

១ ឧ. អត្តាត្រ មទុស្សស្ស ។

អាមកធន្តបេយ្យាលេបឋមវគ្គ ទំ ៧

[២៩៩] ព្រះនារង្គ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះលើកខ្ញុំអាចម៍ដី
 មានប្រមាណភិច ដាក់លើចុងព្រះទេព ហើយក្រាស់ទឹកក្នុងព្រះខ្យល់
 ម្នាលភិក្ខុព្រះខ្យល់ អ្នកព្រះខ្យល់សំគាល់ខ្ញុំវេហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍-
 ដីបន្តិចដែលគេស្រែកដាក់លើចុងព្រះទេពនឹងមហាច្រើតនោះ របស់ព្រះ
 ភិវន្តា កើតលើលោកច្រើតជានិ ។ បត់ច្រប្រាអង្គដ៏ចម្រើន មហា-
 ច្រើតដ៏ធំលើច្រើតជានិ អាចម៍ដីបន្តិច ដែលព្រះមានព្រះករុណាលើកដាក់
 លើចុងព្រះទេព មានប្រមាណភិច អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគ
 លើកដាក់លើចុងព្រះទេព មិនបានដល់ខ្ញុំការពប់ជនិ មិនបានដល់
 ខ្ញុំការប្រៀបធៀបជនិ មិនបានដល់ខ្ញុំចំណែកខែចំណិតជនិ ដោយការ
 ប្រៀបធៀបនឹងមហាច្រើតព្រះទេព យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ព្រះខ្យល់ ពួកសត្វដែលកើតក្នុងកំណើតមនុស្សព្រះខ្យល់មានប្រមាណ
 ភិច ឯពួកសត្វដែលកើតត្រូវកំណើតពួកមនុស្សមានប្រមាណច្រើត ។
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុព្រះខ្យល់ ព្រោះពួកសត្វមិន
 ឃើញខ្ញុំអិយសទ្វា ។ អិយសទ្វា ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺទុកអិយសទ្វា ១
 ។ មេ ។ ទុកនិរោធនាមិធិបទាយអិយសទ្វា ១ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។
បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោគោ
ករណីយោតិ ។

(៤៥៧) អដទោ កតវា បរិក្ខំ ទទសិទាយំ បំសុ
អាណេមត្វា ភិក្ខុ អាមន្តសិ តំ តី មធួដ ភិក្ខុវេ
កតមំ មុ ទោ តហុតវំ យោ វាយំ មយោ បរិក្ខា
ទទសិទាយំ បំសុ អាណេមិត្វា អយំ កំ មហាបវេតិ ។
ឯតោវ កន្តេ តហុតវំ យទិទំ មហាបវេ អប្ប-
មត្តកាយំ កតវតា បរិក្ខា ទទសិទាយំ បំសុ
អាណេមិតោ សន្តម្យំ ន ឧបេតិ ឧបទិទម្យំ ន ឧបេតិ
កលកាតម្យំ ន ឧបេតិ មហាបវេ ឧបទិទាយ
កតវតា បរិក្ខា ទទសិទាយំ បំសុ អាណេមិតាតិ ។
ឯវាមេ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បមត្តកា តេ សត្តា យេ
មជ្ឈិមេសុ ជទបទេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ ឯតោវ
តហុតវា សត្តា យេ បច្ឆន្តិមេសុ ជទបទេសុ
បច្ឆាជាយន្តិ ។ អវិញ្ញាតាវេសុ មិលត្ថុសុ(១) ។ បេ ។

១. មិលត្ថុសុ ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើ
សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
នេះជាទុក្ខ ទិរេតតាមិធិបដិបទា ។

(៤៥៧) គ្រោះនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ច្រង់លើកនូវអាចម៍ដី
បន្តិចដាក់លើចុងព្រះនាមា ច្រង់គ្រាស់ទីភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍ដីបន្តិចដែល
ភថាគតលើករឿងដាក់លើចុងគ្រូចក៏នឹងមហាប្រិចតិទេះ របស់ទាំងពីរ
កើបេសំណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រិចតិទុំច្រើន
ជាង អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើករឿងដាក់លើចុងព្រះនាមា
មានប្រមាណតិច អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុង
ព្រះនាមាមិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវ
ចំណែកវែងចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិចតិទុំច្រើនឡើយ
យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលកើតក្នុងមជ្ឈិមជទ-
បទមានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលកើតក្នុងបច្ឆន្តិមជទបទទាំងឡាយ
មានប្រមាណច្រើន ។ សត្វទាំងឡាយ វាមិនកើតក្នុងមិលត្ថុមជទបទ
ទាំងឡាយដែលមិនមានប្រាជ្ញា ក៏យ៉ាងនោះឯងដែរ ។ បេ ។

អនាមិកប្រយុទ្ធសាស្ត្រ បឋមកថា សន្តិកថា

អនាមិកប្រយុទ្ធសាស្ត្រ វិ ៦

[២៦០] ឯវិទេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បមន្តកា ភេ
សន្តិ យេ អនិយេន បទ បញ្ញាចត្តុតា សមញ្ញាភតា
អថទោ ឯវេវេ ពហុតក សន្តិ យេ អវិជ្ជាភតា
សម្មន្ត្រ្តិ ។ បេ ។

[២៦១] ឯវិទេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តិ
យេ សុរាមោយមជ្ឈិម្បមានដ្ឋានា មជ្ឈិវិភា អថទោ
ឯវេវេ ពហុតក សន្តិ យេ សុរាមោយមជ្ឈិម្បមានដ្ឋានា
អប្បជិវិភា ។ បេ ។

[២៦២] ឯវិទេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តិ
យេ ថលជា អថទោ ឯវេវេ ពហុតក សន្តិ យេ
ទុទតតា ។ បេ ។

[២៦៣] ឯវិទេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តិ
យេ មត្តេយ្យា អថទោ ឯវេវេ ពហុតក សន្តិ យេ
អមត្តេយ្យា ។ បេ ។

[២៦៤] ឯវិទេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តិ
យេ មេត្តេយ្យា អថទោ ឯវេវេ ពហុតក សន្តិ យេ
អមេត្តេយ្យា ។ បេ ។

[២៦០] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រកបដោយបញ្ញាចតុ
ជ័ប្រសើរ មានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលមិនចេះដឹងប្រកបដោយ
សេចក្តីល្ងង់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៦១] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វដែលរៀនចាតសុរាមោយ-
មជ្ឈិម្បមានដ្ឋាន មានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលមិនរៀនចាតសុរាមោយ-
មជ្ឈិម្បមានដ្ឋាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៦២] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វដែលកើតនៅលើភាគមាន
ប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលកើតក្នុងទឹក មានប្រមាណច្រើន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៦៣] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វប្រតិបត្តិល្អចំពោះមាតា
មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះមាតា
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៦៤] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះបិតា
មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះបិតា
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុទ្ធ

[៤៦៥] ឯកោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ សាមញ្ញា អធិទោ ឯតេវ តហុតោ សត្តា យេ
អសាមញ្ញា ។ មេ ។

[៤៦៦] ឯកោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ ព្រាហ្មញ្ញា អធិទោ ឯតេវ តហុតោ សត្តា យេ
អព្រាហ្មញ្ញា ។ មេ ។

[៤៦៧] ឯកោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ តុលេដេដ្ឋាមនាយិចោ អធិទោ ឯតេវ តហុតោ
សត្តា យេ អតុលេដេដ្ឋាមនាយិចោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

[៤៦៥] ភូតសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះសមណៈ មានប្រ-
មាណគឺច ចំណែកភូតសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះសមណៈ មាន
ប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ ។

[៤៦៦] ម្នាលភិក្ខុចាំវិទ្យាយ ភូតសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះ
ព្រាហ្មណ៍ មានប្រមាណគឺច ចំណែកភូតសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អ
ចំពោះព្រាហ្មណ៍ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ ។

[៤៦៧] ម្នាលភិក្ខុចាំវិទ្យាយ ភូតសត្វដែលប្រព្រឹត្តភាគីក្រីក្រ
ដល់បុគ្គលជាធំក្នុងគ្រូល មានប្រមាណគឺច ចំណែកភូតសត្វ ដែល
មិនប្រព្រឹត្តភាគីក្រីក្រដល់បុគ្គលជាធំ ក្នុងគ្រូល មានប្រមាណច្រើន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

អាមរត្ថប្បយុគស បឋមវគ្គ សុត្តន្ត

ទីបួន

អត្ថប្រាម បដិវត្ត បដិវត្ត

សុត្តន្តបិដក

មគ្គយុគបិដក ទីបួន

សាមញ្ញ ប្រាម បដិវត្ត ៖

អាមរត្ថប្បយុគស បឋមវគ្គ ទី ៦

ទីបួន

និយាយអំពីពួកសត្វ ដែលកើតគ្រប់អំពីមនុស្ស

មានប្រមាណច្រើន១ អំពីពួកសត្វដែលកើតក្នុងបច្ចុប្បន្ន

ដទៃ១១ អំពីពួកសត្វដែលប្រកបដោយបញ្ញា១ អំពីពួក

សត្វដែលរៀនចាតសុភមេយ ១ អំពីពួកសត្វដែលកើត

ក្នុងវិគ្គ១ អំពីពួកសត្វដែលប្រតិបត្តិស្តីចំពោះមាតា ១

បិតា១ សមណៈ ១ ក្រាហ្មណ៍ ១ អំពីសេចក្តីគោត

ក្រែងចំពោះបុគ្គលជាធំ ក្នុងគ្រូកូល ១ ។

អាមកធនាប្បយុលេ ទុតិយវគ្គ អដ្ឋមោ

[៤៦៥] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ
សត្តា យេ ចាលាភិចារា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ
តហុតវា សត្តា យេ ចាលាភិចារា អប្ប-
ដិវិតា ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ បេ ។

[៤៦៧] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ
សត្តា យេ អនិច្ចាទាថា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ
តហុតវា សត្តា យេ អនិច្ចាទាថា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[៤៦៩] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា យេ
កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតវា
សត្តា យេ កាមេសុ មិច្ឆាចារា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[៤៧១] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ
សត្តា យេ មុសាវាថា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ
តហុតវា សត្តា យេ មុសាវាថា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[៤៧៣] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា យេ
មិសុណាយ វាថាយ បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុ-
តវា សត្តា យេ មិសុណាយ វាថាយ អប្បដិវិតា ។ បេ ។

អាមកធនាប្បយុលេ ទុតិយវគ្គ ទី ៨

[៤៦៨] ខ្នលភិក្ខុតាំងឡាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកបាណភិ-
បាត មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកបាណភិបាត
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះ
ហេតុអ្វី ។ បេ ។

[៤៦៩] ខ្នលភិក្ខុតាំងឡាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកអទិន្នាចាន
មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកអទិន្នាចាន មាន
ប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧០] ខ្នលភិក្ខុតាំងឡាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកកាមេសុ-
មិច្ឆាចារា មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកាមេសុ-
មិច្ឆាចារា មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧១] ខ្នលភិក្ខុតាំងឡាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកមុសាវាថា
មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកមុសាវាថា មាន
ប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៧២] ខ្នលភិក្ខុតាំងឡាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកមិសុ-
ណាវាថា មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកមិសុ-
ណាវាថា មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

អមរាជញ្ញប្បយុល ទុតិយវគ្គ ៧៧

(២៧៣) ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ ភេ
សត្តា យេ ធម្មសាយ ភិចាយ បដិវិតា អថទោ
ឯវេ ធម្មតា សត្តា យេ ធម្មសាយ ភិចាយ
អប្បដិវិតា ។ បេ ។

(២៧៤) ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតា ភេ
សត្តា យេ សម្មប្បលាថា បដិវិតា អថទោ
ឯវេ ធម្មតា សត្តា យេ សម្មប្បលាថា
អប្បដិវិតា ។ បេ ។

(២៧៥) ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតា ភេ
សត្តា យេ តិដតាមក្ខតតាមសមាម្ពា បដិវិតា
អថទោ ឯវេ ធម្មតា សត្តា យេ តិដតាម-
ក្ខតតាមសមាម្ពា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

(២៧៦) ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតា ភេ
សត្តា យេ វិកាលភោជនា បដិវិតា អថទោ
ឯវេ ធម្មតា សត្តា យេ វិកាលភោជនា
អប្បដិវិតា ។ បេ ។

អមរាជញ្ញប្បយុល ទុតិយវគ្គ ៧៨

(២៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកផុត-
សវ័តា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ជាអ្នកមិនរៀនចាកផុតសវ័តា
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(២៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកសម្មប្ប-
លាប មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកសម្មប្បលាប
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(២៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកការញ៉ាំង
ព័ជ័តាមនឹងក្នុងតាមឱ្យកម្រើក មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នក
មិនរៀនចាកការញ៉ាំងព័ជ័តាមនឹងក្នុងតាមឱ្យកម្រើក មានប្រមាណច្រើន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(២៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកវិកាលភោ-
ជន មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកវិកាលភោជន
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញ

[២៧៧] ឯវិទេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តា
យេ មាលាភទ្ធវិលេបនទារណាមស្មានវិក្ខុសនដ្ឋានា
មជិវិតា អថទោ ឯវេវេ តហុតា សន្តា យេ មាលា-
ភទ្ធវិលេបនទារណាមស្មានវិក្ខុសនដ្ឋានា អប្បជិវិតា ។

ទុតិយវិញ្ញ អង្គមេ ។

ទុទ្ធិនំ

ចាណំ អនិច្ចំ កាមេសុ
មុសាវនត្ថំ មេសុត្ថំ
ធម្មសំ សម្មប្បលាមំ តិវំ
វិកាលេ ភទ្ធវិលេបនន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិញ្ញ

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចោកមាលាភទ្ធវិ-
លេបនទារណមស្មានវិក្ខុសនដ្ឋាន មានប្រមាណតិច ចំណែកពួក
សត្វជាអ្នកមិនរៀនចោកមាលាភទ្ធវិលេបនទារណមស្មានវិក្ខុសនដ្ឋាន មាន
ប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ឯបំ ទុតិយវិញ្ញ ទី ៨ ។

ទុទ្ធិនំ ពី

និយាយអំពីការរៀនចោកបុណ្ណតិប្បកម្ម

អទំនាភាម ១ កាមេសុមិច្ឆាចារ ១ មុសាវន ១
មេសុត្ថានំ ១ ធម្មសាវនំ ១ សម្មប្បលាម ១
ភិវេតម ១ វិកាលកោដម ១ ត្រៀងក្រអូបទឹក
ត្រៀងលាប ១ ។

អាមកធនាបេយ្យលេ តតិយវិត្តា នវមោ

[២៧៦] ឯវមោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា នេ សត្តា
យេ ទទ្ធីតិវាទិវាស្សកនស្សចា បដិវិតា អដទោ
ឯវមោ ពហុតវា សត្តា យេ ទទ្ធីតិវាទិវាស្សកនស្សចា
អប្បដិវិតា ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ បេ ។

[២៧៧] ឯវមោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា នេ
សត្តា យេ ទទ្ធាសយទមនោសយចា បដិវិតា
អដទោ ឯវមោ ពហុតវា សត្តា យេ ទទ្ធាសយទ-
មហាសយចា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៧៨] ឯវមោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា នេ
សត្តា យេ ជាតវុបវេតប្បដិក្កហណា បដិវិតា
អដទោ ឯវមោ ពហុតវា សត្តា យេ ជាតវុប-
វេតប្បដិក្កហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៧៩] ឯវមោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា នេ សត្តា
យេ អាមកធនាប្បដិក្កហណា បដិវិតា អដទោ
ឯវមោ ពហុតវា សត្តា យេ អាមកធនាប្បដិក្កហណា
អប្បដិវិតា ។ បេ ។

អាមកធនាបេយ្យលេតតិយវិត្ត ទី ៧

[២៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកកិរិយា
ច្រៀងប្រគំនីតិការមើលល្បែងផ្សេងៗ ដែលជាសត្រូវដល់កុសលធម៌
មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកកិរិយាចំប្រៀងប្រគំ
នីតិការមើលល្បែងផ្សេងៗ ដែលជាសត្រូវដល់កុសលធម៌ មានប្រមាណ
ច្រើនក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ គ្រោះពេលកុំ ។ បេ ។

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកចំផេកប្បុទ្ធ
អង្គុយដំខ្ពស់ហួសប្រមាណនិងចំផេកប្បុទ្ធអង្គុយដ៏ប្រសើរ មានប្រមាណ
តិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកចំផេកប្បុទ្ធអង្គុយដ៏ខ្ពស់ហួសប្រ-
មាណនិងចំផេកប្បុទ្ធអង្គុយដ៏ប្រសើរ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាង
នោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកការទទួលខ្ញុំ
មាសនិងប្រាក់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកការ
ទទួលខ្ញុំមាសនិងប្រាក់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកកិរិយាទទួល
ធន្តជាសម្រស់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកកិ-
រិយាទទួលធន្តជាសម្រស់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(២៨២) ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សុត្តា យេ អាមត្តមំសប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតព សុត្តា យេ អាមត្តមំសប្បដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

(២៨៣) ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សុត្តា យេ ឥត្ថិកុមារិកប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតព សុត្តា យេ ឥត្ថិកុមារិកប្បដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

(២៨៤) ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សុត្តា យេ នាសីនាសប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតព សុត្តា យេ នាសីនាសប្បដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

(២៨៥) ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សុត្តា យេ អដេឡកប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតព សុត្តា យេ អដេឡកប្បដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

(២៨២) ម្ចាស់ភិក្ខុភាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកការទទួលយកសាច់នៅ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលមិនវៀរចាកការទទួលយកសាច់នៅ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(២៨៣) ម្ចាស់ភិក្ខុភាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលស្រីទីងក្មេងស្រី មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលស្រីទីងក្មេងស្រី មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(២៨៤) ម្ចាស់ភិក្ខុភាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលពាសីទីងភសៈ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលពាសីទីងភសៈ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(២៨៥) ម្ចាស់ភិក្ខុភាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលពរិទីងចៀម មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលពរិទីងចៀម មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

អាមកញ្ញាបយ្យវេល ភតិយវង្ខ ១៧៣

[២៨៦] ឯវះមវ ខេ ភិក្ខុវេ អប្បកា ទេ
សត្តា យេ កុក្កុដស្មកវប្បដិក្ខហណា បដិវិតា
អដខេ ឯវះមវ តហុតវ សត្តា យេ កុក្កុដស្មកវប្ប-
ដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ មេ ។

[២៨៧] ឯវះមវ ខេ ភិក្ខុវេ អប្បកា ទេ
សត្តា យេ ហត្ថិកវស្សវឡវបដិក្ខហណា បដិវិតា
អដខេ ឯវះមវ តហុតវ សត្តា យេ ហត្ថិកវស្ស-
វឡវបដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។

ភតិយវង្ខ ១៧៣ ។

ទុទ្ធាតី

- ទទ្ធុ សយធំ រដតំ
- ទញ្ញំ មំសំ កុមារិកា(១)
- នាសី អដេឡកញ្ជាវ
- កុក្កុដស្មកវហត្ថិទោតិ

១១. កុមារិយំ ។

អាមកញ្ញាបយ្យវេល ភតិយវង្ខ ៩

[២៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកភិយាទទួល
មាននឹងជ្រូក មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកភិយា
ទទួលមាននឹងជ្រូក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ ។

[២៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកភិយាទទួល
ដំរី គេ សេវេឃ្មាលញី មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិន
រៀនចាកភិយាទទួលដំរី គេ សេវេឃ្មាលញី មានប្រមាណច្រើន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ភតិយវង្ខ ៩ ។

ទុទ្ធាតី

- និយាយអំពីភិយាវំ ១ អំពីភិយាវេកលើទ័ន្ធសុទ្ធិនឹងទីដីប្រាសាទ ១
- អំពីភិយាទទួលប្រាក់នឹងមាស ១ អំពីភិយាទទួលស្រូវ ១
- អំពីភិយាទទួលសាច់ ១ អំពីភិយាទទួលស្រីនឹងក្មេងស្រី ១
- អំពីភិយាទទួលពាសីពាសៈ ១ អំពីភិយាទទួលកវនឹងរឿម ១
- អំពីភិយាទទួលមាន់ ជ្រូក ១ អំពីភិយាទទួលដំរី ១ ។

អាមកធនាបេយ្យលេ បត្តត្ថវត្តោ ទសមោ

[២៧៨] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតោ តេ សត្តា
យេ ខេត្តវត្តប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតោ
សត្តា យេ ខេត្តវត្តប្បដិក្ខហណា
អប្បដិវិតា ។ មេ ។

[២៧៩] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតោ តេ សត្តា
យេ តយវិត្តយា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុ-
តោ សត្តា យេ តយវិត្តយា អប្បដិវិតា ។ មេ ។

[២៨០] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតោ តេ
សត្តា យេ ទូតេយ្យប្បហិណកមថាទុយោតា បដិវិតា
អថទោ ឯវេវ តហុតោ សត្តា យេ ទូតេយ្យប្ប-
ហិណកមថាទុយោតា អប្បដិវិតា ។ មេ ។

[២៨១] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតោ តេ សត្តា
យេ គុលាត្យដក្កសត្តដមាទត្តជា បដិវិតា អថទោ
ឯវេវ តហុតោ សត្តា យេ គុលាត្យដក្កសត្តដ-
មាទត្តជា អប្បដិវិតា ។ មេ ។

អាមកធនាបេយ្យលេ បត្តត្ថវត្តោ ទី ១០

[២៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោកការ
ខ្សួលស្រងឹតចង្កូរ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនសូ-
ត្រចោកការខ្សួលស្រងឹតចង្កូរ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ ។

[២៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោកការ
ចំក្លានិលកំ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនសូត្រ
ចំក្លានិលកំ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ ។

[២៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោកការ
ប្រកបខ្លួនទូកម្មនិវាសន៍បុគ្គលក្សេមក្សាយ ផល់គ្រហស្ថនិវាសន៍ដោយគេ
បញ្ជូនអំពីផ្ទះ ១ ទៅផ្ទះ ១ មានប្រមាណតិច ពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនសូ-
ត្រចោកការប្រកបខ្លួនទូកម្មនិវាសន៍បុគ្គលក្សេមក្សាយ ផល់គ្រហស្ថនិវា
ន៍ដោយគេបញ្ជូនអំពីផ្ទះ ១ ទៅផ្ទះ ១ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះ
ដែរ ។ មេ ។

[២៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោកការ
ទៅបុកប្រមន្តដោយដក្ខិណិទិវិទេបុក ដោយកងទមាសភិទេបុកដោយ
ភ្លើសំភ្លើលមានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោក
ការទៅបុកប្រមន្តដោយដក្ខិណិទិវិទេបុក ដោយកងទមាសភិទេបុកដោយ
ភ្លើសំភ្លើល មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ ។

(២៧២) ឃុំមេរ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតា ទេ សន្តា យេ
ឧត្តោ ដទវក្ខា ធិតតិ សារិយោតា បដិវតា អដទោ
ឃុំតេវ តហុតា សន្តា យេ ឧត្តោ ដទវក្ខា ធិតតិ-
សារិយោតា អប្បដិវតា ។ បេ ។

(២៧៣) ឃុំមេរ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតា ទេ
សន្តា យេ ធនទវក្ខា ធិតតិ សារិយោតា បដិវតា អដទោ
ឃុំតេវ តហុតា សន្តា យេ ធនទវក្ខា ធិតតិ សារិយោតា
អប្បដិវតា ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អធិដ្ឋតា ភិក្ខុវេ
ចតុត្ថំ អវិយសច្ចា ។ តតមេសំ ចតុត្ថំ ។ ទុត្តស្ស
អវិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុត្តនិរោធតាមិ ធិបដិបទាយ
អវិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ កំណំ ទុត្តនិ
យោតោ តរណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុត្តនិរោធតា
មិ ធិបដិបទាតិ យោតោ តរណិយោតិ ។

(២៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រច្រើនជាងគេ
ប្រកបអំពើរៀនតំបន់សន្តិប័ត្រ បញ្ចេញប្រាស ឬបង្ខំដោយ
របស់បួម មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនសូត្រច្រើនជាងគេ
ប្រកបអំពើរៀនតំបន់សន្តិប័ត្រ បញ្ចេញប្រាសឬបង្ខំដោយ
របស់បួម មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(២៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រច្រើនជាងគេ
កាត់ (ឡើយវេ: មានវេជ្ជាជ័ម) សម្លាប់ចាប់ចងធ្វើមុខស្សត្រូវធ្វើផ្លូវប្លែក
អ្នកស្រុកទំនំកំហែងយកទ្រព្យ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជា
អ្នកមិនរៀនសូត្រច្រើនជាងគេ កាត់ (ឡើយវេ: មានវេជ្ជាជ័ម) សម្លាប់ចាប់
ចងធ្វើមុខស្សត្រូវធ្វើផ្លូវប្លែកអ្នកស្រុកទំនំកំហែងយកទ្រព្យ មានប្រ-
មាណច្រើន ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
សត្វទាំងនោះមិនឃើញខ្លាអវិយសច្ច ។ អវិយសច្ច ដូចម្តេចខ្លះ ។
ក៏ទុកអវិយសច្ច ។ បេ ។ ទុកនិរោធតាមិ ធិបដិបទាយសច្ច ។ ក៏យ៉ាង
នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក៏ក្នុងសាស-
នានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិ ធិបដិបទាយ ។

(៤៧៤) អថទោ កកក បរិភ័ ធនសិទាយ បំសុ
 អាណេយេន្ទា ភិក្ខុ កម្មន្តសិ តំ តី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ
 តតបំ ទុ ទោ តេហុតំ យោ វាយំ មយា បរិភ័
 ធនសិទាយ បំសុ អាណមិសោ អយំ កំ មហាបថវិ ។
 ឯតថេវ កន្ត តេហុតំ យធំមំ មហាបថវិ អប្បមត្ត-
 កាយំ កកវតា បរិភ័ ធនសិទាយ បំសុ អាណមិសោ
 សត្តម្យំ ធន ធមេតិ ធមធំធម្យំ ធន ធមេតិ កាល-
 កាម្យំ ធន ធមេតិ មហាបថវិ ធមធំនាយ កកវតា
 បរិភ័ ធនសិទាយ បំសុ អាណមិសោតិ ។ ឯវិមា
 ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ មទុស្សា ទុតា
 មទុស្សសុ បច្ចាជាយន្តិ អថទោ ឯតេវ តេហុតា
 សត្តា យេ មទុស្សា ទុតា ឯវេយ បច្ចាជាយន្តិ ។ មេ។

(៤៧៥) ឯវិមា ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សត្តា
 យេ មទុស្សា ទុតា មទុស្សសុ បច្ចាជាយន្តិ
 អថទោ ឯតេវ តេហុតា សត្តា យេ មទុស្សា
 ទុតា តិវត្តាធមយធំយា បច្ចាជាយន្តិ ។ (វិមិចា
 ធមេន បញ្ច កតិយោ វិភ្លាវតថា) ។

(៤៧៦) ត្រាតោវេនី ត្រាហានព្រះភាគ ទ្រង់លើកនូវរោចមី
 បន្តិចដាក់លើចុងត្រានេម ទ្រង់ត្រាស់ខឹងភិក្ខុជានិទ្ធាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ពុំនិទ្ធាយ អ្នកជានិទ្ធាយ សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច កាចមីដីដែលគេ
 គរលើកដាក់លើចុងក្រូចកបន្តិចនេះនឹងមហាប្រិថតិទេ របស់ជានិទ្ធាយ
 របស់ណាប្រិថតិ ៖ បពិត្រព្រះអង្គតិចំរើម មហាប្រិថតិចំរើមប្រិថតិ
 ជានិ កាចមីដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុង
 មានប្រមាណតិច កាចមីដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុង
 ត្រានេម មិនដល់នូវភិយាកបំផង មិនដល់នូវភិយាប្រៀបធៀបផង
 មិនដល់នូវចំណែកចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិថតិ
 បានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុំនិទ្ធាយ តួកសត្វដែលច្យុក
 អំពីមនុស្សទៅកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកតួកសត្វដែលច្យុក
 អំពីមនុស្សទៅកើតក្នុងខេត មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ។

(៤៧៧) ម្ចាស់ភិក្ខុពុំនិទ្ធាយ តួកសត្វដែលច្យុកអំពី
 មនុស្សទៅកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច តួកសត្វដែលច្យុកអំពី
 មនុស្សទៅកើតជាតិព្នាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
 (គតិ ៥ បណ្ឌិតក្រៅច្បងស្តារតាមន័យនេះចុះ) ។

អមរកញ្ញាបេយ្យាលេ ចក្កវង្ស ១៧២

អមរកញ្ញាបេយ្យាលេ ចក្កវង្ស ១៧០

ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សន្តា យេ មនុស្សា
ធុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ ឯវេ តហុតា
សន្តា យេ មនុស្សា ធុតា វិរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ តិច្ឆា-
នយោ វិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។ ចិត្តិវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៤៧៦] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សន្តា
យេ ទេវា ធុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ ឯវេ
តហុតា សន្តា យេ ទេវា ធុតា វិរយេ បច្ឆាជា-
យន្តិ ។ តិច្ឆានយោ វិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។ ចិត្តិវិសយេ
បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៤៧៧] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សន្តា
យេ ទេវា ធុតា មនុស្សេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ
ឯវេ តហុតា សន្តា យេ ទេវា ធុតា វិរយេ
បច្ឆាជាយន្តិ ។ តិច្ឆានយោ វិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។
ចិត្តិវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៤៧៨] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សន្តា
យេ វិរយោ ធុតា មនុស្សេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ
ឯវេ តហុតា សន្តា យេ វិរយោ ធុតា

ម្នាលភិក្ខុជាវិទ្យាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតជាទេវតា
មានប្រមាណតិច ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតក្នុងទោត មាន
ប្រមាណច្រើន ។ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិច្ឆាន ។ ទៅកើតក្នុងចិត្តិវិសយ៍
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៧៦] ម្នាលភិក្ខុជាវិទ្យាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទេវតាទៅកើត
ក្នុងទោទេវតាជាវិទ្យាយ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែល
ច្យុតអំពីទេវតាទៅកើតក្នុងទោត មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើត
តិច្ឆាន ។ កើតក្នុងចិត្តិវិសយ៍ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៧៧] ម្នាលភិក្ខុជាវិទ្យាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទេវតាមក
កើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទេវតា
ទៅកើតក្នុងទោត មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិច្ឆាន ។
កើតក្នុងចិត្តិវិសយ៍ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៧៨] ម្នាលភិក្ខុជាវិទ្យាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទោត
មកកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទោត

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ និរច្ឆានយោនិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។
បិភ្នំវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៤៧៧] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា
យេ និរយោ ចុតា នេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អថខោ
ឯវេវ ធម្មតោ សត្តា យេ និរយោ ចុតា និរយេ
បច្ឆាជាយន្តិ ។ និរច្ឆានយោនិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។
បិភ្នំវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៥០០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា
យេ និរច្ឆានយោនិយា ចុតា មនុស្សសុ បច្ឆាជាយន្តិ
អថខោ ឯវេវ ធម្មតោ សត្តា យេ និរច្ឆានយោនិយា
ចុតា និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ និរច្ឆានយោនិយា
បច្ឆាជាយន្តិ ។ បិភ្នំវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៥០១] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា
យេ និរច្ឆានយោនិយា ចុតា នេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ
អថខោ ឯវេវ ធម្មតោ សត្តា យេ និរច្ឆាន-
យោនិយា ចុតា និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ និរច្ឆាន-
យោនិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។ បិភ្នំវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ភេតក្កនិទរោ មានប្រមាណាច្រើន ។ ភេតក្កនិកំណើតនិព្វាន ។
ភេតក្កនិបិភ្នំវិសយេ ភំយោនិទោវេវ ។

[៤៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្រូវដែលច្យុតអំពីខេត្តភេត
ជាខេត្ត មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្រូវដែលច្យុតអំពីខេត្តភេតក្កនិ
ទរោតិច្ឆ មានប្រមាណាច្រើន ។ ភេតក្កនិកំណើតនិព្វាន ។ ភេតក្ក
និបិភ្នំវិសយេ ភំយោនិទោវេវ ។

[៥០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្រូវដែលច្យុតអំពីកំណើតនិព្វាន
មកភេតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្រូវដែលច្យុតអំពី
កំណើតនិព្វានខេត្តភេតក្កនិទរោ មានប្រមាណាច្រើន ។ ភេតក្កនិកំណើត
និព្វាន ។ ភេតក្កនិបិភ្នំវិសយេ ភំយោនិទោវេវ ។

[៥០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្រូវដែលច្យុតអំពីកំណើតនិព្វាន
ខេត្តភេតជាខេត្ត មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្រូវដែលច្យុតអំពី
កំណើតនិព្វានខេត្តភេតក្កនិទរោ មានប្រមាណាច្រើន ។ ភេតក្កនិកំណើត
និព្វាន ។ ភេតក្កនិបិភ្នំវិសយេ ភំយោនិទោវេវ ។

អមរក្ខត្តយោគយោ បុត្តភិស្វាយ វសោ

(៥០២) ឃីរោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ
អថទោ ឃីរោ តហុត្តា សត្តា យេ បិក្ខុវិសយា
ចុតា និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ តិវច្ឆានយោនិយា
បច្ឆាជាយន្តិ ។ បិក្ខុវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

(៥០៣) ឃីរោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អថទោ
ឃីរោ តហុត្តា សត្តា យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា
និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

(៥០៤) ឃីរោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អថទោ
ឃីរោ តហុត្តា សត្តា យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា
តិវច្ឆានយោនិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។

(៥០៥) ឃីរោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អថទោ
ឃីរោ តហុត្តា សត្តា យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា បិក្ខុ-
វិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។

អមរក្ខត្តយោគយោ បុត្តភិស្វាយ ទី ១០

(៥០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យមក
កើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុ-
វិស័យនៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិវច្ឆាន ។
កើតក្នុងបិក្ខុវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៥០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យ
នៅកើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុ-
វិស័យនៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៥០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យនៅ
កើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុ-
វិស័យ នៅកើតក្នុងកំណើតតិវច្ឆាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៥០៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យនៅ
កើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យ
នៅកើតក្នុងបិក្ខុវិស័យ មានប្រមាណច្រើន ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី?

ធិស្សប្បាណំ

មក្កុយោជ្ឈង្គំ សតិយោ
 ក្រិយសម្មប្បធាន ច
 តសិទ្ធិចំនាធុរុត្តា
 ណាចាតាចានសំយុតំ
 សោត្តមន្តិ សត្តញ្ញាតិ
 ទេសីកាទិ សយម្ពុតា
 មហាវិវត្តនាមេន
 វិស្សតាចិ ទ្ធានសាតិ។

ទុក្ខាននៃមហាវិស័យុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីមន្តសំយុត ១	អំពីពោជ្ឈង្គសំយុត ១
អំពីសតិប្បដ្ឋានសំយុត ១	អំពីក្រិយសំយុត ១
អំពីសម្មប្បធានសំយុត ១	អំពីពលសំយុត ១
អំពីកិច្ចបាទសំយុត ១	អំពីអនិទេសំយុត ១
អំពីឈានសំយុត ១	អំពីពនាបានសំយុត ១
អំពីសោតមគ្គិសំយុត ១	អំពីសច្ចសំយុត ១

សំយុត្តនាំង ១២ ពេ ព្រាតដេដាយឈ្មោះថា
 មហាវគ្គ ដែលគ្រោះសយម្ពុទ្ធន៍សំដែនិហិយ ។